

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

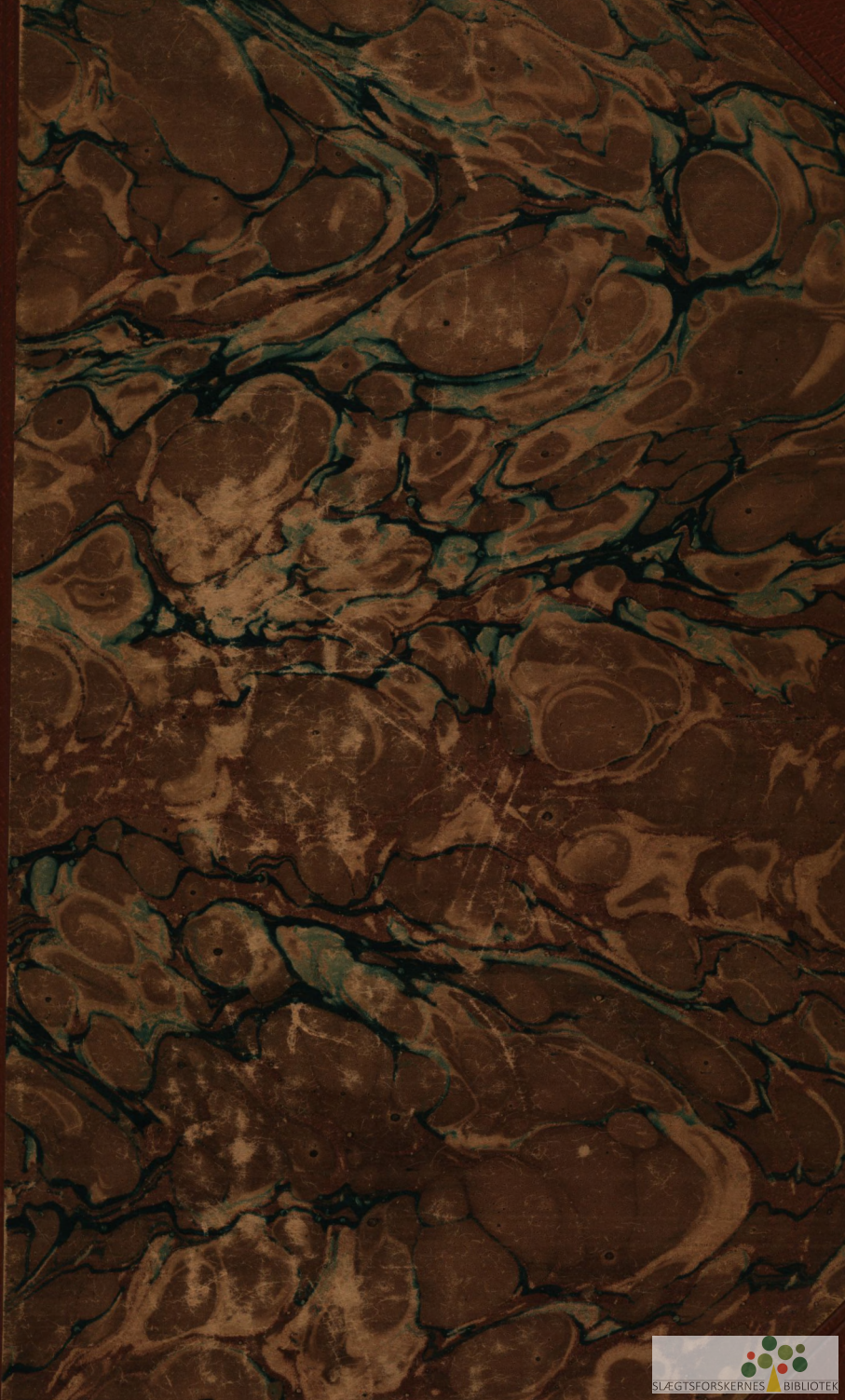
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MEDDELELSER
OM
SLÆGTEN SECHER (SIKER)

SAMLEDE AF
DR. JUR. V. A. SECHER

*

2. UDGAVE
UNDER REDAKTION AF
DR. MED. KNUD SECHER

ANDR. FRED. HØST & SØN - KØBENHAVN

M C M X X X I X

**MEDDELELSER OM
SLÆGTEN SECHER (SIKER)**

V. A. Secher.

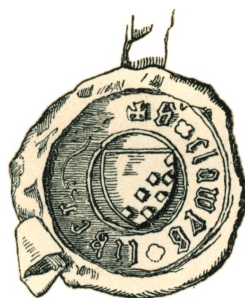
Rigsarkivar, Dr. jur.

MEDDELELSER
OM
SLÆGTEN SECHER (SIKER)

SAMLEDE AF
DR. JUR. V. A. SECHER

*

2. UDGAVE
UNDER REDAKTION AF
DR. MED. KNUD SECHER

ANDR. FRED. HØST & SØN - KØBENHAVN

M C M X X X I X

Tilegnes Mindet
om
Rigsarkivar, Dr. jur. V. A. SECHER
der som den første
samlede Slægtens Historie og i 1885
udgav første Udgave af
denne Bog

Forord.

Første Udgave af denne Bog blev udsendt i 1885 og var udarbejdet af min Fader daværende Arkivassistent senere Rigsarkivar Dr. jur. V. S. Secher.

Allerede fra Skoleaarene havde han begyndt at samle Oplysninger om Slægten og modtog den første Vejledning hertil gennem sin Fader Sognepræst Adolf Jeremias Müller Secher, Ingstrup, hvis Minde Bogen blev tilegnet.

Bogens Udgivelse blev muligjort gennem Tilskud fra mange Sider navnlig fra Familiemedlemmerne, ligesom de forskellige Billeder blev bekostede af særlig interesserede. I de følgende Aar fortsatte min Fader Indsamlingen af Materiale til Slægtens Historie med en ny Udgave af Bogen for Øje.

I Taknemmelighed over min Faders grundlæggende Arbejde har Bestyrelsen i Slægtsforeningen Secher ønsket, at denne Udgave af Slægtens Historie skal tilegnes Mindet om ham.

Naar det nu er lykkedes at udsende en ny Udgave, der saa vidt muligt er ført op til Dato, saa har det ogsaa denne Gang kun været muligt gennem et Samarbejde af Familiens Medlemmer og ved Bidrag fra disse. I Foraaret 1936 dannedes en Slægtsforening, og derved blev det muligt at organisere Opsøgningen af Slægtninge og at indsamle Materiale, og det er denne Forening, der staar som Udgiver af Bogen.

Den her foreliggende Udgave er først baseret paa de Oplysninger, der forelaa fra min Faders Tid, og den første Del af Bogen indtil den yngre Slægt er i det hele bibeholdt i den først foreliggende Skikkelse, ligesom »jeg-Formen« er bibeholdt for denne Dels vedkommende. Indsamlet Materiale har dog bevirket Udvidelse ogsaa af denne Del, ligesom det har været muligt at foretage en Del Rettelser.

For de yngre Slægtsleds Vedkommende har der været betydeligt Materiale til Disposition til Revision og Udvidelse af første Udgave, ligesom der gennem Udsendelse af Skemaer er indsamlet Materiale med Oplysninger om de senere Aars Begivenheder.

Arbejdet har været fordelt saaledes, at Kontorchef Ingeniør Hilmar Secher har ledet Indsamlingen af talrige Oplysninger, der ikke kunde opnaaes gennem de udsendte Skemaer. Ritmester Trafikkontrollør J. M. Secher har samlet og udarbejdet Beretningen om Skaarupgaardlinien, medens undertegnede har gennemgaaet Resten. Men det samlede Resultat er forøvrigt baseret paa velvillig Hjælp fra mange Sider baade fra Slægtsmedlemmers og fra andres, for hvilken vi bringer vor bedste Tak.

Optagelsen af Personer i Bogen er begrænset paa følgende Maade: Personer af Navnet Secher og deres Ægtefæller og selvsagt de gifte Kvinder født Secher og deres Ægtefæller samt Børnene i disse Ægteskaber med deres Ægtefæller. Men længere har man ikke ment det naturligt at gaa for ikke at komme helt ind i andre Slægter. Men derved udskydes en Del Personer, der har været optaget i første Udgave. Paa den anden Side muliggør den anførte Begrænsning, at Forbindelsen med andre Slægter kan skabes.

I den første Del af Bogen er den gamle Retskrivning bevaret. Det har voldt nogen Vanskelighed, at Stavningen af Navnene øjensynlig har været forandret, saaledes Anker og Ancher, Kristian og Christian, Dorte og Dorthea. Ved Eftersøgning i Registeret maa man derfor søge efter begge de 2 mulige Stavemaader.

Da Slægten er forøget med flere Slægtsled, har det været nødvendigt, at anvende en anden Betegnelse for Generationerne end tidligere, saaledes at Niels Sechers Børn nu er betegnede ved *A.1—A.6*, den følgende Generation faar *B* o. s. v.

Bogen er suppleret med Oplysninger om andre Slægter, der bærer Navnet Secher, uden at det dog har været muligt at føre disse Oplysninger til Bunds.

Knud Secher.

Indholdsfortegnelse.

	Side
Slægten Sechers Forfædre	II
Slægten Siker i Middelalderen	101
Den yngre Slægt Siker (Secher), de ældre Led	108
Skaarupgaardlinien	132
Kærbygaardlinien	189
Sødringholmlinien	316
Hjortshøjlundlinien	329
Kort over en Række Gaarde, der har været i Slægtens	
Besiddelse	366
Navneregister	367
Tillæg	380
Andre Familier af Navnet Secher	383

MEDDELELSER
OM
SLÆGTEN SECHERS (SIKERS)
FORFÆDRE

1. JEP AASEN¹⁾), Selvejerbonde i Fjeldsø By, Fjeldsø Sogn, Rinds Herred, maa have levet omtrent 1450.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39).

2. NIELS PEDERSEN¹⁾), Selvejerbonde i Hyllebjærg By, Hyllebjærg Sogn, Aars Herred, maa have levet omtrent 1450.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39).

3. KELD VOGNSEN¹⁾) var Selvejerbonde i Guldager By, Guldager Sogn i Rinds Herred. Han var 1447 Trinitatis Løverdag (3/6) tilstede paa Nørlyng Herredsting og forseglede der sammen med Herredsfogden og forskellige andre Mænd et Brev om et Tingsvidne, som blev ført paa Tinget²⁾). Paa samme Maade var han 1452 Torsdag næst for sante Mattis i Fasten (17/2) tilstede paa Hindsted Herredsting og medforseglede et Brev om et Tingsvidne³⁾). Nu fattes dog Seglene paa begge Breve.

¹⁾ Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39). ²⁾ Heise: Diplomatarium Vibergense 1879 S. 36. ³⁾ A. St. S. 40.

4. KRISTEN NIELSEN, som levede i Begyndelsen af 16. Aarh., var Borgmester i Varde og formodenlig Købmand sstd. Over hans samtlige Efterkommere har J. Vahl begyndt at udgive et Register, kaldet: »Slægtbog over Afkommet af Kristiern Nielsen, Borgemester i Varde omtrent 1500«.

5. MORTEN HEGELUND, Borgmester i Viborg¹⁾) og formodenlig Købmand sstd. Hans Navn er knyttet til Hans Tavsens Optræden og Reformationens Indførelse i Viborg; under hans Anførsel greb Borgerne til Vaaben for at forsvare Tavsens mod Biskop Jørgen Frises Mænd²⁾), da disse 1526 vare blevne udsendte for at gribe ham, og det fortælles, at de siden spændte Lænker over Gaden, naar Tavsens prædikede, for at Bispens Mænd ikke uformodet skulde kunne komme bag paa dem³⁾).

Særlig er Mindet om M. Hegelund sat i Forbindelse med et voldsomt og raat Optrin i Viborg Domkirke. En Præst, som paa Grund af sin stærke Stemme kaldtes Her Klavs Raaber, holdt Messe, da en Borger ved Navn Kristiern Stub trængte op til Alteret, rev Kalken fra ham og kastede den for hans Fødder. Mange af de omstaaende ledsagede denne Handling med Latter, og det fremhæves, at dette især gjaldt om M. Hegelund (præcique Martinus Hegelius). I det samme kom H. Tavsen ind i Kirken, og han steg da op paa Prædikestolen og udlagde i en Tale Johannes Aabenbarings 14, 8: »den er falden, den er falden, Babylon, den store Stad«⁴⁾.

1) Ursin: Stiftsstadens Viborg S. 69 jfr. Heise i Ny kirkehist. Saml. 5, 721, som kun omtaler ham som Raadmand. 2) Heise a. St. 3) Efter Kr. Eriksens Haandskrift, meddelt i Annal. for nord. Oldk. og Hist. 1847, 128 jfr. Jens Bloks Brev til Rektor Ped. Hegelund efter Morten Hvasses Fortælling, a. St. 98. 4) M. Hvass's Fortælling, se Annaler 1847, 98—99.

6. PETER AAGESEN¹⁾, Selvejerbonde i Torup By, Torup Sogn, Rinds Herred, levede omtrent 1500.

~ GERTRUD PEDERSDATTER, som blev 2. ~ med en Mand ved Navn Jens, hvis Efterkommere opregnes a. std.

1) Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39).

7. KRISTEN PEDERSEN¹⁾, Selvejerbonde i Tostrup By, Tostrup Sogn, Rinds Herred, levede omtrent 1500. Hans Efterkommere opregnes a. std.

~ ANNE IBSDATTER²⁾.

1) Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39). 2) Hendes Fader kaldes Jep, men Jep og Ib er, som bekendt, samme Navn (Jakob).

8. VOGN KELDSEN¹⁾ var Selvejerbonde i Guldager i Simsted Sogn og Sandemand²⁾ i Rinds Herred. Som saadan var han ifølge kongelig Befaling af 8/3 1499³⁾ sammen med fire Herreders Sandemænd med til at sværge om Viborg Bys Markeskel og til at afhjemle Eden paa Viborg Landsting 11/5 1499. Han medforseglede det herom udstedte Brev, men hans Segl er nu forsvundet af Dokumentet⁴⁾. Hans Børn opregnes ved den ndfr. nævnte Ligprædiken.

~ KAREN NIELSDATTER.

1) Se den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39). 2) Sandemændene vare Nævninger, der udnævntes paa Livstid og i paakommende Tilfælde skulde sværge i Markeskelstrætter og om Skyld og Uskyld i Sager om større Forbrydelser. 3) Trykt i Dske. Mag. IV 2, 269. 4) Heise: Diplomatarium Viborgense. 1879 S. 111.

9. MORTEN MORTENSEN, Selvejrbonde i Rold By, Rold Sogn, Hindsted Herred, levede omtrent 1500.

~ MAREN JESDATTER¹⁾).

¹⁾ Paa Stamtavlerne i Hofmanns: Foundationer paa de Legata, som ere stiftede af Peder Lasson, og Hist. Efter. om danske Adelsmænd 2. Bd. S. 1 kaldes hun Maren Mortensdatter. Dette beror dog paa en Misforstaaelse af Slægtsmeddelelserne ved den ndfr. nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39); hun kaldes her flere Steder: »Maren Mortens«, 2: Maren, Mortens Hustru, men paa det Sted, hvor Vogn Keldsens (Nr. 8) Børn opregnes, nævnes, at hans ældste Søn Kristen Vognsen i Guldager var gift med Karen Mortensdatter, en Datter af Morten Mortensen i Rold og Maren Jesdatter, men disse maa netop være det ovennævnte Ægtepar, og Vogn Keldsens to Sønner have altsaa været gift med to Søstre.

10. TØGER ANDERSEN, Borger og sagtens Købmand i Randers. I det Brev af Mandag efter sancti Valentini Dag (15. Febr.) 1552¹⁾, hvorved Kristian III gav Afgift og Jordskyld af en Del Ejendomme til st. Mortens Kirke i Randers, nævnes ogsaa: 2 Sk. af Tøger Andersens Jord uden Byen.

¹⁾ Registre over alle Lande, 5, 369.

11. JØRGEN KNUDSEN, Borger og Købmand i Aalborg. Han fik for sig, Hustru og Søn Hans Jørgensen 28/5 1552¹⁾ af Kongen Stadfæstelsesbrev paa Livstid paa Brugen af Gaarden Hvorupstorp i Kær Herred mod aarlig til Aalborghus at betale sædvanlig Landgilde; naar alle de nævnte Personer vare døde, skulde Gaarden igen komme til Aalborghus²⁾. J. Knudsen var Gildebroder i Papegøjegildet og som saadan med til Fredag efter Fastelavns Søndag 1561 sammen med 15 Gildebrødre, sagtens paa given Anledning Fastelavnsmandag, at foreslaa en Bøde for den Broder, som »udaf Drukkenskab handler sig her udi Gildehuset utilbørligen og spyer uden saa er, at det sker ud af Sygdom«. Forslaget blev naturligvis vedtaget³⁾. Om hans Pengelaan til Kongen henvises til Nr. 19. Han forekommer som Raadmand i et Brev af 1563⁴⁾ og skal endnu have levet 1580⁵⁾.

~ JOHANNE HANSDATTER.

¹⁾ Løverdagen post dominicam jucunditatis. ²⁾ Registre over alle Lande 5, 390.

³⁾ Dske. Mag. 3, 1 S. 123. ⁴⁾ Vossiske Saml. Aalborg Nr. 83. ⁵⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 123.

12. MIKKEL HANSEN¹⁾ nævnes 1537²⁾ og var formodentlig Købmand i Aalborg. 1542 forekommer han som Raadmand og var med flere tilstede ved et Skifte, som holdtes Tirsdagen efter st. Bodels Dag³⁾.

Senere blev han Borgmester og som saadan træffes han endnu 1562 i et Brev, hvorunder hans Segl findes⁴⁾.

1) Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, S. 93, hvis Angivelser om ham maa være urigtige. 2) Danske Kancelliregist. 1535—50, udg. af Erslev og Møllerup, S. 42. 3) Afskr. af Brev i Aalborg Bys Arkiv i Ny kgl. Saml. 4, 747 a. 4) Topogr. Saml. paa Papir: Aalborg fb. 13.

Lave Staffensen.

Mette Kristensdatter.

13. LAVE STAFFENSEN¹⁾ var Købmand i Ribe og Raadmand fra c. 1544 til sin Død 1/10 1554. I Ribe Domkirke findes endnu 2 Tavler med 2 Mands- og to Kvindebilleder, der have hørt til et Epitafium, som 1569 af deres Arvinger blev opsat over ham, hans Hustru og deres Søn Søvren, † 12/7 1565. Mandsbillederne ere da Fader og Søn, men hvem det ene Kvindebillede skal være, kan ikke afgøres, da Tavleindskriften kun taler om Moderen.

~ METTE KRISTENS DATTER, † 15/6 1554; hun havde 6 Sønner og 3 Døtre²⁾.

1) Kinch: Ribe Bys Hist. og Beskr. 1536—1660 S. 115. Indskriften paa hans Epitafium er meddelt af Terpager i Inscriptiones Ripenses 1702 S. 39. 2) Se Digt skrevet i Anledning af hendes Død i Joh. Francisci: Epigrammaton liber, Vitebergæ 1554.

14. Magister MORTEN MORTENSEN HEGELUND¹⁾ var født i Viborg. Formodenlig har han ligesom sin Broder²⁾ studeret udenlands og i Vittenberg, siden han havde Magistergraden. Han var først Præst i Vorning, Kvorning og Hammershøj, hvor han fik sin i religiøs Henseende ligesindede Broder Mads Mortensen Hegelund til Eftermand³⁾. 1527 drog han herfra til Aalborg, hvor han begyndte at prædike i

Reformationens Aand i Budolfi Kirke, men om det var samme Aar, at han blev Præst ved Kirken, er uvist. Det var væsenlig hans Fortjeneste, at den reformerede Kristendom vandt Herredømmet i Aalborg, men han satte sine Kræfter til paa Arbejdet, og den Paaskønnelse, som han fortjente, kunde han ikke vinde i Menigheden. En af hans Eftermænd fortæller i en Aarbog om ham, at han »sled sig slet op og ilde blev af-takket«⁴⁾. Der haves endnu i Brudstykke Fremstillingen af Proceduren⁵⁾ mellem ham og en Person ved Navn Mads Gildsvend i en Sag, som denne havde paaført ham, fordi han ved sit Vidnesbyrd om en Kvindes skikkelige og kristelige Levned forhindrede, at hun, som var bleven beskyldt for Trolddom, blev brændt, skønt Mads Gildsvend som Medlem af Nævnet havde arbejdet paa at faa hende fældet. M. Hegelund giver rolige og overlegne Svar paa sin Modstanders Angreb og ender med at sige: »Dernæst beder jeg Eder gode fromme Øvrighed, Borgemester og Raad, paa Guds og kongelig Majestæts Vegne, at I skaffe mig Fred for dette Menneske saa meget, som Eder mulig er, at jeg des ydermere ubehindret kan være udi Guds og den hellige Kirkes Tjeneste, hvis Tjenere jeg er. Gør dette, som I ville ansvare for Gud og saa som Eders Embed kræver, betænker Eder viseligen og vel. Gud være med Eder altid. Amen«. Sagens Udfald kendes ikke.

Morten Hegelund gav Møde ved Herredagen 1530 og blev indkaldt til at deltage i Udarbejdelsen af Kirkeordinansen, hvad der viser, at hvad Modgang han end maatte kæmpe med i sin Menighed, saa regnedes han dog til de bedste Kræfter i Reformationens Tjeneste. Vi se da ogsaa, at hans Virksomhed af Kongen belønnedes med flere Benaadninger. 1535 fik han Brev paa 4 Aars Skyld og Landgilde af de 3 Gaarde i Hasseris, som tjene til st. Peders Kirke i Aalborg⁶⁾. 1539 fik han Brev, at den Gaard, der laa til den store Præstegaard i Aalborg, skal være Bolig for st. Bodels Kirkes Præster⁷⁾. 1542 fik han og Hustru for deres Livstid Brev paa en Gaard i Hasseris, som havde tilhørt vor Frue Kloster i Aalborg⁸⁾. 1545 fik han Lov til at nedbryde et gammelt Hus ved st. Peders Kirkegaard, som havde tilhørt Hundslundet Kloster, og anvende Bygningsæmnerne til sin Nytte⁹⁾. Kong Kristian kendte ham ogsaa personlig, og naar Kongen kom til Aalborg, gjorde M. Hegelund ham sin Opvartning sammen med Byens andre Honoratiores. Deraf kom det, at han sammen med Lensmanden paa Aalborghus, Hospitalsforstanderen i Aalborg og en Borger Karl Skotte 1545 Fredag næst før Purificationis¹⁰⁾ maatte vidne om, hvad de havde hørt Kongen love Præsten i Vadum i Borgmester Kristen Persens Gaard den Tid, Kongen var der¹¹⁾.

Som Forfatter har M. Hegelund kun gjort sig bekendt ved at omarbejde en gammel Almuesang til Salmen: »Det hellige Kors, vor Herre selv bar¹²⁾, som i lang Tid havde Plads i de danske Salmebøger.

Naar M. Hegelund døde vides ikke. 11/9 1561 underskriver han som Vitterlighedsvidne¹³⁾, og da hans Eftermand Mag. Lavrits Kotte, som døde 1573, havde været 8 Aar i Embedet¹⁴⁾, er M. Hegelund formodentlig † 1565.

~ MARINE, som nævnes i Kongebrevet af 1542. Hun levede endnu 1567, da hendes Mands Eftermand fik Ventebrev paa den oven nævnte Gaard i Hasseris. M. Hegelund maa have giftet sig med hende, i det seneste, Aaret før sin Optræden i Aalborg 1527, thi deres Søn Peder (Nr. 22) er født i Januar dette Aar, hvis man skal tro hans Frænde Biskop P. Hegelund. Da M. Hegelund saaledes langt tidligere end de andre Reformatorer, som først havde hørt til den katolske Gejstlighed, fattede Tanken om Giftermaal, maa man kunne formode, at Kærligheden til hans senere Hustru maaske ikke var ét af de mindst vægtige Motiver, som bevægede ham til at stille sig paa den nye Læres Side. Muligvis har hun ogsaa tjent ham som Husholderske i den Tid, han endnu var katolsk Præst.

1) Rørdam i Ny kirkehist. Saml. 2, 723 fg. 5, 793 fg. 2) Heise i Ny kirkehist. Saml. 5, 722. 3) Heise a. S. 4) Jyske Saml. 5, 69. 5) Ny kirkehist. Saml. 5, 796—801. 6) Dske. Kanc. Regist. 1535—50, S. 2. 7) A. St. S. 90. 8) A. St. S. 222. 9) Dske. Mag. 3 R. 6, 334. 10) Den 31. Januar. 11) Topogr. Saml. paa Papir Vadum Nr. 1. 12) Brandt og Helveg, Den danske Salmedigtning. 1, 5. Nyerup og Rahbek: Den danske Digtekunsts Historie I, 198. 13) Aalborg Bispearkiv. 14) Aarbogen i Jyske Saml. 5, 69.

15. MADS BUCH¹⁾ blev 1531 Præst i Egtved i Jerlev Herred, Vejle Amt; efter Reformationens Indførelse sluttede han sig til den nye Lære, beholdt sit Embede og giftede sig. I hans Tid kom Ødsted til Egtved som Annekssogn. Han var forlenet med et Vikariat, som var funderet til Helligaandskirken i Ribe, men dette afstod han til Kongen, da denne i 1554, formodentlig paa Jagt, opholdt sig i Egtved, og det blev lagt til det almindelige Hospital i Ribe. Til Gengæld gav Kongen ham ved Brev, dagtegnet Egtved Mandag efter Kong Oles Dag (30. Juli) 1554, for Livstid Indtægten af Kronens Anpart af Egtved Sogn²⁾. Nogle Aar efter, 17/12 1558, fik han for sig selv og Eftermænd i Embedet Nydelsen af Yding Kirkes Bol mod aarlig at svare Ødsted Kirke og Riber Kapittel den sædvanlige Landgilde³⁾. Han † 1583⁴⁾ efter at have været Præst i 52 Aar.

~ URSULA.

1) Treschow: Jubellærere, 1753, S. 289. 2) Registre over alle Lande 6, 333, trykt

hos Rørdam: Danske Kirkelove I, 384. ³⁾ Registre o. s. v. 6, 473, trykt hos Rørdam I, 558. ⁴⁾ Saaledes Treschow, Wiberg har 1584.

16. MOGENS PEDERSEN, Selvejerbonde i Skinderup By, Tostrup Sogn, Rinds Herred, ejede desuden Strøgods i omliggende Byer, men det var blandt det efter Skipper Klements Fejden konfiskerede Bøndergods og blev ikke indløst¹⁾.

~ KIRSTEN KRISTENDATTER.

¹⁾ Se nærmere under Niels Vognsen Nr. 17.

17. NIELS VOGNSEN, Selvejerbonde i Guldager By, Guldager Sogn i Rinds Herred. Han var en af sin Tids mest velstaaende Bønder i Viborg Stift. Til den Skat, som udskreves 1624, betalte han 2 Mark, medens den højeste Skatteansættelse blandt Bønderne i Stiftet synes at være 2¹/₂ Mark, og det overvejende Flertal betalte under 2 Mark¹⁾. For denne Sum kunde man den Gang købe omtrent 2¹/₂ Tde. Byg. N. Vognsen fik i Fællesskab med en Del andre Bønder 1532 kongelig Befaling til som Kommissærer at paadømme en Trætte om Hesselgaard i Gislum Herred²⁾. Ligesom sin Datters Svigerfader, Selvejerbonden Mogens Pedersen (Nr. 16), mistede han meget Gods efter Skipper Klements Fejden, da det var blandt det Bøndergods, som den Gang blev tildømt Kronen, naar ikke Ejerne vilde indløse det. Godset blev dem ogsaa tilbudt paa Rigens Vegne af Peder Ebbesen³⁾ »for Guld og Penning«, men det blev ikke indløst og gik derfor tabt. Der var Tale om Gaarde i Simsted, Guldager, Lindum, Vesterskov og Helsted ved Randers⁴⁾.

~ MAREN MORTENSDATTER.

¹⁾ M. Hegelunds Regnskab for Kongens Skat af Herrederne i Viborg Stift 1524—25 i Rentekam.s Arkiv. ²⁾ Fredrik I's danske Registranter, udg. af Erslev og Møllerup, S. 449. ³⁾ Peder Ebbesen Galt og Aksel Jul dannede den Kommission, som skulde forhandle med Bønderne i de Herreder, som deltog i Klements Fejden, i Anledning af den over dem til Viborg Landsting for Oprør afsagte Dom. ⁴⁾ Se den nedenfor nævnte Ligprædiken over N. Jakobsen (Nr. 39).

18. LARS TØGERSEN, Købmand i Randers, nævnes som Raadmand i Byen 1558¹⁾ og 1573²⁾.

~ MAREN NIELSDATTER.

¹⁾ Vossiske Saml. Randers Nr. 3. ²⁾ Hofmanns Saml. af Foundationer 2, 363, jfr. Randers Bys Bog.

19. POVL POVLSEN POPP¹⁾. Peder Dyrskjød fortæller²⁾, at Slægten Popp var bekendt for sin Magt og Rigdom, og at en af den (maaske

denne P. Popp's Fader) var gift med en Datter af Skipper Klement, der, før han gav sig med til Optøjerne under Grevens Fejde, boede i Aalborg som en rig og agtet Købmand. P. Popp var en formuende Købmand i Aalborg. Han kunde 1563 til Rigens Behov sammen med Hans Husom og Jørgen Knudsen (Nr. 11 ovfr.) laane Kongen 650 Joakimsdalere og 300 Mark i danske Markstykker. De fik $\frac{3}{8}$ Kongens Brev paa at skulle faa Betaling 3 Aar efter, men endnu 1587 henstod Gælden ubetalt³). P. Popp nævnes 1573 som Raadmand⁴) og blev 1576⁵) Borgmester. 1579 tog han sin Afsked, idet han den 22. Febr. fik Brev om, at Kongen, da han havde klaget over, at han i samme Borgmesterbefaling meget forsømedes paa sin Handtering, Næring og Bjæring, til næste Philippi og Jacobi Dag (1. Maj) vilde fritage ham for Borgmesterbefalingen og tillige for Fremtiden forskaane ham for Tov og andre saadanne Bysbefalinger⁶). Dette sidste Privilegium var formodentlig Grund til, at hans Medborgere vilde sætte ham i saa meget højere Skat. Han skaffede sig derfor Kongebrev af 25/5 1586 for, at han ikke skulde besværes med ydermere Skathold eller kgl. og borgerlig Tyngde end lige ved den bedste Mand i Byen⁷). Aaret efter flyttede den bekendte Søøver Mogens Heinesen til Aalborg⁸) for at tage Byen til Udgangspunkt for de Handelsforretninger, han drev i Forbindelse med den tidligere Lensmand paa Bergenshus Hans Lindenov, som nu havde taget Bopæl paa sin Gaard Ørslev Kloster. P. Popp fik gjort Bekendtskab med Mogens Heinesen, og de fik Forretninger med hinanden. Da M. Heinesen et Par Aar efter var bleven henrettet, og hans Enke gik fra Arv og Gæld⁹), fik P. Popp kun Fortræd af dette Kompagniskab; han kom i Trætte med en af sine Fælleskreditorer, og Kongen sendte i den Anledning følgende Brev af 30/6 1591¹⁰) til Borgmester og Raad i Aalborg:

»Efter som der begifver sig nogen irringe och trette emellom os elskelige Povel Poppe, borgemester udi vor kjøpsted Aalborg, och Albret Lutter af Hamborg om noget klede, som afgangene Mogens Heinesen skal hafve tilhørt, och Povel Poppe beretter at hafve haft med hannom madskabii, efter som de vel selfver paa begge sider dend sags leilighed ydermere kunde berette, da bede vi eder och ville, at i endeligen med det allerførste, nar i her om besøgis, indstefner begge parter for eder udi rette kiendendis och dømmendis dennom emellom om forskrefne klede, de om tretter, som i ville andsvare och vere bekient; sameledis at i och setter, vorderer och taxerer hvis andet gods, som findes staaendis der udi byen efter afgangene Mogens Heynesen, saa hans gieldener kunde der med efter leiligheden blifve aflagt och afbetalet, saa vi for ald des videre ofverlob motte blive forskonet.«

P. Popp ejede og beboede den saakaldte Toldergaard paa Gammel-torv, i hvilken Kong Hans skal være død¹¹⁾, og som for faa Aar siden blev nedrevet for at give Plads til Bankbygningen. Op til denne Ejendom stødte vist det Hus, han 1576 fik i Fæste af Kongen. I det Aar gav denne ham nemlig Brev¹²⁾ for sig og Arvinger til evig Tid paa et lidet gammelt forfaldent Stenhus næst norden op til hans eget Hus paa den øster Side ved Tinget og vesten til Tomis Balkenborgs Hus, og var Huset i Længden af Sønder i Nør 10½ Alen og 2 Fingersbrede med en Gavl i den nøre Side, og i Bredden af Øster i Vester 12 Alen mindre 1½ Fingersbrede, hvilket Hus skal have ligget til Børglum Kloster, men nu var ubeboeligt, naar det ikke blev bygget; dog skulde P. Popp aarlig give i Jordskyld 1 Daler og holde Huset ved Hævd med god Købstædsbygning. Sagens ejede han ogsaa Gaarden Nr. 462 i Torvegade, thi en udskaaret Dørkarm dér bærer hans Bomærke¹³⁾.

P. Popp og Hustru gav 1581 en Prædikestol til Frue Kirke¹⁴⁾, som fik denne Indskrift:

Poel Popp oc Maren Poppis, hans hestro kerre,
lode meg opsætte guds ord til erre,
som de gerne hørre oc lærre.

Han † 29/11 1597 og over ham, Hustru og dennes første Husbond blev der i Frue Kirke opsat en Tavle med plattysk og latinsk Indskrift¹⁵⁾.

~ 7/2 1563¹⁶⁾ MARINE JØRGENDATTER, † 25/5 1599, Enke efter Toldskriver Peder Bek, † 5/10 1561.

1) Nielsen: Embedsmænd og Bestillingsmænd i Aalborg S. 95—6. 2) Jyske Saml. 3, 258. 3) Kopier af kgl. Gældsbreve, som 1587 indsendtes efter kgl. Befal. (Rentekam. Arkiv). 4) Kr. Staffensens Aarvog i Jyske Saml. 5, 70. 5) Kbh. Adr. Avis 1765, 128. 6) Jyske Reg. 2, 373 jfr. Hist. Tidsskr. 5, 86. 7) Jyske Reg. 4, 124. 8) Tr. Lund: Mogens Heinesen 1877 S. 180. 9) Bricka i Hist. Tidsskr. IV, 6 L. 169. 10) Jyske Tegn. 4, 261, ikke benyttet af Tr. Lund a. St. 11) Illustr. Tid. 477. 12) Jyske Reg. 4, 124. 13) Jyske Saml. 1, 182—83. 14) S. St. 15) Ny kgl. Saml. 4, 747 b indskr. Nr. 20. 16) Kr. Juels Aarvog i Ny kirkehist. Saml. 5, 354.

20. KRISTEN MIKKELSEN¹⁾, Borger og Købmand i Aalborg. 1542 fik han af Kongen Brev paa et Stykke Jord af st. Peders Kirkes øde Kirkegaard mod der paa at opsætte en god Købstædbygning²⁾. Hans Gaard i Aalborg laa op i Nærheden af Aalborghus, og da dennes Befæstning skulde udvides, blev den nedbrudt sammen med andre Gaarde; i dens Sted fik han 1547 udlagt Jord udenfor Skave Port norden op til Byens gamle Grave³⁾. Enten var denne Erstatning ikke nok eller ogsaa har han maattet afstaa yderligere Ejendom, thi 1552 fik han af samme Grund

udlagt af den gamle Biskopsgaard i Aalborg⁴). Han nævnes som Raadmand 1554 i et til Helligaandshuset i Aalborg udstedt Skøde⁵) og blev siden Borgmester, hvilken Stilling han beklædte 1573⁶). Da han senere paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kunde forestaa Borgmesterbefalingen, fik Lensmanden paa Aalborghus 10/1 1580 Missive fra Kongen om, at han maatte forskaanes for samme Befaling, og at en anden skulde tilsættes at være Borgmester⁷). Kort efter maa han være død, thi han nævnes ikke under Sagen mod hans Hustru.

~ MAREN TURESDATTER, efter hvem formodentlig Maren Turis Gade i Aalborg har Navn. Det fortælles af og til om hende⁸), at hun var af den svenske Bjælkeslægt, men der ligger næppe mere til Grund herfor end det, at hendes Fader hed Ture, og at Ture var et almindeligt Navn i Slægten Bjælke. Denne hørte til de mest ansete Adelsætter, og der maa derfor afgørende Beviser til, før man kan tro paa et Giftermaal mellem et af denne Æts Medlemmer og en »ufri Mand«. Mere rimeligt kunde det være, at Maren Turesdatter var en Sønnedatter af Mikkel Turesen, der 1480⁹) var Raadmand i Aalborg, nævnes som Gildebroder i Papegøjegildet 1464 og 1465¹⁰) og som Borgmester 1489¹¹), og hendes Fader har da hedt Ture Mikkelsen og sagtens været Købmand i Aalborg.

Skønt Maren Turesdatter, som Borgmesters Hustru og Moder til en Borgmester (Fr. Kristensen), hørte til Byens første Familjer, kom hun dog i Rygte for Trolddom, og da saa en Kvinde ved Navn Maren Badekvinde, som var blevet tiltalt for Hekseri, under Forhørene udlagde Maren Turesdatter som medskyldig i, at Lensmanden paa Aalborghus var blevet forgjort og taget af Dage, fordi han havde sat et Hus paa Fjelsted Mark og ødelagt Fædriften der, fik Lensmanden paa Aalborghus Bjørn Andersen den 7. Decbr. 1582 Missive¹²) fra Kongen om at fængsle Maren Turesdatter, tiltale hende for slig ukristelig og ugudelig Handel og lade Kirkenævninger sværge i Sagen. I Febr. næste Aar var Sagen saa vidt at Kirkenævningerne skulde til at gøre sin Ed, men det lader dog ikke til, at der var blevet noget virkelig oplyst mod hende, thi et nyt Missive til Lensmanden af 13. Febr. 1583¹³) bød denne at opholde Aflæggelsen af Nævningernes Ed (Tov) indtil Maren Badekvinde, der var frugtsommelig, havde født, for at man kunde prøve om hun vilde staa ved sin Tilstaaelse i et saa alvorfuldt Øjeblik som Fødselsstunden. Men heller ikke ved den Lejlighed synes noget paa-lideligt at være blevet oplyst; Maren Turesdatter sad endnu i Slutningen af Aaret i Fængsel, og hendes Søn, Borgmester Fr. Kristensen (Nr. 34), ansøgte da Kongen om, at hun mod Borgen maatte sættes paa fri Fod indtil hun kunde blive lovlig overbevist (lovforvunden).

Han opnaaede dog kun Paalæg af 27. Decbr.¹⁴⁾ til Lensmanden om at holde hans Moder i ærlig Forvaring paa Slottet, og om at fremskynde Sagen. Hvad Udfald den fik, vides ikke; da der ellers intet vides om den, og Fr. Kristensen vedblev at være Borgmester og en ansét Mand i Byen, have Kirkenævningerne formodentlig svoret hans Moder fri for Beskyldningen. En Gravstensindskrift¹⁵⁾ med hendes og hendes Mands Navne viser desuden, at de ere begravede i Frue Kirke sammen med Sønnedatteren Bente og dennes Husbond H. v. Ginchel¹⁶⁾. For hende angives Dødsaaet til 1697, men det er en urigtig Læsning (for 1597?); ogsaa hendes Husbonds Dødsaar er urigtig afskrevet (1696).

¹⁾ Nielsen: Embedsmænd og Bestillingsmænd i Aalborg S. 95, 123. ²⁾ Dske. Kancelli-Registanter 1535—50 S. 228. ³⁾ A. St. 367. ⁴⁾ Registre over alle Lande 5, 388. ⁵⁾ Afskr. i Ny kgl. Saml. 4, 747 a. ⁶⁾ Saml. til jysk Hist. og Top. 5, 70. ⁷⁾ Jyske Tegn. 2, 132. ⁸⁾ F. Eks. Nielsen a. St. S. 95, som alt regner hende i Slægt med et Par Lensmandsfruer paa Aalborghus. Formodningen om Slægtskabet med Bjælkerne stammer vist fra Dyrskjøts Haandskrift Ny kgl. Saml. 4, 746, som ligger til Grund for mange af Nielsens (Taubers) Meddelelser uden at det er blevet nævnt som Kilde. ⁹⁾ Vossiske Saml. Aalborg Nr. 29. ¹⁰⁾ Dske. Mag. III, 1, 116. ¹¹⁾ A. St. 118. Han fattes hos Nielsen a. St.

¹²⁾ Jyske Tegn. 2, 347. Det lød: »Vider, at vi ere kommen udi forfaring, hvorledes en kvinde vid navn Maren badekvinde, som for troldom er paagreben och berøgt af en anden troldkvinde, som er blefven brent der for byen, skal sielf villigen upint hafve udlagt Maren Turis der udi Olborg for troldoms sag och bekient, at Maren Turis och hun med flere skulle hafve forgiort och af dage tagit vor mand og raad Axel Viffert, fordom embedsmand paa vort slot Olborghus, for at hand hafde ladet sette et hus paa Fielsted mark och deris fedrift forringit, och epterdi forskrefne Maren Turis tit och ofte tilforn udi lige maade er berøchtit, det dog til des utilbørligen er ofverset och icke er sømmeligt, hvor sligt obenbarlig kand bispørges och epterkommis, at lade det ustraffit afgaa, da bede vi eder och alfvorligen befalle, at i tiltenker at lade tage forskrefne Maren Turis udi hegte och nøiachtig forvaring och siden lader kirkenefn opkrefve ofver hinde at sige derom, hvis de kunde kiende och befinde ret at vere, och der epter vider eder at forholde tagendis derfor ingen vild eller anseelse, at slig ukristelig och ugudelig handel maa blifve tilbørligen straffit. Dermed etc. actum Skanderborg den 7. decembris aar 1582.«

¹³⁾ Jyske Tegn. 2, 375. Det lød: »Vider, at eftersom dend sag emod Maren Tures der udi vor kiøbsted Olborg er forfuld saa vit, at kirkenefn skulle sverge och sige ofver hinde nu med det første, och vi forfare, at dend kvinde, som hinde for troldoms sag benefnt och udlaugt hafver, skal vere fruchtsomelig och hindes fødselstid er for handen, och efterdi vi for gaat anse, at hun motte stillis til ords med forskrefne Maren Tures, før end nefninge fuldgiorde deris ed och toug, oc saa at udi hindis fødselsnød kunde forfaris af presten och andre gaat folk, om hun udi hindis bekiendelse blef bestendig, da bede vi eder och ville, at i lader same nefn deris ed och toug opholde til same kvinde hafver fød hindis foster och til hun hafver verit med forskrefne Maren Turis til sambtalle och siden retten befordreer och lader gaa for sig. Der med skier vor vilge. Actum Koldinghus dend 13. februarii aar 1583.«

¹⁴⁾ Jyske Tegn. 2, 359. Det lød: »Vider, at Frederik Chrestensen, borgemester

udi vor kjøbsted Olborg, hafver underdanigst verit begierendis, at hans moder, som for troldom er udlauget oc berøctiget och der fore fenkligen anholdis, motte udkomme til borgen, til hun blef lougforvunden, da bede vi eder oc ville, at i ikke holde hinde i anden fenksel end udi erlig forvaringe der paa slotted til sagens uddrag, och hvis loug oc ret er, det der udinden foretager och beforder, uden forhallinge at maa hafve sin gienge. Dermed etc. Actum Skanderborg aar 1583 dend 27. decembris.⁴

¹⁵⁾ To Afskrifter i Ny kgl. Saml. 4, 747 b. ¹⁶⁾ En Troldkvinde vilde ikke have faaet indviet Jord, end sine da en Kirke at hvile i.

21. NIELS MUNK, Ejer af Gaarden Hjørne i Halland. Han sendte 1548 en Klage til Kancelliet over, at Præsten Her Kristen i Dybe havde taget nogle Enebærtræer fra en af hans Bøndergaarde¹⁾, men videre Oplysning om Sagen savnes. 1552 opføres han paa en Liste over den Udrustning, som Adelen i Halland stillede; hans Bidrag var én Skytte²⁾. Endelig vides det om Niels Munk, at han faldt under Belejringen af Varberg 1565. Denne sidste Meddelelse faas i en samtidig Fortegnelse over Adelsmænd, som døde 1563—1566³⁾, og der er saaledes herefter i Forbindelse med Notitsen fra 1552 ikke Tvivl om, at Niels Munk var Adelsmand. Naar alligevel hans Søn, den bekendte Skibshøvedsmand, senere Lensmand over Nedenæs Len i Norge, Erik Nielsen Munk⁴⁾ optages i Adelsstanden af Fredrik II ved Brev 11/8 1580, turde Grunden ligge i, at hans Fødsel var uadelig, fordi Faderen havde ægtet en ufri Kvinde⁵⁾. Hans Søster maatte derfor ogsaa nøjes med at ægte en Borgmester (Nr. 34).

¹⁾ Dske. Mag. IV, 2, 98. ²⁾ Møller: Hallands historia I, 362. ³⁾ Udgivet af A. Thiset i Pers. hist. Tidsskr. I, 130. ⁴⁾ P. Lauridsen siger i sin nye Udgave af Jens Munks Navigatio septentrionalis, 1883 S. VII, at Erik Munk »hørte til en fremragende Selvejerslægt«; hvad dette sidste Ord skal betyde, véd jeg ikke, med mindre det er: Selvejerbondeslægt, men i saa Fald er Meddelelsen urigtig, Niels Munk var Adelsmand. Her kan endnu bemærkes, at Forf. til sine Meddelelser om Erik Munk f. Eks. ikke har benyttet et saa bekendt Værk som Garde: Den dansk-norske Sømagts Historie 1535—1700, og de deri meddelte Henvisninger. ⁵⁾ Jfr. Forord. 16/9 1582, som sikkert kun meddeler gammel Ret. Naar P. Lauridsen derfor a. St. S. XI deri, at Kristian IV's bekendte Skibshøvedsmand, Polarfareren Jens Munk, aldrig betegnes som Adelsmand, vil søge Bevis for, at han kun var en uægte Søn af nævnte Erik Munk, turde dette være en for vidt rækkende Slutning; Faktum forklares tilstrækkelig ved, at Jens Munks Moder var en borgerlig Kvinde.

22. PEDER MORTENSEN HEGELUND¹⁾, født 13/I 1527²⁾, skal først have studeret i København og taget Baccalaureus-Graden der; siden drog han udenlands til Løwen og Paris, hvorfra han vendte hjem med stort Udbytte af Kundskaber (magna cum fruge)³⁾. Han kom dog ikke ind paa den gejstlige Livsbane, som man herefter skulde have ventet, men

blev Borger i Ribe, hvor han 1558 giftede sig med en Raadmandsdatter og desuden havde en Del Slægt. Han havde her Handelsbedrift som andre Borgere, drev Studehandel og Fiskeri. Den 15/4 1566 blev han Raadmand og 1577 Borgmester. Da den kongelige Tolder Oluf Pedersen søgte sin Afsked, udnævnte Kongen 5/1 1568*) P. Hegelund til hans Eftermand og til:

»paa vore vegne at opberge, hves told och rettighed, som os baade af indlendske och udlendske med rette tilkommer af hvis øxen, heste och andet femon, som der (∴ Ribe) egiennem drifvis och skal fortoldis; sammeledis ald dend told och sise af korn, salt, vin Hamborger øl och ald anden fremmed drik och alt andet, som herskabsfogeden [Rollov Nielsen] til vort slot Riberhus her til dags oppeborit hafver, och derfor skal aarligen giøris vor rentemestere paa vore vegne gode rede och regenskab.«

Mærkelig nok fik han ingen anden Løn for dette Embede end Frihed for at give Skat til Byen⁵⁾, skønt han havde megen Besvær og Ulejlighed af sin Stilling. Han maatte nemlig kreditere Købmændene i Holstebro, Ribe og andre Byer for Tolden, og det kneb med at faa den indbetalt. Han maatte derfor 1577 skaffe sig et Kongebrev til Borgmester og Raad i de jyske Byer om, at de hos sine Medborgere skulde skaffe ham Fyllest og Udlæg for, hvad disse skyldte ham paa Kongens Vegne i Told, da han hos dem havde en stor Hob Penge til gode⁶⁾. Han greb denne Lejlighed til for Kongen ogsaa at beklage sig over, at han intet havde for sin Tjeneste og Umage, skønt han for-sømmedes meget paa sin Næring og Bjæring i samme Bestilling, og nu fik han i Løbet af nogle Aar en Række forskellige Begunstigelser. Ved Brev af 19/5 1577 fik han indtil videre uden Afgift 2 af Kongens Gaarde i Nørfardrup, som skyldte hver 3 Ørtug Korn med anden Bede⁷⁾. Et Par Aar efter overtog han i Forening med et Par andre Mænd Ribe Bys Vinkælder paa 8 Aar og fik i den Anledning følgende kongelige Privilegium⁸⁾:

»Eptersom vi komme udi forfaringe, at undertiden er mangel for vin udi vor kiøpsted Ribe, saa mand det icke kand bekomme til kiøbs, och os elskelige borgemester och raadmend samme steds met 24 af de beste borgere paa menige byens vegne der fore hafve bevilgit och sambtøkt os elskelige Peder Heggelund, borgemester udi forskrefne Ribe, met en mand eller to deris bistance udi otte sambfelde aar att maa niude, bruge och beholde byens vinkielder met dend frihed, som tilforn hafver fuld samme deris byes kielder udi saa maade, at der aldenniste udi midlertid skal udtappis vin ved hele och halfve kander, pindkrus⁹⁾ och mindre maal, och hvo som helst af de andre borgere der udi byen, som ville handele med vin, de skulle icke mue sælge vin ved mindre maal end

ved hele och halfve amer, och hand der fore at gifve aarligen til byen 21 gamble dalere til kielderleie, dog byen at holde kielderen vid macht, hefd och bygning, epter som det bref, de der paa udgifvit hafver, ydermere formelder och udviser, — da hafve vi af vor synderlig gunst och naade unt, bevilgit och sambtøckt och nu met dette vort obne bref unde, bevilge och sambtøcke forskrefne Peder Heggelund, borgemestere, met en mand eller to deris bistand och hielp at maa epter dette vort brefs datum regnendis udi otte sambfelde aar hafve, niude och beholde forskrefne byens vinkielder udi Ribe, efter som borgemestere och raadmend met menige borgere hannom dend sambtøckt hafve, dog saa at hand skal vere forpflicht at holde samme kielder vid macht met god vin, saa mand altid for et skielligt och billigt kiøb efter aars och tids leilighed kand der hoes hannom faa dend fald for pendinge, och ville vi her met alfvorligen hafve forbudit nogen anden udi midlertid at selge vin udi hele eller halfve kander, pindkrus eller mindre maal, saa framt de der ofver icke ville hafve forbrudt saa ofte det sker 10 gamble daler, halfparten til os och kronen och halfparten til byen. Actum Frederiksborg dend 3. juni aar 1579.«

Til Trods for den i Brevet givne Eneret fik dog Anders Søvrensen Klyne i Januar derefter¹⁰⁾ Brev paa at udtappe Vin, da Kongen havde erfaret, at der altid havde været flere i Ribe, som havde udtappet Vin i Potter og Kander. Kongen havde maaske saa meget mindre Betænkelighed ved at indskrænke P. Hegelunds Eneret, som denne i November forud paa Havreballegaard havde sluttet en fordelagtig Handel med ham. Den 26/11 1579¹¹⁾ fik Peder Hegelund nemlig Brev paa i 3 Aar at skulle modtage alt Korn, som i Riber Stift gaves i Kongekorntiende, mod en aarlig Afgift af 1 god gammel Daler eller to Mark god Mønt, som nu gaar for hver Daler, for hver smal Tønde Korn, Rug og Byg, og $\frac{1}{2}$ Daler for hver smal Tønde Havre, hvilken Afgift han aarlig skulde betale i Rentekammeret i København paa egen Bekostning og Æventyr; han skulde modtage Kornet i rette Tid, og blev det overliggende, skulde det ikke være til Kongens Skade. Denne forbeholdt sig dog Korn, om han skulde behøve noget, dog ikke til at afhænde til Købmænd, men saa skulde P. Hegelund ogsaa have Varsel herom til st. Mortens Dag i det seneste, for at han ikke skulde lide Skade hos Købmænd, som han havde lovet Kornet. Hvis Kongen i de 3 Aar skulde komme med Forbud mod Kornudførsel, skulde P. Hegelund være berettiget til at betale sin Afgift med Korn. Denne Kontrakt ses ikke at være blevet fornyet efter de 3 Aars Forløb, muligvis fordi P. Hegelund da tillige havde overtaget et andet Embede. Under et Ophold i Skanderborg gav Kongen ham 8/1 1581 Brev paa det Kannikedømme ved Ribe Domkirke, som var blevet ledig ved Mester Tomas Knudsens Død. Han fik ved Brevet Forpligtelse til at residere og bo

hos Riber Domkirke og gøre slig Tyng og Tjeneste inden Kirken og uden, som andre Kanniker samme Steds; han skulde være den gejstlige Ordinans og Kapitlets Statuter aldeles undergivet, bygge og forbedre den Gaard og Residens, som han fik til Embedet, og med Skel og Ret bestyre det Bøndergods, hvis Afgift dannede Indtægten¹²).

P. Hegelunds Stilling som Kongens Tolder medførte, at han maatte udføre Kommissioner for ham. Et Brev, dagtegnet Skanderborg 1/12 1580, paalægger ham i Fiskelejerne ved Ribe aarlig at købe »nogen Tørfisk, Samrask, Linskulder, middel Linskulder, tør Hvidling, tør Torsk, Pilrocker, Sund og Mafve«¹³) og andet, saa meget af hver Slags, som han kan tiltænke os til vort Bord Behov vil gøres, samt sende samme Fisk med sit eget Bud, hvor vi ere beliggende; sit Udlæg skulde han straks faa tilbage med Budet¹⁴).

Blandt P. Hegelunds nærmeste Venner maa særlig nævnes hans Frænde Biskop i Ribe Peder Jensen Hegelund, en Borgmesterson der fra Byen, som i sine bekendte Almanakoptegnelser¹⁵) jævnlig omtaler sit Forhold til ham. Disse to Frænder rejste 20/11 1565 sammen til København og gjorde derfra en Udflugt til Nordsjælland, thi Biskoppen noterer, at han 9/12 ventede paa sin Frænde i Slingerup. 1571 den 28/6 omtaler Bispen atter sin Frænde og fortæller, at han var hos ham hele Dagen, den bitreste Dag i hans Liv¹⁶), men hvad der foregik, fortæller han ikke.

P. Hegelund døde 3/5 1584. En af Byens forhenværende Borgmestre Hans Fanning var død under et Ophold paa Fanø. Da hans Lig blev ført derfra til Ribe, drog en Del af Borgerskabet det imøde, og her var P. Hegelund med. Han fik da pludselig et Slagtilfælde og sank maalløs om. To Timer efter var han død. Hans Ligsten fandtes i Ribe Domkirke¹⁷).

~ 1558 MARINE LAVESDATTER, Søster til Biskop i Ribe Hans Lavesen. Hun fik alt faa Dage efter sin Husbonds Død fra Skanderborg af (6/5 1584) Kongens Stadfæstelsesbrev paa de to Gaarde i Fardrup, som P. Hegelund havde haft i Forlening¹⁸). Det faldt hende noget vanskeligt at klare P. Hegelunds Regnskaber, endnu 27/10 1584 havde hun ikke gjort det, thi da fik Lensmanden Albret Fris fra Kongen Paalæg om at tilholde P. Hegelunds Arvinger inden en Maaned at begive sig til København med hans Regnskab for Tolden og der klargøre det for Rentemesteren¹⁹).

Hun giftede sig 1593 anden Gang med Mester Lavrids Gødesen, Præst ved st. Katrine Kirke i Ribe, † 16/9 1597. Selv † hun 9/2 1600²⁰)

i Aalborg hos sin Datter, der var gift med Biskop Jakob Holm (se Nr. 35).

¹⁾ Kinch: Ribe Bys Historie og Beskrivelse, 1536—60, S. 156—57. ²⁾ Terpager: Inscriptiones Ripenses, S. 80, lader ham være født i Aalborg, og hertil slutter Kinch sig, men dette har næppe andet at støtte sig til, end at hans Fader blev Præst der. ³⁾ Terpager a. St. ⁴⁾ Tegn. ov. alle Lande 9, 458; samme Dag fik Borgmester og Raad Brev om Udnævnelsen, a. St. 9, 458—9. ⁵⁾ Ribe Skattemiste 1569 hos Kinch a. St. ⁶⁾ Jyske Reg. I, 384; Brev af 19. Maj. ⁷⁾ A. St. ⁸⁾ A. St. 2, 512—13. ⁹⁾ Kruse med en Række Pinde indvendig op ad den ene Side og med bestemte Mellemrum, som betegne visse Maal, jfr. Talemaaden: at drikke til Pæls. ¹⁰⁾ A. St. 3, 17. ¹¹⁾ A. St. 2, 676. ¹²⁾ Jyske Reg. 3, 206. ¹³⁾ Forskellige Slags Fiskevarer. ¹⁴⁾ Jyske Reg. 3, 290. ¹⁵⁾ Magasin for den danske Adels Historie. I. ¹⁶⁾ Fui apud Petrum Martini αλην την ημεραν, acerbissimus mihi fere in vita dies. ¹⁷⁾ Terpager a. St. ¹⁸⁾ Jyske Reg. 3, 628—9. ¹⁹⁾ Jyske Tegn. 2, 535, jfr. 4, 560. ²⁰⁾ Hegelunds Almanak.

23. JENS HOLM, Borger, og sagtens Købmand, i Viborg, levede omtrent 1550. En Stamtavle over hans Efterkommere er meddelt i Giessings: Samling af Jubellærere 3. Bd. S. 256.

24. HERMAN REIMING¹⁾, Apoteker i Kolding, boede i den endnu bevarede »Borchs Gaard« paa Torvet i Kolding, »det gamle Apotek«, † 26/7 1596.

~ MARGRETE. Hun fik 14/9 1599 Apotekerprivilegiet stadfæstet efter sin Husbonds Død, men da hun ikke kunde faa det respekteret i Byen, erhvervede hun 30/10 1603 kongelig Befaling til Lensmanden paa Koldinghus, Kaspar Markdanner, om at hjælpe hende og paasé, at ingen der i Byen holdt Apotek eller havde Speceri eller Vin fal²⁾. Hun synes at have haft en udbredt Handel i Jylland, da hun kunde have temmelig store Summer tilgode hos forskellige adelige. Hun maatte saaledes 30/6 1603 tage Dom for Kongen og Rigens Raad over Fru Anne Lykke til Hersumgaard, Ludvig Munks Enke, for 119 Daler og 22/5 1604 Dom over Jørgen Kaas til Birkelse for 90 Daler³⁾.

¹⁾ Fyhn: Efterretninger om Byen Kolding, 1849, S. 66. ²⁾ Jyske Tegn. 5, 179. ³⁾ Kongens Rettertingsdomme 1595—1604, udg. af V. A. Secher, S. 472, 572.

25. STAFFEN SØVRENSSEN var Præst i Verst og Bække 1590 og 1600 og 1594 Provst i Andst Herred.

~ en Datter af Mads Buch, Præst i Egtved.

26. ELSE POVLSDATTER. Om hende vides kun, at hun var Moder til Præsten i Egtved, Søvren Povlsen, men det er endog ubekendt, hvem hendes Husbond var¹⁾.

¹⁾ Wibergs Præstehistorie I, 303.

27. JEP MOGENSEN var først Selvejrbonde i Simested i Rinds Herred, men flyttede siden til Ovdrup i Slet Herred, hvor han † 1585. Naar Hofmann¹⁾ fortæller, at han under Skipper Klements Fejden »begav sig til Riberhus med adskillige andre; deres Gods blev imidlertid sekvestreret o. s. v.«, er dette en Misforstaaelse af Fortællingen i den gamle Ligprædiken over J. Mogensens Søn Niels Jakobsen, som vil blive nævnt nedenfor (se Nr. 39). Det hedder heri, at denne sidste intet arvede efter sin Fader, »ti Tranen (eller Skipper Klement) fløj hen med Gælden²⁾ udi bægge hans Oldeforældres³⁾ Tid, som miste den Tid meget Bøndergods af den Aarsag, de ikke vilde købe det igen af Peder Ebbesen⁴⁾ paa Rigens Vegne, som nok som var dennem tilbudne for Guld og Penning«. Rejsen til Riberhus er en Misforstaaelse af, at Niels Jakobsen blev Skriver der paa Slottet.

~ KAREN NIELSDATTER, † 1566.

¹⁾ Foundationer paa P. Lassons Legata, 1753, S. 5. ²⁾ ∴ Formuen. ³⁾ ∴ Bedsteforældre. ⁴⁾ Peder Ebbesen Galt, se ovfr. S. 19.

28. PEDER LASSEN var Købmand i Randers. Han stod i stadig Forretningsforbindelse med Lensmanden paa Dronningborg Esge Brok til Estrup, hvis Stude han købte¹⁾, og hvem han oftere laante Penge, saaledes 1604 700 Dr.²⁾ og 1617, da E. Brok fik 400 Rdl.³⁾ P. Lassen opnaaede efterhaanden Byens forskellige Tillidshverv: 1573—6 og 1579 valgtes han til Medlem af 24 Mands Udvalget (»Oldingene«), 1576 var han Bysæde eller Kæmner, 1586 blev han Raadmand og 28/11 1590 Borgmester⁴⁾. I denne sin Egenskab var han med til Gilde med Kristian IV den 15/2 1609 (se ndfr. S. 41), ligesom han i 1608 sammen med Niels Jakobsen gav Møde som Fuldmægtig for Randers ved Valget af Prins Kristian paa Herredagen i København.

P. Lassen † Natten mellem 25. og 26. Maj 1618. Hans Datter og Svigersøn (Nr. 39) satte 1619 en Stentavle med Indskrift over ham, hans Hustru og Forældre⁵⁾.

~ METTE ANDERSDATTER.

¹⁾ E. Broks Dagbog 1612 (V. Simonsen: E. Brok 2, 26) og 1617 (Dsk. Mag. 4 Ræk. 5 Bd. 305). ²⁾ Dsk. Saml. 2 Ræk. 2, 274. ³⁾ Dsk. Mag. 4 Ræk. 5 Bd. 293. ⁴⁾ Se Listerne i Randers Bys Bog. ⁵⁾ Indskriften hos Hofmann: Saml. af Foundationer 2, 343, og Galthen: Beskrivelse over Randers S. 132.

29. Magister TØGER LASSEN, født 1531, studerede i Vittenberg, ved hvis Universitet han blev indskrevet 30/4 1558¹⁾. Efter sin Hjemkomst blev han Rektor ved Randers Skole og fik nogle Aar efter, 7/7 1565,

Magistergraden ved Københavns Universitet²). Siden blev han Sognepræst ved st. Mortens Kirke i Randers og Provst i Støvring Herred, † 18/6 1608³). Han var forlenet med et Vikari ved Aarhus Domkirke, som han 1597 gav Afkald paa til Fordel for sin Søn (se Nr. 40).

~ GERTRUD PEDERSDATTER, † 29/10 1585, 37 Aar gl.

¹) Ny kirkehist. Saml. I, 474. ²) Rørdam: Magistre kreerede ved Kbh.s Universitet i Pers. hist. Tidsskr. 3 Bd. ³) Se de af Hundrup: Lærerstandens ved Randers Skole, S. 4, anførte Henvisninger.

30. POVL NIELSEN, f. 11/7 1551, var Købmand i Randers og opnaede efterhaanden Byens sædvanlige Tillidshverv: 1578, 1582, 1583, 1587—89 var han Medlem af Oldingudvalget (24 Mænd), 1584 var han Bysæde eller Kæmner, 27/10 1590 blev han Raadmand og skal omtrent 1616 være blevet Borgmester¹).

P. Nielsen stod paa en god Fod med sin Foresatte, Lensmanden Esge Brok paa Dronningborg, de havde forskelligt Pengemellemværende²), og da P. Nielsen 16/10 1608 gjorde sin Datters Bryllup (Nr. 40), var Lensmanden og forskellige andre Adelige hans Gæster³). I 1608 kunde han laane Aksel Galt 1000 Dlr. Esge Brok var Forlover for Pengene. Da Kristian IV 1609 besøgte Randers, var P. Nielsen med andre Medlemmer af Byens Raad til Svir hos Kongen paa Dronningborg den 15/2 (se ndfr. S. **).

P. Nielsen døde 17/2 1618. Af Wiberg⁴) bliver han urigtig gjort til Byfoged.

¹) Listerne i Byens Bog og Stadfeldt: Beskr. over Randers S. 120. ²) V. Simonsen: Esge Brok 2, 24. ³) V. Simonsen a. St. I, 68. ⁴) Præstehistorie 2, 519.

31. HENRIK DE HEMMER var Købmand og Borger i Aalborg; som saadan gik han 26/9 1586 i Borgen for, at en ny Borger, Knud Kristensen Skipper, rigtig skulde betale Skat og Tyngde¹). Han døde 24/11 1591 og blev begr. i Budolfi Kirke²).

Om Familjens Oprindelse fortæller Peder Dyrskjød³), formodentlig efter Familjetraditioner, som han har hørt under Ophold i Aalborg: »Hemmerts Feste ved Heusdan mellem Maas og Waal Flod, hvor Floris, Greve i Holland, blev dræbt, er blevet opført af en fordreven Konge fra England; hans Afkom har siden floreret der og er kaldet de Hemmer og var en stor Slægt. Derfra er Hemmer i Aalborg kommen hid i Købmandshandel«. Hofmann⁴) og efter ham Giessing⁵) og Nielsen⁶) fortælle derimod, at Slægten stammede fra Vestfalen, hvorfra den blev fordrevet i Trediveaarskrigens Tid. — I Adelsleksikonet⁷) er Fa-

miljens Vaaben afbildet efter Siebmachers⁸⁾ Angivelse: et firdelt Skjold, 1. og 4. Felt ulige tværdelt, i øverste og mindste Part, som er Guld, en halv opspringende sort Løve, i nederste, som er rødt, tre blaa Pæle, belagt med 3 Sølv Antonii Kors; 2. og 3. Felt Sølv med en oprejst sort Løve med udstrakt Tunge; paa Hjælmen en indtil Bagbenene opspringende sort Løve. Dette Vaaben med Tillæg af en kvindelignende Hjælmsfigur føres endnu af en Familje v. Hemert i Paris. Ovennævnte Henrik de Hemmer har derimod sikkert, som hans Søn og Sønnesøn (se Nr. 41 og 49) ført et almindeligt Bomærke i sit Segl.

1) Aalborg Byes Bog Bl. 385. 2) Saml. til jysk Hist. og Top. 5, 74. 3) Vendelbo Stifts Antikvitetsbog, ny kgl. Saml. 4, 746. 4) Foundationer paa de Legata, som ere stiftede af P. Lasson, Stamtavlen. 5) Jubellærere I, 277. 6) A. St. 102. 7) I, 234 og Tavle XLI. 8) Wappenbuch 1655, 2, 121.

32. JØRGEN OLUFSEN, en Bondesøn fra Vendsyssel¹⁾, nedsatte sig som Købmand i Aalborg. Han opkøbte 1608 i Forbindelse med Simon Titke, Borger i Horsens, dette Aars Kornindkomst af Skanderborg og Aakær Len til en Pris af 2 Rdl. for 1 Tde. Rug og 1¹/₂ Rdl. for 1 Tde. Byg og Malt, »som de med Hans Majestæt selv har akkorderet«. Der udgik derfor 21/12 Missive til Lensmand Lavrids Ebbesen om at udlevere Kornet og siden føre det til Regnskab²⁾. Han er vist også den »Jørgen Olufsen, Borger i Aalborg«, som 20/5 1608 fik kgl. Stadfæstelsesbrev paa Kirkens Korntiende af Horsens Sogn i Kær Herred at beholde sin Livstid mod aarlig at give 9 Pund Rug, 9 Pund Byg og 1 Pund Havre³⁾. Rigtignok var han alt 15/5 1598 blevet Raadmand⁴⁾, men derfor kunde han nok kaldes »Borger«. Borgmester blev han 1618.

Selv fjerde var han 1608 Fuldmægtig for Aalborg By ved Valget af Prins Kristian paa Herredagen i København.

J. Olufsen var Deltager i det 1622 i Henhold til For. 10/12 1621 i Aalborg oprettede Saltkompagni, der skulde drive Handel paa Spanien. Da Kompagniet i 1626 hævedes, led han ligesom de andre Deltagere et stort Tab. J. O. havde desuden en Proces med Direktionen om noget Salt, som han havde modtaget. Han var Participant i det ostindiske Kompagni og sammen med andre Participanter i Aalborg var han 16/4 1635 med til at afslaa at gøre videre Indskud i Kompagniet.

1624 begyndte en for J. Olufsen fortrædelig Sag. Den 25. Juni kom en Skomager ved Navn Jørgen Pøller, ledsaget af en Del Medlemmer af Skomager-, Skrædder- og Smedelavene, op paa Raadhuset og klagede over, at nogle Skibe, som laa i Fjorden, vilde udføre Korn til forbudte Steder. Borgmester og Raad sendte Byfogden med Stads-

tjenerne og begge Bygmestrene samt nogle Borgere ned for at undersøge Sagen; Jørgen Pøller og hans Anhang fulgte med og fratog en hollandsk Skipper sit Ror mod Byfogdens Forbud. Dagen efter samlede de tre Lav sig i sine Lavshuse og forhandlede Sagen. En Del af Lavbrødrene gik saa under Jørgen Pøllers Ledelse til Jørgen Olufsens Hus, hvor de klagede over, at der blev udført Korn, skønt der ikke var Korn at faa i Byen for Penge. Borgmester Lavers Hansen kom til og fik samme Klage; der laa Skibe ved Tolderens Bro, som havde Korn nederst, men Brædder, Maatter og Sand oven paa for at holde det skjult. Jørgen Pøller beskyldte derhos Tolderen Hans Søvensen og Købmand Johan Brandt (Nr. 42) for, at de hver af Hollænderne havde faaet 2000 Daler til at indkøbe Korn for. Disse sidste Beskyldninger vilde J. Olufsen senere under Vidneforhørene ikke have hørt, og det var vist derved han paadrog sig Mistanke om at spille under Dække med Haandværkerne, thi da der ifølge kgl. Befaling blev rejst Tiltale mod Jørgen Pøller og de andre Lavbrødre for Oprør mod Borgmester og Raad, og den første blev fængslet som Hovedmand, fik Lensmanden paa Aalborghus, Tønne Fris, ogsaa følgende Brev af 27/11 1624:

»Eftersom du tilforn hafver bekommet voris befaling⁵⁾ de oprørske borger och handverksfolk udi vor kiøbsted Aalborg med retten at lade tiltale . . . och vi nu naadigst komme udi forfaring os elskelige Jørgen Olufssøn, borgemester der samme steds, at vere i same sager mistenkt, saa vel som och at vere interesseret, ti bede vi dig och ville, at du forskrefne borgemester Jørgen Olufssøn tilholder retten at side, naar nogen de sager foretagis, indtil sagens uddrag sig at entholde, dog hannom icke at vere forment sin sted, naar andre sager foretagis, midlertid at betrede; sameledes, at du och borgemester [och raad] same steds tilholder, naar same sager skal foretagis, [u]interesserede och upartiske borgere, som retten kand sidde, forordne⁶⁾.«

Det lader dog ikke til, at der blev rejst særlig Tiltale mod J. Olufsen. Sagen afgjordes med Aalborg Bytings Dom af 13/12 1624, hvorved de tre Lav dømtes at have sine Lavshuse forbrudt, fordi de imod Fr. 10/12 1621 § 3 havde brugt dem til Forhandlinger om andet end deres Lavsvæsen vedkommende Sager, og ved Dom af 7/2 1625, hvorved Jørgen Pøller som Hovedsmand for Oprøret i Henhold til Kristian III.s Privilegier for Aalborg, der satte Straf for at gøre Oprør og Parti mod Lensmand, Borgmester og Raad, blev dømt til at miste sin Hals og hans Hovedlod blev tildømt Kongen; hans Medfølgere skulde hver bøde 40 Mark. Samtidig har J. Olufsen maaske af Lensmanden faaet Tilhold om at søge Afsked som Borgmester, thi en samtidig Aarbog?)

fortæller, at han »regsignerede for den Trætte med Embedsmændene«⁸⁾, og et kgl. Missive af 6/5 1625 bemyndigede Tønne Fris til at entledige ham »fra sin Borgemesters Bestilling efter sin underdanigste Anholden«. Tillige tillodes det, at de Mænd, som vare dømte til sine 40 Mark og ingen Formue havde, maatte afsone Sagen efter som de kunde formaa⁹⁾. Muligt er det dog ogsaa, at J. Olufsen kan have søgt om Afsked af egen Drift, thi Aaret 1624 var rigt paa Krænkelser for ham. En Fisker fornærmede hans Hustru groveligen, og han lod derfor fængsle ham, men heller ikke denne Sag synes at have faaet en Ende som han vilde. Den 21/1 1625, altsaa før J. Olufsen tog sin Afsked, bevilliget 6/5 1625, fik nemlig Tønne Fris følgende kgl. Missive:

»Vid at eptersom vi naadigst komme udi forfaring, hvorledis os elskelige Jørgen Ollufsen, borgemester udi vor kjøbsted Aalborg, skal hafve ladit paa-gribe og fængseligen anholde en fattig fisker ved navn Peder Povlsen och entligen hanem paa livvit vil hafve straffit af aarsag, at hand nogen tid forleden nogle ubekvemsord om hans hustru skal hafve tallit och ellers en anden kvinde skal hafve skiildit, hvilket hand høiligen skal benegte, och der foruden hans forseelse icke saa stor skal befindis, ti bede vi dig och ville, at du flittig tilsium hafver, at Peder Povlsen icke andet end hvis ret er vederfaris¹⁰⁾.«

J. Olufsen † 2/10 1645, begr. 5/10. En Trætavle med latinsk Indskrift over ham og Hustru hang i sin Tid i Frue Kirke og i Kirkens Gulv laa hans Gravsten med dansk Indskrift¹¹⁾.

~ 1595 MARINE POPP, † 26/2 1645, begr. 2/3. De havde 4 Sønner og 4 Døtre, af hvilke Sønnen Hans Budts Jørgensen og Datteren Margrete Jørgensdatter, gift med Borgmester Kristoffer de Hemmer, begge kom til at høre til Slægten Sechers Stammeforældre, se Tavlen foran.

1) P. Dyrskjøt: Vendelbo Stifts Antikvitetsbog, Ny kgl. Saml. 4, 746, og Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 98. 2) Jyske Tegn. 5, 420. 3) Tiendebog 1591—1643. 4) Saml. til jysk Hist. og Top. 5, 70. 5) Af 26/10 1624 »anlangende hand-verksfolkens oprør i Aalborg«. Jyske Tegn. 7, 289. 6) Jyske Tegn. 7, 300. 7) Saml. til jysk Hist. 5, 70. 8) Haandværkerne; Embede o: Haandværk. 9) Jyske Tegn. 7, 336 jfr. 281, 299, 320, og Indlæg fra alle Lande 1625. 10) Jyske Tegn. 7, 311. 11) Ny kgl. Saml. 4, 747 b, indskr. Nr. 22.

33. KRISTEN LAVRITSEN var en ret velstaaende Købmand i Aalborg, som særlig drev Handel med Bønderne. Hans og Hustrus Dødsbo, som kom til Skiftedeling 6/5 1620, viser stort Tilgodehavende hos Bønderne i Omegnen af Penge, Korn, Stude, Gæs, Sild m. m. Til Deling kom: Kravene paa Bønderne, en stor Beholdning af Korn, Salt, Malt og Humle og Godset i Boden (Jern, Hamp, Hør, Staal, Sæbe m. m.), som dog kun sattes til 741 Dr.; dernæst de faste Ejen-

domme (2720 Dr.), nemlig Hovedejendommen med 2 Boder til »Hakvad«, med »Pernillinger«, Bænkekister, Fodskamler m. m., som nagelfast var, og en Staalkakkelovn i Stuen til Gaden (250 Dr.), 2 smaa Boder i Megrete Aalborrigs Gyde (70 Dr.), Laden med Kaalhave uden Østerport paa sønder Side Gaden ud imod »Saaenvad« (80 Dr.), Ladehusene uden Østerport (70 Dr.); endvidere en Mængde Bolsterdyner, Sardugshovedpuder, Hynder, Bænkedyner, Gryd- og Keddelkaaber, Dundyner, Linklæder, Lagener, Duge, de Afdødes Gangklæder; fremdeles i rede Penge og visse Haandskrifter 3164 Dr. i enkende (c: hele) Rigsdaler in specie, og 1814 Dr. 12 Sk. i Rigsdaler og slet Mynt (5 sl. Mrk. paa 1 sl. Dr.); blandt Haandskrifterne nævnes Fru Anne, Ove Lunges, paa 500 enk. Rigsdr. og Stygge Høgs paa 150 enk. Dr. Endelig var der i Sølvtoj 360 $\frac{1}{2}$ Lod og i Guld 12 Rosenobler, 3 Goldgylten, 33 Rigsdaler, 2 halve Pistoler, 5 Guldringe m. m., samt 1 forgyldt Sølvbælte paa 19 Lod. Af Guld og Sølv fik Svigersønnen Johan Brandt dog intet, og Kaaber og Tin fik Drengene alene, da Søstrene før havde faat sin Del.

~ ANNE LAVRITSDATTER, † før 1620. Hun efterlod sig 5 umyndige Sønner og 2 gifte Døtre.

34. FREDRIK KRISTENSEN¹⁾, Købmand i Aalborg, blev Raadmand 1579 og var Borgmester 1583. Denne sidste Stilling fik han vist, da hans Fader 1580 søgte sin Afsked (ovfr. S. 21); selv tog han Afsked paa Grund af Skrøbelighed før 1599²⁾. Hans Svagelighed var dog ikke større, end at han nogle Aar senere, 1603, kunde holde Bryllup anden Gang og ved den Lejlighed give et Gilde, der ikke svarede til det Maal af Tarvelighed, som efter Anordning af Lensmanden paa Aalborghus, Mandrup Parsberg, skulde udvises af Borgerfolk ved slige Fester. Lensmanden indberettede Sagen til Kongen og fik da 30/6 1603 fra denne følgende Paalæg³⁾ om at lade tiltale Fr. Kristensen:

»Vider, eftersom vi naadigst forfare stor uskickelighed her til dags at vere holdit med brøllup der udi vor kjøbsted Aalborg udi saa maade, at de tvende ganger om dagen hafver holdit maaltid dennom, som samme brøllupper hafver giort, icke til ringe besvering och bekostning, och efterat vi naadigst forfare eder for nogen aar siden at hafve giort en forordning, at der udi brøllup icke uden it maaltid skulle holdis om dagen, efter hvilken eders forordning de och dennom i nogle aar hafver forholdit, undertagen os elskelige Friderik Christensen, borgemester der sammesteds, som nu nylligen hafver giort sit bryllup och da emod samme forordning hafver ladet tvinde maaltider giøre om dagen och i saa maade gifvit andre exempel i lige maade at giøre slig bekostning efter

hannom, ti bede vi eder och ville, at i derfor forskrefne Friderik Christensen med retten lader tiltale for samme hans forseelse paa det andre efter hans exempel emod forskrefne forordning icke dennom skulle forgribe.«

Hvad Udfald denne Sag fik, vides ikke, men Fr. Kristensen har formodenlig maattet udrede en Bøde. Han var i adskillige Aar Skaffer i Guds Legems Lav⁴).

Fr. Kristensen døde 1616, hvorefter Skifte holdtes den 18. Septbr. Han efterlod sig adskillige Ejendomme i Aalborg: det Stenhus paa Torvet, som han sidst lod bygge, beboede og døde i (1500 sl. Dal.), det Stenhus paa Torvet, som sal. Morten Bolt forudm iboede (450 sl. Dr.), Huset paa Hjørnet af Strandstien med Haven ved Skydebanen (800 sl. Dr.), Huset øster i vor Frue Sogn (100 sl. Dr.), Abildhaven ved vor Frue Kirkegaard (125 sl. Dr.), Stenhuset ved Skekbroen (400 sl. Dr.), Huset i Kattesundet (100 sl. Dr.), Abildgaarden ved Rakkerens (50 sl. Dr.), Abildhaven og Ladehuset uden Østerport (150 sl. Dr.), Ladehus og Kaalgaardsjord uden Vesterport (50 sl. Dr.), Vejrmøllen ved Utrup (72 sl. Dr.), de 2 Huse i Brødregyden (250 sl. Dr.), 2 Boder ved Tiendeladen (200 sl. Dr.), Ejendommen, som Gunde Kræmmer ibor, (275 sl. Dr.), og endelig »det store Skib med Tilbehør«, Værdi 300 sl. Dr., 118 Lod Guld og Sølv, adskilligt Løsøre, deriblandt Vaaben: 1 Basan, 1 Armbøs, 1 lidet Slagsværd, 1 lang Bøs, og endelig en Del Bøger, saasom: Elucidarius og Petrarcha paa tysk, Herodot, Sledanus itinerarium, en skreven dansk Lovbog, en tysk Retsbog, o. s. v. Til Deling mellem Arvingerne var 3000 Daler. Fr. Kristensen synes at have drevet Sildefiskeri ved Nibe, thi der ejede han en Salterbod, som ved hans Død vurderedes til 140 Daler og rummede Redskaber til 32 Daler; ligeledes ejede han en Salterbod i Klitgaard til 140 Daler med Redskaber for 84 Dr.

1. ~ ANNE MUNK, født i Halland. I Skiftebrevet efter hendes Svigersøn H. von Ginchel af 23. Novbr. 1623 hedder det: »Men hvad det gods i Hallind er anbelangendes, som blev uskift efter børnenes salig mormoder Anne Munksdotter, det stander dennom endnu uskift emelom oc hvis deraf kan bekommes skal komme moderen og børnen i sin tid til skifte«. Det Gods, hvortil her sigtes, maa hun altsaa have arvet efter sin Fader. Denne var, som ovenfor blev fremhævet, af adelig Byrd, men Datteren Anne stammede sikkert af samme Ægteskab med en ufri Kvinde som Broderen, Lensmanden Erik Munk, og var altsaa ikke adelig. Derfor maatte hun ogsaa, skønt Datter af en Adelsmand, nøjes med at ægte en borgerlig, om end denne var velstaaende og beklædte en anset kommunal Embedsstilling. Anne Munk modtog 1588,

et Par Aar efter at Broderen var bleven fængslet for utilbørlig Embedsførelse, hans gaarige Søn, den senere bekendte Polarfarer Jens Munk, til Opfostring⁵).

2. ~ 1603, Bryllupet stod i Guds Legems Lavs Gildehus⁶), MARGRETE JØRGENDATTER, † 1644, begr. 21. Jan.⁷). Hun holdt den 2. Decbr. 1623 en Skiftedeling efter sin Mand med sin Stedatter Anne, og da der saa tilfaldt denne bl. a. af Bøgerne: Oversættelsen af Petrarcha, 1 tysk Salmebog og 1 »Reesbog« (sagtens det ovennævnte Itinerarium), tilbyttede Margrete Jørgensdatter sig dem mod en dansk Bibel »af den gamle Slav«⁸).

¹) A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 96, 124, Tillæg S. 2.

²) Jyske Saml. 5, 70. ³) Jyske Tegn. 5, 179. ⁴) Gildebogen. ⁵) Lauridsen: Jens Munks Navigatio septentrionalis, 1883 S. XII. ⁶) Gildebogen. ⁷) A. H. Nielsen a. St. Tillæg S. 4. ⁸) Skiftebrevet.

35. Magister JAKOB JENSEN HOLM¹), født omtrent 1543 i Viborg, i hvis Skole han gik til han blev Student. Han blev siden Hovmester for Absalon Juel, senere Oversekretær i danske Kancelli, med hvem han i Juni 1571 rejste til Wittenberg²), hvor han med sin Elev drev Studier i nogle Aar og da ogsaa 1574 udgav en græsk Afhandling om Dyden, som han medgav nogle latinske Digte, skrevne til et Par Venner. Der tog han ogsaa Magistergraden inden han drog hjem 1574 for den 14/10 at overtage Rektorembetet ved Viborg Skole, som han efter Samtidigens-Udtalelse styrede »til stor Berømmelse«³). Tre Aar efter, 1577, fik han tillige et Kannikedømme ved Domkirken⁴) og giftede sig samme Aar.

Den 3/11 1581 fratraadte han Embedet som Rektor⁵), men blev saa Aaret efter Præst ved Domkirken. Skønt han saaledes alt var avanceret godt, fik han dog for sig og Arvinger 4/10 1584 af Kongen Skøde paa et Stykke øde Jord i Viborg, kaldet Korsbrødregaards Kirkegaard, som Korsbrødre Kirke har standet paa⁶).

Faa Aar efter blev Superintendentembedet i Vendelbo Stift ledig, og Jak. Holm med flere blev indstillet til Embedet af Provster og Præster i Stiftet; Kongen valgte ham, og derefter fik han 17/3 1587 Brev om at indfinde sig hos Kongen i de tilstundende Bededage for efter Kirkeordinansen at gøre ham sin Superintendentséd⁷). Han gjorde dette og fik saa 29/3 1587 endelig kongelig Bestalling paa Embedet⁸), hvorpaa hans Svigerfader, Mester Ped. Tøgersen, Superintendent i Viborg, 5/4 1587⁹) fik Befaling om i Aalborg at indvie ham til Superintendent. Dette skete 6. Søndag efter Paaske s. A.¹⁰).

J. Holms Betragtning af et hans nye Embede vedkommende Forhold, ses af et Brev, han straks det følgende Aar 26/10¹¹) sendte Kongens Kansler Niels Kaas til Torup, og hvori han udtaler sine Grunde til ikke at ville stadfæste Valget af en Præst, som Fru Maren Rønnow havde kaldet til Vrejlvø Pastorat. Foruden at vedkommende i sin Ungdom havde avlet et endnu i Aalborg levende uægte Barn, og at der var begaaet Urigtigheder ved Valget, fremhævede Jak. Holm i skarp Mod sætning til den moderne Opfattelse, at paagældende endnu havde sit Præstekald i Aarhus Stift, »udi hvilken han sig vel kan hjælpe, og at han ikke retfærdigen for sin egen Fordel og Rolighed burde den at overgive, uden at han paa en anden Sted kunde tjæne til større Guds Ære, eller der var andre mærkelige Tilfald, som af øverste Øvrighed burde at overvejes, som baade Kirkefædre og nyere Forfattere (patres et scriptores recentiores) er udi denne Mening, at saadant er og Lejensvendens Flugt (fuga mercenarii)¹²) og mod st. Povels Regel 1. Kor. 7 Hvad Ulempe der og skulde følge paa, om saadant almindeligen skulde tilstædes, vilde Forfarenhed give tilkende, at naar et godt fedt Embede var ledig (beneficium vacerit), skulde mange sidde paa Rippen, og [den] vinde, som flest Venner og Penning havde, som han er den femte i denne Stift, siden jeg uværdig hidkom, som haver forsøgt saadan Omflytning for Vindings Skyld (tenterit tales permutationes lucrosas); dog Gud ske evig Ære, da de Godtfolk, som havde Kaldsretten (jus vocandi), blev der udi undervist, er de selv villigen afstanden«.

I 1590 fik Jak. Holm sin Embedsbolig grundig repareret¹³), og der blev ved den Lejlighed sat et Hus (Etagé) til paa den. Opholdet i den nye Bygning er blevet sat i Forbindelse med hans Hustrus Død Aaret efter¹⁴), den 17/5. Næppe en Maaned efter dette Dødsfald var han den 13/6 tilstede ved et stort Bryllup, som den bekendte Fru Ingeborg Skel gjorde paa Vorgaard for to Præstedøtre; her var der »en saare lystig Forsamling« af Riddermændsmænd, Fruer, Jomfruer, 18 Sognepræster foruden Borgmestre, Borgere, Fogder og Bønder, man fik nok at spise (»gafvis nok«), og da »to enfoldige Præster« yppede Kiv (»begønte Parlamenten«), morede man sig med at piske dem med Nælder¹⁵).

Om J. Holms Embedsvirksomhed i det hele er der ikke meget bekendt. Han blev af Kongen i Febr. 1604 kaldet til Haderslev sammen med de andre jyske Superintendenter for at forhandle om en Fornyelse i Skolevæsenet, og 1606 afgav han sin Betænkning om den af Kongen ønskede Afskaffelse af Djævlebesværgelsen ved Daaben, som J. Holm bestemt fraraadede¹⁶). I et Brev herom nævner han lejlighedsvis sit Helbreds Skrøbelighed, og dette fik ogsaa Magt over ham, da han

1608 skulde møde i København til Tronfølgervalget. Han maatte afbryde sin Rejse paa Halvvejen og vende hjem. Aaret efter døde han 29/5 1609. I Budolfi Kirke i Aalborg sattes en Gravskrift over ham og hans Hustruer. Giessing omtaler et nu forsvundet Maleri af ham, som han saa hos J. Holms Efterkommer Professor theol. Peder Holm. J. Holm var derpaa fremstillet som en Mand med korte, tynde Haar og et langt tvekløftet Skæg.

1. ~ 15/12 1577 ELSE PEDERSDATTER¹⁷⁾, f. 1559, Datter af Superintendenten i Viborg Mester Peder Tøgersen. Hun døde 17/5 1591 og var Moder til 7 Børn.

2. ~ 8/11 1595 ELSEBE PEDERSDATTER HEGELUND, f. 1577. Hun havde med J. Holm 2 Børn, og blev efter hans Død 2. ~ med Lavrids Hansen, først Skriver (Amtsforvalter) paa Aalborghus, senere Raadmand og Borgmester i Aalborg, hvor han ejede 2 Gaarde, 5 Huse og 11 Boder, der ved hans Død vurderedes til 15,206 Rdl., † 31/5 1630. En Tavle sad i sin Tid i Frue Kirke i Aalborg med Malerier af ham og Hustru; de havde 3 Børn. Elsebe Hegelund fik efter sin Mands Død 1/8 1630 Stadfastelse paa Livstid paa Konge- og Kirkekorntienden af Ø. og V. Hassing Sogne mod aarlig at levere Aalborg Hospital 8 Pund Rug, 6 Pund Byg og 1 Pund Havre¹⁸⁾. Hun opnaaede endnu en Gang at blive Bispefrue, idet hun 20/10 1631 blev 3. ~ med sin 1. Husbonds Eftermand Superintendenten Kristen Hansen Riber, som † 11/4 1642¹⁹⁾. Elsebe Hegelund † selv 7/3 1641.

1) Efterretninger om ham hos Hundrup: Lærerstanden ved Viborg Katedralskole, S. 15, og hos Rørdam i Kirkehist. Saml. III 3, 721—32. 2) Hegelunds Kal. i Mag. til den dsk. Adels Hist. 158. 3) Kr. Nielsen Juels Aarvog i Ny kirkeh. Saml. 5, 375 jfr. 366. 4) A. St. 388. 5) A. St. 375. 6) Jyske Registre 3, 693. 7) Jyske Tegn. 3, 147, trykt i kirkehist. Saml. III, 3, 724—5. 8) Jyske Reg. 4, 208, trykt a. St. S. 724—5. 9) Jyske Tegn. 3, 157. 10) Kr. Juels Aarvog a. St. S. 376. 11) Original i Dske. Kong. Hist. 66, trykt i kirkeh. Saml. a. St. 726—9. 12) Se Joh. Ev. 10, 12. 13) Kristen Staffensens Aarvog i Jyske Saml. 5, 71. 14) Rørdam i Kirkeh. Saml. a. St. 730. 15) Kr. Staffensens Aarvog a. St. S. 73. 16) Dänisch Bibliot. 4. Bd. meddeler en Betænkning og et Brev, som han skrev om dette Emne. 17) Ny kirkeh. Saml. 5, 368, 370. 18) Tiendebogen i danske Kancellis Arkiv. 19) Se Rørdam: Købh.s Universitets Historie 3, 607.

36. NIELS KRISTENSEN FRIIS var først Ridefoged for Aarhusgaards Len og, medens han var i denne Stilling, Sagfører for en Enke, som 1608 havde Proces for Kongen og Rigets Raad¹⁾). Senere blev han Raadmand og sagtens Købmand i Aarhus, levede omtrent Aar 1600.
~ MAREN KNUDSDATTER.

1) V. A. Secher: Samling af Kongens Rettertingsdomme 1606 flg.

37. JEREMIAS HANSEN WOLF var Slotsskriver paa Koldinghus og senere Tolder i Kolding¹⁾.

~ ANNEKEN HERMANDATTER, † 1654; hun var 1. ~ Gert Grave, Apoteker i Kolding, som † 1619, begr. 22/8, og blev 3. ~ med Borgmester i Kolding Morten Nielsen Pank²⁾.

1) Fyhn: Efterr. om Kolding S. 108. Bloch: Den fynske Gejstlighed Hist. I, 422.
2) Fyhn a. St. 63 jfr. 108.

38. SØVREN POVLSEN¹⁾ blev født i Kolding omtrent 1562; efter at have gaaet i Skole i Herlufsholm i 8 og i Roskilde i 6 Aar blev han Student og studerede ved Københavns Universitet i 2 Aar. Han var derefter Hører ved sin Fødebys lærde Skole i 2 Aar og rejste saa udenlands lige saa længe, idet han særlig med Udbytte studerede i Leipzig²⁾. Efter sin Hjemkomst blev han 1588 Præst i Egtved og Ødsted i Jerlev Herred, Vejle Amt, og senere Provst i Herredet. Han døde 1640 efter at have været Præst i 52 Aar og levet i 78. Treschow fortæller, formodentlig efter Familjetradition, at hans Valgsprog var: »superna curato, humana contemnito³⁾», og at han var en agtværdig og retsindig Mand, som virkede meget godt i sine Menigheder. Paa en Sognerejse blev han overfaldet af en Ulv, som han dog slog ned med en Sten, hvorpaa hans Kusk dræbte den fuldstændig med Vognkæppen. Paa Stenen lod han til Minde om Hendelsen sætte dette Rim:

Ved denne Sten og Bøgegren
blev dræbt Graaben i Ager-Rén⁴⁾.

Stenen gemtes længe efter i Præstegaarden indtil en af hans Eftermænd i forrige Aarhundrede gav den bort. Over hans Efterkommere meddeler Giessing a. St. en stor Stamtavle.

1. ~ 14/6 1590⁵⁾ METTE STAFFENDATTER, † efter 27 Aars Ægteskab. De havde 8 Børn.

2. ~ 22/11 1618 INGER NIELSDATTER, som † uden Børn 1656.

1) Treschow: Danske Jubellærere 1753 S. 163—65, hvor ogsaa Indskriften paa hans Epitafium i Egtved Kirke, som er den vigtigste Kilde til Kundskab om hans Liv, er trykt. Giessing: Jubellærere 2, I S. 265, vil i Overensstemmelse med Genealoger som H. Møller gøre ham til en Søn af Paulus Ancharius, Præst i Starup, som † 1634, men dette Forhold er kronologisk umulig, foruden at Treschow, som dog var gift med hans Sønnens Datterdatter, intet kender hertil. 2) Epitafiet: Duos (annos) academia tum patriæ urbis gymnasium, totidemqve otia Lipsiaca. 3) Bekymrer eder om det himmelske, kaster Vrag paa det jordiske. 4) ☉: Agerfure. 5) Wibergs: Præstehistorie I, 303.

39. **NIELS JAKOBSEN**¹⁾ blev født i Simested i Rinds Herred st. Olufs Dag 1566²⁾. Da han var halvjerde Aar gammel, blev han paa Grund af sin Moders langvarige Sygdom halvanden Aars Tid sendt til hendes Morbroder Anders Jensen i Rold. Efter hendes Død kom han tilbage og blev senere af Faderen sat i Aalborg latinske Skole. Efter fire Aars Forløb fik hans Morbrodersøn Mikkell Kristensen Bloch, Slotsskriver paa Riberhus, ham derfra og til Ribe, hvor Fru Kiersten Nielsdatter, Erik Lykkes, til Skovsgaard holdt ham baade til latinske og danske Skoler i 4 Aar. Da hans Forældre og Bedsteforældre havde mistet sin Formue ved Grevefejden, maatte han tidlig tjene for sit Brød. Erik Lykke tog ham i sin Tjeneste »for hans egen Dreng«, men efter 1 Aars Forløb maatte han opsige denne Tjeneste paa Grund af heftig Feber, som holdt ved i 12 Uger. 1575 drog han til Sjælland og var i et Aars Tid Skriverdreng hos Skriveren (Amtsforvalteren) paa Antvorskov Slot, Niels Pedersen, og derefter i samme Egenskab hos Kristoffer Skriver paa Sorø. Saa begav han sig igen »til sit fædrene Land« og var

i 3 Aar Underskriver og Kornmaaler hos Slotsskriveren paa Hald Kresten Jensen. Derefter drog han til Randers og blev forligt med Borgmester og Hospitalsforstander Peder Pedersen om at forklare nogle Aars Regnskaber. Mikkelsdag 1581 tog han Tjeneste som Ridefoged hos Manderup Parsberg til Hagesholm til han Maj 1585 blev Skriver hos den samme paa Aarhusgaard. Maj 1589 satte M. Parsberg ham til Slotsskriver paa Skanderborg, og i denne Tjeneste var han i 6 Aar. I denne Egenskab fik han ved Brev af 25/6 1593³) en af Kongens Gaarde, Nygaard i Dover Sogn, i Fæste uden Afgift, og derfra styrede han sine Forretninger vedkommende Lenet. Efter sin første Hustrus Død op-sagde han sin Plads⁴), bosatte sig i Randers og tog Borgerskab 1697. Her blev han straks næste Aar Bysæde eller Kæmner, og derefter betroedes ham Byens andre Tillidshverv. For Aarene 1601, 1603 og 1604 var han Medlem af Oldingeuudvalget (24 Mænd) og 4/5 1604 gjorde han Raadmandséd paa Raadhuset. 1608 mødte han sammen med Peder Lassen til Prins Kristians Valg paa Herredagen i København. Endelig udnævnte Lensmanden Esge Brok ham 19/10 1619 til Byens Borgmester og samme Dag gjorde han sin Borgmesteréd⁵). Han var en dygtig Mand, hvis Kundskab i Landvæsen, Lovkyndighed og Handel mange tyede til.

N. Jakobsen ejede og beboede rimeligvis Gaarden Nr. 12 paa Torvegade, i hvilken nu Løveapoteket findes. Gaarden af Bindingsværk, som skriver sig fra hans Tid, er sagtens opført af ham; over Porten findes en i to Løver og et Englehoved udskaaret Portal med to Skjolde, af hvilke det ene viser N. Jakobsens Bomærke: tre sammenslyngede V⁶). I denne Gaard var det formodenlig, at N. Jakobsen modtog Besøg af Kristian IV; om dette har han egenhændig nedskrevet følgende i et Eksemplar af H. Bunting: Reisebog offuer den hellige Schrifft. Kbh. 1608 fol.:

»Anno 1609 den 14. februarij Læste kong. Mai. vdi denne bog Och Sagde, Att dette var dett første, hand haffde werett vdi Nogen mandtz hus y Randers, Och daa Samme tid haffde hans Mai. Alle mine Sex børn Och Peder Laxessen for sig forsamlet wid kackelloffnen, Och haffde den gode herre hiell skiembtt Om Dennem, for dj war Saa Mange Och Nestinde lige store. Gud beuare hans Naade Euindelige

Niels Jacobssøn
Egen haandt.

Anden dagen, som var den 15. februarij, war Peder Lassen, Jens korde, Poull Nielssen Och ieg hoss hans Mai. Paa Drottningborrig Och fick kong. Mai. breff, Att hans Naade Aff kronens her epther vill holde Randers broe ferdige. Der till med fick wy en god Ruuss⁷).«

En lignende Rus fik han sig en halv Snæs Aar senere, da han 28/10 1619 sammen med Otte Marsvin til Dybæk og flere var til Gilde hos Esge Brok. Denne mærkede Dagen i sin Kalender med to Kors til Tegn paa, at der blev drukket særlig godt⁸⁾.

N. Jakobsen og hans 2. Hustru gav Advents Søndag 1613 200 Rdl. in specie til st. Mortens Kirke for, at der hver Løvedag Eftermiddag skulde holdes Aftensangsprædiken i denne, saa at de mange Tilhørere, som komme til Skrifte for Præsten og begære Tilsagn paa deres Synders Forladelse, og som findes ganske svage og uforfarne i den hellige Skrift, hvad den højærværdige Materie om Alterets Sakramente saa vel som om Skriftemaal, Pønitense og Syndernes Forladelse sig belanger, af en saadan liden Prædiken kunde fange nogen Fundament og Grund om saadanne vigtige Salighedssager, førend de sætte dem ned for Præsten og tage Afløsning med Hænders Paalæggelse. Skulde samme Prædiken blive forsømt, saa den ikke blev holdt tre Gange i ét Aar, da skulde de 200 Daler igen være forfaldne til ham, hans Hustru og rette Arvinger, men skulde Forbrydelsen ske saa langt hen i Fremtiden, at man ikke til visse kunde vide, hvem der var rette Arvinger, skal Pengene være forfaldne til den ældste Mandsperson »neder ad leden«, synderlig til den, som i sit Signet bruger »disse deres sædvanlige Fædrene og Mødrene Skjoldemærke« (det ovenomtalte sammenflettede VVV); skulde ingen rette Afkom mere findes, hjemfalde Pengene til Hospitalet. Denne Stiftelse stod endnu ved Magt i forrige Aarhundrede⁹⁾, men siden har man formodenlig ikke brudt sig om Legatstifterens Vilje.

Den 3/4 faldt N. Jakobsen og fik et Benbrud, af hvilket han efter 10 Ugers Sengeleje døde 10/6 Kl. 3 om Eftermiddagen. Hans Børn opsatte 1653 et Marmor-Epitaflum over ham og hans anden Hustru, deres Moder, i st. Mortens Kirke, paa hvilket Malerier af Forældrenes Hoveder findes¹⁰⁾. Af dem har der ogsaa været to andre Malerier til, hans, malet Aaret før hans Død, hendes, da hun blev gift anden Gang. Disse Malerier ejedes i forrige Aarhundrede af deres Sønnesøns Søn Tyge Hofmann, og han lod dem stikke i Kobber af O. H. Lode efter en Tegning af Cramer til Brug for sin Bog om P. Lassen¹¹⁾. Med sin anden Hustru havde N. Jakobsen 9 Børn, af hvilke flere have en talrig Efterslægt. En Stamtavle over denne findes i P. Hofmanns ofte nævnte Bog om Peder Lassen.

1. ~ paa Nygaard 26/3 1592 Jomfru MARGRETE KRISTOFFERSDATTER, f. 1572, Datter af Kristoffer Lavridsen til Overgaard, † 1577, og Margrete Vesteni, † 1576. Hun blev fra sit 4. Aar af opdraget hos sin Frænke Fru Sidsel Oxen, Enke efter Erik Podebusk, og da hun var 18 Aar gammel,

kom hun i Huset hos sin Værge. I sin Rinds Herreds Krønikke fortæller Testrup¹²), at hendes Værge, for sin egen Fordels Skyld, ikke vilde sørge for Giftermaal til hende, og at hun beklagede sig herover til N. Jakobsen, til hvem hun ytrede, at hun end og gerne vilde giftes under sin Stand, naar hun kunde komme ud af dette Forhold. Han friede da til hende og fik ja, men da adelig Kvinde, som mod Frændernes Samtykke ægtede ufri Mand, ifølge Koldingske Reces § 36 forbrød sit Jordegods til Slægten, holdt de sin Forlovelse hemmelig indtil videre, og hun opnaaede saa under Paaskud af, at hun vilde give sig i et Jomfrukloster, at faa sin Værge til at sælge Godset, men da dette var sket, ægtede hun N. Jakobsen trods Frændernes Modstand¹³). De havde tre Døtre, der døde som Børn, og selv døde hun 14/4 1595. I Dover Kirke laa endnu i forrige Aarhundrede en Ligsten over hende¹⁴).

2. ~ 3/10 1596 MAREN¹⁵) PEDERSDATTER, f. 12/10 1575, † 22/2 1635. Hun var 1592 blevet 1. ~ med en gammel Købmand og Borgmester i Randers, Søren Hofman, † 31/3 1595¹⁶). De havde ingen Børn, og han testamenterede hende saa sin Formue paa det Vilkaar, at om hun giftede sig anden Gang og fik Børn, skulde den første Søn opkaldes efter ham. Derfor fik Sønnen (se Nr. 48) dette Navn. — Da Jylland to Aar efter hendes anden Husbonds Død, 1627, blev besat af de kejserlige, skjulte hun sine Ejendele, hvoraf dog en Del gik tabt, og drog med sine Børn til Marstrand og et halvt Aar efter til Halmstad. Efter Freden i Lybæk 1629 vendte hun igen tilbage. Sine tre Sønner, Søren Hofman, Peder Lassen og Jakob Nielsen, gav hun en god Opdragelse og lod dem alle studere ved fremmede Universiteter, hvor de nød forskellige Hædersbevisninger. Hun sluttede 1630 en sær Handel med Kongen, idet hun »bevilgede« ham nogle Selvejergaarde, som hun ejede, og overlod ham én til for at opnaa Løftet om, at de første aldrig skulde skiftes bort fra Kronen. Hun modtog herom følgende Brev:

»Eftersom Maren Pedersdatter, borgerske udi vor kiøbsted Randers, underdanigst er begierendis for sig och sine efterkommere, efterskrefne gaarde och goods at maatte stedse blifve beliggendis under cronen, den første udi Nørhald herrit i Stovbye, en gaard Jens Mickelsen paaboer, den anden udi Støfring herrit i Borup, en gaard Jens Vinter paaboer, den tridie udi Sønderløng herrit i Hviding, en gaard Niels Simensen paaboer, den fierde i Galten herrit i Vising, en øde gaards eie, hvorimod forskrefne Maren Pedersdatter hafver afstaait til os och cronen en selfeignergaard, liggendis udi Hafverballegaards len udi Ning herrit i Rafnholt, som Niels Andersen paaboer, gifver aarligen til bundeskyld sex tønder biug foruden cronestyld och herlighed, da hafve vi naadigst bevilgit och sambytygt och nu her med bevilger och sambytycker, at forskrefne gaarde

och goeds maa stedse blifve beliggendis under cronen der til vort slot Dronningborg. Gifvit Hafniaz 30. julii 1630¹⁷⁾»

Under Henvisning til dette Brev gav Maren Pedersdatter 28/1 1631 Kongen Skøde¹⁸⁾ paa Gaarden i Ravnholt; det blev bl. a. medunderskrevet af hendes Svigersøn Mads Povelsen som Vidne.

¹⁾ Hovedkilden til Kundskab om ham og hans Forfædre er de Efterretninger, der ere føjede til den haandskrevne Ligprædiken, som Oluf Olufsen Wordingborg, Præst til Graabrødre Kirke i Randers, holdt over ham. Da hans Børn 1653 lod opsætte et Epitafium over ham og Hustru i st. Mortens Kirke, eftersaa Præsten sine Meditationes til den i sin Tid holdte Ligprædiken, udarbejdede den paa ny og tilstillede Børnene den ved Tilskrift af 1/1 1654. Et Eksemplar som Dattersønnen Lavrits Jespersen har ejet, findes Ny kgl. Saml. 4°, 2032 a. Dette er benyttet til Fremstilling af N. Jakobsens Liv i Hofmann: Fundationer paa de Legata, som ere stiftede af P. Lasson, 1753 S. 4, 6—15, hvilket Værk atter er benyttet i sammes Hist. Efterretn. om velfortjente danske Adelsmænd 2. Bd. S. 1 fig. ²⁾ Efter sin Fader skulde han egenlig hedde: Jepsen, men han forfinede Navnet til Jakobsen. ³⁾ Jyske Reg. 5, 293. ⁴⁾ Hofmann a. St. S. 12. ⁵⁾ Se Listerne i Randers Bys Bog, Esge Broks Dagbog 1619 i Dske. Saml. 2. Ræk. 3, 213. ⁶⁾ Saml. til jysk Hist. og Topogr. 8, 221 med Afbildning af Portalen. ⁷⁾ For Idé og Virkelighed, 1869, S. 96—97. ⁸⁾ Dske. Saml. 2. Ræk. 3, 217. ⁹⁾ Hofmanns: Samling af Fundationer 2, 360—64. ¹⁰⁾ Epitafiet er afbildet paa Stamtavlen hos Hofmann a. St. jfr. Rode i Saml. til jysk Hist. og Topogr. 8, 223. Galthen: Beskr. over Randers S. 133. ¹¹⁾ Hofmann a. St. S. 1. Samme Plade er aftrykt i Hofmanns: Hist. Efterretn. om danske Adelsmænd, 2, 1. ¹²⁾ Saml. til jysk Hist. og Topogr. 2, 66—67. ¹³⁾ Hermed stemmer de om hende forfattede Rim, som ere trykte i Dske. Mag. 6, 27 fig. og hos Hofmann a. St. S. 9:

Der hun var atten Aar og lidet mere
kom hun i hendes Værges Hus efter hans Begære.
Der og hos hendes Søster blev hun paa tvende Aar,
dog ikke det med hendes Vilje var.
Hendes Giftermaal var da opholdt i fem Aar til andres Profit og Baade,
Gud straffe di, som hende gjorde Skade. o. s. v.

¹⁴⁾ Den er afbildet paa Stamtavlen hos Hofmann a. St. ¹⁵⁾ Saaledes Ligprædiken og jyske Reg. 8, 250 og 270, samt Fundatsen hos Hofmann 2, 360, men Epitafiumsindskriften har: Marie; Epitafiet over hendes Forældre har derimod: Maren, Hofmanns Fundatser 2, 343 jfr. 363. ¹⁶⁾ Epitafiumsindskrift i H. Hofmanns Samling af Fundationer 2, 343 jfr. 363. ¹⁷⁾ Jyske Reg. 8, 250. ¹⁸⁾ Dette er indført i Jyske Reg. 8, 270.

40. Magister PEDER TØGERSEN¹⁾, f. 1582, studerede først ved Københavns Universitet, men drog derpaa udenlands og studerede i Leyden, ved hvis Universitet han blev indskrevet 20 Aar gammel den 12/1 1602²⁾. Han maa tidlig have vist lovende Evner, thi alt 1597, da han kun var 15 Aar gammel, gik Kongen ind paa, at hans Fader maatte afstaa ham det Vikari ved Aarhus Domkirke, hvormed han var forlenet;

saa længe han studerede eller var forhindret i anden Bestilling skulde han være fritaget for at bo ved Domkirken og gøre Tjeneste der³).

1602 drog han til Leyden, hvor han studerede i 2 Aar. I Leyden har han formodenlig faaet Magistergraden, thi han nævnes stadig i Kilderne med Magistertitlen, skønt han ikke findes paa den af Rørdam udgivne Liste over Københavns Universitets Magistre⁴), og det er vel i den Anledning at han i Juni 1603 under Forsæde af Professor i Leyden J. Murdison offentlig disputerede over nogle filosofiske Sætninger, som han havde ladet trykke under Tittel:

Theses philosophicæ de natura logices etc. Lugduni Batav. 1603 6 Blade i Kvart.

Dette lille Skrift tilegnede han sin Fader, sin Frænde Mag. Jakob Jensen, Præst i Randers, sin Farbroder Peder Lassen, Raadmand i Randers (Nr. 28), Prof. Tomas Finke i København, Mag. Villads Nielsen, Rektor i Viborg, og Mag. Povl Sperling, Rektor ved Skolen i Hamborg. Efter sin Hjemkomst blev han først Hører ved Randers Skole og 11. December 1605 Rektor. I denne sin Stilling fik han Lejlighed til at lægge for Dagen sin Interesse for den den Gang almindelige Skik at lade Eleverne i de latinske Skoler ved passende Anledninger give Skuespil, mest af bibelsk eller moralsk Indhold. Som en saadan synes Majdagstid, da man red Sommer i By, at være blevet betragtet. Randers Skoles Disciple opførte saaledes den 6. Maj 1607 et Stykke, som hed »Nabal« med Motiv af Samuels Bog 25. Kap. og var en af P. Tøgersen udarbejdet Oversættelse af en Komædie af samme Navn, som en Teolog i Zürich ved Navn Rudolf Walther havde forfattet. Dagen efter, den 7. Maj, blev givet et originalt Stykke af P. Tøgersen, kaldet Om Verden og den fattige«, i 3 Akter. Stykkets Indhold er en Fortælling om den fattige, som hengiver sig til Verden og tjener den, og derfor bliver rig og mægtig og tilsidst Kejser, indtil han efter et ryggesløst Liv faar et ynkeligt Endeligt. Ideen er, som Nyerup bemærker, den samme som i Faustdigtningen: Tanken om Mennesket, som forskriver sig til Djævelen mod nogle Aar at kunne leve med Tilfredsstillelse af alle sanselige Nydelser. De to Komædier findes endnu i Haandskrift⁵), og Uddrag af dem er meddelt af Nyerup og Rahbek⁶). — En anden Notits om P. Tøgersens Virksomhed ved Randers Skole gaar i Retning af det musikalske. Lensmanden paa Dronningborg Esge Brok noterer i sin Kalender, at han 11/1 1608 sendte Skolemesteren, Mester P. Tøgersen, og Skolens Personer 8 Daler, fordi de hellig tre Konger Aften sang Diskant her oppe (paa Slottet); de to Spillemand af Ran-

ders, som var med, fik sendt 4 Daler⁷⁾. P. Tøgersen eller dog hans Svigerfader maa have staaet paa særlig god Fod med deres Lensmand, thi da P. Tøgersens Bryllup holdtes samme Aar, var Esge Brok, saaledes som han har optegnet det i sin Skrivekalender, tilstede ved Festen, som holdtes paa Randers Raadhus, og det sammen med andre adelige: Esge Bille, Helvig Gø, Kristense Bryske »og vi andre«⁸⁾. Der maa det have gaaet livlig til, thi E. Brok mærker Dagen med et Kors, hvad der i hans Tegnsprog vil sige, at han drak sig en mægtig Rus⁹⁾.

Muligvis var det ved Lensmandens Protektion, at P. Tøgersen 1608 blev sin Faders Eftermand som Præst ved st. Mortens Kirke i Randers. Dette Embede beklædte han til sin Død. Senere blev han tillige Provst i Støvring Herred. Indskriften paa hans Gravsten antyder, at hans Embedsførelse ikke fandt Sted under fuldstændig harmoniske Forhold: »Lev vel Jord! Gerne forlader jeg denne By¹⁰⁾, som rummer de onde Spirer til stadig Kiv«¹¹⁾. S. Aa., som han døde, fik P. Tøgersen 7/2 1634 kongeligt Brev paa aarlig mod billig Betaling at maatte faa 24 Læs Ved af Dronningborg Skove, dog skulde det være af fornede Træer og Vindfælder, ikke af grøn Skov, som bærer Olden¹²⁾.

P. Tøgersen † 1634.

1. ~ KRISTINE MADSDATTER LEIL, med hvem han havde en Søn.

2. ~ 16/10 1608 ANNE POVLSDATTER, † 1649.

1) Hundrup: Lærerstanden ved Randers Skole S. 7. 2) Uddrag af Leydens Universitetsmatrikel, meddelt af Bricka i Personhist. Tidsskr. 2, 109. 3) Brev af 17/3 1597 i Jyske Registre 6, 19. 4) Personhist. Tidsskr. 3. b. 5) Gl. kgl. Saml. 794 fol. 6) Den danske Digtekunsts Historie 2, 123—36; Overskou: Den danske Skueplads I, 69. 7) Vedel Simonsen: Esge Brok I, 44. 8) A. St. S. 68. 9) Alt efter Rusens Styrke sætter han ved andre Dage 2 til 3 Kors, og de sidste maa da betegne en overvældende Fuldskab. 10) Randers. 11) Terra vale! discedo lubens, hac raptus ab urbe — Qvæ mala perpetuæ semina litis habet. 12) Jyske Reg. 9, 11.

41. KRISTOFFER DE HEMMER¹⁾, Købmand i Aalborg, hvor han blev Borger 6/7 1610²⁾; han blev Raadmand der 19/2 1630 og Borgmester 20/12 s. A.; som Medlem af Guds Legems Lav var han Lavets Skaffer 9/11 1625—9/11 1626. Da han 1620 havde mistet sin Hustru, holdtes der 24/11 1622 Skifte mellem ham og Børnene. Hans Hovedejendom var da værd 2000 Dr., 2 Boder øster i vor Frue Sogn 150 Dr., »den estindiske Farde« 109 Dr., i Kramboden var der allehaande Varer til 3832 Dr.; Boet ejede, foruden den Afdødes Fæstengave, i Guld 52 Dr., i Sølvtøj 521¹/₂ Lod eller (3 Mark Loddet) 391 Dr. 1 Mrk., rede Penge 359 Dr., i Tin, Messing og Kobbertøj 162 Dr., i Sengklæder 172 Dr., i Træbosk samt i 2 Køer og 3 Svin 172 Dr. Aktiverne vare ialt 9780 Dr.,

Passiverne 3646 Dr., saa at der kom til Deling 6134 Dr., en ganske betydelig Sum. Faderen lovede »at holde hans Datter Maren indtil Gud vil, hun bliver forset udi Mands Vold, og dis imidlertid at holde hender til Skolegang, Tugt og Lærdom og fri Underholdning med Sko og Klæder« uden noget Vederlag. Ligeledes lovede han at underholde sine Sønner til de blive saa gamle, »at de kan være dygtige at holdes udi Tyskland; saa skal Kr. de Hemmer paa hans egen Bekostning holde dennom udi Tyskland til Skolegang hver dennom udi to samfælde Aar«. Til Gengæld tillod Børnenes Morfader J. Olufsen, at han maatte beholde Børnenes Penge uden Rente til de blev 20 Aar.

Det Opsving, som hans Handel efterhaanden fik, nødvendiggjorde, at han i større Omfang end før fik Lager med let Adgang til Fjorden. Da derfor Lensmanden paa Aalborghus, Erik Jul, 21/12 1650 fik Kongens Missive om mod Jordskyld at bortforunde Slottets Grund langs østre Side af Østeraa, som Kongens Kornhus før stod paa, til at bygge Boder, som der kunde lægges Gods og Varer i, dog at der ikke holdes »Ild, Bosidden eller nogen Tapperi«, og at vedkommende holder Bolværket ved Magt, saa fik Kr. de Hemmer ved Lensmandens Brev 20/5 1651³⁾ et Stykke af Grunden mellem Borgmester Hans Søvreusens Grund og Kr. von Ginchels Plads. Denne Grund maatte Kr. de Hemmer lade bebygge med Huse 2 Loftter høje dog uden Arnested, Kakkellovn, Tapperi⁴⁾ eller Beboelse, al Ulykke paa Slottet og i Havnen at forekomme. Han skulde give aarlig 75 Dr. til Jordskyld, holde Slotspladsen foran Husene smukt rent og holde Bolværket fra midt under den ny Bro, som er slaget over Aaen, og til midt for Gyden mellem hans og Hans Søvreusens Plads ved lige.

Om Kr. de Hemmers Virksomhed i hans sidste Dage og hans Lidelser under Krigen med Karl Gustav ville vi anføre, hvad hans Enke Karen Lavrsdatter fortæller i et Brev⁵⁾ til Jørgen Sefeld, Landsdommer paa Sjælland, hvori hun bad ham hjælpe hende til Lettelse i »indcortiering oc skat«, da hun var »meget hart paalagt«. Hun fremhævede, at hendes salig Mand døde i den liden Fred, Gud gav os, og da hun havde Stedbørn, maatte selv det ringeste skiftes; hun ønskede nu at nyde min salig Mands lange tro Tjeneste godt, at han har tjent kgl. Majestæt 27 Aar som Borgmester med stor Troskab og ikke [som] den svenske Borgmester; i den anden svenske Fejde led [han] stor Tribulas og var aldrig fri for stor Skat en Dag, og nu i den Tid Fjenderne var her, da naar vores anden Borgmester⁶⁾ sad til de svenskes Gæstebud, da blev vi eksekverede med stor Ynk at høre og se, og, som Gud [véd], vi restede ikke en Skilling Skyld paa vor Tribution, og som Gud [véd] min salig

Mand havde som Gud [véd] aldrig saa meget, hvad han kunde lønne en Dreng med om Aaret for hans Umag.

Kr. de Hemmer døde 22/5 1658, begr. 27/5 i Frue Kirke⁷⁾. Hans Formue var da vokset betydelig, men han havde ogsaa ved sit andet Ægteskab gjort et rigt Parti. Boet besad faste Ejendomme til 7620 Dr., Guld og Perler til 253 Dr., rede Penge 10,396 Dr. 3 Mrk. 14 Sk., Sølvtøj til 729 Dr. 4 Sk. (Loddet til 3 Mrk.); hans Gangklæder sattes til 162 Dr. foruden Undertøjet, hvoriblandt 5 hollandske Skjorter, 15 Hørgarns Skjorter, 15 Tørklæder, 5 Par Lærreds »Canuner«, 11 Kraver, 2 Nat-hatte og 2 Par Lærreds Underbukser. Af Bøger ejede han Recessen, et Itinerarium, flere tyske Bønnebøger, 1 dansk Bibel, ialt 20. Kram-boden indeholdt Klæde, Handsker, Knapper o. lign., men ogsaa Tjære, Glasvarer, Salt m. m. Boets Beholdning var 39,842 Dr. 3 Mrk.

1. ~ JAHAN (Johanne) JØRGENDATTER, † 12/11 1620⁸⁾. Hun havde 2 Sønner og 2 Døtre. I Fæstensgave af sin Mand fik hun: 28 Rosenobler (168 Dr.), 14 ungerske Gylden (35 Dr.), 1 Portugaløs (30 Dr.) og 4 Guldringe (40 Dr.), Værdien var ved hendes Død ialt 273 Dr.

2. ~ KAREN LAVRS DATTER, † 5/10 1671⁹⁾, begr. 16/10, Datter af Købmand og Raadmand i Aalborg Lars Jensen Sur. Hun havde 4 Sønner og 3 Døtre. Hun fik i Fæstensgave af sin Mand 1 Kæde med 28 Rosenobler, 14 Dukater og 1 Portugaløs samt 4 Guldringe. Da den bestod af samme Antal Guldmønter og Ringe som den, den første Hustru fik af Kr. de Hemmer, er det formodentlig den samme Gave, som kom til Anvendelse to Gange. Hendes Brev til Jørgen Sefeld er anført ovfr.; han sendte det til Oversekretæren i danske Kancelli med et Par Linjer for at erindre om den Enke i Aalborg at hjælpe til Rette med Tilføjelse: »jeg tjæner altid Sekretæren igen«. Dette udvirkede et kgl. Missive af 19/7 1664 til Lensmanden paa Aalborghus om, at han skulde tage sig af Karen Lavrsdatter, saa at hun ikke blev sat i højere Skat, »end hvis hun pro quota efter den borgerlige Næring og Haand-tering, som hun nu bruger, med Rette kan tilkomme¹⁰⁾».

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 100—2. ²⁾ Aalborg Bys Bog Bl. 206. ³⁾ Kgl. Stadf. 24,6 Jyske Reg. 11, 457. ⁴⁾ Værtshushold. ⁵⁾ Af 19/3 1660, i Jyske Indlæg 1661. ⁶⁾ Der maa sigtes til Kristen v. Ginchel, en Søn af Nr. 43, som var Borgmester i Aalborg 1643—61, se Nielsen a. St. 102 jfr. 104. Da han endnu levede længe efter, skyldes hans Afgang maaske hans Optræden under Svenskekrigen. ⁷⁾ Ligstenens Indskrift i Ny kgl. Saml. 4, 747 b S. 31. ⁸⁾ Ligstensindskrift i Ny kgl. Saml. 4, 747 b S. 31. ⁹⁾ A. St. S. 31. ¹⁰⁾ Jyske Tegn. 15, 284.

42. JOHAN BRANDT¹⁾ var en for sin Tid ualmindelig formuende Købmand i Aalborg, hvor han ogsaa blev Raadmand 1/3 1639 og døde

18/10 1641, begr. 24/10 i Frue Kirke. Hans Hustru og Søn Kristen Brandt døde kort efter og Boerne opgjordes under ét²⁾. Johan Brandt ejede da 5 Byejendomme, 23 Huse og Boder, deriblandt en Fiskerbod paa Gøl, og 2 Grunde, ialt vurderet til 10,000 Dr., hvoraf Hovedejendommen 4000 Dr., 1 Ejendom ved Bodels Kirke 1000 Dr., 1 i Peder Als Gyde 700 Dr. og sl. Mogens Skrivners Ejendom 1000 Dr. Boets Beholdning af rede Penge var 452 Dr., af Guld og Perler 462 Dr., af Sølvsmykker 561 Dr. Varebeholdningen var i Vinkælderen, Hampboden og paa Slotspladsen 1040 Dr., i den ene Krambod 4567 Dr., i Kramboden ved Porten 1692 Dr., og i Kristen Brandts Bod 1393 Dr. Et Skib »paa to slette Stænger«, kaldet »De Jeger« og c. 36 Læster drægtig, vurderedes til 1500 Dr. Af Indboet var der: Kjedelkaaber 131 Dr., Grydekaaber 31 Dr., Tin 133 Dr., Sengeklæder 667 Dr., Linnedklæder 492 Dr. og adskilligt Boskab 1806 Dr. Johan Brandts Gangklæder³⁾ vurderedes til 193 Dr. 2 $\frac{1}{2}$ Mrk., Kristen Brandts⁴⁾ til 150 Dr. 8 Sk. og Mette Kristensdatters Gangklæder til den betydelige Sum 301 Dr.; den ndfr.⁵⁾ givne Fortegnelse over hendes Klædningsstykker viser ogsaa, at hun var en Kvinde, som i sin Festrægt næppe stod tilbage for Adelen Fruer. Skifteregistreringens Fortegnelse over Boets Kreditorer viser, at Johan Brandt udelukkende fik Varer fra sine Forbindelser i Udlandet. I Hamborg havde han saaledes Mellemværende med 10 Købmænd (Jokim Stampel, Jørgen Stridbech, Jakob Eilers, Salomon Gerber, Johan Terlippe, Geløv Langebech, Johan Molman, Henrik Pamp, Erik van Holdt og Henrik Simonsens Arvinger), i Holland med 5 Mænd. Den udenlandske Gæld beløb sig til c. 13,800 Dr. og 19,100 Mrk. lybsk og blev tilligemed en Del anden Gæld dækket af Kramgodset og de udestaaende Fordringer, idet en af Arvingerne, efter som man plejede at ordne slige Forhold, overtog disse mod at klare Gælden. Ved Skiftets Opgørelse kom der til Deling mellem Arvingerne c. 16,480 sl. Dr. — Endnu kan nævnes, at Joh. Brandt 1635 havde Bryderier af sine hamborgske Forbindelser. En Hamborgerkøbmand sendte ham i Betaling en Anvisning paa Niels Andersen, Borger i Aalborg, men denne nægtede at betale i Henhold til et kgl. Mandat om, at ingen maatte betale sin Gæld til Hamborgere. J. Brandt henvendte sig til Kongen, som i Missive af 30/11 1635 paalagde Lensmanden Gunde Lange at forhjælpe ham til sin Betaling hos N. Andersen⁶⁾.

~ METTE KRISTENS DATTER⁷⁾, † 1/4 1642, begr. 2/4; hun havde 11 Børn. En Ligsten over hende og hendes Mand laa i sin Tid i Frue Kirke⁸⁾.

1) Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 132. 2) Vurderingsforretning

efter J. Brandt af 9., 11., 14. og 22. Febr. 1642, efter Mette Kristensdatter 26. Apr. s. A.; ovfr. er den sidste benyttet. ³) Blandt disse nævnes i Skiftebrevet: 1 sort Klædes Kappe (28 Dr.), 1 »fellemoets« Klædes Kappe (16 Dr.), 1 sort »barattis« Klædning med Snore paa (16 Dr.), 1 »siden ruffes« Klædning med Snore (8 Dr.), 1 gammel »kaffis« Klædning uden Ærmer til Trøjen (8 Dr.), 1 Par sorte Tripsbukser (4 Dr.), 1 »fellemoet« Bommersistrøje, 1 pikkeret do., 1 brun Klædestrøje med Ræveskind under (4 Dr.), 1 rød ulden Skjorte med Graaværk under (2 Dr.), endvidere 20 Skjorter à 6 Mrk., 2 Kammerdugskraver à 3 Dr., 7 Kraver à 6 Mrk., 10 Haandduge à 8 Sk., 8 Par Lærredsstrømper, 1 Silketørklæde, 1 Fløjels Lue med Sobel om (4 Dr.), 1 forsølvet Degen (4 Dr.), 1 Bøsse (4 Dr.), 1 Felttegn af rødgult Taft med Sølvknipling og to Fjer (3 Dr.) o. s. v. ⁴) Blandt disse var: 1 sort engelsk Klædning (12 Dr.), 1 fin sort Klædes Kappe, stafferet under Fligene med Kaffa (24 Dr.), 1 brun Kamelots Trøje med forsølvet Messingbælte (8 Dr.), 1 sort Silketrøje (12 Dr.), 1 Kabus (6 Mrk.), 1 Par sorte Knæbaand med Kniplinger (6 Mrk.), 1 »alle modsche rock« (o: en Kjortel à la mode) (10 Dr.), 3 Hørgangsskjorter, 3 smaa Skjorter, 12 Tørklæder, 4 Kniplings slette Kraver, 4 slette Kraver, 2 Lærredsærmer med Kniplinger, 1 Kniplings Haanddug, 1 siden ruffes Klædning o. s. v. ⁵) Disse bestode af: 1 fin Klædes Kaabe (40 Dr.), 1 barattis fored Kaabe (24 Dr.), 1 grovgrøns Kaabe med Graaværk under (24 Dr.), 1 foldet Kaabe med sort slet Fløjl under (30 Dr.), 8 forskellige Skorter, 1 Skortefoder (16 Dr.), 4 Trøjer, 1 sort bræmmed Lue (3 Dr.), 1 udrisset Fløjels Muffe (4 Dr.), 2 Fløjels opskaarne Luer, 1 sort trind Lue og 2 andre Luer, 1 Brystdug, 1 Muffe og 1 Tripes Snørliv, 1 Par nye og 1 Par gamle Sko, 1 Par Fløjels Sko, 1 Par nye Tøfler, 20 Særke à 1 Dr., 14 »Opleder« à 2 Mrk., 11 Halsklæder, 5 Hørgarns Forklæder, 2 Kasteklæder, 1 Kammerdugs Forklæde og 7 »Sørhatter«. ⁶) Jyske Tegn. 9, 248. ⁷) Hendes Broder Lavst Kristens, Borger i Aalborg, tog sig af Børnene paa Skiftet. ⁸) Ny kgl. Saml. 4°, 747 b. S. 39.

43. HERMAN VAN GINCHEL¹), Købmand i Aalborg, hvor han blev Borger den 15. Marts 1585 mod at betale 20 Daler²). Formodentlig er han indvandret fra Holland, thi der ejede han Gods. I Skiftebrevet om Udlodningen 23. Novbr. 1613 hedder det: »Hvad det Gods i Holland er anbelangendes, som Moderen og Børnene haver til Skifte, haver hun efterladt hendes Børn hendes Anpart derudi at maa lade annamme og beholde, og hver Broder og Søster derudi at være lige rige«. Dyrskjøtt fortæller, rimeligvis i Henhold til Meddelelser fra Aalborg, at Slægten Ginchel under »Krigen mellem England og Holland« blev adlet i dette sidste Land³). H. van Ginchel havde, kort efter at han bosatte sig i Aalborg, i Fællesskab med andre af Byens Borgere sendt en Ladning Malt til Emden, men Skibet blev taget af en Kaper fra Dunkerken. Da man ikke her vilde skaffe dem Ret og der snart efter ankom et Skib fra Dunkerken til Aalborg, skaffede H. v. Ginchel og hans Fæller sig følgende Befaling⁴) fra Kongen til Lensmanden paa Aalborghus, Ove Lunge:

»Vid, at disse brefvisere Christen Knudssen, Dirik Brinck, Herman von

Gingell⁵) och Biritte Diriks sampt dieris medredere, borgere og borgerske udi vor kiøbsted Olborg, hafve underdanigt til os supplicerit och klagligen til kiende gifvit, hvorledes at de forledene sommer hafde frachtit och lad et skib med malt och ville lade segle paa Embden, hvilket dennem under veien af nogen dunker-kiske fribytter er optagen och samme dieris gods giort til pris, och at de siden hafve forhverfuit vor forskrift til printsen af Parma och der epter hans befalling och befordring til dennom af Dunkerken erholdit, at dennom dieris gods skulle egien gifvis, hvilket dog aldellis intet hafver mot dennom hielpe, och derfor underdanigst begierit, at de maa bekomme arest paa en Dunker[ker]skib, som der for byen er indkommit, der ved de igien til dieris skades opretning kunde komme, som du af indliggende supplicatz ydermere hafver at forfare. Da epterdi icke andre venlig och gode middel hafver kund vere fruchtbarlig vore undersotte til dieris frarøfuit gods egien at bekomme, bede vi dig och ville, at du paa vore vegne forordne och befaller, at samme Dunkerker skib med ald medhafvinde gods blifver arestiret och udi arest holden, til forskrefne vore undersotter kommer til dieris opretning och skipperen med andit folk paa skibet ere denne aarsag formelde och forvise til dennom, som vore undersotter beleddiget⁶) hafve, om dieris erstanding. Dermed o. s. v. Actum Skanderborg dend 14. aprilis aar 1587.«

Ogsaa andre Kendsgerninger end dette Brev vidne om, at H. v. Ginchel drev en udstrakt Handel, thi blandt hans Dødsbos Kreditorer nævnes Anders Hvidkop i Lybæk, Arent Brunsviger, Villem Jakobsen i Amsterdam, Fru Weszell i Amsterdam, Gerhard Honradt i Køln, Peder Munk til Estvadgaard, Fru Dorete Krabbe og Godslev Budde, og blandt Debitorerne: Knud Rud til Sæbygaard, Ingeborg Skel til Vorgaard, Henning Bilde til Vrejlv, Tyge Krabbe til Bustrup og Keld Jul til Stubbergaard. Han opkøbte Landprodukter (Smør og Korn) og handlede med allehaande Kram, med Slibestene, Møllestene, franske Glas, Vin (Lageret var 851 Daler værd), Bygningsæmner (Lægter, Astrag, Fyrrebord) o. s. v. Han ejede en Gaard ved Færgbroen ved Limfjorden, som han selv beboede, og som vurderedes til 3500 Daler; til Forretningen hørte desuden to Lagerkældere i Jomfru Anne Gade, 2 Boder i Nibe samt Skibe og Baade til et Beløb af 384 Dr. Desuden havde han selv bygget en Gaard i Jomfru Anne Gade til Værdi 2000 Daler, som blev solgt til hans Svigersøn Povl Knudssen, og han ejede en stor Kaalgaard og et Hus ved Østerport. Han efterlod sig faste Ejendomme til Beløb ialt af 6140 Daler, 521 Lod Søl, 170 Daler samt 23¹/₂ Lod i Guld, Linklæder til 135 Daler, Gangklæder til 140 Daler, Sengeklæder, Dynere og Omhæng til 315 Daler, Tin, Messing og Kaaber til 168 Daler, Kramgods til 1681 Daler, Korn til 535 Daler, Salt, Lægter m. m. 410 Daler, Slibe- og Møllestene, fransk Glas til

361 Daler, udestaaende Fordringer til 1113 Daler m. m. Aktiverne beløb sig til c. 12,600 Daler foruden Guld og Sølv, medens Gælden var c. 1400 Daler og Beholdningen altsaa over 12,000 Daler, en Formue, som paa den Tid var meget betydelig. — H. v. Ginchel blev Raadmand i Aalborg 1598⁷⁾ og † 1605⁸⁾, begr. i Frue Kirke.

~ BENTE FREDRIKSDATTER. Hun udtog af Fællesboet efter sin Husbonds Død sin Fæstengave, der bestod i et Panserbælte, en Knivskede, et Nøglebaand og et Pungbaand, alt af Sølv til en Vægt af 65 Lod⁹⁾. De efterlod sig 5 Sønner og 2 Døtre.

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, S. 126. ²⁾ Aalborgs Bys Bog Bl. 284. ³⁾ Ny kgl. Saml. 4, 746. ⁴⁾ Jyske Tegn. 3, 162. ⁵⁾ Registranten har urigtig: Gugell. ⁶⁾ Fornærme (beleidigen). ⁷⁾ Raadmandslisten i Ny kgl. Saml. 4°, 747 b. ⁸⁾ Nielsen a. St. siger, at han † 1650, men dette vilde give H. v. Ginchel en urimelig høj Alder; desuden holdtes 21/7 1606 og 23/11 1613 Skiftedeling efter ham. Nielsens Kilde maa være en i Aarstallene fuldstændig urigtig Ligstensindskrift, af hvilken der findes et Par Afskrifter i Ny kgl. Saml. 4, 747 b. ⁹⁾ Skiftebrevet.

44. TOMAS KRISTENSEN MUMME blev Præst i Jerslev og Vesterbrønderslev i Børglum Herred 1609. Han † 1625. En Indberetning fra 1625¹⁾ viser, at han til sin Præstegaard havde en Udsæd af 14 Tdr. Rug, 11 Tdr. Byg og 8 Tdr. Havre, og at han kunde avle 18 Læs Hø. Hans Indtægt i Korntiende var 20 Tdr. Rug, 20 Tdr. Byg og 10 Tdr. Havre; Kvægtienden gav 10 Lam og 1 Kid. Offeret bestod i 3 Daler. En Kapellanbolig var bortfæstet til en Bonde for 3 Tdr. Byg, 1 Skovsvin, 1 Gaas, 2 Høns og 24 Skil. Gæsteripenge.

~ ELSEBE JAKOBSDATTER HOLM, f. 1591. I dette Ægteskab havde hun 1 Søn og 3 Døtre. Hun blev 2. ~ Eftermanden i Jerslev Søveren Tomsen Galskjøt, som † c. 1644; med ham havde hun 2 Døtre. Derpaa 3. ~ Eftermanden i Embedet Lavrids Jensen Bjørn (Ursin), med hvem hun havde 1 Søn²⁾, og som † 12/3 1684³⁾. Hendes Sønner blev Præster og de 4 Døtre gift med Præster, den 5. blev Købmandshustru, se Nr. 54. Selv levede hun endnu 1654.

¹⁾ Wulff: Statistiske Bidrag til Vendelbo Stifts Historie i det 16. og 17. Aarh., 1874 S. 157. ²⁾ Saaledes Wibergs Præstehistorie 2, 24, skønt hun var 53—54 Aar, da hun blev 3. Gang gift. ³⁾ Skiftebrevet i Aalborg Bispearkiv.

45. Magister KRISTEN NIELSEN FRIIS¹⁾ gik i Aarhus Skole og blev Student 1622. Var først Rektor for Horsens Skole og blev derpaa Præst i Raarup. Tidligere Præster her havde haft Raarup Kirkes Korntiende i Fæste, men hans Formand, som tog Afsked paa Grund af Skrøbelighed, beholdt Tienden og Kr. Friis fik derfor 28/2 1635 Brev paa Tienden

for det Tilfælde, at han overlevede sin Formand Hr. Otte Knudsen²). 1641 blev Kr. Friis kaldet af Domkapitlet i Aarhus til Kannik og Præst i sin Fødeby ved Frue Kirke; han følte da Lyst til at foretage større Studier, hvortil han maaske ikke før havde haft Raad, og han søgte derfor Tilladelse til mod at forsørge Kirken med en anden dygtig Mand, saa ingen Tjeneste skulde blive forsømt, paa et Aars Tid eller to at begive sig ud af Riget til fremmede Universiteter. Dette bevilgedes ham 15/8 1641³) og han rejste. De paa Rejsen gjorde Studier bevirkede formodenlig, at han 26/5 1647 kunde kreeres til Magister ved Københavns Universitet⁴). Krist. Friis blev endelig Provst og † 3/10 1634.

~ KAREN eller KATRINE KLEMENS DATTER.

1) Hertel: Aarhus Domkirke I, 500. 2) Jyske Reg. 9, 105. 3) Jyske Reg. 10, 141. 4) Rørdams Fortegnelse over Magistre i Personhist. Tidsskr. 3. Bd.

46. Magister ANKER SØVRENSEN, f. 21/6 1608, skal have gaet i Sorø Skole og blev Student 1627. Han blev 1633 sin Faders Medhjælper med Efterfølgelsesret i Egtved og Østed, men alt forinden dennes Død blev han Præst i Kolding 3/7 1635. To Aar efter, 16/5 1637, blev han Magister ved Københavns Universitet¹) og 1661 blev han Provst i Brusk Herred. Da han 1637 vilde holde Bryllup, fik han efter Ansøgning 17/5 1637 Bevilling til til Festen at indbyde nogle flere Par Folk end han efter Forordn. om Brylluper havde Ret til²).

Om A. Søvrensen lod noget Arbejde trykke for at erhverve Magistergraden vides ikke; ellers er han i Litteraturen kun optraadt med et Skrift, den Ligprædiken han 18/3 1645 holdt over Erik Pors til Nørsgaard i Kolding Kirke. Den blev »prentet i Aarhus hos Hans Hansøn Skonning 1647«. Paa sidste Blad i Bogen er trykt nogle af A. Søvrensen over E. Pors forfattede latinske Vers.

Anker Søvrensen † 16/11 eller 26/11 1682.

1. ~ 1637 MAREN NIELSDATTER, f. 1618, † 1639, Datter af Raadmand Niels Bøgvad i Kolding. Hun havde 1 Søn.

2. ~ 1641 ANNE JEREMIASDATTER, f. i Kolding 1625, † 21/4³), begr. 23/4 1700; hun havde 3 Sønner og 9 Døtre og blev 2. ~ Sone Pedersen, Raadmand i Kolding, se ndfr. S. 77.

1) Rørdams Fortegnelse over Magistre i Personhist. Tidsskr. 3. Bd. 2) Jyske Reg. 9, 257. 3) Bircherods utrykte Dagbøger paa det kgl. Bibliotek.

47. Lic. jur. PEDER LASSEN¹) blev født 20/8 1606 og hjemme undervist af duelige Lærere. Derpaa sendte hans Forældre ham efter den Tids Skik alt i hans 17. Aar til Holland, hvor han dyrkede de humane Viden-

skaber paa Universiteterne. Efter sin Faders Død vendte han hjem og kom derefter til Københavns Universitet, hvor han bestemte sig for det juridiske Studium. Efter Freden i Lybæk blev han atter sendt udenlands, og nu tilbragte han en Aarrække, kun med Afbrydelse ved hans Moders

Død, med Rejser i Holland, Frankrig, England, Tyskland, Østerrig, Schweiz og Italien, snart i det ene, snart i det andet Land²⁾, overalt studerende Retsvidenskab saavel i Praxis som i Teori. Ved Paduas berømte Universitet, ved hvilket han blev immatrikuleret 4/12 1633³⁾, studerede han i 4 Aar (1633—36) og i Basel, hvor han opholdt sig 1636 sammen med sin Broder Søvren Hofman, disputerede han ligesom denne. Hans Afhandling:

De jurisdictione et imperio, Basileæ 1636,
 gjorde ham til Licentiatus juris.

1641 indfandt han sig til Rigsdagen i Regensburg, hvor han traf Korfids Ulfeld, der var dansk Afsending. Denne bevægede ham til Aaret efter at gaa med Breve til Wien og derfra over Danzig hjem, hvor han udrettede det betroede Ærende hos Kansler Kristen Tomsen (Sehested).

Efter sin Hjemkomst søgte han at faa Ende paa en Strid, som han havde med sin Broder Dr. S. Hofman, og som sagtens drejede sig om den efter deres Moders Død 1635 faldne Arv. Efter Henvendelse til Kongen fik han 26/12 1642 Brev til Lensmanden paa Dronningborg Otte Marsvin om saa vidt mulig at forhjælpe ham, saa han »en Gang kan komme til endelig Ende« med sin Broder⁴).

Paa Kansler Kr. Tomsens anbefaling gav Kristian IV ved Brev 4/1 1643 P. Lassen det ved Peder Saxes Død ledig blevne Kanonikat ved Aarhus Domkapittel⁵). Samme Aar sendtes han med Kansler Just Høg til Fredsunderhandlingerne i Osnabrück, hvorfra de, da Svenskerne havde besat Vejene, kom hjem under mange Vanskeligheder til Paaske 1644. Næste Aar gik P. Lassen som Afsending til Kejser Ferdinand III og Ærkehertug Leopold Vilhelm og vendte først tilbage i Sommeren 1646⁶). Han maa have vist sig duelig under disse diplomatiske Sendelser, thi da han kom hjem, blev det ham tilbudt at gaa til Stockholm som dansk Ministerresident. Han ønskede dog nu at blive i Landet, da han i 24 Aar havde været paa Rejser, og afslog derfor Tilbudet. Han tog derefter Bolig i Randers 1647. Rigtignok skulde han som Kannik bo ved Aarhus Domkirke, naar ikke en kgl. Bestilling hindrede ham deri, men han maa have faaet Dispensation, thi der haves en kgl. Befaling af 20/2 1645 til Kapitlet i Aarhus om at erklære sig over, hvorvidt en Ansøgning fra P. Lassen om at maatte nyde bona communia med Bolig i Randers kunde forenes med Kapitlets Statuter⁷). Mærkelig nok afslog P. Lassen ogsaa det juridiske Professorat, da dette efter Prof. juris Klavs Plums Død 1649 blev ham tilbudt.

I Randers levede P. Lassen nu hele 10 Aar i Stilhed, uden at det fortællles, hvad han tog sig til. Man fejler dog næppe, naar man antager, at han har benyttet denne Tid til at erhverve sig det Kendskab til dansk Ret, som siden gjorde ham til et af de brugbareste Medlemmer af Kommissionerne, som skulde udarbejde Danske Lov. Paa sine Rejser havde Lassen væsenlig givet sig af med romersk og kanonisk Ret, hvori han ogsaa erhvervede sig omfattende Kundskaber; til Studiet af dansk Ret havde der derimod ingen Lejlighed været. Det var sikkert i hine Aar, at Studiet af Jyske Lov førte ham til at affatte den Oversættelse af denne Lovbog, som endnu haves bevaret i hans eget Haandskrift⁸).

Retshistorikeren Kofod Ancher roser denne Oversættelse for dens Nøjagtighed og dens gode Latin⁹⁾, og han har aftrykt den sammen med sin Udgave af Jyske Lov¹⁰⁾. Hos Peder Resen vakte Lassens Oversættelse den største Begejstring, og han bruger meget varme Udtryk om den¹¹⁾. Derimod kan man ikke sige, at dette Arbejde havde indgivet Lassen nogen særlig Kærlighed til Jyske Lov som Lovværk. Foran i Manuskriptet af sin Oversættelse har han indført nogle Udtalelser, hvori han paa Latin udtrykker sin Ringeagt for Lovbogen:

»At prise denne Lov overlader jeg en anden; jeg finder næppe noget at rose i den. Den er meget kortfattet og tillige ufuldstændig og utydelig Stilen passer bedre for taabelige Fabler end for Lovens Majestæt, og er ikke sjælden saa forældet og utydelig, at man næppe, eller ikke en Gang næppe, kan gætte Meningen, hvad der skaffede mig et overmaade stort Arbejde under Forsøget paa at gengive dette Værk paa Latin¹²⁾«.

Endelig anvender P. Lassen paa Jyske Lov Ciceros Ord¹³⁾: enhver Lovgivning, som ikke er romersk (jus civile) er raa og næsten latterlig.

I dette sidste Udfald skyder P. Lassen naturligvis over Maalet, men iøvrigt kan det ikke nytte, som Kofod Ancher¹⁴⁾ gør, at harmes over hans Udfald mod Jyske Lov; P. Lassen har fuldstændig Ret i sine Anker, særlig naar man mindes, at de sigte til en paa hans Tid endnu gældende Lovbog. Begragtet som Lovgivningsarbejde er Jyske Lov et maadeligt Værk, men derfor beholder den dog sin Betydning som en uvurderlig Kilde til den danske Rets Historie.

Indtil Krigen med Karl Gustav udbrød, blev P. Lassen boende i Randers, men saa flygtede han som saa mange andre til København, hvor han opholdt sig under Byens Belejring. Først i Oktbr. 1660 vendte han tilbage, men Opholdet blev ikke af lang Varighed. Forfatningsforandringen havde fundet Sted, og Gennemførelsen af den nye Tids Ideer krævede nye Mænds Hjælp. Allerede 8/11 s. A. fik P. Lassen kgl. Missive om, at han skulde »straks begive sig ind til os, hvor du videre vor naadigste Vilje haver at forfare«¹⁵⁾. Han fik paa ny Tilbud om at gaa som Sendemand til Stockholm, men han foretrak at blive hjemme. Han fik saa som Raad¹⁶⁾ og Assessor Sæde i det ved Resol. 12. Jan. 1661 oprettede Justitskollegium (Højesteret)¹⁷⁾, og med denne Udnævnelse begynder, om end noget sent, den største Virksomhedsperiode i P. Lassens Liv. Han fik jævnlig Sæde i Kommissioner, som snart skulde afgive Betænkning i vidtløftigere Sager, før Højesteret dømte i dem, snart selv skulde fælde Dom i vanskelige Sager¹⁸⁾. Desuden kunde han ogsaa komme til paa egen Haand at afgive Betænkning over juridiske Spørgsmaal. Straks efter sin Ansættelse afskededes der ham saaledes ved kgl.

Befaling af 1/4 1661 Betænkning om, hvad Straf Ulfeld og hans Hustru fortjente, og om hvilken Procesmaade det var tjenligst at bruge imod dem¹⁹). Desværre kendes P. Lassens Svar ikke. Fra hans Højesteretsvirksomhed plejer man at fremhæve, at han saavel underskrev Dommen over Kaj Lykke (1661) som Dommene over Korfids Ulfeld (1663) og Peder Griffenfeld (1676), og der er blevet udtalt en skarp Dadel over ham herfor. Nyerup²⁰) siger, at man under Dommen over Kaj Lykke »desværre ogsaa finder Navnene af de to hæderlige Danemænd Villum Lang og Rasmus Vinding. At Peder Lassen ikke tog i Betænkning at underskrive Dommen, forundrer man sig mindre over, naar man betænker, at han ikke vægrede sig ved at fælde Dødsdom over bægge sine Velgørere Ulfeld og Griffenfeld«. Denne haanlige Udtalelse er dog uberettiget: der vides intet om, at Ulfeld og Griffenfeld særlig have været P. Lassens Velgørere. Han tog, som vi have sét, ikke mod nogen Ansættelse, da han kom hjem, og da han 1660 blev kaldt til København, var Ulfelds Rolle udspillet og Griffenfelds endnu ikke begyndt. At Griffenfeld har yndet Lassen som en dygtig og arbejdsom Mand, er rimelig nok, thi det var han, men derfor bliver Griffenfeld dog ikke hans Velgører. Hvad endelig Dommen over denne sidste angaar, saa havde P. Lassen store Betæneligheder ved at underskrive den, og det var først, da han selv havde udspurgt Kongen om, hvor vidt denne havde givet Griffenfeld de Tilsagn, som han beraabte sig paa, og faaet benægtende Svar, at han underskrev Dommen²¹). Forøvrigt skal denne siden have fortrudt ham meget, og det fortælles, at han paa sit Dødsleje vilde skære Halsen over paa sig selv og sin Hustru af Fortvivlelse over at have givet Dommen sin Underskrift²²).

P. Lassens Hovedarbejde var dog hans Deltagelse i Affattelsen af Kristian V.s Danske Lov. Han var alt Medlem af den første store (22 Medlemmer) ved kgl. Resol. 26/1 1661 nedsatte Lovkommission, blev ligeledes Medlem af alle de øvrige, som efterhaanden blev udnævnte, og det lige til sin Død. I Aaret 1675 holdt Kommissionen endog daglig Møde i Lassens Hus²³). Det er almindelig anerkendt, at han næst sin Kollega i Justitskollegiet Rasmus Vinding fik størst Indflydelse paa det Indhold, Lovbogen endelig fik²⁴). Det blev nemlig ikke Lassens, men det af Vinding udarbejdede Udkast, som ifølge Kongens Vilje blev Grundlag for Lovbogen. Dette var næppe efter Lassens Hoved. Han havde tidligere udarbejdet et Udkast om Arv og Arvekøb, som endnu haves med hans egen Haandskrift²⁵). Dette Eksemplar overleverede han egenhændig til Kongen og skrev siden herom følgende bag i Haandskriftet:

»Aar 1663 den 15. Decembr. leffuerte ieg dette i Kongl. Maytz. egen haand, da hand en god deel deraff genom leste, offuuerende Cantzeler Retz och Ober Secreterer Krag och effter anledning bespurpte hand mig om et och andet herudi, huortil ieg och vnderd. suarede, saa hans Majt da siuntis deri at haffue god behag. Men anden dagen den 16. Decemb. udi Feldtherrens, Cantzellers, admiralens, Rigens Marschalck, Rentemester Gabels, Kamer Raad Bulchis och mange andris neruerelse spurte hand mig om de ords mening, som findes pag. 29 in pr. ex Laub.²⁶⁾ 3 cap. 43. Jeg suarede hanom underd., men det siuntis, hand icke nøyetis dermed, ey heller de andre for^{ne} regis ad exemplum²⁷⁾, dog gud ued, huad der under uar.«

Lassen havde endvidere været med til at udarbejde Udkast til forskellige Afsnit af den paatænkte Lovbog²⁸⁾, og endelig selv skrevet et helt Lovbogsudkast efter sin Yndlingsidé, at en Lovbog burde falde i 3 Bøger eller Afsnit, svarende til hvert af Menneskelivets Alderstrin og indeholdende den herom gældende Ret. Kongen godkendte imidlertid, som nævnt, Vindings Plan og System, paa hvilket der saa skulde arbejdes videre. P. Lassen har nu ogsaa, det skal siges til hans Ros, loyalt og ivrig taget Del i Udførelsen af Kongens Vilje, men man kan af hans Randbemærkninger til det saakaldte Vindings 2. Udkast²⁹⁾ med de mange skarpe Udfald mod Vinding se, at det ikke just var med blide Følelser mod denne, at han bøjede sig for Kongens Bestemmelse. Eksempelvis kan nævnes, at Lassen ved Dske. Lovs 6. 19. 3, der taler om at sætte Ild paa Marken i Mands Svinesti, sætter i Randen: »Svinesti valde ipsi familiare, sed juri inconueniens hospitium³⁰⁾. Derimod er det urigtigt, hvad der ofte fortælles, at P. Lassen vilde have Romerretten lagt til Grund for den paatænkte Lovbog³¹⁾.

P. Lassen naaede ikke at se Afslutningen paa sit Livs Hovedarbejde. Danske Lov udkom som bekendt 1683, men Lassen var alt † 5/10 1681 efter et smertefuldt Sygeleje og efter i flere Aar at have lidt af Skørbug og Stensmerter. Han blev begravet i Helligaandskirken, hvor der blev opsat et Epitafium over ham, men det faldt ned under Københavns Ildebrand og blev ikke sat op igen.

Efter Kristian V.s Regeringstiltrædelse fik P. Lassen 11/2 1670 det Hverv at rejse om i Landet selv tredje og modtage Troskabsederne, men kort efter, s. A., blev han Referendarius i Justitskollegiet. Det fattedes saaledes ikke paa ydre Anerkendelse for P. Lassen, derimod saa det ikke saa lyst ud for ham i Henseende til at faa Gage. Han fik i de 21 Aar han var Embedsmand, saaledes som hans Enke skriver til Kongen, ikke »den ringeste Skilling« i Løn, og hans Fordring herfor var løbet op til 15,946

Rdr., som hans Enke først efter gentagne Ansøgninger opnaade at faa betalt ved kgl. Resol. 7/3 1691³²). For at forstaa, at han dog havde noget at leve af, maa man mindes, at Gagen var den mindste Del af Indtægterne for den Tids Embedsmænd; de bestod for en væsenlig Del af Sportler, og i saadanne fik P. Lassen som Højesteretsassessor og Justitiarius næppe smaa Summer.

P. Lassen vedblev at vedligeholde Forbindelsen med de fremmede Lærde, som han havde lært at kende paa sine Rejser, og der fandtes en stor Korrespondance efter ham, som dog nu synes forsvundet. — Under sin mungaarige Omgang med Udlandets Seværdigheder havde han faaet Sans og Interesse for Kunstgenstande og anlagt Samlinger heraf. Disse forøgede han stadig og ved sin Død efterlod han sig saadanne Masser af Guld- og Sølvtøj, gammelt Porcellæn, Juveler, Malerier, udskaaet Elfenben m. m., at han næst Kongehuset havde den største Samling i Landet. Det fortælles, at Dronning Charlotte Amalie en Gang besøgte hans Hustru for at bese disse Samlinger³³).

Den 20.³⁴) Novbr. 1677 døde P. Lassens Søster Margrete Nielsdatter, Enke efter Læge i Randers Dr. med. Egidius Jensen. Dette meddeltes P. Lassen af hans i Randers boende ugifte Søster Maren Nielsdatter i et Brev af 6. Decbr. s. A. Hun meddelte tillige højligen forarget, at Søsterens Søn, Niels Egidisen, og Svigersøn, Provsten i Randers Hans Olufsen, den 26. Novbr. paa Bytinget havde frasagt sig Arv og Gæld, hvorhos den sidste i Boet havde anmeldt en Fordring paa 3000 og nogle hundrede Daler. Derefter skrev hun:

»Nu er ieg saa meget bekømt baade for den store haanhed de gjør oß andre dermed och den slete betaling, Mand der for sin guode villie och rede pending haffuer at formode, saa mig syneß det var sønd, de effter dene dag schulde arffue nogen arff paa møderne side; ieg haffer vell spurt, at min guode broder haffuer och at fordre der, huorfor ieg gierne vilde vide hans guode betenchende, huad derudi kunde vdretes. Er det muligt at faa Maytz. tilladelße der paa, at efftersom de iche vell kiendeß ved Mødernearff, de da icke helder maate nyde den arff, som de effter hindeß Sødschende foruenter; kand det sche, da gjør vell och lad oß bege gjøre et³⁵) I den Sag; voreß S. Søster haffuer haft liden hielp aff denom I hindeß stuore Suaghed och anden beßuerlighed och schall nu haffue den store Spot och efftertalle for det de sielff den største deell haffuer fordøiet, saa det var sønd at haffe vmag for saadanne børen.«

Herpaa svarede P. Lassen i et Brev, som meddeles her, da det er det eneste Privatbrev fra hans Haand, som jeg har stødt paa, og det altid giver en Forestilling om hans Stil:

»Hierte Kiere Syster.

Som ieg for nogle Vger siden fick hendes gode schriffuelse af 8. Decembr. om den Vformoden forholdt mod Voris sl. Syster Mergrete Nielsdatter, en deel hendes arfvinger achte at bruge, da som ieg oc min hustru hafde faae Vger tilforn bekommet haflig Sedvanlig Begraffuelsisbreffue fra Sambtlige hendes arffvinger, bleff ieg storlig offuer saadn deris Vformodet oc haanlig medfart forvndret, oc som ieg da var meget suag, bad ieg dr. Niels Bentzon³⁶⁾, at hand paa mine Vegne Ville suare min hierte Syster derpaa, huilket ieg oc Vil formode hun haffuer bekommen. Men som hand eller ieg endnu ingen giensuar haffue faaet, ey heller Jeg fra nogen denom siden Begraffuelsisbreffuene nogen enten Bud eller breffue, Vied ieg icke huorledis de ere sindede mod mig med huius ieg der kand haffue at fordere. Jeg er endnu icke ret sterck, men schal ieg nødiges til, faar ieg at lade offentlig frembligge huad tienlig erachtis. Min hierte Syster Ville Vbesueret lade mig eller dr. Bentzon Vide, huad Videre deri siden er paßeret, oc om nogen i Byen eller i eignen dycttig person til saadan handel med lowen at Vdføre for Penge er at bekomme. Jeg Ville yndsche, at ieg her noget til hendes Velbehag kunde forrette; Sckal paa en god Villie af yderste efne ey feile. Kroppen er Suag, ellers kand ieg icke nochsom Gud fuldtacke; den same Vil ieg hermed min hierte Kiere Syster til Siel oc lifff huldelligen befalet haffue, oc et gledeligt, lycksalig oc fredelig nyt aar yndschet baade af mig oc min kieriste. Aff Kiøbenhafn den 8. Januar. 1678.

Peder Laßen.

E. H.

Huad min hierte Syster schriffuer om Kongl. tilladelse at haffe om hendes formue, huorledis hun efter sin død dermed ville at schulle forholdis, saa er nu tierne oc leyligheden hiß oc her noget Vanschelig. Vare Vi saa nær samen, at ieg mundtlig kunde tale med hende, schulle ieg bart ud sige meningen, men nu Vil ieg alene med trey ord raade, at hun fatter for sig self i pennen, huordan hun helst Ville haffue det, oc siden setter det reenlig op paa Trycht papir à en Rix. dr. med egen haand schreffuen oc vnderschreffuen, oc det nøye bevarer, befalendis det saa Gud oc gode Venner; Videre icke denne gang.

Udskrift: Erlig, Dydig oc Gudfrychtig Pige, Maren Nielsdatter, min hierte Kiere Syster Vdi Randers.«

Søsteren fulgte Peder Lassens Anvisning og affattede den 14. Jan. 1678 en Erklæring, hvorved hun gjorde sin nævnte Søsters Sønner Niels og Peder³⁷⁾ Egidisen, og Svigersøn Provst Hans Olufsen arveløse efter sig. Erklæringen kom for Dagen efter hendes Død 1687, og den fik paa hendes Arvingers Ansøgning kgl. Stadfæstelse 12. Oktbr. s. A.³⁸⁾

Efter Peder Lassens Død havde hans Enke en Del Sammenstød med hans Arvinger. Hun nægtede først at give dem Afskrift af Testamentet og maatte tilpligtes at gøre dette ved kgl. Brev 13/12 1681³⁹⁾, men saa

udtalte Kongen ogsaa, at hun nu skulde forskaanes for »videre Molestering« fra deres Side. Hun vedblev dog at stille sig i uvenligt Forhold til disse, og P. Lassens ovennævnte Søstersøn N. Bentzon og Søsters Svigersøn P. Lerche⁴⁰⁾ klagede i en Ansøgning af 5/12 1684 til Kongen over, at hun, skønt de tidligere havde levet med hende »udi god fortrolig Venskab«, siden Brevet af 1681, havde »ladet se saa fuldkommen en Aversion til den salig Mands Arvinger, at 3 Aars Forløb den ej haver kunnet dæmpe, ti hun ej alene haver unddraget sig al deres Omgængelse, men det som mere er, da en af Arvingerne ej haver kunnet betale det, hans sl. Moder laante i Boet, og den sl. Mand i sin levende Live ikke en Gang urgerede paa Renten af, haver hun denne hans Søstersøn og Arving, som efter Testamentet og skulde være hendes Arving og ellers er en Præstemand⁴¹⁾, uden Barmhjærtighed forfulgt først med Arrest paa Person og siden med Lovens yderste Rigueur endog han bød udi Betaling alt hvis han mere aatte, saa at om eders Majestæt ikke havde kommen ham til Hjælp udi denne nærværende Højesteret⁴²⁾, havde han geraadet i yderste Elændighed«. I Henhold til denne hendes Optræden ansøgte de om, at hun maatte blive tilpligtet til at stille Sikkerhed for, at Legatkapitalerne blev tilstede, eller til at udlevere de paa-gældende Obligationer, af hvilke hun jo dog kun skulde have Renten, og deponere P. Lassens Koncepter til Legatfundatserne paa et sikkert Sted. I sin Betænkning fandt Kancelliet, at det første Krav stred mod hendes og P. Lassens Testamente, medens det andet egenlig anbefaledes som praktisk; dog lader det ikke til, at der blev foretaget noget i Sagen, i det mindste udgik der ikke noget kgl. Missive i den Anledning⁴³⁾.

Magdalene Pedersdatter vedblev at gaa frem med Rettens Strenghed mod sin Husbonds Søstersøn, Peder Egidisen. Hun skaffede sig 27/8 1687 en kgl. Befaling til Amtsskriveren og Byfogeden i Randers om at gøre hende Udlæg i P. Egidisens og hans Broders Arv efter deres Moster, Maren Nielsdatter; heraf fik hun dog ingen Glæde, thi Maren Nielsdatter havde, som vi saa, gjort disse Søsterbørn arveløse; men mærkeligt er det, at P. Lassen altsaa slet ikke maa have omtalt sin ovenfor meddelte Forhandling med sin Søster, siden hans Enke ikke vidste noget om Svigerindens Hensigt med sine Midler.

Om det fjendtlige Forhold, der saaledes havde udviklet sig mellem Peder Lassens Enke og hans Arvinger, meddeler T. Hofmann i sin Bog om P. Lassen ikke et Ord, skønt han næppe har været uvidende derom. Selv om han ikke, skønt han selv var Kancelliembedsmand, har kendt Kongebrevene i Sagen, maa han have vidst Besked om den efter Familjetraditionen, da den i hans Barndom maatte være i frisk Minde. Om de

senere i P. Lassens Gaard fundne indmurede Penge skriver han: »Det er endnu en ubevist Sag, enten at Fru Lasson eller hendes Mand havde ladet disse Penge udi Forborgenhed saaledes nedsætte«; men der kan ikke være Tvivl om, at det har været Magdalene Pedersdatter, som paa denne Maade vilde unddrage de hende forhadte Arvinger den dem efter hendes og hendes Mands Testamente tilkommende Arv. T. Hofmann henviser til, at det »var Krig og vanskelige Tider«, men Hensynet hertil maatte ogsaa have bevæget P. Lassen og Hustru til at gemme den til Legaterne bestemte Pengesum, men det, som fandtes i Boet efter Magdalene Pedersdatter, udgjorde jo netop Legaternes Beløb.

Ved kgl. Bevilling 27/6 1672⁴⁴) havde P. Lassen og Hustru, der ingen Børn havde, faaet Tilladelse til at gøre Testamente, som de vilde, og et saadant blev derefter underskrevet 9/12 1679. Herved bestemtes, at der efter den længst levendes Død skulde oprettes Legater til Beløb af 16,436 Rdl., og blandt disse er at nævne: 1. 10,000 Rdl. i Specier, for hvis Renter 2 studerende skulde rejse udenlands hver i 3 Aar. 2. 325 Rdl. i Specier, hvis Renter tilfaldt en Student fra Randers Skole. 3. 4500 Rdl. til Oprettelse af 9 Senge i Vartov. Det øvrige Bo skulde tilfalde P. Lassens Arvinger.

Da P. Lassens Enke døde, fandtes i Boet mod Forventning ikke Værdier til stort mere end Legaternes Beløb. Samlingerne og Boets Ejendom, Gaarden paa Hjørnet af Skovbogade og Klædeboderne, som Lassen havde beboet, blev da solgt, men da Gaardens nye Ejer Raadmand E. Mangor vilde lade lave en Port paa den, faldt en Mur ned over Fru Lassens Sovekammer og der fremkom en Mængde Poser og Æsker fulde af Penge. Der gjordes nu Krav paa Ejendomsretten til disse Penge af den kgl. Kasse, da Fundet kunde kaldes Danefæ, af Raadmand Mangor og af Ægtefællernes Arvinger, medens Haandværksfolkene vilde have Findeløn. Hofrets Dom 13/11 1709 tilkendte P. Lassens Arvinger Ejendomsretten mod, at Mangor skulde have Fjerdeparten i Findeløn. Da nu Dommen af de andre Parter i Sagen blev appelleret til Højesteret, indgik Lassens Arvinger Forlig med Mangor om at dele Pengene og tilfredsstille den kgl. Kasse ved hver at give 1000 Rdl. til de fattige i København. Dette Forlig stadfæstedes af Højesteret 2/8 1710, og først nu blev de fundne Penge talte: der var 18,000 Rdl. Da derefter P. Lassens og Enkes Bo blev gjort op, var Beholdningen 43,640 Rdl., og, efter at Legater og Omkostninger var fradragne, kom til Deling mellem P. Lassens Arvinger 18,252 Rdl.⁴⁵).

For det ovennævnte Rejsestipendium for 2 studerende blev 16/6

1713 (kgl. Stadf. 19/7 1714), udstedt en Fundats⁴⁶), som var udarbejdet efter de af P. Lassen efterladede Konzeptudkast, af hvilke det ældste allerede affattedes 1649 under hans Ophold i Randers⁴⁷). Fortrinlig berettiget skulde hans Søkendes Efterkommere være, dernæst studerende, som ere fødte i Randers, og endelig studerende i Almindelighed. Legatet, som ikke maatte nydes længere end 3 Aar, skulde bestyres af en Overdirektør af Familjen, og saaledes vedblev det til 1837, da Universitets- og Skoledirektionen, fordi den daværende Overdirektør var uvederhæftig, foranledigede, at Kapitalen, som 1810 i Forbindelse med det andet Universitetslegat (se ndfr.) var over 17,000 Rdl., men nu var svundet ind til 8500 Rdl. i kgl. Obligationer, blev overgivet til Universitetets Bestyrelse. Ved kgl. Resol. 8/9 1837 blev det bestemt, at kun den ene Lod skulde uddeles, medens den anden skulde oplægges til Kapitalen naaede sin oprindelige Størrelse. Dette har man dog siden opgivet, fordi Kapitalens Renter under de forandrede Prisforhold dog ikke vilde slaa til til to Stipendier, og nu uddeles den fulde Rente (1018 Kr. aarlig) af Kapitalen (for Tiden 26,313 Kr.) til én Stipendiat ad Gangen, men dog for de oprindelig bestemte 3 Aar. Ifølge Konsistoriets Skrivelse af 6/4 1839 kræves hos Stipendiaten de Egenskaber, som ellers er Vilkaaret for at erholde Universitetets større Stipendier, særlig Embedseksamen med bedste Karakter⁴⁸).

Stipendiet for en Student fra Randers Skole skal ligeledes fortrinvis nydes af P. Lassens Slægt⁴⁹), og Bestyrelsen er overgaaet til Universitetet. Kapitalen udgør nu 929 Kr.

For Gaven til Vartov Hospital findes Fundatsen trykt hos T. Hofmann⁵⁰). Belæggelsesretten til Sengene tilkommer P. Lassens næste Slægt af Mandkøn, som bor i København. Hvis nogen af P. Lassens eller hans Hustrus Slægt skulde behøve denne Almisse, har han Fortrinset ved Belæggelsen og kan, hvis hans forrige Stand udkræver det, endog nyde Indtægten af to Senge paa én Gang. — De ufuldstændige Regler om Belæggelsesretten har givet Anledning til Vanskeligheder. I 1878 blev Belæggelsesretten ledig ved Dødsfald og Københavns Magistrat fandt, at Kammerherre, Major Jens Benzon var nærmest berettiget, og hertil sluttede sig de øvrige Ansøgere paa Overpræsident Rosenørn, der ikke vilde opgive sit Krav, nær. Benzon sluttede da Forlig med ham om, at de skiftevis skulde belægge Sengen. Han døde dog 1881, og blandt Konkurrenterne til Belæggelsesretten fandtes nu 5 med P. Lassen i samme Grad beslægtede, som maatte gaa forud for de øvrige. Da Fundatsen ikke giver nogen Anvisning, hvorefter der kunde vælges mellem de 5, og ingen af disse vilde træde tilbage, henstod Sagen til 1884, da to

af Sengene vare blevne ledige. I Septbr. d. A. har derfor Magistraten foreslaet Konkurrenterne, at den ældste skulde overtage Belæggelsesretten.

Endelig skylder jeg endnu Peder Lassen at gøre Forsøg paa at skaffe ham sit ærlige Navn igen. Han var opkaldt efter sin Morfader og skrev ogsaa selv sit Navn saaledes:

Her kan kun læses: Peder Laßen E. H. (o: egen Haand). Dette var dog ikke fint nok for den nybagte Adelsmand Tyge Hofmann⁵¹), som derfor i sin ofte nævnte Bog om Peder Lassen altid omskriver Efternavnet til: Lasson, og falskelig indsætter denne urigtige Form i alle de Aktstykker, som han meddeler. Under dette urigtige Navn gaar Manden nu i alle de Bøger, som have benyttet Hofmann som Kilde, og saaledes hedder han ogsaa i Universitetets Aarbøger og Protokoller. Men særlig maa paatales, at Vaupell⁵²) ved at trykke Lassens Underskrift under Dommen over Griffenfeld, som han meddeler efter det originale Eksemplar⁵³), uden videre forandrer Efternavnet til: Lasson, og Fornavnet til: Peter. Derimod giver Birket Smith Lassen det rette Navn⁵⁴).

Ogsaa en anden Frihed har T. Hofmann tilladt sig. Paa den store, kobberstukne Stamtavle i sin Bog har han anbragt sit eget Vaaben som det »Lasson-Hofmannske«; dette Vaaben har han ligeledes ladet anbringe

paa Efterstikket efter det af Aveline 1741 udførte Kobberstik af Lassens Billede og paa Vignetten til Lassens Forherligelse i nævnte Bog S. 1. P. Lassen førte dog et helt andet Vaaben, som ses af hosstaaende Afbildning af hans Segl under Lovkommissionsforslagene fra 1663. I Skjoldet staar en oprejst

Løve med en utydelig Genstand (Hellebardstang?) i Poterne, og paa Hjælmen ses en halv opspringende Løve. Bogstaverne: P. L. I. V. L. er at tyde: Peder Lassen, juris utriusqve licentiatus. Til Seglet under Dommen over Griffenfeld er benyttet et andet Signet med Bogstaverne stillede i en Bue.

T. Hofmann har ladet to Billeder af P. Lassen stikke i Kobber. Det ene større i hel Figur er stukket 1752 af I. Haas efter et i hans 39. Aar, 1644, udført Maleri. Maleriet har tilhørt det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. Stikket findes i Hofmanns Bog om Peder Lassen og i 2. Bind af hans Efterretninger om danske Adelsmænd⁵⁵). Det andet mindre (Bryst-) Billede er stukket 1741 i Paris af

Aveline og findes i »Leben einiger wohlverdienten Dänen«, 1741; dette er benyttet til Lassens Billede i den ovenomtalte Vignet (tegnet af Cramer og stukket af Lode) og paa den store Stamtavle, og derefter er ogsaa udført et Efterstik⁵⁶⁾ med Tilføjelse af det Hofmannske Vaaben, som er aftrykt i »Memoires de comte Griffenfeld, de l'admiralgeneral Adeler et du viceadmiral Tordenskjold⁵⁷⁾, 1746«, og i Oversættelsen heraf i Efterretninger om danske Adelsmænd⁵⁸⁾.

~ 15/10 1661 MAGDALENE PEDERSDATTER, Datter af Raadmand i København Peder Pedersen og Agnete Suencke⁵⁹⁾. Hun synes af Søsken-
de kun at have haft en Søster, der var gift med hendes Mands Kollega i Justitskollegiet, Præsident i København og Assessor i Statskollegiet Peter Bülcke. Disse to Svogre fik betydelige Midler med sine Hustruer. Disses Fader havde 19/7 1660 faaet Kongens Pantebrev paa 1531 $\frac{1}{2}$ Rdl., som han under Københavns Belejring havde forstrakt i Varer og Penge til Hoffets og Garnisonens Underhold. Ved kgl. Resol. 28/2 1671 fik Svogrene hver for sin Anpart af Fordringen Udlæg i Jordegods og Skøde derpaa, P. Lassen i en Gaard i Maaløv By, Ølstykke Herred. Da denne Sag var lykkelig til Ende, mødte de med nye og større Krav. P. Pedersen havde haft endnu flere Penge til gode, nemlig med paaløbne Renter 9769 Rdl.; for disse ønskede de Udlæg i Kongekorntiender i Aalborghus Amt. Skatkammeret anbefalede 20/5 1671 Ansøgningen, da rede Penge ikke vel kunde bringes til Veje og der ikke kunde være nogen billigere Maade at afbetale Gælden paa, fordi Renten af denne var højere end den aarlige Indtægt af Tienderne. Kristian V, denne med Urette som Tysker udskregne Konge, gav Skatkammerets Forestilling følgende, som alle lignende, paa dansk affattede egenhændige Paategning:

»I kan dog stille denne fordring ochsaa paa registeret effter den 8. articls, formelding i eders instrux och gjører saa denne erindinger derhos, saa wil jeg se, hvorledis ieg kan hielpe paa dem.«

Nogen Tid efter kunde Svogrene indberette til Skatkammeret, at Kongen nu havde tilladt, at de maatte faa Udlæg i Tienderne, og Kammeret gjorde saa 21/7 1671 Forestilling derom. Kongen gav, fremdeles paa dansk, Forestillingen denne Paategning⁶⁰⁾:

»Hvad de beretter, maa i vide; hvad jeg tilforn har skreven herom, burde i at vide; lar dem da faa de Tiender i Betaling lige saa vel som C. Lindevov; de kan dog ikke have dem med bedre Vilkaar, end jeg selver har nydt dem.«

Derefter blev det ved kgl. Resol. 23/8 1671 bestemt, at der skulde udlægges: Hyllebjærg, Bjørnsholm, Næsborg, Sundby, Bjærgby, Brovst,

Aggersborg, Klim, Volstrup, Hørby Kongetiender, beregnet til 190^{3/4}/_{Tdr. 1 Fdk. 3/7 Alb. Hartkorn og 50 Rdl. for hver Tde. Hartkorn⁶¹).}

Efter sin Husbonds Død skødede Magdalene Pedersdatter 19/12 1699, da hun vi Henseende af den gudelige og meget kristelige Fundats og Indstiftelse, som er sket til et Jomfrukloster af sorte Brødre udi Roskilde, har ikke mindre villet kontribuere af den Velsignelse, som Gud min salig Mand og mig givet haver, til forbemelte Klosters Opkomst og Konser-
vation«, — den ovennævnte Gaard i Maaløv til dette Jomfrukloster⁶²).

Magdalene Pedersdatter synes at have været en bestemt og karakter-
fast Kvinde, som ikke opgav en Ret, som med Rette tilkom hende. 1682—86 havde hun ikke mindre end 16 Processer for Højesteret, og hun vandt dem alle⁶³). Da hun døde 17/2 1707, blev der i hendes Seng fundet en Jernkiste, i hvilken der laa en Del rede Penge og Pretiosa⁶⁴). Det fortælles om hende, at hun paa sit Dødsleje stedse saa hen paa det Sted i Muren, hvor siden de ovenomtalte Penge fremkom, men naar hun blev spurgt om, hvorfor hun stadig saa derhen, svarede hun kun, at hun saa efter Guds klare Dag⁶⁵). Da de fundne Penge næsten udgjorde den Sum, som var bestemt til Legaterne, kan der ikke være Tvivl om, at jo hun og hendes Husbond har ladet indmure dem der.

¹) Hans Levned i T. Hofmanns: Foundationer paa de Legata, som ere stiftede af P. Lasson, Kbh. 1753, men dette er kun en ofte fejlfuld Omskrivning af Universitetsprogrammet, som udstedtes ved P. Lassens Død. ²) Universitetsprogrammet og derefter Hofmann opregner Rejseruterne nærmere. ³) Suhms Samlinger 2, 3 S. 17. ⁴) Jyske Tegn. 10, 544. ⁵) Jyske Registre 10, 266—67. Han kaldes her »P. L. af Randers«. ⁶) Hofmann a. St. S. VIII Anm. ⁷) Jyske Tegn. 11, 131. ⁸) Universitetsbiblioteket AM Nr. 13 og 14 i Oktav. ⁹) Lovhistorie I, 182. ¹⁰) Kbh. 1783, se S. XXI. Ancher er ikke vis paa, at begge de nævnte Haandskrifter ere Lassens egenhændige; at dømme efter andre Prøver af P. Lassens Haandskrift, som jeg har sét, kan der dog ikke godt rejses Tvivl om Egenhændigheden. ¹¹) Oratio de excellentia juris Danici (anført af Ancher a. St., er vist et Haandskrift). ¹²) AM Nr. 11. ¹³) I: de oratore 1. Bog. ¹⁴) A. St. S. 182. ¹⁵) Jyske Tegn. 15, 2. ¹⁶) Justitsraad var Embedstitlen for Medlemmerne af Justitskollegiet. ¹⁷) Bestall. 15/12 1663 fik Gyldighed fra 1/1 1661 (Rentek. Bestall. Bog 10 a, 83 jfr. 13 a, 126. ¹⁸) Se Sjæll. Tegn. 3, 444 (1666), 598 (1666); 38, 82 (1667); 39, 137 (1670), 411, 439, 637 og 676 (1671); 40, 623 (1675). ¹⁹) Birket Smith: Leonora Kristina Grevinde Ulfelds Historie 2, 59, hvor den kgl. Befalings Indhold gengives. ²⁰) Efterr. om Fredrik III, 1817, S. 347 jfr. Vaupell: Rigskansler Grev Griffenfeld, 2, 170. Wolff: P. Griffenfelds Levned S. 379. ²¹) Hofmann a. St. S. 28. ²²) C. Brandts Antegnelser i Suhms Nye Saml. 3, 358. Rimeligvis er denne Fortælling dog kun en Udsmykning af den Kendsgerning, at P. Lassen fortrød sin Deltagelse i Griffenfelds Domfældelse. ²³) Hofmann a. St. S. X. ²⁴) Aubert: De norske Retskilder og deres Anvendelse, S. 52. ²⁵) Ny (Ikke som Aubert: Gml.) kgl. Saml. Fol. 824. ²⁶) Nemlig af Jyske Lov: Der stod: Hver kan give, hvad han vil, ved Testamente til Kirker eller Skoler. ²⁷) Efter Kongens Eksempel. ²⁸) Aubert a. St. S. 314—15, og flere Udkast i Danske Kancellis Arkiv, som Aubert ikke kender.

²⁹⁾ Eksemplaret med hans egenhændige Tilskrivninger, som ikke er bemærket af Aubert, findes nu i Kancelliets Arkiv. ³⁰⁾ »Svinesti) et for ham selv overmaade velbekendt, men for Loven upassende Herberg«. ³¹⁾ Aubert a. St. S. 314 og 321. ³²⁾ Rentekam. orig. kgl. Resol. jfr. kgl. Resol. Prot. 29, 60; 23, 278—81. ³³⁾ Hofmann a. St. S. 58. ³⁴⁾ I sin Erklæring af 14. Jan. 1678 skriver Søsteren: 2. Novbr. ³⁵⁾ P. Lassen forandrede dog ikke sit tidligere opsatte Testamente. ³⁶⁾ P. Lassens Søstersøn, Højesteretsassessor, Gehejmeraad m. m. ³⁷⁾ Præst i Ø. og V. Hassing, † 1688 i Gælds-fængsel. Han havde vel ikke fragaaet Arv og Gæld, men under sin Moders Sygdom ikke opført sig til Mosterens Tilfredsstillelse. ³⁸⁾ Jyske Reg. 18, 340. De anførte Breve findes i Jyske Indlæg 1687 2. Halvaar. ³⁹⁾ Jyske Tegn. 43, 234. ⁴⁰⁾ Assessor i Højesteret, Justitsraad. ⁴¹⁾ Peder Egidisen, Præst i Hassing. ⁴²⁾ Kongen havde ved Højesteretsdom 20/11 1684 givet ham Udsættelse med Gældens Betaling, til han kunde faa Arven efter P. Lassens Testamente, mod at han betalte Renter. Da han ikke gjorde dette, antoges han at have forbrudt Retten efter Højesteretsdommen, og Magdalene Pedersdatter fik 16/8 1687 kgl. Befal. til Lensmanden Otte Skeel om at tilholde P. Egidisen at stille hende Borgen, se Jyske Tegn. 17, 494. ⁴³⁾ Se Sjællandske Indlæg 1681, meddelt af Kontorchef Kringelbach, der fandt Akterne i en Blandingspakke. ⁴⁴⁾ Sjæll. Regist. 28, 669. ⁴⁵⁾ Boets Opgørelse er meddelt af Hofmann a. St. S. 63. ⁴⁶⁾ Trykt hos T. Hofmann a. St. S. 66—72, og flere Steder, se Scheels ndfr. nævnte Bog. ⁴⁷⁾ T. Hofmann: A. St. S. 24. ⁴⁸⁾ Scheel, Købh. Universitets Kolleg. og Stipendier S. 93—96 og de der anførte Henvisninger. ⁴⁹⁾ Fundatsen af 16/6 1713 er trykt hos T. Hofmann a. St. S. 78—83. ⁵⁰⁾ A. St. S. 90—94. ⁵¹⁾ Hans Fader blev adlet 1749 og Bogen om P. Lassen udkom 1753. ⁵²⁾ Rigskansler Grev Griffenfeld 2, 166 og 168. ⁵³⁾ Denne findes i Pakken 145 a Nr. 6, men Vaupell anfører saavel her som andre Steder helt urigtige Nr. ⁵⁴⁾ Leonora Kristina 2, 59. ⁵⁵⁾ S. 2. ⁵⁶⁾ Dettes Tilværelse er ikke omtalt i Struncks Portrætkatalog S. 346. ⁵⁷⁾ S. 35. ⁵⁸⁾ 3 Bd. S. 130. ⁵⁹⁾ Saaledes Universitetsprogr.; Hofmann a. St. S. 28 trykker: Svenske. ⁶⁰⁾ Originalen synes tabt, men den er indført i Rentekam. kgl. Resol. Protok. 2, 138 og trykt i Suhms Nye Saml. 1, 34. ⁶¹⁾ De anførte kgl. Resolutioner med Bilag findes for Tiden i topr. Saml. paa Papir under Maaløv. ⁶²⁾ Topog. Saml. Maaløv Nr. 15. ⁶³⁾ T. Hofmann a. St. S. 42. ⁶⁴⁾ T. Hofmann a. St. S. 43. ⁶⁵⁾ A. St. S. 50.

48. SØVREN HOFMAN. Hans Fader antegnede i sin Bibel sine Børns Fødseler med Dag og under hvad Himmeltegn, Fødselen skete, for siden efter Fødselsstjernen at kunne udregne deres Lykke eller Vanlykke. Om denne Søn skrev han: »født udi Aaret 1600 den 6. April, da Klokken slog 5, i Løvens Tegn, udi Nyets andet Kvarter, en Søndag Morgen«. Senere tilføjede han: »Han har et meget godt Næmme og er blyfærdig i al sin Daan¹⁾, kunde færdig læse Prænt før, end han var 5 Aar²⁾. Søvren Hofman fik efter sin Moders Løfte til hendes første Husbond dennes Tilnavn³⁾. Han kom tidlig til at rejse udenlands for at studere Medicin og opholdt sig i 13 Aar i forskellige af Evropas større Byer. I Padua, ved hvis Universitet han blev immatrikuleret 7/7 1629⁴⁾, blev han 1629 Dr. med.; senere drog han til Basel, hvor han blev Collega facultatis medicæ og udgav en akademisk Afhandling:

Disquisitio de apoplexia. Basilaë 1636, i 4°.

Samme Aar drog han hjem, og Professor i Medicin i Basel Joh. Caspar Bauhinus medgav ham et den 1. Juni dagtegnede Brev til den bekendte Ole Worm, hvori han ytrer: »Da der tilbyder sig en gunstig Lejlighed, idet Overbringeren af dette Brev, den udmærkede Dr. Hofman, som af vort Fakultet har modtaget den vel fortjænte højeste Hæderspris i Videnskaben, staar i Begreb med at afrejse til Eder, unnlader jeg ikke at sende Dig en Hilsen«⁵).

S. Hofman vedblev længe at staa i skriftlig Forbindelse med Bauhinus, men deres Breve ere nu sagtens tabte. Ole Worm skriver nemlig 1645 til Henrik Fyren, som opholdt sig i Padua og skulde over Basel: »Hils Bauhinus; jeg burde for lang Tid siden have haft Svar paa mit sidste Brev, hvis det da ellers er blevet rigtig besørget af Hofman«⁶). Som dette Brev ligeledes viser, vedblev S. Hofman at korrespondere med O. Worm, men heller ikke deres Breve ere bevarede. I et Brev til Dr. Ægidius Jensen, Læge i Randers, af 27/9 1639 sender O. Worm en Hilsen til S. Hofman⁷).

Efter sin Hjemkomst bosatte S. Hofman sig som Læge i Randers og blev snart meget søgt. Hans Sønnens Søn, Tyge Hofmann⁸), fortæller om ham, at han »næst den bekendte, berømmelige Tomas Bartholin var den erfarenste Medicus, som man da i Danmark vidste af at sige«; Kristian IV skal ofte have benyttet hans Hjælp og særlig haft ham med i det bekendte Slag paa Kolbergs Red 1644. Hvis dette sidste er rigtigt og ikke en Familjetradition, som har dannet sig med det Faktum for Øje, at Kongen ved andre Lejligheder har benyttet S. Hofman som Læge, er det i hvert Fald mærkeligt, at S. Hofman ikke var med blandt de Læger, som senere afgav en Betænkning om, hvorledes den Skade, som Kongen fik i Slaget, bedst skulde helbredes⁹). — Søveren Hofman døde i sine bedste Aar den 31/3 1649¹⁰).

~ 1639 sit Næstsøskendebarn GERTRUD PEDERSDATTER. Da de var beslægtede i 3. Led, maatte S. Hofman først erhverve kgl. Bevil. 15/7 1638, som gav Ægteskabstilladelsen mod, at han indbetalte 100 Rdl. til de fattige i Randers¹¹). Dette skete 1/8 s. A. og Magistraten forfattede en Fundats for disse Penge¹²). Gertrud Pedersdatter maa, uden at det kan paavises hvorledes, nedstamme fra Tomas Jepsen i Karde, som levede 1496, thi 3/4 1652 fik hun, paa derom efter Paalæg af Lensmanden paa Dronningborg indgiven Ansøgning, kgl. Stadfæstelse¹³) paa en Kronens Gaard i Karde By [Holbæk Sogn], Røvsø Herred, som Rasmus Søvensen Gundersen og Søveren Eriksen nu paabor, og det i Henhold til et Brev af Kong Hans, dagtegnede Randers 27/2 1496¹⁴), hvorved det tilledes Tomas Jepsen i Karde og hans Arvinger til evig Tid at bruge og

nyde den Kronens Bondegaard i Karde, som han ibor, mod at give Stød, Leding og Gæsteri, men fri for al anden Skat.

Da Magistraten ikke efter S. Hofmans Død vilde unde hans Enke den Skattefrihed, som tilkom graduerede Mænds Enker, indgav hun følgende Ansøgning¹⁵⁾ til Kongen:

»Stormectigste, allernaadigste herre och konning! Gud allermectigste forlæne eders kongelige majestet med it lyksalligt och langvaarendis regimente til sit nafns ære och til disse rigers rete velstand i alle maader! Eftersom borgemester och raad udi Randers af mig bedrøfvede enke krefver skat lige ved andre borgere der udi byen end og jeg ingen handel eller næring bruger, er jeg underdännigste af eders kongelige maitt. begiærendis, at jeg maate nyde der med samme naade efter siste udgifne kongelige privilegie, som andre geistlige och gradêrede mend, diæres enker her udi riget och icke besværgis udi dette mit bedrøfvede enke sæde med saadan skat och udgift, eftersom jeg aldelis ingen af borgerskabet er til fortængsel udi nogen diæris handel och næring mens nærer mig och mine faderløse børn af mit eget, och nu herpaa forventer af eders kongelig maitt. it mild svar; den allerhøieste gud, som er enkers dommer och faderløsis fader, vil saadan eders kongelig maitts. mildhed met it langvaarinde och lyksalig regimente beløne. Randers den 29. maii 1650. Eders kongelig maitts.

underdännigste tienerinde

Gierttrud Pedersdatter

salig docter Søffrens Hoffmands

Egenn haand.«

Herpaa faldt 14/6 1650 den kgl. Resol.¹⁶⁾, at »efterdi saadan Privilegia endog særdeles udi forleden Aar udi den af os naadigst Borgerskabet paa deres underdännigste Indlæg given Resolution udi den 6. Art. udtrykkeligen stadfæstes og konfirmeres, saa maa Gertrud Pedersdatter nyde lige saadan Privilegier, som andre geistlige og graduerede Mænds Enker her i Riget«.

Denne Sag faldt saaledes egenlig ud til en temmelig skarp Næse til Randers Magistrat. Det var formodenlig af Fortrydelse herover, at den 3 Aar senere vil hindre hende i selv at føre en Vandledning til sin Gaard. Denne energiske Kvinde gav dog ikke tabt, en ny Klage¹⁷⁾ blev indgivet til Kongen:

»Allernaadigste herre och konning.

Som jeg hafver verit foraarsagit at giøre stor omkostening paa rinder och anden tilbehør om at indlede fersk vand fra floden synder her ved Randers ind i en mine gaarde, ungefærd 40 fadne derfra, kaldit Anne Tosdatters gaard, eftersom ellers i den byens qvartier ingen tienlig vandspring eller brynde ere at

finde, och fordi hafde formodit, at icke alene naboerne for deris egen nering och maagelighed med vand serdelis med brøgeløf, hvor udi denne byes nering en god del bestaar, men end ochsaa, at øfrigheden efter giort fortrøstening for menige bestis skyld skulle hafve tagit haanden i med, at det kunde hafve faait sin gienge, men som jeg mod forhaabning, siden jeg same omkostening giort hafver och fast al ting der med vor til rede, hafver vemodigen mot fornemme, at mand nu lige som vil tvinge mig til mod al billighed, at jeg enten alene skal for alle giøre omkostening och endaa til øfrigheden ibidem en summa penge udlofve, eller och at hvis rinder och anden beredskab, jeg med stor bekostening nu paa andit aar ferdig hafver, skal blifve uden ald brug och med største skade paa mig belegendis foruden, hvis jeg hondverksfolk, som same verk fuldrifve skulle, hafver baade gifvit och udlofvit, ti nødigis jeg fattige enke at søge eders kongl. mait. ydmygeligst och allerunderdanigst bedendis, at efterdi det er den ting, som strecker sig byens beste, hvilken ingen burde at hindre, och langt mindre med min omkostening alenne, och skade at søge, at fordi eders kongl. mait. naadigste forunde ville, at jeg och mine arfvinger fra floden her ved synder broe langs ad gaaden maae uforhindret lade nedgrave rinder och derved indlede samme flodens vand ind i forskrefne min gaard och siden, nor och saa ofte behøfvis, lade se til dennom och dennom forferdige, at vandit, som forskrefne (!), stedse kand hafve sin fri løb. Och som jeg och mine arfvinger alt forskrefne paa vor egen bekostening vil lade giøre och underholde, serdelis med gaaden at lade picke saa ofte, vi den opbyrde, at fordi ingen uden vor villie och minde maae giøre nogen bryden eller ibygning i same vore poster och rinder eller dennom i nogen som helst maader hindre eller skade. Her paa ventende eders kongl. maits. naadigste bevilning yndsker jeg eders kongl. mait. et lykosalig langverindis regimente. Af Randers den 2. martii aar 1653.

Eders kongl. maits. underdanigste
tienerinde
Giertrud Pedersdatter
salig docter Seueren Hoffmands
Egenn haannd.«

Ogsaa denne Gang havde Gertrud Pedersdatter Held med sig. Hun fik fuldstændig Ret og 22/4 1653 Bevilling til i Randers ved »Sønderbro langs ad Gaden ubehindret at lade nedgrave Render og der ved indlede Vand af Revieren i sin Gaard og saa ofte behøves lade se til Renderne, at Vandet ubehindret kan have sit Løb, dog paa egen Bekostning«¹⁸⁾.

Nogle Aar efter udbrod Krigen og 24/7 1657 flygtede Gertrud Pedersdatter med sine Børn, ledsaget af disses Værge, sin Svoger Kaptejn Jakob Nielsen, og dennes Børn i en Skude over til København, hvor hun døde Aaret efter, Pinseaften 29/5 1658 i Iver Kiers Hus¹⁹⁾. Hun blev begravet i Helligaandskirken i København.

At Gertrud Pedersdatter havde lagt sig ud med Magistraten i Ran-

ders²⁰), blev efter hendes Død hjem søgt paa hendes Børn, som ikke kunde faa denne Avtoritets Medvirkning til at komme til endelig Skifte om sin Arv. Deres Værge og Faderbroder indgav derfor 10. Novbr. 1659 en Klage til Kongen²¹): Borgmester og Raad i Randers lod ham 1/5 1654 dømme til at værge for sine Broderbørn, men først Aaret efter gjorde de Skifte paa det, som da blev forevist, og af Moderen fik han først Børnenes Haandskrifter, da de flygtede til København 1657. Her døde hun, og han lod da med sine to næste Frænder forsegle Kister, Skrin og Tønder, hvori Børnenes Fædrenergods fandtes sammen med noget fremmed fra Jylland, som Gertrud Pedersdatter tog med sig for sine Venner i sin befragtede Skude. Hendes eget lille Rejseskrin blev ogsaa forseglet, men siden »af højvigtige Aarsager« i Belejringen opbrudt efter kgl. Befaling, registreret og ham tilstillet ved Rettens Middel, men hendes Haandskrifter fandtes ikke saa fuldkommelig deri, og han ønskede Befaling til Øvrigheden i Randers om at foretage en ny Registrering og Deling. Kgl. Resol. 21/11 1659 fandt Supplikantens Begæring billig, men dette hjalp dog ikke, og Jakob Nielsen skrev da 19/11 1660 til Oversekretæren i Danske Kancelli Erik Krag²²), at han 29/10 havde begivet sig til Randers, indsat Gertrud Pedersdatters Gods i Boet og begæret Registrering af Borgmester Mads Povlsen, men denne vilde ikke bekvemme sig dertil; 12/11 begærede han paa Raadhuset Registrering af Raadet og fik Svar, at det skulde tilmelde ham en bekvem Tid. Da der intet Bud kom, havde han idag igen været paa Raadhuset, givet dem kgl. Majestæts Resol. og Kancelliets Befaling, men de vilde se Kongens egen Haand og Segl for det. Tilmed havde de gjort stor Indkvartering i hans salig Broders Gaard, hvor Godset stod, og lagt en Hoben af Generalmajor Trampes Folk og Heste ind, skønt der kun var en Dreng og Pige til at vare Godset, saa dette ikke stod uden Fare. Han bad om snart at faa et kgl. Missive. Der udgik nu kgl. Befalinger 9/12 1660, 1/3 1661 og 30/7 1662²³), men lige lidt hjalp det. Kgl. Missive 15/12 1662²⁴) udnævnte da Borgmestrene i Aarhus, Viborg og Mariager til som Kommission at undersøge Skiftet efter Søvren Hofman og gøre Indberetning til Kancelliet derom, og nu synes Sagen at være kommet i Orden. To Aar efter døde Jakob Nielsen, og nu var det galt igen, thi ingen vilde være Børnenes Værge²⁵) og Borgmester og Raad vilde ikke skille Jakob Niensens Enke, Katrine v. Andersen, ved Værgemaal. Endelig maatte Kongen ved to Missiver af 26/10 1664 og 29/3 1665²⁶) paalægge en Kommission at bringe Værgemaalssagen til Ende, og det er vel ogsaa lykkedes, men som Tiden skred, vare nogle af Børnene blevne myndige og en, Søvren Søvensen, død (16/5 1664)²⁷).

¹⁾ Gøren, laden (nedertysk: don). ²⁾ T. Hofmann: Foundationer paa de Legata, som ere stiftede af P. Lassen, S. XIX. ³⁾ A. St. S. XV, ovfr. S. 31. ⁴⁾ Suhms Samlinger 2, 3 S. 9. ⁵⁾ Olai Wormii epistolæ 2, 598. ⁶⁾ A. St. ⁷⁾ A. St. 2, 764. ⁸⁾ A. St. S. 19. ⁹⁾ Se Lægernes Betænkning hos Bruun: Slaget paa Kolberger Heide, S. 227. ¹⁰⁾ Se hans Broder Jakob Nielsens Skrivelse i Jyske Indlæg 1659. ¹¹⁾ Jyske Registre 9, 306, trykt efter Originalen i Hofmanns Samling af Foundationer 2, 395. I Kancelliregistranten stod Gertrud Pedersdatters Navn in blanco, og en af Kancellijunkerne har da udfyldt Stedet med en obskøn Junkervits. ¹²⁾ Hofmanns Samling 3, 394. ¹³⁾ Jyske Registre 12, 34. ¹⁴⁾ Løvedag næst før Dominica reminiscere 1496 ad relationem Olavi Friis et Beronis Andreæ. ¹⁵⁾ Jyske Indlæg 1650, kun Underskr. egenhændig. ¹⁶⁾ Jyske Reg. 11, 309. ¹⁷⁾ Jyske Indlæg 1653, kun Underskr. egenh. ¹⁸⁾ Jyske Registre 12, 149. ¹⁹⁾ Jakob Nielsens ndfr. nævnte Klage til Kongen. ²⁰⁾ Hendes afdøde Mands Svoger Mads Povlsen, Stamfader for Slægten Rosenørn, var dog Borgmester. ²¹⁾ Jyske Indlæg 1659; han kalder sig i Underskriften: Jacob Nielszon Randers. ²²⁾ Jyske Indlæg 1660. ²³⁾ Jyske Tegnelse 15, 7; 18; 89. ²⁴⁾ A. St. 15, 113. ²⁵⁾ Se Missiver i Jyske Tegn. 15, 226; 251; 260. ²⁶⁾ A. St. 15, 258; 281. ²⁷⁾ Jyske Indlæg 1664.

49. HENRIK DE HEMMER¹⁾ var Købmand i Aalborg, hvor han 10/1 1656 blev Raadmand og 4/9 1660 Borgmester. Som Delegeret for Aalborg underskrev han 1661 Suverænitetssakten²⁾; hans Navn kom til at staa paa Budolfi Kirkes Klokke, fordi den støbtes 1663 medens han var Borgmester. H. de Hemmer † 1676, begr. 22/6 og efterlod sig et formuende Bo: Sølvtojlet havde en Værdi af 702 Daler, der var Guld for 492 Daler og Perler for 91 Daler.

~ KAREN HANSDATTER, † 1675, begr. 14/12. De havde 5 Sønner og 4 Døtre.

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, S. 106. ²⁾ Aarsber. fra Geh. Ark. 2, 139.

50. JØRGEN ANDERSEN HØRNING. Han maa være identisk med »Jørgen Andersen Skrædder, barnefødt i Hjørning i Hjermslev Herred«, der 23/7 1663 gjorde sin Borgerskabséd i Aarhus og i Borgerskabspenge gav 2 Rdl.¹⁾ Det sidste Tilnavn kan ikke betyde, at J. Andersen var Skrædder af Profession, og kan i hvert Fald skyldes den anden Anledning end Haandværket; faktisk er det, at han ved sin Død i Skifteprotokollen kaldes »Borger og Handelsmand«, ejede Skibsparter og en Formue, som man den Tid ikke kunde finde hos en Haandværksmester. Naar derfor Wiberg²⁾ gør ham til Skrædder i Aarhus, maa dette bero paa en Misforstaaelse af Tilnavnet, der ogsaa kun findes i Borgerskabsbogen og en Gang i Kirkebogen³⁾. Nævnes han ellers med Tilnavn er det altid efter Fødebyen, og dennes Navn gik da ogsaa over paa nogle af hans Børn. — Jørgen Andersen var 1690 Aarhus Bys Kæmner⁴⁾. Hans Ejendomme

i Aarhus faar man Oversyn over i en Optegnelse af 9/1 1700, som han affattede til fremtidig Vejledning for Skifteretten, og som hans Børn underskrev. Dens Indhold er:

Jeg og Hustru har Tid efter anden givet vore Børn som følger: 1. min Svoger Peder Nielsen Læssø og hans Hustru Anne Jørgensdatter en Skudepart paa 200 sl. Dr. samt de paa Medelgade iboende Gaarde paa 400 Rdl. nær, som de har betalt mig, hvorimod de har faat fri Skøde 1699 paa bægge Gaarde⁵); heri er Medgiften beregnet. 2. min Søn Anders Jørgensen har bekommet 400 Rdl. 3. min Svoger Niels Mikkelsen Sicher og Hustru Maren Jørgensdatter den i Studsgades Ende iboende Gaard paa 400 Rdl. nær, som de har betalt mod Skøde 1699; heri Medgiften beregnet. 4. min Søn Kristen Jørgensen har købt i Skuden Tobias $\frac{1}{4}$ Part, $\frac{1}{4}$ Part har jeg givet ham og dertil $\frac{1}{3}$ Del, som dog først nydes efter min Død; ligeledes givet ham den Vaaning næst op min iboende Gaard med Avling 1699, dog vil jeg bruge Avlingen min Livstid. 5. Tomas Jørgensen har bekommet 400 Rdl. og en Sæng. 6. Hans Jørgensen skal af mig eller mit Bo have 400 Rdl. og en Sæng forlods.

Jørgen Andersen døde 1707, begr. 8/3, 69 Aar gml.; ved Begravelsen blev han baaret af Købmandslavet, som derfor fik 10 Rdl., og der blev ringet med alle Klokker i Domkirken, hvad der kostede 8 Rdl. Hans Bo blev vurderet af Kristen Mikkelsen Sicher selvanden⁶). Største Værdigenstande var Gaarden med Frugthave og Avling til 500 Rdl. og $\frac{1}{3}$ Part i Skuden »den unge Tobias« 100 Rdl. Han efterlod sig en stor Del Sølvtøj, nemlig 1 Kande (52 Lod 1 Kv.), 12 Skeer (26 $\frac{1}{2}$ Lod), 4 Bægere (17 Lod 1 Kv.), 10 Dusin 3 Knapper (25 $\frac{1}{2}$ Lod), 7 Dusin 3 Knapper (28 Lod 1 Kv.), 4 $\frac{1}{2}$ Dusin gamle Knapper (5 Lod 2 $\frac{1}{2}$ Kv.), $\frac{1}{2}$ Dusin flade Knapper (3 $\frac{1}{2}$ Kv.), 3 Dusin gamle Knapper (4 Lod 1 Kv.), 1 Par Buksekroge (2 Lod 1 Kv.), 1 Par Skospænder (2 Lod), 3 Skjorteknapper (2 $\frac{1}{2}$ Kv.), nogle Trensere (2 Lod $\frac{1}{2}$ Kv.) samt en Stok med Sølvbeslag. Derimod var Bogsamlingen tarvelig: 8 Bøger, deriblandt 1 tysk Bibel, 1 reven Kingos første Part (nemlig »aandeligt Sjungekor«) og 1 Huspostil, sagtens Jesper Brockmanns. Heller ikke Garderoben var anselig, det betydeligste var: 1 Kappe (5 Rdl. 2 Mrk.), 1 sort Klædes Kjortel med Ilderfoer, 1 Hundeskindsmuffe og 1 Par Skindbukser. Til Deling kom 1452 Rdl. 5 Mrk. 2 Sk., som faldt i 4 Broder- og 2 Søsterlodder.

~ EDEL KRISTENS DATTER. Hun bar 1698 sin Dattersøn Jørgen Sicher til Daaben i Aarhus Domkirke og † 1709, begr. 29/3, 74 Aar gml.

Deres Børn var:

1. ANDERS JØRGENSEN HØRNING, blev 24/4 1700 Amtsskriver i Tryggevælde Amt, 14/3 1702 Renteskriver i Aarhus og Riber Stifters Kontor i Rentekammeret, 21/12 1722 Amtsforvalter i Københavns Amt, hvilket Embede

han 1728 afstod til sin Fuldmægtig Kristian Juel, 31/12 1722 Kammerraad. Blev senere Guvernør paa Kristiansborg i Guinea.

2. TOMAS JØRGENSEN HØRNING blev 10/5 1702 Sekretær i Kommercekollegiet, 25/6 1708 Oplagsskriver ved Københavns Toldbod⁷⁾.
3. HANS JØRGENSEN HØRNING, Student fra Aarhus Skole 1697, Magister 1710, Præst i Bregninge og Bjergsted 29/3 1707, † 1724.
4. KRISTEN JØRGENSEN SKAARUP, Borger og Handelsmand i Aarhus, blev 30/7 1703 (kgl. Stadf. 24/8) Vejermester og Maaler sstd. Han fik 27/11 1699 Skøde af sin Fader paa en Bod, beliggende mellem dennes Gaard paa Studsgade og Raadmand Niels Lavritsens Gaard, med Avling i Marken samt en indgærdet Havejord uden Studsgades Port mellem N. Sichers iboende Gaard og Teglhaven⁸⁾. Samme Aar fik han Skøde af Faderen paa $\frac{2}{3}$ af Skuden »den unge Tobias«⁹⁾. 1713 fik han af sin Søstersøn Niels Pedersen Læssø i London Gavebrev paa dennes Arv¹⁰⁾.

1. ~ MAREN PEDERSDATTER LASSEN, Datter af Peder Lassen, Borger i Aarhus, og Karen Larsdatter¹¹⁾. Da hun døde 1709, begr. 3/5, 36 Aar gammel, fik han 8/6 1709 Bevilling til at sidde i uskiftet Bo¹²⁾.

2. ~ ANNE OLUFSDATTER. Da hun døde, fik Kristen Skaarup lignende Bevilling 15/2 1717¹³⁾ som 1709.

5. ANNE JØRGENDATTER, gift med Peder Nielsen Læssø, se Nr. 58.
6. MAREN JØRGENDATTER Hørning, gift med Niels Mikkelsen Siker, se ndfr.

¹⁾ Borgerskabsbogen i Byens Arkiv. ²⁾ Præstehistorie I, 209. ³⁾ Daab 15/11 1695.

⁴⁾ Aarhus Skifteprotok. 1708—12, 115. ⁵⁾ Paa den ene af disse havde J. Andersen faaet Skøde 8/6 1688 af Borgmester Mikkel Mikkelsen Malling, se Aarhus Skøde- og Pantebog 1689—1708, 20. ⁶⁾ Aarhus Skifteprotok. 1708—12 Bl. 109 fig. ⁷⁾ Rentekam. kgl. Resol. Pr. og Bestal. Pr. ⁸⁾ Aarhus Skøde- og Pantebog 1689—1708 Bl. 153. ⁹⁾ A. St. Bl. 159. ¹⁰⁾ Jyske Reg. 25, 78. ¹¹⁾ Skøde- og Pantebog a. St. 181. ¹²⁾ Jyske Registre 23, 363. ¹³⁾ A. St. 25, 144.

51. SØVREN JENSEN MØRCHÉ, en Borgersøn fra Aarhus, hvis Fader dog sikkert er kommet fra Landsbyen Mørke, gjorde 11/2 1641 sin Borgeréd der i Byen¹⁾, hvor han sagtens blev Købmand. Han var 1660 Byens Kæmner²⁾ og ejede en Gaard »ved Vindet«, som gik i Arv til nedenævnte Svigersøn (Nr. 59).

~ MAREN JENS DATTER. Mellem hende og hendes Børn blev der 14/5 1687 gjort en Kontrakt om, at hun skulde have fri Husværelse, Livsophold og Begravelse hos sin Datter Maren Søvremsdatter³⁾, gift med Peder Persen Flensborig, se Nr. 59.

¹⁾ Borgerskabsbogen i Byens Arkiv. ²⁾ A. St. under 1660. ³⁾ Se Skiftet efter Svigersønnen i Protok. 1685—83, 395.

52. HANS (JOHAN) JØRGENSEN BUDTZ¹⁾ var Købmand i Aalborg ved Østeraa; skønt han blev gift med en rig Mands Datter efterlod han

sig dog ikke noget rigt Bo. Det var maaske derfor af Pengeforlegenhed at han 23/2 1646 skødede sin Svoger Kristen v. Ginchel al sin Lod og Arv i sin Faders Jørgen Olufsens Huse og Ejendomme i st. Bodels Sogn i Aalborg²). Han døde 1667, begr. 1/9.

~ MAREN JOHANDATTER BRANDT, døbt 3/9 1626, begr. 19/12 1684. Hun havde 13 Børn, af hvilke 7 døde før Faderen. Efter hende skal Broen over Østeraa i Aalborg ud for Bispensgade hedde: »Maren Brandtes Bro«.

¹) Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 133. ²) Fortegn. over Suppl. til Vossiske Saml.

53. KARSTEN VERCHMESTER. Hvor han stammer fra vides ikke; muligvis var han en Søn af Mattis Verchmester, hvis Sønner Peder og Jakob, boende i Aalborg, 1608 havde en Sag for Kongens Retterting¹) om Arven efter deres afdøde Halvsøster Else, gift med Peder Holst, Ridefoged paa Aalborghus; han havde tjent hos Povl Popp, da han 18/8 1609 blev Borger i Aalborg²) og nedsatte sig som Købmand. Om hans Virksomhed vides ikke meget. Han havde 1619 en Leverance til Aastrup Slot i Vendsyssel paa 9 Tdr. saltede Sild, 27 Skpr. Humle og 2 Tdr. Kalk, og han fik herfor 69 Daler 38 Sk. (Daleren var 84 Sk.)³). Da de kejserlige besatte Jylland, flygtede han og Hustru til Malmø og opholdt sig der under Krigen. Deres Søn Herman blev født i Malmø under dette Ophold. Karsten Verchmester døde 1658, begr. 14/11.

~ JOHANNE⁴) VAN GINCHEL, † 1636, begr. 14/11. Skiftet efter hende mellem hendes Husbond, 3 Sønner og 2 Døtre, viser ikke noget stort Bo, idet en Broderlod kun blev 214 Dr. 2 Mrk. 8 Sk. 1 Alb., skønt Faderen gav Afkald paa sin Ret til Arvelod lige med det bedste Barn. Hendes Garderobe var dog meget righoldig, Gangklæderne vurderedes til 238 Dr. 3 Mrk., deriblandt 1 ny foldet Kaabe til 50 Dr., 1 fin slet Kaabe til 30 Dr., 1 silkegrovgrøns Skørt til 30 Dr. Boet ejede i Guldsmykker 20 Dr. 2 Mrk. og en Perlesnor med 8 Guldstykker og 29 Guldstone til 36 Dr., desuden Sølvsmykker til 66 Dr. Hovedejendommen, som Ægteparret beboede, var 1000 Dr., 1 Have 80 Dr. og 1 Jordstykke 40 Dr. værd. Af Indboet kan fremhæves: Kobber 106 Dr., Messing 32 Dr., Tin 116¹/₂ Dr., Dyner 101 Dr., Puder 14 Dr., Sengeklæder 37 Dr., Sengeomhæng 68¹/₂ Dr., Lagener 74¹/₂ Dr., Pudevaar og Smaaklæder 48 Dr., Bænkedyner 59 Dr., Møbler 174¹/₂ Dr. og Bøger 18 Dr.

¹) V. A. Secher: Saml. af Kongens Rettertingsdom 1605 fig. ²) Aalborg Bys Bog Bl. 205. ³) Hans Kvittring af 30/4 1619 i Aastrup Lens Regnskab for dette Aar. ⁴) I Budolfi Kirkebogs Begravelsesliste kaldes hun Karen, men i Skifteforretningen efter hende selv hedder hun Jahan og ligesaa i Skiftet efter hendes Fader.

54. HENRIK GROTUM, som hørte til »en anset hamborgsk Patricierslægt«¹⁾, var Købmand i Aalborg, hvor han blev begr. 23/3 1663.

~ 19/11 1656 TALKE TOMASDATTER MUMME, Enke efter Hans Pedersen, Købmand i Aalborg. Hun blev 3. ~ Jens Jensen Thiel, ligeledes Købmand i Aalborg. — Over hendes Efterkommere har jeg udgivet en Stamtavle, kaldet: »Den Grotumske Legatstamtavle, en Stamtavle over de Personer, som have Adgang til de Grotumske Legater. 1. Del. Maren Grotums »Blodsforvandte«. Kbh. 1875.

¹⁾ De haandskrevne Stamtavler over Biskop Jakob Holms Efterslægt hos Bestyreren af det Grotumske Legat. I Oluf Hermansen Nysteds Haandskrift (i Geh. Ark.): Stambuch des . . . Hn. Gottfried von Pentzens, 1724 S. 48 skrives Navnet: Grothen.

55. JEREMIAS ANCHERSEN, f. 12/3 1650, gik i Kolding Skole og blev Student 1670; 9/6 1682 blev han ordineret til Præst i Tyrsted og Ut i Hatting Herred, hvortil han 7/3 s. A. havde faaet Kaldsbrev af Grevinde Anna Marie v. Offenberg til Frisenborg¹⁾. Han blev Provst i Herredet 1/5 1709. Siden blev han 10/11 1713²⁾ Præst ved Domkirken i Aarhus og Stiftsprovst 1715. I dette Embede døde han 1/5 1719. Poulsen³⁾ kalder ham »en virkelig uplettet Mand, lærd og religiøs Mand«.

~ 1683⁴⁾ SIDSEL KRISTENDATTER FRIIS, med hvem han havde 4 Døtre. Hun var Enke efter Mag. Arild Bendtsen, Præst i Tyrsted og Ut.

¹⁾ Kgl. Stadf. 22/2 1696, Jyske Reg. 20, 78. ²⁾ Jyske Reg. 24, 333. ³⁾ Catalogus S. 17. ⁴⁾ Bevill. 6/2 1683 til at vies uden Lysning og Trolovelse. Jyske Reg. 17, 304.

56. Dr. theol. ANCHER ANCHERSEN¹⁾ (paa Latin skrevet: Ansgarius Ansgarii), blev født 17/1 1644 i Kerteminde, hvorhen hans Forældre var flygtede under Jyllands Besættelse af Svenskerne. I sit 12. Aar blev han sat i Odense Skole (ludus literarium), hvis Rektor Matias Bang saavel i Skolen som privat tog sig af ham. 1659 kom han i Odense Gymnasium, og 1661 blev han indskrevet som Student ved Universitetet. Han valgte Professor Rasmus Vinding til den tilsynshavende (studiorum moderator) med sine Studier, som han efter de da gældende Regler skulde have. Aaret efter tog han Baccalaureusgraden (fik primos in philosophia honores), til hvilken han af Professor Rasmus Bartholin fik et rosende Vidnesbyrd. 1665 drog han udenlands, først til Leipzig og Wittenberg, hvor han hørte Teologen Abraham Calovs Forelæsninger. Herfra gjorde han en Rejse om i Tyskland med Adjunkterne ved det filosofiske Fakultet i Wittenberg Baumann, Walther og Hering og den senere Præst ved Trinitatis Kirke i København A. F. With som Rejsefæller. Han drog gennem Saksen, Thüringen, Franken, Hessen, Bajern,

Württemberg, Pfaltz og Elsas og gjorde undervejs Bekendtskab med Lærde som Kristian Chemnitz, Musæus, Danhaver, Schmid, Biblius, Faustius, Dieher, Osiander og Scotus. Efter fire Maaneder vendte han tilbage til Wittenberg, hvor han studerede Teologi og orientalske Sprog under Ledelse af Calov, Ægidius, Strauch og Avgust Pfeifer. 1666 drog han atter hjem og blev to Aar efter Rektor for Latinskolen i Kolding. 1671 disputerede han for Magistergraden, som han fik 6/6, og 2 Aar efter giftede han sig, formodenlig fordi han 12/6 1673 havde faaet Løfte om at blive sin Faders Eftermand, men først 1682 blev han Sognepræst og 14/12 s. A. aflagde han sin Embedséd for Biskoppen.

Ancher Anchersen.

Nogle Aar senere skulde han og Søkende have deres fædrene Arv udbetalt af Boet efter deres Stedfader Raadmand i Kolding Sone Pedersen, i hvis Købmandsforretning den var blevet staaende. Arven kom mest til at bestaa i en Fordring paa 1110 Daler 3 Mrk. 2 Sk. for Varer, der fra Juni 1669 til 31. Avg. 1670 var blevet leveret til Hofholdningen paa Koldinghus i Følge et af Overkammerherre Morten Skinkel 30/9 1670 attesteret Regnskab, der var anvist til Betaling hos Faktoren i København, Klavs Byssing. Denne vilde ikke betale, medmindre der ordineredes ham Penge til dermed at betale dette og andet, som var anvist paa ham. Sone Pedersen havde derfor holdt sig til Rekvirenten af Varerne, M. Skinkel, men denne blev ved Højesterets Dom 21/10 1681 frifundet, fordi det ikke bevistes, at han havde hævet nogen Betaling for Varerne. S. Pedersen vilde nu have ansøgt Kongen om Betaling, men det blev ikke til noget paa Grund af tilfaldende Svaghed, og A. Anchersen maatte derfor 1687 paa egne og Søkendes Vegne indgive Ansøgning om Betaling. Han havde imidlertid ikke bedre Held end saa mange andre af Kongens Kreditorer i hin Tid; en Resol. 17/9 1687 bestemte, at »da ingen Beviser medfølge, lade vi det bero indtil bedre Bevislighed«²).

Muligvis var dette Afslag Aarsag til, at han et Par Aar efter havde bedre Held i en anden Sag: 3/4 1689 ansøgte han nemlig, »som den

ringe Kolding Menighed dagelig mærkelig forsvækkes og den præstelige Indkomst derover aldeles forringes«, om at maatte faa Kongetienden in natura af Almind, Harte, Bramdrup, Starup, Nebel, Herslev, Viuf og Vilstrup Kirker i Brusk Herred mod den sædvanlige Afgift. Dette bevilgedes ved Resol. 14/5 1689³) under Henviisning til den angivne Grund, dog kun efterhaanden som Tienderne blev ledige.

Ved kgl. Resolution af samme Dag fik A. Anchersen en anden Sag afgjort. Hans første Hustru var nemlig død, og han tænkte paa at ægte en formuende Enke, men hun synes at have forlangt, at den Gaard, hun ved kgl. stadfæstet Testamente havde faaet efter sin første Husbond, skulde være til hendes Disposition hendes Livstid. A. Anchersen udstedte derfor 28/8 1688 en Erklæring om, at »eftersom Gud allermægtigste haver føjet den veldygdle Matrone Anne Nielsdatter til Laage hendes Hjærte med mit til et ærligt og kærligt Ægteskabsforening og vi derover indtræde i Fællig med hinanden«, saa skal hun for Livstid beholde Laage med den Ret, Jens Jørgensen havde givet hende den, men efter hendes Død skulde hans Arvinger have lige Ret med hendes i, hvad da var beholdet i den⁴). Han indgav derefter følgende Ansøgning om at faa Erklæringen stadfæstet:

Stempel: En half Rix Ort.

Stormægtigste Monarch, Allernaadigste Arffvekonge og Herre!

Saasom Jeg allerunderd. underbemelt haffver ved Mit Ecteskabs indtrædelse med min hustrue Anne Nielsdaatter tilsagt hende, at dersom hun offerleffver min død, at da mine børn og Arffuinger i hendeß leffvendeß lifvve icke skulle deele noget med hende aff en liden vprivilegeret Gaard kaldeß Laage med tilhørende Jordegodß, Men det at bliffve hende fri og vdeelt, saa længe hun leffver, Arffuingerne effter hendeß død hver sin Ræt vkrencket, ligesom hendes første sl. Mand, Jens Jørgenßen, hende ved Ederß Kongl. Maysts. Allernaadigste confirmation bebreffvet haffver; Thi nedfalder Jeg udj allerdybest. underdanighed for Ederß Kongelig Majestets Naadethrone, at Ederß Kongl. Majestet af Højstkongelig Naade og Mildhed samme min skriftlig tilsagn, som herhoß følger, Allernaadigst ville behage at confirmere. Jeg effter underdanigst plict skal icke aflade at søge Gud for Ederß Kongelig Majestets og det gandske Kongelig huuseß vaffladelig prosperitet, dend Gud altid forøge og udbrede. Eders Kongelig Majestets allerunderdanigste arffveundersaat og Tiener

Colding den 3. April 1689

Ancher Anchersen.

Kongen bevilgede ham det ansøgte⁵).

Da Hoffet jævnlig opholdt sig paa Koldinghus, fik Kongen Lejlighed til at høre Anchersen prædike, og denne Omstændighed maa vel være

Skyld i hans nu følgende hurtige Forfremmelse. Den 5/1 1692 blev han udnævnt til Kronprins Fredriks Hofprædikant paa dennes forestaaende Udenlandsrejse⁶⁾. Han tog sin Søn Peder med sig og forlod Kolding 11. Januar. Rejsen gik gennem Tyskland, Italien, Frankrig og Nederlandene, og han kom først hjem efter 15 Maaneders Forløb. Snart efter sin Hjemkomst fik han, 20/6 1693, Udnævnelse til Biskop over Ribe Stift⁷⁾, til hvilket Embede han 17/12 ordineredes af Biskop Bornemann i København. Ved kgl. Resol. blev han s. A. udnævnt til Doctor theologiæ. En Kopskatrestance paa 68 Dr. fra den Tid, han var Rektor og Sognepræst, blev han efter Ansøgning ved kgl. Resol. 30/2 1693⁸⁾ fritaget for at betale.

A. Anchersen kom ikke til at virke mange Aar som Biskop. Paa sine Visitationsrejser i det udstrakte Stift paadrog han sig Astma og andre Brystlidelser. Den 16/4 1701 forkølede han sig stærkt og maatte derefter holde Sengen. Han blev behandlet af den bekendte Læge Kristoffer de Hemmer i Ribe, og senere tilkaldtes Lægen Sceffer fra Flensborg, men han døde alligevel 19/6 og blev begravet i Ribe Domkirke⁹⁾. Et Billede af ham blev 1725 stukket i Kobber af A. Reinhardt. Det viser en korpulent, myndig Mand med et glatraget Ansigt; under Billedet staar et smagløst Rim af Biskop i Ribe L. Thura. Hans Børn satte et Marmor-epitafium over ham i Kolding Kirke¹⁰⁾, og Fyn mener, at det herpaa anbragte Miniaturmaleri er blevet benyttet til Kobberstikket¹¹⁾. I Universitetsprogrammet kaldes han »en Mand af gammeldags Sæder, som kun der i var ny, at han ikke havde den gamle Tids Fejl«.

1. ~ 1673 MARIE PEDERSDATTER (4 Sønner og 4 Døtre).

2. ~ 1688 ANNE NIELSDATTER OBLING, som 1. Gang var gift med Jens Jørgensen Jelling, Ejer af Gaarden Laage i Sindbjærg Sogn, Vejle Amt. Vi har ovenfor set, at hun ved sit Ægteskab med A. Anchersen betingede sig at maatte beholde sit Jordegods for sig selv, rimeligvis af Mistro mod sine mange Stedbørn. Denne Mistro svandt dog i Tidens Løb fuldstændig, og 3/7 1702 oprettede hun Testamente paa Laage, hvorved hun »i Henseende til det hulde, kærlige og fornøjelige Ægteskab«, hvori hun havde levet med sin salig sidste Kæreste, og »den Lydighed og Ærbødighed«, som hans 4 Sønner og 2 Døtre altid havde vist hende, testamenterede dem alt sit Bo, Døtre lige med Sønner, dog saaledes, at hendes første Mands Arvinger skulde nyde sin tilbørlige Arv, og nogle Legater¹²⁾ udredes.

¹⁾ Hovedkilden til hans Levnedsbekrivelse er det latinske Universitetsprogram, som udstedtes i Anledning af hans Død. Meddelelserne af Pontoppidan (Annal. eccl. Danc. 4, 155), Zwergius (Sjællands Kleresi I, 740) og Königsfeldt (Hist. Aarbøg. 3, 215)

er kun Gentagelser af dette. ²⁾ Rentekam. Resol. Prot. 12, 306 og 14, 241—43. ³⁾ Jyske Regist. 19, 46 og hans Ansøgning i jyske Indlæg for 1689. ⁴⁾ Jyske Indlæg 1689. ⁵⁾ Bevill. 14/5 1689 i Jyske Reg. 19, 47. Nogle Aar efter indgik de en Forskrivelse med hinanden, som skulde være indført i Jyske Reg. 19, 415—17, men Pladsen staar blank. ⁶⁾ Sjæll. Regist. ⁷⁾ Jyske Regist. 19, 338. ⁸⁾ Rentekam. orig. kgl. Resol. ⁹⁾ Ligstensindskr. hos Terpager i Inscript. Ripenses S. 100. Frost: Ribe Domkirke, S. 62. ¹⁰⁾ Indskriften hos Fyhn: Efterr. om Kolding S. 59. ¹¹⁾ Fyhn a. St. 110. ¹²⁾ Se kgl. Stadfæst. 29/4 1702 i Jyske Reg. 21, 469—71.

57. PEDER HOFFMAND¹⁾, f. 1642, blev sammen med sin Broder Niels af sin Moder sat i Herlufsholms Skole 22/9 1657²⁾ og blev Student 1660; to Aar efter tog han teologisk Eksamen. Af sin Farbroder, Jakob Nielsen til Ristrup, som nu var blevet hans Værge, blev han derefter sendt udenlands til tyske Universiteter, og her studerede han særlig i Giesen, hvor Professor Joh. Konrad Dieterici tilegnede ham sin Bog: »Breviarium pontificum Romanorum«³⁾. Senere drog han til Holland og Italien, hvor han i Padua skal have opnaaet Værdighederne som Consiliarius nationis Bohemix et Protector fisci. Efter sin Hjemkomst bosatte han sig i Randers, og nu synes han at have opgivet Studeringerne. Han beskæftigede sig med Bestyrelsen af sine Pengesager og med Handel om faste Ejendomme. Han skødede 30/1 1668⁴⁾ Strøgods i Ulvborg og Skodborg Herreder til Oberstløjtnant Bartels til Uldsund og 9/2 s. A.⁵⁾ til sin Farbroder Jakob Nielsens Enke Katrine von Andersen Strøgods i Røvsø, Nørrehald, Ulvborg og Ramskov Herreder. Muligvis skete disse Afhændelser for at faa Penge til et større Gods-Køb. S. A. 6/2⁶⁾ afhændede nemlig Aksel Jul til Volstrup til ham Gunderup Sædegaard, hvori han vilde lade sig indføre for Gæld, og næste Aar fik P. Hoffmand Skøde 19/2⁷⁾. I Handelen var indbefattet Hovedgaarden med 21 Tdr. Hartkorn⁸⁾, Godset med 166 Tdr. 3 Fdk. 1/2 Alb. Hartkorn, og Prisen var 45 Rdl. for Tde. Hartkorn af Hovedgaarden og 35 Rdl. for Tden. af Godset. Hovedgaardens Bygninger sattes til 500 Rdl., og Købesummen blev i alt 6524 Rdl. 2 Mrk. 1 Sk. Da Gunderupgaard var en adelig Sædegaard, kunde P. Hoffmand efter Lovgivningen som uadelig ikke selv bruge den; han skulde snarest mulig igen sælge den til adeligt Folk. En kgl. Bevilling 18/3 1669 (Jyske Reg. 14, 636) fritog ham dog herfor.

Et Par Aar efter giftede han sig med Biskop Brockmanns Datter af Aarhus, flyttede til denne By⁹⁾ og overlod Gunderupgaard til sin Broder Tøger. Det bliver for vidtløftigt her at forfølge de stadige Køb og Salg, han havde for med Strøgods; af større Køb i de følgende Aar skal kun nævnes, at han 1674 købte Hammergaard¹⁰⁾ af Ritmester Herm.

Frans v. Swaneweide. Denne Ejendom solgte han atter 1679¹¹⁾ med Hammer Mølle, Østergaard, Møllerup Mark og 2 Bol (61 Tdr. 5 Sk. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn) samt noget Gods til Fredr. Ulrik Ulfeld til Kyø.

Imidlertid havde P. Hoffmand mistet sin Hustru og giftet sig paa ny med Købmand i Aalborg Hans Rasmussens Enke, hvis Forretning han nu fortsatte og det, som det fortælles, med stort Held. Fra den Tid af begyndte han ogsaa i temmeligt Omfang at laane Penge ud mod Pant i faste Ejendomme, og vi skulle nu ganske kort nævne de Folk, han saaledes kom i Forbindelse med, og Størrelsen af de Forretninger, han gjorde: 1678 Fru Sofie Krabbe, Keld Krags Enke, (800 Rdl. Kroner); 1679 Hans Brockmann (500 Rdl.), Fru Kirstine Bek, Fredrik Rodstens, til Vraa (400 Rdl.) og 1681 samme (675 Rdl.); 1679 Bernt Due til Krastrup (400 Rdl.), Povel Krisch til Klarupgaard (1000 Rdl.), Verner Parsberg til Nørlund (600 Rdl.); 1683 Fr. Ulr. Ulfeld (240 Rdl.) og 1684 samme (460 Rdl.); 1684 Otte Friis til Aastrup (1000 Rdl.), Kr. Lindenov (2000 Rdl.), Jørgen Skel Due til Sønderskov (200 Rdl.); 1685 Otte Friis til Aastrup (700 Rdl.); 1689 Helene Juliane Liebreich, Major v. Schwerins til Bjærg, (400 Rdl.), Budde Parsberg til Nørlund (300 Rdl.), Arnold Dyssel til Sejlstrup (1000 Rdl.), Karen Foss, Peder Rosenstands, (500 Rdl.). Mange af disse Pantebreve staa endnu uudslettede, andre henstod 2—8 Aar.

I sine sidste Aar gjorde P. Hoffmand, som det synes, naar det drejede sig om større Summer, Forretninger sammen med sin Hustrus Svoger Borgmester Herman Verchmester (Nr. 61), og de modtog forskellige Panteobligationer i Fællesskab: 1685 Anne Ramel til Hundslund (10,000 Rdl.), Sofie Krabbe, Keld Krags til Trudsholm, (1600 Rdl.); 1687 Kirstine Bek, Fr. Rodstens, (2000 Rdl.), Kr. Reedtz til Børglum Kloster (9000 Rdl.); 1689 faa de sammes Obligation paa 7024 Rdl. 7 Sk. Species og 899 Rdl. Kroner tiltransporteret af Ped. Luxdorph til Fjellebro. — Efter moderne Forhold synes de nævnte forskellige Laan smaa og ubetydelige, men mindes man Landejendommenes daværende Pris (se ovfr. med Hensyn til Gunderupgaard) var de forholdsvis ikke saa smaa endda, og P. Hoffmand maa for sin Tid have været en ret betydelig Kapitalist, naar han til Stadighed kunde have saa mange Penge staaende ude mod Pant i faste Ejendomme. Saa meget mærkeligere er det, at se hans Svar paa den Henvendelse han, som alle andre velstaaende Folk, 1689 fik fra Regeringen om at laane den Penge mod god Sikkerhed. Den 17/4 1689 skriver han, at han gerne havde givet 500 Rdl.s Forskud »hvis det ej formedelst mine nylige store Udgifter med Børnepenge¹²⁾ og andet faldt mig umuligt mere end 300 Rdl. at

tilvejebringe«. Tre Dage efter, 20/4, skriver han atter: det havde vist sig, at han sidst svarede paa et Brev, som lød paa hans Broder Tøger Hoffmand; nu først havde han modtaget det for ham selv bestemte, og han meddeler »at Tidernes Besværigheder, min Handels Aftagelse og trende vidtløftige Formynderskab haver som enhver her paa Stedet er bevidst saaledes forværret mine Vilkaar, at jeg nu ej magter at gøre Forstrækning som tilforn. Ikke desmindre vil jeg dog gøre min yderste Flid, om jeg end skal sætte mig i Gæld derfor, at forskyde 500 Rdl.«. Rimeligvis har Overrentemesteren forlangt mere end 500 Rdl., saa P. Hoffmand ikke godt kunde byde mindre. Han fik dog Sikkerhed i Konsumtionsafgiften af Aalborg By¹³⁾.

P. Hoffmand havde 4/10 1681 faaet Rang efter Assessorer i Kommercekollegiet¹⁴⁾. Han døde 1690, kun 48 Aar gammel, og hans Bo vurderedes da til 16,114 Rdl. 4 Mrk. 6 Sk. Hans Arvinger fik 1713 som Arv efter hans Farbroder Peder Lassen (Nr. 47) udlagt 1404 Rdl.¹⁵⁾. T. Hofmann fortæller, at han var en afholdt og godgørende Mand.

1. ~ 1671¹⁶⁾ MARGRETE BROCKMANN, † 1676, Datter af Biskop i Aarhus Mag. Hans Enevoldsen Brockmann.

2. ~ 12/10 1677¹⁷⁾ JOHANNE DE HEMMER, f. 1640, † 1695. Hun var 1. ~ 1663 med Købmand i Aalborg Hans Rasmussen, som † 1676, og med hvem hun havde 8 Børn. Han var en rig Mand, hvis Bo paa Skiftet udgjorde 64,529 sl. Dr. 3 Mrk. 9 Sk.¹⁸⁾, men der var jo ogsaa mange at dele imellem. I sit andet Ægteskab havde hun 3 Døtre.

¹⁾ Hofmann: Foundationer paa de Legata, som er stiftede af Peder Lassen, 1753 S. XX Anm., og Leth og Wad: Meddelelser om Dimitterede fra Herlufsholm, 1875 S. 58. Han skriver selv sit Navn som i Teksten angivet. ²⁾ Herlufsholms Regnskab 1657, Ugekostbog. (Notitsen meddelt af Cand. polit. G. L. Wad). Hofmanns Meddelelse a. St. er altsaa urigtig. ³⁾ Hofmann a. St. ⁴⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 9, 335. Han kaldes her »wohnhaftig i Randers«. ⁵⁾ A. St. 9, 306. ⁶⁾ A. St. 9, 307. ⁷⁾ A. St. 10, 255. ⁸⁾ Før Matriklen af 1690 var der ikke Tale om Boniteringshartkorn, men om Landgilde- og Udsædshartkorn. ⁹⁾ A. St. 13, 91: P. Hofman »wohnhaftig i Aarhus«. ¹⁰⁾ A. St. 1675, 67. ¹¹⁾ A. St. 1678—79, 322. ¹²⁾ Næmlig Penge han havde under Bestyrelse som Værge. ¹³⁾ Indk. Breve til Rentekam. vedk. forsk. af Kongen optagne Laan, særlig Laanet af 1689, Svarskrivelser fra Aalborg—Viborg Stifter Nr. 13. ¹⁴⁾ Bestallingsprotok. ¹⁵⁾ Hofmann a. St. 63. ¹⁶⁾ Ifølge kgl. Bevill. 3/6 1671 viet hjemme uden Trolovelse og Lysning, Sjæll. Reg. 28, 457. ¹⁷⁾ Ifølge kgl. Bevill. 13/8 1677 blev hun viet hjemme i Huset uden Trolovelse og Lysning, se Sjæll. Regist. 30, 406, hvor hun fejlagtig kaldes: Maren Henriksdatter. ¹⁸⁾ Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 106.

58. PEDER NIELSEN LÆSSØ var Borger og Handelsmand i Aarhus. Han fik 6/6 1699 af sin Svigerfader Skøde paa en Gaard paa Medelgade i Aarhus, beliggende mellem Mogens Blachs Gaard og Rasmus Posts

Ejendom¹), mod kun at udbetale 400 sl. Dr. P. N. Læssø † 3/12 1706, begr. 9/12, 51 Aar gml.; hans Begravelses-Omkostninger beløb sig til 64 Rdl. 2 Mrk. 8 Sk.²). Boets Gods solgtes ved Auktion; dertil hørte Gaarden paa Medelgade med Avling (700 Rdl.) og $\frac{2}{3}$ Parter i Krejerten »Fortuna« (300 Rdl.). Af Sølvstøjtøj var der: 1 Kande med Morianshoved (91 Lod 1 Kvintin), som købtes af den afdødes Hustrus Svoger Ole Olesen, 1 Kande med Granatknapper (88 Lod 1 Kv.), 1 Kande med Løver under (62 Lod 2 Kv.), 1 Par Sølvstager (69 Lod), 1 Lysesaks (6 Lod 1 Kv.), 1 Gisfad³) og 1 Kande (105 Lod), 1 Sukkerbøsse (36 Lod), 1 Sølvskaal med Laag og 4 Knapper (51 Lod 3 Kv.), 1 Præsenter tallerken (49 $\frac{1}{2}$ Lod), 2 smaa drevne Fade (30 $\frac{1}{2}$ Lod), 1 Konfektskaal med Bogstaverne N L S (6 Lod), 8 Dusin Knapper (39 Lod), 51 Filigranknapper (5 $\frac{1}{2}$ Lod), 18 Sølvskeer m. m., i alt c. 750 Lod Sølv. Til den salig Mands Garderobe hørte: 1 graa Klædeskjortel (6 Rdl. 4 Mrk.), 1 brun Vest (3 Rdl. 2 Mrk.), 1 rød Klædestrøje med 3 Dusin Sølvknapper og Skrammerering og 1 Par røde Klædes Bukser med Olmerdug under (5 Rdl.), 1 gammel sort Klædes Kappe (2 Rdl.), 1 Par brune Klædes Bukser (2 Rdl. 3 Mrk.), 1 Par blommede Plydses Bukser (1 Rdl.), 1 sort Bajs Kjortel med sorte Klædes Bukser og Vest (6 Rdl.), 1 graa Klædes Kjortel med Graaværk under, o. s. v. Som man ser, var P. N. Læssø en Mand, der satte Pris paa ydre Elegance i sin Fremtoning, og der findes blandt hans Klæder noget paa hans Tid saa mistænkeligt som en skrammereret Trøje. Naar imidlertid den lave Værdi (sammen med Bukserne 5 Rdl.) tages i Betragtning, er Formodningen dog for, at der er Tale om en Dragt fra ældre Tid, og at P. N. Læssøs Tilbøjelighed for luksuriøse Klæder ikke har drevet ham til at overtræde den kgl. Forord. af 22. April 1699, hvorefter kun Rangspersoner i de 3 første Klasser, Militære og Hofbetjente maatte bære »Skammerering⁴) eller Baldyring paa deres Klæder af Guld- eller Sølvgaloner, Kniplinger eller Frynser«.

I Boet indestod Børnenes Mødrenearv med 2243 Rdl. 3 Mrk. 6 $\frac{1}{2}$ Sk., og Fædrenearven kom nu til at bestaa i 2194 Rdl. 1 Mrk. 10 $\frac{1}{2}$ Sk. rede Penge og 376 Rdl. 2 Mrk. 8 Sk.

~ 1688 (trolov. 21/8) ANNE JØRGENS DATTER, † 12/7 1700⁵), begr. 19/7, 36 Aar, 3 Maaneder og 2 Dage gammel.

Deres Børn var:

1. KIRSTEN PEDERS DATTER LÆSSØ, f. 1689, ~ MARKUS PEDERSEN MØRCHÉ, se Nr. 65.
2. EDEL PEDERS DATTER, f. 1691, døbt 21/8.
3. NIELS PEDERSEN, f. 1694, døbt 9/11.
4. ANNE PEDERS DATTER, f. 1695, døbt 15/11.

¹⁾ Skøde- og Pantebog 1689—1708, 20. ²⁾ Skifteprotokol 1702—7, 595. ³⁾ Fad med Tud til at gyde (giessen) med. ⁴⁾ Paa Grund af Ordets Form i denne Forordning vil Werlauff i Hist. Antegnelser til L. Holbergs 18 første Lystspil S. 104 rette: skrammererede, i »Den ellefte Juni« til: skammererede, men hertil er der ingen Grund, thi den anførte Skifteprotok. viser, at den første Form efter Sprogbrugen var i det mindste lige saa god som den anden. ⁵⁾ Skifteprotok. 1693—1702, 632.

59. PEDER PEDERSEN FLENSBORG var Borger og Handelsmand i Aarhus, hvor han døde 21/10 1691. Af Skiftet¹⁾ ses, at han ejede af Ejendomme i Aarhus: 1 Gaard paa Middelgade med Avl og Have (500 sl. Dr.), en anden Gaard med Avl og Have (450 sl. Dr.), sl. Jens Mørches (s: hans Svigerfaders) Gaard »ved Vindet« 460 sl. Dr.), 7 Boder s. Std. (500 sl. Dr.), 3 Boder paa Broberg (100 sl. Dr.), 5 Boder i Middelgades Ende (350 sl. Dr.); dernæst $\frac{1}{5}$ Part i Grundfør Mølle (100 sl. Dr.) og 1 Skude med Tilbehør (800 sl. Dr.). Af Guld fandtes: 1 Panserkæde paa 7 Lod 1 Kv. (80 Dr.), 1 Par »ammalerede« Gulddopper (3 Dr.) og 1 Guldkæde med Laas og Smykke paa 8 Lod, som var Enkens Fæstengave. I Sølv fandtes: 20 umage Skeer (62 Lod), 5 Kander, 4 Bægere og 6 Skaale, alt af gammelt Mønster (352 Lod) og 1 Smørbrik (7 Lod). Af Bøger var der: 1 dansk (5 Dr.) og 1 tysk Bibel, 1 Huspostil og 1 »Kirkebog«. Besætningen til Avlsbrugets Besørgelse var 2 Heste, 4 Køer, 1 Kvie, 1 Kalv og 4 Stude. Boets Beholdning blev 5074 Dr. 3 Sk.

~ MAREN SØVRENSDATTER MØRCHE. Hun overførte sin Faders Tilnavn paa Efterslægten. Da hun † 18/6 1713 kostede hendes Jordefærd 83 Rdl. 2 Mrk. 8 Sk.²⁾.

¹⁾ Skifteprotokol 1685—93, 395. ²⁾ Skifte i Protokol 1712—16, 420.

60. JENS HANSEN BERGH var Købmand i Aalborg, da han 11/12 1689 af Rasmus Bartholin og Povl Vinding fik Skøde paa Gaarden Boller¹⁾ i Taars Sogn i Vendsyssel, der var tildømt dem paa Viborg Landsting for en Fordring paa Krist. Reetz²⁾; Gaardens Hartkorn var 48 Tdr., og desuden medfulgte Taars Kongekorntiende (124 Tdr. Hartkorn) og noget Gods. Den 11/6 1694 fik han af Dr. Henrik Bornemann Skøde paa en stor Del Strøgods i Vendelbo Stift, og han synes herefter udelukkende at have givet sig af med at bestyre sit Jordegods og taget Bolig paa Boller. I dette Skøde kaldes han endnu »Proprietarius til Boller udi Vendsyssel og fornemme, residerende Negotiant i Aalborg«, men i følgende Skøder skrives han kun til Boller. Af hint indkøbte Gods solgte han atter en stor Del til Ejerne af Villerup, Haven, Linderumgaard og Bangsbo⁴⁾. Derefter købte han 1707 paa Auktion (Skøde 8/4) Volstrupgaard med Mølle i Gislum og Hindsted

Herreder (14 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. Hartkorn), Kongetienden af Rørbæk Sogn (10 Tdr.) og Gods (87 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk.) for 40 Rdl. pr. Tde. Hartkorn eller i alt c. 4500 Rdl. Denne Ejendom forøgede han ved Indkøb af nærliggende Gods fra Niels Bentzon til Havnø og Oberst Rudolf Gynter von Grabow³).

Jens H. Berg † 1717, begr. 1/6, 71 Aar gammel.

~ MAREN BUDTZ, døbt 1/3 1648.

¹) Da Danske Lov af 1683 tillod enhver at købe adelige Sædegaarde, behøvede han ikke som P. Hoffmand (ovfr. S. 80) at søge kgl. Bevilling for at kunne beholde Gaarden. ²) Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 27, 360. ³) A. St. 34, 282; 309.

61. HERMAN VERCHMESTER¹), f. 21/10 1628 i Malmø, var Købmand i Aalborg, hvor han blev Borgmester 12/5 1682. Han udlaante, som ovenfor omtalt, i Forening med sin Svoger Assessor P. Hoffmand (Nr. 57) Pengesummer af temmelig betydelig Størrelse. H. Verchmester gjorde dog ogsaa slige Forretninger paa egen Haand og vi træffe ham saaledes 1678 i Forbindelse med Marie Høg, Hak Vinds Enke til Aggersborg, (300 sl. Dr.)²) og Sofie Krabbe, Keld Krag's til Trudsholm, (1000 sl. Dr.), 1674 med Kristoffer Lindenov til Bækkeskov (800 Rdl.), 1680 med Aksel Sehested til Timgaard (700 Rdl.) og 1864 med Kr. Lindenov til Restrup (2000 Rdl.). Disse Summer vise, at han maa have været mindst lige saa formuende Mand som hans Ven P. Hoffmand, men da Kongen 1689 ønskede det ovenfor (S. 81) omtalte Laan, havde H. Verchmester alligevel mange Paaskud for kun at tilbyde 300 Rdl.: han havde maattet udrede Børnepenge for nylig, »nu her paa Stedet er saa stor Mangel af Penge, som jeg med Sandhed kan sige ikke at have været i mange Aar« o. s. v.³).

H. Verchmester † 12/10 1713, begr. i Budolfi Kirke 19/10. Nogle Aar i Forvejen havde han og Hustru ved Fundats af 16/4 1704 givet 300 sl. Dr. til de fattige i Huset uden for Vesterport i Aalborg⁴).

Samme Aar, som Herman Verchmester, døde Aalborgs anden Borgmester Søren Jakobsen Brunov, og da der altsaa ikke var nogen, som kunde bringe Byens Sager, dens Breve, Regnskaber og Kapitaler m. m., der tilmed ikke var i den bedste Orden, i saadan Stand, at de afdødes Eftermænd kunde overtage dem, fik Borgmester Kristen Giørup 7/6 1714 udnævnt en Kommission til at udføre Arbejdet og paadømme mulig opstaaende Uenighed med de afdødes Arvinger⁵). Sagen trak længe ud; Kommissionen blev 8/11 1717 efter Ansøgning fra Herm. Verchmesters Arvinger forøget med to nye Medlemmer og skulde nu ogsaa paakende, om ikke de øvrige samtidige Magistratsmedlemmer

burde være medansvarlige for de forefundne Mangler. Dommen afsagdes 13/11 1719, men indstævnedes for Højesteret, hvis Dom af 6/3 1724 hjemviste nogle Poster til fornyet Paakendelse af Kommissærerne. Endelig endte Sagen 21/7 1725 ved Forlig mellem Parterne, der 8/10 s. A. fik kgl. Stadfæstelse⁶⁾.

1. ~ 24/9 1671⁷⁾ MAREN DE HEMMER, f. 24/2 1646, † 24/5 1678, Datter af Nr. 49. Hun havde 4 Døtre.

2. ~ 30/3 1680 MARGRETE GROTUM, f. 13/12 1657, † 1713, begr. 15/5. Hun havde 4 Sønner og 6 Døtre.

¹⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 108. Selv skriver han sig altid: »Harmen Verchmester«. ²⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 1676—79, 4. ³⁾ Indk. Breve til Rentekam. vedk. forsk. af Kongen optagne Laan, særlig Laanet af 1689, Svarskriv. fra Aalborg Nr. 14. ⁴⁾ Hofmann: Saml. af Fundat. 4, 188. ⁵⁾ Jyske Tegn. 23, 112. ⁶⁾ Breve til Oversekretærerne i Dske. Kancelli, 17. Aug. 1725; Supplik 1725, 230, Jyske Reg. 26, 742—53. ⁷⁾ Ifølge kgl. Bevill. 12/7 1671 viet hjemme uden Trolovelse og Lysning, Sjøll. Reg. 28, 478.

62. MAREN GROTUM, f. 7/11, døbt 11/11 1660, † 2/8, begr. 24/8 1736. Med sin 2. Mand gjorde hun 14/4 1713 Testamente¹⁾, hvorved der sikredes hendes Søkende, om hun døde først, en vis Sum Penge, men disse Dispositioner blev siden omgjorte, se ndfr. M. Grotum var gift 2 Gange:

1. ~ KRISTEN LAVRITSEN HOBRO, Købmand i Aalborg.

2. ~ 17/12 1720 GOTTFRIED v. PENTZ²⁾, f. 24/5 1672 paa Godset Radium i Meklenborg, var først Marskalk hos Kronprins Kristian, blev 27/6 1719 Stiftamtmand over Aalborg Stift og Amtmand over Aalborg-hus, Børglum, Aastrup og Sejlstrup Amter, † 19/2 1726. Han og Hustru fik 21/5 1725 Stadfæstelse paa Aalborg Magistrats Skøde af 22/10 1723 paa de Skelers Gravkapel i Frue Kirke, som var blevet solgt ved Auktion³⁾.

Maren Grotum omtales her, fordi hun anvendte en Del af sin Formue til bedste for sin og sin første Husbonds Familje. Ved Fundats af 1/5 1734 stiftede hun 2 Legater:

1. Et Legat paa 3000 Rdl.⁴⁾, hvis Renter skulde nydes for de 2000 Rdl.s Vedkommende af hendes egen Slægt og for de 1000 Rdl.s Vedkommende af hendes første Mands Slægt. Dette Legat skulde bestyres af en Mand af Slægten, som skal bo i Aalborg, og fortrinsvis Adgang havde 3 nærmere angivne Personer og deres Efterkommere. Disse uddøde 1832 og saa skulde man tro, at den øvrige Slægt maatte træde til, men Kancelliet forbigik de berettigede Ansøgere og udnævnte en aldeles uberettiget, som støttede sig til intet bevisende Kirkebogsudskrifter.

Da Bestyrerpladsen 1867 var ledig igen, bar Justitsministeriet sig ad paa samme Maade, og det er ikke lidt, der saaledes er gaat tabt for de berettigede. Oprindelig fik Legatets Bestyrer intet for sin Ulejlighed, men kunde der indvindes mere af Pengene end 5 pCt., skulde han have dette. Nu indkøbtes der Nøvling og Tolne Kongetiender for Legatet og derved er Overskuddet, som tilfalder Bestyreren, i Tidens Løb blevet saa stort, at han alt i 1869 havde en Indtægt af 1952 Kr. og for Tiden formodentlig har en Del over 2000 Kr. aarlig. I de 52 Aar, i hvilke uberettigede nu har hævet Broderparten af Legatets Indtægter, har altsaa de berettigede fattige Familjemedlemmer kun faaet 15,600 Kr., medens de to med Urette ansatte Bestyrere har modtaget mindst 70,000 Kr.⁵⁾ — Under 25/3 1872 er der paa Justitsministeriets Foranledning blevet stadfæstet en ny Fundats for Legatet, som træder i Kraft ved den nuværende Bestyrers Afgang, og som tilsigter at indføre en mere til Stifterindens Hensigt svarende Anvendelse af Legatets Midler. Der skal da uddeles, i Stedet for som hidtil 2 Portioner paa 100 Kr. og 2 paa 50 Kr., ialt 12 Portioner, nemlig 3 paa 150 Kr., 3 paa 100 Kr., 3 paa 75 Kr. og 3 paa 50 Kr.; naar disse er udbetalte, faar Bestyreren indtil $\frac{1}{3}$ af Aarets Nettoindtægt og Resten henlægges til et Reservefond⁶⁾. Alt med Legatets Indtægter af Beløb som i 1869 (2252 Kr.) vil altsaa herefter Bestyrelsen faa 750 Kr. og der bliver at henlægge til Reservefondet 377 Kr., saa at det er at haabe, at Portionernes Antal i Tidens Løb vil kunne stige betydelig.

2. Et Legat paa 1000 Rdl., hvis Renter skulde uddeles af de fattiges Inspektør i Aalborg til fattige Købmandsenker og Børn der i Byen, dog skal hendes og hendes første Mands Slægt, som bor i Aalborg, være fortrinnsvis berettiget, selv om de ikke er af Handelsstand⁷⁾. For denne Kapital købtes Binderups Sogns Tiende, og Portionernes Antal, som oprindelig var 2, er senere blevet betydelig forøget.

Naar man vil tale om juridisk at bevise Medlemmer af Familjen Sechers Slægtskab til Maren Grotum, saa vil det af den foranstaaende Oversigtstavle ses, at der først kræves Udskrifter af Aalborg (Budolfi) Kirkebøger (Verchmester og Grotum) og af Taars Kirkebog (Bergh—Boller), og disse kunne let faas, baade Vielses- og Daabsattester. Men derefter bliver Spørgsmaalet om Ravnkilde (Mørch—Nørlund) og Udbyner (Secher) Kirkebøger, og disse er brændte eller bortkomne. Jeg har imidlertid været saa heldig at støde paa Beviser, som kunne træde i Stedet for de forsvundne Kirkebøger. Disse er: Udskrift af det ndfr. Nr. 65 omtalte Skifte efter Markus Markusen Mørch i Aarhus Bys Skifteprotokol 1768—77 Bl. 781. Da Broderen Jørgen Mørch var

død, optræde hans 4 Døtre med deres Mænd som Arvinger. Endvidere Afskrift af det ligeledes nedenfor Nr. 65 nævnte Testamente af Peder Mørch og Maren Budtz Bergh, i hvilket de samme Personers Slægtskabsforhold omtales. Endelig Udskrift af Skifteslutningen i Peder Mørchs Bo i Amtmandens Skifteprotokol for Aalborghus, Børglum, Aastrup og Sejlstrup Amter Nr. 9 Bl. 104—7, som bringer en hel Stamtavle over de paagældende Led af Slægterne Bergh, Mørch og Secher⁸⁾. Medlemmer af Familjen Secher, som ville søge de Grotumske Legater, kunne altsaa supplere sine Slægtskabsbeviser med et af de nævnte 3 Stykker.

¹⁾ Jyske Reg. 26, 376. ²⁾ Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 63—5, og O. H. Nysteds ovfr. S. 59 nævnte Skrift. ³⁾ Jyske Reg. 26, 658. ⁴⁾ Fundatsen trykt i Hofmanns Saml. af Foundationer 4, 242. Hendes endelige Testamente af 5/5 1734 findes i Jyske Reg. 29, 380. ⁵⁾ De nærmere Paavisninger af det ovenfor fremsatte findes i den af mig udgivne: »Den Grotumske Legatstamtavle« I Kbh. 1875 S. 1—4. ⁶⁾ Fundatsen er trykt i min nys nævnte Bog S. 5—7, og i Ministerialtidende 1872 A. 126—8. ⁷⁾ Bestemmelsen om dette Legat findes hos Hofmann a. St. 4, 239—40 og i min nævnte Bog S. 5. ⁸⁾ Verificeret Afskrift af de sidste to Stykker har jeg afgivet til Gehejmearkivet i København, hvor de er tilgængelige.

63. PETER MULLER var Forvalter (Godsforvalter?) paa Boller (formodenlig ved Horsens), † 1749¹⁾.

~ AVRELIA ANCHERSEN, † 1754.

¹⁾ Giessing: Samling af Jubellærere 2, 1 S. 285.

64. Magister PEDER ANCHERSEN¹⁾, f. 1674 i Kolding, ledsagede sin Fader, da denne rejste udenlands med Prins Fredrik (IV). Efter Hjemkomsten blev han dimitteret fra Kolding Skole 1693 og 25/4 indskrevet ved Universitetet. Han tog Baccalaureusgraden 14/5 1694 og var senere Hovmester hos Baron Høgh. Den 3/1 1704²⁾ blev han af Palle Krag til Katholm kaldet til Sognepræst i Karlby og Voldby og derpaa ordineret den 6/5³⁾. Et Par Aar efter, 11/5 1706, fik han Magistergraden.

P. Anchersen købte 1708 en Gaard i Dalstrup paa 8 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. Hartkorn⁴⁾ og ejede en Tid Karlby og Voldby Kirketiender med 54 Tdr. Hartkorn, som han dog 1722 solgte til Kristian Fischer til Allinggaard for 2700 Rdl.⁵⁾. — P. Anchersen døde pludselig 9/8 1723. Han roses for at have været en from og oprigtig Mand⁶⁾.

~ 1705 METTE MARIE HOFMAN, f. 1685, fik 29/4 1702 Bevilling til at være sin egen Værge og forestaa sin Arv med sin Svoger Mag. Klemen Povelsen, Præst i Lime, som Kurator⁷⁾. Hun havde med P. Anchersen 1 Søn og 3 Døtre og blev 2. ~ med Eftermanden Kjeld Just-

sen Bøgh, som † 27/2 1739. Mette Marie Hofman efterlod sig iblandt andet 2 Panteobligationer af Oberst Otte Kristof v. d. Osten paa 3000 Rdl. (udstedt 1759)⁸⁾ og af Hofjunker Holger Sehested paa 4000 Rdl. (udstedt 1766)⁹⁾. Hun døde i en høj Alder den 20/12 1769 mellem 2 og 3 paa sin afdøde Svigersøn N. Siphers Ejendom Sødringholm. Hendes Bo blev overtaget til Skifte og Deling af Arvingerne selv¹⁰⁾.

1) Giessing: Jubellærere 2, 1 S. 275. 2) Kgl. Stadf. 12/1, se Jyske Reg. 22, 153 og Ansøgning i Jyske Indlæg. 3) Bircherods utrykte Dagbog. 4) Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 34, 344. 5) A. St. 37, 260. 6) Poulson: Catalogus pastor. Aarhus. S. 47. 7) Jyske Reg. 21, 443. 8) Pantebog a. St. 44, 146. 9) A. St. 45, 426. 10) Skifteprotok. for den gejstlige Jurisdiktion i Gerlev Herred 1768 fig., 22—24.

65. MARKUS PEDERSEN MØRCHE antog Tilnavnet efter sin Moder endnu stadig i den oprindelige Form; først hans Børn skrev sig Mørch. Han var Borger og Handelsmand i Aarhus; ved Skøde 22/10 1707 solgte hans Svigermoder Maren Søvensdatter ham sin Ejendom ved Mindet med Have, 22 Bindinger Hus, samt en Kornhave udenfor Munkeport med Vesterende paa Krist. Skaarups Kornhave¹⁾. Senere fik han 5/9 1723 af Erik Jensen Lofft Skøde paa en Vaaning med Gaard og Have, beliggende ved Aaen²⁾. Han † 1728, 45 Aar gml., og begr. 30. Apr.

~ i Aarhus Domkirke 4/10 1707 KIRSTINE PEDERSDATTER LÆSSØ, som † i Aarhus 1755, begr. 9. Juni. Den 7/5 1728 havde hun faaet Bevilling til at sidde i uskiftet Bo og omsider skifte med Samfrænder³⁾. Hun blev paa Auktion 18/1 1741 højstbydende paa Nørlund med Gods, som solgtes efter Kancelliraad Mikael Ries af dennes Enke og Arvinger. Hartkornet var da: Hovedgaardstakst 42 Tdr. 5 Sk., Kongetiender 35 Tdr. 6 Sk. 3 Fdk. 1²/₇ Alb., Kirketiender 37 Tdr. 6 Sk. 3 Fdk. 1²/₇ Alb. med Patronats og Kaldsret, Bøndergods i Ager og Eng 334 Tdr. 4 Sk. 1 Fdk. 1 Alb., et Stykke Jord til Haverslev Kirke 3 Fdk., Skovskyld 1 Sk. 2 Fdk., Mølleskyld 3 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk., Herligheden i Smørup Præstegaard, i Anneksgaarden i Overravnkilde 5 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb.; Købesummen var 21,000 Rdl. og Auktionsskøde gaves 28/3 1742⁴⁾. Hun solgte atter Gaarden og Godset i samme Stand som hun havde faaet det til sin Søn Jørgen, der fik Skøde 18. Apr. 1746.

Deres Børn var:

1. PEDER MØRCH, døbt 15/5 1709.
2. PEDER MØRCH, døbt 24/12 1710, fik Skøde paa Boller i Taars Sogn 3/5 1755⁵⁾ af sin Hustrus Medarvinger; Hovedgaardstaksten var da 38 Tdr. 1 Sk. 1 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, Taars Sogns Kongekorntiende 24 Tdr. og Bøndergodset 235 Tdr. 1 Sk. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn og herfor var Købesummen

19,000 Rdl. Senere solgtes Gods fra for 500 Rdl. og købtes atter Vraa Sogns Kongekorntiende (30 Tdr. Hartkorn) for 3601 Rdl., saa at den samlede Ejendom stod i 22,101 Rdl.⁶). Da han og Hustru ingen Børn havde, oprettede de 25/5 1771 Testamente, hvorved de indsatte sine Søkende og disses Børn og Børnebørn til Arvinger af Boet med Fradrag af nogle Legater saa som 2000 Rdl., der skulde blive staaende prioriteret i Boller og i Taars Tiende, og hvoraf Renten skulde anvendes til Godsets fattige⁷). Særlig betænkte de deres Broder- og Søsterdatter Johanne Marie Mørch, gift med Tomas Secher til Hjortshøjlund. Hvis de solgte Boller, skulde hun forud for de andre Arvinger i Stedet for Gaardens Indbo og Besætning have 2000 Rdl., sin Mosters Gangklæder og alt Guld- og Sølvarbejde; hvis de derimod beholdt Gaarden til sin Død, skulde hun have Ret til at overtage den for den ovennævnte Indkøbssum. Da P. Mørch, som havde overlevet sin Hustru, døde 16/3 1793 gav denne Bestemmelse Anledning til en vidtløftig Trætte mellem Arvingerne. Joh. Marie Mørch var død 1788, og nu blev der Spørgsmaal om, hvor vidt Retten til at fordrø sig Boller udlagt for den bestemte Sum tilkom hende selv personlig eller kunde overføres paa hendes Børn. En ved Reskr. 25/7 1794 nedsat Kommission antog i sin Dom af 8/6 1796 dette sidste, men Dommen indstævnedes af P. N. Secher paa egne og Medarvingers Vegne til Højesteret, som 21/3 1796 dømte, at Boller med Gods og Indbo skulde realiseres og Pengene deles mellem Arvingerne uden Fortrin for J. M. Mørchs Børn. Dette skete saa, Boet blev opgjort og udviste en Beholdning af 227,707 Rdl., som med Fradrag af forskellige Udgifter, Salær og Arveafgift blev reduceret til 213,385 Rdl., der 1799 kom til Deling mellem Arvingerne⁸).

~ 1755 MAREN BUDTZ BERGH, f. 5/II 1720, † 21/II 1772 uden Børn. Datter af Nr. 66.

3. JØRGEN MØRCH, f. 24/12 1712, Ejer af Nørlund, se Nr. 68.

4. ANNE MØRCH, døbt 12/I 1714, † 6/4 1771⁹).

~ 27/9 1735 MADP PEDERSEN GALTHEN, Købmand og Vinhandler i Aarhus, begr. 29/4 1765.

a. KIRSTINE BIRGITTE GALTHEN, døbt 20/5 1738, fik 20/8 1779 kgl. Bevill. til at sidde i uskiftet Bo og siden skifte med Samfrænder¹⁰). Hun levede endnu 1799, da hun arvede 10,537 Rdl. efter P. Mørch til Boller.

~ 30/9 1756 FRANS HENRIKSEN KRUSE, Købmand i Aarhus, † 26/7, 1779.

α. Mads Galthen Kruse, døbt 26/7 1762, levede 1793.

β. Peder Mørch Kruse, døbt 5/10 1763, fik i P. Mørchs Testamente tillagt dennes Lodder paa Aarhus Bys Mark og hans Lodder i Byens Færgesmakker.

γ. Markus Mørch Kruse, døbt 11/3 1766, † i Aarhus 8/6 1810.

δ. Anna Elisabet Kirstine Kruse, døbt 29/6 1767.

~ 7/12 1803 Købmand Jens Bech.

e. Jørgen Mørch Kruse, døbt 4/9 1769, levede 1793.

b. ANNE MARIE GALTHEN, døbt 15/6 1739, † som Barn.

- c. **MARKUS MØRCH GALTHEN**, døbt 22/9 1740, Vinhandler i Aarhus, † 1778.
 ~ 31/5 1768 **JAKOBINE KAARSBERG**, Datter af Købmand i Aarhus Peder Kaarsberg, † 26/7 1774, og Maren Jensdatter Wissing. Hun fik 6/2 1778 kgl. Bevill. til at sidde i uskiftet Bo¹¹⁾ og blev 2. ~ 8/9 1779 Kristen Sørensen Møller.
- α. Mads Galthen, døbt 3/3 1769, konditionerede 1793 hos Købmand Kaarsberg i Aalborg, arvede 1799 3010 Rdl. efter Peder Mørch til Boller.
- β. Peter Kaarsberg Galthen, døbt 27/9 1770, arvede 1799 3010 Rdl.
- γ. Ane Mørch Galthen, døbt 3/10 1771, havde 3 Sønner og 5 Døtre. Hun arvede 1505 Rdl. efter P. Mørch til Boller.
 ~, 10/5 1793 Oluf Nielsen Bech, f. 28/12 1760, Cand. theol. 1787, Præst i Havrum og Søby 29/6 1792, i Urlev og Stenderup 6/9 1793, † 4/6 1806.
- λ. Peder Mørch Galthen, døbt 23/4 1773, † som Barn.
- ε. Markus Mørch Galthen, døbt 12/4 1774, † 17/10 1802 i Aarhus, arvede 3010 Rdl. efter P. Mørch til Boller.
- d. **ANNE MARIE GALTHEN**, døbt 19/2 1742, levede 1793 i Aarhus, arvede 10,537 Rdl. efter P. Mørch til Boller.
1. ~ 27/9 1764 **LARS KRISTIAN MEULENGRACHT**, Købmand i Aarhus.
2. ~ **NIELS WORMSTRUP**, Købmand i Aarhus.
- e. **PEDER MADSEN GALTHEN**, døbt 17/4 1743, Købmandskarl, † 6/8 af tærende Sygdom, begr. 12/8 1776. Ved Testamente 2/7 1776 (kgl. Stadf. 23/8) tillagde han Broderen sine Ejendele.
- f. **EDEL MARIE GALTHEN**, døbt 9/12 1744, † uden Børn 1769, begr. 7/2. ~ 20/4 1768 **NIELS JENSEN KJELLERUP**, Købmand i Aarhus, † 20/9 1789.
5. **MARKUS MØRCH**, døbt 21/1 1718, studerede først, men slog sig fra Bogen; † 12/2 1776 i sit Lossemente hos sin nys nævnte Søsters Svigersøn Købmand Frans Henriksen Kruse i Aarhus¹²⁾.
6. **MAREN MØRCH**, døbt 3/7 1722, var død 1793.
 ~ 28/5 1754 **JØRGEN TOMAS SKAARUP**, døbt i Aarhus 21/5 1722, Søn af Vejermester Kristen Skaarup (se ovfr. S. 74), blev 19/9 1749 Apoteker i Randers. † 8/1 1801, 79 Aar gammel.
- a. **AUGUST KRISTIAN SKAARUP**, døbt 4/11 1753, † som Barn.
- b. **MARKUS MØRCH SKAARUP**, døbt 20/7 1755, † som Barn.
- c. **KIRSTINE JOHANNE SKAARUP**, døbt 3/10 1756, † som Barn.
- d. **KRISTEN SKAARUP**, døbt 14/1 1759, fik 13/6 1797 Auktionsskøde paa Boller i Taars Sogn for 44,000 Rdl.¹³⁾. Efter P. Mørch arvede han 11,854 Rdl.
- e. **MARKUS SKAARUP**, døbt 7/4 1760, var † 1793.
- f. **JOHANNE KIRSTINE SKAARUP**, døbt 7/6 1761, † 16/10 s. A.
- g. **KIRSTINE SKAARUP**, døbt 23/7 1764, arvede 1799 11,854 Rdl.
 ~ 29/7 1796 **HANS ADOLF TEGDER**, der sammen med Lars Helvad var Ejer af Korsøgaard i Rinds Herred.

¹⁾ Aarhus Skøde- og Pantebog 1689—1708, 272. ²⁾ A. St. 1708 fig. Bl. 289. ³⁾ Jyske Reg. 27, 428. ⁴⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 41, 353—58. ⁵⁾ Register til Landstingets Pantebog Nr. 43, som selv mangler. ⁶⁾ Se det omst. nævnte Testament. ⁷⁾ Testamentet findes i Pakken »Dokum. vedk. Skiftet efter afg. Propr. P. Mørch og Hustru af Boller« i Aalborg Stiftsamt's Arkiv. ⁸⁾ Se Skiftet i Skifteprotok. for Amtmandens Skiftejurisdiktion i Aalborg, Aastrup, Børglum og Sejlstrup Amter Nr. 9, Bl. 46—47, 54—55, 56, 104—107, i Aalborg Stiftsamt's Arkiv. ⁹⁾ Skiftet efter hende i Aarhus Bys Skifteprotok. 1764—77, 415. ¹⁰⁾ Aarhus Bys Skifteprotok. 1777—89, 163. ¹¹⁾ A. St. 1777—89, 165. ¹²⁾ Se Skiftet a. St. Bl. 781. ¹³⁾ Landstingets Pantebog 51, 698.

66. JAKOB BERGH overtog Gaarden Boller i Taars Sogn med Gods efter sin Fader. Han synes ikke at have været nogen særlig dygtig Mand, i hvert Fald har han ikke saaledes som hans Fader og Datter (Nr. 68) efterladt sig Minder om, at han ved Driftighed har vidst at gøre den sikkert ikke ubetydelige Formue, som han ejede, frugtbringende. 1728 og 1730 lod han paa Viborg Landsting læse et Par mindre Panteobligationer (500 og 800 Rdl.)¹⁾. For sin Broder Kristen v. Ginchel Bergh indkøbte han paa Auktion (Skøde 6/4 1716) det halve af Kærsgaard Hovedgaard og Gods for 62 Rdl. 3 Mrk. for 1 Tde. Hartkorn, ialt for 3743 Rdl. 15 Sk.²⁾. J. Bergh † 1735 og ligger med Forældre, sin Hustru og 2 Sønner begr. i Taars Kirke³⁾.

~ 16/6 1718 JOHANNE MARIE VERCHMESTER, f. 11/2, døbt 13/2, 1697. Et Par Aar efter sin Faders Død fik hun, skønt kun 18 Aar gammel, 19/4 1714 kgl. Bevilling til som sin egen Værge, men under Kurator, at raade over sine Arvemidler⁴⁾.

¹⁾ Skøde- og Pantebog 39, 132 og 520. ²⁾ A. St. 35, 389. ³⁾ Pontoppidan: Danske Atlas 5, 279. ⁴⁾ Jyske Register 24, 528.

67. JEREMIAS MÜLLER, f. paa Boller 22/4 1711, blev cand. theol. 3/4 1731 med laud., kaldet 13/7 1736¹⁾ af Kr. Fischer til Vinderslevgaard til Præst i Hinge og Vinderslev, ordineret 10/8 s. A.; blev endelig kaldet af samme Patron til Præst i Karlby og Voldby 13/7 1739²⁾, hvor han 5/4 1756 døde af Børnekopper. Hans 5 Døtre blev gifte med Præster og 1 Søn blev Præst.

1. ~ 1737³⁾ DOROTEA MARIE ANCHERSEN, f. 1717, † 13/4 1748; havde 2 Sønner 4 Døtre.

2. ~ 10/10 1749⁴⁾ JOHANNE DOROTEA KJERULF, f. 1724, † 18/4 1798, Datter af Justitsraad Lukas Kjerulf i Æbeltoft og Johanne Pedersdatter Lihme. Hun havde 1 Søn og 2 Døtre.

¹⁾ Kgl. Stadf. 10/8 s. A. Jyske Reg. 30, 83. ²⁾ Kgl. Stadf. 7/8 s. A. Jyske Reg. 30, 591.

³⁾ Da de var beslægtede i 3. Led fik de 18/1 1737 kgl. Dispensation. Jyske Reg. 30, 182.

⁴⁾ Bevil. 22/8 49 til at vies hjemme uden Troløvelse og Lysning. Jyske Reg. 34, 210.

68. JØRGEN MØRCH, f. i Aarhus 24/12 1712, fik 18/4 1746 af sin Moder Skøde paa Nørlund med Gods i samme Stand, som hun købte Ejendommen. Han forøgede Godset ved Køb og lod som Kirkeværge Ravnkilde og Haverslev Kirker udsmykke. † 4/1 1758. Hans og Hustrus samt 2 Børns Ligkister fandtes i deres Begravelse i Haverslev Kirke, er nu nedgravede. I denne hænger deres Epitafium med følgende Vers:

»Et herligt Par,
som samlet var,
herneldefor skal hvile;
den ene gik
og Kronen fik,
den anden og vil ile
til dette Sted
at komme med
til Mand og Søn tillige.
De Døtre fem
til dette Hjem
skal og med Tiden stige,
saa Jørgen Mørch
i denne Ørk')
med sin dydsired Dame
da være skal
blandt Dødes Tal
Oldfader for den Stamme,

som med sin Bo
til denne Ro
henflytte skal og blive,
indtil den Dag,
at Luftens Brag
vil anden Ordre give.
De levende
nedstammende
kan midlertid betragte,
hvor de kan naa
og skønne paa
det, Fædrene dem bragte,
et ærligt Navn,
sin Næstes Gavn
og eget de forøgte;
blev Grenene
som Stammerne,
saa findes det man søgte.«

~ 3/10 1745 MARGRETHE GROTHUM BERGH, f. paa Boller 5/11 1720. Hun havde 1 Søn og 5 Døtre, af hvilke Sønnen og den ene Datter døde som Børn. Sine Døtre opdrog hun med stor Strengthed: Klokken 4—5 om Morgenen vækkede hun dem ved at banke paa Lysestagen med Lysesaksen, og kom de saa ikke op i en Fart, fik de en Ulykke. De var stadig under skrap Opsyn, og kun naar Moderen saa sig om i den fjernt liggende Ladegaard, kunde Døtrene more sig paa Ungdommens Maade. Da de skulde giftes, var det ogsaa Moderen, der raadede, og hun tog intet Hensyn til Døtrene Ønsker. En Slægtning, Søn af Præsten Niels Secher, friede til en af de yngre Søstre, men efter Moderens Vilje skulde den ældste giftes først, og Bejleren maatte derfor tage hende, skønt hun havde givet en anden sin Kærlighed. En Datter skal have sagt: nej, for Alteret, men Moderen gik op og lagde hendes Haand i Brudgommens, hvorpaa Vielsen fuldbyrdedes. Datteren blev ulykkelig for hele sit Liv og tilsidst sindssyg: hver Morgen gik hun ud i Gaarden til Brønden og bankede sine Brude-

Margrethe Grotum Bergh.

sko. Selv efter at Døtrene havde været gifte i mange Aar, saa de med Ængstelse et Besøg af Moderen i Møde, thi fandt denne ikke alt hos dem efter sit Hoved, fik de Irettesættelser, som om de var Børn. Deres Mænd maatte træde op for dem mod Svigermoderen, og A. J. Secher skal en Gang skarpt have svaret hende, at naar han kunde være tilfreds med An' Mari' (hans Hustru), fik hun ogsaa være det²).

Muligvis har St. Blicher brugt hende som Model i sin Fortælling »Bettefanden« i sin Skildring af Fruen, der vil tvinge sine Døtre til at gifte sig med de to Herremænd fra Mors: Kammerraaden (P. N.

Secher) og Krigsraaden. Kammerraaden passer dog egentlig mere paa Thomas Secher. Handlingen foregaar netop i Nørlundegnen.

Margr. Grotum Bergh styrede i den Tid, hun ejede og beboede Nørlund, sit Gods med stor Dygtighed og forøgede det desuden ved Køb. Det fortælles, at hun paa sine Inspektionsture omkring paa Gaarden altid havde en afbarket Hasselkæp med, som de forsømmelige fik at føle. Om Morgenen vækkede hun hele Folkebesætningen ved at slaa paa Kammerdørene eller paa Kammerbordene med Kæppen. Den, som ikke var oppe ved anden Rundgang fik over Nakken med Kæppen. Da hun begyndte at blive til Aars og ingen af hendes Svigersønner ønskede at overtage Godset, solgte hun det ved Købekontrakt af 13. og 30. Apr. 1778 til Kammerherre Rosenkrantz Levetzau (Skøde 16/6 1779) for 43,000 Rdl., dog skulde hun blive boende indtil 30/5 1779. Ejendommen bestod da af: 1. Hovedgaardstaksten Ager og Eng 33 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyl 5 Tdr. 7 Skp. 2 Alb., Mølleskyl (Nørvads Mølle) 3 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 2. Tiender: Ravnkilde Kongetiende (16 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. $1\frac{2}{7}$ Alb.) og Kirketiende (samme Størrelse), Brorstrup Konge- (10 Tdr.) og Kirketiende (10 Tdr.), Haverslev Konge- (9 Tdr.) og Kirketiende (11 Tdr.); Kirkekvægtienden til de nævnte Kirker, medens Kongekvægtienden havdes i Forpagtning; det tiendeydende Hartkorn beløb sig til 295 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. $1\frac{5}{8}$ Alb. 3. Bøndergods Ager og Eng 403 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. $1\frac{5}{8}$ Alb.,

Nørlund.

Skovskylld 1 Skp. 2 Fdk. og Mølleskylld 2 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. Hartkorn. Den samlede Landgilde beløb sig aarlig til: 350 Rdl. 2 Mrk., 74 Tdr. 7 Skp. Rug, 57 Tdr. 4 Skp. Byg, 61 Tdr. 4 Skp. Havre, 51 Lpd. 14 Pd. Smør, 47 Svin, 19 $\frac{1}{2}$ Lam, 49 $\frac{1}{2}$ Gaas og 79 Høns.

Baade før og efter Salget af Nørlund havde Margr. Grotum Bergh betydelige Summer staaende ude mod Pant i faste Ejendomme. Ifølge Landstingets Pantebøger henstod der ved hendes Død uudslettede Obligationer til Beløb af 62,000 Rdl., nemlig hos Krist. Helmin til Volstrup 8000 Rdl. (laante 1765), Matias Wassard til Holmgaard 12,000 Rdl. (laante 1770), Rasmus Brask til Kellerup 2000 Rdl. (laante 1772), Ritmester Kristof v. Müller til Hegned 16,000 Rdl. (laante 1779), Fredr. Stiernholm til Keldgaard 9000 Rdl. (laante 1783), Jstraad. Wormskiold til Restrup 5000 Rdl. (laante 1783) og hos Niels Sehested til Rydhave 10,000 Rdl. (laante 1784). Obligationerne af 1783 fra Fr. Stiernholm og 1784 fra N. Sehested lyder endvidere paa henholdsvis 9000 Rdl. til hendes Svigersøn Tomas Secher og 18,000 Rdl. til Svigersønnen Anker Jørgen Secher.

Udlaan, som blev tilbagebetalt før hendes Død, er til: Ove Jesper Haugaard til Volstrup 5000 Rdl. (laante 1760), Hans Mollerup til Østergaard 11,000 Rdl. (laante 1761), Major Peder Benzon til Volstrup 8000

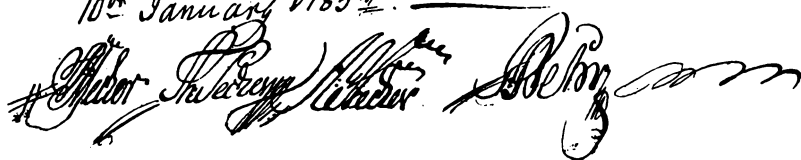
Rdl. (laante 1762), Oberstløjtn. Kr. Henrik Grotum 8000 Rdl. (laante 1764), Peter Stiernholm til Ørndrup 11,000 Rdl. (laante 1765), Kancelliraad Hans Fønss til Løvenholm 16,000 Rdl. (laante 1767), Rasmus Stjernholm til Keldgaard 3500 Rdl. (laante 1768), Kammerjunker Povl Rosenørn Gersdorff 8000 Rdl. (laante 1771), Ole Krist. Secher af Aarhus 3000 Rdl. (laante 1773) og Generalløjtnantinde Mette Dorotea v. Irminger, født Friedenreich, til Vindum Overgaard 7000 Rdl. (laante 1774, fornyede 1777). Obligationerne af 1768 fra R. Stiernholm, af 1771 til P. R. Gersdorff og af 1774 fra Fru Irminger lyde tillige paa henholdsvis 3500 Rdl. til hendes Svoger Peder Mørch til Boller og 16,000 og 9000 Rdl. til hendes 3 Døtres Svigermoder Johanne Marie Secher, født Anchersen.

Efter at have solgt Nørlund flyttede Margr. Grotum Bergh til Aarhus, hvor hun døde 14/12 1784. Hendes Kiste blev nedsat i hendes og Husbonds Familjegravsted i Haverslev Kirke. Paa Kistepladen staar der:

»Menneske! du, som læser dette! Riv dig ofte løs fra Jorden! Prøv, om du glæder dig ved Himmelen og gør Evigheden til det vigtigste Maal, ti om et lidet, maaske snart, skal Verden bortsmelte for dine Øjne og alt dit jordiske Haab blive som en Drøm. Denne Visdom tilhviskes dig fra de Dødes Graver, blandt hvilke her under gæmmes den i Livet velædle MADAME MARGRETE GROTUM MØRCH, født BERGH. Hun kom til Verden paa Boller i Vendsyssel den 5. Novbr. 1720, blev gift med Hr. Jørgen Markussen Mørch til Nørlund den 3. Oktbr. 1745, i hvilket Ægteskab hun blev Moder til 6 Børn, hvoraf en Søn og en Datter allerede ere døde, men de overlevende 4 Døtre bortgiftede til anselige Mænd i Landet. Hun gik ud af denne Verden her i Aarhus den 14. Decbr. 1784, efter at have levet 64 Aar, 5 Uger og 5 Dage. Hun havde en sjælden Lykke her i Verden. Indtil de sidste Dage af hendes Liv nød hun en uafbrudt Sundhed. I det jordiske var hun af Gud velsignet med stor Overflødighed og havde derhos den Glæde at se mange Børnebørn opvokse til megen Haab. Hun gjorde vel mod Aarhus Domkirke og havde endnu noget større i Sinde, hvis ikke Døden havde nægtet hende at fuldføre det. Derfor led det Almindelige ved hendes Død et virkeligt Tab, derfor fortjæner og hendes Savn at beklages af mange.«

Der er i hele denne lange, noget svulstige Indskrift ikke med et Ord omtalt, at hun havde sine Børns Kærlighed, eller at hendes Død var et Tab eller en Sorg for disse — en betydningsfuld Illustration til de ovenfor meddelte Træk af hendes moderlige Myndighed, som Døtrenes Fortælling har overleveret deres Efterkommere.

10de Januari 1785de.

P. N. Secher. Th. Secher. A. J. Secher. P. Behr.

Svigersønnernes Underskrifter ved Skiftet efter Margrethe Grotum Bergh.

Overlevende Børn var:

1. KIRSTINE MØRCH, f. 1747, † 21/4 1798.
~ PEDER NIKOLAJ SECHER, f. 23/11 1735, † 1819, Ejer af Skaarupgaard.
2. JOHANNE MARIE MØRCH, f. 22/8 1749, † 9/2 1788.
~ 31/5 1771 TOMAS SECHER, f. 1744, † 19/4 1811, Ejer af Hjortshøjlund.
3. ANNE MARIE MØRCH, f. 14/10 1750, † 15/12 1799.
~ 21/9 1770 ANCHER JØRGEN SECHER, f. 2/2 1742, † 3/4 1803, Ejer af Kærbygaard.
4. ANNE MØRCH arvede 1799 efter P. Mørch til Boller (ovfr. S. 89) 31,612 Rdl.
~ POVL BEHR, f. 1753, † 24/10 1786, ejede først Ingvorstrup, fik 14/6 1780 Auktionsskøde paa Skafføgaard og Gods, som hans Enke igen 1796 solgte til J. M. Secher for 60,000 Rdl.
1) ∘: Kiste. 2) Efter Richardt og C. E. Secher: Prosp. af danske Herregaarde, 18. Bd. (Nørlund) og mundtlig Tradition.

MEDDELELSER
OM
SLÆGTEN SIKER (SECHER)

Slægten Siker i Middelalderen.

Figge Siker, gift med *Katerine*, Enke efter *Eggerd Altena*,
 Væbner, død før 1397. blev dræbt før 1. Juni
 levede 1397. 1390.

Klavs Siker,
 Væbner, Ejer af Ug-
 gerslevgaard i Skam
 Herred paa Fyn, næv-
 nes 1415—51.

¹⁾ *Ermegaard*,
 gift med *Kristjern*
Frellevssøn, † 20/1
 1418, ejede en
 Gaard i Ribe og
 Ejendomme i Om-
 egnen af Byen, hvor
 han 1377 var By-
 foged. Fik 1385
 Abildgaard i Ved-
 sted i Pant og var
 1408 Staller i Førs
 Vester Herred.

²⁾ *Johannes Altena*.

Ermegaard Klavs-
datter,
 levede endnu 1497,
 gift med *Johan*
Frille Hagenssøn,
 Ridder, Ejer af
 Uggerslevgaard.

Eggerd Frille,
 Ridder,
 Rigens Raad,
 Lensmand
 paa Hinds-
 gavl m. m.,
 Kongens
 Kammer-
 mester,
 † 5/2 1470.

Johan (Henneke)
Frille,
 Ridder, Ejer af
 Højerup 1462,
 Lensmand paa
 Aalholm, senere
 paa Nykøbing
 Slot.

Talke Kristjernes-
datter,
 levede 1415.

FIGGE (paa Latin: Fikko) SIKER var en Væbner, som levede i Slut-
 ningen af 14. Aarh. Aftryk af hans eget Signet findes ikke mere; derimod

ses det af hans Søns ndfr. afbildede Segl, at følgende var Slægtens Vaaben: Skjoldet skraadelt og nederste Felt skaktavlet. Hvor Figge Siker har levet, vides ikke; da hans Hustrus første Husbond ejede Gods i det nordlige Fyn og formodentlig levede der, har F. Siker formodentlig ogsaa haft Ophold i den Egn. Han blev gift med KATERINE, Enke efter EGGERT ALTEA, som var blevet dræbt. Der haves nemlig et Brev af 1/6 1390¹⁾, hvorved hans Frænder Ridder Lavrentius Hawæby, Volder Altena, Henrik Valsroden, kaldet Altena, og Stephanus Raphon gøre vitterligt, at de med sine Frænders Samtykke havde givet Eggerd Altenas Børn JOHANNES og ERMEGAARD (Ermeghard) 100 Mark lybsk, som de havde oppebaaret i Mandebod for Eggerd Altena²⁾, dog paa det Vilkaar, at hvis Børnene skulde dø og deres Moder Katerine overleve dem, skulde hun ikke have større Part af Pengene end der efter Loven (legaliter) vilde være tilfaldet dem, hvis Pengene paa almindelig Maade var blevet skiftede mellem Frænderne³⁾; hvad der herefter blev til overs, skulde gives [til Kirken] for Eggerds og hans Børns Sjæle⁴⁾. De 100 Mark have sagtens udgjort hele Beløbet af Mandeboden. — Da dette Brev formodentlig ikke er blevet udstedt saa meget længe efter Drabet paa Eggerd Altena, kan hans Enke først omtrent 1390 have giftet sig med Figge Siker. De kom ikke til at leve mange Aar sammen, thi der haves følgende Brev⁵⁾, som Figge Siker 1397 udstedte i Anledning af Hustruens Død. Det meddeles i Oversættelse fra Latin:

»Alle Mænd, som se nærværende Brev, hilser Figge (Fikko) Siker, Væbner (armiger), evindeligt i Herren. Det skal være vitterligt for nulevende saa vel som for tilkommende, at jeg ved dette Brev kendes for mig og mine Arvinger af ærlig og velbyrdig Mand (a viro nobili et honesto) Henrik Altena paa en vis Eggerd (Eggardus) Altenas Børns Vegne, hvis Formynderskab samme Henrik nu fører, fuldstændig, ubeskaaret og til min Tilfredshed at have oppebaaret for mine Børn som mødrene Arv efter min elskede Hustru Katerine, deres Moders, Død en fuld, passende og værdig Lod og Skifte, der med Rette skyldtes mine nævnte Børn, saa vel i Løsøre som i faste Ejendomme. Desuden kendes og erklærer jeg end yderligere, at af det nævnte Skifte hører en Gaard i Lunde By i Lunde Herred, som en vis Jesse Aagessøn nu paabor, og en øde Landbostavn i Stegehøve (Steghehaghe) i samme Herred urørlig og med al sin Tilliggelse til Eggerd Altenas fornævnte Børns Ejendom og Brug. Jeg kvitterer derfor Eggerd Altenas Børn saa og deres Værge, den, som nu er eller i Tiden

¹⁾ In profesto corporis Christi. ²⁾ Qvas pro morte dicti Eghardi sublevavimus.

³⁾ Ligesom Drabsmandens Slægt deltog i Udredelsen af Mandeboden, saavel fædrene som mødrene Frænder, saaledes fik den dræbtes Slægt sin Anpart af Mandeboden.

⁴⁾ Vossiske Saml. Adelen i Danmark, Gældsbreve Pak. 21 a Nr. 4. ⁵⁾ Orig. paa Pergam. i Vossiske Saml. Lunde Herred Nr. 6. Seglene fattes.

maatte blive, for alt godt Løsøre og for alle Sager, af hvad Art og Slags, de end kunde være og kunde vedkomme mine nævnte Børn og deres mødrene Arv. Jeg giver Afkald paa alle Slags Tiltaler og Indsigelser i Anledning af hint Skifte, paa hvad Maade de end kunde rejses, og jeg takker dem for den gode og fyldestgørende Betaling, der er givet mig paa mine nævnte Børns Vegne. Givet under mit Segl sammen med hæderlige Mænds Segl, nemlig Filip Hungers og Uffe (Offonis) Wimestorps, der ere hængte ved nærværende Brev, i Herrens Aar 1397 den Løverdag næst efter aattende Dagen efter hellig tre Kongers Dag¹⁾«.

Figge Sikers Stedbørn, til hvilke der sigtes i dette Brev, maa være de ovennævnte Johannes og Ermegaard. Af disse blev ERMEGAARD gift²⁾ med KRISTJERN FRILLEVSSØN, hvis Vaabenskjold var delt i to Felter, i det øverste to stilkede Blade af en Søblad (Aakande)plante, i det nederste Plantens Bul og Rødder³⁾. Kristjern Frillevssøn, som døde 1418, var en bekendt og anset Mand i Ribe, og hvad der vides om ham er i det væsenlige sammenstillet af Kinch i hans »Ribe Bys Historie og Beskrivelse indtil Reformationen«⁴⁾. Her opregnes ogsaa hans Børn, der, som Kinch paaviser, stamme fra to Ægteskaber. Af det andet Ægteskab med Ermegaard Eggerdsdatter var Sønnen EGGERD, der tog sin Farfaders Navn (Fridlev—Frillev) til Slægtnavn i Formen Frille (Fritle). At han var en Søn af Ermegaard og tilmed⁵⁾ hendes ældste, eller i det mindste ældste levende, Søn følger af, at han har Morfaderens (Eggerd Altens) Navn. Farfaderen var nemlig alt opkaldt i en Søn af første Ægteskab (Frillev Kristjernssøn), og Ermegaards første Søn maatte derfor efter den Tids Opkaldelsesregler have Morfaderens Navn. Da man kun opkaldte afdøde, er han endvidere født efter Morfaderens Død. Et Bevis for, at Eggerd Frille er en Søn af Ermegaard, turde endvidere kunne søges i, at han havde en Datter, som fik hendes Navn (Ermegaard Eggerdsdatter, som blev gift med Filip Aksselssøn Tot og med Bent Bille). EGGERD FRILLE nævnes allerede 1415 (se ndfr. S. 105); 1430 boede han i Vesterbæk ved Ribe og ejede Vester Vedsted Hovedgaard. Senere

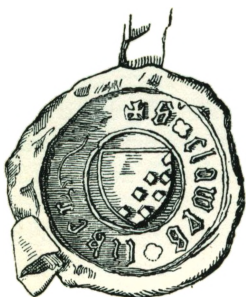
¹⁾ 1397 Sabbato proximo post octavam epiphaniæ domini, ☉: 20. Jan. 1397.

²⁾ Oplysningen om det hidtil ukendte Forhold, at Ermegaard Eggerdsdatter var den Ermegaard, som var gift med Kristjern Frillevssøn, skylder jeg Dr. phil. W. Mollerup, (som i den nærmeste Fremtid vil behandle Frillernes Genealogi i Personhist. Tidsskr.). Han har ligeledes gjort mig opmærksom paa flere af de ovfr. i Teksten benyttede Breve. ³⁾ Hans Vaaben ses af Sønnen Ærkedegnen Niels eller Klavs (Nicolaus) Kristjernssøns Segl, som er afbildet i A. D. Jørgensens Afhandling om det gamle danske Kongevaaben (Aarbøg. for nord. Oldk. og Hist. 1879, 35). ⁴⁾ S. 282—87. ⁵⁾ Hvis man ikke vil antage, at hun har giftet sig før Faderens Død, hvad der ikke er sandsynligt, da hendes Moder giftede sig anden Gang og havde Børn af 2. Ægteskab.

blev han Ridder; han var Medlem af Rigens Raad 1448—66, var Hovedsmand i Orebirk 1432, 1438 og 1461, paa Hindsgavl 1440, 1452 og 1463, paa Københavns Slot 1453; han var endvidere Kongens Kammermester 25/8 1449—11/4 54 og en af sin Tids mest ansete og indflydelsesrige Mænd¹⁾. Han døde st. Agathæ Dag 1470²⁾. — En anden Søn af Ermegaard var JOHAN FRILLE, formodenlig opkaldt efter Morbroderen JOHANNES ALTENA, om hvem det derfor maa antages, at han er død tidlig. Johan Frille blev Ridder og var Lensmand paa Aalholm Slot 1449 og paa Nykøbing Slot 1458 og 1465; han ejede Højerup 1462. — Endelig havde Ermegaard vist en Datter, TALKE, se ndfr.

Af det ovenfor omtalte Brev fremgaar fremdeles, at Figge Siker og hans Hustru Katerine havde Børn sammen, der altsaa efter det ovenfor anførte maa være fødte omtrent 1390—1396. Af dem kendes kun:

KLAVS SIKER, hvis Navn i de nedenfor omtalte Breve endvidere forekommer som Syker (1415), Zikker (1432) og Sikker (1451). Under et af de af ham besejlede Breve³⁾ findes endnu hans eget Segl bevaret, og man ser deraf Familien Sikers ovenfor omtalte og hidtil ukendte⁴⁾ Vaaben. Hosstaaende Afbildning viser Seglets Udseende: Omskriften er at læse: S[igillum] * Clawes * Siker ☉: Klavs Sikers Segl. — Klavs Siker forekommer første Gang i et af ham selv 1415, omtrent i hans 20. Aar, udstedt Brev⁵⁾,

som her meddeles i Oversættelse fra Latin:

»Alle Mænd, som se nærværende Brev, hilser Klavs Siker (Claves Syker), Væbner (armiger), i Herren. Alle nærværende og tilkommende skulle vide, at jeg ved dette Brev (per presentes) uden Svig og Bagtanke (arte doli et mali exclusa) har opladt og tilskødet Fremviserne af dette Brev Egerd Kristjernssøn, Henneke (Henikinus) Kristjernssøn, kaldet Fode, og Taleke Kristjensdatter til evig Ejendom (jure perpetuo possidenda) alt mit Gods og al min Ret, som jeg har i det Gods i Lunde Sogn, som Johannes Saksessøn forðum paabode,

¹⁾ Registret til Diplomat. Christierni primi under »Frille», V. Simonsen: Borgruinerne 2, 113—21, Klevenfeldts Stamtavle og forskellige Steder i Kinchs nævnte Bog. En Afhandling om E. Frille af W. Møllerup vil i en nær Fremtid blive meddelt i Hist. Tidsskr. 5. Ræk. 5. Bd. ²⁾ V. Simonsen og flere anføre efter en i Aarstallet urigtig læst Ligstensindskrift E. Frilles Dødsaar som 1474. Da han imidlertid 1469 faar Kongens Lejdebrev for, at de kunne forhandle deres mellemværende, og Kongen 1470 giver hans Arvinger Brev om at han er forligt med dem om E. Frilles Sager, er denne sagtens død st. Agathæ Dag (5. Febr.) 1470. ³⁾ Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 36. ⁴⁾ Adelsleksikonet nævner Klavs Siker, men kan ikke angive Vaabnet. ⁵⁾ Orig. paa Pergam. Vossiske Saml. Lunde Herred Nr. 1. Seglene fattes.

med al Tilliggelse, Agre, Enge, Fiskeri, vaadt og tørt intet undtaget. Til Vidnesbyrd herom er mit Segl hængt ved nærværende Brev sammen med andre beskedne (discretorum) Mænds Segl, nemlig Kristjern Frillevssøns (Frellani)¹⁾, Godekin Baggens og Josef. Givet i Herrens Aar 1415 Torsdagen næst før hellig Laurentius²⁾ Martyrs Fest³⁾.«

Det Gods, hvorom der her er Tale, er ganske sikkert Arvegods, af hvilket Klavs Siker bliver udkøbt af Skødemodtagerne. Disse er de ovenfor som Helsøskende fremstillede Eggerd Kristjernssøn Frille, Johan (Henneke)⁴⁾ Kristjernssøn Frille og Talke Kristjernsdatter, og da de her synes at have været Samejere med Kl. Siker om Arvegods og altsaa maa have været hans Frænder, er her et yderligere Indicium for deres ovenfor antagne Slægtskab med Klavs Siker som Børn af hans Halvsøster Ermegaard Eggerdsdatter. Som Vidne og formodenlig Værge optræder deres Fader Kristjern Frillevssøn.

Ligesom Klavs Siker i det nys nævnte Brev fra 1415 optræder sammen med sin jævnaldrende Halvsøstersøn, senere Ridder og Rigens Raad Eggerd Frille, saaledes er det ogsaa kun i Breve, der dreje sig om E. Frille som Hovedperson, at Kl. Siker ellers forekommer. E. Frille fik saaledes 25/4 1432⁵⁾ Skøde af Tomas Jul paa al dennes Anpart i Vraskov og i Skov paa Bordese Mark. Brevet forseglede af [Jes]⁶⁾ Basse, Klavs Siker og Henrik Nielsøn i Sandager. Klavs Siker kaldes her »Claues Zikker i Ughersløf«, og han har derfor sikkert været Ejer af Uggerslevgaard i Uggerslev Sogn, Skam Herred, en Gaard, som senere (1466) er i Hænde paa hans Frænde og Svigersøn(?) Johan Frille⁷⁾. Paa samme Maade sætter Klavs Siker sammen med Landsdommer i Fyen Hans Mikkelsen og Henrik Glomessøn sit Segl som Vidne under et Pantebrev, som Jens Sommer af Pugeholm 21/11 1440 gav Eggerd Frille⁸⁾. Kan det kun opfattes som Bevis paa et særlig hjerteligt Forhold mellem Frænderne Klavs Siker og Eggerd Frille, at den første jævnlig er tilstede ved de af denne sidste indgaaede Retshandler, saa gælder dette endnu mere om Klavs Sikers Deltagelse i følgende Sager. I Fasten 1438 havde Eggerd Frille været hos Hertug Adolf (Alf) i Flensborg, og efter hans Hjemkomst blev han sigtet for der at have drevet Forhandlinger til Skade for Kongen og Riget (talt paa Kongens værste og Rigets værste). I Løbet af

¹⁾ Saaledes læser Grams Afskrift i Diplomtar.; Brevet har her et Hul i Pergamentet.

²⁾ Brevet er her gennemhullet; til Nød kan der læses: Lår . . . j. Gram skriver: Laur.

³⁾ 1415 proxima quinq̄a feria ante festum beati Laurentii martyris ☉: 7. Aug. 1415.

⁴⁾ Henneke er en nedertysk Formindskelsesform af Johannes, se Schiller og Lübbens: Mittelniedd. Wörterbuch 2, 241. ⁵⁾ Optaget i en Dom af Kong Kristoffer, der findes i Orig. paa Pergam. i Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 6. ⁶⁾ Fornavnet fattes i Brevet.

⁷⁾ Trap: Beskr. af Danmark 2. Udg. 4, 109. ⁸⁾ Orig. paa Pergam. i Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 35.

Aaret drog Kong Erik ud af Riget for ikke mere at vende tilbage, og det var derfor Rigsraadet, som paalagde E. Frille offentlig at fralægge sig Sigtelsen. Dette skete 22/11 1438 paa Fynbo Landsting, hvor E. Frille benægtede Paasagnets Sandhed som Tylteréd, idet han svor paa, at han ikke havde talt saaledes, som det var blevet ham paasagt, og 11 Riddermændsmænd som Medéds mænd svor, at han efter deres Overbevisning og personlige Kendskab til ham havde svoret Sandhed¹⁾. Blandt de 11 Medéds mænd fandtes Klavs Siker. — E. Frille havde 1442 en Sag med Otte Skinkel af Rudgaard om et Jordstykke paa Barstorps Mark i Skam Herred. Sagen paadømtes i Sortebrødre Kloster i Odense den 17. Apr. til Fordel for E. Frille af en vist af Kongen efter Parternes Anmodning udnævnt Kommission, og blandt Dommerne nævnes K. Siker²⁾. — Endelig var han 1451 med til paa Skam Herredsting den 21/1 sammen med Johan Frille m. fl. at udstede Vidnesbyrd om, at Eggerd Frille havde faaet Tingsvidne om to til ham udstedte Skøder³⁾.

Om Klavs Sikers videre Skæbne vides intet, og ikke heller kan jeg oplyse noget om hans Søkende, til hvilke hans Fader hentyder i Brevet af 1397, eller noget sikkert om, hvor vidt han har giftet sig og efterladt sig Børn. Hans Gaard Uggerslev⁴⁾ ejes 1466 af Ridder Johan Frille Hagenssøn⁵⁾, en Søn af Eggerd Frilles Halvbroder Hagen Kristjernsøn. Spørgsmaalet bliver nu om, hvorledes Johan Frille er blevet Ejer af Uggerslevgaard. J. Frille var gift med Ermegaard Klavsdatter, og nu ligger den Formodning nær⁶⁾, at hun har været en Datter af Klavs Siker og opkaldt efter dennes Halvsøster Ermegaard Eggerdsdatter, og at Johan Frille følgelig har faaet Gaarden ved Arv. Han havde en Datter, der blev gift med Bent Pedersen Bille, som fik Uggerslevgaard med hende. Hans Datter Anne Bentsdatter bragte Gaarden til Jakob Norby, hvis Søn Hans og Sønnesøn Jakob ligeledes ejede Uggerslevgaard. Ermegaard Klavsdatter overlevede Joh. Frille og gav nogle Gaarde og Gods til st. Hans Kloster i Odense, som hendes Datterdatters Husbond Jakob Norby 1540 fik kongelig Tilladelse til at tage tilbage⁷⁾. Det er imidlertid almindeligt i Henhold til Tale Ulfstands Slægtbog at anse Ermegaard Klavsdatter for en Krumpen⁸⁾. Hun skriver nemlig: »Fru

1) Det herom udstedte Vidnesbyrd findes i Original paa Pergam. i Vossiske Saml. Adelen i Danmark Pak. 15 Nr. 6. 2) Orig. paa Perg. med Kl. Sikers Segl i Vossiske Saml. Skam Herred Nr. 36, trykt i Matzen: Den danske Panterets Historie, S. 241. 3) Skam Herred Nr. 42 og 44 jfr. 43. 4) Uggerslev ejes 1422 af Jes Basse, en Søn af Ridder Sten Basse til Tybjærg, men hvorledes har Klavs Siker faaet den? Ved Giftermaal? 5) Han kaldes i en Viddisse af 1460 af et Brev af 1425 Broderson af Eggerd og Johan Frille (Diplomatariet). 6) Opstillet af A. Thiset. 7) Danske Kancelliregistranter 1535—50, S. 127. 8) Saaledes i Registret til Kancelliregistranterne.

Ermgaard Eriksdatter Krummedige havde en af den Slægt Krumpen; de havde en Datter, som fik Hr. Johan Fritle.« Da altsaa Datteren skulde være opkaldt efter Moderen, maa man antage, at denne er død inden Datteren blev døbt, hvad der ganske vist er muligt, men saa skulde den paagældende Klavs Krumpen paavises, hvad der vist ikke vil være let.

Det af Slægten Siker førte Vaaben (skraadelt Skjold med Skaktavl) forekommer oftere i Sigiller fra Middelalderen¹). Det føres saaledes af PETRUS NIKLÆSSØN de Dythingæ (Munkebjergby Sogn, Alsted Herred) 1346 og NICOLAUS KALDET HELSINGE, som 1363 overlod Kong Valdemar Gods i Haldelef (Sønderup Sogn, Slagelse Herred). Da denne sidste i Seglets Omskrift kaldes Nicolaus Petri, er han vist en Søn af førstnævnte Petrus Niklæssøn. Nicolaus Helsing er vist atter Fader til Væbneren JENS NIELSSØN, der fører samme Vaaben og 1408 var hos Kong Erik paa Hillerslev Hus i Ty. Disse 3 Mænd høre sagtens til den Slægt med samme Vaaben, der af og til kaldes FINKENOW og har hjemme paa Sjælland. PETRUS JACOBSSØN, KALDET FINKENOGHE, udstedte 1374 et Gælds brev til st. Agnete Kloster i Roskilde, som hans Broder, Kannik NICOLAUS JACOBSSØN²), beseglede; endnu 1397 og 1399 nævnes han som Petrus Finkenow miles (Ridder), men i Seglomskriften optages Tilnavnet ikke. Først JOHANNES FINKENOW Ridder, der nævnes 1398—1406, kaldes med Slægtnavnet ogsaa i Seglet. Med sin Hustru, Fru MARGRETE, havde han Sønnen HENRIK JENSSØN FINKENOW, der nævnes 1423, og en Datter, ELLITZE JENSDATTER, som ægtede Hr. JEP LUNGE og 1469 var Enke. Med dem forsvinder Slægten.

Det nævnte Vaabenmærke findes samtidig i Sønderjylland, hvor det 1392 føres af Væbneren ESBERNUS TAAGSSON og 1402 af JESSE YWARSSON van Frødorpe. Førstnævnte er Stamfader for Slægten Emmikssøn; hans Navn forvanskes af Slægtbøgerne til: JESPER TAGSTEN, hvad der vist gav Anledning til, at Skaktavlene senere gengaves som et Tegtag. Slægten uddøde 1607 paa Sværdsiden med MOVRIDS EMIKSSØN til Jershave.

Til hvilken af de nævnte Slægter Sikerne skal knyttes, kan ikke oplyses. Sandsynligheden er for den sønderjyske, da Forbindelsen mellem Fyn og Sønderjylland i 14. Aarh. var meget livlig, og Navnene Figge og Klavs snarere pege i denne Retning end mod Sjælland. Mulig var alle tre Slægter kun Grene af en Hovedstamme.

¹) Meddelt af A. Thiset efter Klevenfeldts forskellige Samlinger. ²) Han er endnu ikke forekommet med Tilnavnet Finkenow; 1379 hedder han Nicholaus Ruser, can. Roskild., og 1382 kaldes han som Biskop i Tronhjem Johannes Rut, Ridder, og sin ovennævnte Broder: germani nostri.

Den yngre Slægt Siker (Secher).

De ældre Led.

Den nulevende Slægt, som skriver sit Navn »SECHER«, kan ikke føres længere tilbage paa Sværdsiden end til Slutningen af det 17. Aarh., da den optræder med to Brødre, der dreve borgerlig Næring i Aarhus. Den nuværende Skrivemaade af Slægtnavnet er ny, ikke ældre end Midten af attende Aarh. Kun den ene af de to nævnte Brødrers Haandskrift kendes; han skriver sig: SICHER. Dette gjorde ligeledes til at begynde med den i Midten af Aarhundredet levende Præst, fra hvem hele den nulevende Slægt nedstammer, og det endnu 1731 i sin Ansøgning om kgl. Stadfæstelse paa Udnævnelsen til Præsteembedet i Udbyneder og Kastberg. Fra denne Ansøgning er hosstaaende Faksimile taget:

Niels Nielsen Sicker.

Senere indførte han den nu brugelige Retskrivning af Slægtnavnet. Navnet »Secher« findes i en Navnefortegnelse i Krønikernes 1. Bog 9. Kapitel, 29—31 Vers. Der foreligger den Mulighed, at N. N. Sicker her har fundet Navnet og antaget den nye Stavemaade. Paa den anden Side kendes Navnet »Secher« allerede 1617 (se nedenfor). Under den nedenfor S. 120 omtalte Beretning til Generallandvæsenskollegiet fra 1759 findes hans Underskrift skrevet saaledes:

I Pantebøger, Skifteprotokoller og Aarhus Domkirkes Kirkebog skrives de to ovennævnte Brødre foruden SICHER ogsaa: SIKER, SIKKER og ZICKER, altsaa Navneformer, der svarer til det Navn, som den i det 14. og 15. Aarh. levende ovenfor omtalte Slægt førte; men spørges der nu, om den nulevende Slægt nedstammer fra den gamle adelige, kan

Svaret kun blive, at det er muligt. Der er noget der taler for, intet der taler imod, men noget Bevis vil næppe nogensinde kunde føres. Navneligheden er vel i Almindelighed ikke af ret megen Vægt, Navne som Krag, Høg, Munk, Bang (o: Larm, Støj), Fris o. s. v., er saa almindelige og vitterlig brugt af saa mange borgerlige Slægter, at Navnet alene ikke kan have stort at sige. Navnet SIKER derimod er saa ualmindeligt, at man skal have megen Vanskelighed ved her i Landet i trykte eller utrykte Dokumenter fra det 14.—17. Aarh.s Begyndelse at paapege andre Personer af dette Navn end de nys nævnte Medlemmer af den gamle adelige Slægt og saa de nævnte to Brødre og den ene af disses Børn, og Muligheden af en Forbindelse mellem dem har derfor nogen Sandsynlighed for sig. Den gamle Slægt Siker hørte til Smaaadelen, og det er sagtens gaaet den som saa mange andre af de mere fattige Slægter: dens Medlemmer har lagt sig efter borgerlig Næring og har giftet sig med uadelige. Saaledes har vi alt af det foregaaende sét, at en anden af Slægten Sechers Forfædre Borgmester Fredrik Kristensen blev gift med en Datter af den adelige Niels Munk i Halland. Et Giftermaal med en uadelig var imidlertid i Tiden før 1660 skæbnsvangert for en Mand af adelig Byrd. Forordningen af 19/6 1582 lyder bl. a.:

»Efterdi det udi Fremtiden vilde give stor Irring og Uskikkelighed iblandt Adelen, om de, som i saa Maade med ufri Kvinder vare avlede, skulde regnes og holdes for Adelsbørn og arve udi frit Jordegods eller føre adelig Stand, Stammenavn, Skjold og Vaaben, som de der af Adelen paa Fædrene og Mødrene tilbørlig ere baarne, hvilket vil komme og være adelig Stand og Adelen her udi Riget til Forringering og største Foragt, da have vi . . . for godt ansét . . . , at hvor nogen Adelsmand haver taget sig ufri Kvinde, eller herefter tagendes vorder, og avler Børn med hende, da skulle samme deres Børn ikke være eller holdes for Adelsbørn eller fri Folk. Desligeste skulle de ikke maa føre Skjold og Vaaben eller adeligt Stammenavn.«

Med Adelskab, Vaaben og Skjold var det altsaa forbi. Med Stammenavn skulde det ogsaa have været det, men man kunde jo ikke forhindre, at andre vedblev at kalde de borgerlig fødte med det gamle Slægtnavn, og saaledes turde dette i mange Tilfælde have holdt sig, hvor Traditionen om Skjoldet og Vaabnet er forsvundet af Mindet.

Slægten Sikers Adelskab er saaledes sikkert alt tidlig gaaet tabt og dermed Interessen for altid at lade sig kalde med Slægtnavnet, om end Traditionen om dette bevaredes. Det kan derfor ikke bestrides, at Slægtens Medlemmer kan findes omtalt i Dokumenter uden at det er muligt at konstatere deres Identitet, fordi Slægtnavnet ikke er føjet til. I en Ægteskabsbevilling, som nedenfor skal omtales, hedder den ene

af de nys nævnte Brødre kun: Niels Mikkelsen. Denne Omstændighed i Forbindelse med Slægtmedlemmernes Faatallighed i ældre Tid gør, at man i Spørgsmaalet om den nulevende Slægt Sechers Forbindelse med den ældre adelige Slægt Siker maa standse ved et: non liqvet.

Slægten Siker optræder altsaa i 17. Aarh. i Aarhus med to Brødre. Der er dog Mulighed for at gaa længere tilbage, idet NIELS SECHER (med den nu anvendte Stavemaade), Borger i Æbeltoft, i 1617 som Medlem af Byens Kirkenævninger var med til at sværge Gertrud Kristensdatter, som kaldtes »Ringelfyr«, Trolddom over paa Bytinget. Nævningernes Afgørelse blev dog underkendt af Viborg Landsting (V. L. Dombog 1617 B Fol. 412).

Dennes Søn MIKKEL NIELSEN SECHER maa have været Borger i Æbeltoft eller været født der. Senere maa han være flyttet til Aarhus. Det kan dog ikke ses, at nogen Mikkel Nielsen før 1660 har taget Borger-skab.

I. KRISTEN MICHELSEN SICHER¹⁾, født i Aarhus 1660, tog 3/6 1691 Borgerskab der i Byen paa Søfart²⁾, men han drev ogsaa Handel. I Byens Skifteprotokol kaldes han efter sin Død: »forrige fornemme Borger og Handelsmand her i Staden«. Han gav 15/8 1714 Skøde paa en Gaards Avling ved Munkeport til Søren Stefansen i Ry³⁾. Desuden ejede han i Følge Byens Grundtakst⁴⁾ en Gaard, som han selv beboede, med et Stykke Havejord og en Kaalhave udenfor Byen ved Medelgades Ende. Gaarden vurderedes efter hans Død til 850 Rdl., og efter Skifteprotokollen⁵⁾ efterlod han sig endnu en Gaard paa Medelgade til 120 Rdl. Desuden ejede han en Korvet kaldet »Fortuna«, som sattes til 600 Rdl. Boets Beholdning, som kom til Deling mellem hans Broderbørn og hans Enke, var omtrent 10,500 Rdl. Hans Navn findes paa en Sølvskaal, der nu ejes af Direktør E. Secher. Han døde 12/12 1729 69 Aar gammel og blev begravet i Aarhus Domkirke »i den smalle Karlegang ved Daaben«.

~ MAREN SØVRENSDATTER, med hvem han blev trolovet 11/8 1693⁶⁾. Hun overlevede ham, men de havde ingen Børn.

¹⁾ Hans egenhændige Underskrift findes jævnlig i Trolovelseslisterne i Aarhus Domkirkes Kirkebog. Han synes at have været en søgt Forlover. ²⁾ Aarhus Borgerskabsbog, trykt i Uddrag i Hübertz: Aktst. vedk. Staden og Stiftet Aarhus 2, 333. ³⁾ Aarhus Skøde- og Pantebog 1708 fig. Bl. 112. ⁴⁾ Byens Arkiv C. a. 3. ⁵⁾ For 1728—36 Bl. 186. ⁶⁾ De blev viiede før 4/11 1696, thi da bar hun som »Christen Sikers Hustru« et Barn af Peder Pedersen Bang til Daabs i Domkirken.

Sølvskaal mærket: C. M. S. Sicker. Tilhører Direktør E. Secher.

II. NIELS MICHELSEN SICHER, født i Aarhus, tog 1692 Børgerkab der i Byen paa Søfart, men drev tillige Handel. Han fik 6/6 1699 af sin Svigerfader Jørgen Andersen Høring Skøde paa dennes Gaard, som han selv nogle Aar i Forvejen havde ladet bygge ved Studsgades Port mellem Jens Schougs Ejendom og hans Søn Kristen Jørgensens Havested¹⁾, tilligemed Avlingen i Marken. Gaarden blev efter hans Død (1704) værdsat til 1000 Rdl. og der holdtes da en Besætning af 2 Heste, 4 Køer, 6 Faar, 2 Bukke og 7 Svin. Efter Undersøgelser af Overretssagfører C. J. T. Thomsen kan man antage, at den har udgjort den Del af Matr. Nr. 924, der har Facade mod Tværgade. Endvidere ejede han en Krejert, kaldet »Fortuna«, der blev værdsat for 200 Rdl. Han døde 20/2 1704 og efterlod et Bo, hvis Beholdning blev 2980 Rdl., deriblandt 121 Lod Sølv, nemlig 6 Skeer, 1 Kande, 5 Bægere, 1 Fad, Laag paa et Krus og 1 Kovsken. Han havde 1697 ægtet en Pige, som var beslægtet med ham i 3. Led (Næstsøskendebarn). Slægtskabet har ikke kunnet udredes, men det var dog saa nær, at de maatte have Bevilling for at kunne indgaa Ægteskab. Denne lød:

»Vi Christian 5. o. s. v. gjøre alle vitterligt, at vi efter allerunderdanigst ansøgning oc begier allernadigst haver bevilget oc tilladt saa oc hermed bevilger oc tillader, at Niels Mickelsen oc Maren Jørgensdaatter i vor kiøbsted Aarhus maa udi egteskab sammen komme uanset, at de hinanden udi tredie led

¹⁾ Skøde- og Pantebog 1689—1708 Bl. 143.

skal vere beslegtede, dog skal de først paa behørigte steder bevisligt gjøre, at de hver andre ei nærmere end som forskrevet staa udi slegt eller svogerskab paarører, saa oc noget efter deres middele oc leilighed samt biscopens billig sigelse til neste hospital udgive, saafremt de denne voris allernaadigste bevilling agter at nyde. Forbydendis o. s. v. Hafniæ 23. februarii 1697¹⁾.

Først efter Niels Sikers Død fødtes den Søn²⁾, som skulde blive Stamfader for den senere udbredte Slægt.

~ 2/6 1697 MAREN JØRGENDATTER HØRNING, Dtr. af Jørgen Andersen Hørning, Borger i Aarhus. Muligvis er hun den Maren Jørgensdatter af Aarhus, som 11/5 1689 fik Bevilling til at være sin egen Værge³⁾. Hun ægtede nogle Aar efter sin Mands Død, den 10/7 1708, Borger og Handelsmand i Aarhus OLE OLESEN. Skønt denne Mand saaledes ikke hører med til Slægten Siker, fortjener han og hans Virksomhed dog her en udførlig Omtale, fordi en stor Del af den Rigdom hans Stedbørn besad, kan føres tilbage til ham.

Hvorfra OLE OLESEN stammede vides ikke; han nedsatte sig 1699 i Aarhus, hvor han 2/10 tog Borgerskab paa Søfart⁴⁾ og tillige drev Handel. Han begyndte uden Pengemidler sin Forretning, og det synes, at denne først fik sit Opsving, da han ved sit Giftermaal med Niels Sikers Enke fik nogle Penge mellem Hænder. I hans og hendes Ansøgning til Kongen om Stadfæstelse paa deres Testamente siger han nemlig:

»I Henseende til, at jeg fra Fattigdom, da jeg hverken har arvet Midler eller haft Hjælp og Undsætning af nogen mine paarørende Slægt og Venner, men ved den Lykke og Guds Direktion, at jeg kom i Ægteskab med min Hustru og derefter under Guds guddommelige Forsyn og Velsignelse, vores egen Flid, Møje og Vinskabelighed selv ærlig haver forhvervet vores Ejendele, Midler og Formue, haver baade jeg og min Hustru villet beskikke vort Hus.«

Ved hvad Slags Forretninger det egentlig var, at han lagde Grunden til sin senere saa store Formue, vides ikke; Familjesagnet mener, at det var ved Leverancer af Levnedsmidler til Hæren og heldige Spekulationer under Fredrik IV's Krige. Dette kan dog ikke være rigtigt, idet han i 1717 med Hustru, 3 Børn, 1 Karl, 2 Piger og 2 Heste sættes i Skat for 66 Rdlr. Magistraten skriver: har nogen Handel og maadelig Skibsfart.

I Aarhus boede han formodenlig i Niels Sikers tidligere Gaard, men tillige købte og solgte han andre Ejendomme i Byen. Ved Auktionsskøde 20/6 1714 havde han købt en Gaard i Emmervad paa Hjørnet af Badstuegade. Denne skødede han 29/4 1716⁵⁾ til Lejeren Jakob Callesen. Paa

1) Jyske Registre 1695—99, 192. 2) Aarhus Skifteprotokol 1702—7 Bl. 450. 3) Jyske Regist. 19, 45. 4) Borgerskabsbogen. 5) Skøde- og Pantebog 1708 flg. Bl. 149.

Skiftet efter Kristen Mikkelsen Siker 1729 overtog han dennes Gaard for Vurderingssummen 850 Rdl.¹⁾ — Ogsaa udenfor Aarhus købte og solgte O. Olesen Ejendomme. 1715 fik han af General Krist. Rodsten Skøde paa Strøgods i V. Lisberg Herred for 4935 Rdl.²⁾; 1720 tilskødede han Kongen Mejlbjerg Kongekvægtiende for 996 Rdl.³⁾, medens han selv af Jens Andersen Møller købte Halvdelen af Spørring Kongekorn- og Kvægtiende⁴⁾. 1726 købte han af Regimentskvartermester Niels Langballe for 2650 Rdl. følgende Kongekorntiender: Ring, Tørring, Tyrsting, Hylke, Taaning og Lundum med ialt 89 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. Hartkorn⁵⁾. 1729 købte han af Præsten i Tved, Krist. Sørensen Bagge, Gods i Skejby⁶⁾ og 1748 Klostereng af Hospitalsforstander i Aarhus Niels Nielsen⁷⁾.

Allerede 1731 begyndte Ole Olesen og hans Hustru at tænke paa sin Død. De havde sammen en Datter, Kirsten Olesdatter⁸⁾, som da var umyndig, medens Maren Jørgensdatters fire Børn var myndige. De ansøgte nu Kongen om, at den længst levende af dem maatte sidde i uskiftet Bo og disponere over Midlerne »indtil den forandrer sig« eller dør, og om at Arvingerne da indbyrdes med Samfrænder maatte skifte og dele uden Rettens Middels Overværelse. Ansøgningen var medunderskrevet af de fire myndige Børn og af den umyndiges Kurator, men baade Kancelliet og Konseillet vare enige om at nægte det søgte⁹⁾. Ansøgningen viser imidlertid, at ingen af de to Ægtefolk, som dog var temmelig til Aars, havde opgivet Haabet om nyt Ægteskab (»Forandring«), hvis den anden skulde dø. Bedre Held havde de med en anden Forberedelse til Døden. 1734 ansøgte de om Tilladelse til, naar de døde, at »deres Lig da maatte om Aftenen begraves, Ligkisten med sort Baj overtrækkes og Laaget med en liden Plade zires«¹⁰⁾. Dette tillodes ved kgl. Resol. 23/6 1734¹¹⁾.

Aaret i Forvejen, 1733, havde Ole Olesen, den 12/8, af Fru Ide Sofie Gedde til Bjerre efter kgl. Dispensation 31/10 1712 og hendes Mands sidste Vilje af 5/5 1728 faaet Skøde paa Skaarupgaard i Todbjerg Sogn med Gods og Tiender. Ejendommens Størrelse i Hartkorn var: Hovedgaardstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. med Skovskyld 4 Skp. 1 Fdk. Heraf svarede i Forpagtningsafgift 500 Rdl. aarlig. Bøndergodset var 235 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. med Skovskyld 5 Skp. Endvidere hørte til Købet Todbjerg, Hjortshøj, Egaa og Elev Kirke- tiender, 86 Tdr. 5 Skp., og Todbjerg, Elev og Elsted Kongetiender

¹⁾ Skifteprotok. 1728—36, Bl. 186. ²⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 35, 360. ³⁾ A. St. 37, 578. ⁴⁾ A. St. 37, 394. ⁵⁾ A. St. 38, 392. ⁶⁾ A. St. 39, 479. ⁷⁾ A. St. 42, 431. ⁸⁾ Navnet ses af Danske Kancellis Kancelliprotokol 1730—31 Bl. 453. ⁹⁾ Danske Kancellis Supplik. 1731 Nr. 986. ¹⁰⁾ Suppliken 1734 Nr. 897. ¹¹⁾ Jyske Reg.

(86 Tdr. 5 Skp.), jus patronatus og vocandi til Todbjærg, Hjortshøj og Egaa, samt jus patronatus til Elev¹⁾. Købesummen nævnes ikke. Efter dette Køb følte Ole Olesen Trang til at faa Plads i Rangen. Han indgav derfor en Ansøgning til Kongen, som nu er tabt, men i Kancelliets Gratiaalprotokol²⁾ gengives saaledes:

»Om Karakter af Kommerceraad eller Assessor supplicerer allerunderdanigst Olle Ollesen af Aarhus, som har tilkøbt sig en adelig Sædegaard paa 400 Tdr. Hartkorn, Skaarupgaard kaldet, hvor han i sin Alderdom vilde høste Frugten af den hannem tilskikkede Guds Velsignelse.«

Kongen skrev til i Randen med Rødkridt: »accordert commerceraad character« og den 13/8 1734 fik Ole Olesen Bestalling som Kommerceraad³⁾.

Nogle Aar efter købte han Sødringholm Gods, som han 8/3 1742 fik Købekontrakt paa af Kancelliraad Hans Ejlersøn Steenfeldt, men Skødet lod han udstede til sin Stedsøn Niels Sicher, Sognepræst i Udbyneder og Kastberg. Samme Aar blev han paa Auktion højstbydende paa Lisbjærg Sogns Kongetiende med 2004 Rdl. og 12/8 1742 fik han Skøde⁴⁾. Paa samme Maade købte han paa Auktion Vindblæs Kongetiende, paa hvilken der hvilede en bestandig Hæftelse af 800 Rdl., for 1190 Rdl. og fik Skøde 9/8 1746⁵⁾. Endelig købte han af Verner Rosenkrantz til Krabbesholm Kærbygaard i Kasted Sogn ved Aarhus med Hovedgaards-takst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Hartkorn (Forpagtningsafgiften var 370 Rdl.), Bøndergods 200 Tdr. 1/2 Alb., Mølleskyld 4 Tdr. 2 Skp., Kasted Kongekorn- og Kvægtiende 12 Tdr. 2 Skp., ialt 241 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. 1 1/2 Alb. Hartkorn og Skødet blev underskrevet 3/5 1751⁶⁾.

Ganske sikkert har Ole Olesen udbetalt Købesummerne for dette Jordegods med kontante Penge; der findes intet Spor i Viborg Landstings Pantebøger til, at han har optaget Laan i Godset, men alligevel havde han Penge nok til, at han kunde udlane store Summer mod Pant i faste Ejendomme, og der er næppe Tvivl om, at han jo var en af sin Tids Matadorer paa Viborg Snapsting, hvor Jyllands Pengeomsætning den Gang foregik. Banker, Sparekasser og Kreditforeninger kendte man i hin Tid ikke noget til udenfor Hovedstaden, som først 1736 havde faaet en Bank (Kurantbanken), hvis Virksomhed dog ikke strakte sig stort udenfor Byen. Folk, som skulde have Pengelaan, var derfor udelukkende henviste til de lokale Pengemænd, for hvem paa den anden Side

¹⁾ Viborg Ldstgs. Skøde- og Pantebog 40, 298—99. ²⁾ 1733—34 Bl. 405. ³⁾ Jyske Regist. 29, 347. ⁴⁾ Vib. Ldstgs. Sk.- og Pantrepr. 41, 458—9. ⁵⁾ A. St. 42, 163. ⁶⁾ A. St. 42, 679.

Underpant i faste Ejendomme var den eneste Maade at anbringe større Kapitaler paa. Det vil derfor have sin Interesse at se, hvor store Kapitaler Ole Olesen havde staaende ude paa denne Maade, og jeg skal derfor efter Pantebøgerne for Viborg Landsting, ved hvilket Pantebreve i frit Jordegods skulde tinglæses efter D. L. 5. 3. 28, meddele et Oversyn over de af hans Pantefordringer, som først blev indfrieede efter hans Død, og altsaa paa dette Tidspunkt endnu stod ude. Han ejede da¹⁾:

Major Kristof. Fredr. Gersdorffs Obligation af 1735 paa 12,000 Rdl., indløst 1786, der dog blev udstædt til O. Olesen i Ening med Kirsten Pedersdatter, Markus Mørches i Aarhus (se om hende ovfr. S. 89).

Andreas Haslunds Obligation af 1738 paa 2000 Rdl. med Pant i Ingvorstrup, indløst 1761. (41, 49).

Præst i Agri Hans Tomasen Berings Obligation af 1742 paa 800 Rdl. med Pant i Gods paa Mors, indløst 1761. (41, 528).

Birgitte Sofie Sehesteds Obligation af 1747 paa 8950 Rdl. til 5 p. c. p. a. med Pant i Villestrup, indløst 1775. (41, 193).

Andreas v. Ahrenstorffs Obligation af 1749 paa 13,000 Rdl. til 5 p. c. p. a. med første Prioritet i Visborggaard, indløst 1765. (41, 429).

Niels Bæhrs Obligation af 1759 paa 12,000 Rdl. til 4 p. c. p. a. med første Prioritet i Skafføgaard, indløst 1780. (44, 150).

Anne Katrine Godsen, sal. Major Stadtländers, Obligation af 1759 paa 5000 Rdl. til 4 p. c. p. a. med første Prioritet i Hvanstrup Sædegaard i Gislum Herred, indløst 1761. (44, 147).

Tomas Lunds Obligation af 1759 paa 15,000 Rdl. til 4 p. c. p. a. med første Prioritet i Vennergaard i Velling Sogn, indløst 1761. (44, 148).

Ole Olesen efterlod sig altsaa alene i Panteobligationer en Sum af mindst 60,000 Rdl., en Sum, om hvis Værdi man faar en Forestilling, naar man fra det ovfr. meddelte mindes, at Nørlund med Gods og Tiender (ialt 460 Tdr. Hartkorn) 1739 købtes for 15,700 Rdl., 1741 for 21,000 Rdl. og 1779 endnu kun kostede 44,720 Rdl. Hvad han foruden Jordegods og Panteobligationer efterlod sig i Bogfordringer, rede Penge, Sølvtøj, Smykker og Købstadejendomme kan ikke oplyses, da hans Dødsbo ved hans og Hustrus af Kongen stadfæstede Testamente var fritaget for at komme under Skifterettens Behandling.

Ole Olsen havde 1752 mistet sin Hustru, som 2/12 blev begravet i Aarhus Domkirke. Selv vedblev han til Trods for, at han var Godsejer og Kommerceraad, at bo i Aarhus; der døde han ogsaa 11/9 1759²⁾,

¹⁾ Pantebogen Nr. 43 (1752—58) fattes, og efter det bevarede Register forekommer O. Olesen 13 Gange deri. Optællingen i Teksten er derfor næppe fuldstændig.

²⁾ Proklama i Ldstgs. Skøde- og Pantebog 44, 320.

vistnok over 80 Aar gammel, og blev begravet i Domkirken i »den brede Gang«¹⁾. Med Maren Jørgensdatter havde han den ovennævnte Datter Kirsten Olufsdatter, men hun døde før Forældrene. Ved det ofte nævnte Testamente af 16/5 1752 (kgl. stadfæstet 26/5 s. A.)²⁾ indsatte de derfor de to endnu levende af Ole Olesens Stedbørn, Edel Nielsdatter Sicher og Niels Nielsen Sicher, til Universalarvinger af alt Godset, »Rørendes og Urørendes, Jordegods, Hovedgaarde, Kirker og Kongetiender, Købstadgods og rede Midler«, imod at de udbetalte Ole Olesens Arvinger 1000 Rdlr. Mærkelig nok synes Ole Olesen og hans Hustru aldrig at have stiftet noget Legat eller bestemt noget af deres store Formue til almennyttige Formaal.

Niels Sikers og Maren Jørgensdatter Hørnings Børn var:

- A. JØRGEN SICHER, døbt i Aarhus Domkirke 19/6 1698; han blev baaret af sin Mormoder, Jørgen Andersens Hustru, og Faddere var: Jørgen Andersen, Mikkell Due, Kristen Siker, Maren Laasby og Ane Jensdatter. Han tog 1730 Borgerskab i Aarhus paa Købmandskab³⁾ til Lands og til Vands, men døde allerede 1735 og blev begravet i Korskirken i Aarhus Domkirke 5/8. Han efterlod sig 203 Rdlr. 1 Mrk. 10 Sk.
- B. ANNE MARIE SICHER, døbt i Aarhus Domkirke 5/11 1710, blev baaret af Maren Davidsdatter. Faddere var: Jørgen Andersen, Kristen Jørgensen, Jens Hansen Gylling, Mette Due og Else Olesdatter. Hun var død 1740, thi da kvitteredes en til hende 20/7 1731 udstedt Obligation med Pant i en Ejendom i Aarhus af hendes Stedfader.

~ 14/8 1721 SØREN RASMUSSEN BAGGE, Købmand i Aarhus, ejede en Gaard for Enden af Vestergade, som efter hans Død værdsattes til 1200 Rdlr. Første Gang var han gift med Karen Jensdatter, der døde 1721. Selv døde han 27/4 1723.

1. Niels Sørensen Bagge, f. 1722, † 20/2 1724.

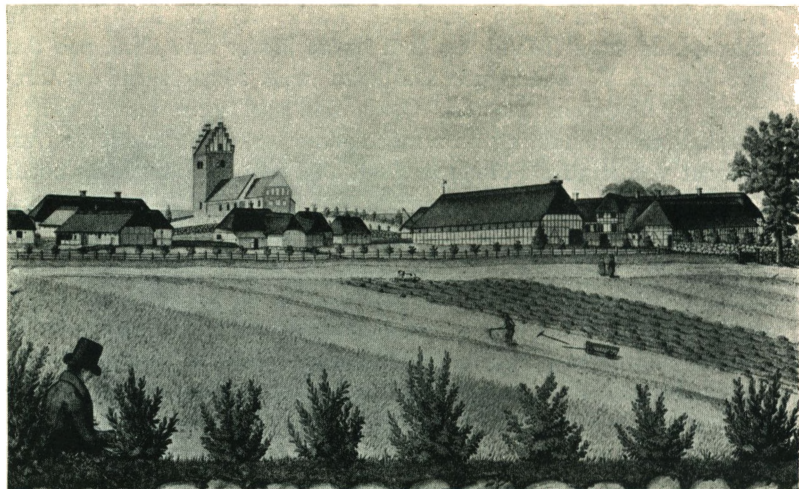
- C. EDEL NIELSDATTER SICHER, døbt i Aarhus Domkirke 1/1 1703, blev baaret af Maren Pedersdatter. Faddere vare: Kristen Mikkelsen Siker, Jørgen Andersen, Karen Nielsdatter og Karen Pedersdatter Lasse. Ved Bevilling 23/12 1729⁴⁾ fik hun under Kurator, idet den ugifte Kvinde den Gang aldrig blev myndig, selv Raadighed over sin Formue. Hun blev, skønt hun var et godt Parti, ugift hele sit Liv, og Familjesagnet sætter dette i Forbindelse med en ulykkelig

¹⁾ Hertel: Beskriv. af Aarhus Domkirke II 1, 147. ²⁾ Jyske Reg. 35, 93—96. ³⁾ Borgerskabsbogen (Hübertz 2, 337). ⁴⁾ Jyske Reg. 27, 786.

Kærlighed til en af sin Stedfaders Karle, der skal have været en ualmindelig smuk Mand, og som havde kastet sine Øjne paa den rige Jomfru. Vedkommende skal have været Mestersvend og forestaaet Stedfaderens Slagteri. Ogsaa han skal være blevet ugift i Troskab mod hende, og da Hindringerne for, at de kunde ses, var svundet ved hendes Forældres Død, skal han, som ligeledes boede i Aarhus, daglig have besøgt hende, der imidlertid ligesom han var blevet gammel, for at de kunde tale sammen om deres Ungdoms Kærlighed. — Efter sin Moder og Stedfader arvede Edel Sicher blandt andet Kærbygaard og Skaarupgaard og til at bestyre disse Ejendomme havde hun i sine senere Aar Hjælp af flere af sine Brodersønner. Hun har i Familieoverleveringen Ord for at have været karrig. Hendes store Formue tilfaldt hendes Broderdatter og 5 Brodersønner, da hun døde 15/3 1768¹⁾. Hun blev begravet i Korskirken i Aarhus Domkirke 23/3. Ved Skiftedelingen efter hende var en Broderlod 27,087 Rdl. 4 Mrk. 5¹/₁₁ Sk. og en Søsterlod 13,543 Rdl. 5 Mrk. 2⁶/₁₁ Sk.²⁾; hendes Formue beløb sig altsaa til 148,982 Rdl. 2 Mrk. 12 Sk. Denne gamle Jomfrus Navn lever endnu i hendes Broders Efterslægt; mange Kvinder af denne har Navnet Edel, som rigtignok af og til er blevet forvansket til Edle. Se »Tillæg«.

- D. NIELS NIELSEN SICHER (SECHER), af hvis Underskrift til forskellig Tid der ovenfor er meddelt Afbildning, er Stammefader for hele den Slægt, som vil blive omtalt i det følgende. Han blev født efter Faderens Død, d. 10/11, døbt i Aarhus Domkirke 13/11 1704 og da baaret af Maren Sørensdatter; Faddere var: Jørgen Andersen, Kristen Skaarup, Kristen Sicher, Maren Laasby og Anne Jensdatter. Han blev sat i Aarhus Skole og derfra sendt til Universitetet 1723. Allerede 17/10 1726 tog han teologisk Eksamen, men kun med Karakteren non contemnendus³⁾. Dette maa dog ikke forstaas som et Bevis paa ringe Flid eller Begavelse. Karakteren rettede sig den Gang ikke alene efter, hvad Kandidaterne vidste, men ogsaa efter den Stofmængde, de opgav som læst, saaledes at den, som aspirerede til laud., maatte opgive mere end den, som kun ønskede haud. ill. eller non cont., og man har endog Eksempel paa at en kundskabsrig Mand, som magelig kunde have faaet laud., af Beskedenhed kun

¹⁾ De nyttige og fornøjelige jyske Efterretninger 1768 Nr. 13. ²⁾ Se Lodsedler i Ldstgs. Sk.- og Pantebog 46, 167—9. ³⁾ Paa Stamtavlen i Hofmanns: Foundationer paa de Legata, som er stiftede af P. Lasson, gøres han med Urette til Magister. Nogen akademisk Grad havde han ikke.

Udbyneder Præstegaard (formentlig opført af Niels Nielsen Siker).

opgav det Pensum, som udfordredes til non cont.¹⁾. Paa Grund af den korte Tid, N. Siker brugte til sit Studium, maa det antages, at han har opgivet til ringere Karakter for hurtig at kunne faa Præstembede, muligvis i det Haab, at hans Stedfaders Forbindelser med jyske Godsejere, som havde Kaldsret til Præstembeder, nok skulde skaffe ham et af de bedre. Han maatte dog vente i 8 Aar, thi først 12/4 1731 blev han kaldet (vgl. Stadf. 1/6)²⁾ til Præst i Udbyneder og Kastberg af Ejeren af Overgaard Fredrik v. Ahrenstorff, der med forskellige Frænder findes blandt Ole Olesens³⁾ og siden blandt hans egne Debitorer. Om sin Virksomhed som Præst fik han Lejlighed til at udtale sig en halv Snes Aar efter sin Udnævnelse, da Bisperne 1740 skulde afgive Beretning til Generalkirkeinspektionskollegiet om, hvorledes Katekisationen blev forrettet. Biskop Hygom indberettede da om Udbynedre og Kastberg:

»Sognepræsten Hr. Niels Siker skriver, at fra den Tid han kom til disse tvende Menigheder er Ungdommen bleven baade af ham selv og Degnen hver Søndag straks efter Tjænesten eksamineret i den Kirke, hvor

¹⁾ Næmlig Hørerer ved Aalborg Skole Bjørn Glædrup, om hvem det fortalte meddeles af J. H. Tauber, se Dsk. Maanedsskr. 1865 I, 82. ²⁾ Jyske Reg. 1731. Hans originale Ansøgning findes bl. Jyske Indlæg 1731. ³⁾ Denne fik sig 1737 tiltransporteret Fred. Ahrenstorffs Panteobligation paa 9000 Rdl., der var udstedt 1730 (Pantebog 40, 737).

der er Sidstprædiken og undertiden af Skolemesterne hver i sit Sogn foruden, at der af ham hver Søndag paa Prædikestolen bliver noget kortelig talt over Catechismum. Desforuden mælder han, at Ungdommen bliver af ham overhørt paa den Dag, de gaa til Skriftemaal, saa og at Degnen holder sig Loven efterrettelig med at samle Ungdommen om Vinteren paa bekvemme Steder til Overhørelse¹⁾.)

Den pietistiske Biskop Hygom, efter hvis Mening det religiøse Liv kun fandtes i samme Omfang, som »Opvækkelsen« greb om sig, synes ikke at have været tilfreds med Udbyttet af N. Sichers Virksomhed. En ironisk Haan klinger gennem hans Visitatsberetning fra 1740:

»Hr. Niels Sicher prædikede det bedste af ham kunde forventes og talede intet mod Sandheden. Iblandt en talrig Ungdom var ganske faa, som kunde svare forstandig. Bønderne, som for største Delen ere Tjænerne til Overgaard, laa under en haard Trældom, der forvolder det her, som saa mange Steder, at Børnene hverken faa Lyst eller Tid til at bekymre sig om det ene fornødne²⁾.)

Om det siden lykkedes N. Sicher at vinde Biskop Hygoms Ros for sin Virksomhed vides ikke, men det er ikke sandsynligt. Thi om man end ikke saa sjældent ser at de ivrigste Pietister havde ganske god Forstand paa denne Verdens Goder, naar de selv kunne faa fat paa dem, saa kunne de dog ikke tilgive at andre end deres egne faa dem i Hænde, og det har næppe været en Ros for N. Sicher i Biskop Hygoms Øjne, at han var Arving til en stor Formue og allerede tidlig mente at kunne dele sin Interesse mellem det, som Bispen kalder »det ene fornødne«, og Stillingen som Godsejer og Pengemand.

Niels Sicher byggede Udbyneder Præstegaard. Den er nu brændt. Den sidste Del — en Lade af Egebindingsværk — brændte c. 1931.

I 1742 (Købekontrakt 8/3) havde hans Stefader købt Sødtringholm Hovedgaard af Kancelliraad Hans Ejlersøn Steinfeldt til Demstrup, og efter hans Vilje blev Skødet udstedt 19/2 1744 til N. Sicher³⁾. Det Gods, som denne saaledes blev Ejer af, havde følgende Størrelse i Hartkorn: Hovedgaarden 27 Tdr. 2 Fdk. 1 Alb., Skovskyld 1 Tde. 2 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb., Hammergaards Hedehus 5 Skp. 2 Alb., Bøndergods 200 Tdr. 2 Skp. 3 Fdk. 2½ Alb., og Sødtring Kirke-tiende 12 Tdr. Derhos medfulgte Patronatsret og Kaldsret til Sødtring

¹⁾ Biskoppernes Relationer om hvorledes Katekisationen i begge Riger forrettes, 1740, i Gen.kirkeinsp.kolleg. Arkiv, Pakke Nr. 18. ²⁾ Anførte Arkiv, trykt i Saml. til jysk Hist. og Topogr. 3, 380. ³⁾ Viborg Ldstgs. Sk.- og Pbg. 41, 693—4.

Kirke. Dette Køb gav Anledning til aarelange Stridigheder mellem Køber og Sælger. Steinfeldt forbeholdt sig ved Salget Halvdelen af de i Sødring Skov staaende Træer, som blev delte ved Lodkastning, dog skulde Græsning, Ejendommen og Herligheden følge Sødringholm. Steinfeldt fældede efterhaanden sine Træer paa en Snes Stykker nær og disse benyttede han til Udgangspunkt for en Række Chikanerier mod N. Sicher. Under Paaskud af at hans Træer led Skade derved, forbød han Opdyrkningen af Jorden i Skoven, skønt Pløjningen skete uden Mæn for hans Træer. N. Sicher lod indhegne Skoven for at frede den mod Kvæget, som brød ind fra Marken og ødelagde Træerne, og skønt Steinfeldts egne ogsaa nød godt heraf, rejste han en lang Retstrætte, fordi han ikke havde fri Adgang til sine Træer, skønt de almindelige Led i Hegnet stod ham aabne, o. s. v.¹⁾ N. Sicher indgav 1756 en udførlig motiveret Klage til Kancelliet²⁾ og ansøgte om Udmeldelse af Kommissærer, som kunde paakende Stridspunkterne mellem ham og Steinfeldt, men Kancelliet henviste ham til at gøre sin Ret gældende efter Lands Lov og Ret paa almindelig Maade. Sødringholm brændte 1757 og N. Sicher opførte da en ny Bindingsværks Hovedbygning.

Hovedbygningen staaar endnu med de 3 Fløje, en mindre Sidefløj mod Vest samt en Bygning nordvest for Hovedfløjen er nedrevet. Den østlige Sidefløj er ombygget af Godsejer v. Buchwald, der ligeledes har bygget et lille »Winsor« Taarn paa den vestlige Side af Frontespisen paa Hovedfløjen. Paa en Sandsten, der oprindeligt har været indmuret i Frontespisen, men nu staaar ved Foden af Taarnet, staaar følgende:

»Jeg satt hen i en Askehob
 Gud ved af hvad for vaade
 Hr. Secher bygde mig igien
 ved Herrens Hiælp og Naade
 Se Herren tog og gav
 Hans Navn være priset
 O Eftermand min Skiebne her
 er Dig i Korthed viset
 N. Secher J. M. Anchersen.«

En anden Trætte havde N. Sicher med Ejeren af den i hans Pastorat beliggende Overgaard, Konferensraad Arenstorff, som vilde tilegne

¹⁾ Se N. Siphers Fremstilling i »Efterretninger fra jyske Stifter, Landvæsenet vedkom.« 1759—64, Nr. 115 i Gen.landvæs.kollegiets Arkiv. ²⁾ Gengivet i Kancelliets Supplik 5 O Nr. 668.

sig et Part af Udbyneder Kirkes Kvægtiende, der hørte til Præstekaldets Indtægter. Kancelliet henviste N. Sicher til Lands Lov og Ret og meddelte ham fri Proces til at gøre sin Ret gældende¹⁾.

N. Sicher og Hustru fik 19/4 1743²⁾ Bevilling til, at den længst levende maatte sidde i uskiftet Bo saa længe den levede i enlig Stand og siden skifte med Samfrænder. Som Følge heraf er Skiftet ikke indført i nogen offentlig Skifteprotokol, og vi kunne ikke angive, til hvor meget hans Formue beløb sig. De ved hans Død ikke ud-slettede og kvitterede Panteobligationer ville dog give en lille Forestilling om den. Der var da Obligationer af:

1763 fra Hans Henrik Jørgensen til Staarupgaard paa 14,000 Rdl. (45, 345.)³⁾

1765 fra Oberstinde Johanne Avgusta Arenstorff paa 20,000 Rdl. (45, 344.)

1765 fra Marineløjtnant Fr. Arenstorff paa 10,000 Rdl. (45, 345.)

1766 fra Jørgen Hvas de Lindenpalm til Tirsbæk og Bryskeborg paa 24,000 Rdl. (45, 424.)

1767 fra Søren Klemensen Møller paa Slyngborggaard i Randers paa 2000 Rdl. (45, 617.)

1767 fra Forpagter Torn Thomsen paa 3000 Rdl. (45, 617.)

1767 fra Sebastian Wøldike til Visselberg paa 12,000 Rdl. (45, 615.)

1768 fra Matias Brunov til Grovenørgaard i Salling paa 2200 Rdl. (45, 785.)

1768 fra Kancelliraad Halse, Konrektor i Aarhus, Ejer af Kvistrup, paa 20,000 Rdl. (45, 782.)

Altsaa i alt i Panteobligationer for egen Regning 107,200 Rdl. Hertil kommer endnu en Obligation paa 40,000 Rdl., som han sammen med sin Søster Edel Sicher havde modtaget 1765 af Kammerherre og Overstaldmester Generalløjtnant Erhard Greve af Wedel Friis og Hustru mod Pant i Kollerupgaard og Gods (i alt c. 825 Tdr. Hartkorn). Da han desuden ejede Sødtringholm med Gods, hæver det anførte det over enhver Tvivl, at Giessings Udsagn om N. Sicher, at han var sin Tids rigeste Præst i Danmark og ejede over 150,000 Rdl.⁴⁾, er saa langt fra at være overdrevet, at hans Formue endogsaa var meget betydeligere og formodenlig beløb sig til omtrent en 600,000 Kr., der den Gang var langt mere værd end nu. — Til Oplysning om hans Pengeomsætning i det hele taget, skal endnu nævnes de Panteobligationer, som ved hans Død var blevne indfrie-

¹⁾ Kancelliets Supplik 5 U Nr. 1103. ²⁾ Jyske Reg. 32, 52. ³⁾ De indklamrede Tal er Henvisninger til Viborg Ldstgs. Skøde- og Pantebog. ⁴⁾ Jubellærere 2, I, S. 275.

1760 Peter Stjernholm¹⁾ til Ørndrup paa Mors (4000 Rdl.), Rasmus Stjernholm²⁾ til Keldgaard (2500 Rdl.); 1761 Generalkrigskommissær Markus v. Hjelmkrone³⁾ til Herningsholm (14,000 Rdl.), Oberstløjtnant Hans Vilh. Rosenvinge⁴⁾ til Vennergaard og Tyberg (20,000 Rdl.), Kancelliraad Jak. Lerche⁵⁾ til Ørsløvkløster (6000 Rdl.); 1763 Ritmester Joh. Glud⁶⁾ til Kærgaardsholm (16,000 Rdl.), Oberst Andr. Arenstorff⁷⁾ til Visborggaard (3000 Rdl.) og Hans Henrik Jørgensen⁸⁾ til Staarupgaard (14,000 Rdl.).

Om vi end saaledes i Henseende til Oplysning om N. Sichers Formuesforhold i sin Helhed maa nøjes med Opregning af hans Panteobligationer, er det dog muligt at give Meddelelser om andre Enkeltheder af hans Ejendele. Efter hans Død bode hans Enke paa Sødriugholm, og da hun var død, blev der holdt Auktion⁹⁾ over den største Del af Gaardens Indbo. Auktionsfortegnelsen omfatter hele Indboet, ogsaa det, som ikke blev solgt, thi der staa bemærket ved en Del Sengeklæder, at de blev delte mellem Arvingerne, og vi kunne derfor sikkert gaa ud fra, at følgende Bøger som bortsolgt, havde udgjort N. Sichers tarvelige Bogsamling:

Ursins Forklaring over Jobs Bog, 1726; Luthers Forklaring over Pauli Epistel til de Galater; Berners Forklaring over Søndagsteksterne; Hesselbergs Juridiske Kollegium (1753—55); Tychonius: Den augsburgske Bekendelses Historie (1732); Moralistenbibliotek i 2 Dele; Trojels Jubelaar; De udvalgte Krone; Holbergs Komedier; 6 Ligprædikener; 1 gammel Bibel og 7 gamle Bøger.

Perlen i denne Bogsamling er aabenbart Holbergs Komedier, og ser man paa den uforholdsmæssige Samling af Ligprædikener, ligger den Formodning nær, at disse har tjent som Forbilleder eller maaske som Kilder, hvorefter lignende Lejlighedstaler blev udarbejdede. — Dernæst blev paa Auktionen solgt Boets Guld og Sølv-tøj; der var:

1 Guld: 1 tre Leds Ring, en enkelt Ring og 1 Par Øreslanger, og i Sølv: 12 Spiseskeer med Navn I. M. A.¹⁰⁾ (42 Lod), 12 Spiseskeer med Navn O. O. S.¹¹⁾ og M. I. D.¹²⁾ (43¹/₂ Lod), 1 Ske med J. A. S. og M. S. D. (2³/₄ Lod), 1 knækket Sukkerbøsse med J. A. S.¹³⁾ (16¹/₂ Lod), 1 graveret Bæger med S. R. B. og A. M. N. S. (16¹/₂ Lod), 2 indvendig forgyldte

¹⁾ Ldstgs. Sk.- og Pbg. 44, 320. ²⁾ A. St. 44, 321. ³⁾ A. St. 44, 468. ⁴⁾ A. St. 44, 473. ⁵⁾ A. St. 44, 475. ⁶⁾ A. St. 44, 816. ⁷⁾ A. St. 44, 819. ⁸⁾ A. St. 44, 817. ⁹⁾ Auktionsprotok. for den gejstlige Jurisdiktion i Gerlev Herred 1769—1811 Bl. 19—29. ¹⁰⁾ ∴ Johanne Marie Anchersen. ¹¹⁾ ∴ Ole OleSen. ¹²⁾ ∴ Maren JørgensDatter. ¹³⁾ ∴ Jørgen AnderSen (ovfr. S. 72).

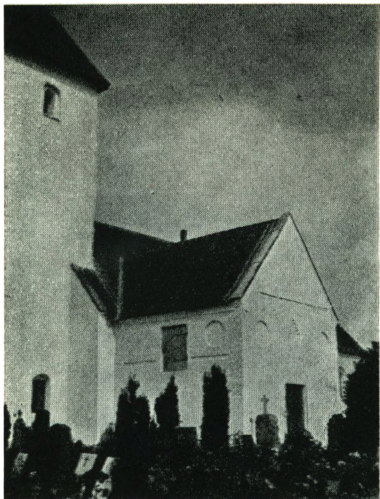

Sødring Kirke.

Bægere med samme Navne (27 Lod), 1 Par graverede Lysestager ($39\frac{3}{4}$ Lod), 1 Par mindre ($27\frac{1}{2}$ Lod), 1 Peberbøsse ($5\frac{1}{2}$ Lod), 1 Sølvkande (82 Lod), 1 Kaffekande (64 Lod), 10 Teskeer og en Sukkerklemme (10 Lod), 1 Potageske (12 Lod), en Lysesaks med Fad ($11\frac{1}{4}$ Lod), 1 flad Snustobaksdaase ($5\frac{1}{2}$ Lod), 1 mindre Daase ($2\frac{3}{4}$ Lod), 1 Suppeskaal ($44\frac{3}{4}$ Lod) den foran afbildede Skaal, 1 Hovedvandsæg ($2\frac{1}{2}$ Lod), 1 Par smaa Sølvspænder, 2 Spiseskeer med P. M. O. ($5\frac{3}{4}$ Lod), 1 gammel Sukkerbøsse (18 Lod).

Desuden blev solgt en stor Del Køkkentøj af Jern, Kobber, Tin, Porcellæn, Sten, Træ; endvidere Møbler, Dækketøj, Lagener, Sengeklæder o. s. v., men da der f. Eks. ikke om Møblerne meddeles noget nærmere om deres Udstyr, vil det ikke lønne sig at gaa ind paa en nærmere Opregning heraf. Ved Auktionen indkom c. 920 Rdl., og da en stor Mængde af Sengeklæderne deltes uden at komme under Hammeren, er det klart, at der maa have foreligget et for den Tid ualmindelig stort og godt Indbo.

N. Sicher døde pludselig af Slag under et Ophold i Randers d. 11/5 1768 og blev hensat i i Kirken d. 20/5. I Følge Randers Købmandslavs Bog har Lavet baaret Niels Secher ind i Randers Kirke og næste Aar ud igen. Dette maa hænge sammen med, at Familie-

Familiekapellet ved Sødring Kirke.

kapellet ved Sødring Kirke var bleven færdigt, saa at hans Kiste kunde henstilles der.

Kapellet er tilbygget Kirken paa den søndre Mur, her findes endnu Spor af Døren, der fra Kirken har ført ind til Kapellet.

Da Kapellet i de senere Ejeres Tid har været benyttet som almindeligt Ligkapel, indtil der for faa Aar siden blev bygget et saadant paa Kirkegaarden, er der indsat en Dør i Kapellets sydlige Gavl i Stedet for den tilmurede.

Da Kapellet er bygget af og for Slægten Secher, har Familieforeningen overtaget Vedligeholdelsen af Kapellets Indre, medens Menighedsraadet sørger for det Ydre. Kisterne er istandsatte, og Døren er forsynet med Slægtens Bomærke. Se »Tillæg«.

I Familiekapellet henstaar følgende: (7 Kister).

Præsten Niels Nielsen Secher og Hustru.

Kammerraad Matias Povlsen Secher og Hustru.

Overkrigskommissær Markus Peter Secher og Hustru, og sidst-

nævntes Søn Ancher Jørgen Secher, død 10/1 1821, 9 Aar 11 Mdr. gl.

Paa Niels Secher's Kisteplade (af Messing) staar:

Her udi er nedlagt det jordiske af den i Livet velædle velærværdige og høylærde Hr. Niels Secher forhen Herre til Sødringholm Schaarup og Kierbye Gaarder samt Sognepræst for Udbyeneder og Kastberg Menighed. Han fik denne Verdens Lys at see den 10 Nov 1704. Faderen var den velædle Hr. Niels Michelsen Secher forudum Kiøbmand og Indvaaner udi Aarhus og Moderen velædle Maren Jørgensdatter Hørning. Disse brave Forældre lode denne deres Søn oplære udi i Visdommens Skoles frie Kunster. Hans Fremgang derudi gjorde deres Haab Fyldest og Udfaldet kronede de fælles Ønsker da han i Aaret 1730 blev indviet til Helligdommens Tjeneste. Aaret derefter forbandt han sig ved de kærligste Baand den velædle Jomfrue, Jomfrue Johanne Marie Anchersen. Dette Ægteskab blev velsignet med 6 Sønner og 2 Døtre, af hvilke en Søn og en Datter er gangne forud for deres Fader. En hiertesaaet Enke med 6 efterladte Børn maa nu savne i ham en troefast Ægtefælle og omhyggelig Fader. Da

hans Livs Lys blev udslugt den 11' May Anno 1768 og hans Siæl nu er hos Gud og nyder de retfærdiges Belønning.

Til Lykke da Du brave Mand
Du har nu udi Eye
en Herlighed som ævig kand
Alverdens overveye
Din Gud som Du har tienet her
Han paa Dit Arbejd skønnet
Og med en Æreskrone der
Din Troefasthed belønnet

Paa Johanne Marie Anchersens Kisteplade (af Kobber) staar:

Staae her Du som selv er dødelig. Her gives nye Mindelser om Livets Forkrænkelighed og hiin lange Ævighed. Tiimen er snart omme, maaske Døden med hastige Skridt nærmer sig for at føre Dig til Aandernes Bolig. Der boer nu Siælen af sal. Madame Johanne Marie Anchersen, som forenede sig med denne afsiælede Hytte den 27' April 1705 siden med den forlængst sallig Hr. Niels Secher den 23' Septembris 1732, men nu forlod disse jordiske Lævninger den 26' May 1775. Efter 36 Aars Ægteskab og 70 Aars med Glæde og Møysomhed sammenblandede Leve-Tiid, da hun rettere hensov end døde. Den fattige sauner Hende og 5 Sønner med 1 Datter føler en øm og kiærlig Moders Tab. Dog glæder de sig at hun fandt Ende Bekymringer og Begyndelse paa alle Ønsker hos Aandens Gud.

Jeg gik fra Werden ud, jeg endte mine Dage i Fred med Siæle: Roe
Har Glæde for den Plage, som Tiid og Alderdom vil byde frem for dem
der efter mig endnu i Werden er igjen.

Paa Mathias Povlsen Secher's Kisteplade (af Kobber) staar:

Tænk Ker Skue og Tilbed.

Her indesluttes det dødelige af den retsindige Gudsdyrker, den høymodige Welgiører, den wyrksomme Borger, den aarvaagne Huusfader, den troefaste Ven, den ømme Ægtefælle, den kierlige Børnefader sal. Mathias Povlsen Secher, kgl Maist. virkelig Kammerraad og Herre til Sødringholm. Født i Udbyeneder Præstegaard d. 6' April 1742, død paa Sødringholm 30' Martz 1794, begrædt af alle som kiendte hans ædle Daad, men mest hans efterladte dybtsørgende Ænke, tvende Sønner, sex Døtre.

Den retskafnes Minde er til Velsignelse.

Paa Adolphine Müllers Kisteplade (af Sølv) staar:

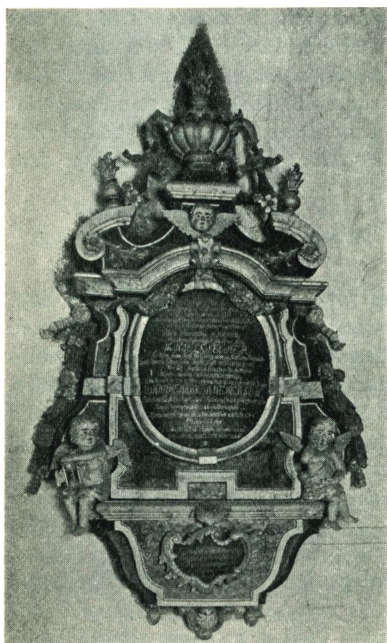
I dette snævre Sovekammer er henlagt til Hvile det forgiængelige af Adolphine Sophie, fød Müller.

Hun saae Lyset første Gang i Karlebye Prgd d. 29' Aug. 1746. En blid og rolig Død tillukkede hendes Øjne i Horsens den 1' Dec. 1820. Hun blev ved Ægteskabets hellige Baand forenet med Kammerraad Mathias

Povlsen Secher til Sødringholm den 22' Juni 1770 og dette Ægteskab velsignede Gud med 8 Børn. Hun var sin Mands kierlige, ømme og troefaste Medhiælp, sine Børns blide forstandige og omhyggelige Moder i Glæde og Sorg, sine Venners redelige Deltagerinde. At kiende og højagte hende var et og det samme, thi den ædle Siæl erkjendtes i en virksom, gavnrig, dydig og gudfrygtig Vandel. Sov sødt i Fred Du fromme Støv, her er Du saæt i Forkrænkelighed, hisset lever Aanden som prydede dig i evig Ære og uforkrænkelighed.

Paa Markus Peter Secher's Kisteplade (af Zink) staar:

Denne Kiste indeholder Støvet af Overkrigskommisær Marchus Ancher-sen Secher Herre til Sødringholm, f. paa Kiærbyegaard d. 30' Maj 1781. Af Naturen havde han en lys Forstand, som fra den tidligste Ungdom udvikledes ad den videnskabelige Dannelse, der adler Mennesket og aabner Hjærtet i Gudsfrygt, Dyd og Retskaffenhed. Derfor kiendtes han i Livet og æres efter Døden som en trofast Ægtefælle, en kiærlig Fader, en god Kristen, en retsindig Ven, en ædel Velgiører mod Fattige, en blid Husbonde mod hans undergivne, miskiendt af enkelte, agtet af mange, elsket og savnet af hans efterladte Ægtefælle, Børn Familie og Venner indslumrede han rolig den 16' Jan. 1831.

Epitafium i Sødring Kirke over Niels Secher og Hustru.

I Kirken, umiddelbart ved Siden af den tilmurede Dør til Kapellet, hænger Epitafiet over Niels Secher og Hustru, hvis Indskript lyder saaledes:

Inden disse Gravstene sees indsatte Lævninger af det forkrænkelige og dødelige, som i Jorden bør gjemmes til Guds Aabenbarelsensdag, thi her er eet bestemt Hvilested for Familien og det afsiælede Støv, som forhen omgav Siælen af den velædle, velærværdige og høylærde nu i Herren hensovede Guds Ords Tiener, sallig Hr. Niels Secher, fordum Sognepræst for Udbyeneder og Kastbjerg Menigheder samt Herre til Sødringholm, Kjærby Gaard og Skaarup Gaard.

Var født i Aarhus Anno 1704 den 10' November, blev efter Himlens Kald indviet til det offentlige Lærer-

embede Aar 1730 og kom i Ægteskab Aar 1732 den 23' Sep. med sallig Madam Johanne Marie Anchersen, født i Karlebye Anno 1705 den 27' April. I hvilket Ægteskab de afledte 6 Sønner og 2 Døtre, hvoraf 1 Søn og 1 Datter i den spæde Alder hensovede.

Erre her nedsatte, denne Herrens troe Tiener døde den 11' May 1768 i sit Alders 64' Aar.

Hans efterladte sallig Madam omvexlede Tiden med Evigheden den 26' May 1775 i sit Alders 71' Aard.

Hans Enke oprettede 14/4 1770 et Legat paa 2000 Rdl. med Prioritet i Sødringholm, »da min salig Mand nogle Aar før sin Død var betænkt paa til de fattige paa Sødringholms Gods at bortskjænke en liden Kapital af den Velsignelse, hvor med vi af Herren var bleven forlænet, men der med ikke kom til Ende, . . . ej paatvivlende, at jo samtlige mine kære Børn, saa længe nogen af dennem lever, som og deres Børn og Afkom efter dennem, saa længe nogen af dennem er til, kærligen ville have Øje med, at denne min Fundats troligen og nøje i alle Stykker vorder opfyldt og efterkommet, i Mangel deraf de og i deres Orden skal være berettiget for Øvrigheden at kunne klage derover, ja derpaa i nødige Tilfælde ved Lovmaal mod de eller den skyldige at kunne tale¹⁾.

~ 23/9 1732 JOHANNE MARIE ANCHERSEN, f. 27/4 1706, Datter af Mag. Peder Anchersen, Præst i Karlby og Voldby (se ovfr. S. 88). Hun døde paa Sødringholm 26/5 1775, begr. 7/6. Hendes venskabelige Forhold til sine 3 Sønners Svigermoder Margr. Grotum Bergh, er alt omtalt ovfr. S. 93.

1. *Klementine Marta Secher*, f. 25/9 1733, † 30/6 1783 havde en Søn, der døde som Barn. Hun skal være blevet sindssyg og døde paa Demstrup, der da ejedes af hendes Broder M. P. Secher. Før sin Død udtalte hun Ønsket om, at denne Broder skulde arve hende og det, som kunde udkomme af det endnu usluttede Skifte efter hendes afdøde Husbond, »fordi og i Betragtning, at hun hos ham havde erholdt Opholdssted og ved hans Bestyrelse var blevet suteneret udi hendes Enkestand«. I Henhold hertil gav de andre Brødre ved Erklæring af 14/7 1783 Afkald paa Arv efter hende²⁾. Hendes Kiste stod i Raaby Kirke, men er nu nedgravet. Paa Kistepladen der nu hænger i Kirken læses:

Mine Læsere.

Guds ømme Forsorg i Livet / havde jeg Clementine Marta / født Secher / stedse Prøver paa / Den gjorde denne Indtryk paa mig / at jeg /

¹⁾ A. St. 46, 404. ²⁾ Viborg Ldstgs. Pantebog 49, 634.

i Livet men allermost i Døden / overgav mig ganske til ham / I Aaret 1733 den 25 September / blev / Udbynder Præstegaard mit Fadersted / hvor mine Forældre ærværdige og christelige Præstefolk / opdrog mig i Huslighed men især til sand Guds frygt / Aar 1769 de. 15 September / kom jeg i kærlig Ægteskab med Hr. Niels Kirketerp / da Kiøbmand i Hobro / og blev i samme velsignet / med en Datter / som alt er død / I Aaret 1779 / forøgede Gud min Sorg ved min sal Mands Død / Da jeg blev en bedrøvet Enke og maatte befinde / at Livet er fuld af Omvexlinger / saavel til Glæde som Sorg / men derunder / var mit Haab altid til Gud / der hjemkaldte min Sjæl / til / den salige Evighed / paa Demstrup Aar 1783 den 3 Junig / den jordvirkende Legemet er kuns nu tilbage / i denne Kiste / som vist ved Dagens Ende / skal forenes / igen med Sjælen —

~ paa Sødringholm 15/9 1769¹⁾ NIELS KIRKETERP, f. 1736, Købmand i Hobro. Efter sin Fader Købmand Morten Kirketerp, † 1765, fik han Sønder og Nørre Onsild Kirketiender samt en Enghave ved Hobro²⁾. Han købte 2/10 1769 paa Auktion efter Kammerraad Fredr. Munch Ovegaard ved Hobro for 27,300 Rdl.³⁾, men blev dog boende i Hobro, hvor han † 12/4 1779 (Jyske Efterr.). Han forpagtede Konsumtionsafgiften af Hobro for Aarene 1773—75 for en aarlig Afgift af 835 Rdl.⁴⁾. Muligvis var dette en forfejlet Spekulation, thi N. Kirketerp befandt sig til Trods for, at hans Hustru arvede mange Penge efter sin Fader og Faster, i stadig Pengeforlegenhed; han optog jævnlig Laan i sine faste Ejendomme og efterlod sig, i Stedet for Tilgodehavende, Panteobligationsgæld til Beløb af 23,200 Rdl.⁵⁾. Skønt han havde tilkøbt Gods i Ove, Valsgaard og Vibbestrup for 1800 Rdl.⁶⁾ og Vibbestrup Kirketiende (9 Tdr. Hartkorn) for 1775 Rdl.⁷⁾, maatte hans Bo dog sælge Ovegaard (Hovedgaardstakst 23 Tdr. 6 Skp. 3 Fdk. Hartkorn, Mølleskyld 7 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk., Konge- og Kirketiender 23 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk., Bøndergods 203 Tdr. 1 Skp. 2²/₃ Alb. med Mølleskyld 10 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2¹/₂ Alb. Hartkorn og aarlig Landgilde 558 Rdl. 5 Mrk. 10 Sk. Penge, 2 Gæs og 30 Høns) med Tab for 27,240 Rdl.⁸⁾.

2. Peder Nikolaj Secher, f. 23/11 1735, † 1819, begr. 17/10, Ejer af Skaarupgaard, er Stamfader for Skaarupgaard-Linjen. A 2.
3. Ole Kristian Secher, f. 17/6 1739, A 3. (Jyske Efterr.), var Købmand og Konsumtionsforpagter i Aarhus. Han købte 1769 (Skøde

¹⁾ Jyske Efterretninger. ²⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 45, 455. ³⁾ A. St. 46, 342. ⁴⁾ A. St. 47, 94. ⁵⁾ A. St. 46, 71 (1772: 3900 Rdl.); 47, 165 (1772: 2000 Rdl.); 48, 35 (1776: 3300 Rdl.); 48, 496 (1778: 8000 Rdl.); 48, 497 (1778: 6000 Rdl.). ⁶⁾ A. St. 47, 68 (1770). ⁷⁾ A. St. 47, 69 (1771). ⁸⁾ A. St. 49, 183.

26/4) af sin Svoger Povl Østergaard Hammergaard med Gods og Tiender med 109 Tdr. 6 Sk. Hartkorn¹⁾, men han skødede alt Aaret efter, 4/5 1770, denne Ejendom til Iver Bertelsen af Sest²⁾. Med sin anden Hustru fik han Lynderupgaard. Han † uden Efterkommere paa Lynderupgaard 30/1 1779 (Jyske Efterr.) og ligger begravet paa Lynderup Kirkegaard, hvor der findes den paa Side 130 afbildede Sten med følgende Tekst:

Ecclef 12. v. 7^{de}
 Da Gud tog Aanden, som Gud gav
 Imodtog her Jorden som det var kommen af
 Støvet
 af
 Velædle Hr Ole Christian Secher
 Fød Aar 1739 død d. 31te Janu. 1779
 samt
 Velædle Hr. Mogens Lottrup
 Fød Aar 1745 d 3^{die} September død d. 15 Maii 1803
 Haver i sin Tid været Herrer til Lynderupgaard
 og Begge Verdige og højtælskte Mænd
 af
 Velædle Mad- Mette Marie Friis
 Fød d. Aprilii Aar 1749 død d. 180
 Som ogsaa ønsker at hvile her
 For med dem forklarede
 At samles i de evige Glædens Boliger

Han og 1. Hustru gjorde 23/7 1768³⁾ gensidigt Testamente om, at den længstlevende skulde arve den anden mod at betale dennes Arvinger den løjerlige Sum af 20 Rdl. Da han overlevede hende, følte han sig dog ikke ret sikker i Besiddelsen af Arven og han fik derfor 19/1 1776 kgl. Stadfæstelse paa at den ogsaa tilkom ham. Et gensidigt Testamente af samme Indhold indgik han ogsaa med sin anden Hustru (kgl. Stadf. 12/7 1777⁴⁾), men nu var det hende, som fik Fordelen, da han døde først, og hans Slægt fik derfor af hans store Formue kun de 20 Rdl.

1. ~ 23/11 1769 ANE MARGRETE JENS DATTER WISSING, som † 26/12 1775 i Aarhus, 33 Aar gml. Hun og Husbond fik kort før hendes Død, 10/11 1775⁵⁾, Bevilling til i sin Saligheds Sag at lade sig betjene af hvilken Præst de vilde, men Aarsagen til

¹⁾ Viborg Landstings Skøde- og Pantebog 46, 105. ²⁾ A. St. 46, 359. ³⁾ Kgl. Stadf. 15/11 1771, se Jyske Reg. 41, 623. ⁴⁾ A. St. 42, 119. ⁵⁾ A. St. 41, 578.

at de søgte denne Tilladelse er ikke bekendt. Da hun saa kort efter døde, søgtes en ny Bevilling af 29/12 1775 til at hun imod Begravelseslovgivningen maatte begraves om Morgenens, og hun blev da ifølge Kirkebogen 3/1 1776 »begravet i Domkirken Kl. halv 9 om Formiddagen under Trauersmusik med Jordspaaastelse af Provst Monrad, uden Parentation henbaaret af Købmands-

lavet«. Af dette var naturligvis hendes Mand Medlem, og det var det fornemste i Byen¹⁾.

2. ~ 4/9 1776²⁾ METTE MARIE FRIIS, Datter af Malte Friis, Ejer af Lynderupgaard. Hun arvede, som vi have sét, hele sin Husbonds Formue, men dog havde hun ikke mere Ærbødighed for hans Minde end at hun søgte Bevilling (10/9 1779) til før Sørgeaaret var omme at indlade sig i nyt Ægteskab. Herefter blev hun knap 9 Maaneder efter sin Husbonds Død 2. ~ 22/10 1779 med Mogens Lotterup, som fik Lynderupgaard med hende og † 1/6 1803, 57 Aar gammel.

4. ANCHER JØRGEN SECHER, f. 2/2 1742, † 3/4 1803, Ejer af Kærbygaard og Vestereng, er *Stamfader for Kærbygaard-Linjen*. A. 4.
5. MATTIAS POVLSEN SECHER, f. 1743, † 30/3 1794, Ejer af Sødringholm og Demstrup, er *Stamfader for Sødringholm-Linjen*. A. 5.
6. TOMAS SECHER, f. 1744, † 19/4 1811, Ejer af Hjortshøjlund, er *Stamfader for Hjortshøjlund-Linjen*. A. 6.

¹⁾ Hertel a. St. 2, 246—7. ²⁾ Ifølge Bevill. 30/8 1776 viede hjemme uden Lysning og Trolovelse, a. St. 41, 578.

Skaarupgaard.

Skaarupgaard-Linien.

A. 2. PEDER NIKOLAJ SECHER, f. 23/II 1735, d. 8/IO 1819. S. af Sognepræst til Udbyneder og Ejer af Sødringholm Niels Secher (se ovenf. S. 117), gik i sin Ungdom sin Faders Stedfader Ole Olesen og sin Faster Edel Sicher til Haande med Bestyrelsen af deres Ejendomme Kærbygaard og Skaarupgaard fra 1759 og besøgte særlig den aarlige Undersøgelse hos Bønderne efter ulovlige Brændevinsbrænderiredskaber; han boede i den Tid hos sine Frænder i Aarhus. Han bestyrede Skaarupgaard til Fasterens Død 1768 og derefter for Faderen til dennes Død, hvorefter han 1769, da han fik Arven efter Fasteren udbetalt (27,087 Rdl. 4 Mrk. 5¹/₂ Sk.), købte Skaarupgaard for 35,196 Rdl. (Værdien uden Fradrag af Gælden sattes til 41,227 Rdl.), dog godtgjordes ham heraf 1100 Rdl., der var Legat til de fattige, og 100 Rdl., hvis Renter skulde anvendes til Fædrenebegravelsens Vedligeholdelse i Aarhus Domkirke. Ejendommen var af Størrelse, som da Ole Olesen købte den (ovenf. S. 113), paa det nær, at Bondegodset

nu var 300 Tdr. 2 Skp. $1\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, og Mejlbj Kongetiende var kommet til.

Kort efter Fasteren døde hans Fader, og efter denne fik han ogsaa en stor Arv; efter sin Svigermoder arvede han 1785 — 14,398 Rdl. 1 Mrk. 8 Sk., og efter sin Hustrus Farbroder Peder Mørch til Nørlund (ovenf. S. 89) tilfaldt ham 31,612 Rdl. 3 Mrk. $11\frac{7}{12}$ Sk.

Da han desuden levede i en Tid med stærkt opadgaende Konjunkturer for Landbruget, blev han tilsidst, ligesom sin Fader, en rig

Mand. Skaarupgaard, hvis Bondegods han forøgede med 61 Tdr. Hartkorn, solgte han 34 Aar efter, at han havde overtaget den, til sin Søn for det 3-4 dobbelte af Købesummen. Hertil maa bemærkes, at han foruden ovennævnte Forøgelse af Bondegodset 1770 lod Gaarden opbygge fra Grunden. Saavel Hovedbygning som Avlsbygninger af Bindingsværk, som staar endnu. Hovedbygningen er trefløjet, og den ene Sidefløj har igen to Sidefløje. Det er stadig en smuk og imponerende gammel Gaard. For de ovennævnte Legater paa 1200 Rdl. udgav han 30/9 1769 en Fundats, hvori det hedder, at de stiftes ifølge hans Fader N. N. Secher, hans Faster Edel Secher og disses Stedfader Ole Olesen og Moder Johanne Marie Anchersen deres ham bekendtgjorte Vilje, naar dertil kunde findes Lejlighed, at opfylde deres gudelig Intention til Nødlidendes og Trængendes Ophold at befordre.

Pengene prioriteredes i Skaarupgaard, og Renten af 1100 Rdl. skulde anvendes til Trængendes Understøttelse paa Skaarupgaard Gods. De 100 Rdl. skulde anvendes til Vedligeholdelse af Søren Rasmussen Baggens Begravelse i Aarhus Domkirke inden den vestre Kirkedør under Orgelværket, som tilhørte ham og skulde være Begravelse for ham og Efterkommere. Denne Begravelse lod han reparere og opmure med en Hvælving.

Begravelsen findes ikke mere, og de 100 Rdl. er ikke mere prioriterede i Skaarupgaard. Trods Undersøgelser i Landsarkivet har det ikke været muligt at faa at vide, naar den er sløjftet; der er betalt til dens Vedligeholdelse til 1804, hvorfor man maa formode, at den har delt Skæbne med Kristen Mikkelsen Sechers Begravelse (se S. 197).

Peter Nikolaj Secher.

Som nedenfor anført, har P. N. S. i 1804 foretaget en større Reparation af Todbjerg Kirke, og man kan formode, at han, foranlediget af at Domkirken har sløjft Familiebegravelsen i Aarhus, samtidig har indrettet den nedenfor beskrevne Familiebegravelse i Todbjerg Kirke.

De 1100 Rdl. til trængende er stadig prioriteret i Skaarupgaard.

P. N. Secher fortsatte Slægtens Traditioner med at være et af Hjulene i Jyllands Pengeomsætning. Hans Pengeforretninger kan dog ikke oplyses længere end til 1805, da Tinglæsningen af Panteobligationer i fast Jordegods henlagdes fra Landstinget til Herredstinget og Landstingets Pantebøger derfor ender. Til dette Aar havde han imidlertid ejet følgende Panteobligationer:

1774 Oblig. paa 10,000 Rdl. af Justrd. M. P. Markussen til Krastrup, Vaar og Gundersted (indløst 1794). — 1775 Oblig. paa 16,000 Rdl. af Konsistrd. Jelstrup (indløst 1782). — 1779 Oblig. paa 14,000 Rdl. af Lavrs Skipper Hviid til Aagaard (indløst 1787). — 1782 Oblig. paa 14,000 Rdl. af Lars Helvad og Hans Ad. Tegder til Korsøgaard (indløst 1805); Oblig. paa 12,500 Rdl. af Lavrids Hastrup (indløst 1798). — 1785 Oblig. paa 12,000 Rdl. af Søren Sørensen til Holmgaard (indløst 1798). — 1786 Oblig. paa 4000 Rdl. af Torn Thornsohn til Roelsegaard (indløst 1790); Oblig. paa 3000 Rdl. af Præsten i Astrup Krist. Begtrup. — 1787 Oblig. paa 22,000 Rdl. af Krist. Hviid til Aagaard (indløst 1794). — 1790 Oblig. paa 3000 Rdl. af Niels Hastrup til Vester Kelstrup (indløst 1797). — 1791 Oblig. paa 4500 Rdl. af Oberstløjtn. Peter v. Weinigel til Rodtenseje (indløst 1804). — 1793 Oblig. paa 3000 Rdl. af Iver Hansen til Roelsegaard; Oblig. paa 9000 Rdl. af Jens Madsen Rosborg til Knivholdt (indløst 1804). — 1794 Oblig. paa 33,000 Rdl. af Matias Hvid til Aagaard. — 1799 og 1803 Oblig. paa 12,000 Rdl. af Iver Hansen til Roelsegaard (indløst 1804). — 1800 Oblig. paa 4000 Rdl. af Jens Jak. Wiid paa Demstrup (indløst 1805) og 1804 Oblig. paa 9000 Rdl. af samme.

Det vil af denne Fortegnelse ses, at P. N. Secher ikke 1805 havde ret mange Obligationer staaende ude, formentlig fordi han ved denne Tid skulde sætte flere af sine Børn i Vej, men en Sammentælling af udestaaende Obligationer ved Udgangen af 1794 giver 94,000 Rdl., og desuden ejede han Skaarupgaard, som han 24/10 1803 med Gods solgte for 160,000 Rdl. til sin Søn N. J. Secher (A. 2, B. 2). Samme Dag forpagtede han hele Godset med alle Herligheder af Sønnen, der blev boende paa Kærgaard, for en aarlig Forpagtningsafgift af 5062 Rdl. 3 Mrk. »paa hans Livstid og indtil næste Philips Jacobi Dag efter hans dødelige Afgang«, endvidere staar der i Conditionernes Pkt. 1:

»Min kære Fader beholder Ejendommene med det Inventarium og i den Stand, han samme mig ved Skiøde har overdraget til egenraadig og fuld-

kommen Benyttelse i alle Maader, som hidtil, saa at hverken jeg eller nogen anden maa boe paa Gaarden eller benøtte noget af alle fornævnte Ejendomme og Afgifter deraf i Forpagtningstiden, imod at han vedligeholder Gaard og Kirkers Bygninger og Indhegninger i den nuværende gode Stand og hans Stervboe det saaledes afleverer.«

Hvorfor P. N. S. har lavet denne Transaktion at sælge Gaarden, og samme Dag forpagte den paa Livstid synes uforstaaelig. Men rimeligvis har P. N. S. ikke paa daværende Tidspunkt haft Fidus til Sønnens Økonomi. Denne var flot anlagt, kørte med fire Heste og foretog kostbare Udenlandsrejser. Maaske har N. J. S. villet have Plads i Rangforordningen og ikke kunnet faa dette, medmindre han blev Ejer af en Hovedgaard.

P. N. S. blev 20/5 1777 udnævnt til virkelig Justitsraad (IV. 3).

Hans Opfattelse af Landboforholdene karakteriseres ved, at han underskrev de jyske Proprietærers bekendte Adresse til Kronprinsen af August 1790.

Han levede i en Tid, hvor der var Gæring blandt Bønderne. Det fortælles, at Bønderne i Elsted en Gang lagde sig paa Lur bag et Dige og med en Plejl overfaldt P. N. S., der kom ridende, men Piskeparykken afbødede Slaget.

Elsted Bønderne synes at have været særlig »oprørske«. De var tilstegt til at møde paa »Skriverstuen« paa Skaarupgaard for at betale deres Afgifter, men da de mødte, nægtede de at betale, og under den derpaa følgende Ordstrid rev en Bonde ved Navn Rasmus Hjortshøj Piskeparykken af P. N. Secher, der imidlertid tog Sagen med Ro og blot ytrede: »Tag Dig i Agt, Rasmus Hjortshøj, Du kunde for min Ulykke nemt stikke Dig paa Haarnaalene«. Han gav Fæsterne Valget imellem at betale straks, eller at faa Afgiften inddrevet af Herredsfogeden.

Da Herredsfogeden, Overavditør Petersen, kom, blev han og hans Personale imidlertid fordrevet med Magt af Bønderne, P. N. S. raadede Herredsfogeden til maadeholden Optræden, men denne fik et Infanterikommando fra Aarhus med sig, kom til Elsted om Natten og greb Bønderne i Sengene, hvorpaa de i Lænker blev ført til Arresten. Under de følgende Retsforhandlinger greb Rasmus Hjortshøj og et Par andre Herredsfogeden i Brystet. For denne Forseelse kom R. H. i Slaveriet i 2 Aar. Han skal efter udstaaet Straf have lovet Herredsfogeden en grundig Afbankning, naar han kunde træffe ham under fire Øjne. Petersen kom ofte ridende til Skaarupgaard paa Besøg, og P. N. S., der var Enkemand og meget gæstfri, vilde gerne have sine Gæster til at blive saa længe som muligt, og forsøgte altid at overtale ham til at

blive Natten over. En Gang holdt Herredsfogeden imidlertid paa, at han skulde hjem. P. N. S. benyttede sig da af Herredsfogedens Frygt for R. H., idet han lod Ladefogeden komme ind med Melding om, »at Rasmus Hjortshøj var set ved Stenkisten S. f. Gaarden«. Og Øvrigheden opgav Hjemridningen og blev Natten over.

Han døde den 8/10 1819, 84 Aar gammel, af Apopleksi og blev hensat i Familie-Kapellet i Todbjerg Kirke den 17/10. I Kapellet hestod i Forvejen hans afdøde Hustru i en læderbetrukken Kiste. Endvidere blev senere hans Søn og dennes første Hustru Edel Kirstine S. begravet her. En af de sidstnævntes Kister gik senere i Stykker, og begge Ligene blev lagt i een Kiste. I 1905 fik Kirken Tilladelse af den daværende Ejer af Hjortshøjlund, J. P. F. Secher, til at udflytte Kisterne paa Kirkegaarden, mod at Kirken satte en Granitsten paa Graven og forpligtede sig til at vedligeholde Gravstedet til evig Tid. Paa Gravstenen staar: »Familiebegravelse for Justitsraad P. N. Secher, død paa Skaarupgaard 9/10 1819«.

»Udflyttet af Todbjerg Kirke 1905«.

Paa Korgavlen af Todbjerg Kirke staar:

P. N. S.

1804

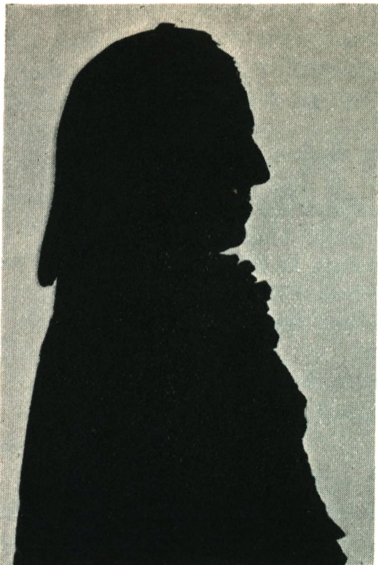
Han maa da have foretaget en større Reparation af Kirken. Blandt andet har han lagt nyt Blytag, paa dette stod nemlig ogsaa P. N. S. 1804 paa flere af Pladerne.

Blytaget blev omsmeltet 1937. Paa Foreningen »Slægten Secher«s Foranledning blev Pladerne med P. N. S. 1804 bevarede og indsmeltet i det nye Tag.

Kapellet var i et hvælvet Rum under Taarnet, hvis Overdel senere er nedbrudt i Højde med Skibet. Dette er sket efter P. N. S.s Tid, idet det er forsynet med Tegl. Ved »Slægten Secher«s Foranledning er den eneste bevarede Kisteplade (Kirstine Mørch's af Tin) ophængt i Kapellet, hvor Kisterne har staaet (se nedenfor).

Et lille Maleri af P. N. S. paa Pergament ejes af Godsejer Theodor Secher, Haddorp, et andet af Ingeniør J. M. Secher, Aarhus.

~ 12/6 1767 paa Nørlund med KIRSTINE MØRCH f. 15/9 1745, d. 21/4 1798, D. af Jørgen Mørch til Nørlund og Margrethe Grotum Bergh (Side 93).

Peter Nikolaj Secher.

Kirstine Mørch.

Paa hendes Kisteplade, der hænger i det tidligere Familiekapel i Todbjerg Kirke staar:

Her Gjemmes
Et Forkrænkeligt Legeme
Af
Høyædle og Velbyrdige Nu Salige
Frue Kirstine Jørgens Datter Secher
Født Mørch
Hvis Fødsel paa Nørlund d. 15. Sept.
Glædede Værdige Forældre
Faderen Hr. Jørgen Mørch
Og
Moderen Mad. Margrethe Grothum Mørch
Betimeligen
Dannet og anført til de huslige Dyder
Som gjøre en Hustru agtværdig og vigtig
Kom Hun i Ægteskab d. 12. Juni 1767
Med sin nu efterlevende Ægtefælle
Høyædle og Velbyrdige
Hr. Peder Niekolaj Secher.

Hans Kong. Maj^{ts} Virkelig Justitsraad
og Herre til Skaarupgaard
Hun var en sand Børneven og blev Moder
velartede Børn: Fem Sønner og tre Døtre
Af Hvilke

To Sønner og To Døtre overleve Hende.
I sin første Barselseng efter en Datters Fødsel
Tabde Hun meget af Sindsmunterhed og Styrke
Ved uventet højst Sørgeligt Tidende
Om samme værdige og yndede Datters Død
Følede Hun mere end det ømme Moderhjerter
Kunde udstaa længere end faa Dage
Hvorefter
Hun sov hen d. 21. April 1798.

Deres Børn er B. 1—5.

B. 1. JOHANNE MARGRETE SECHER f. 1768, d. 1797.

~ 28/2 1794 m. HANS DE FOLSACH, d. 22/7 1830. Efter at have været Kadet blev han 9/12 1778 Sekondløjtnant, 13/10 1779 virkelig Sekondløjtnant ved jyske Regiment Rytteri, 11/12 1789 Premierløjtnant ved jyske Dragonregiment, 1/2 1793 karakteriseret Ritmester ved samme Regiment. Han købte derpaa samme Aar af sin Fader Etatsraad Michael de F. til Skavngaard Hovedgaarden Giessinggaard med Hovedgaards-takst 69 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. 1 $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, Skovskyld 3 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 1 $\frac{2}{3}$ Alb., Mølleskyld 13 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk., Tvede Kongetiende 17 Tdr. 4 Skp., Øster Tørslev Kongetiende 58 Tdr. 7 Skp., Tvede Kirketiende 17 Tdr. 4 Skp., Øster Tørslev Kirketiende 63 Tdr. 4 Skp., Bøndergods 404 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Alb., og Mølleskyld 5 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk., ialt 653 Tdr. 7 Skp. 1 $\frac{5}{8}$ Alb. Hartkorn for 70,000 Rdl. Afsked fra Krigstjenesten den 22/11 1793 med Majors Karakter. Senere blev han dog, 12/6 1801, Bataillonskommandør for 3. Bataillon af østre jyske Landeværnsregiment og 2/7 1802 karakteriseret Oberstløjtnant af Landeværnet. 5/8 1815 Generalkrigskommissær med Rang i III, 3 og 28/5 1817 Rang i II, 5. Da han samtidig med sidste Udnæv-nelse indbetalte 2000 Rdl. til offentlig Brug, var dette formentlig Købe-summen for den højere Rang.

Hans de Folsach og begge Hustruer ligger begravet i det Folsachske Kapel i Tvede Kirke, hvor der ogsaa findes Epitafium over dem.

Deres Børn er C. 1—2.

C. 1. PEDER KRISTIAN v. FOLSACH f. 8/4 1795, d. 16/2 1860. Sekondløjtnant a la suite ved fynske Infanteriregiments annekterede Batailloner

den 10/5 1813; Afsked 28/12 1815. Overkrigskommissær 29/4 1817. Han købte 31/3 1818 af Pastor Wagaard i Skelum Bælum Nørgaard i Aalborg Amt (11 Tdr. 3 Skp. Hartkorn; 5 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Mølleskyld) samt et Hus for 42,000 Rdl., hvilken Ejendom han med 3 tilkomne Huse 1/4 1832 solgte til Herredsfoged Hvass i Bælum for 40,000 Rdl. Sølv og 3900 Rdl. Sedler. Efter at have boet til Leje paa Vorgaard i 6—7 Aar købte han 1839 Fuglsøgaard med ca. 22 Tdr. Hartkorn for 22,000 Rdl., men solgte den før sin Død og flyttede til Aarhus, hvor han døde.

~ 10/7 1818 m. CECILIE KAROLINE GLUD f. 1798, d. 1847.

D. af Hans Juel Glud, Ejer af Dragsgaard i Bælum Sogn og Maren Gundorph.

C. 2. AGNETE KIRSTINE v. FOLSACH f. 23/4 1797, d. 1854.

~ 23/9 1831 m. NIELS JOHANNES SECHER, hendes Søkendebarn (se Side 165).

B. 2. NIELS JØRGEN SECHER f. 18/5 1771, d. 10/11 1838. Han købte 1799 den under Skaarupgaard hørende Kjærgaard i Elsted Sogn, 11 Tdr. Hartkorn, for 4000 Rdl., og deltog med $\frac{1}{6}$ i Udstyknings-spekulationen med Sødriugholm og Demstrup, se nedenfor Side 143.

24/10 1803 købte han af sin Fader Skaarupgaard (25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, 4 Skp. 2 Fdk. Skovskyld) med Todbjerg, Mejlby, Elsted og Elev Kongetiender og Hjortshøj, Egaa og Elev Kirketiender og Bøndergods (361 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. $2\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn), ialt 547 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn, samt Besætning og Inventarium for 160,000 Rdl. dansk Kurant.

Edel Kirstine Secher.

Niels Jørgen Secher.

Samme Dag forpagtede han Gaarden med alt ovennævnte Gods til sin Fader for en aarlig Forpagtningsafgift af 5062 Rdl. 3 Mrk. (se ovenfor Side 134). Han kom saaledes ikke til at bo paa Skaarupgaard foreløbig, men 1811 maa han have boet der, da Hustruens Dødsfald averteres fra Skaarupgaard dette Aar. Kærgaard var da formentlig solgt til Hans Kristian Secher, der solgte den 1814.

Allerede 6/7 1820 maatte han paa Grund af de for Landmænd ugunstige Tider, som fulgte paa Krigen med England og Statens Bankerot, indsende Opbudsbegæring til Landsoverretten i Viborg.

I sin Statusopgørelse opførte han som Aktiver: i Kapital 268,595 Rdl. 14 Sk. Sølv, 71,989 Rdl. 3 Mrk. 9 Sk. Sedler (Skaarupgaard med Gods og Tiender til 240,000 Rdl., Besætning og Inventarium til 17,153 Rdl.) og i tilgodehavende Renter 4009 Rdl. 1 Mrk. 15 Sk. Sølv og 3317 Rdl. 2 Mrk. 3 Sk. Sedler, I Passiver opgav han: Kapital 168,063 Rdl. 15^{1/2} Sk. Sølv og 74,989 Rdl. 3 Mrk. 9 Sk. Sedler og i bortskyldige Renter 4009 Rdl. 1 Mrk. 15 Sk. Sølv og 3317 Rdl. 2 Mrk. 13 Sk. Sedler. Opbud bevilgedes ham den 10/7 og Borgmester Neckelmann i Randers, Ped. Schmidt til Skæring Munkgaard og J. B. Secher til Katholm udnævntes til Skiftekommissærer. Den 20. Febr. 1823 blev Ejendommene stillede til 4. Auktion og tilsloges Kongen (Skøde 29. Septbr. 1824) for kun 69,500 Rdl. Sølv, idet den ekstraordinære Laanefond havde en Prioritet paa 110,000 Rdl. Sølv.

N. J. S. var selv ved sin Forfængelighed, Ødselhed og Pragtsyge for en væsentlig Del Skyld i sin Ruin. Grunden til denne lagdes paa en længere Udenlandsrejse med Ophold i Paris, hvor hans Opførsel var yderlig ekstravagant, foruden at han i massevis indkøbte Møblement, Taffelure og Kunstsager. Hans Ødselhed blev omtalt i franske Aviser og herfra gik Meddelelsen over i danske Blade. Hans gamle Fader spurgte, naar han fik Besøg af Slægt og Venner, om de havde læst om »Godsejeren«, men altid med Tilføjelse »jeg kan for min Ulykke ikke begribe, hvad det er for en Nar«, skønt Sønnen ikke var utydelig betegnet.

Paa hans Forhold til Skaarupgaard Godsets Fæstebønders Koner skal der have været adskilligt at sige.

Efter 1/2 Aars Ophold paa Kærbygaard med Hustru og 2 Døtre (hos N. A. Secher) flyttede N. J. Secher til en af Baron Rosenkrantz' Gaarde, formentlig Riistrup (af J. M. S.s Regnskaber fremgaar det, at denne har betalt Husleje (350 Rdl. aarlig) til 1829, og derefter flyttede han endelig til Sandgaarden, som hans Broder J. M. Secher ejede og

først solgte efter hans Død den 10/11 1838. Han var 28/12 1816 blevet Justitsraad. Miniaturemaleri af ham og Hustru ejes af Godsejer Theodor Secher, Haddorp.

~ 1. G. 15/3 1799 m. EDEL KIRSTINE SECHER f. 5/10 1779, begravet 15/9 1811 i Todbjerg. (D. af Matias Poulsen Secher til Sødringholm.)

~ 2. G. 26/4 1820 m. JOHANNE HØYER, f. 17/10 1795, d. i Aarhus 30/1 1871. D. af Pastor Knud Kristian Høyer til Nors og Tved.

C. 1. KIRSTINE MØRCH SECHER f. 1/6 1800, d. i Aarhus 14/4 1876.

~ 27/3 1818 m. JØRGEN MARTINUS RING v. FØNSS f. 23/7 1790, d. 1/6 1870. Kadet 4/12 1804. Sekondløjtnant 4/3 1808 i Søetaten og gjorde derefter Tjeneste ved Søværnet i Norge. Som Fører for 4 Kanonbaade erobrede han 19/6 Briggen »Seagull«, 1/10 1815 Premierløjtnant. Afsked 3/10 1819 med Kaptajnløjtnants Titel. Han ejede Kærgaard 1818—29 og blev 1830 kgl. Vejer og Maaler i Aarhus, hvor han døde. Han blev R. D. 28/1 1810 og var dekoreret med Helenemedaljen. Kaptajnløjtnant v. Fønss var en djærv Sømandstype. Da han havde erobret »Seagull«, bragte han sine saarede ind til Lasarettet i Bergen. En af Byens Storborgere kom i den Anledning ned til Kajen og henstillede i en arrogant Tone til Løjtnanten at føre de saarede ad en Omvej, fordi Storborgere Kone ikke kunde taale at se saarede. v. Fønss svarede: »Saa kan hans Kælling F. . . . tage mig gaa fra Vinduet«. Han skal have været fuld af Historier, og J. M. Secher fra Skafø fortæller i sine Breve om sine Sammenkomster paa Sandgaarden med den morsomme Kaptajn.

Deres Børn er D. 1—6.

D. 1. PETER SEVERIN FØNSS f. 1819, d. s. A.

D. 2. NIELS PETER FØNSS f. 3/5 1820, d. 14/1 1899. Student fra Aarhus 1838, cand. theol. 17/1 1848. Huslærer i mange Aar paa Tirstrup ved Aalborg. Præst i Haderup 3/3 1866, i Romdrup og Klarup 28/4 1873, Afsked 10/4 1895, død i Aalborg.

~ i Hobro den 24/10 1866 m. IDA LOVISE ROSALIE PREYSZ, f. 22/1 1827, d. 7/10 1900 i Aalborg. D. af Købmand i Randers Gotfred Preysz og Rosalie Hauch.

D. 3. HANS FØNSS f. 16/9 1821, d. 5/6 1864. Hospitalsforstander i Kolding 1851.

~ 23/11 1854 m. ELISABETH KONRADINE SCHUCHART f. 4/11 1831, d. 12/9 1901, D. af Postfører i Kolding Fredrik Schuchart og Noline Dinesen.

D. 4. JULIANE MARIE FØNSS f. 26/2 1823, d. 3/6 1907 i Aarhus, hvor

hun boede sammen med sin Søster (5) paa Hjørnet af Paradisgade og Nørrealle. Begge Søstre var meget slægtsinteresserede, holdt af at faa Besøg af Familien, og fortalte mange Historier fra gammel Tid. Ug.

D. 5. NIKOLINE KRISTINE FØNSS f. 10/5 1824, d. 14/5 i Aarhus. Ug.

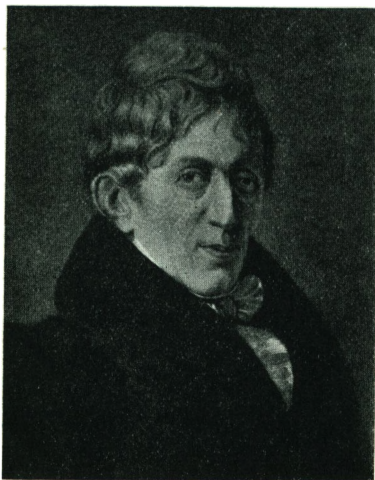
D. 6. HENRIK FØNSS f. 22/3 1830, d. 18/8 1897, ex. jur. 11/11 1851, Byfogedfuldmægtig i Aarhus 1852—61, Politi- og Vejassistent i Randers 1861—83. Justitsraad.

~ 20/5 1869 m. JØRGINE SECHER f. 31/1 1837, d. 9/9 1917, sit Næstsøskendebarn, Datter af Niels Johannes Secher (A. 2, B. 3, C. 4).

C. 2. ADOLFINE SOFIE MÜLLER SECHER f. 25/7 1803, d. 26/4 1882. Ug. Et Pastelmaleri af hende ejes af Frøken Margarete Secher.

B. 3. JØRGEN MØRCH SECHER f. 23/7 1772, d. 8/1 1852. Student 6/11 1790 og læste derefter Jura, men opgav Studeringerne og købte 29/11 1796 (Skøde 14/6 1797) Skafføgaard og Gods med Hvilsager Kirketiende og jus patronatus et vocandi, ialt 321 Tdr. 1 Skp. Hartkorn, af sin Moster Anne Mørch, Povl Behrs Enke, for 60,000 Rdl. Paa denne Gaard boede han i 55 Aar til sin Død.

Iøvrigt drev han som flere af sine Frænder Ejendomshandeler, opkøbte Godskomplekser for at udstykke Bøndergodset, og da han gjorde dette med stor Dygtighed og i en heldig Stund, medens Landejendommene endnu stod i Pris, og før Landets Velstand fik sit Knæk ved Statsbankerotten, erhvervede han sig saa stor en Formue, at han kom lyk-

Jørgen Mørch Secher.

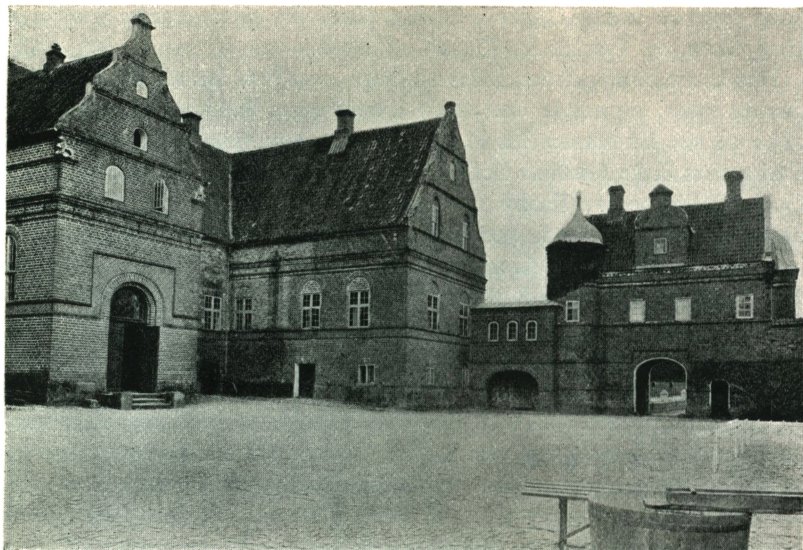
Dorthea Nikoline Secher.

kelig over de trange Tider omkring 1820, der ellers bragte mange af hans Slægt og Venner fra Gaard og Gods.

Han ejede Sandgaarden i Ørsted Sogn, som han lod sin Broder N. J. Secher bebo, og solgte den først efter dennes Død ved Auktion 4/3 1839 til sin Fættersøn M. P. Secher. Han var med til at afkøbe sin Farbroders Enke Adolfine Sofie Müller, Sødringholm og Demstrup med Gods, Dalbyneder, Raaby og Sødring Kirketiender med jus patronatus et vocandi for 114,500 Rdl. Skødet blev givet 13/6 1800 og Deklaration af 26. Juni s. A. viser, at Hans Ammitsbøll var Parthaver for $\frac{2}{8}$, Landinspektør Fredr. Wesenberg for $\frac{1}{8}$, Niels Secher til Kærgaard for $\frac{1}{8}$, Anker Jørgen Secher til Kærbygaard for $\frac{1}{8}$ og J. M. Secher for $\frac{1}{8}$. Ved kgl. Resol. 10/4 1799 var der givet Tilladelse til paa visse særlige Vilkaar at bortsælge de to Gaardes Gods uden at Hovedgaardstaksten skulde miste de sædvanlige til Sædegaarde knyttede Friheder. Efter at derpaa en Del af Godset var blevet bortsolgt, tilskødede Interessenterne den 22/6 1802 Hovedgaarden med Resten til Anders Berg for 64,375 Rdl. Af dette Køb tilfaldt der J. M. Secher blandt andet Sødring og Dalbyneder Kirker, thi som Ejer af disse underskriver han sig paa et til Kongen indsendt Tilbud af 20/3 1799 om, at ville tilskøde Kongen Kaldsretten til de to Kirker, hvis Landinspektør Ludvig Daniel Wesenberg maatte blive udnævnt til Amtsforvalter over Koldinghus (Vejde) Amt. I Rentekammerets Forestilling toges der end ikke med et Ord Hensyn til dette Tilbud, skønt det ellers var Kongen om at gøre at komme i Besiddelse af Kaldsretten til de forskellige Sogne, og Embedet blev besat med en anden.

Ogsaa Vosnæsgaard ejede J. M. Secher en Tid. Han fik 18. Juni 1808 Skøde paa den af Povl Rosenørn Gersdorff for 495,000 Rdl., og Købet drejede sig da om Hovedgaardstaksten (66 Tdr. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn med Skovskyld 3 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.), Bøndergodset (607 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn med Skovskyld 4 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk.), Skødstrup Mølle, Skødstrup Kongetiende (37 Tdr. 5 Skp. Hartkorn) og Kirketiende (36 Tdr. 3 Skp. Hartkorn), Elsted Kirketiende (10 Tdr. 7 Skp. Hartkorn) samt Hjortshøj Kongetiende. Efter at have bortsolgt over 330 Tdr. Hartkorn af Bøndergodset, solgte J. M. Secher den 16/3 (Skøde 30/12) 1811 Resten (270 Tdr. 6 Skp. 1 Fdk. 1 $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn og Skovskyld 2 Tdr. 7 Skp. 1 Fdk. $\frac{71}{72}$ Alb.) og den øvrige Ejendom (undtagen Elsted Kirketiende) til Ditmar Fredrik Ladiges til Barnekov i Meklenborg for 550,000 Rdl.

Ved Auktionsskøde af 24/7 1822 købte J. M. S. Gaarden Bjørnholm

Skaaføgaard.

i Tirstrup Sogn ved 5. Auktion af Proprietær Carl Christian Hansons til Skifteretten overgivne Bo. Prisen var 7500 Rbdl. Sølv og 6150 Rbdl. Sedler for Gaarden (17 Tdr. 1 Fdk. $27/12$ Alb. Hartkorn og Skovskylld 4 Tdr. Hartkorn) samt 5 Fæstehuse (19 Skp. 4 Alb.) samt 1200 Rbdl. Sølv for Fuglslev Kirke med Konge-, Kirke- og Kvægtiende (16 Tdr. 7 Skp. Hartkorn).

Man bemærker den enorme Forskel i Ejendomspriserne fra før og nu under Krisen. Bjørnholm blev straks forpagtet ud til Sønnen P. N. Secher, der endelig købte den 1842 (Skøde 12/7) for 34,000 Rdl.

Han boede som nævnt i 55 Aar paa Skaaføgaard, som han drev med stor Dygtighed. Da han drev Gaarden ved Hoveri, var det faste Folkehold ikke stort, det bestod af Godsforvalteren, (formentlig fælles med Rosenholm), Avlsforvalteren, Ladefogeden, 1 Kusk, 1 Gartner, nogle Karle og de fornødne Røgttere. Besætningen af Dyr var: 14 Heste, 12 Trækstude, 90 store Stude, 46 mindre Stude, 20 Malkekøer, 1 Tyr, 140 Faar og 2 Grise. Markarbejdet udførtes af Hoveribønderne, men han betragtede Bøndernes Velfærd som sit eget, og disse fik ikke Lov til at forsømme deres Fæstegaarde for Hoveriet. Det var ham derfor ogsaa en Sorg, at Bønderne i hans sidste Leveaar i Henhold til Loven forlangte Hoveriet afløst, og han derfor gik i Gang med at sælge Fæstegodset.

Ligeledes var det ham en Sorg, at ingen af Sønerne paa Grund af Hoveriets Afskaffelse turde overtage Gaarden, da han 2 Maaneder før sin Død følte Kræfterne svigte, og tilbyder dem denne til en meget lav Pris. Herom skriver han i et af sine karakteristiske Breve den 19/11 1851 til sin Søn Napoleon:

»Men vil I'Herrer Sønner ej tage mod Gaarden paa de tilbudne Vilkaar, saa er der vel andre, der vil, som jeg lod Mathis sige til Peter«.

Om hans Syn paa Hoveriet udtaler han sig efter at have faaet Anmodning om at indtræde i et Assuranceselskab, i et Brev af 2/2 1836:

»Jeg maa se Udfaldet paa den megen Kalfatring man foreslaar om det Herregaardene saa meget misundte Hoveri for at give Bonden Avance for de svære Skatter, han nu maa udrede til Dels ved Husbondens Hjælp. Men da jeg nu er for gammel til at udholde den Chikane en uregerlig Sværm af Tjenestefolk altid opvarter med uden noget Udbytte i det mindste i disse Tider, saa foretrækker jeg at søge Rolighed i den korte Tid, jeg endnu kan have at leve i, og det skal da glæde mig, om mit Godsets vakre Beboere maa faa det bedre end de har haft det i min Ejetid. Landgilde har de aldrig svaret, og mange liden eller ingen Indfæstning; desuden har jeg forandret Landgilden fra Kurant til en modereret Kornafgift for i det mindste at gavne dem saa længe som muligt efter min Død, men naar nu Landgilden skal udredes og en passende Godtgørelse for Hoveriet, som ikke er ubetydelig, naar Ejerne ikke benytter det saa økonomisk som muligt, som jeg har gjort med Fornøjelse, da jeg har faat dem i den Orden, at de arbejde ret a la Tyskere, naar de ere her, for igen at være fri. Men om de med Pengeafgift fritages for Hoveriet, faar de for meget at udrede aarlig, da de fleste har 8 Tdr. Hartkorn. Men det er nu Sorger jeg ganske vil overlade til min Eftermand«.

I et andet Brev i samme Anledning og af samme Dag ytrer han:

»Om alt baade klogt og uklogt Projektmageri om min uheldige Stand (»de næsten banlyste Proprietærer«) gaar igennem, maa jeg, der er gammel og svag og den største Del af Aaret kan fortjæne at kaldes Indvalid, nødes til, før jeg ønskede, at forlade min mangleaarige behagelige Virkekreds, som just ikke har skaffet mig megen Fordel; men jeg har levet i Fred og Ro, som jeg skatter højere end Guld, da hverken jeg eller mine Bønder har i 40 Aar inkommanderet nogen Slags Øvrighed med Klager, saa jeg vil haabe mit Godsets Beboere vil erindre mig med Agtelse i samme Grad, som jeg vil erindre dem med Kærlighed, da jeg i deres Selskab har levet lige saa fornøjet som i min Familjekreds, da enhver har søgt at opfylde mine Ønsker, og det ikke som Slaver, som enhver lystig Skribent nu kalder Hoveribønder, men glade og fornøjede end og ved Maaneskinsarbejde, saa jeg gjerne akkorderede dem deres Hoveri for en billig Betaling, naar samme kunde sikres mig, dog ikke ved Hjælp af Udpantning, og min Ejendom ikke var for skarp og vidtløftig at drive ved egen Kraft for en

gammel Mand, især da jeg derhos har altfor liden Agtelse for Tjænestefolkenes Iver i Almindelighed og endnu mindre for vores Landpoliti.«

Om J. M. Sechers Drift af Skaføgaard skriver Godsejer, cand. theol. J. Estrup i »Historisk Aarvog for Randers Amt« 1920 Side 58—61 bl. a.:

»Ligesom Behr'erne drev han selv Skaføs Landbrug, og han drev det ved Hoveri, men paa Grund af dettes Fiksering maatte han desuden holde Arbejdsheste og Mandskab for at udføre Ekstraarbejder, saasom Mergling af Agermarken, som blev paabegyndt af ham, der med rette ansaas for en dygtig Landmand, som lod sin Ejendom nyde godt af alle de virkelige Forbedringer, hans Tid bragte. Tidlig og sildig overvaagede den flittige Mand Arbejdet paa hans »vidtløftige og skarpe« Ejendom. Han drev det samme Areal som Behr'erne, men paa Grund af en mere intensiv Fodring, indskrænkede han Besætningen til 100 Faar og 150 store Kreaturer, hvoraf 130 Stude, hvis Indkøb, Røgt og Salg han forestod med stor Dygtighed.

I Sechers Tid gik »den nye Matrikul« hen over Skafø, og Hovedgaardens Hartkorn blev forhøjet til 54 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk., og naar undtages »Holmene«, der i Henhold til Forordning af 27/9 1805 var blevet Fredskov og nu blev matrikuleret under Hovedgaarden, som blev matrikuleret i Mette Bildes Tid, og da der ikke senere er udstykket noget fra Hovedgaarden, er Skafø maaske den eneste frie Ejendom i Landet, der ikke har Matrikulsnummer.

1799 var den af Holger Rosenkrantz til Præstembedet skænkede Gaard i Hvilsager »Mensalgaarden« blevet udskiftet af Skov- og Græsningsfællesskab med Sechers Gaard i Hvilsager, og i Henhold til Forordning 27/9 1805 blev Hvilsager-Skov 1810 udskiftet mellem Fæsterne og Secher, saa at der blev tillagt Skafø 50 Tdr. Land, der fra da af blev indfredet. Trods dette Tillæg udgjorde Skaføs Skove indtil 1822 kun 85 Tdr. Land, men dem passede Secher godt, ved Hugst udviste han Nænsomhed, Hullerne i Fredskoven udfyldte han med Birk, El, Hvidgran, Lærk, Skovfyr og Rødgran, og paa 12 Tdr. Land Klit- og Hedearreal plantede han i Aarene 1822—35 Skovfyr og Gran (Sechers Plantage), hvilken Bestand endnu til Dels findes.

Skaføs Have, som paa Sechers Tid kun indtog Arealet indenfor Gravene (Gaardens gamle Abildhauge udenfor Gravene var allerede i det 18. Aarhundrede Agermark) omlagde Secher ved Klitinspektør Martens Hjælp paa den sirligste Maade med klippede Hække af Bøg og runde Lindelysthuse, hvoraf 2 er bevarede.

Kort efter Købet af Skafø blev Secher Landvæsenskommissær, og udrustet med den dertil knyttede Kammerradsrang og Titel kunde han udøve sin jus vocandi.

Som ovenfor nævnt solgte han 1805 Lille-Mølle (4½ Td. Hartkorn) det øvrige Bøndergods beholdt han ubeskaaret, som han havde købt det.

Sechers Forhold til Fæsterne var det bedst mulige, hverken de eller han ulejligede nogensinde nogen Slags Øvrighed med Klager, kun i de færreste

Tilfælde forlangte han Indfæstning, og Landgilden ændrede han til Kornafgift, men Landgilden blev aldrig krævet eller svaret fuldtud, derimod forlangte han Hoveriet præsteret, da han gøs for at skulle drive Skafø med lejet Kraft. Men Hoveriet var ikke tyngende, og Arbejdet udførtes med Liv og Lyst, og endnu for 30 Aar siden kunde man høre dem, der i deres Ungdom havde »gaaet til Hove« paa Skafø, vidne herom.

I Sechers Tid blev Gaardenes og Husenes Oredrev og Tørvemoser udskiftet af Fællesskab. Ved Bestemmelser i Fæstebrevene opmuntrede Secher Bønderne til mere rational Drift af Jorden. (Schafføgaards Fæste Protokol (Skaføs Arkiv) Fol. 89: »Gaardens Jorder dyrker og driver han (Fæsteren) paa følgende Maade Han vil da om faa Aar takke mig for denne Post«.). Og han havde den Glæde at se Virkningen heraf, og at nogle af Fæsterne fik offentlig Anerkendelse for fortrinlig Dyrkning (Randers Amtshusholdnings-selskabs Virksomhed 1810—1910 Side 224).

I 55 Aar boede Secher og Hustru paa Skafø; der blev deres 10 Børn født, og der førte de et stort og gæstfrit Hus. Deres Guldbryllup blev ikke alene en Fest for Slægten og Egnen, men den Dag bragte alle Godsets Beboere ogsaa deres gamle Husbond Hyldest og Tak for alt det gode, han havde gjort dem.

Der blev ved denne Lejlighed af Fæsterne overrakt ham et Sølvbæger, som J. M. S. straks lod fylde og derefter tømte paa Fæsternes Velgaaende. (Jacob Berghs Beskrivelse af Guldbrylluppet, »Slægten Sechers Arkiv). Sølvbægeret gaar stadig i Arv til den ældste af Skaarupgaardlinien (i Øjeblikket P. N. Secher, Brabrand).

Efter $\frac{1}{2}$ Aars Sygdom døde Secher den 8/1 1852 og blev begravet paa Hvilsager Kirkegaard. Han blev saaledes forskaanet for at skulle drive Skafø paa anden Maade end ved Hoveri, hvis Afløsning paa Fæsternes Forlangende var paabegyndt i de sidste Aar, og da ingen af Sønerne — nærmest af samme Grund — turde overtage Skafø, besluttede Enken, som hensad med Gaard og Gods i ubehæftet Stand, at afhænde Gaarden.«

J. M. Secher var med til at stifte Randers Amts Husholdnings-selskab den 29/1 1810 og var Bestyrelsesmedlem til 1827 og derefter Præmiekommissær til sin Død.

Paa Grund af de store Afstande imellem Tillidsmændene foreligger der i Amtshusholdnings-selskabets Arkiv en Del Breve fra Tillidsmændene, hvoraf en Del er gengivet i Selskabets Jubilæumsskrift 1910. Det fremgaar af disse, at J. M. S. stadig arbejder for at faa Selskabet til at opmuntre Bønderne og Husmændene, navnlig dem paa de »skarpe« Egne. J. M. S. gjorde Begyndelsen til den senere saa bekendte Hesteavl i Randers Amt. I 1812 udgav han et langt udførligt Forslag til Præmiering af »Hingster« i Amtet. I dette Forslag viser han atter sit Sindelag for Bønderne og de »skarpe« Jorder:

»Een Hingst fra en mager Egn skulle altid have Fortrinet for den

fra den federe, en Bondes Hingst burde og altid have Fortrinet for dem fra en Hovedgaard«.

Forslaget blev enstemmig vedtaget af Bestyrelsen, men blev ikke bragt til Udførelse før mange Aar efter, formentlig var Pengekrisen Skyld heri.

I 1828 indgav J. M. S. i Forening med sin Fætter, Krigsassessor J. B. Secher til Vedø, et Forslag til Præmiering af Planteskoler, Tyre, Orner og Væddere. Endvidere Præmier for Biavl, for Mærgling af skarpe Jorder, for skadelig Vands Afledning og for lang og tro Tjeneste, særlig til Røgttere og Malkepiger. Begyndelsen af dette har Interesse og lyder saaledes:

»Jeg har herved den Ære at oversende Deres Højvelbaarenhed et Præmieudkast, som min Fætter paa Vedø og jeg ere enige om. Men da de andre Præmiekommissærer boe os saa langt fra Haanden, og vi ikke mod Formodning traf sammen i Randersmødet, maa D. H. V. gunstigt undskylde, at jeg sender det til Dem med underdanig Begiering, at det maa sendes Hr. Brock og Hr. Pastor Budtz. Til min Svoger paa Sødringholm behøver det for Sagens Længde ikke at sendes, da han formedelst Alder vel kan tvinges til at være af min Mening«.

(Der synes at have hersket ret patriarkalske Forhold inden for Familien; Svogeren, Markus Peter Secher, som paa Grund af Alder vel kan tvinges til at være af samme Mening, var den Gang 47 Aar og kun 9 Aar yngre end Brevskriveren).

I et Forslag 1828, udarbejdet af de to Fætre J. B. S. paa Vedø og J. M. S. paa Skafø angaaende Præmiering af Tyre, foreslaar J. M. S. at Præmierne ikke maa uddeles »til andre Folk end af Bondestanden og uformuende Præster, som har 6 Børn«. Forslaget blev vedtaget, dog ikke med Sechers sidstanførte Betingelser.

De to Fætre udgav ogsaa i 1828 et udførligt Forslag til Fremme af Plantningssagen (Læ og Skov).

Derimod gaar begge Herrer i 1828 imod et fra anden Side fremkommet Forslag til Præmiering af heglet Hør:

». . . . hvor den agtpaagivende Iagttagelse noksom maa have bemærket, at her med dette Arbejde til ubodelig Tab for Landbrugets øvrige Grene spildes en urimelig Menneskekraft«

I 1836 maa Kammerraaden imidlertid være kommet paa andre Tanker, idet han da udtaler sig til Gunst for Høravlens.

At J. M. S. ikke har været nogen Ven af den da paabegyndte Gymnastik i Landsbyskolerne, fremgaar af følgende Skrivelse den 26/4 1828:

». . . . Selskabet vilde vist heller ikke feile i at anskaffe en Del smaa Pieser, som kunde vejlede Bønderne, saavel om Mergling som Frugt- og Vildtræers Plantning, om Brakkens Behandling og andre nyttige Grene af Landbruget, hvilke Bøger kunde leveres Sognefogederne og navnlig Degnene, ja, de sidste vilde, ved at gennemgaa dem for Ungdommen i en Aftenskole, vist derved stifte ligesaa megen Nytte, som ved at øve dem i det mange ikke forstaa, nemlig Voltigering.«

J. M. S. Interesser indskrænkede sig ikke til Landbruget, han var stærkt interesseret i Politik, ikke mindst den udenlandske, der var ham et Slags Barometer for Studehandelen, men ogsaa i Skønlitteraturen, han skriver stadig til sine Sønner i København om at skaffe ham de Bøger, der fremkommer; i et Brev til Sønnen Napoleon takker han for de tilsendte Bøger ». . . men Fanden skal tage ham for de franske Bøger han sendte« — men Kammerraaden har sikkert alligevel læst de franske Bøger. Hans Kone, der foruden at være Værtinde i et stort og gæstfrit Hus, havde bragt 10 Børn til Verden, var meget lidt interesseret ud over sit Hus. Trods det Manden ofte læste højt for hende og søgte at vække hendes Interesser ud over Familien og Husvæsenet, lykkedes det ikke. Hun sad i sin Lænestol paa en Forhøjning i den store Dagligstue med Udsigt over Staldgaarden med sit Strikketøj, meget pyntet fra Morgenstunden, og Børnene kom, naar de blev indladt, hen og kyssede hendes Haand. I de senere Aar fik hun dog Interesse for Aviser ». . . min Kone ekselerer i Avislæsning og Dovenskab,« skriver han i et Brev til en af Sønnerne.

Hun kom kun en Dag om Aaret i Haven, det var, naar der skulde plukkes Roser til Potpourri.

Endelig forlangte Manden, at hun skulde gaa med i Staldene, Dagen før Studene skulde afsendes. Hun blev saa udstyret med Rigsdalere, som hun uddelte til Staldpersonalet, men hun var ikke rigtig i sit Es, før hun igen sad i sin kære Lænestol. Lænestolen staa endnu paa sin Plads i Dagligstuen, og den nuværende Ejer, Godsejer Estrup, vaager nøje over, at den bliver staaende. Forhøjningen, hvor hun grupperede Pigebørnene for at holde Øje med deres Strikning, er dog fjernet. Ved det ene Vindue var en »Løvhytte« af Efeu, her gemte Pigebørnene sig undertiden for at læse i Bøger, som Kammerraaden havde forsynet dem med.

En Gang om Aaret var hun til Alters i Hvilsager Kirke, og der var da stor Opstandelse. Ligeledes naar hun skulde køre til Randers. Hun var da en Gang kommet ind i en af de snævre Gader, hvor Køretøjet ikke kunde komme frem, — det er betegnende for Datiden, at man i

den Anledning brækkede et Stykke Havemur ned, for at Kammerraadinden kunde komme frem, — det faldt ikke nogen ind, at Fruen skulde staa ud af Vognen og lade Hestene spænde fra.

Den store Hovedopsætning, som hun er iført paa det bekendte Maleri, hvoraf Gengivelser hænger hos de fleste af hendes Efterkommere, blev indforskrevet direkte fra Paris for Anledningen.

J. M. Secher var meget napoleonbegeistret. Da Ægteparret fik Tvillinger kort efter Freden i Tilsit, blev Tvillingerne kaldt Napoleon og Alexander, deraf Napoleon-Navnet, som endnu nogle af Slægten maa trækkes med. Ja selv blandt de »falske« Sechere, der har »røvet« Navnet, forekommer det. Paa Væggen i Dagligstuen hang et Par store Farvelitografier af Napoleon og Josefine. Disse Billeder hænger endnu paa samme Plads. Haandtaget paa hans Spadserestok var et udskaaet Hovede af Napoleon. Da han laa i sin Kiste, listede hans Datterdatter, Metty Leemejer, der var opdraget paa Skaføgaard fra sit 3. Aar, sig ind umiddelbart før Kisten blev lukket, og lagde Spadserestokken op til den elskede Bedstefader. Stokken med Napoleons hovedet ligger altsaa den Dag i Dag i Graven paa Hvilsager Kirkegaard.

Han var som tidligere nævnt en meget flittig Mand. Han stod op Kl. 4 om Morgenen og red Dagen lang i sine udstrakte Marker og til sine Fæstere. Han faldt en Gang over sine Sporer paa den høje Stentrappe og knækkede 2 Ribben, dette blev først opdaget 7 Aar efter, da han igen knækkede et Par Ribben. — Lægen konstaterede da det 7 Aar gamle Brud, som naturligvis var vokset skævt sammen — noget Pylrehoved har han altsaa ikke været.

Ved en anden Lejlighed, ca. 1830, kom han til Skade med den ene Fod, og den kom sig aldrig, men han maatte plages med denne Resten af sit Liv.

Efter dette maatte han til Dels opgive en af sine kæreste Adspredelser, Jagten. Dog lader han sig jævnlig køre til Jagt ved Skoven, og endnu i sine sidste Aar fortæller han i sine Breve om Jagtudflugter.

Ridningen opgav han derimod aldrig, »naar jeg er til Hest forsvinder al min Smerte«, skriver han i et af sine mange Breve. Endnu et Par Maaneder før han døde, da han gik i sit 80. Aar, fortæller han om sine Rideture — »dog rider jeg ikke saa ofte som før, da jeg ikke lider, jeg skal behandles som en Dreng og have Følgesvend«. Kvinderne og Lægen har omsider faaet Magten over ham og har overtalt ham til at holde Rideknægt; om dette skriver han sørgmunter til sin særlige Yndling, Svigerdatteren i Ølsted — »næste Gang jeg kommer ridende, lader jeg mig melde ved en Rideknægt med Sølvplade paa Armen.«

Et af de mindste Værelser paa Gaarden var Soveværelset; for at gøre det lunere var der sat et ekstra Loft paa omtrent i halv Højde af det egentlige, — her stod tillige Kammerraadens Skrivebord. Sandsynligvis er Fruen gaaet tidlig i Seng, naar Mørket forhindrede hende i Udsigten fra Forhøjningen, og Manden har da anbragt sit Skrivebord herinde. Trods deres Forskellighed skal der nemlig have hersket et udmærket ægteskabeligt Forhold.

Desuden havde J. M. S. et Skrivebord i den store Forstue. Dette benyttedes, naar han, der Dagen lang færdedes i Marken, havde en Pause, f. Eks. ved indtræffende Regnvejr, saa satte han sig der, ligesom han kom i sine lange Støvler og ordnede en Del af sin store Korrespondance. Han besørgede nemlig ogsaa Familiekorrespondancen, hvoraf en Del er opbevaret. I Brevene til Sønnerne (i Brevene fra Sønnerne var Tiltaleformen altid »De«) optræder han som den gode Fader og Patriark, opmuntrer og dadler dem eftersom han synes passende for Lejligheden, med en djærv Spøg og munter Bemærkning ind imellem: »Mathis kom i Løverdags hjem fra sin nordlige Rejse, han saa kun et smukt Fruentimmer paa Rejsen, nemlig Stuepigen paa Lundbæk, og sandt er det, da Fruentimmerne paa den Kant af Landet er uendelig stygge.«

Brevene viser ham akkurat som han var, en klog, bestemt, men munter og god Mand, saavel mod sine egne som hans undergivne og Venner. Da en af hans Venner (og Debitor) døde uformuende, skriver han bl. a. om Enken: »Hun har mange gode Venner at tage til, hvoriblandt jeg med Fornøjelse regner mig, og agter saa længe jeg lever at vise det i Gierningen.«

Ved festlige Lejligheder blev »Salen« brugt, her samledes man, naar den talrige Slægt kom paa Besøg. Af Dorthea Nikolines 8 Søskende var 5 gift med »Sechere« (Fætre og Kusiner), deriblandt Markus Peter fra Sødringholm, Peder Mørch fra Trudsholm, Niels Jørgen fra Skaarupgaard, senere Sandgaarden, Thomas Secher-Hansen fra Kjørbygaard. Endvidere Fætrene fra Hjortshøjlund, Vedø og Østergaard. Folsach'erne fra Giessinggaard, Ristrup og Vedelslund, Schmidt fra Skerringmunkgaard, Omgangsvenerne fra Bidstrup, Rosenholm og Løvenholm, Egness Præste- og Lægefamilier o. m. fl. (Man forstaar, at Husfruen til daglig har følt Trang til at hygge sig i Lænestolen).

I Salen skal der have staaet et pragtfuldt Mahognimøbel med indlagt Messing. Godsejer Estrup, der pietetsfuldt værner om alt det gamle, og saaledes har staaende Møbler helt fra Behr'ernes Tid, har forgæves efterlyst dette, — det findes ikke i Auktionskataloget ved Fru Sechers Afrejse fra Skafø.

Det bekendte Skab, der har samme Alder som Hovedbygningen, (opført 1582), staar i Spisestuen.

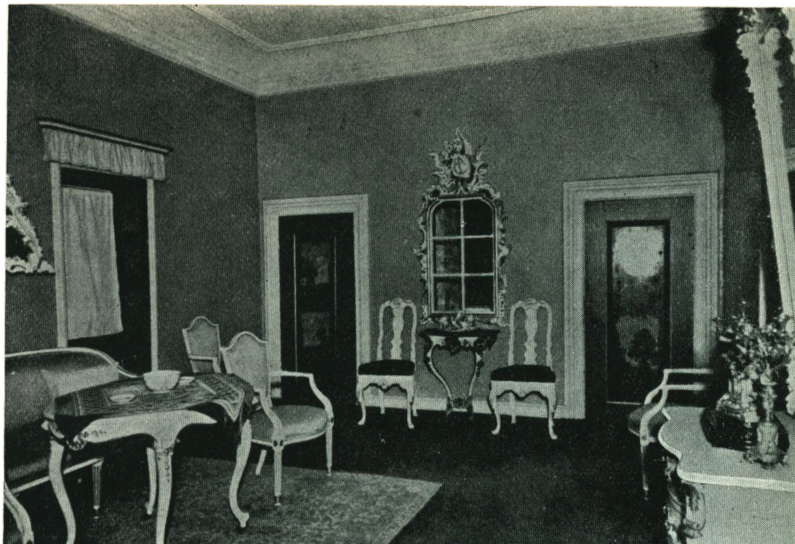
I Haven ud for det nuværende Herreværelse staar bl. a. et gammelt Pæretræ og et Lindelysthus fra J. M. S.'s Tid. Pæretræet, der er groet ca. 1 Meter siden 1852, er et af de Frugttræer, der bærer mest Frugt stadigvæk. Paa J. M. Sechers 150 Aars Fødselsdag lod Estrup binde en Krans til Familiegravstedet bestaaende af Løv og Pærer fra dette Træ. Mellem Kammerraadinden og Ekscellencen Estrup bestod der til hendes Død et hjerteligt Forhold. Naar Estrup kom til Aarhus, besøgte han hende ofte i hendes »Gaard« i Mejlgade.

Som andet Steds nævnt overtog Estrup ved Købet en Del af Indboet. De saakaldte Frøkenkamre i Portbygningen staar saa godt som urørte fra før J. M. Sechers Tid med et meget smukt Møblement i Ludvig den 16. Stil. Dørene er dekorerede med Motiver fra Landbolivet af Elisabeth Behr, Niels Behrs Hustru.

I J. M. Sechers Tid skulde Gulvet under den gamle Bilæggerovn repareres, man fandt da under Gulvet et Barneskelet. J. M. S. begravede Skelettet paa Hvilsager Kirkegaard, — efter den Tid ophørte Spøgeriet, som efter Overleveringen skal have fundet Sted paa »Frøkenkamrene«. Naar Barneliget er anbragt under Kakkellovnen er ikke opklaret.

Portbygningen er opført af Jørgen Rosenkrantz, hvis Broderdatter Margrethe ifølge Eske Broks Dagbog den 27/1 1607 efter Befaling »lukte sig inde«. Godsejer, cand. theol. Estrup, der har gransket Sagen nøje, mener imidlertid snarere, at det er den letfærdige Birgitte Holck, som har haft Stuearrest, og det er derfor, at Værelserne benævnes Frøkenkamrene. Grev Holck og dennes Enke ejede Skafø fra 1666—1710. Da denne er den eneste Ejer, hvis Døtre efter Datiden har haft »Frøkenrang,« støtter Estrup sin Antagelse herpaa. At Kamrene har været anvendte til Stuearrest, er uden for enhver Tvivl, idet der ved Indgangen er anbragt et Vagtlokale, hvor der lige kan sidde en Mand (eller Kvinde) med Udsigt til Kamrene gennem et stort Vindue mod disse. I Tilslutning til Kamrene findes en endnu i Brug værende »Hemmelighed«, hvis Afløb foregaar gennem en underjordisk Kilde (naturlig W. C.). Denne »Hemmelighed«, der altsaa uden Pasning har virket i næsten 400 Aar, skal have været stærkt medvirkende til, at Estrup købte Gaarden.

Ogsaa J. M. Sechers »Flaskefoder« staar endnu i Dagligstuen paa Skafø. »Flaskefoderet« bestaar af en forsiret Kiste eller Kuffert, indvendig foret og med Flakoner til Vin. Den har været anvendt af J. M. S. og rimeligvis af hans Fader, Peter Nikolaj Secher, naar de foretog deres

Frøkenkamrene i Skaføgaards Portbygning. I Baggrunden de to Døre med Malerier af Elisabeth Behr. De smukke Møbler er ligeledes fra før J. M. Sechers Tid. Mellem Dørene ser man Vinduet til det omtalte Vagtrum. I Forgrunden findes henholdsvis til venstre og til højre Døre til »Hemmeligheden« og til Soveværelset.

lange Rejser for Opkøb af Stude m. m., hvor de ofte maatte overnatte i afsides beliggende Kroer, hvor ordentlig Vin ikke kunde faas.

J. M. Secher var Landvæsenskommissær i Kallø Amt, og som saadan benyttede han sin Ret til at faa Rang med Kammerraader (VII 2) og 21/11 1798 fik han Bestalling. Det var ikke af Forfængelighed, han lod sig udnævne, han kunde sikkert have opnaaet en betydelig højere Titel, navnlig i sine senere Aar. Grunden var den, at ikke adelige Godsejere kun kunde udøve deres jus patronatus et vocandi, dersom de havde Plads i Rangklasserne.

Han døde 8/1 1852, henved 80 Aar gammel, og ligger begravet paa Hvilsager Kirkegaard sammen med sin Hustru og flere af Børnene. Gravstedet vedligeholdes ved et Legat paa 600 Kr. i Stiftskassen i Aarhus. Vedligeholdelsen besørger af Læreren i Hvilsager og paases af Kirkeværgen. Malerier af ham og Hustru ejes af hans Sønesønsøn, Ingeniør J. M. Secher.

~ 5/5 1797 m. DORTEA NIKOLINE SECHER f. 6/12 1773, d. 25/5 1857. Datter af hans Farbroder Matias Povlsen Secher til Sødringholm. Hun

solgte den 22/7 1852 Skaføgaard Hovedgaard (55 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb. og Mølleskyld 8 Tdr. 4 Skp. Hartkorn) og to Fæstegaarde i Termestrup (15 Tdr. 2 Skp. Hartkorn) for en Sum af 72.000 Rdl. Hun blev boende paa Skafø Sommeren til Ende, men efter at hun den 28. September havde holdt Auktion over det Indbo og Løsøre, som hun ikke ved særlig Aftale kort efter Skødemeddelelsen havde overdraget til den nye Ejer flyttede hun ind i en Gaard, hun havde købt i Aarhus (Mejlgade (Middelgade) Nr. 54 (gl. Nr. 46) for 9500 Rdl. Ejendommen overtoges ved hendes Død af Professor Hermansen), og her boede hun til sin Død.

Hvilsager Kirketiende afhændede Dortea Nikoline Secher til Tiendeyderne, og alt det Gods, der ikke var indbefattet i Salget af Skafø, solgte hun og hendes Arvinger efterhaanden til Selveje gennem Mandens sidste Godsforvalter, Friis, der blev boende paa Egnen. Estrup solgte kort efter de to Gaarde i Termestrup, og for første Gang i 300 Aar var Skaføgaard uden Bøndergods.

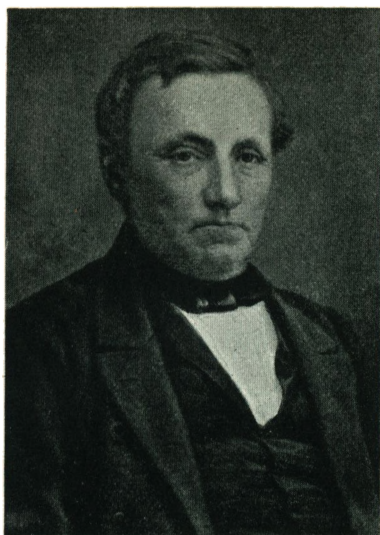
Ved testamentarisk Deklaration af 21/4 1856 betænkte hun forskellige af sin Slægt og Venner med Legater at nyde til deres Død, hvorefter Kapitalen skulde overgaa til de direkte Arvinger. Deklarationen begynder saaledes:

»Underskrevne Dortea Secher, Enke efter salig Kammerraad J. M. Secher til Schafføgaard, har, for at nogle Enkelte af Familie og Venner ikke efter min dødelige Afgang skulle savne den Understøttelse mine andre Vilkaar har tilladt mig at yde dem, besluttet ved nærværende testamentariske Disposition at fastsætte og bestemme Følgende:«

Deres Børn er C 1—10.

C. 1. PEDER NIKOLAJ SECHER f. 17/2 1798, d. 29/3 1872. Ex. jur. 19/1 1820 (bekv.), blev 1822 Forpagter siden Ejer (Skøde 12/7 1842) af Bjørnholm. Købesummen var 34.000 Rbd. Sølv. Gaarden var paa samme Størrelse, som da Faderen købte den i 1822, Fæstegodset og Kirketienden ligeledes. Paa denne Gaard levede han i 50 Aar, og da han var en dygtig Landmand og levede i en stærkt opadgaaende Tid, var han ved sin Død en rig Mand. Med Hensyn til Driften fulgte han de fædrene Traditioner med Studedrift. Han blev 16/12 1826 Landvæsenskommissær og som saadan 3/6 1834 Kammerraad (VII 2). Landbokommissær i Randers Amts Husholdningsselskab fra 1830. Malerier af ham og Hustru ejes af Fru Valdemar Secher.

~ 23/9 1822 m. sit Søkendebarn EDEL MARGRETHE FOLSACH f. 17/4 1803, d. 11/1 1863. Datter af Hans Folsach til Giessinggaard.

Peder Nikolaj Secher.

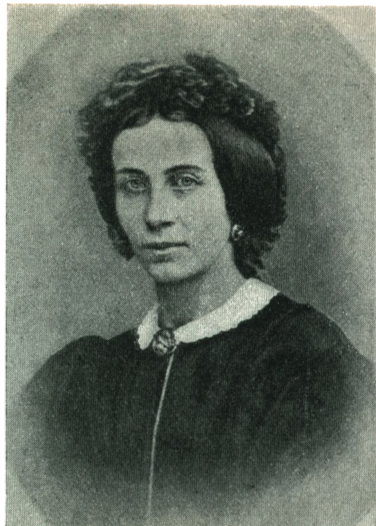
Edel Margrethe Folsach.

Bjørnholm.

Hans Secher.

Sofie Margrete Neergaard.

Deres Børn er D. 1—4.

D. 1. DORTEA MARGRETE SECHER f. 30/3 1825, d. 14/3 1873, ugift, boede paa Bjørnholm til sin Død (Død ved et Ulykkelstilfælde: Løbskørsel).

D. 2. HANS SECHER f. 1/8 1827, d. 28/5 1893. 1844—48 Skriver paa Ebeltoft By- og Herredskontor. Fra 1/5 1848—20/11 1850 Godsfuldmægtig paa Kalø. Fra 29/11 1850—3/11 1854 Godsforvalter paa Katholm. Købte Frederikkesminde (12 Tdr. 7 Skp. Hartkorn) ved Ebeltoft 28/7 1856 for 40.000 Rdl. og overtog siden efter sin Faders Død tillige Bjørnholm (Skøde 13/1 1874). 1882 byggede han ny Hovedbygning paa Frederikkesminde. Han blev Landvæsenskommissær 1/10 1865. Var Medlem af Randers Amtsraad og Formand for Afløsning af Gaardmandshoveriet for 9. Landstingskreds (vgl. Udn. 29/9 1868). Justitsraad 15/11 1888. Malerier af ham og Hustru ejes af hans Søn P. N. Secher.

~ 1/8 1857 m. *SOFIE MARGRETE NEERGAARD* f. 17/4 1836, d. 15/6 1866. D. af Johan Andreas Neergaard, Ejer af Fannerup (se Den Grotumske Legatstamtavle 1. 40.).

Deres Børn er E. 1—3.

E. 1. PETER NIKOLAJ SECHER f. 11/8 1858. Forpagtede Frederikkesminde af sin Fader 1883 og overtog Gaarden 1893 efter Faderens Død. Efter Broderen J. A. Sechers Død 1895 købte han 17/5 1898 tillige

Bjørnholm. Solgte i Juli 1902 Frederikkesminde til sit Næstsøskende-barn Niels Secher Erhardi. I 1912 solgte han Bjørnholm til sin Svigersøn Axel Ingwersen. Bor nu i Brabrand.

~ 1. G. 7/11 1883 m. AGNES MÜLLER f. 8/11 1860, d. 12/3 1886. D. af Müller, Ejer af Skaarupgaard i Nødager Sogn.

~ 2. G. 9/9 1887 m. LOUISE MARIE ELISABETH MARCUSSEN SCHACK f. 21/11 1857. D. af Sognepræst Marcussen Schack til Tirstrup og Fuglslev.

F. 1. SOFIE MARGRETE SECHER f. 21/8 1884.

~ 2/8 1919 m. CARL SIMESTED f. 23/6 1881. Installatør i Brabrand, S. af Farver Nielsen, Allingaabo.

G. 1. KAJ SECHER SIMESTED f. 30/5 1920. Malerlærling.

F. 2. HANS LUDVIG SECHER f. 27/8 1888, d. 20/8 1895.

F. 3. EDEL MARIE LOUISE SECHER f. 10/3 1890.

~ 19/10 1915 m. Proprietær AXEL MØNSTED HANSEN f. 12/3 1890, S. af Proprietær Fred. Hansen, Attrupgaarden og Christiane Mønsted; - Sønderlund, Brabrand. Ægteskabet opløst.

G. 1. EDITH MØNSTED HANSEN f. 11/9 1917.

~ 22/11 1936 m. Mekaniker REINHOLDT SKAFTE NIELSEN, Valby, f. 7/2 1915.

F. 4. AGNES NIKOLINE SECHER f. 21/5 1891.

~ 14/12 1910 m. AXEL MARGOT BREINHOLT INGWERSEN f. 20/8 1882, S. af Godsejer Johannes Ingwersen til Hegnet og Hustru f. Bonne. Først Forpagter, fra 1912 Ejer af Bjørnholm og senere endvidere Ejer af Obdrupgaarden (18 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. Hartkorn). Solgte begge Gaarde i 1922 og rejste til Canada, hvor han nu er Farmer.

G. 1. GERDA INGWERSEN f. 6/9 1911, d. 1919.

G. 2. MARIE LOUISE INGWERSEN f. 10/6 1914.

~ i Canada m. FRANK HILL.

G. 3. WILLIAM INGWERSEN f. 29/7 1917.

G. 4. POUL INGWERSEN f. 29/9 1918.

G. 5. ULF INGWERSEN f. 15/5 1920.

G. 6. JOHANNES INGWERSEN f. 14/10 1921.

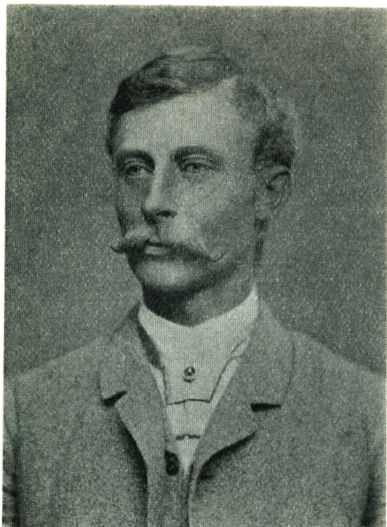
F. 5. LOUISE SECHER f. 20/7 1892, d. 16/7 1915.

F. 6. SVEND AAGE SECHER f. 14/4 1894. Farmer i Canada.

F. 7. HANS ANDREAS SECHER f. 21/9 1898. Gaardejer, Alken ved Skanderborg.

~ 26/8 1921 m. AGNES OLSEN, D. af Gaardejer Anton Olsen og Hustru Kirstine, Ny Ørumgaard.

G. 1. KIRSTEN LOUISE SECHER f. 31/3 1922.

Johan Andreas Neergaard Secher.

Elisa Erikka Kirketerp.

G. 2. OLE JOHANNES SECHER f. 25/8 1924.

F. 8. JOHANNES SECHER f. 22/1 1902. Farmer i Canada.

E. 2. MARIE KIRSTINE SECHER f. 15/6 1861, d. 18/4 1884.

E. 3. JOHAN ANDREAS NEERGAARD SECHER f. 6/12 1862, d. 2/5 1895.
Ejer af Bjørnholm fra 1893 til sin Død.

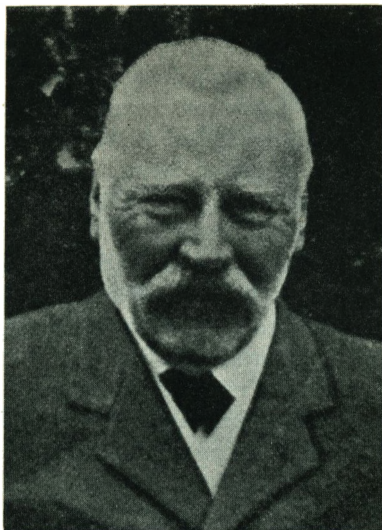
~ m. 1 (Leila) ELISA ERIKKA KIRKETERP f. 31/7 1871. Datter af Godsejer Carl Suhr Kirketerp, Høgholm, og Hustru Matilde Augusta Krüger (Slægten Collstrup S. 24). (~ 2. 5/4 1898 m. Oberstløjtnant Jacob Bang Helms f. 31/5 1861, d. 20/6 1936. R. af D.).

F. 1. HANS SECHER f. 19/6 1893, d. s. D.

F. 2. JOHANNE ANDREA NEERGAARD SECHER, kaldet JOSIE SECHER f. 19/11 1895, uddannet i forskellige Kursus paa Translatørskolen, Rødekorsamarit 1919—21, Frøbelseminariet, Spædbørnspleje paa Welanderhjemmet, Bispebjerg. 1914—21 Rejser i Tyskland, England og Frankrig for at studere Sprog, Børne- og Ungdomsforsorg, især Spejderarbejder, Børnehaver og Kostskoler. Startede 1920 Det Danske Spejderkorps' Juniorafdeling, kaldet »Ulveungerne«, og var i 8 Aar Leder deraf. 1925—35 Lærerinde og Børnehaveleder paa Welanderhjemmet, Bispebjerg. 1935 Assistent i Opdragelse af yngste Alumner paa Sorø Akademi (kaldet Plejemor). Fra Juli 1937—38 Husforstander paa »Risholm« under Bagsværd Kostskole. Bor nu i Holte.

Johanne Dorthea Blichfeldt.

Johannes Peter Folsach Secher.

D. 3. JØRGEN MØRCH SECHER f. 25/9 1833, d. 28/8 1872. Forvalter paa Bjørnholm. Ugift.

D. 4. JOHANNES PETER FOLSACH SECHER f. 5/2 1840, d. 5/12 1915, var, efter endt Afgangseksamen fra Realskolen i Aarhus, i hvilket Tidsrum han boede hos sin Bedstemoder fra Skaføgaard, paa Herredsfoged Willemoes' Kontor samme Sted, inden han gik til Landvæsenet. Var derefter Landvæsenselev i 3 Aar paa Rosenholm, hvor han ogsaa senere var Forvalter. Han købte den 23/9 1865 Gaarden »Edelslund« i Todbjerg Sogn for 40.000 Rdl. samt 5500 Rdl. for Besætning og Inventar, men solgte igen denne i 1874 efter Aaret forud at have købt »Hjortshøjlund« i Hjortshøj Sogn af sin Fætter H. F. J. P. v. Folsach (Søn af A 2 B 1) for 95.000 Rdl. samt 10.000 Rdl. for Besætning og Inventar med den Ejendommen tilhørende Konge- og Kirketiende samt Kongetienden af 111 Tdr. gml. Hartkorn i Hjortshøj. Hjortshøjlund var paa 14 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, og den underlagte Saastrupgaard paa 11 Tdr. 1 Skp. 1½ Alb. Hartkorn, ialt 26 Tdr. 3 Fdk. ½ Alb. Hartkorn.

Hjortshøjlund blev udmærket drevet af J. P. F. S., der, som sine Forfædre, fedede Stude og Køer og kun havde faa Malkekøer (12 Stk.). Mælken af sidstnævnte blev i alle Aarene behandlet af Husmoderen, hvilket var hendes Indtægt og altid havde hendes fulde Interesse.

Han var en praktisk og snarraadig Landmand. Som et Eksempel

paa hans Snarraadighed fortælles der følgende: Amtsskellet gaar midt igennem Marken, og da der en Gang umiddelbart ved dette i Randers Amt blev kørt en Røtter ihjel, blev den døde en, to, tre lagt over i Aarhus Amt; det var baade nemmere og billigere at melde Ulykkestilfældet i Aarhus.

Johannes Secher ejede Hjortshøjlund til sin Død 1915. I 1908 blev den forpagtet af Sønnen JOHANNES SECHER, og J. P. F. Secher flyttede til Kystvejen i Aarhus, hvor han daglig, som forhen, kunde have Kalø Vig for Øje.

Medens J. Secher ejede Edelslund, var han Medlem af Sogneraadet. Som Ejer af Hjortshøjlund Medlem af Randers Amtsraad i 18 Aar, og blev efter dette Hvervs Afslutning tilbudt Justitsraadtitlen. Dette afslog han imidlertid med den Motivering, at en Mand der gik paa Markeder og købte Kreaturer ikke egnede sig til at være Justitsraad.

Han og Hustru ligger begravede i Ole Olesen Sechers Familiebegravelse paa Hjortshøj Kirkegaard.

~ 29/5 1866 m. JOHANNE DORTEA BLICHFELDT f. 11/11 1845, d. 4/4 1934. D. af Hans Frederik Blichfeldt, Præst i Mørke, og Frederikke Leemejer, Søster til Rasmus Leemejer.

Deres Børn er E. 1.—E. 9.

E. 1. PETER NIKOLAJ SECHER f. 14/3 1867. Proprietær. Ejer af Sveigaard i Neder Randlev fra 1/4 1893 til 1/8 1923. Nuværende Bopæl Balagergaard, Viby ved Aarhus.

~ 9/6 1893 m. JULIE NIKOLINE MAAG-JACOBSEN f. 26/2 1868, D. af Forpagter Johannes Jacobsen, Nørager pr. Ruds Vedby, og Emilie Maag (Slægten Collstrup Side 61).

F. 1. JOHANNE EMILIE SECHER f. 14/7 1894. Husbestyrerinde, Axel-torvs Apothek, Fredericia.

F. 2. JOHANNES PETER FOLSACH SECHER f. 30/9 1895. Ejer af »Carls-lund« pr. Randers.

~ 17/6 1934 m. INGE MARIANE HANSINE FRIIS MICHAELSEN, f. 9/3 1893, D. af Proprietær Ernst Conrad Michaelsen, Hannesminde, og Bertha Karoline Friis.

F. 3. MATHIAS SECHER f. 22/1 1897. Uddannet i Frøbranchen hos Fr. Drejer, Aarhus. 1921—22 Sekretær i Kgl. Dansk Automobilklub. Afgangseksamen fra den jydsk Handelsskole 1918.

~ 12/9 1926 m. SIGRID LUISE ROSENKRANDS f. 3/12 1904. D. af Direktør Niels Rosenkrands og Hustru Laura.

G. 1. BENTE ROSENKRANDS SECHER f. 26/3 1927.

G. 2. BJØRN PETER FOLSACH SECHER f. 4/9 1929.

F. 4. CHRISTIAN LUDVIG SECHER f. 23/7 1898. I Købmandslære 1/11

1915 i Mørke hos Købmand Chr. Jensen. $\frac{1}{2}$ Aar paa den jyske Handelshøjskole i Aarhus, derefter hos Købmand S. Frandsen, Hornslet, til 1926, hvorfra han kom ind i det københavnske Firma Vilh. Mejlstrup (VIME), der arbejder med flere Forretninger, som Koloniallagre, og da der i 1927 aabnedes en Afdeling i Aalborg (den første i Provinsen) blev han Bestyrer af denne.

~ 11/5 1930 m. LILY ANDREA KAROLINE BUCKHØJ, f. 2/3 1904, D. af Lokomotivfører Martin Buckhøj og Hustru Signe.

G. 1. ERIK FOLSACH SECHER f. 28/9 1931.

G. 2. POUL MARTIN FOLSACH SECHER f. 6/12 1933.

F. 5. KAREN SECHER f. 12/3 1900. Husbestyrerinde i København. Ugift.

F. 6. JØRGEN MØRCH SECHER f. 7/3 1903. Tandlæge i København. Student 1922. Ophold i Frankrig 1924—25. Afgangseksamen fra Tandlægeskolen 1928. Tandlægeassistent i København 1929. Slagelse fra 1929—35. Tandlæge i København 1/3 1935.

~ 17/5 1930 m. ESTER ELISABETH RØNNENKAMP MØLLER, f. 24/3 1905, Tandlæge i København, D. af Bogholder Emil Møller og Edith Rønnenkamp. Ægteskabet opløst (se Tillæg).

F. 7. JULIANE SOFIE SECHER f. 9/6 1904. Købmand i Aarhus.

F. 8. JENNY DORTEA SECHER f. 13/7 1905.

~ 27/3 1932 m. Forretningsfører OTTO NIELSEN, Odder, f. 20/5 1908, S. af Gaardejer J. Nielsen og Hustru, Fredbo, Hornslet.

G. 1. LIS GUNVER NIELSEN f. 24/3 1933.

G. 2. JØRGEN NIELSEN f. 12/10 1936.

G. 3. KIRSTEN NIELSEN f. 27/11 1937.

F. 9. RUDOLF VALDEMAR SECHER f. 21/4 1908. Inspektør paa Julianeholm.

~ 27/3 1938 m. GERDA SIGRID JENSEN, D. af Proprietær Hans Henrik Jensen, Vangkær Ø. Vraa, og Agnes Sofie Skaarup.

E. 2. HANS FREDERIK SECHER f. 2/9 1868. Isenkræmmer i Odder.

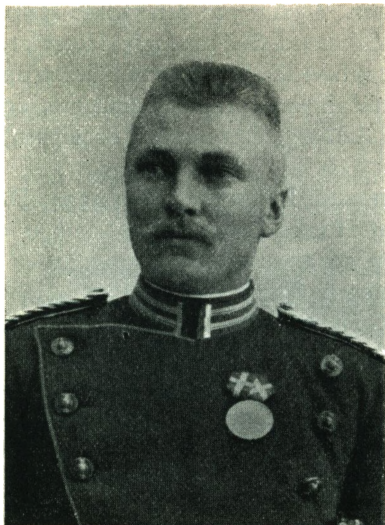
~ 30/4 1901 m. EMILIE CONSTANTINE MARTINS, f. 24/11 1877, D. af Grosserer Frants Johs. Martins, København, og Emilie Andersen.

F. 1. JOHANNE (HANNE) EMILIE SECHER f. 9/12 1903. Ugift. Har tidligere opholdt sig 1 Aar i Edinburgh, 1 Aar i London, 2 Aar i Montreal, Canada. Assistent i Husmoderhjælpen, København.

F. 2. ELLEN SECHER f. 29/4 1906.

~ 1930 m. Købmand JOHN BARSLUND, f. 8/5 1894 i Holstebro. 2816 Armitage, Chicago.

F. 3. KAREN MARGRETHE SECHER f. 8/3 1909.

Valdemar Secher.

~ 17/2 1933 m. EDVARD CHRISTIAN ANDERSEN, f. 26/1 1903. Bankbogholder i Hjørring. S. af Anders Chr. Aug. Edv. Andersen og Anne Kirstine Jensen.

E. 3. VALDEMAR SECHER f. 21/12 1869, d. 14/5 1935. Student fra Aarhus Katedralskole 1890, cand. jur. 1900, Overretssagfører 1903. Han var stærkt national følende og deltog fra sine første Studenteraar med megen Interesse i Arbejdet indenfor Akademisk Skytteforening. Blev Delingsfører i Skyttekorpset 1895 og Halvkompagnifører 1914. Paa Genforeningsdagen havde han den Glæde at føre en Deling Skytter ind i Dybbøl Skanser, hvad der blev et uforglemmeligt Minde for

ham. Den 4/7 1896 blev han dekoreret med Medaljen for druknendes Redning efter at have reddet en ung Mand, der var sprunget i Kastelsgraven. I Bestyrelsen i Redningsmedaljeselskabet den 8/2 1902, Næstformand den 29/3 1924. Formand den 23/3 1932.

~ 28/12 1909 m. ELLEN MARGRETHE BERGMANN, f. 10/8 1872, D. af Dampskibsexpeditør, Konsul Eduard Bergmann, Aarhus, og Sofie Eriksen.

F. 1. SVEND ERLING SECHER f. 5/10 1910. Student 1929 fra Østre Borgerdydskole. Gør Tjeneste indenfor Gentofte kommunale Forvaltning.

F. 2. EDEL GERTRUDE SECHER f. 12/11 1911, tog 1936 Kommune-lærerindeeksamen ved Zahles Seminarium, er fast Vikar ved det københavnske Skolevæsen.

~ 10/12 1938 HANS MULVAD f. 23/8 1902, S. af Tandlæge K. K. Mulvad og Dagmar Augusta Kirstine Friis. Uddannet som Handelsmand i Læder en gros i Firmaet Poulsen og Ragoczy med Studieophold i Udlandet. Er Sekretær i Firmaet F. E. Bording og Co. A/S.

E. 4. EDEL MARGRETHE SECHER f. 13/2 1871. Malerinde hos Bing og Grøndahl, København, fra 1907—1933.

~ 20/10 1900 m. GEORG CHRISTIAN BOYE, f. 23/5 1870, d. 21/9 1906. Cand. jur., Sagfører, Kolding. S. af Grosserer V. Boye, København, og Marie Nellemann.

F. 1. KIRSTEN VIBEKE BOYE f. 5/9 1901.

~ 1/12 1925 m. Ingeniør, cand. polyt. JØRGEN HANSEN KOCH, R. af D., København, f. 21/2 1896, S. af Ingeniør, cand. polyt. Svend Koch og Ingrid Bruhn.

F. 2. JOHANNES GEORG VILHELM JOACHIM HARTVIG BOYE, f. 17/3 1906. Havebrugskandidat 1930. 1. Karakter med Udmærkelse. Assistent hos Stadsgartneren i Aarhus 1/3 1930—1/4 1935. Havearkitekt i Aarhus 1/4 1935—15/10 1937. Derefter i Firma C. Th. Sørensen, Troels Erstad og Georg Boye, København. Rejser i Tyskland, Sverige, Norge og England.

~ 17/3 1933 m. KARIN HALLMAN, f. 3/2 1902, D. af Arkitekt, Statsplandirektør P. O. Hallman, Stockholm, og Agnes Wessberg.

E. 5. MARIE SECHER f. 28/3 1872, d. s. A.

E. 6. DORTEA MARGRETHE SECHER f. 5/6 1874.

~ 10/9 1896 m. Skovrider ERNST MORTENSEN, f. 16/1 1874, d. 21/12 1914, S. af Skovrider Carl Mortensen og Hertha Werdelin. Skovrider (Overskovfoged) paa Sofienlund under Clausholm Skovdistrikt fra 1898—1912.

F. 1. CARL MORTENSEN, f. 29/11 1897, d. 23/9 1903.

F. 2. HERTHA CHRISTIANE MORTENSEN f. 23/10 1898, d. 23/9 1903.

F. 3. ELISABETH MORTENSEN f. 5/10 1900. Syerske, København.

F. 4. OLAF MORTENSEN f. 3/10 1901. U. S. A.

F. 5. RIGMOR MORTENSEN f. 10/1 1903.

F. 6. ELSE MORTENSEN f. 15/12 1905.

~ 18/12 1927 m. KURT WITT, f. 13/8 1904. Typograf.

F. 7. AGNETHE MORTENSEN f. 3/6 1906.

~ 15/5 1932 m. Lagerforvalter HANS CHR. KIERULFF JENSEN, f. 13/7 1886, København, S. af Ole Jensen, Skive, og Hustru Magdalene.

E. 7. JOHANNES SECHER f. 27/11 1875. Proprietær. Forpagter paa Hjortshøjlund fra 1908 til 1916. Ejer af Hjortshøjlund fra 1916—1934, hvorefter han købte Ønsbækgaard pr. Skødstrup.

~ 12/2 1909 m. GUDRUN BJØRNER, f. 8/1 1884, D. af Konsul Rasmussen, Odense, og Augusta Esmann. Skilt 1921.

~ 2. m. JENNY KAREN DORIS LARSEN, f. 27/7 1881, D. af Mølleeejer Carl Christian Rudolf Larsen og Caroline Theodora Stange.

F. 1. DAN SECHER f. 7/2 1911. Forvalter.

F. 2. ERIK SECHER f. 3/6 1914.

E. 8. BERTHA BENEDIKTE SECHER f. 25/5 1877.

~ 25/3 1902 m. CHRISTEN BREINHOLT INGWERSEN, f. 12/7 1876, S. af Godsejer Johannes Peter Ingwersen til Hegnet og Edel Marie Bonne.

Ejede fra 1901—09 Haaruplund i Todbjerg Sogn, var derefter Ejer af Borum Østergaard i Borum Sogn 1909—15. Bor nu paa Sanderløkke ved Odder.

F. 1. EDEL JOHANNE BREINHOLT INGWERSEN f. 9/5 1903.

~ 17/1 1923 m. OLAF ROSTBØLL, Stationsforstander i Tisvildeleje, f. 7/9 1895, S. af Lærer i Odder, Rasmus Rostbøll.

F. 2. ANNA SOFIE BREINHOLT INGWERSEN f. 14/4 1909.

~ 9/10 1931 m. Løjtnant HANS ENGHOLM, Lillerød, f. 25/4 1903, S. af Driftsleder, Ingeniør Oskar Engholm, København.

F. 3. BERTHA BREINHOLT INGWERSEN f. 1/8 1910.

~ 11/4 1936 m. Gaardejer JENS OTTO MIKKELSEN, Nølev Hovgaard pr. Odder, f. 24/4 1906, S. af Overdyrlæge M. P. Mikkelsen, Odder, og Mette Marie Nielsen.

E. 9. JØRGEN MØRCH SECHER f. 12/2 1891. Ingeniøreksamen fra »Technikum Mitweida« i Sachsen 1915. Sekondløjtnant i Ingeniørregimentet 1918. Rejseingeniør for Ingeniørfirmaet Glent & Co., København, siden 1921. Bestyrelsesmedlem i »Slægten Secher«.

C. 2. MATIAS POVLSEN SECHER, f. 1/11 1799, d. 7/2 1864, ytrede allerede som Dreng en ubetingelig Lyst til Søen; han kom da 18/3 1809 paa Søkadetakademiet og blev 29/8 1819 Sekondløjtnant, 30/7 1826 Premierløjtnant og 24/10 1836 Kaptajn. Et Par Aar efter opholdt han sig en Tid i Livorno for sit Helbreds Skyld. Af Hensyn til Helbredet var det ham ogsaa kært, at han 1842 tidligere end sædvanlig paa Aaret maatte gaa til Vestindien med en Brigg, da den der stationerede Brigg »Alart« var forlist paa Portoriko. Ved Hjemkomsten blev han (11/12 1842) Kaptajn. I Januar 1848 sejlede han som Chef for Korvetten »Valkyrien« til Ostindien i Anledning af Nikobarøernes Afstaaelse. Da Kongen kort før Skibets Afgang var ombord for som sædvanlig at hilse paa de paa længere Togt udsendte, paadrog han sig den Forkølelse, som den 20/1 medførte hans Død. Kort efter sin Hjemkomst efter et Aars Forløb sendtes M. P. Secher som Chef for Linjeskibet »Skjold« med Blokadeeskadren til Nordsøen. Han skal allerede den Gang have været sygelig og vanskelig at omgaas for Officerer og Læger. I Løbet af Sommeren maa han være blevet kaldt hjem, thi 17/8 1849 udnævntes han til Medlem af Konstruktions- og Reguleringskommissionen. Han var blevet RD. 11/12 1841 og R. af Æreslegionen 9/6 1843, nu blev han 28/10 1849 DM., 3/8 1851 Kommandørkaptajn. 16/7 1853 blev han Medlem af Defensionskommissionen, 24/9 1855 Kommandør og 6/10 1856 KD. Aaret efter, 31/7 1857, fik han efter Ansøgning sin Afsked paa Grund af Svagelighed. Man tilbød ham Tittel som Kontreadmiral,

men den afslog han, og han fik saa i dens Sted Tilkendegivelse af »Kongens Tilfredshed og Tak for hans lange og med saa megen Dygtighed udførte Tjeneste«. Derefter levede han i København, hvor han døde 7/2 1864 i de Dage, da Efterretningen om Opgivelsen af Danevirkestillingen kom til Byen, til Dels af Sorg over denne nationale Ulykke. Han var, skriver »Fædrelandet« (Nr. 32) »anset som en meget dygtig Officer, lige som han var en forstandig og agtværdig Mand«. Hans Billede er malet af Marstrand og ejes nu af hans Brodersøns Enke, Fru Jensine Secher. Et Maleri af ham som Kadet ejes af Frk. Magarethe Secher.

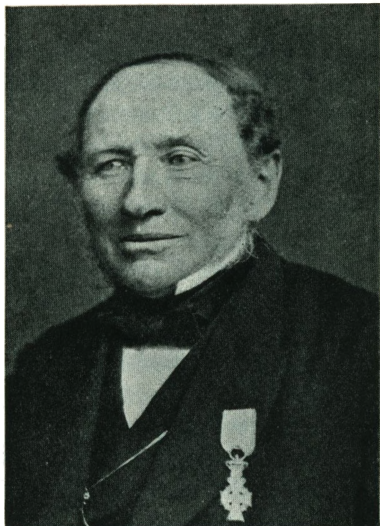

Matias Povlsen Secher.

M. P. Secher var ugift. I Arkiv for Søværnen har han skrevet nogle Artikler og Afhandlinger, som nævnes i Forfatterleksikonet. Desuden foreligger der en Dagbog baade fra hans Tjeneste i Marinen og fra hans private Rejser. Endvidere en Del private Breve (Slægtens Arkiv). Ved Testamente bortgav han følgende Legater: 8000 Kr. til Navigations-skolen i København, 2000 Kr. til Skipperstiftelsen i Istedgade, 2000 Kr. til Foreningen for Tilvejebringelsen af en Enkebolig for Sætaten, 4000 Kr. til Foreningen af 1837 til forsømte Børns Frelse og 1000 Kr. til den kvindelige Plejeforening.

C. 3. KIRSTINE SECHER f. 30/12 1801, d. 31/3 1802.

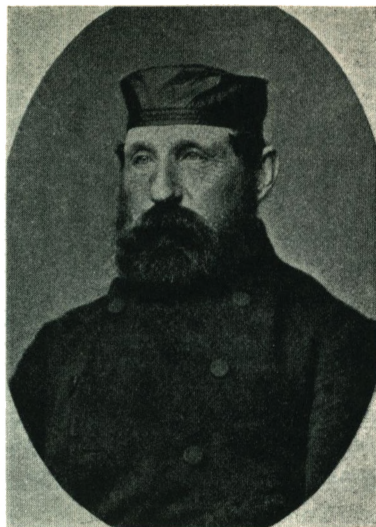
C. 4. NIELS JOHANNES SECHER f. 18/3 1803, d. 27/10 1881. Cand. pharm. Ejede 1833—56 Favergaard, som han overtog efter Samleren af det bekendte Forfatterleksikon T. H. Erslev; købte siden en Gaard

Niels Johannes Secher.

Dorteia Johanne Secher.

Karl Benedikt Erhardi.

i Gellerup ved Aarhus, hvor han boede til sin Død. Han blev Landvæsenskommissær 13/5 1848 og samme Aar Forligskommissær. I Anledning af sin 25 Aars Virksomhed som saadan blev han 13/5 1873 R. D.

~ 23/9 1831 m. sit Søkendebarn AGNETE KIRSTINE v. FOLSACH, f. 23/4 1798, d. 26/11 1854, D. af Hans Folsach (222).

D. 1. DORTEIA JOHANNE SECHER f. 16/10 1832, d. 27/3 1903. Flyttede i November 1883 til Aarhus.

~ 23/9 1852 m. KARL BENEDIKT ERHARDI f. 13/12 1824, d. 17/3 1879. Købte 1/4 1856 Kongsgaard paa Helgenæs, var i en halv Snes Aar Medlem af Sogneraadet.

E. 1. KIRSTINE KATRINE ERHARDI f. 29/5 1854, d. 13/10 1934.

~ 23/9 1878 m. KRISTEN TØRSLEV f. 9/7 1852, d. 17/3 1908. Ejer af Strandgaard paa Mols.

E. 2. NIELS SECHER ERHARDI f. 5/8 1856. Landbrugskandidat 1878, Bestyrer af Kongsgaard til 1/11 1883, derefter Forpagter og endelig Ejer af samme til 1/5 1902. Fra 1902—17 Ejer af Frederikkesminde. Landvæsenskommissær. R. D. Bor nu i Ebeltoft.

~ 10/11 1883 m. TINE MARIE CASPAR f. 4/1 1860, D. af Teglværksejer Caspar i Ebeltoft.

E. 3. KARL FREDRIK ERHARDI f. 10/12 1857, d. 5/6 1895. Forvalter.

~ 16/11 1892 m. sin Søsterdatter **METTY SINDING** f. 22/11 1872. Lever i København som pensioneret Sygeplejerske. D. af nedennævnte Proprietær P. H. Sinding og Ulrikke Erhardi (E. 4).

E. 4. **ULRIKKE ERENSTINE AUGUSTA ERHARDI** f. 16/6 1859. Lever i København.

~ 12/4 1881 m. **PETER HØJLUND SINDING** f. 5/2 1845, d. 5/10 1907. Ejer af Rødegaard paa Mols.

F. 1. **METTY SINDING** f. 22/11 1872.

~ m. sin Morbroder (se E. 3.).

E. 5. **HANS PETER SEVERIN ERHARDI** f. 1/8 1861, d. 1/8 1924. Ugift.

E. 6. **ANNETTE EDEL MARGRETHE ERHARDI** f. 15/1 1863. Ugift, lever i Ebeltoft.

E. 7. **KAROLINE DORTHEA ERHARDI** f. 3/9 1864.

~ 12/9 1896 m. Justitsraad **A. WENG** f. 16/2 1842, d. 29/1 1927. Kæmner i Aarhus. S. af Skomagermester Weng og Hustru, Skanderborg.

E. 8. **MARIE SOFIE ERHARDI** f. 5/3 1867, d. 16/8 1876.

E. 9. **INGEBORG ERHARDI** f. 14/4 1869. Ugift. Lever i Aarhus.

E. 10. **MARIE ERHARDI** f. 17/10 1871. Lever i København.

~ 3/6 1899 m. **AAGE AXEL WENG** f. 5/5 1866, d. 30/5 1930. Sagfører, Borgmester i Skanderborg. S. af Prokurator Weng og Hustru, Skanderborg.

E. 11. **HANS MATHIAS ERHARDI** f. 12/10 1873. Grosserer i Aarhus. Uddannet i Kulbranchen. Overtog 1907 Rud. Wulffs kendte Kulimport-Forretning, og drev den i eget Navn til 1926, da han solgte den til et Aktieselskab. Bl. a. i Bestyrelsen for Arbejdsgivere i Aarhus, Arbejdsgivere ved Aarhus Havn, Aarhus Kirkefond (Kasserer), Aarhusbugtens Dampskibsselskab.

~ 19/7 1902 m. **EBBA ELISE MEDEN** f. 13/7 1876, D. af Tømmerhandler M. Meden og Hanne Ravn.

D. 2. **JØRGINE SECHER** f. 31/3 1837, d. 9/9 1917.

~ 20/5 1869 m. sit Søskendebarn **HENRIK DE FØNS**.

C. 5. **KIRSTINE SOFIE MØRCH SECHER** f. 22/5 1804, d. 20/7 1849. Et Miniaturemaleri af hende ejes af Godsejer Theodor Secher, Haddorp. Kirstine og »Fine« (C. 7) Secher boede en Tid paa en Kostskole i Fredericia. Engang udbrød en Tyfusepedimi paa Skolen; Kirstine blev meget syg, døde og blev lagt paa Straa, og der blev sendt Bud til Skaføgaard. Da man den følgende Morgen traadte ind i Dødsværelset, sad hun ret op og ned og spiste paa et Æble, hun havde fundet i Vindueskarmen; hun havde altsaa været skindød. Øjeblikkelig blev en Stafet sendt af

Adolfine Secher.

Kirstine Secher (g. Leemejer).

Sted, han indhentede Budet, inden dette naaede Skaføgaard, og streng Tavshed om det passerede paalagdes Børnene.

Imidlertid kom de hjem i Sommerferien, og en skønne Dag blev de Uvenner, og lille Fine sagde til Kirstine: »Hvis du ikke er artig, siger jeg du har været død.« Ved at spørge Børnene nærmere ud fik Forældrene Besked om Begivenheden.

~ 1830 m. RASMUS HANSEN LEEMEJER f. 29/6 1798, d. 1842. Købmand i Randers (Broder til Frederikke Leemejer).

D. I. JØRGEN FREDERIK LEEMEJER f. 27/II 1831, d. 27/II 1897. Var Forvalter hos Hans Folsach til Ristrup til dennes Død, blev 1877 Inspektør og Kasserer ved Studenterforeningen i København, i 1880 tillige Assistent i Kunstakademiets Sekretariat og 1881 Inspektør ved den historiske Samling paa Frederiksborg. R. af D. Ugift.

D. 2. METTY DORTEA LEEMEJER f. 2/12 1832, d. 28/1 1927. Blev fra sit 3. Aar opdraget paa Skaføgaard hos Bedsteforældrene og flyttede med sin Bedstemoder til Aarhus, efter hvis Død hun boede hos sin Moster Adolfine Pouline S. Efter dennes Død lejede hun et Par Værelser hos sin Kusine Frk. Erhardi i Mejlgade, men tilbragte det meste af sin Tid hos sin Fætter Hans S. paa Bjørnholm. I Slutningen af 90'erne flyttede hun til København, hvor hun boede til hun døde 94 Aar gammel. Sammen med sin Søster Karoline L. (se nedenfor) oprettede hun et Legat paa 60,000 Kr., hvis Renter med Fradrag af Administrationsgebyr og eventuelle Udgifter til Vedligeholdelse af Legatstifternes Gravsted paa Frederiksberg Kirkegaard, aarlig skal uddeles i 8 lige store Portioner til Enker og ugifte Kvinder, der i lige Linie nedstammer fra Legatstifternes Bedsteforældre Kammerraad, Godsejer J. M. Secher til Skaføgaard og Hustru Dortea Nicoline Marie f. Secher, dog saaledes at Enker og ugifte Kvinder, der i lige Linie nedstammer fra Legatstifternes Morbroder, Kammerraad Peter Nikolaj Secher til Bjørnholm og Hustru Edel Margrethe f. Folsach, skal være fortrinsberettigede til at oppebære Legatportionerne. Legaterne gælder for Livstid, forsaavidt vedkommende ikke indgaar Ægteskab eller tager fast Ophold i Udlandet i længere Tid end 3 Maaneder.

Metty Leemejer.

Legatet bestyres for Tiden af Kontorchef i Finansministeriet Johannes Frederik Hans Folsach (Søn af ovenfor under *B. 1.* nævnte Hans Folsach til Ristrup). Efter dennes Død overgaar Bestyrelsen til en Justitsministeriet udpeget Person, fortrinsvis indenfor den til Legatnydelsen berettigede Slægt.

D. 3. FREDERIKKE KAROLINE JESSINE LEEMEJER f. 4/11 1833, d. 7/10 1916. Var i sin Ungdom i Huset hos sin Morbroder Pastor Napoleon Secher først i Hjortshøj og senere i Ølsted. Efter Mosteren Edel Kirstines Giftermaal med Professor Hermansen kom hun i Huset hos dem og efter deres Død 1882 blev hun boende i København.

Som ovenfor under *D. 2.* nævnt stiftede hun sammen med Søsteren

Frederikke Karoline Jessine
Leemejer.

»Frøkerne Metty Dorte og Caroline Frederikke Jessine Leemejers Familielegat«.

Hun var i det hele meget slægts-interesseret, en af de yngre indgittede Fruer kaldte hende meget betegnende for en »Over-Secher«. Hun førte nøjagtigt sin Slægtsbog a jour, rigtignok kun Skaarupgaard-Linien.

Ligesom sin Søster Metty levede hun hele sit Liv paa Minderne fra Skaføgaard og Bedsteforældrene. Begge var Typen paa en Herregaardsfrøken fra den Tid, maaske nok noget dømmende og skarpe, de sagde deres Mening ligeud, somme Tider lidt for meget, men de var retlinede og gode.

D. 4. ANNA MARIE NAPOLINE MARGRETE LEEMEJER f. 25/4 1840, d. 11/5 1893. Ugift. Boede paa Kærsholm.

Alle tre Søstre ligger begravede i Professor Hermansens Gravsted paa Frederiksberg Kirkegaard.

C. 6. JØRGEN MØRCH SECHER f. 29/6 1805, d. 18/5 1884. Ejede først Svallinggaard i Asferg Sogn (13 Tdr. 7 Skp. 1/2 Alb. Hartkorn) samt Asferg Kirke, som han købte 1/11 1838 for 35.000 Rdl. Sølv og solgte den 24/10 1868 til sin Svigersøn for samme Sum. Købte derefter Midelbo i Kristrup, hvor han boede til sin Død.

Godsejer H. Mark skriver i »Historisk Samfund for Randers Amt« (Svallinggaards Historie, Side 52—54) bl. a.

»Secher var en ualmindelig dygtig Landmand, som drev Gaarden op. Som født paa en Herregaard kunde han ikke nøjes med det gamle rørtægte Stuehus, opført i Vinkelbygning af røde Mursten, antagelig fra Mariager Kloster, men nedrev dette og byggede 1846 den nuværende Hovedbygning. Grunden er lagt af store Granitsten. I det nordvestre Hjørne er indmuret en Gravsten med Figur omtrent som et Andreas Kors. Kakkellovne fik han fra Skaføgaard, tre af dem findes endnu paa Gaarden. De er lavet paa Jernværket Næs i Norge, som blev nedlagt sidst i 1700. Hovedbygningen kostede ialt 18.000 Rdl. en net Sum for den Tid, og sikkert har den gamle Kammerraad maattet spytte godt i Bøssen til Hjælp for Sønnen.

To Gange maatte Secher døje den Tort at have fremmede Krigsfolk indkvarteret. Første Gang 1849 i Juni Maaned, dog kun ganske kort, anden Gang i 1864. Sidste Gang var Fjenden paa Svallinggaard i næsten 2 Maaneder. Der fortælles, at Dagen efter, at de preussiske Officerer var kommet, viste den gamle Secher dem selv rundt, og Preusserne beundrede højlydt de velplejede Marker, de smukke Heste og de fede Stude. Pludselig kommer den Gamle i Tanker om, at det vist er dumt, han gik og viste dem alle Herlighederne, det kunde jo være, at de vilde presse ham op i Krigsskat, og han tilføjer saa: »Ja, aber ich habe auch viel Geld«. Han mente selvfølgelig »Schuld«.

Gamle Secher byggede »Middelbo« i Krstrup. Her døde han godt 75 Aar gl. Hans Lig blev stedet til Hvile i Svallinggaards Gravsted paa Asferg Kirkegaard, hvor der er rejst et Minde over ham og hans Hustru. I Skoven paa Svallinggaard staar der ogsaa en Mindesten for ham.«

~ 31/1 1845 m. NIKOLINE FAUERSCHOU f. 8/11 1818, d. 25/1 1876, D. af Ole Fauerschou, Forpagter af Vedø, derpaa af Skaarupgaard, siden af Høgholm, endelig Gaardejer i Brendstrup.

D. 1. DORTHEA MARGRETHE SECHER f. 3/3 1846, d. 24/10 1898.

~ 31/1 1864 m. sit Næstsøskendebarn PETER SCHMIDT f. 12/8 1841, d. 8/3 1933. Ejer af Svallinggaard 1868—15/8 1891 (Salgssum 87.500 Kr.) Købte derefter »Lille Toelt« pr. Kvistgaard. Begge ligger begravet paa Humlebæk Kirkegaard.

Om P. Schmidt skrives i ovennævnte »Svallinggaard Historie« bl. a.:

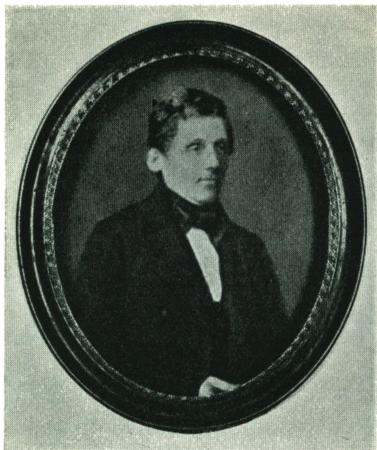
»P. Schmidt var som sin Svigerfader en dygtig og agtet Mand, som drev Gaarden mønsterværdigt, drænede og merglede. Han byggede en svensk Lade Nord for Gaarden, som stod til 1907. Ogsaa han førte stort Hus, og Hjemmet stod aabent for en talrig Skare af besøgende Slægtninge af de mange Sechere og Schmidter, som den Gang ejede en stor Del af de større Gaarde i Randers-egnen. Men Svigersønnen havde ikke saa gunstig en Opgangstid som Svigerfaderen, og den 15/8 1891 sælger han Gaarden for 87.500 Kr.«

E. 1. JØRGEN MØRCH SECHER SCHMIDT f. 4/10 1865. Uddannet som Landmand og beskæftiget herved til 1/1 1899. Kasserer ved A/S Frederiksberg Metalvarefabrik og senere Fuldmægtig ved A/S De forenede Vafabriker, København.

~ 28/9 1895 m. KIRSTINE INGWERSEN f. 18/12 1864. D. af Proprietær, Statsdyrskuekommissær P. M. Ingwersen, Elisabethsminde i Viuf, og Hustru Alwilda Markussen.

E. 2. JOHANNE RASMINE SCHMIDT f. 23/6 1867, lever i Randers.

~ 3/3 1891 m. Proprietær KARL FREDERIK OSKAR ENGBERG, f. 13/2 1848, d. 31/1 1927. Ejer af Velbogaard 1876—98, derefter Forpagter af Johannelyst i Raasted Sogn, hvor han døde.

Napoleon Secher.

Margrete Dortea Kaarsberg.

E. 3. NICOLINE MARIE SCHMIDT f. 13/9 1869. Ugift. Lever i København.

E. 4. RASMUS JOHANNES SCHMIDT f. 14/4 1872. Gaardejer i Maske pr. Mørkøv.

~ 27/4 1900 m. ANNA MARIE FREDERIKKE POULSEN f. 17/9 1873, D. af Proprietær N. C. Brandt Poulsen og Dorthe Marie Jensen, Starkjær pr. Bjerringbro.

C. 7. ADOLFINE POVLINE SECHER f. 16/10 1808, d. 8/1 1884. Begravet paa Hvilsager Kirkegaard. Levede efter Moderens Død i Aarhus.

C. 8. NAPOLEON SECHER f. 18/10 1809, d. 10/10 1884. Student 1829 fra Aarhus Skole, cand. theol. 16/1 1835 (haud. ill.) fik laud til Dimisprædiken og haud ill. til kateketisk Prøve person. Kapellan i Hjortshøj og Egaa 16/7 1836—1849, købte 1850 en Gaard i Elsted, men blev 26/11 s. A. Præst i Ølsted ved Horsens, i hvilket Embede han blev til sin Død. Han var meget afholdt af sine Sognefolk, der paa hans og Hustrus Sølvbryllupsdag gav ham en Sølvkande. Han har stiftet et Brudeudstyrslægt til Fordel for Ølsted Sogns Beboere.

Hans og Hustrus Minde lever endnu i Ølsted Sogn, og deres Gravsted vedligeholdes efter hans Sønners Død af Menighedsraadet. Han var en meget nationalsindet Mand. Sit Sindelag fik han Lejlighed til at vise under begge de slesvigske Krige. Saaledes havde i 1849 General Ryes Stab Hovedkvarter hos ham i Hjortshøj Præstegaard. Som Tak for den venlige Modtagelse fik han bagefter en smuk Sølvthekande med Inskription (ejes nu af hans Sønsøn Ritmester J. M. N. Secher). Efter Sigende

var han og Hustru ikke alene utrættelige til at sørge for Officerer og Mandskabs Forplejning, men hans Omhu gik saa vidt, at han, da disse drog bort af Mols til, etablerede Vagt i det høje Kirketaarn (som bekendt var Aarsagen til Sejren ved Fredericia den, at General Rye, uden at Fjenden anede det, indskibede sig fra Mols med sine Tropper og kom den belejrede By til Undsætning). Det var store Dage for de fædrelands-kærlige Præstefolk, men efter at General Rye var draget bort, fik han mindre kærkommen Indkvartering i de efterfølgende Tyskere. Denne Indkvartering omtales i »Felttogene i vore første Frihedsaar (Fritz Holst og Axel Larsen)«:

»Dannevirke i Dag meddeler følgende. Skr. fra Kalø Vig d. 2. ds.: »Fjenden staar endnu altid i den samme Stilling, med sine Forposter i Lisbjerg, uden at være gaaet enten frem eller tilbage, ikkun kommer han engang imellem lidt længer frem for at fouragere. I dette Øjemed var han forleden Dag i Hjortshøj, hvor han dog ikke med det gode kunde faa noget, og alligevel heller intet tog med Magt. Den kommanderende Officer forlangte at faa Stedets Præst i Tale. Pastor Secher kom da ud i fuld Ornat, men vægrede sig paa det bestemteste ved at befatte sig med de fjendtlige Rekvisitioner eller meddele det mindste af de forlangte Oplysninger. Da Officeren omsider sagde: »Jeg kan mærke, Hr. Pastor, De vil kun have med geistlige Anliggender at gøre,« svarede Secher: »Jeg vil være min Konge tro.«

~ 5/10 1841 m. MARGRETE DORTEA KAARSBERG f. 11/2 1819, d. 25/11 1889. D. af Jens Dons Kaarsberg, Præst i Hjortshøj, Elev og Egaa, og Abelone Marie Sand. Hun flyttede efter sin Mands Død til Fredericia, hvor hun døde. Hun faar af alle det Lov, at hun var en ganske udmærket Kvinde, der støttede sin Mand meget i hans Stilling som Præst og som Landmand. Præstegaarden blev drevet med stor Dygtighed; da den tillige blev drevet i en Opgangstid, ogsaa med godt Udbytte. Paa Grund af sit milde Sind og sin Godhed var hun sin Svigerfaders særlige Yndling, og sin ranke Ryg beholdt hun til sin Død, trods det hun i sine sidste Aar var delvis Invalid som Følge af et Hoftebrud.

Deres Børn er D. 1.—D. 5.

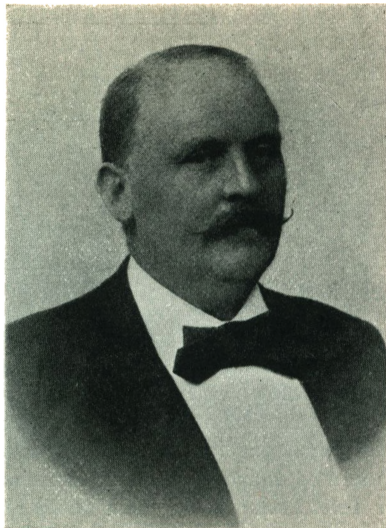
D. 1. MARIE ALEXANDRA SECHER f. 30/10 1843, d. 2/8 1911. Ugift. Boede sammen med sin Moder i Fredericia indtil dennes Død, hvorefter hun flyttede til København. Hun var begavet og kundskabsrig, meget kærlig mod sine Broderbørn, men havde i mange Aar et sygt Sind. Begravet paa Frederiksberg Kirkegaard.

D. 2. DORTHE MARIE SECHER f. 16/4 1844, d. 16/11 1848. Begravet i Hjortshøj, i sin Bedstefader Pastor Jens Dons Kaarsbergs Gravsted.

D. 3. JØRGEN MØRCH SECHER f. 15/1 1848, d. 11/11 1917, Student fra

Jensine Cæcilie Jensen.

Jørgen Mørch Secher.

Horsens Skole 1865, cand. philol. 14/6 1872 med laud., opholdt sig i Vinteren 1872—73 i Paris for at studere Fransk, var derpaa 1873—74 Lærer ved Latin- og Realskolen paa Værnedamsvejen i København i Latin og Fransk, idet han samtidig forestod Dimissionskursus til ex. artium. Var Alumnus paa Borchs Kollegium 2/9 1874—1875, fik 1875 det Hopnerske Rejsestipendium for Filologer paa 4 Aar og samtidig det Lassenske Familiestipendium paa 3 Aar, hvorpaa han i Løbet af 1875—77 besøgte Italien, Grækenland, Paris og Tyskland. Han var derpaa en kort Tid Lærer i København indtil han 1878 blev Lærer ved den private Latinskole i Fredericia. Rektor ved Latinskolen i Fredericia 1884—93. Sammen med Rektor V. A. Bloch har han udarbejdet: Haandbog i den græske Mytologi. 1882. Har udgivet Græsk Mytologi til Skolebrug, Græsk-Romersk Kunsthistorie til Skolebrug og Hovedpunkter i den græske Litteraturs Historie.

Ophold og Studier i Italien og Grækenland 1893—94, Adjunkt ved Ribe Kathedralskole 1894. Overlærer 1898. R. af D. og Dbm. Afsked 1915, død i København. Begravet paa Frederiksberg Kirkegaard.

I sin Tids Gymnasieverden nød J. M. Secher stor Anseelse, ikke blot blandt sine Kaldsfæller, men ogsaa og i særlig Grad blandt sine Elever, for saa vidt de forstod at tilegne sig hans grundige, aandfulde og begejstrede Undervisning i de klassiske Sprog og deres Aand.

I dansk Skolehistorie har han givet et Indskud, som har sat en blivende Frugt, idet det særlig var ved hans Initiativ og Virksomhed, at Kunsthistorien i dens store Epoker: den græske Klassisme og Renaissance-tiden indgik som Fag i Undervisningen, hvor det stadig lever og trives gennem hans meget benyttede og med klassisk Klarhed udarbejdede Lærebøger. Blandt hans Elever lever hans Minde med Tak og Respekt for hans Lærerdygtighed, den Kundskabsfylde, hvormed han beherskede sine Fag (de klassiske Sprog og Fransk) og den Interesse, hvormed han omfattede og fulgte sine Elever. En af Overlærer Sechers gamle Elever skrev i et Brev til sit Hjem følgende om ham:

». i alt, hvad han gjorde, var han selv saa levende med, bag alt bankede hans Hjerter.

Naar han skældte os ud som ingen anden har gjort det, saa var det dog kun, fordi han vilde os det bedste.

Han kunde blive ved at more sig over en Historie af Maupassant, som han vel havde læst Snese af Gange, — en smittende, oprindelig Humor havde han samtidig med, at han var den tungsindige Mand.

Og han var ikke bange for at vise os, at han kunde græde. Vi glemmer aldrig, da han læste Daudets lille fine vemodige Fortælling »La dernière classe« til Ende med graadkvalt Stemme. Den skildrer »den sidste Time« i Fransk i en Skole i Elsass efter Freden i 1870. Og han græd, da hans egen sidste Time kom, og han skulde sige os og sin Gerning Farvel. Atter og atter kunde han sidde og falde i Henrykkelse over noget »herligt« — hans eget Udtryk — enten det var i Kunsten eller Litteraturen. Og en underlig Evne havde han til at faa vore Hjerter til at banke i Takt med sit. Og saa var han saa samvittighedsfuld med sit Arbejde — indtil det pinlige undertiden — og saa nobel af Tanke.

~ 30/12 1878 m. JENSINE CÆCILIE JENSEN f. 13/4 1855, D. af Murermester Karl Ivar Jensen i Aarhus og Karoline Vilhelmine Funder.

I Overensstemmelse med sin afdøde Mands Ønske stiftede hun efter hans Død to Legater, hver paa 5000 Kr., hvis Renter aarlig tilfalder henholdsvis en Student fra Fredericia Latinskole og en Student fra Ribe Kathedralskole.

Deres Børn er E. 1—3.

E. 1. MAGARETE DOROTHEA SECHER f. 28/3 1880. Lærerindeeksamen 1904. Fast ansat ved Københavns Kommunes Skolevæsen 1/4 1908. Medlem af Bestyrelsen og Kasserer for Foreningen »Slægten Secher«.

E. 2. ANNA CAROLINE SECHER f. 8/10 1881.

~ 12/7 1906 m. EMIL ALBECK f. 12/12 1870, d. 12/12 1937. S. af Mægler Emil Albeck og Franziska Kanstrup. Student 1889 fra Borgerdydskolen paa Christianshavn. Cand. theol. 1895. Lærer ved N. Zahles

Seminarium fra 1895—1898. Theologisk Manuduktør. Sognepræst i Leem og residerende Kapellan ved Domkirken i Ribe fra 1898—1905, Lærer ved Ribe private Seminarium. Sognepræst ved Mariendalskirken, Frederiksberg, fra 1905—1920. Præst ved Frederiksberg Hospital, Medlem af Frederiksberg Skolekommission. Forstander ved Tønder Seminarium 1920—August 1937. Kommandør af Dbg., Dbm. I en Nekrolog over ham skrev Berlingske Tidende den 13/12 37 bl. a. følgende:

»Han var kendt som en højtbegavet Mand, en meget dygtig Præst og Religionslærer med stærke nationale Interesser. Regeringen kunde næppe have gjort bedre Valg, da den sendte ham til Tønder med den Opgave at lede Uddannelsen af de mange Kuld Lærere, hvis Hovedvirksomhed skulde ligge i den genforenede Landsdel. Pastor Albeck gik til sin Gerning med en glødende Tro paa sin Opgave og med sit dybe, rige Sind stærkt opladt for de mangeartede Toner, der lød til ham i den nationalt stærkt blandede By og Egn, hvor han skulde have sit Manddomsvirke. Redelig og trofast, men ogsaa med stor Myndighed tjente han sit Fædrelands Sag i den lange Aarrække, han kom til at virke som Leder af det gamle, danske Seminarium. Ved Siden af sin Hovedgerning levede han interesseret med i Byens og Egnens kirkelige og aandelige Liv, og hans Prædikener samlede altid en meget stor Tilhørerskare. I det hele taget var han stærkt søgt ved kirkelige og folkelige Møder i hele Nord-slesvig, og hans Taler blev altid paaheft med usædvanlig Opmærksomhed.«

F. 1. EDEL KIRSTINE ALBECK f. 8/2 1909. Lærerindeeksamen, ansat ved Frederiksberg Kommunes Skolevæsen.

~ 29/7 1938 m. CARL FRIEDERICH CARSTENSEN f. 1/7 1909, S. af Lærer Johannes Carstensen og Anna Ida Callisen, Aabenraa. Medicinsk Embedseksamen, Sommeren 1938.

E. 3. EDEL KIRSTINE SECHER f. 1/7 1883.

~ 9/7 1909 m. PETER FJELDERUP ABELL f. 28/3 1872, d. 23/2 1917. S. af Landmand Ludvig Johan Abell og Birgitte Catrine Kierkegaard i Sønder Aldum. Student fra Horsens Statsskole 1889, cand. mag. 1896, Adjunkt ved Ribe Kathedralskole 1897, Adjunkt ved Odense Kathedralskole 1910—12, Adjunkt ved Metropolitanskolen 1912—17. Lærer ved Statens Lærerhøjskole og Frøken Zahles Kursus for Faglærere 1914—17. Lærer i Dansk for Kronprins Frederik og Prins Knud.

P. F. Abell døde som Adjunkt ved Metropolitanskolen. Han var en meget anset og dygtig Lærer. Ved hans Død skrev en af hans Elever:

»Adjunkt Abells tidlige Bortgang har vakt megen Sorg og Deltagelse. Og dette er mere end forstaaeligt. Thi mange er de, der er kommet i Berøring med ham, og lang Tid behøvede man ikke for at opdage, at han var noget ud over det almindelige. Lige udmærket som Menneske, som Lærer og som Pædagog

Janus Theodor Secher.

Anna Dorthea Torup.

færdedes Abell imellem os. Hans Undervisning i Dansk fortjente til fulde det Ry, der gik af den; hans Gennemgang af vort Sprogs Historie var enestaaende, den var hævet over al Kritik. Hans Personlighed var retlinjet og fin. Han var streng men ogsaa strengt retfærdig. Og stillede han store Krav til sine Elever, fordrede han dog mest af sig selv. Han maatte i lang Tid kæmpe mod Sygdom og Svagthed; men han blev staaende paa sin Post til det sidste uden at ville bøje sig, og uden Tvivl har hans vidtdrevne Pligtfølelse medvirket til at forkorte hans Liv. Vi, hans Elever, sørger over hans Død og vil stedse mindes ham med en Følelse af Glæde og Taknemmelighed.«

D. 4. JANUS THEODOR SECHER f. 16/8 1850, d. 19/4 1931. Landbrugs-kandidat. Ejer af Solvang (270 T. L.) og Egtved Kirke i Egtved Sogn fra 1876—1902, Engholm i Starup Sogn fra 1902—1910, Flintegaard (150 T. L.) i Hundstrup Sogn fra 1910—1917. Derefter Købmand i Ryslinge 1918—1921. I sine sidste Aar levede han i Nyborg, hvor han døde 80½ Aar gammel.

Paa Solvang byggede han et Cikoretørreri, som han drev i mange Aar, ogsaa efter at han havde forladt Solvang. Endelig byggede han en Margarinefabrik i Kolding 1889, som han dog solgte efter faa Aars Forløb.

Under sit 27-aarige Ophold paa Solvang havde han en Del Tillidshverv. I mange Aar Formand for Egtved Mejeri, i Bestyrelsen for Kol-

ding-Egtved Banen, Kolding Andelsslagteri, Kolding Landboforening, Repræsentant for Dansk Jagtforening m. m. Ved hans Død skrev Proprietær J. Warming i Kolding Avis følgende ret karakteristiske Nekrolog:

»Fhv. Ejer af Solvang i Bølling, Landbrugscandidat T. Secher, er død. De ældre her paa Egnen vil alle mindes Secher. Han var kendt af alle, kendte alle og kunde tale med alle.

Secher var Landmand med Liv og Sjæl. Han elskede Naturen og færdedes i den baade tidlig og silde. Højt begavet, som han var, fuld af Iver og Initiativ, havde han ondt ved at begrænse sin Virksomhed til Landbrug i almindelig Forstand. Der skulde prøves noget nyt, og det kneb somme Tider med Taalmodigheden til at afvente Resultatet. Derfor led han ogsaa en Del Skuffelser.

Ud over Koldingegnen var der altid Bud efter Secher, naar et nyt Foretagende skulde oprettes. Han var altid i Spidsen, var stærkt medvirkende ved Oprettelsen af Kolding Andelsslagteri, ved Anlægget af Egtvedbanen og meget andet. Vi som lærte Secher nærmere at kende, satte megen Pris paa ham for hans aabne og redelige Færd.

Det var godt at være Gæst paa Solvang, hvor Sechers udmærkede Hustru var Værtinde og Moder for en stor og prægtig Børneflokk. Fru Secher døde for en Del Aar siden. Nu er de borte, og vi er mange, der vil mindes dem med Tak.«

~ 1) 27/4 1880 m. ANNA DORTEA TORUP f. 13/1 1859, d. 9/9 1921, D. af Peter Torup, Ejer af Knudsbølgaard i Jordrup senere af sin Hustru Anna Andersens Fødegaard i Bovense ved Nyborg.

Deres Børn er E. 1—10.

~ 2) 6/2 1925 m. VILHELMINE CECILIE MADSEN f. 19/10 1867, D. af Sadelmagermester i Nyborg Carl Ludvig Madsen og Hustru Emilie Frederikke Hellerung. Lever i Nyborg.

E. 1. ANNA ADOLFINE SECHER f. 23/1 1881.

~ 8/11 1905 m. HANS CHR. HANSEN f. 26/12 1876. Ejer af Pilegaard i Torsted Sogn ved Horsens. S. af Gaardejer Jens Hansen og Henriette Tikjøb.

Deres Børn F. 1—6.

F. 1. TAGE HANSEN f. 5/11 1906. Arkitekt og Forstander for den tekniske Skole i Skive. Kompagnon i Arkitektfirmaet E. V. Lind og Tage Hansen, Skive. Sekretær i Garderforeningen.

~ 27/4 1934 m. KAREN ELISABETH GEERSTRØM f. 27/4 1912, D. af Proprietær Gustav Geerstrøm, Alstedgaard pr. Tørring, og Frida Sabroe.

F. 2. INGE DORTHEA HANSEN f. 9/7 1909. Sygeplejerske, København.

F. 3. ELISE HENRIETTE HANSEN f. 1/6 1911. Børnehavenlærerinde, København.

~ 9/10 1938 BØRGE LUNDQUIST HANSEN, S. af afdøde Forvalter Hans Laurits Hansen og Jordmoder Leonarda Lundquist. Instrumentmager, ansat ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

F. 4. JØRGEN MØRCH SECHER HANSEN f. 23/2 1913. Forvalter paa Pilegaard.

F. 5. MARGRETHE HYPPOLYTTÉ HANSEN f. 16/4 1915. Sygeplejerske, Rigshospitalet, København.

F. 6. KAREN JOHANNE SECHER HANSEN f. 7/11 1917. Bygningskonstruktør, Horsens.

E. 2. JØRGEN MØRCH NAPOLEON SECHER f. 16/1 1883. Trafikkontrolør ved Statsbanerne i Randers. Ritmester af Reserven i Rytteriet (Afsk.). I Bestyrelsen for Samfundshjælpen og Randers Rideklub. En Tid i Bestyrelsen for Trafikkontrolørkredsen og i 1920—21 i Hovedbestyrelsen for Jernbaneforeningen. Bestyrelsesmedlem i »Slægten Secher«.

~ 26/3 1910 m. MARGRETHE MADSEN f. 22/12 1884, D. af Købmand, Sparekassedirektør Lauritz Madsen og Pouline Nielsen, Bogense. Lærerindeksamen fra Th. Langs Skole, Silkeborg. Lærerinde ved Bogense Realskole 1908—1909. Kommunal lærerinde i Randers fra 1920. (Slægten Barfoed Side 46).

F. 1. BENT LAURIDS SECHER f. 7/1 1911. Landmand. Randers.

F. 2. SVEND THEODOR SECHER f. 25/6 1912. Landmand. Underforvalter paa Søndergaard 1936—1937. Forvalter paa Næsbyholm fra 1/11 1937. Studierejse til England og Tune Landbrugsskole 1935—36. Fra 1/9 1938 Veterinærstuderende.

F. 3. ANNE MARIE MØRCH SECHER f. 2/2 1914. Kontorist i Kirkeministeriet. Real- og Handelseksamen. 1 Aars Ophold i Notre Dame Klosterskole, Gent i Belgien.

F. 4. HANNE EDEL SECHER f. 13/10 1919. Bankelev i Handelsbanken.

E. 3. SIGNE MARGRETHE SECHER f. 23/12 1884.

~ 29/5 1916 m. NIELS KRISTIAN MADSEN (kaldet THY) f. 9/4 1874. S. af Gaardejer Søren Madsen og Sidsel Madsen i Thy. Fhv. Lærer i Brande, nu Landmand. Ejer af Marholt pr. Hillerød.

F. 1. RUTH SECHER MADSEN f. 28/7 1917. Kontorelev.

F. 2. LIS SECHER MADSEN f. 22/1 1919. Kontorelev.

F. 3. BENTE SECHER MADSEN f. 2/12 1920.

E. 4. ALFRED PETER SECHER f. 17/9 1886. Forvalter paa Lyngdal 1908—12. Bestyrer af Gjedved Mølle 1913—20. Aalstrup 1912—13. Forpagter af Slagelse Kommunes Jord. Sorøvej, Slagelse, fra 1924.

~ 23/5 1926 m. ELLEN CLARA BODIL HANSEN f. 19/4 1893. D. af Sadelmagermester Jørgen Peter Hansen og Inger Marie Larsen.

F. 1. POUL SECHER f. 1/11 1927.

F. 2. INGER DORTHEA SECHER f. 5/6 1929.

E. 5. ALEXANDRA MARIE SECHER f. 1888, d. 1889.

E. 6. SVEND SECHER f. 25/3 1890. Forpagter paa Næsbyholm fra 1930. Tidligere Forvalter paa Lyngdal 1912—18. Inspektør paa Valnæs 1919—21. Inspektør paa Idagaard 1922—30.

~ 21/4 1919 m. DAGNY KLOVE f. 18/3 1897, D. af Proprietær Klove og Marie Klove, Hannesminde.

F. 1. JØRGEN MØRCH SECHER f. 21/3 1925.

F. 2. ANNE MØRCH SECHER f. 22/2 1938.

E. 7. CARL SECHER f. 28/3 1892. Lærte Kolonialfaget hos Købmand Hans Have i Kolding. Rejste 1913 til Amerika (U. S. A.), hvor han, efter at have prøvet lidt af hvert, købte en Mælkeforretning. I 1916 solgte han denne og rejste hjem til Danmark, hvor han i 1918 købte Postgaardens Kolonialforretning i Nyborg, som han solgte i 1929 for at begynde en Agenturforretning i Vejle, som han stadig driver.

~ 11/8 1918 m. ANNA MARGRETHE ROSENDAHL f. 9/2 1893. D. af Kontorchef ved Jydsk Telefon Christian Rosendahl og Anna Rosendahl.

F. 1. GERDA SECHER f. 20/2 1921.

F. 2. ALFRED SECHER f. 14/10 1928.

E. 8. ELLEN SECHER f. 27/4 1894.

~ 23/7 1935 m. JENS LIHME f. 17/6 1889. S. af Rasmus Jensen Lihme og Gertrud Øster Lihme. Ejer af Guldstensgaard pr. Frederikssund.

E. 9. RITA MARGRETHE SECHER f. 23/1 1896.

~ 30/8 1924 m. JENS ANDERSEN f. 9/8 1895. Fabrikant i Fjellerup, S. af Gaardejer Niels Morten Andersen og Dagmar Nielsen, Fjellerup.

F. 1. NIELS TORUP ANDERSEN f. 25/1 1926.

F. 2. ELSE MARIE ANDERSEN f. 8/1 1930.

F. 3. KNUD ERNST ANDERSEN f. 24/10 1936.

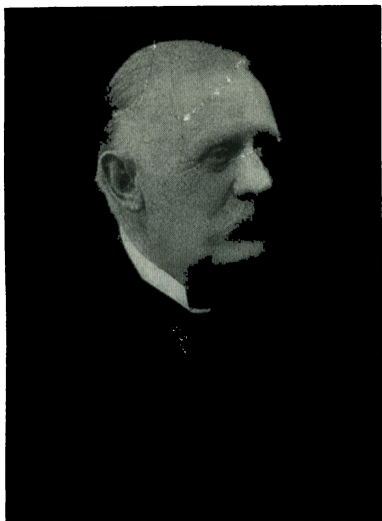
E. 10. KNUD NAPOLEON SECHER f. 25/12 1899. Forvalter paa Lyngdal 1924—28. Inspektør paa Høgholm 1928—32. Forpagter paa Æbelev 1932—34. Avlsforvalter paa Søndergaard og Erholm 1934—37. Nu Ejer (fra 1/7 1937) af Langaa Søgaard. (190 T. L.).

~ 21/10 1928 m. ANNA MARIE ELISABETH REVENTLOV POULSEN f. 13/11 1906, D. af Købmand Niels Poulsen og Kirstine Elisabeth Reventlov.

F. 1. EDEL KIRSTINE SECHER f. 17/10 1929.

F. 2. ANNA ELISABETH SECHER f. 4/9 1933.

D. 5. ALFRED HALFDAN SECHER f. 17/6 1853, d. 12/9 1932. Landbrugscandidat. I sin Ungdom Forvalter paa Palsgaard hos Godsejer

Alfred Halfdan Secher.

Signe Marie Kirketerp.

Niels Juel v. Reedtz, som han 1878 fulgte til Sverrig, da denne købte Godset Hofgården ved Vadstena i Sverrig. 1880 forpagtede han Hofgården og siden hele Godsets Landbrug, Gaardene Palsgaard og Ringstholm, ialt 1200 T. L. Ager, som han derefter havde i henved 40 Aar.

A. H. Secher var en meget dygtig og indsigtfuld Landmand, som drev sine Gaarde op til Mønsterbrug indenfor Lenet.

Han grundlagde paa Palsgaard en Landbrugsskole, som blev besøgt af mange Elever under sin tyveaarige Bestaaen. Han blev med Aarene paa Grund af sine solide Egenskaber, sine Kundskaber og sit elskelige Væsen meget anvendt i saavel private som offentlige Hverv. Han beklædte saaledes i mange Aar en Mængde Tillidsposter indenfor Hof Sogn. Kirken, Skolen og Fattigvæsenet ydede han et interesseret og opofrende Arbejde, og han nød en næsten ubegrænset Tillid hos sine Sogneboere, hvilket fik et smukt Udtryk i en offentlig Udtalelse fra en Sognebo, Kommunalnämdsordförande Alfred Johansen, og indførtes i Lenets Tidende ved hans Bortgang 1932:

A. H. Secher
in memoriam

»Med känslor av vemod och tacksamhet mottogo vi, Hofsbor, underrättelsen om Din bortgång. Ty Du betydde för oss och vår församling mera än de flesta. Du kom som en främling till oss, men Du förstod snart att vinna allas

våra hjärtan, och paa Dina axlar lades socknens främsta förtroendeuppdrag. I såväl det kommunala som kyrkliga livet var Du vår ledande kraft. Stark plikt känsla, redbarhet och omtanke om församlingen präglade alltid Din offentliga gärning. Kyrkan låg Dig varmt om hjärtat, och sällan stod Din plats tom i Hofgårdsbänken. Med gåvor omhuldade Du kyrkan, och Ditt missionsintresse var lika brinnande som Din själs djup. För skolan var Du ock ett oersättligt stöd och en barnvän som få. De nödställda och sjuka bringade Du tröst och lindring och räckte alltid en hjälpande hand, där så behövdes. Många äro de i socknen, som därför välsigna Ditt minne.

Sent skola vi också glömma Din rika personlighet, Ditt vänsälla och flärdfriva väsen. Du står alltjämt för oss alla som ett det bästa föredöme. Ditt ljusa och vackra minne skall därför i tacksam hågkomst länge bevaras i Hofbornas hjärtan.

Alfred Johansson.«

Han var Typen paa en »Patron« i dette Ords egentlige Betydning. En høj, smuk, statelig Mand, desuden det elskeligste Menneske man kunde tænke sig. En prægtig Ægtemand og Familiefader, en god Broder. Han nærede til det sidste en usvækket Interesse for sin Slægt i Danmark.

Skønt han følte sig fuldt ud som Svensker, Sverrig havde jo været ham et godt Land, og de stillige Svenskere passede sikkert godt for hele hans chevalereske Fremtoning, besøgte han hvert Aar København og ofte sine Brødre.

Efter at have afsluttet Forpagtningen i 1918 bosatte A. H. Secher sig i Jønkøping, hvor han købte en Villa, og her boede han til sin Død.

Da A. H. Secher forlod Hofgaarden og bosatte sig i Jønkøping efterlod han til Hofs församling tre Donationer paa hver 1000 Kr. med følgende Bestemmelser:

- »1) Ettusen kronor som grundfond till en sjuksköterskefond inom Hofs socken.
- 2) Ettusen kronor, hvaraf ränten skulle utdelas årligen till flitiga och duktiga barn i folkskolan.
- 3) Ettusen kronor till en fond som med ränta på ränta skulle förvaltas af kyrkorådet i Hof i 100 år, hvarefter afkastningen af det blifvande kapitalet skulle användas till Hofs kyrkas och församlings bästa.«

Han var Ridder af Vasaordenen. A. H. S. og Hustru ligger begge begravede paa Jønkøpings Westra kyrkogård.

~ 16/5 1880 m. SIGNE MARIE KIRKETERP f. 10/3 1854, d. 6/12 1926. D. af Rasmus Kirketerp, Sognepræst i Raarup og Provst i Bjerre Herred, og Louise Eline Kirketerp. (Slægten Collstrup Side 114).

Skønt hun ligesom sin Mand gjorde sig Umage for at leve sig ind i svenske Forhold, og hun sikkert efter et langt og lykkeligt Liv følte sig som Svensker, blev hun ogsaa ved at hænge ved sit gamle Fædre-

Haddorp.

land og havde en livlig Forbindelse med sin derboende Slægt. Hun var dybt religiøs, og dette i Forbindelse med Ægteparrets gensidige Kærlighed og Forstaaelse prægede Hjemmet. Der blev ført et stort og gæstfrit Hus paa Hofgaarden, hvor hun var en ypperlig og stilfuld Værtinde.

Deres Børn er *E. 1.—E. 8.*

E. 1. THEODOR KIRKETERP SECHER f. 17/4 1881. Godsejer. Efter at have gennemgaaet Realskolen i Linkøping lærte han Landvæsen og gennemgik Landbrugsskolen i Trelleborg og Ultuna. Bokhållare 1903—04 i Vestergötland. Inspektør paa Lambohof ved Linkøping 1905—12. Købte 1913 Haddorp pr. Malmstätt af Østergötlands Hushållningsselskab for 121,000 Kr. (335 tld. Ager og 80 tld. »Skogsmark« — Taxeringsværdi 215,500 Kr.). Ordførande i Wikingstads Kommunefullmäktige, Ordførande i Wikingstads Kommunalstämman, Ordførande i Wikingstads Brandstadskommite, Vice-ordförande i Wikingstads kyrkostämme, Vice-ordförande i Skånska Banken i Linkøping, Vice-ordförande i Wifolka-Walkebo Hushållningssgille. Landbruksombud i Østergötlands Hushållningsselskap, Revisor i samme, Revisor i Østgöta Hypoteksförening, Revisor i Walkebo Sparbank. Bestyrelsesmedlem i Slægtsforeningen.

~ 9/11 1908 m. ESTER INGEGARD GÖRANSSON f. 25/7 1886, D. af Godsejer Ola Göransson til Aabylund og Hanna Ohlson.

F. 1. ALF OLA HALFDAN SECHER f. 23/9 1909, d. 23/5 1931.

F. 2. BO THEODOR HERMANN SECHER f. 27/9 1911. Landtmästare 1935. Elev paa Alnarp 1934—35. Assistent ved Svaløvs bokføringsforening 1935—37. Inspektør paa Gimmene i Westergötland 1937.

F. 3. DAG JØRGEN MØRCH SECHER f. 12/4 1914. Student 1935. Elev paa Björka-Söby lantbruksskola 1937.

F. 4. EDEL KIRSTINE SECHER f. 10/8 1925.

E. 2. HALFDAN SECHER f. 12/8 1882. Ingeniør. Student fra Linkøping 1901. Elektroingeniørexamen fra Tekn. Høgskolan i Stockholm 1906. Har været ansat ved Elektr. prøvningsanstalten i Stockholm, Firma Laurids Knudsen og A. E. G. Barlin, København. Lever i Jønkøping. Ugift.

E. 3. JOHANNE-LOUISE SECHER f. 13/10 1884. Efter Afgangseksamen fra Linkøping Flikskola 1901 var hun Lærerinde for sine tre yngste Søkende, til disse kom i Linkøping Skole, hvor hun førte Hus for dem i 4 Aar. Siden hjalp hun sin Moder med at forestaa den store Hus-holdning paa Hofgaarden og bor nu sammen med sin Broder, Ingeniør H. S., i Jønkøping.

E. 4. MARGRETHE ELISABETH SECHER f. 27/3 1886. Uddannet som Sygeplejerske, som saadan ansat 1913 paa Vanføreanstalten i Helsingborg, indtil hun giftede sig. 1937 bosat i Helsingborg.

~ 11/7 1916 m. Bankkamrer i Falun HELGE FJETTERSTRØM f. 14/6 1883, d. 27/1 1937. S. af Provst R. Fjetterstrøm og L. Billsten.

E. 5. SIGNE MARIE SECHER f. 28/2 1888. Lærerindeeksamen fra Stockholm Seminarium.

~ 11/8 1911 m. JOHN ALBERT VON BERGEN, f. 17/5 1884. Domänintendent i Södermanland, Forpagter af Tymelsø Ø, Øver-Selø. S. af Godsejer Johan Abraham von Bergen og Louise Hildegard Schmidt, Elleholm Blekinge.

F. 1. SIGNE LOUISE MARIANNE VON BERGEN f. 14/7 1912. Stenograf.

F. 2. KARIN ELISABETH VON BERGEN f. 13/9 1914. Gymnast. (Se »Tillæg«).

F. 3. EDEL HILDEGARD VON BERGEN f. 25/4 1917.

F. 4. ALFRED VILHELM LENNART VON BERGEN f. 18/1 1925.

F. 5. HANS JOHAN ALBERT VON BERGEN f. 18/1 1925.

E. 6. EMILIE KIRKETERP SECHER f. 25/10 1891. Forstanderinde for Vanføreanstaltens Skolhem i Helsingborg fra 1918. Ugift.

E. 7. EDEL DOROTHEA SECHER f. 28/3 1893. Haandarbejds-lærerindeeksamen 1914. 1/1 1915—1/5 1917. Forstanderinde paa Linkøpings Arbejdsstuga.

~ 2/11 1918 m. sit Søkendebarn HOTHER KIRKETERP PALUDAN,

f. 3/6 1889. S. af Slotsgartner Christian Frederik Paludan og Elisabeth Caroline Kirketerp (Søster til Signe Marie K. (S. 182 D. 5). Havebrugskandidat (I m. U.) 1911. Uddannelse i Udlandet 1913—14. Undergartner paa Gisselfeldt 1914—15. Undergartner paa Bernstorff 1915—18. 1918—24 Gartner paa Sølyst. 1923—24 Bestyrer og Lærer paa Vilvorde. 1924—26 Bestyrer af Kocks Handelsgartneri. 1926 Docent ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Fra 1925 Redaktør af Tidsskriftet »Haven«. Fra 1927—37 Redaktør af Tidsskriftet »Sig det med Blomster«. Litterær Virksomhed: Vore Stueplanter 1924. Sommerblomster 1929. Blomsterbinderi 1934. Medlem af Københavns Kirkefonds Bestyrelse og Hellerup Menighedsraad.

F. 1. RASMUS FREDERIK PALUDAN f. 8/4 1923.

F. 2. ASTRID LOUISE PALUDAN f. 6/7 1924.

F. 3. NIELS ALFRED SECHER PALUDAN f. 2/7 1927.

E. 8. JØRGEN MØRCH KIRKETERP SECHER f. 29/10 1895. Forpagter af Biby Gaard pr. Biby. Landbrugselev 1912—14 i Østergötland og Skaane. 1916—17 gennemgik Hvitans lantmannaskola i Skaane. Befallningsman paa Hofgaarden 1917—18. Bokhollare paa Tymelsø fideikomiss i Södermanland 1918—20. Arbejdede i Landbruget paa Had-dorp 1921. Inspektør paa Ålhult i Smaaland 1921—23. Inspektør paa Biby fideikomiss 1924—33. Forpagter af Biby fra 1933. — 300 T. L. Ordførande i Strängnäs Stifts V boställdistrikt, i Gilberga sockens valnämnd, i Gilberga Kontrollforening, i Gilberga-Lista brandkårsforening, i Gilberga sockens hushållningskreds. Vice-Ordførande i Gilberga sockens kommunalstämma.

~ 7/8 1924 m. KARIN MARIA KRISTINA FRIES f. 16/7 1898. D. af Kontraksprovst Joel Fries og Hanna Christina Charteville i Sødra Vi, Østergötland.

F. 1. STEN JOEL ALFRED JØRGEN MØRCH SECHER f. 30/7 1925.

F. 2. CARL ARNE THEODOR KIRKETERP SECHER f. 3/9 1926.

F. 3. DAG ERIK JØRGEN MØRCH SECHER f. 11/8 1929.

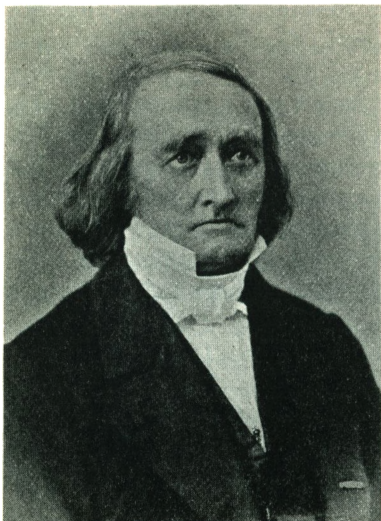
F. 4. JØRGEN MØRCH KIRKETERP SECHER f. 12/5 1933.

F. 5. SIGNE CARIN CHRISTINA SECHER f. 23/1 1935.

C. 9. ALEKSANDER SECHER f. 18/10 1809 (Tvilling), d. 14/11 1841. Var først Typograf. Død som Forvalter paa Skaføgaard.

C. 10. EDEL KIRSTINE MARGRETHE SECHER f. 10/11 1813, d. 4/8 1879.

~ 14/7 1858 KRISTEN HERMANSEN, f. 31/1 1806, d. 19/10 1882, en Husmandssøn fra Store Brøndum ved Aalborg. Sin Undervisning fik han hos Stedets Præst, Provst Jungersen, som 1826 dimitterede ham til Universitetet. Han blev cand. theol. 29/10 1830 med egregie og

Kristen Hermansen.

Edel Kirstine Margrethe Secher.

fik senere den homiletiske og kateketiske Prøve med laud. 1834 fik han Universitetets Guldmedaille for Besvarelse af Prisopgaven i semitisk Sprog. Derpaa blev han 17/9 1841 konstitueret som Docent i semitisk Sprog ved Universitetet, 12/7 1844 Lektor og 29/9 1845 ekstraord. Professor. Efter Prof. Hohlenbergs Død gik Kr. Hermansen over til det teologiske Fakultet som Professor 11/3 1848 og overtog det gamle Testamente som Hovedfag, og i denne Stilling blev han, indtil han 16/6 1882 efter Ansøgning fik sin Afsked. 1878 var han af Universitetet i Leipzig blevet udnævnt til Æresdoktor, 18/1 1858 blev han RD., 25/4 1871 DM., 1/6 1879 KD. II og 16/6 1882 KD. I. I sine yngre Aar foretog han årlige Rejser til Udlandets Biblioteker og besøgte én Gang Østerlandene. Hans trykte Arbejder er faa i Tal; det betydeligste er Revisionen af Oversættelsen af det gamle Testamente, endvidere en Oversættelse af Salmerne og Jesajas, men hans efterladte Bibliotek vidner om hans omfattende Lærdom. Ved Testamente af 27/6 1879 gav han det til Viborg Stiftsbibliotek; et Katalog blev udarbejdet og trykt 1883. Dette viser dog, at Bogsamlingen er bedst forsynet med den ældre Litteratur i de forskellige Fag; for den nyere Litteratur er den mærkværdig ufuldstændig. Ved samme Testamente stiftede han og Hustru flere Legater, som dog først skulle træde i Kraft efterhaanden som nogle i Testamentet nævnte Rentenydere dør bort. Disse er:

1. Et Legat paa 60,000 Kr., af hvis Renter $\frac{1}{3}$ skal anvendes til Understøttelse af Enker efter Universitetslærere ved Københavns Universitet, $\frac{2}{3}$ til Hjælp for teologiske studerende. Til dette sidste Legat har Studenter, som stamme fra Kr. Hermansens og Hustrus Forældre, og Sønner af københavnske Universitetslærere Fortrinsret.

2. To Legater paa 10,000 Kr. hvert, som skulle bestyres af henholdsvis Sognepræsten i Hvilsager og i Store Brøndum i Forbindelse med 2 af Sogneraadet valgte Mænd. Til at nyde Legatportionerne udnævnes hver anden Gang en af henholdsvis Fru Hermansens Bedsteforældres og Prof. Hermansens Bedsteforældres kvindelige Efterkommere, hver anden Gang en i henholdsvis Hvilsager eller Store Brøndum bosat Kvinde.

3. »Det Hermansen—Secherske Familjelegat«, hvortil Boets Overskud anvendes; Portioner paa 100 Kr. uddeles til Personer, der ere i Slægt med Legatstifterne, dog have Fru Hermansens Forældres Efterkommere Fortrinsret. Legatet bestyres af en af Justitsministeriet udnævnt Mand af Slægten, for Tiden af Ingeniør J. M. Secher. (Side 164, E. 9).

Kr. Hermansen følte sig saa nøje knyttet til sin Universitetsvirksomhed, at det straks var ham klart, at med den vilde ogsaa hans Liv opføre, og han overlevede heller ikke den Dag, da han fratraadte sit Embede, mere end 7 Uger. Han døde om Morgenen den 19. Oktober 1882. Om hans Distraction og Originalitet cirkulerer mange pudsige Anekdoter. Han havde et blødt Hjerter overfor Nød og Trang og understøttede i Stilhed mange studerende og andre trængende.

B. 4. MARGRETE SECHER døbt 27/1 1775, begravet 16/6 1812.

~ 1/11 1799 m. HANS DE FOLSACH, Generalkrigskommissær. Ejer af Gjessinggaard (1) ~ m. hendes Søster.

C. 1. JOHANNES VON FOLSACH f. 22/2 1801, d. 11/6 1878, ex. jur. 3/11 1821 (bekv.), overtog Gjessinggaard efter sin Fader. Han var Tiendekommissær i Randers Amt fra 15/7 1837 til 2/3 1842 og fik som Landvæsenskommissær Rang med Kammerrader (VII. 2.); senere blev han Jægermester og endelig 5/4 1876 Hofjægermester. Ugift.

C. 2. EDEL MARGRETE VON FOLSACH f. 17/4 1803, d. 11/1 1863.

~ 23/9 1822 m. sit Søkendebarn PEDER NIKOLAJ SECHER, Bjørnholm.

C. 3. HANS VON FOLSACH f. 30/8 1805, d. 14/8 1873. Købte 1838 (21/6) Ristrup i Sabro Sogn med Hovedgaardstakst 28 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn. Skovskyld 4 Skp. 1 Fdk. og nogle faa Tdr. Hartkorn kontribuerende Gods og Kongetiende for 46,000 Rdl. Sølvt af Josef Gerson Cohen. Han døde ugift.

C. 4. FREDERIK JØRGEN PULTZ VON FOLSACH f. 3/3 1807, d. 22/1 1889. Student 1827, cand. jur. 19/4 1833 med haud ill., købte 21/6

1838 Vedelslund i Sjelle Sogn (30 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2¹/₂ Alb. Hartkorn, Skovskylld 9 Tdr. 2 Fdk. 1¹³/₂₁ Alb., Mølleskylld 1 Td. 2 Fdk.) for 41,000 Rdl. Sølv af Vulf Salomon Warburg og Samuel Salomon Warburg, Bankiers i Altona. Han var Formand for Afløsning af Jagtretten i Aarhus Amt, blev Kammerjunker 2/12 1837. Hofjægermester 1866. R. af D. 1885.

~ 5/7 1855 m. sin Broderdatter MARIE ADOLFINE ELISABET VON FOLSACH f. 12/2 1838, d. 19/11 1919. D. af P. Kristian von Folsach, Fuglsøgaard.

B. 5. MARIE KIRSTINE SECHER døbt 27/10 1777, d. 26/6 1837 i Tebestrup.

~ 19/10 1794 m. DIDRIK GOTTLÖB VON KELP f. 1770, d. 2/4 1836. Blev Kornet a la suite ved det jyske Dragonregiment (senere jyske Regiments lette Dragoner), 16/10 1789, virkelig Kornet 15/4 1791, Sekondløjtnant 16/3 1798, kar. Premierløjtnant 16/6 1803, virkelig Premierløjtnant 1/6 1804, Kaptajn og Kompagnichef ved 1ste østre jyske Landeværnsregiment 27/11 1807. Afsked. efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed 13/1 1809. Han levede derefter paa sin Gaard Frisenvold ved Randers til sin Død.

C. 1. KIRSTINE MØRCH KELP f. 9/11 1806, d. 9/9 1873.

~ m. Gaardejer SØREN LAURSEN MØLLER i Tebbestrup, d. 9/9 1873.

C. 2. FREDERIKKE AMALIE KELP f. 1/11 1808, d. 24/6 1862. Ugift.

C. 3. PEDER NIKOLAJ SECHER KELP f. 22/2 1810, d. 14/9 1880. Ejede Faarupgaard ved Mundelstrup.

~ 24/8 1838 m. ANNA JENSINE GEORGINE JENSEN f. 14/11 1814, d. 1900. D. af Amtsfuldmægtig, senere Ejer af Lundberg ved Randers Jens Troels Jensen og Nikoline Guldberg.

C. 4. NIKOLINE MARIE KELP f. 1/9 1811, d. 8/8 1886.

C. 5. FREDRIK LUDVIG KELP f. 9/4 1816, d. 29/6 1856. Mægler i Aalborg.

~ 3/10 1845 m. sit Næstsøskendebarn CHARLOTTE JOHANNE MARIE SECHER f. 11/2 1826, d. 23/1 1911, D. af Peder Mørch Secher, Trudsholm (A. 6., B. 8., C. 4.) (Side 361).

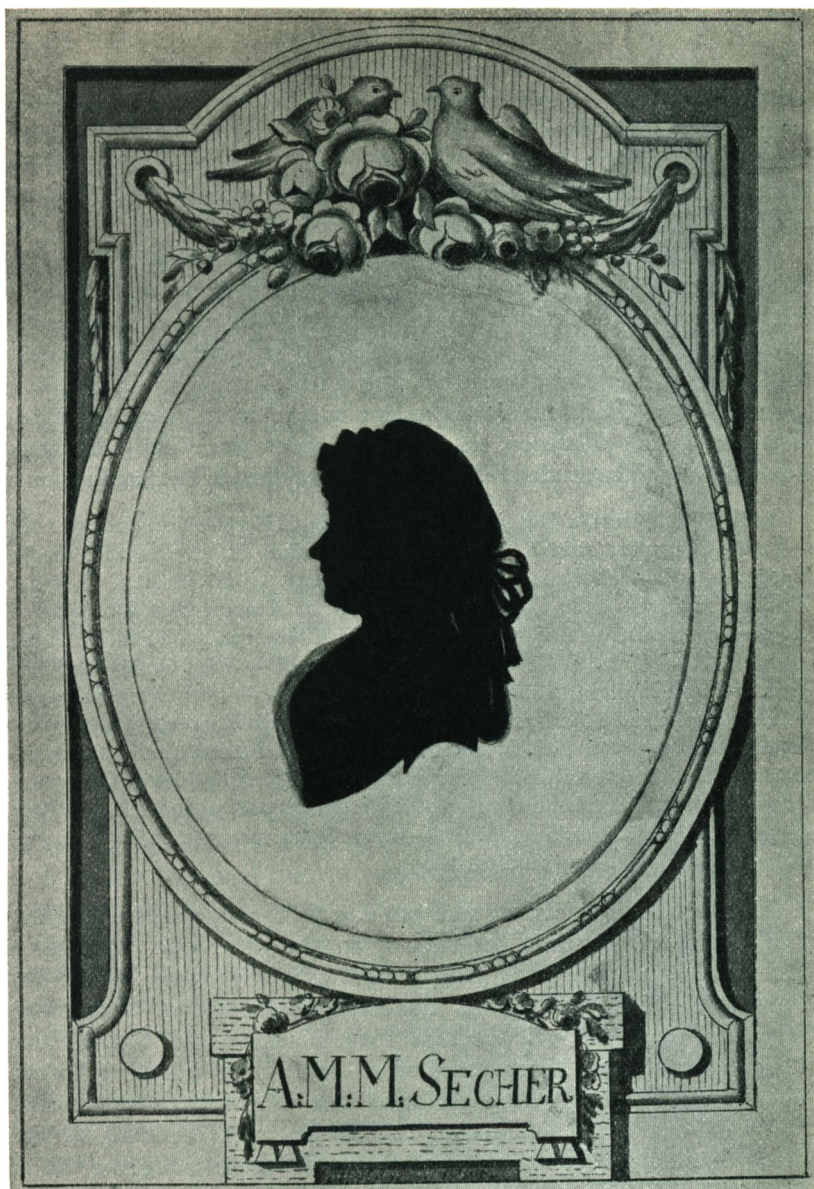
Kærbygaard.

Kærbygaard-Linien.

A. 4. ANCHER JØRGEN SECHER f. 2/2 1742, d. 3/4 1803, S. af Sognepræst i Udbyneder og Kastberg Niels Secher (se ovfr. S. 177), gik en Tid sin Fader til Haande med Bestyrelsen af Sødringholm Gods. Fra 1762—65 blev de under den godsejerlige Skiftejurisdiktion hørende Skifter paa Godset besørgede af ham paa Faderens Vegne, og alle Skiftebrevene fra den Tid er af ham egenhændig blevne indførte i Sødringholms Skifteprotokol. Senere syntes han at have bestyret Kærbygaard for sin Faster Edel Sicher, der boede i Aarhus, i det mindste findes hans Navn under Indberetningerne om de hos Bønderne foretagne Undersøgelser efter ulovlige Brændevinsbrændingsredskaber 1768—69. Foruden den Formue, han arvede efter sine Forældre, tog han efter sin Faster Edel Nielsdatter Sicher en Broderlod eller 27,087 Rdl. 4 Mrk. 5¹/₁₁ Sk., og denne Sum modtog han i den af hende efterladte Sædegaard Kærbygaard, som han 1769 overtog for 30,372 Rdl. Ejendommens Hartkorn var da ialt 383 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1¹/₂ Alb., nemlig: Hovedgaardstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk., Bøndergods 289 Tdr. 4 Skp.

Ancher Jørgen Secher.

Anna Marie Mørch Secher.

3 Fdk. 1½ Alb., Møllleskyld 4 Tdr. 2 Skp.; i Kongekorn- og Kvæg-tiender (Kasted 12,2, Lisberg 34, Spørring 15,2, Grundfør Havretiene 2,4) var der 64 Tdr. Hartkorn. Desuden ejede han Gaarden Vestereng, som han har købt mellem 1768 og 1783, muligvis 1771, og den er ligesom Kærbygaard overtaget af Marcus Peder S. Ogsaa hans Hustru bragte ham en stor Formue, idet hun først arvede sine Forældre og derefter tog i Arv efter sin Farbroder Peder Mørch paa Boller, ialt 31,612 Rdl. 3 Mrk. 11⁷/₁₂ Sk.

A. J. Secher boede sin Livstid paa sin Gaard Kærbygaard, væsenlig beskæftiget med at drive denne Ejendom, til hvilken han opførte en Hovedbygning, som vel var af Bindingsværk, men dog af saa ypperlige Bygningsæmner, at den i de følgende 100 Aar saa godt som ikke trængte til Istandsættelse. Det synes ikke, at han i Bestyrelsen af sin betydelige Formue i den Grad som sin ældre Broder har fortsat i det traditionelle Spor og spillet Matador paa Pengemarkedet paa Viborg Snapsting (de saakaldte »Tingstude«). Dog har han ejet følgende Panteobligationer:

1781 Oblig. paa 1000 Rdl. af Madam Rosborg til Haraldslund (indløst 1795). — 1783 Oblig. paa 1000 Rdl. af Ole Severin Rohde til Vivebrogård (indløst 1786). — 1784 Oblig. paa 18,000 Rdl. af Kherre. Niels Sehested til Ryhave (indløst 1796). — 1788 Oblig. paa 9500 Rdl. af Kamrd. Oluf Marcussen til Isgaard og Kvelstrup (indløst 1795). — 1791 Oblig. paa 4500 Rdl. af Oberstløjtn. P. v. Weinigel til Rodstenseje (indløst 1804). — 1794 Oblig. paa 30,000 Rdl. af Bertel Møller til Lundergaard (indløst 1798). — 1795 Oblig. paa 34,000 Rdl. af Raadmand i Aarhus Hans Peter Ingerslev til Øland (indløst 1797). — 1796 Oblig. paa 3500 Rdl. af Kherre. Sehested til Ryhave (indløst 1805). — 1797 Oblig. paa 4500 Rdl. af Birgitte Lassen, Enke efter Justrd. Christensen til V. Ladegaard (indløst 1804). — 1797 Oblig. paa 20,000 Rdl. af Krist. Skaarup til Boller (indløst 1804). — 1797 Oblig. paa 10,000 Rdl. af Niels Hastrup til V. Kølstrup (indløst 1805).

Naar det herefter ser ud som om han først i sine senere Aar drev Pengeforretninger, turde det ligge i, at han vist havde overtaget en Del af sine Forældres og Svigerforældres Obligationer, og at disse først senere blive opsagte til Udbetaling. Som det af Opregningen fremgaar, ejede han ved sin Død 1803 mindst 72,500 Rdl. i Panteobligationer foruden Kærbygaard og en stor Del Jordegods og Tiender uden Gæld. Han tog i Modsætning til flere af sine Frændre kun liden Del i de den Gang almindelige Spekulationer i Udstykning af store Godskomplekser, det saakaldte »Herregaardsslagteri«; dog var han for 1/6 Parthaver i Udstykningen af Sødringholm Gods (se ovfr. S. 143).

Det fortjener at bemærkes, at A. J. Secher ikke som flere af sine

Brødre og Frænder underskrev den bekendte Adresse til Kronprinsen af 1790, hvori de jyske Proprietærer protesterede mod Landboreformerne. Da Kristiansborg 1793 var brændt, stillede han sig i Spidsen for Indsamlingen paa Kærbygaard Gods af Bidrag til Slottets Genopførelse. Han kunde indsende eget Bidrag 500 Rdl., fra Godset 342 Rdl., og modtog derefter en særlig Takkeskrivelse fra Kronprins Frederik. Formodenlig fik alle, som ledede Nationalsubskriptionen, en lignende Skrivelse, men da der næppe mere er mange af disse til, skal den, som A. J. Secher fik, meddeles her i bogstavret Aftryk:

»Ved den af Dem selv og Deres Godsbesidderes bestemte Summe til en nye Konge-Boligs Opbyggelse, og hvorover De har indsendt Mig Fortegnelsen, har De givet et udmærket Beviis paa Deres Hengivenhed til Kongehuset. De ville og herved imodtage Min Tak herfor, og tillige bevidne samme til enhver af Godsets Beboere. I øvrigt kan De være forvisset om, at Ieg stedse er Deres bevaagne

Kiøbenhavn den 22^e Martii 1794.

Frederik CP.

Til

Hr. Iørgen Ancker Secker til Kierbygaard.«

A. J. Secher var i alle Maader en Hædersmand, paa hvis Ord man kunde stole. Han plejede jævnlig, idet han bankede paa sin Snustobaksdaase, at sige: »Den, som siger andet, end det han mener, er Pænne-Død en Æsel«. Han søgte ikke som et Par af sine Brødre at faa Plads i Rangforordningen, skønt det som Landvæsenskommissær var hans Ret at faa Rang med Kammerraader (VII, 2.), og hans Hustru kunde til Trods for sin store Indflydelse paa ham ikke formaa ham til at tage mod Titlen, skønt det pinte hende, at hun f. Eks. var den eneste »Madam«, der kom i Selskaberne hos Stiftamtmanden i Aarhus O. Høegh-Guldberg, og at de fleste Koner i hendes Omgangskreds var »Fruer«. Han plejede at svare, at Anker Jørgen var lige god og »ærlig« Mand, enten han var Kammerrad eller ikke. Naar han derfor 1778 i Hjortshøj Kirkebog i Anledning af, at han stod Fadder til en Broderdatter, kaldes »Landraad«, medens han ellers baade før og senere ved lignende Lejligheder kun kaldes »Hr.«, ligger der formodentlig kun en Spøg eller daarlig Vittighed til Grund. Da han enten af Guldberg eller af Grev Danne-skjold-Samsø blev presset for at modtage en Titel, svarede han i Tilslutning til en anden Udnævnelse: kan jeg ikke blive Generalissimus for Armeen, kan jeg ikke bruge nogen anden Rang. Skønt hans Ægteskab oprindeligt ikke skal have været et Inklinationsparti fra Hustruens Side, var der den inderligste Kærlighed mellem dem, og hendes Død var ham

Gravmæle paa Kasted Kirkegaard over Ancher Jørgen Secher og
Anna Marie Mørch Secher.

et Stød, som han ikke kunde forvinde. Nogen Tid efter Hustruens Død drømte han, at han havde tabt sit kostbare Guldur, der laa paa et Bord ved Sengen. Han vaagnede og fandt Uret uskadt, men da han fortalte Drømmen, udbrød han bitterlig grædende, at han havde mistet sin bedste Skat. Da han efter hendes Død havde faaet Billedhuggeren Dajon over til sig for at lade udføre en Portrætmedaillon af sig selv, lod han ham ogsaa modellere en Medaillon af Hustruen paa Grundlag af en Silhuet og de Beskrivelser, han kunde give. Mange Udkast skal være blevet vræget af ham, inden han var tilfreds med Dajons Model af hende. Formodentlig fik hvert af Børnene et Eksemplar af disse Medailloner i Gibs. Ved samme Lejlighed er sagtens ogsaa blevet udført det Gravminde, bestaaende af en Sandstensstøtte med Portræt-

Gravmæle paa Kasted Kirkegaard over Ancher Jørgen Secher og
Anna Marie Mørch Secher.

medaillon i Marmor af ham og Hustruen, som nu staar paa deres Grav
paa Kasted Kirkegaard. Stenen bærer følgende Indskrift:

Som Vidne om min Tak og evig Kærlighed
det Mindestegn her staar, skal Eftertiden sige:
Han, som dette rejse lod, var i Lyksalighed,
i Huslighed, i Fryd den sjældne lykkelige.
Men ak, den Fryd forsvandt; thi Livet er en Drøm,
Erindringen er sød, men dog af Vemod øm.

Dette helliges den uforglemmelige Kvinde
Madame Anna Marie Mørch Secher efter 29

Aars 2 Mdrs. 14 Dages lykkelige Ægteskab,
som Døden opløste 5. Decbr. 1799. Af hendes
trofaste Ancher Jørgen Secher.

Efter Faderens Død har Ægteparrets efterlevende Børn tilføjet:

Hun mig forlod, som skabte al min Glæde,
min Lykkes Lod, min Fryd, mit alt.
Jeg ene stod for Tabet at begræde,
for Sorgen segnende jeg faldt.
Min Sjæl er nu hos Gud, og mine matte Been
sødt hviler i min Grav ved denne Bautasten.

Til taknemmelig Erindring om en elskelig
Fader Hr. Ancher Jørgen Secher, som døde
3. April 1803. Af hans 6 Sønner og 2 Døttre.

Da det altid giver bedst Forestilling om en Mand at høre ham selv udtale sig, skal her, skønt det ikke kan gøre Krav paa nogen almindelig Interesse, meddeles et Brev fra ham til Sønnen Jacob Bergh Secher, som var i Huset hos Herredsfoged Schönau i Lemvig. Det er skrevet faa Dage før hans Død, med en noget rystende Haand, men dog klart og tydeligt.

Kjære Søn!

Tak for Dit sidste Skrivelse; er mig overmaade kiært, at Du er i god Stand og ved Helbred, det ieg ønsker maae vedvare; mit er Gud skee (Lov) nogenledes, ieg er oven Sengen og, Gud skee lov, kan reterere mig selv. Ieg ønsker Dig, min gode Jacob! megen Held og Veldsignelse til attraaede Reise til Kiøbenhavn, Gud leede Dig paa alle Dine Veie, og lad mig, kiære Søn, see at Du anvender Tiden vel til Dit eget sande Gavn, og lad Dig ei forføre til noget, der kan skade Dig og bedrøve Din gl. Fader. Naar Din Principal anseer det kan være til dit Vel, har ieg intet derimod, men ieg tviler paa nogen af Dine Brødrer til den tid bliver i Kiøbenhavn, saa kommer det and paa, om Du ene kan bestyre Dine Sager i den vidtløftige Stad imellem saa mange Slags Mennsker og forskellige Tænkemaader. I May troer ieg Din Søster i Kiøbenhavn, Hun er nok ei frugtsommelig, agter at gjøre en Tour her til Jylland og forblive her det meste af Sommeren. Hendes Man følger her til Landet med for det første til in [i] Juny, da Han igjen Reiser og siden efter kommer at afhændte Hende, der om fik ieg i Tirsdags Brev. Naar ieg taler med Jeramias¹⁾ og Hans Kone, skal ieg gjøre aftale med Dem og faae Dig til at være i Deres Huus, venter Du og Din Søster kan komme vel til rette sammen. — Stræb nu

¹⁾ Regimentskvartermester Jeremias Müller Secher, gift med Margrete Grotum Secher, Brevskriverens Datter.

endelig med Din læsning, saa længe Du er ved Schønau, det vil naar Du kommer til Kiøbenhavn gavne Dig u-sigelig meget. I Dag begynder Sessionen i Aarhus, nu kommer det an paa om Søren og Uldrich kan slippe Skud frie. Det kan dog koste lieutenantent noget med saa mange af Sessions Herrerne, det er vel i Lemvig som andre Stæder, at alting er kostbar. I Løverdags aftes og i Mandags Aftes blev ieg 26 st. af mine Stald Stude Qvit, hvoraf 10 har den Fornøielse at gaa Land Veis, en smuk sparese(!) Tour. Paa Fredag reiser Jens Ladefoged af sin Tieniste, ieg faaer ingen igien inden Maydag, men nærer mig med Rasmus. Cassels Kone er saa vidt ieg veed i god Stand igien, vel at Han beholdt Hende, det er ei got naar de skal skilles ad og de foreenes sammen. Din Broders Koene i Zeuthen er nu igien brav Rask, i Aarhus er de og i god Stand, den lille Marie har haft Meslingerne og igien kommet sig. Nu begynder Pløiene at lade sig see paa Marken, skiøndt ieg ei her paa Marken pløier saa hastig. — Hr. Lieutenanten og Frue beder ieg ærb[ød]lig hilset. Vær selv kiærlig hilset fra mig og Dine Sødskende og forbliver

Kierbygaard d. 31te Martij 1803.

Din oprigtige Fader
Secher.

Udskrift¹⁾: Velædle Hr. Jacob Anchersen Secher, logerende hos S. T. Hr. Landeværnslieutenant, By og Herredsfoged von Skønau i Lemvig.

A. J. Secher døde pludselig faa Dage efter at have skrevet dette Brev, som han sad og røg sin Pibe, 61 Aar gammel. Ved Fundats af 28/9 1769, et halvt Aar efter at han havde overtaget Kærbygaard, stiftede han et i Gaarden endnu prioriteret Legat paa 1200 Rdl., af hvis Renter Renten af 1100 Rdl. skulde gives til de fattige i Kasted, Brendstrup, i Tilst Sogn, i Trige, Søften, Ølsted og Spørring. Renten af 100 Rdl. skulde anvendes til Vedligeholdelse af Kristen Mikkelsen Sikers Begravelse i Aarhus Domkirke »i den smale Karlegang ved Daaben«, som skulde forblive til Begravelse for Legatstifterens Efterkommere. Dette Gravsted lod Domkirkens Inspektion imidlertid fylde som hjemfaldet til Kirken, da ingen Reklamation skete fra Ejeren til Kærbygaard, efter at offentlig Bekendtgørelse i Henhold til Anordning 22. Febr. 1805 havde fundet Sted. Ifølge Henvendelse fra daværende Ejer af Kærbygaard, ndfr. nævnte N. A. Secher, tillod derfor Stiftsøvrigheden ved Resol. 21. Juli 1828, at Renten af de 100 Rdl. blev anvendte til Vedligeholdelse af A. J. Sechers og Hustrus Gravsted paa Kasted Kirkegaard.

Til Børnenes Undervisning blev paa Kærbygaard holdt en Student ligesom hos de 3 andre Brødre. Denne hed Elling, jævnaldrende med

¹⁾ Udskriften er ikke egenhændig, og dette forklarer at Sønnen urigtig faar tillagt Navnet: Anchersen.

A. J. S. Han var hengiven til Drik, hvilket tiltog med Aarene, og da han ikke kunde holde paa Penge, tillagdes der ham en Aftægt paa Kærbygaard, hvor han opholdt sig til sin Død, der indtraf under N. A. S.'s Besiddelse af Gaarden. Af Naturen var han udrustet med en stor Næse, der ved Drik udviklede sig til det vidunderlige. Elling var en dygtig, noget humoristisk Lærer, der ved flittig Brug af Tampen indprentede gode Sæder, Skønskrivning, Regning, Mathematik, Historie, Geografi og Latin. Her som hos de andre Brødre dreves Drengbørnernes Undervisning med det Hovedformaal for Øje, at de selvstændigt med en »Skriverkarl« kunde bestyre et Gods.

Da Slægtens Handel med Godser var i Flor, skal der have gaaet omtrent følgende Tale mellem Folk: Secher er sikker, og gaar den fulde Sok (Folsach) med, bliver det endnu galere.

Til A. J. Sechers fortrolige Omgangsvener hørte Præsten i Aarslev, den som Botaniker bekendte Rasmus Winther Assens. Denne opkaldte to af sine Børn efter A. J. Secher og hans Hustru, og han blev ogsaa ved kgl. Kommissorium af 17. Apr. 1801 i Forening med Overkrigskommissær Ingerslev beskikket til i sin Tid som Skiftekommissærer at behandle Boet efter A. J. Secher og dennes Hustru. De overtog derfor Boet efter den førstes Død, men alt 26. Apr. s. A. blev det overgivet Arvingerne til fri Behandling. Da Kærbygaard solgtes for 140,000 Rdl. (se ndfr. S. 206) og A. J. Secher efterlod sig Panteobligationer til c. 72,000 Rdl., har Boets Formue formodenlig været c. 220,000 Rdl., altsaa en Del mindre end den hans ovenfor (S. 132) nævnte Broder efterlod sig. Det maa dog mindes, at A. J. Secher lod 4 af sine Sønner blive Studenter og to af disse tage teologisk Eksamen.

~ 21/9 1770 paa Nørlund m. ANNE MARIE MØRCH f. 14/10 1750 paa Nørlund og D. af Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, se ovfr. S. 93, d. 15/12 1799. Det fortælles, at hun først havde fattet Kærlighed til sin senere Svoger M. P. Secher, men at hun, da denne halv Vejs havde bundet sig til sit Søskendebarn A. S. Müller, nægtede at gifte sig med ham og tog hans Broder. Hendes Samliv med denne er omtalt ovenfor; han lod hende, der var en kraftig og dygtig Natur og i adskilligt slægtede Moderen paa, raade i mangt og meget, af og til maaske for meget. Naar hun brusede for stærkt op mod Børnene eller Tyendet, kunde dog et: An' Mari'! udtalt fra Mandens Side, altid bringe Ro i Sindet; Børnene sluttede heraf, at Moderen dog alligevel var bange for Faderen. Hun gennemførte stor Tarvelighed i Huset ogsaa med Hensyn til Børnernes Føde og Paaklædning, saa at Sønnerne stod paa Kirkegulvet til Konfirmationen i samme Klæder, den ene efter den anden. Børnene

plejede, naar de voksne havde faaet Kaffe, at faa denne spædt halvt op med Vand. Sønnen Markus, som var hendes Yndling, vilde engang vænne hende af hermed og kyssede hende først efter Sædvane paa den ene Haand til »Tak for Kaffe«; dernæst tog han den anden Haand og kyssede den til »Tak for Vand«; men denne Ironi indbragte ham kun Prygl, indtil Faderen rejste sig og sagde, at nu var det nok. Som Eksempel paa hendes Opfarenhed fortælles yderligere: de gamle havde været til et større Middagsgilde i Aarhus, hvorfor der var Tjener paa Kareten. Af Drengene var kun de 3 yngste hjemme; da Kareten kører ind paa Gaarden, løber de ud for at tage imod Forældrene. Tjeneren — tillige Gartner — maa have forset sig mod Madammen, for da han aabner Karetøren, slaar hun ham »en paa Snuden«. Drengene luskede af som vaade Hunde, da Erfaringen havde lært dem, at naar Moderen begyndte at holde Standret, gaar det ofte ud over flere.

Da Anne Marie Mørch var liden, kom der engang en norsk Spaa-kvinde til Nørlund og udbad sig af hendes Moder at maatte spaa dennes mange Pigebørn. Hun fik Lov dertil for de ældres vedkommende, men om disses Skæbne havde hun ikke meget mærkeligt at fortælle. Hun spurgte derfor, om hun ikke maatte se den lille Piges Haand, da hendes Skæbne vilde blive mærkeligere end de andres. Da det nu tillodes, sagde hun, at Anne Marie vilde blive gift med en Mand, der ejede en stor Herregaard med 6 (eller 8) Skorstene, og at hun vilde blive som en Moder for en Søsters Børn. Hvis hun kunde overleve sin 5ode Fødselsdag, vilde hun blive meget gammel, men dette vilde holde haardt. Da nu det andet, som Spaakvinden sagde gik i Opfyldelse, ogsaa det med Søsterbørnene, thi da Søsteren, der var gift med Tomas Secher, døde, blev hendes 4 Døtre opfostrede paa Kærbygaard, gjorde Spaadommens sidste Del et stærkere og stærkere Indtryk paa A. M. Mørch, og da hun nærmede sig det 5ode Aar, var hun overtydet om, at hun vilde dø til den forudsagte Tid. Dette skete ogsaa, hun døde af Gulsot 49 Aar og 2 Maaneder gammel. Paa Grund af den Indflydelse, som Spaadommen havde paa hende, vilde hun ikke taale nogen Spaakælling i sit Hus. — Hun har indført sin Bryllupsdag og Navnene paa sine Børn i sit med Sølvspænder forsynede Eksemplar af Kingos Salmebog.

Deres Børn er: *B. 1.—B. 10.*

B. 1. NIELS SECHER f. 9/5 1772, d. 15/8 s. A.

B. 2. JOHANNE MARIE SECHER f. 14/7 1773, d. 25/5 1836.

~ 14/10 1791 m. JENS STOUGAARD f. 23/11 1761, d. 4/3 1838, en Snedkers S. fra Ry. Efter at have gaaet i Aarhus Skole blev han Student 1783 med Udmærkelse. Efter at have taget filosofisk Eksamen,

blev han Huslærer hos sin senere Hustrus Farbroder paa Skaarupgaard, og dette blev vel Anledningen til at han senere fik sig en Hustru af Slægten Secher. 1785 drog han igen til Universitetet og 24/6 1788 blev han Hører ved Roskilde Skole. Derefter blev han 2/10 1789 Vicekonrektor ved Aarhus Skole med Ret til at blive Konrektor efter Worms Død, og dette blev han 1791 efter at have taget Skoleembedseksamen 29/6 s. A. med laud. Han blev Skolens Rektor 27/12 1805, fik Titel af Professor 2/9 1815 og blev 25/5 1821 RD. Til Understøttelse for en trængende Student fra Aarhus Skole stiftedes »Legatet til Professor og Rektor Jens Stougaards Minde«. Han virkede med ved Oprettelsen af Aarhus Stiftsbibliotek, Bibelselskabet og en Søndagstegneskole for Haandværkere. »Han tilhørte den nyere Tid og var fortrolig med de bedre og friere Anskuelse om Opdragelsen og Undervisningen. Med Grundighed og Livlighed forklarede han de latinske Pensa, der var faldne i hans Lod, og oversatte dem i et smukt og korrekt Sprog. Sine Disciple omgikkes han med Venlighed og faderlig Godhed og var altid beredvillig til ved sin Mellekomst at udjævne fortrædelige Sager, der ellers kunde være blevne farlige nok for de paagældende. Han forstod med Alvor og Kraft at vedligeholde Ro og Orden ved Undervisningen, og det var sjældent, at nogen Discipel ved Kaadhed i Ord eller Gærning vovede at forstyrre Opmærksomheden. Det var derfor intet Under, at han mellem sine Medborgere stod i stor Anseelse og i høj Grad vandt sine Disciples Højagtelse og Kærlighed«. Stougaard udgav Maanedsskriftet »Clio« 1797—1799, men har i øvrigt kun ladet trykke faa Ting.

C. 1. ANKER JØRGEN STOUGAARD f. 1792, døbt 26/9, d. 30/1 1869, Student fra Aarhus Skole 1814, tog kirurgisk Eksamen 1823 og var derefter Kandidat paa Fredriks Hospital indtil 1827, blev karakteriseret Bataillonskirurg ved sjællandske Jægerkorps i København 14/3 1833, Underlæge ved 1. Jægerkorps 1/7 1842, var med i Felttogene 1848 og 1849 og gjorde under Vaabenhvilerne Tjeneste ved Garnisonshospitalet. Han blev RD. 6/10 1851, afskediget 16/6 1857 og samtidig udnævnt til Krigsraad; siden praktiserede han i København. Han testamenterede 500 Rdl. til Københavns Børnehospital, 500 Rdl. til st. Johannes Kirken og 4000 Rdl. til Sygehjemmet. Stougaard blev gift 7/6 1851 med en Datter af Georg Arvesen, Kammertjener hos Frederik VII, Villarsmine Cathrine A., men efterlod sig ingen Børn.

C. 2. ANE MARIE MØRCH STOUGAARD døbt 28/5 1794, d. i Vaaren 1876 hos Sønnen i Tæbring Præstegaard.

~ 12/11 1823 m. HANS PETER MOLLERUP f. 20/3 1797, d. 10/8 1862,

en S. af Klokker og Graver ved Aarhus Domkirke Søren Møllerup, blev Student fra Aarhus Skole 1815, cand. theol. 3/11 1819 med laud. egregie, og derpaa Adjunkt ved Aarhus Skole 11/12 1819. Siden blev han Præst i Trige og Ølsted 5/11 1830 og 2/10 1838 i Harridslev og Albæk. Han var Provst fra 8/10 1843 til 16/2 1849.

C. 3. MARGRETE GROTH BERG STOUGAARD døbt 8/6 1796, d. 21/6 1860.

~ m. ERIK HØYER f. 7/1 1793, d. 15/9 1864, Student fra Aarhus Skole 1815, cand. jur. 17/4 1820 med laud., derpaa Kancellist i Danske Kancelli, Regimentskvartermester og Avditor ved det holstenske Lansenregiment 10/1 1826, Overavditor 1831, Borgmester og Byfoged i Ribe 29/10 1839, Byfoged og Byskriver i Hobro, Herredsfoged og Skriver i Rinds og Gislum Herreder 14/10 1844, udnævnt til Justitsraad 4/1 1856, afskediget 24/5 1856, d. i Aarhus.

C. 4. PETER JØRGEN STOUGAARD f. 2/7 1798, d. 15/12 1865, Student fra Aarhus Skole 1818, cand. theol. 28/4 1823 med laud., blev Adjunkt ved Aarhus Skole 3/8 1824, Præst i Vindum 6/11 1829 og i Davbjerg og Mønsted 3/7 1843.

~ 23/6 1830 m. sit Næstsøskendebarn MARGRETE SOFIE HAHN f. 18/5 1810, d. 23/2 1882, D. af Joh. Kr. Hahn, Præst i Braband.

C. 5. GEORGINE STOUGAARD f. 1802, d. 10/10 1833.

~ 1830 m. HANS KRISTIAN BURSCHE f. 28/12 1806, d. 13/8 1874, Købmand, siden Mægler i Aarhus, se ndfr. S. 208.

C. 6. JOHAN HENRIK TAUBER STOUGAARD f. 25/11 1807, d. 1877, en Tid Forpagter af Gerlev, siden af Hald Præstegaard, derpaa Op-synsmand paa en Plantage paa Støvringgaard Gods, d. i Randers, ugift.

B. 3. JØRGEN MØRCH SECHER f. 22/9 1774, d. 18/8 1817, købte 22/6 1802 Brendstrupgaard med 10 Tdr. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn, Skejby Sogns og Brendstrup Bys Kongetiende for 18,600 Rdl. og ejede den til 1816, d. i Aarhus.

~ 11/6 1802 m. MARIE POVLINE GREGERSEN f. 15/6 1785, d. hos Sønnen i Gerlev Præstegaard 8/10 1863, D. af Provst Lavrids Gregersen, Præst i Todberg og Mejlbj.

C. 1. MARIE SECHER f. 3/8 1803, d. ugift i Gerlev 17/12 1868.

C. 2. ANKER JØRGEN SECHER f. 28/12 1806, d. 18/5 1875, Student fra Aarhus Skole 1828, cand. theol. 4/5 1836 med n. c., blev personel Kapellan i Fruering 25/9 1838, i Brabrand 21/10 1847, endelig Præst i Vester Tørslev 27/1 1852 og i Gerlev og Enslev 15/7 1858, hvor han døde.

Ole Ankersen Secher.

~ 21/11 1857 m. REBEKKA PETRINE RASCH f. 4/1 1811, d. 2/5 1891. D. af Portrætmaler Ole Magnus Rasch i Nørre Sundby og Kristiane Müller.

C. 3. LAVRENTINE DORTEA JOHANNE SECHER f. 23/11 1808, d. 10/10 1880, levede ugift i Aarhus.

C. 4. NIKOLINE KIRSTINE SECHER f. 29/5 1811, d. 23/2 1893, levede ugift i Aarhus.

C. 5. JOHANNE GEORGINE MARIE SECHER f. 23/11 1815, d. 13/2 1903, levede ugift i Aarhus.

B. 4. OLE ANKERSEN SECHER f. 8/11 1775, d. 21/5 1820, blev først undervist i Hjemmet, hvor hans Forældre under Børnenes Opvækst stadig holdt Huslærere, senere sat 2 Aar i Huset hos Provst A. Bredsdorff i Haslund, som 1792 dimitterede ham til Universitetet, hvor han

tog Eksamen Artium og 2. Eksamen med laud. Han tilbragte nu et Aar med at læse Tysk og Engelsk for at tilfredsstille sin Lyst til filologiske Studier, idet det var hans Faders Ønske, at han skulde studere Teologi. Efter et kortvarigt, men flittigt Studium, under hvilket han særlig havde Udbytte af Hornemanns, Moldenhawers og Münters Forelæsninger, blev han cand. theol. 28/4 1796 med laud. Han tilbragte nu 2 Aar i Hjemmet, beskæftiget dels med Studier, hvortil han laante Bøger af Stiftamtmand Guldbergs og Biskop Jansens Bogsamlinger, dels med under sin Faders dygtige Vejledning at sætte sig ind i Agerbruget og Landøkonomien. »Som min Fader elskede Godssets Bønder, saa behandlede han dem med en retfærdig Bestemthed og Kraft, der gjorde, at de stedse frygtede for at overtræde Pligt og Lovens Bud vel lige saa meget af Agtelse for Godsejeren, som af Ærefrygt for Loven. Hvad jeg vandt ved et saadant Eksempel, var det Princip, jeg i Embedsforhold stedse har fulgt: at haandhæve Pligt uden Hensyn til enten jeg vandt eller tabte den Udannedes Bifald« (Selvbiografi i Søftens Kirkebog). Endelig blev han 1798 (kgl. Stadf. 26/10) af Grevinde Friis, Enke efter Gehejmrdr. Desmercieres, der yndede hans Fader, kaldet til Sognepræst i Søften og Foldby. Hans Forgænger var Niels Gudme Blicher. Denne havde ved Ombygning af Præstegaarden paadraget sig

en Gæld paa 6000 Rdl. Ved at betale Gælden gjorde O. A. S. det muligt for Blicher at overtage Harte-Bramdrup Sognekald, og Blicher søgte saa Embedet for Secher hos Grevinden. Da han endnu ikke var fuldmyndig, fik han 21/12 1798 kgl. Dispensation fra Aldersbestemmelserne. For sin Tiltrædelsesprædiken havde han valgt følgende Tekst Jeremias 1, 6—8, hvori Profeten beklager sig over, at han ikke forstaar at tale, da han er ung, men faar til Svar: sig ikke, jeg er ung, thi du skal gaa overalt, hvor jeg sender dig, og alt det, som jeg befaler dig, skal du tale. Senere blev han Herredsprovst, 10/1 1812 Amtsprovst og 4/9 1816 uden Ansøgning tillige Stiftsprovst; han tog derefter Bolig i Aarhus. Han ejede en kort Tid Trudsholm, som han ved Købekontrakt 14/8 1804 købte af sin Svoger Kaptajn N. Secher for 108,085 Rdl., men som han atter solgte til Peder Mørch Secher.

Gennem energisk Arbejde lykkedes det S. at medvirke til et betydeligt Reformarbejde. Først i Søften-Foldby. Gennemførelsen af Jordreformen bort fra Markfællesskabet var ikke sket; den enkeltes Ejendom kunde ligge spredt flere Steder. Ved Hjælp af en af sine Venner, Selvejerbonden Martinus Hansen, »Havhøjgaard«, fik S. indsendt Ansøgning om fuldstændig Udskiftning i Søften. I Oktober 1802 havde hver Mand sin Jord samlet paa et Sted. Præstegaardens Jorder blev ogsaa udskiftede, og S. dyrkede dem med Dygtighed trods alle Vanskeligheder specielt med at skaffe Folk, idet Hæren tog alt Mandskab fra 1807 til 1814.

I Sognet fandtes ingen Skole. Med Støtte af Biskoppen fik S. bevilget Penge fra Grevskabet. Den første Lærer Jens Madsen maatte oplæres af S., og Skolelæreren blev blandt andet undervist sammen med Konfirmanderne. Ogsaa i Foldby lykkedes det at faa rejst en Skole trods Vanskeligheder paa Grund af Krigen.

I 1802 blev den evangelisk-kristelige Salmebog færdig. Indførelsen af den nye Salmebog blev stærkt bekæmpet af de ortodokse Bønder. Ved først at indføre den i Skolerne lykkedes det Secher lidt efter lidt at overvinde Modstanden uden at bruge Tvang.

Reformen af 5. Juli 1803 betød atter nye Opgaver for Secher. Den er det første Trin af den sociale Lovgivning, og for første Gang paa-tog Samfundet sig at sørge for de fattige og skaffe dem Understøttelse. Præsten var født Formand for det Udvalg, der i hvert Sogn skulde udskrive de nødvendige Beløb. Med stor Kraft og Humanitet ledede Secher Arbejdet; selvfølgelig havde han her mange Skuffelser og klager over, at en Del af de trængende ikke gør deres Pligt i Henseende til at søge Arbejde.

I 1808 kom der Uddeling af Mel, Ærter, Flæsk, Smør, Ost m. m., Ogsaa denne Uddeling maatte Præsterne foretage. Da det kneb med Leverancerne, tilbød Secher selv at levere Rugmelet. Ogsaa paa Nordmændene tænkte han, og i Høstprædikenen 12. Sept. 1808 opfordrede han til at yde Bidrag. Ogsaa i sin øvrige Embedsførelse var han ualmindelig ivrig og nidkær og »sjælden uegennyttig«. »Hvad hans Overbevisning bød ham, det skulde udføres, det maatte koste nok saa tunge Oprofrelser, det maatte finde nok saa heftige Modsigelser hos denne eller hin Stormand, ti rolig og ædel var hans Frimodighed, men tillige fast og urokkelig som en Klippe i Havet.« Det faldt i hans Lod som Amtsprovst at bringe Skoleordningen af 29. Juli 1814 ud i Livet, og næppe et Aar efter dens Udstedelse havde han Forslag til Reformens Gennemførelse ved alle Skoler i sin Amtskreds færdige og godkendte af Kancelliet; han var meget ivrig for at faa duelige Lærere til sine Skoler og forhandlede stadig med Seminarierne herom. Hans underordnede Præster og Provster var ikke vant til saa hurtig Udførelse af Regeringens Bestemmelser, og det skete, at de af ham udnævnte Seminarister vendte tilbage med den Besked, at der ingen Brug var for dem. Men saa udbrød Secher med Latter: »Ja der kan De se min Ven, hvad Interesse de Folk og deres Præst har for deres Skolevæsen. Her skal De se den approberede Plan og hele Stadsen, men nu skal jeg lære de Godtfolk der ude at se op og gøre Anstalt,« og med det mildeste og fornøjeligste Ansigt skrev han derpaa straks til vedkommende Skolekommission med galopperende Fart en ordentlig Befaling, der baade havde Næb og Klør, og som han oplæste og medgav den beskikkede Seminarist. — Med samme Kraft drev han den nye Skoleordnings Indførelse i Aarhus By igennem trods al den Modstand han mødte hos Præsterne og Stiftamtmanden, om han end først fik Byens nye Borger-skoler aabnede i Januar 1819: »det var langt fra, at alle Amtsprovster var Mænd af en Sechers Dygtighed og Kraft, af en saa afgørende Virksomhed og hurtig Ekspedition, som den han saa glimrende udfoldede.« Særlig maa fremhæves hans Bestræbelser efter at skaffe virkelig uddannede Lærere som Modsætning til de tilfældige Personer, som andre ønskede at anvende. Hans Syn paa Skolen var demokratisk gaaende ud paa en fælles Folkeskole for alle Byens Børn. Den blev dog delt i to Dele: en Friskole og en anden for Børn, hvis Forældre betalte Skoleskat, men Undervisning og Lærerkræfter var ens. For sin Virksomhed blev han 28/10 1817 RD., og ved den vandt han Tillid og Yndest hos sine Foresatte Biskopperne Jansen og Birch. Gennem Lærer R. Sørensens Erindringer gives der udførlig Karakteristik af Secher.

Sørensen havde lært saa godt som alle førende Personligheder at kende i Tiden fra 1817 og til 1847, og ingen Person ofrer han saa mange Sider som Secher. Han sidestiller ham med Skolelovens Fader Chr. D. Reventlow og Seminarieforstanderen fra Vesterborg Biskop P. O. Boysen. »Han var altid behagelig munter og indtagende.«

I sit Hus samlede O. A. Secher jævnlig sine Venner: Præsterne Hyp-hoff fra Lyngaa, Møller fra Astrup m. fl., den daværende Adjunkt, senere Rektor i Aarhus, Blache, flere af sine Brødre og af sin talrige Herremandslæggt fra Landet til Sammenkomster, hvor Viddet og Munterheden spillede. Præsteparret var meget afholdt i Sognet, og de blev begge opkaldt ved Barnedaab. En Fæstebonde i Tinning lod sin Søn kalde Ole Anchersen Secher. Det er saaledes ikke saa mærkeligt, at der findes flere Familier med Navnet.

O. A. Secher døde af en hæftig Tyfus. Jordpaakastelsen fandt Sted i Aarhus Domkirke ved Præsten ved Frue Kirke Professor Larsen, i hvis Sogn den afdøde boede, men hverken han eller nogen anden af den tilstedeværende Forsamling holdt nogen Mindetale. Man paa-stod, at Prof. Larsen i Egenskab af Sognepræst vilde have forment alle andre at holde Taler, og selv vilde han af Uvilje mod den Døde ikke og var da heller ikke blevet anmodet om at tale. Nogle Dage efter blev Liget ført til O. A. Sechers egen Sognekirke i Søften; der blev holdt Taler nok, og endelig holdt Kapellanen ved Aarhus Domkirke, Brygmann, Søndagen efter Bisættelsen i selve Domkirken en Mindetale, som siden blev trykt. Paa hans Grav blev der rejst en Sten med Indskriften: Familiegravelse for Stiftsprovst O. A. Secher Ridder af Danebrog.

Salige er de rene af Hjertet,
thi de skulde se Gud.

Senere er tilføjet:

Født paa Kærbygaard 8. Novbr. 1775

Død i Aarhus 21. Maj 1820

Skolevæsenets Organisator

i Aarhus Amt og By.

Talsmand for Oplysning

og Samfunds-Reformer

til Folkets Gavn.

Sognepræst til Søften-Foldby 1798—1820

Amtsprovst 1812. Stiftsprovst fra 1816.

O. A. Secher plejede i sin Egenskab af Stiftsprovst Nytaarsaften at prædike i Aarhus Domkirke, og »hele Aarhus rykkede da saa at sige ind i

den oplyste Kirke omkring ham«. Den i 1817 holdte Prædiken lod han trykke, men ellers har han intet udgivet. Ved sin Død arbejdede han paa Doktordisputats, og man mente, at han var udset til ved Lejlighed at blive Biskop. C. Westergaard har i Aarbøger udgivne af historisk Samfund for Aarhus Stift XXII 1929, S. 123 skrevet en meget udførlig Biografi over O. A. S., hvortil henvises; den har ogsaa været brugt her.

~ 22/2 1799 m. sit Søskendebarn MAREN BUDTZ SECHER døbt 26/6 1778, d. 27/7 1852, D. af Tomas Secher, Ejer af Hjortshøjlund. Han var blevet opdraget sammen med hende, da hun efter sin Moders tidlige Død blev optaget i hans Forældres Hjem paa Kærbygaard.

C. 1. ANCHER JØRGEN SECHER døbt 27/4 1800, d. 1856, ex. jur. 20/4 1822 (bekvem), blev 2/3 1839 Assistent under Tallotteriet i København; afskediges efter dettes Ophævelse (1850) og d. i Aarhus, ugift.

C. 2. ANNE MARIE MØRCH SECHER f. 20/10 1803, d. 16/7 1891.

~ 8/4 1831 m. CHRISTIAN FREDRIK FERDINAND FLINDT, f. 19/3 1800, d. 10/10 1855, Kadet 1812, Sekondløjtnant ved Prins Ferdinands lette Dragoner 20/3 1817, forsat til det slesvigske Kyrasserregiment 7/9 1824, Premierløjtnant 10/8 1828 (virkelig 14/1 1835), Ritmester 23/10 1838, Ritmester af 1. Klasse ved 4. Dragonregiment 1/7 1842, afskediget 21/2 1849.

C. 3. JOHANNE KIRSTINE SECHER døbt 1/1 1812, d. 17/11 1896, levede i mange Aar paa Krastrup hos sit Næstsøskendebarn N. E. V. Hansen, men flyttede efter dennes Død 1875 til Aarhus.

C. 4. KARL ANDREAS BIRCH SECHER f. 5/8 1813, Student fra Aarhus Skole 1833, studerede Medicin, men døde 1842.

B. 5. NIELS ANCHER SECHER f. 3/4 1777, d. 2/9 1829, var afholdt af alle sine Slægtninge for sin milde, ærlige og venlige Karakter. Hans Broder J. B. S. skriver 1846 om ham: »Ved at mindes denne min kære Broder maa jeg gøre dig bekendt med, at han var en meget vel studeret Mand, og uagtet hans Studeringer meget sysselsatte ham, laa der en Handelsmand i ham, som naturligvis aldrig kom til nogen Udvikling, og derimod har Sønnerne modtaget denne Instinkt.« — Han blev Student 1797 fra Aarhus Skole, tjente i 1801 i Kongens Livkorps, der bestod af Studenter, som Nr. 49 i 8. Kompagni. Den 26/4 1806 tog han theologisk Embedseksamen med laud. Han vilde gerne have været Præst, men søgte længe forgæves Præstekald. Han købte da 1808 (Skøde 22/6) af sin Broder Markus Peter Secher Fædrengaarden Kærbygaard med 25 Tdr. 3. Skp. 3 Fdk. Hartkorn Hovedgaardstakst, 8 Tdr. 5 Skp. $\frac{2}{3}$ Alb. Bøndergods, Lisberg og Ølsted Tiender og nogle Huse i Kasted og Spørring for 59,000 Rdl. Under Krigen med Englænderne var han

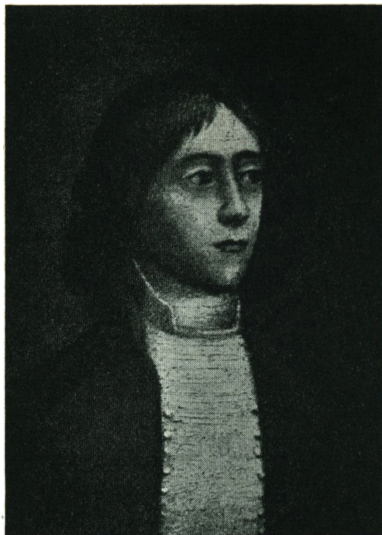
Kystbefalingsmand, og det var maa-
ske i den Anledning, at han fik Titel
af Krigsraad. Han døde under en
Tyfusepidemi faa Dage efter sin
Hustru. Kærbygaard blev derefter
solgt paa Auktion 6/11 s. A. for
20,625 Rdl. Sølv til Niels Knudsen
Søndergaard; det nævnte Bønder-
gods var da solgt fra og Priorite-
terne var 12,000 Rdl. N. A. S.'s
Børn var de første i Slægten, der
sagde »du« til Forældrene. Efter
Forældrenes tidlige og samtidige
Død splittedes Børneflokken; ved
Afslutningen af Boet var der kun
1000 Rdl. til hver.

~ 17/8 1811 m. ERASMINE RAN-
DRUP f. 21/11 1789, d. 24/8 1829
af Tyfus, D. af Hans Weinholt

Randrup, Ejer af Bjellerup Ladegaard og Helene Johanne Bredsdorff.

Dette dobbelte Dødsfald af Forældrene til saa mange Børn vakte stor
Deltagelse. Som Eksempel paa Tidens Stil skal anføres en Meddelelse
i Aarhus Stiftstidende af Pastor Friis i Aarhus:

Saare uventet blev det min tunge Lod at bekendtgøre deltagende Familie
og Venner den bedste Kones Fru Erasmie Secher født Randrups Død paa
Kærbygaard i hendes Alders 39.te Aar. Ja hun er ej meer, den blide for-
treffelige Ægtefælle, den ømme, omhyggelige Moder, den trofaste Veninde.
En 9 Dages Nervefeber endte hendes dyrebare Liv den 24de August om
Aftenen Kl. 11, og efterlod ved hendes Bortgang, den elskede Ægtemage,
5 elskværdige fromme Børn og en bedaget Moder. Arme, prøvede Ven! selv
lidende af samme Sygdom, er Du endnu uvidende om Dit store Tab, og
uden Bevidsthed til at kunne føle det. I den salige Tilstand, hvori Du Halv-
forklarede befinder dig, er Religionen og Tanken om Gud og den Korsfæstede
alene det, der beskæftiger Dine Tanker, og lader Dit Sygelejes omgivende
Venner høre saa mange skønne belærende Ord, der vidner om den tænkende
Mand og den bedste Christen, der noksom lader os mærke, hvorfra Du i
Sorgens og Prøvelsens Dage har hentet det faste Mod og Tillid til Gud. Hvo
tolker den navnløse Smerte, naar Du — i Fald Gud vil lade Dig leve — føler,
at Hun er borte, som var Dit Alt i Livet. Ja, I fromme Ægtefolk! Eders For-
ening var for mere, end denne Jord; og os, Eders sørgende Omgivende, bøje
os med blødende Hjerter under Alherrens kjærlig tugtende Haand og sige:
»Ske Din Villie, o Herre, Herre!«

Niels Ancher Secher(?).

Nogle faa Dage efter stod der en lignende Meddelelse i Anledning af N. A. Sechers Død.

Randers Amtsavis Nr. 117 for 24. Septbr. 1829.

Tanker ved Krigsraad N. A. Sechers Død.

»Ak, kold er nu dit kjærlig Vennehjerte,
 som slog saa varmt for alle Brødrers Vel;
 som glad sig følte ved at lindre andres Smerte
 og Salighed ved at udbrede Dydens Held.
 Ak, bristet er dit venlig Faderøje,
 som smilede saa blidt selv udi Alvorsfærd,
 som takfuld hæved sig til Herren i det Høje,
 naar Andre grant, som Du, erkjendte Dydens Værd.
 Nu tale ikke meer de lærerige Læber,
 nu virker ikke meer Din hjælperige Haand,
 nu ligger Støvet mat; men hisset Aanden stræber
 at naa sit høje Meed, Fuldkommenhedens Aand.
 Ja der, Forklarede, dit rette Hjem Du finder
 hos Ham, hvis Mynster dig i stadig Tanke var,
 hvor Livs-Afveklinger din lyse Aand ej binde;
 men Salighedens Glans Dig nu omstraaler klar.
 Du os forlod — vort Tab vi dog ei vil beklage;
 thi til et bedre Liv Du fra os vandred hen,
 og faa og korte bli'er de Livets Prøvedage,
 som skilte mellem os og Dig, vor Ungdomsven.«

Deres Børn er C. 1.—C. 5.

C. 1. ANNE MARIE SECHER f. 19/9 1813, d. 2/6 1886. Kom i Huset hos sin Faster Johanne Marie Stougaard, hvor hun var til sit Giftermaal.

C. 2. ANKER JØRGEN SECHER f. 20/1 1815, d. 7/7 1834; han gik i Skole i Sorø. Han var yderst musikalsk og allerede en lovende Violinspiller.

~ 5/11 1836 m. HANS CHRISTIAN BURSCHE f. 28/12 1806, Købmand, siden Mægler i Aarhus, d. 13/8 1874 (1. Gang gift med Georgine Stougaard, se ovenfor).

D. 1. GEORGINE MARIE BURSCHE f. 17/5 1837, d. 7/9 1879.

D. 2. ANNE ERASMINE BURSCHE f. 23/8 1838, d. 19/8 1928. Havde en Broderihandel i Aarhus.

D. 3. ANNE MARIE BURSCHE f. 6/8 1839, d. 17/11 1918. Var først Huslærerinde og havde derefter en Pigeskole i Aarhus.

D. 4. NIELS ANKER SECHER BURSCHE f. 19/10 1840, Mægler i Aarhus, d. 20/9 1903.

D. 5. KRISTINE AUGUSTA BURSCHE, f. 10/5 1842, lever nu i Aabyhøj.

Lille Torv omkring 1840. (Detail af et Prospekt af F. W. Otte).

~ 9/5 1868 m. LAURIDS TEODOR OSTENFELD f. 10/8 1841, d. 1/2 1925, S. af Mølleer Rasmus Sørensen O. og Marie Kristine Friis, Skørring Mølle. Student fra Randers 1861, cand. theol. 1867, Missionær i Godthaab 1/4 1868, Præst i Hjerne og Gimsing 1878, Asfærg og Faarup 1890, Hem ved Skive 1898, Afsked 11/1 1905.

D. 6. EMILIE KRISTIANE BURSCHÉ f. 7/2 1846, d. 12/2 1862.

D. 7. JULIE TERESE BURSCHÉ f. 26/7 1848, d. 4/10 1912. Hjælp Søstre Anne Erasmie og Anne Marie i deres Virksomheder.

D. 8. ALMA BURSCHÉ f. 29/10 1852, d. 15/2 1928. Styrede Huset for Moder og Søstre.

C. 3. HANS WEINHOLT SECHER f. 18/8 1816, d. 27/4 1890, blev opdraget hos sin Farbroder J. B. S. paa Vedø og konfirmeret her 1832. Han kom derefter i Lære hos Købmand Bünger i Aarhus og senere i Flensborg, til han kom til sin tilkommende Svigerfaders Forretning i Aarhus. 1843 nedsatte han sig som Kolonialhandler i Aarhus og købte 1844 Ejendommen paa Hjørnet af Lille Torv og Immervad Matr. 391 ved Skøde af 19/6 1844 for 7000 Rdl. Sølv og 455 Rdl. Sedler af sin Svigermoder, der hensad i uskiftet Bo. Det drejer sig om den saakaldte Borgmestergaard, der nu findes i den gamle By i Aarhus. Efter hans Død overtoges Ejendommen af Sønnerne i Forening. Videre havde han

Hans Weinholt Secher.

Margrete Benedikte Frausing.

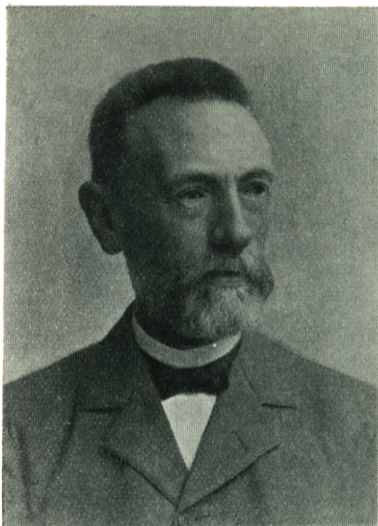
Borgmestergaarden i H. W. Sechers sidste Aar.

en Ejendom paa Hjørnet af Maren Smedsgyde og Barberggyde. 1872 opgav han Kolonialhandelen og drev derpaa en Forretning med Støbegods og Agerdyrkningsmaskiner, Hvedemel og Tobak indtil 1883, da han bosatte sig i København. Han var Medlem af Aarhus Byraad 1854—60 og 1861—66, Medlem af Fattigkommissionen i 5 Aar, af Bestyrelsen for Velgørenhedsselskabet i 8 Aar og var Revisor ved Aarhus Sparekasse i 4 Aar. Endelig har han været Medstifter af Aarhus Privatbank og Jysk Handels- og Landbrugsbank, af det jysk-engelske Dampskibsselskab og af Dampskibsselskabet Aarhus—København, af hvis Bestyrelse han var Medlem, indtil Selskabet opløstes. Han døde paa Frederiksberg. Gennem Sognepræst Christen Frausing Borchs Erindringer udg. af J. Borch (i Den gamle Bys Aarbog 1936—37) er der givet en Skildring af Livet i Borgmestergaarden og i den Kreds, der levede der af Navnene Frausing og Secher med deres Venner af Familierne Borch og Bursche.

~ 24/9 1844 m. MARGRETE BENEDIKTE FRAUSING f. 27/7 1812, d. 2/3 1893. D. af Kristen Bager Frausing, Købmand i Aarhus og Ulrikke Sofie Rasch, Søster til O. M. Rasch.

Deres Børn er *D. 1.*—*D. 2.*

D. 1. NIELS ANKER SECHER f. 15/11 1845, d. 3/1 1926, Student fra Aarhus Skole 1865, cand. polyt. (Ingeniørvidenskab) 30/1 1875 med

Niels Anker Secher.

Clara Marie Müller.

laud., arbejdede derefter ved Anlægget af den vestjyske Jernvej, af Aarhus —Ryom-Jernvej og Kolindsunds Tørlægning. Han blev Assistent i Bro-lægningskontoret under Københavns Magistrat 1878 og Fuldmægtig hos Stads-konduktøren i Kbh. 1883. 1/8 1898 til 30/9 1916 var han Stads-konduktør i Kbhvn. (til 9/12 1901 kst.). 1909 R. af Dbg. 1900 Medlem af Bestyrelsen for Ole Thorups Stiftelse og for Kancelliraadinde Louise Thorup f. Espensens Legat.

~ 14/5 1880 m. CLARA MARIE MÜLLER f. 11/1 1846, d. 24/5 1925. D. af Universitetspedel Harald Valdemar Aleksis Müller og Emma Emilie Hjorth.

E. 1. HARALD WEINHOLT SECHER f. 3/11 1881. Student 1901 fra Østersøgades Gymnasium, ansat i Københavns Telefon A/S 1912, Fuldmægtig der.

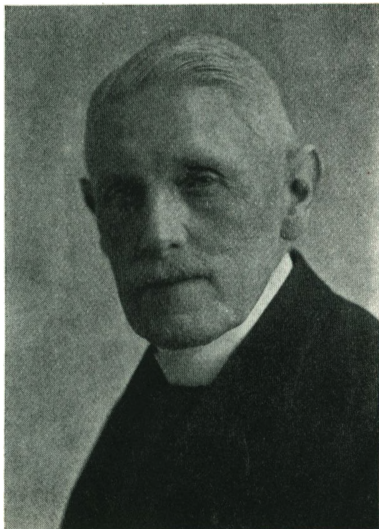
~ 29/7 1909 m. ESTHER MARGRETHE JUUL-PETERSEN f. 11/6 1886. D. af Muremester Niels J.-P. og Elisabeth Dorothea Berggreen.

F. 1. MOGENS SECHER f. 27/2 1911, Student 1930 fra Borgerdydskolen paa Østerbro, er stud. med.

D. 2. FREDERIK OSCAR SECHER f. 26/6 1848, d. 5/1 1935. Student fra Aarhus Skole 1866, cand. med. 21/6 1873 med laud., derefter Kandidat paa Kommunehospitalet indtil 1878, da han med Understøttelse af Peder Lassens Rejsestipendium foretog en Rejse til Italien og Hospi-

Vilhelmine Johanne Henriette
Qwerndrup.

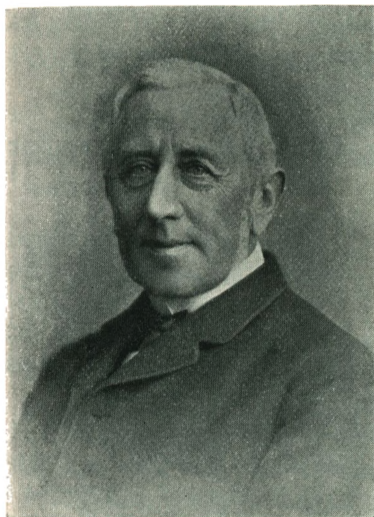

Frederik Oscar Secher.

talerne i Wien, Paris og London. Efter sin Hjemkomst var han Reservekirurg paa Kommunehospitalet 1879—82, hvorpaa han praktiserede i København, hvor han var Kommunelæge fra 1882 til 1920. Han passede sin Praksis til 1926. Ved Indretningen af Medicinsk Selskabs Lokaler i Domus Medica skænkede S. forskellige Ting til Lokalernes Udsmykning.

~ 8/10 1890 m. VILHELMINE (WILLY) JOHANNE HENRIETTE QWERNDRUP f. 25/10 1858, d. 27/2 1918. D. af Teatermaler Andreas Vilhelm Q. og Bolette Kathrine Gade.

C. 4. CARL EMIL SECHER f. 11/10 1818, d. 14/10 1890, kom efter Forældrenes Død i Huset hos Morbroderen Stiftsfysikus Randrup i Ribe og efter sin Konfirmation i Lære hos Købmand Ferslev i Aalborg. Nedsatte sig 1842 i Aarhus som Manufakturhandler og købte 1844 Gaarden paa Hjørnet af Store Torv og Volden Matr. Nr. 922 gl. Nr. 265, Nr. 736 for 10,000 Rdl. Den overtoges af hans Enke ved Skifte 30/10 1890. 4/4 1848 blev S. Kaptajn ved Aarhus Borgervæbnings vestre Kompagni og 28/11 1851 Stadthauptmann, fra hvilken Stilling han dog snart søgte sig fritaget (Korrespondance herom findes i Borgmestergaarden i Aarhus). S. var en Tid Medlem af Ligningskommissionen, 1858—76 Medlem af Skolekommissionen og i flere Aar Formand for Handelsforeningen. Han var Medstifter og Bestyrelsesmedlem af Købmændenes Hjelpeforening

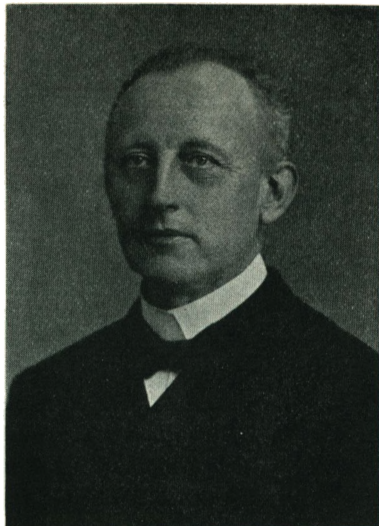
Carl Emil Secher.

Henriette Christiane Modeste
Emilie Røse.

Emma Elisabeth Møller.

Niels Anker Carl Secher.

og Medlem af Repræsentantskabet for Aarhus Privatbank. C. E. S. var desuden i en Aarrække Formand for Aarhus Manufakturhandlerforening og Medstifter og Bestyrelsesmedlem af den hele Landet omfattende Forening af samme Art. Han var virksom ved Indsamling af Bidrag fra Byens Borgere til Bygning af Clemensbro (aabnet for Færdslen 22/5 1884).

~ 18/11 1848 m. HENRIETTE CHRISTIANE MODESTE EMILIE RØSE f. 8/4 1829, d. 29/2 1902, D. af Købmand i Aarhus Vilhelm R. og Kristiane Ingerslev.

Deres Børn er *D. 1.—D. 7.*

D. 1. NIELS ANKER CARL SECHER f. 30/10 1850, d. 10/8 1906, uddannet i Manufakturfaget hos Th. Lauritzen i Slagelse og i Leipzig, fra 1883 Parthaver i Faderens Forretning og overtog denne 1889 under Firma: Emil Sechers Efterfølgere sammen med Fritz Julius Mouritz Flemmer, der dog allerede udtraadte 1891, hvorefter S. fortsatte alene til hans Død, hvorefter Forretningen likvideredes og Firmaet ophævedes.

~ 6/8 1884 m. EMMA ELISABETH MØLLER f. 29/12 1852, d. 2/12 1927. D. af Esben Møller, Kolonialhandler i Randers, og Hustru f. Laurberg.

E. 1. DAGMAR SECHER f. 30/7 1886, d. 13/2 1938, var i 1903—04 i Dresden, tog 1910 Husholdningslærerinde Eksamen fra B. Berg Nielsens Husholdnings Seminarium. Underviste paa Aarhus Husmoderskole ind-

til 15/5 1914, da hun fik Ansættelse som Tællerske ved Nationalbankens Filial i Aarhus. Tog paa Grund af Sygdom sin Afsked Juni 1931.

E. 2. EINAR SECHER f. 19/1 1888. Præliminæreksamen fra Marselisborg Skole 1903. Adgangseksamen til den polytekniske Lærestanstalt 1904. Kandidat som Elektroingenør 1911. 1. Marts 1911—31. Maj 1912 gennemgaaet Allmänna Svenska Elektriska A/B i Västerås's Kursus for Ingeniører. Fra 1. Juni 1912 fast Ansættelse som Ingeniør i Västerås. 1. Januar 1917—31. Oktober 1918 Repræsentant for Asea's danske Selskab med Bopæl i Aarhus. 1. November 1918 Leder af Elektricitets Aktieselskabet Asea's tekniske Afdeling i København og fra 1. December 1921 Direktør og Medlem af Bestyrelsen for samme Selskab. November—December 1912 Studierejse i Tyskland og Schweiz paa K. A. Larsens Rejselegat.

~ 30/5 1917 m. *KATARINA EDLA ELISABET* (kl. *LISA*) *BERGLIND* f. 26/6 1888, D. af Pastor, Læroverksadjunkt K. E. Berglund og Edla Kristina, f. Johansson.

F. 1. ANNA-GRETA SECHER f. 13/4 1918, Student 1937.

F. 2. BENGT VILHELM SECHER f. 8/1 1924.

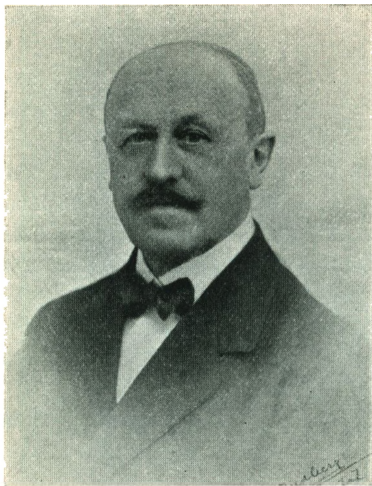
E. 3. CARL EMIL SECHER f. 15/7 1890, d. 28/1 1920, tog Præliminæreksamen fra Marselisborg Skole 1906, i Manufakturarlære hos Frederik Lauritzen i Slagelse. 1910—1916 hos A/S C. Moresco i Kbhvn. 1917 Rejsende for Aug. Neubert. Hos Veksellerer Springborg 1918—1919. Begyndt i Kolonialbranchen hos Carl Branth kort før sin Død under Epidemien af den spanske Syge.

~ 16/4 1919 m. *LAURA MARIE LARSEN* f. 27/5 1891, D. af Kusk Peter Larsen og Anna Kirstine L. Hos A/S C. Moresco 1906—1919, fra 1920 ansat som Kontorist i Statens Bibliotekstilsyn, fra 1/4 1938 Kontorassistent s. St.

D. 2. EMMY CHRISTIANE SECHER f. 5/4 1853, d. 16/1 1926, uddannedes som Sanglærerinde, studerede i Dresden i 1894, optraadte ved Musikforeningens Koncerter. Hun gav Undervisning i København, hvor hun døde.

D. 3. JACOB FREDERIK WILHELM SECHER f. 11/8 1856, d. 31/5 1919, tog Realeksamen 1872, lærte Handelen hos Th. Lauritzen i Slagelse, gennemgik Grüners Handelsakademi og kom i en Forretning i Hamburg, hvor han blev syg. Efter et Ophold i Bad Soden laa han syg i sit Hjem, til han i 1881 kom i en Forretning i Trondhjem hos sin Faders tidligere Medhjælper Poulsen. Han fik 3/5 1884 Grossererborgerskab (Manufakturvarer) i København.

D. 4. ANNA ERASMINE SECHER f. 23/4 1861, lærte Husholdning hos

Edvard Emil Secher.

Forpagter Andersen, Nielstrup, var derefter i Hjemmet. Flyttede 1906 til København og boede sammen med Søsteren Emmy og efter hendes Død med Broderen Hilmar.

D. 5. EDVARD EMIL SECHER f. 26/5 1862, Student fra Aarhus 1881, cand. jur. 1887, Herredsfuldmægtig i Ning Herred 1888, Sagfører 1893, Overretssagfører 1896. Revisor ved Nationalbankens Filial 1898—1923. Fra 1894 til 1934 var S. Hovedagent for Statsanstalten for Livsforsikrings Aarhusagentur. Medstifter af Foreningen for Statsanstaltens Agenter i 1915 og Foreningens Formand til 1935, da han ved sin Afgang udnævntes til Æresmedlem; det var

lykkedes S. gennem sit Arbejde i Foreningen i væsentlig Grad at forbedre Agenternes Arbejdsvilkaar. Har været Næstformand for Spare- og Laanekassen i Aarhus fra 1917, Formand 1927. Formand for Aarhus Sagførerforening 1919—26 og for Aarhus Domsognsnævn 1916—18. Har desuden været Medlem af Bestyrelsen og Formand for Selskabet »Polyhymnia«, har siddet i Bestyrelsen for Aarhus højere Pigeskole, har været Kasserer for Marselisborg Kostskole og Medlem af Forældrerådet for Aarhus Kathedralskole. R. af Dbg. 1920.

~ 27/10 1900 m. ANNA MARGRETHE JENSEN f. 19/6 1869, D. af Overdyrlæge i Hæren Jens Christian Jensen og Anna Sophie f. Jensen.

E. 1. EDLE AGNETE SECHER f. 26/1 1902, Student 1920. Ophold i England og Tyskland. Faglærerindeeksamen i Engelsk og Tysk 1925, Lærerinde ved N. Kochs Skole i Aarhus 1927—33. Kommunalærerindeeksamen 1936, fast Vikar ved Københavns kommunale Skolevæsen 1937.

E. 2. JØRGEN PREBEN SECHER f. 23/1 1904, Student fra Herlufsholm 1923, Filosofikum 1924, Afgangseksamen fra Forsikringshøjskolen i Kbhvn. (Handelshøjskolen) med tilhørende Diplomprøve 1929. Ansat i Forsikringsaktieselskabet Nye Danske af 1864 1/9 1923, som Volontør i »Victory Insurance Co« i London Marts—September 1930, Bestyrer af Forsikringsselskabet Nye Danske af 1864's Filialkontor i Aarhus fra 1. Januar 1932.

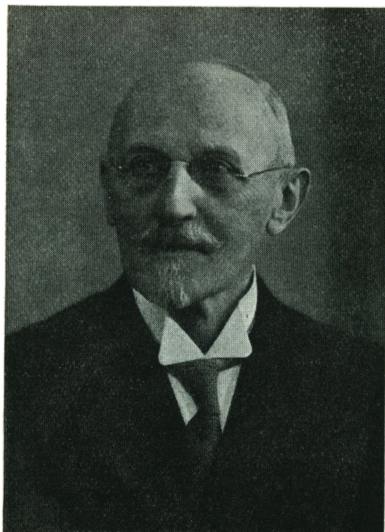
~ 3/11 1934 m. HERDIS ASTRID JOHANNE NIELSEN f. 28/4 1912, D.

af Kommunalærer Anders Gregers Højer N. og Elisabeth Margrethe Lund.

F. 1. KLAES HENNING SECHER f. 25/4 1935.

F. 2. KARIN LISBETH SECHER f. 12/8 1937.

E. 3. KAI HENNING SECHER f. 14/3 1907. Realeksamen fra Aarhus Kathedralskole, 3 Aar i Lære hos Firmaet Hans F. Carøe, Stege. Derefter 7 Aar i Udlandet: Hamburg, London, Barcelona, Buenos Aires, Bahia Blanca, senere 2 Aar i Hongkong. Hjem til Danmark i 1936. Spansk og engelsk Korrespondent i Dansk Industri Syndikat Compagnie A/S, fra 1/10 1937 hos Ford Motor Comp. A/S.

Hilmar Weinholt Secher.

E. 4. POUL KARSTEN SECHER f. 1/3 1916, Præliminæreksamen 1933, derefter i Aarhus Privatbank, hvor han nu er Assistent.

D. 6. HILMAR WEINHOLT SECHER f. 1/10 1865, Student fra Aarhus Kathedralskole 1884, cand. phil. 1885. Polyteknisk Kandidat i Ingeniørvæsen 1891, assisterende Ingeniør hos Stadsingeniøren i Odense 1/4—31/12 1891, ved Københavns Brolægning- og Vejvæsen (Vej- og Kloakanlægene) 1/2 1892—31/3 1898. Studierejse til Frankrig og Tyskland 1896. Vikar for Stadsingeniøren i Fredericia under dennes Sygdom 20/10 1896—13/3 1897. Fuldmægtig ved Københavns Vandværk (Vandforsyning) 1/4 1898—31/3 1906. Ingeniør i 4. Lønklasse 1/4 1906—31/3 1926, Kontorchef i 3. Lønklasse 1/4 1926—31/10 1935. R. af Dbg. 1932. Medstifter af og Bestyrelsesmedlem i Slægtsforeningen »Secher«, har her ledet Indsamling af de personalhistoriske Oplysninger, der danner Basis for denne Udgave af Slægtshistorien.

D. 7. INGEBORG MATHILDE SECHER f. 28/6 1869.

~ 18/11 1893 m. SOPHUS HONNENS DE LICHTENBERG f. 25/12 1865. S. af Stamhusbesidder, Hofjægermester Major T. F. A. H. de L. og Sophie f. de L. Sekondløjtnant i Fodfolket 1/10 1885, Premierløjtnant 1/10 1887, Elev i Skydeskolen for Hæren 31/1 1891—15/7 1892. Lærer ved Sekondløjtnantskolen 1895—98, Kaptajn ved 11. Bataillon 1903, ved Livgarden 1906. Gennemgaaet et Skydekursus ved den schweiziske

Skydeskole i Wallenstadt i Sommeren 1908. Oberstløjtnant i Fodfolket 1911, Chef for 8. Bataillon, for 2. Livgardebataillon i 1918, Chef for Garden 1920—1926, Afsked 1926. Bogholder i Borgervennen af 1788 fra 1926—1936. Senior for det von Schiebell-Arenstorffske Fideikommiss 1915—1936. Kammerjunker 1/1 1907, Kammerherre 30/6 1920. Kom. a. Dbg. 1/7 1922, Dannebrogsmd. 23/1 1918. 1908 R. a. Æreslegionen, 1908 Officer af græske Frelasersorden. 1909 R. a. Sct. Olafsord. 1910 af den russiske Sct. Anna Ord. 1922 Storofficer af den italienske Kronerorden.

C. 5. KIRSTINE AUGUSTA JOHANNE SECHER adopteret Møller f. 18/1 1826, d. 16/2 1852, blev ved Bevilling 4/11 1841 adopteret af Kristine Augusta Møller, Enke efter Konferensraad, Generalauditør Peder Møller.

~ 7/5 1851 m. SOPHUS FREDERIK VALMODEN v. ROSS f. 7/7 1821, d. 27/5 1892, S. af Forpagter v. Ross. Blev Sekondløjtnant 1840, Premierløjtnant 1848 og Kaptajn 1850. Deltog i Slagene ved Bov og Slesvig. Fik for Kampene ved Dybbøl Ridderkorset. Deltog som Kompagnichef i Slaget ved Kolding og en Række andre Kampe, saaredes ved Stormen paa Trelleskansen. Efter forskellig Tjeneste kom han til 2. Bataillon i Ekernførde og rykkede med denne i Felten 1864, saaredes ved Dybbøl d. 28. Marts. Blev 1868 Oberst, var stationeret i Aalborg senere i Viborg som Chef for 9. Regiment. Afsked 1886, fik da Kommandørkorset.

D. 1. POUL AUGUST ALEXANDER ROSS f. 2/2 1852, d. 18/1 1913, Gros-serer i Buenos Aires (Huder og Skind). Vendte tilbage til Danmark 3 Aar før sin Død. Skænkede betydelige Bidrag til patriotiske Formaal.

~ 1. 11/9 1890 m. MARTA SCHRØDER, D. af Arkitekt Schrøder og Hustru f. Glahn. Ægteskab opløst 25/2 1901.

~ 2. 14/3 1903 m. ALICE MAUD BLISSELT f. 27/7 1867, d. i Nizza 3/2 1931.

B. 6. PEDER MØRCH SECHER f. og d. 30/8 1779.

B. 7. MARKUS PETER SECHER f. 30/5 1781, d. 15/1 1831, blev Student fra Aarhus Skole 1798. Han studerede en Tid Retsvidenskab og man ventede, at han vilde blive en dygtig Jurist, da han udmærkede sig ved Forstand og Kløgt og tilmed havde gode Talegaver. Før han fik Eksamen døde dog hans Fader (1803) og han overtog nu (Købekontrakt 9/7 1803 Skøde af sine Søskende 16/6 1804) Kærbygaard med Hovedgaardstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Hartkorn, Bøndergods med Vestereng 312 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2³/₁₆ Alb., Mølleskyld 4 Tdr. 7 Skp. Hartkorn, Lisbjærg, Kasted, Spørring, Ølsted og Grundfør Kongetiender og Trige og Ølsted Kirke for en Købesum af 140,000 Rdl., hvorfra dog hans egen Anpart

Mathilde Sofie Secher.

Markus Peter Secher.

20,000 Rdl. fradrogenes. Efter at have bortsolgt Bøndergodset, overdrog han 1808 (se ovfr. S. 206) Hovedgaarden til sin Broder Niels Anker Secher, da han selv Aaret i Forvejen havde købt Sødringholm af Anders Mogensen Berg (jfr. ovenfor S. 143). 1805 havde han allerede solgt Vestereng til Borgmester Niels Hviid, Aarhus og Michel Kaae, Graaemølle (Hasle Herreds Skøde- og Panteprotokoller Bd. 3, 59). Under Afsnit om Sødringholmlinien ses et Billede af Sødringholm. Figuren i Forgrunden skal være M. P. S. M. P. Secher kom heldig over de for saa mange af hans Frænder trange Tider i 1800 og tyverne, og da han døde, var hans Kaar ret gode. — Ved sine spydige Indfald kunde han nok støde en og anden fra sig, men iøvrigt var han en venlig og godgørende Mand. O. A. Secher har fortalt, at han mindes en Gang som Dreng paa Vedø, da en Del af Familien var samlet, og Talen faldt paa Stiftsprovsten og dennes Udsigt til at blive Biskop, hvis han havde levet, at han da havde hørt M. P. S. sige: Ja hans R. . var som skabt til en Bispestol. Han havde faaet Titel af Overkrigskommissær. M. P. S. troede stærkt paa Forudbestemmelsen af sin Død. Nytaarsaften 1830 var han munter og snaksom, men pludselig tog han sit Glas, klinkede med alle og takkede for godt Samliv og ønskede dem Held og Lykke i Fremtiden, idet han tilføjede, at det var den sidste Højtid han var samlet med dem. Han døde da ogsaa i Januar.

I »Mine sidste poetiske Forsøg« af cand. theol. Hasselbalch, Krigsraad samt Vejer, Maaler og Vrager, Randers 1846 findes følgende Vers:

1831

Overkrigskommissær M. Secher.

Uden at ahne det svang sig saa hurtig din Aand,
 Løst af Jordlivets Baand, op til sin Fader i Hjemmet,
 At endog Faklen — alt til Datters Brudfærd tændt —
 Staar med omvendt Blus nu ved Faderens Grønsvær.
 Klædt i sort og med Sorg i Hu veemodige staar
 Skaren af Frænder og Venner trindt om din Gravhøj;
 Thi af Løvter en Træl — i Vandel reen og med rund Haand
 Gik uden Bram du din Vej mellem Sysler heneden;
 Nu med Tro og Haab, for Herrens Throne du staaer,
 Hvorfra de Elskede her Trøst du venlig hidsende.

M. P. S.'s og hans Hustrus Kister staar i Kapellet ved Sødring Kirke. Kistepladernes Tekst se S. 126.

~ 2/8 1803 m. sit Søkendebarn MATILDE SOFIE SECHER f. 30/10 1786, d. 20/3 1846, D. af Kammerraad Mathias Povlsen Secher til Sødringholm og Demstrup. Efter Mandens Død flyttede Matilde S. for længere Tid til Søsteren og Svogeren paa Skaføgaard. $\frac{1}{2}$ Aar efter blev den tredje Søster Aurelia paa Trudsholm Enke. Jørgen Mørch S. paa Skafø og Jacob Bergh S. paa Vedø tog sig meget af de to Enkers Affærer; det er i den Anledning, at J. M. S. siger: »Gud være lovet for Jacob Bergh«. Dennes uegennyttige Interesse gav imidlertid Anledning til, at de gamle Tanter i Aarhus fik

det lavet til, at Jacob Bergh og Matilde skulde giftes, og det morede Jacob Bergh at lade dem blive i Troen (Breve fra Kommandør M. P. S. til Pastor Napoleon S.).

Deres Børn er C. 1.—C. 5.

C. 1. MATIAS POVLSSEN SECHER f. 11/4 1805, d. 15/7 1861, ejede først Maren Mølle ved Mariager, købte derpaa 4/2 1839 paa Auktion Sandgaarden i Ørsted Sogn med 7 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn for 4000 Rdl. af sin Frænde Kammerraad J. M. Secher (ovfr. S. 143). Datteren Dorthea skriver med Bitterhed om Faderens Skæbne. Hans Faders pludselige Død, før Testamentet blev skrevet og Muligheden

Elise Bie.

Matias Povlsen
Secher.

af at faa Laan gjorde Salget af Sødringholm til en Nødvendighed. I Henhold til J. M. Sechers Breve var det nok Svigersønnen Henning i Randers, der voldte Vanskeligheder. Han maatte derfor købe den lille Sandgaard og selv udføre Karlearbejde, medens Kaarene blev trange. Datteren hævder, at Forældrenes Ægteskab var besluttet af disses Forældre. Pastor Bie sad da i Niels Sechers gamle Embede, og han omtales af Datterdatteren som en stolt og overlegen Mand overfor den svage Svigersøn, og hun undrer sig over, at han vilde tale over Svigersønnen, der døde Aaret før Provsten, men hun finder en Glæde i at se, at han i den opbevarede Tale har taget sit Udgangspunkt i Ordet: Herre giv mig en god Tanke. Faderen skal altid have omtalt sin Svigerfader med Ærbødighed og Taknemmelighed.

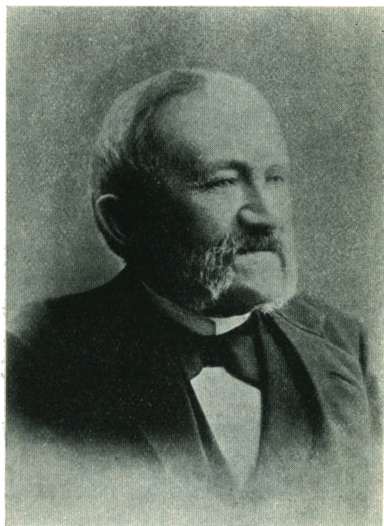
~ 8/12 1835 m. ELISE ERASMINE KATRINE BIE f. 2/6 1811, d. 2/3 1898, D. af Jakob Bie, Præst i Udbyneder og Kastberg, og Anna Kristine Welling.

Deres Børn er D. 1.—D. 4.

D. 1. JAKOB ANKER SECHER f. 25/9 1837, d. 22/12 1911, Ejer af Sandgaarden, gik 1886 konkurs. Levede et Aarstid paa Gaarden som Bestyrer, overtog derefter i 1887 Bestyrelsen af Telegraf- og Telefonstationen i Ørsted Sogn. Matias Povlsen Secher og Jakob Anker Secher og deres Hustruer ligger paa Ørsted Kirkegaard.

Karentine Lavrence Mikkelsen.

Jakob Anker Secher.

~ 15/11 1863 m. KARENTINE LAVRENCE MIKKELSEN f. 7/10 1838, d. 19/7 1907, D. af Skolelærer M. i Refsvindinge ved Nyborg.

E. 1. MATIA ELISE SECHER f. 12/10 1865, d. 3/11 1920. Fra hendes Mand foreligger der en Skildring af hendes sidste Levedage og en overordentlig smuk Tale ved hendes Kiste.

~ 10/12 1893 m. KRISTIAN MARTIN SCHMIDT f. 1/2 1863, d. 4/1 1933. Student fra Randers 1882, cand. theol. 1890, ordineret 1891, Kapellan i Hyllested, Sognepræst, Provst.

F. 1. JOHANNE BIRGITTE SECHER SCHMIDT f. 14/8 1896.

~ 20/3 1921 m. KNUD JESPERSEN f. 30/8 1893, S. af Proprietær V. J. og Ellen Jørgensen. Forpagter, Næsbyhoved, Odense.

F. 2. KAREN JAKOBINE SECHER SCHMIDT f. 21/11 1898, Musiklærerinde i Odense.

F. 3. BODIL ELISABETH SECHER SCHMIDT f. 5/11 1902, Sygeplejerske i Odense.

E. 2. RASMINE MARIE SECHER f. 8/2 1869, d. 31/1 1930.

~ 8/9 1903 m. AKSEL WRISBERG HEY f. 13/8 1876, pharmaceutisk Eksamen 1898, Bestyrer af Ringe Apotek 1906—20, Apotheker i Skibby 1926, Indehaver af Fabriken »Ferraton«, København.

F. 1. ANNA SECHER HEY f. 8/9 1904, d. 24/5 1930.

~ 15/12 1926 m. HERMAN ANDREAS CHRISTIANSEN f. 10/8 1901, Proprietær.

F. 2. ELSE SECHER HEY f. 3/2 1906, Sekretær i Nationalbankens Valutakontor.

~ 4/5 1937 m. SIGURD KRISTOFFERSEN f. 7/3 1906, S. af Inspektør Sigurd K. og Thyra Larsen. Eksamen fra The Durham University, New Castle, Ingeniør ved Det norske Veritas, Gøteborg.

E. 3. HANS JAKOB ANTON BIE SECHER f. 22/2 1871, d. 23/3 1939, Student fra Aalborg Kathedralskole 1891, Tandlægeeksamen 1894. Studierejse til Frankrig 1895. Tandlæge i Ærøskøbing 1896—1900, derefter i Svendborg. Kommunal Skoletandlæge 1907—36. Formand for Svendborg Amts Tandlægeforening 1909—16 og for Fyens Tandlægeforening 1921—22. Leder af Odd-Fellowordenen i Svendborg 1920—22. Sekretær i Svendborg Roklub 1900—1910, Kasserer i Svendborg Radioklub fra 1928.

~ 27/7 1897 m. ANNA MEHLIN KRISTINE SKYUM f. 18/1 1877, D. af Ekviperingshandler Johannes Wolffgang S. og Johanne Gjørup.

F. 1. JAKOB-ANCHER SECHER f. 10/6 1898, lærte først Landvæsen, senere Uddannelse til Bogholder ved Handelsskoler i Provinsen og København. Siden 1925 Repræsentant for Handelsvirksomheder i Papir-

branchen, først i Odense og fra Oktober 1936 for København Firma med Virksomhed i Provinsen. Bor i Odense.

~ 6/4 1928 m. AGNES MARIE CHRISTENSEN f. 10/10 1893, D. af Skrædermester Elias C. og Karen C.

G. 1. HANNE SECHER f. 3/11 1937.

F. 2. JOHANNES WOLFFGANG SKYUM SECHER f. 20/9 1899, Student fra Svendborg Statsskole 1917, i Boghandlerlære i Fredericia 1918, efter udstaaet Læretid ansat i forskellige Boglader i Kbhvn. Fra 1933 Fuldmægtig ved Steen Hasselbalchs Forlag, Kbhvn. 1922—31 Formand for »Den danske Boghandlermedhjælper Forening«.

~ 27/3 1931 m. ELSE MALLING f. 2/2 1906, D. af Kreaturkommissionær Rasmus M. og Jutta Elisabeth Christensen.

G. 1. KIRSTEN SECHER f. 7/3 1933.

F. 3. CHRISTIAN NICOLAI SECHER f. 23/4 1901, Fuldmægtig i Fyns Landmandsbank, Odense, Sekretær for Odense Handelsstands Forerings Bestyrelse.

~ 9/11 1930 m. MARY BERTHA JØRGENSEN f. 3/5 1902, D. af Hans Peter J. og Ane Marie J., Naskov.

G. 1. HANS JACOB OLE SECHER f. 17/8 1935.

F. 4. KNUD SKYUM SECHER f. 31/7 1907. Almindelig Skoleuddannelse, Realeksamen og Handelsskoleeksamen. Gik straks efter over i Journalistiken. Uddannelse paa »Svendborg Amtstidende« (1925—28) og »Naskov Tidende« (1928—29). Redaktør af »Vordingborg Avis« 1931—33. Derefter 3 Aars Ansættelse paa Berlingske Tidende. Fra 1. Juli 1936 Fyens Stiftstidendes Københavnsredaktør. Har udgivet flere Digtsamlinger og to Romaner, »Den fremmede Gæst«, Hagerup 1934, »En Mand finder Vej«, Hagerup 1936, samt offentliggjort talrige Artikler o. lign. i Dagspressen og Tidsskrifter. Mangleaarig aktiv Deltager i det konservative Ungdomsarbejde.

D. 2. MATHILDE SOFIE SECHER f. 6/6 1840, d. 18/10 1912.

~ 3/11 1859 m. MATHIAS KARL SAND f. 4/11 1834, d. 1909, etablerede sig 1859 som Købmand i Bjerringbro, havde tillige Landbrug. Flyttede senere til Valby.

E. 1. ANNA KIRSTINE JAKOBINE SAND f. 12/9 1860, d. 8/6 1934.

~ 12/9 1883 m. FRITS VALENTIN DROST f. 11/6 1857, d. 11/8 1923, Manufakturhandler i Hjørring, senere Købmand i Kbhvn., Grosserer i Kul og Koks.

E. 2. FREDERIK HANNEBERG SAND f. 26/10 1862, Handelsmand, Postekspedient i Chicago, d. i U. S. A.

~ 18/12 1887 m. ANNIE MARIE DUUN f. 15/1 1870.

E. 3. MATHILDE POULINE SAND f. 7/12 1864, d. 30/10 1929.
 ~ m. LEOPOLD REDSTED f. 20/7 1859, d. 5/3 1936, Købmand i Korsør, senere Repræsentant.

E. 4. CARL VILHELM SAND f. 6/12 1867, d. 30/1 1927, Handelsrejsende.
 ~ 8/12 1911 m. PETRA HANSEN f. 9/1 1885.

E. 5. ELISE SAND f. 14/8 1874, d. 22/12 1937.
 ~ 4/8 1903 m. FRITHJOF KINDBERG f. 19/5 1866, d. 7/1 1931, cand. pharm.

D. 3. ANNA KRISTINE MARKUSINE SECHER f. 21/2 1843, d. 15/2 1902.
 ~ 3/11 1862 m. LUDVIG HERSKIND f. 9/6 1840, d. 11/12 1923, Købmand i Randers 1863—71, derefter Handelsrejsende med Bopæl i København, Grossererborgerskab 1882.

E. 1. MATHILDE POVLINE HERSKIND f. 21/6 1863, d. 20/1 1912.
 ~ 9/6 1885 m. MARTIN DAVID MEYER f. 24/3 1857, d. 18/12 1914, Grosserer i København.

E. 2. ANNA JOHANNE HERSKIND f. 23/8 1867, d. 27/3 1923.
 ~ 18/9 1887 m. FREDERIK GERHARD SECHER, se S. 313.

E. 3. KARL VALDEMAR HERSKIND f. 8/12 1869, d. i U. S. A.

E. 4. PETER KRISTIAN HERSKIND f. 15/5 1872, d. i U. S. A.

E. 5. AKSEL VIKTOR HERSKIND f. 7/4 1874, lever i Chicago.

~ 15/10 1904 m. AMANDA ZUEHLKE.

D. 4. ANNA DORTHEA RASMINE HANSINE SECHER f. 19/5 1849, d. 12/12 1926. Blev 1/6 1878 ansat ved Kommunehospitalet som Sygeplejerske, 1/8 1880 Plejemoder ved 5. Afdl. 1/6 1890 Afsked paa Grund af Ægteskab. Dorthea S. hører til Banebryderne indenfor den danske Sygepleje, da denne fra det gamle Stuekonesystem gik over til at anvende egentlige Sygeplejersker udgaaede fra gode Hjem. Hun forstod at tage denne Opgave op og var medvirkende til Sagens Sejrr. Efter Anmodning har hendes Efterfølger som Plejemoder Frk. Karen Brasch givet en Skildring af Dorthea S., hvori det blandt andet hedder: Fru Dorthea Secher Leth staar for Erindring som en særpræget Personlighed, velbevaget og varmhjertet, hendes Retsind og varme Hjerter gjorde hende afholdt og respekteret. Hun var en af de 3—4 unge dannede Kvinder, som i 1870—80 begyndte Kampen for at afløse de gamle Stuekoner og oparbejde en virkelig Sygepleje, og der blev god Brug for daværende Frk. S.'s administrative Evner. Hun var en dygtig Plejemoder, der ledede sin Afdeling — 5. Afdl. Kvindeside — frem til en vel anset Standard, og hun var en god Plejemoder overfor Patienter og Sygeplejersker, som hun omfattede med varm Interesse. Hun var altid en god Støtte overfor Sygeplejersker, skete der en Fejl paa Afdelingen,

tog hun Skylden paa sig og dækkede derved sine Sygeplejersker udadtil, hvad der ikke forhindrede, at rette vedkommende under fire Øjne fik en grundig Irettesættelse. Om en systematisk Uddannelse var der dengang ikke Tale, man fik Besked om de rent manuelle Færdigheder, som Øvelsen senere maatte udvikle, og om at udføre Lægernes Ordre samvittighedsfuldt, — hvor meget den enkelte kunde lægge i Arbejdet, afhang af hende selv. — Efter 50 Aars Forløb er det vanskeligt for mig at forme et fyldigere Billede af Fru Secher Leths Personlighed og Indsats i Arbejdet for Sygeplejen . . .

En anden Pleiemoder Frk. E. Fiedler skriver i 1910 om hende blandt andet: hun viste sig i Besiddelse af den sjældne og misundelsesværdige Evne at kunne føre sine Elever og Sygeplejersker i stramme Tøjler og dog vedblive at være afholdt. Herom vidner det Tilnavn, som alle hendes forhenværende Elever endnu benytter og ikke mindre Tonen, hvori dette gamle »Mor Sech« udtales.

Fra hendes Afgang som Plejemoder foreligger der en Række Udtalelser om hendes betydelige Indsats, saaledes af Kirurgerne Iversen og Studsgaard, Overlæge Trier, den senere Professor L. Meyer. Fyldigst udtaler den tidligere Reservekirurg Bondesen sig. Han skriver saaledes: at hun i sjælden Grad besidder Evnen til ikke alene at omgaas og pleje Syge, men tillige til at forestaa hele Sygeplejen, at lede og varetage de mange vanskelige og ansvarsfulde Forretninger, der paahvile en Plejemoder paa Kommunehospitalet, dobbelt vanskelige og ansvarsfulde, naar man erindre, at Frk. Sechers Funktionstid paa den kirurgiske Afdeling faldt i en Periode, da en Række ny opdukkede og hurtigt vexlende Metoder og Modifikationer i hele Forbindingstekniken stillede ganske særligt alvorlige Krav til Plejemoderens Energi og Omtanke . . .

Anna Dorthea Rasmine Hansine Secher.

Nikoline Kristine Secher.

S. af Adjunkt senere Sognepræst Jens Vilhelm L. og Laura. Sofie Schytte. Student 1869, polyteknisk Kandidat 1874, 1874—76 Kemiker ved Fabriken Øresund, 1876—79 Inspektør ved Bryggeriet Gl. Carlsberg, 1879—84 Bryggeribestyrer i Præstø. 1/6 1884 Forvalter paa Kommunehospital og 1/7 1899 ved Vestre Hospital i Kbhvn. (Rudolf Berghs Hosp.). 1882—84 kommunal Revisor i Præstø.

C. 2. NIKOLINE KRISTINE SECHER f. 14/6 1807, d. 18/9 1842.

~ 31/3 1827 m. KRISTIAN HENNINGS f. 16/7 1801, d. 20/3 1868, Købmand senere Mægler i Randers.

D. 1. JOHAN KRISTIAN HENNINGS f. 9/1 1830, d. 23/1 1871, Vinhandler i Randers.

~ 1/12 1857 m. ANNE MARGRETHE KROHN f. 2/11 1834, d. 9/8 1884.

Da den egentlige Sygeplejer 50 Aars Jubilæum fejredes, blev da ogsaa Dorthæa Secher fremhævet som en af Banebryderne. Hun nævnes sammen med Nathalie Anger, Henry Schultz og Margrethe Rasmussen, som de første til at grundlægge et Fag, hvis Betydning for Samfundet ikke kan maales. Efter sin Afgang som Plejemoder fortsatte Dorthæa S. paa forskellig Maade sit Arbejde for Sygeplejeuddannelsen. Hun underviste saaledes i 9 Aar paa Statens Kursus for Skolekøkkenlærerinder, i 12 Aar for Frelsens Hærs Slumsøstre; desuden holdt hun talrige Kursus for Damer i Hold paa 6. Hun var en hyppig Tilhører ved Eksaminer og Gæst ved Fester mellem Sygeplejersker. Hun har udgivet: Barselplejen 1899. Vejledning til syges Pleje under Hjemmets daglige Forhold 1900. Ved kgl. Stadfæstelse af 5/8 1911 oprettede hun et Legat for fattige Børn udskrevet fra Rudolf Berghs Hospital.

~ 30/7 1890 m. EMIL LETH (2. Ægteskab) f. 6/4 1849, d. 12/4 1910,

D. af Frederik Gottlieb Krohn, Skibsfører og Ane Kirstine Hinnerup i Aalborg.

D. 2. MARKUSINE ANKERSEN HENNINGS f. 30/4 1832, d. 29/2 1856.

~ 14/9 1855 m. ADOLF ANDERSEN f. 6/9 1827, d. 6/2 1911, Mægler i Randers.

D. 3. ANE KIRSTINE HENNINGS f. 4/8 1833, d. 4/10 1897.

~ 19/2 1856 m. NIELS KRISTIAN SEVERIN MØLLER f. 22/5 1832, d. 11/12 1912, Ejer af Kristiansborg Mølle ved Randers, senere Driftsinspektør ved Jocumsen, Nøddelund og Komp.s Jernstøberi i Randers.

C. 3. ADOLFINE SOFIE SECHER f. 25/5 1809, d. 2/11 1883 (6 Børn d. som smaa).

~ 1. 11/2 1830 m. JOHAN SIMON BEYER f. 27/7 1808, d. 26/8 1834, Sukkerraffinadør i Randers.

~ 2. 3/8 1838 m. HANS KRISTIAN MØRCK f. 30/11 1804, d. 14/1 1873, Vinhandler i Randers.

D. 1. JOHANNE SOFIE BEYER f. 22/3 1835, d. 26/7 1916.

~ 24/1 1858 m. KARL FREDERIK NIELSEN f. 29/1 1830, d. 20/5 1872, Restauratør i Randers.

D. 2. NIELS MARKUS MØRCK f. 29/3 1840, d. 27/1 1909, var fast Medhjælper i Faderens Forretning, derpaa Cigarhandler i Kbhvn., senere i Randers.

D. 3. IDA MATHILDE SOFIE MØRCK f. 30/10 1842, d. 18/3 1918, levede ugift i Randers.

D. 4. FREDERIK (FRITS) SIGFRED JULIUS MØRCK f. 25/1 1846, d. 3/8 1889, Volontør ved den grønlandske Handel, Assistent i Finansministeriet, udmærkede sig ved Christiansborg Slots Brand.

~ 15/10 1886 m. ANNA KREFTING f. 26/11 1862, d. 6/5 1919.

D. 5. LAURITS AUGUST MØRCK f. 7/8 1850, d. 29/8 1927, Købmand i Randers.

~ 7/12 1890 m. Broderens Enke.

C. 4. JØRGEN KONRAD FALSEN SECHER f. 6/10 1812, d. 1893, købte 7/5 1845 (Skøde 23/6 1846) Mygindgaard i Sabro Sogn med 5 Tdr. Hartkorn for 4400 Rigsdlr.

~ m. KATRINE STEENBECH BLOCH f. 26/3 1818, d. 1897, var i flere Aar Husjomfru paa Vedø.

D. 1. MATHILDE SOFIE SECHER f. 7/7 1847, d. 25/3 1896.

~ 7/6 1877 m. ANDERS ANDERSEN f. 16/10 1847, d. 16/11 1916, Bogbindermester i Aarhus.

E. 1. IDA LUCIE ANDERSEN f. 29/4 1878, d. 3/11 1929.

~ 13/3 1904 m. MADS MADSEN f. 30/6 1879, d. 24/12 1924, Arbejdsmand i Aarhus, S. af Arbejdsmand Mads Pedersen, Framlev.

E. 2. CATHRINE STEENBECH ANDERSEN f. 8/5 1879.

~ 3/5 1901 m. PEDER MADSEN f. 19/11 1876, S. af Mads Pedersen (se ovenfor), Bogbindermester i Aarhus.

E. 3. ANINE KIRSTINE NATALIE ANDERSEN f. 20/6, d. 15/11 1880.

E. 4. JØRGEN KONRAD FALSEN SECHER ANDERSEN f. 1/10 1881, d. 9/5 1883.

E. 5. NIELS SECHER ANDERSEN f. 14/1, d. 14/4 1884.

E. 6. NIELS JØRGEN KONRAD FALSEN SECHER ANDERSEN f. 17/2 1884, Bogbindermester i Aarhus.

E. 7. MARKUS JACOB SECHER ANDERSEN f. 27/3 1885, d. 31/3 1919. Bogbindermester i Aarhus.

E. 8. EINAR VICTOR SECHER ANDERSEN f. 2/1 1887, Fodermester, Bakkely pr. Store Hedinge.

~ 1/11 1918 m. ANNA KRISTINE RASMUSSEN f. 18/8 1898, D. af Rasmus Rasmussen og Hustru Emilie.

E. 9. NATALIE MARGRETHE VALBORG SECHER ANDERSEN f. 3/5 1888.

~ 24/3 1919 m. JENS CHRISTENSEN HØTOFT f. 2/9 1878, d. 8/10 1927, S. af Husmand Anders H. og Clara Kirstine Voegt, Jernbanepakmester.

E. 10. MARTIN SOPHUS SECHER ANDERSEN f. 12/3 1890, Barbermester, Kongsvang v. Aarhus.

D. 2. MARKUS ANKER SECHER f. 13/5 1849, d. 5/11 1925, Forvalter hos Faderen.

~ 28/9 1884 m. CÆCILIE MØLLER f. 1863, d. 22/4 1936, D. af Proprietær Møller til Karstoft.

E. 1. ANDERS BRODERSEN MØLLER SECHER f. 12/7 1885, Landmand, Risbjerg pr. Brande.

~ 10/5 1910 m. MARGRETHE PEDERSEN f. 29/5 1887, D. af Landmand Peder Green P. og Else Katrine P.

F. 1. MARKUS ANCHER SECHER f. 11/1 1911.

F. 2. PEDER GREEN SECHER f. 27/5 1913.

F. 3. VIGGO MØLLER SECHER f. 16/7 1918.

F. 4. CECILIE MARIE SECHER f. 25/7 1921.

F. 5. ELMAR KRISTIAN SECHER f. 3/3 1924.

E. 2. JØRGEN KONRAD FALSEN SECHER f. 27/10 1886, d. 23/11 1938, Gaardejer, Store Hestlund pr. Give.

~ 1/6 1917 m. MARIE RISBJERG f. 15/2 1895, d. 13/11 1938, D. af Gaardejer Niels Knudsen R. og Inger R.

F. 1. MARKUS ANCHER SECHER f. 15/6 1918, d. 5/4 1919.

F. 2. MARKUS ANCHER SECHER f. 30/5 1920.

F. 3. HILDA SECHER f. 30/8 1922.

F. 4. TOVE SECHER f. 30/8 1922.

F. 5. SIGURD EVALD SECHER f. 17/6 1926.

E. 3. KATHRINE STENBÆK SECHER f. 24/8 1889.

~ 19/7 1927 m. MARTIN GRAVESEN f. 9/4 1889, S. af Landmand Rasmus G. og Ingeborg G., Landmand Grønbjerg pr. Filskov.

F. 1. MARCUS ANCHER SECHER GRAVESEN f. 1/7 1927.

E. 4. MARKUS ANKER SECHER f. 4/2 1894, Landmand, Vonge.

~ 1/12 1920 m. ELNA PEDERSEN f. 4/3 1900, D. af Landmand Kristian Petersen og Hustru Kirsten.

F. 1. RUTH SECHER f. 9/9 1921.

F. 2. EDITH SECHER f. 30/5 1924.

F. 3. VILLY SECHER f. 30/6 1926.

D. 3. JAKOB BERGH SECHER f. 30/11 1850, d. 28/5 1910, ejede Mygindgaard, ugift.

C. 5. ANNE MARIE MØRCH SECHER f. 15/12 1814, d. 1/5 1899.

~ 12/11 1837 m. JØRGEN HENNING MOMME f. 24/6 1804, d. 30/1 1884, Guldsmed i Randers.

D. 1. MATHILDE SOFIE MOMME f. 6/7 1838, d. 30/1 1923 i Kolding, Skolebestyrerinde i Randers.

D. 2. LAURA MOMME f. 5/6 1846, d. 12/2 1893, Skolebest.inde i Randers.

D. 3. JULIE HANSINE MOMME f. 17/12 1848, d. 5/4 1883.

B. 8. HANS KRISTIAN SECHER f. 2/7 1782, d. 2/2 1834, ex. jur. 24/10 1800 (bekvem), købte 11/12 1804 paa Auktion Saastrupgaard i Elsted Sogn, V. Lisbjerg Herred, med 10 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. Hartkorn af sit Søkendebarn N. J. Secher (ovenf. S. 140) for 8500 Rdl. og siden af samme Naboejendommen Kærgaard, som han solgte 1814, hvorefter han boede i Aarhus. Her købte han ved Skøde 20/7 1818 Gaarden Frederiksgade Nr. 338—39, som han atter 19/6 1829 tilskødede Bødkermester Hagen Møller for 4000 Rdl., som atter 15/3 1850 af hans Arvinger tilskødedes Snedker Theilgaard for 4500 Rdl. Ved Skøde af 20/7 1818 fik han af Købmand Hans Larsen Skøde paa Gaarden Broberg Nr. 338—39 for 2000 Rdl.

~ m. INGEBORG Blichert f. 3/12 1783, d. 3/12 1848, D. af Lavrids Blichert, Præst i Tvede, og Ane Brøchner.

Deres Børn er C. 1.—C. 5.

C. 1. ANE MARIE SECHER f. 26/2 1809, d. 21/1 1842.

~ 11/12 1834 m. KRISTIAN ERNST DREYER f. 6/12 1801, d. 20/8 1876. Student fra Roskilde Skole, 1819 cand. theol. 9/7 1829 med laud., blev Præst i Tørring og Heldum 6/8 1834 og i Bøvling og Flynder 3/4 1847. Han tog sin Afsked 10/1 1874.

D. 1. INGEBORG KAROLINE DREYER f. 16/8 1837, d. 25/6 1889.

~ 17/8 1862 m. HANS JØRGEN KRISTIAN TRANBERG f. 26/8 1836,

d. 30/10 1922. Forpagter for Faderen paa Bekmark, købte i April 1889 af Faderen Lønborggaard Hovedgaard med 50 Tdr. Hartkorn med underliggende Bøndergods og Bekmark Hovedgaard i Flynder Sogn af Hartkorn 15 Tdr. for 350,000 Kr.

D. 2. JØRGEN KRISTIAN SECHER DREYER f. 28/10 1840, d. 13/10 1924, Student fra Odense Skole 1859, cand. jur. 9/9 1864 med laud., fra 1864—67 og 1869—72 ansat paa Bølling og Nørre Herreders Kontor, Underretssagfører i Odense 1872, Overretssagfører i København 1/11 1876.

~ 12/2 1881 m. KAREN STEFFENSEN (døbt Rasmussen) f. 4/10 1851, d. 18/3 1930, D. af Rasmus Steffensen, Ejer af Taarupgaard, og Kristine Jensen.

C. 2. NIKOLINE KRISTINE SECHER f. 25/10 1811, d. 30/1 1876.

C. 3. ELISA AMALIE SECHER f. 4/11 1813, d. 31/1 1876.

~ 31/7 1839 m. PETER KRISTIAN MØLLER f. 5/9 1812, d. 4/6 1886, Student priv. dimit. 1829, kirurgisk Eksamen 1835 »med Fortrin«, medicinsk Eksamen 1836. Praktiserede derefter i Randers til sin Død. 1842 Læge ved Støvring Kloster. 18/9 1869 R. af Dbg. 27/3 1886 Justitsraad. I St. St. Blichers Erindringer omtales, at M. reddede St. St. B. fra en livsfarlig Sygdom. Fejrede 20/4 1886 sit 50 Aars Jubilæum som Læge i Randers.

D. 1. INGEBORG KRISTIANE MARIE MØLLER f. 30/4 1840, d. 26/8 1908, levede i Randers.

D. 2. HANS CHRISTIAN MARKVARD MØLLER f. 11/9 1841, d. 6/1 1903, Student fra Randers 1859, cand. jur. 1865, rejste 1869—72 udenlands paa Peder Lassens Rejsestipendium, blev 1873 Auditor i Hæren, 1885 Assessor i Viborg Overret, 1888 Herredsfoged i Lolland søndre Herred, 1893 Byfoged og Borgmester i Middelfart. R. af Dbg. Han nærede stor Interesse for gammel Kunstindustri og efterlod sig en stor Samling.

D. 3. ELISA VIKTORIA MØLLER f. 3/10 1847, d. 4/12 1927.

~ 8/10 1873 m. ANTON VILHELM SCHEEL OLRIK f. 22/2 1844, d. 4/17 1912. S. af Etatsraad Borgmester Jac. Baden O. og Helene Rosenørn. Student fra Frederiksborg Skole 1863, cand. theol. 1869, Kapellan i Greve og Kildebrønde 1873, Præst i Estvad og Rønbjærg 1877, i Dalby og Stubberup 1883, Afsked 1908.

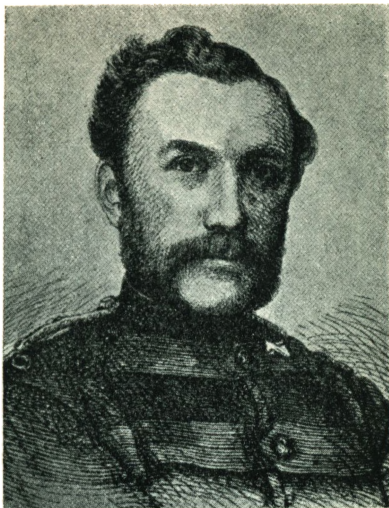
D. 4. ALMA VILHELMINE MØLLER f. 23/8 1850, d. 23/12 1923.

~ 10/10 1871 m. EDVARD ANDREAS BECH MEINCKE f. 10/9 1845, d. 15/2 1911. Sekondløjtnant i Rytteriet 1867, Løjtnant i Rytteriets Forstærkning 1876, Ejer af Linelyst paa Lolland.

C. 4. SOFIE KRISTIANE SECHER f. 3/6 1815, d. 24/2 1876, levede i Aarhus. Hun stiftede et Legat paa 2000 Kr., der uddeles med en Portion paa 90 Kr. aarlig til en »værdig og trængende Jomfru eller Enke

over 45 Aar fortrinsvis af Slægten«. Legatet bestyres af Aarhus Bys Legatudvalg.

C. 5. KRISTIAN FREDRIK VALDEMAR SECHER f. 4/12 1829, d. 28/3 1864, blev Student fra Aarhus Skole 1845. Han var en meget dygtig Student og særlig dygtig i Græsk. Efter at have taget 2. Eksamen (med Udmærkelse) vilde han have taget Adgangseksamen til den militære Højskole, men opgav det efter sin Moders Ønske. Han studerede derfor Retsvidenskab og var ikke langt fra Eksamen, da Krigen udbrød 1848. Som Underofficer i Livkorpset blev han snart udnævnt til Reserveofficer; under Krigen blev han

Kristian Frederik Valdemar Secher.

Sekondløjtnant 30/4 1848 og som saadan deltog han i Slaget ved Fredericia og blev Aaret efter saaret ved Isted. Efter Krigen blev han 6/10 1850 Premierløjtnant ved 10. Infanteribataillon i Kbhvn. For at have løst den under 7/12 1858 af Krigsministeriet udsatte Prisopgave om Tilvejebringelse af et tilstrækkeligt Antal brugbare Officerer i Krigstid for Reserven og Forstærkningen fik han en Belønning af 100 Rdl. Efter at have deltaget i Øvelserne 1861, blev han ansat til Tjeneste under Kasernedirektoratet, og da Forberedelserne til Krigen 1864 blev truffet, ønskede hans Foresatte, at han skulde overtage en Kommando, hvor ved han ikke ligefrem udsattes for at miste Livet i Slag, men her om vilde han intet høre. Han blev da som virkelig Premierløjtnant Kompagnichef, men da han i December 1863 skulde forlade København, var han fuldt overtydet om, at han ikke kom levende hjem, og han omsendte derfor sit Fotografi til Slægt og Venner. I Kapitajn A. F. Hansens: Mindeskrift over de i 1864 faldne Officerer, Kbhvn. 1909 findes fig. om S.'s Deltagelse i de 2 Krige: I Krigen udmærkede han sig ved Mod og Dydighed, hvorfor han den 19/8 1849 forsattes til Linien og tillagdes Anciennitet af 30/4 1848. Den 6/10 1850 fik han Premierløjtnants Karakter og dekoreredes samtidig for sin hæderlige Deltagelse i Krigen med Ridderkorset af Dannebrog og af den russiske Skt. Anna Orden. Endelig den 19/4 1864 blev han virkelig Premierløjtnant.

1850—61 stod han ved 10. lette Bataillon, 1861 en kort Tid ved 15. Infanteribataillon.

Kristian Secher i feltmæssigt Udstyr med en Menig med Kompagnifanen.

Fra 1857—61 og atter 1861—63 forrettede han Tjeneste i Krigsministeriet som Intendant. Den 1. Oktober 1863 ansattes han ved 2. Infanteribataillon som Chef ved 5. Kompagni og rykkede ud med dette. Den 28/3 forsøgte Fjenden Kl. 3 om Morgenen et overraskende og yderst voldsomt Anløb mod Dybbølstillings venstre Fløj for at forsøge at anlægge den første Parallel. Mellem Kl. 5 og 6, henimod Kampens Slutning, beordredes Secher til med et halvt 5. og et halvt 7. Kompagni af andet Regiment, understøttet af et Par Delinger af 1. og 4. Kompagni, at foretage en Fremrykning for at jage de sidste Afdelinger af Fjenden bort. Det lykkedes, men ved denne Lejlighed faldt Secher omtrent paa samme Sted, hvor faa Timer i Forvejen Sekondløjtnant Dickmeiss var

faldet. Da den gamle Feltvagtstilling her indtoges, fandtes sidstnævntes Officers Lig og bragtes ind. Sechers Lig førtes til København og jordedes den 6/4 paa Garnisons Kirkegaard. Han ansaas for en af Hærens intelligenteste yngre Officerer. Secher var Enkemand og efterlod sig en lille Pige.

Paa Valpladsen hist, hvor Kuglerne sang,
 hvor Dødsenglen atter Leen svang
 mod de kæmpende Danmarks Sønner,
 der stod han, den brave, med usvækket Mod,
 med Sejren for Øje — det kosted Blod —
 men, tænkte han, det sig vel lønner.
 Ja, Lønnen den kom — men desværre ej saa
 man Secher nu længer i Rækkerne staa.

En fjendtlig Kugle kom susende brat
 og førte ham straks ind i Dødens Nat,
 men længe vil leve hans Minde,
 thi vil man ham savne i Danmarks Hær;
 dog Frænder og Venner ham savne især
 og kun daarligt i Tabet sig finde.

Men det maa dem være en Trøst saa stor,
at Krigeren nu i Valhalla bor.

Paa Stedet i Dybbølstillingen, hvor S. faldt er der rejst en Sten, Nr. 33 af de mange Mindestene. Løjtnant Dickmeiss' Sten er Nr. 34.

~ 12/7 1855 m. PETREA SOFIE JUEL f. 7/1 1832, d. 4/7 1858, D. af Hospitalsforstander og Prokurator i Aalborg Kammerraad Niels Juel.

D. 1. INGEBORG ANNA PETREA SECHER f. 23/4 1856, d. 26/6 1934, blev opdraget hos Faderens ovennævnte Søster gift med Læge Møller i Randers.

~ 23/5 1876 m. FREDERIK KONRAD V. HOLSTEIN f. 19/7 1847, d. 30/3 1929. Aspirant ved Gardehusarregimentet 1866, Sekondløjtnant 1867, Premierløjtnant ved 5. Dragonregiment 1872, Ritmester og Eskadronchef ved 4. Dragonregiment 1883, Afsked som Oberstløjtnant 1899.

E. 1. ULRIK ADOLF V. HOLSTEIN f. 10/3 1877, Sekondløjtnant 26/3 1898, Premierløjtnant 1899, Kaptajn 10/4 1912, Afsked 31/8 1923. R. af Dbg. 1921. Sekretær i Krigsministeriet.

~ 13/5 1910 m. ELSE MARGRETHE BRANDT f. 2/5 1887. D. af Kbmd. J. Brandt og Julie Petersen.

E. 2. HENNING V. HOLSTEIN f. 11/6 1879, Sekondløjtnant 8/10 1899, gennemgik derefter Kursus i Landmaaling og Nivellering. Løjtnant 1899 med Tjeneste i et Aar. Tog 1900 til Argentina, hvor han var i 22 Aar og for det meste var beskæftiget i Kornbranchen. Har efter Hjemkomsten været beskæftiget med Oversættelser, var i 8 Aar Prokurist i et større Firma, der blev ophævet. Har derefter privatiseret.

~ 2/11 1919 m. ANNA KAROLINE DREYER f. 18/4 1891, D. af Overretssagfører J. Chr. Secher Dreyer og Karen Steffensen.

B. 9. MARGRETHE AGNETE GROTHUM SECHER f. 28/2 1785, d. 5/6 1871, levede efter sin Husbonds Død en Tid i Helsingør, senere i København.

~ 21/9 1802 m. sit Søkendebarn JEREMIAS MÜLLER SECHER f. 20/7 1776, d. 26/1 1836, Student fra Aarhus 1794, Regimentskvartermester ved norske Livregiment, senere Ejer af Store Hovedgaard og Villiamsborg, tilsidst Told- og Konsumtionsbetjent i Helsingør. Vielsestalen (der findes opbevaret) holdtes af O. A. Secher (Søften og Foldby), se nærmere ndfr. S. 321.

B. 10. JAKOB BERGH SECHER f. 12/10 1786, d. 16/7 1861, blev i sin Barndom sat i Huset hos Herredsfoged Schönau i Lemvig og undervist der med det Formaal at bestaa privat Eksamen for en Professor ved Universitetet og derefter at blive indskrevet som Student. Den Slags Studenter kunde høre Forelæsninger, men havde ikke Ret til at underkaste sig Embedseksamen; de kaldtes spøgende »Kakkelovnsstudenter«

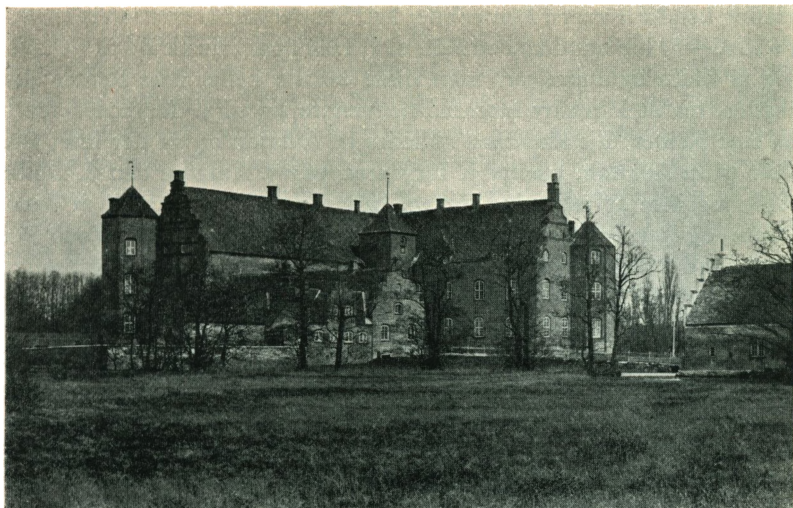
Inger Kirstine Jørgensen.

forlovet med en Datter af velstaaende Forældre, giftede han sig 21 Aar gammel. Først boede han paa Stovgaard i Tørring Sogn og siden købte han Marienborg i Tamdrup Sogn ved Horsens. For at hans Børn som fødte paa upriviligeret Jordejendom af upriviligerede Forældre ikke skulde være undergivne den sli­ge Jordejendom paahvilende Forpligtelse til Krigstjeneste, købte han sig Krigs-assessortitlen, idet Børn af Rangs­personer var fritagne for Krigstjene­sten. Til Krigsassessor udnævntes han 20/5 1814. Paa disse Ejendomme henlevede han nu nogle Aar ivrig beskæftiget med sit Landbrug, som han søgte at drive i Højde med de Resultater og Fremskridt, som den videnskabelige Teori var naaet til. Fra den Tid (1817 og 1818) skriver sig et Par Afhandlinger om land­økonomiske Spørgsmaal, som han meddelte i de af den bekendte Joh. Kr. Drewsen udgivne Landøkon­omiske Tidender. De er begge date­rede Marienborg og Drewsen knyt­tet som Tidsskriftets Redaktør nog­le anerkendende Bemærkninger til dem. Til den første Afhandling føjede

med Henstyndning til, at deres Eks­amen ikke var blevet afholdt of­fenlig. J. B. Secher bestod sin Eks­amen for Dekanus i det filosofiske Fakultet og blev derefter 13/10 1803 indskrevet ved Universitetet. Til sin private Tilsynshavende valgte han blandt Professorerne den juridiske Professor J. F. W. Schlegel, og han har derfor for­modenlig hørt juridiske Forelæs­ninger. Længe har dette Studium dog næppe varet. Ved sine For­ældres Død var han kommet i Be­sidde af en ikke ubetydelig For­mue, og da han tillige tidlig blev

Jakob Bergh Secher.

Katholm.

Drewsen denne Efterskrift: »Ovenanførte Efterretninger vil vist med Fornøjelse og til Nytte læses af andre lige som af undertegnede, der stedse ønsker at kunne meddele deres Læsere slige paalidelige og vejledende Erfaringer. Udg.«, og da J. B. Secher i den anden udtalte en Frygt for »at have kedet mange Læsere med disse Optegnelser«, føjede Drewsen til: »Den Landmand, der kedes ved at læse Undersøgelser af denne Art, gør bedst i — ikke at læse. Dr.«. Imidlertid var Krigen med Englænderne brudt ud, og de ulykkelige Følger, som denne i de første Aartier af dette Aarhundrede og længe efter medførte for Landet, blev højst skæbnesvangre for ham og flere af hans nærmeste. Hans Svigerfader, daværende Forpagter paa Rosenholm Jens Iørgensen, havde ved Købekontrakt 12/9 1802 i Forbindelse med Forvalter Niels Riis paa Kilsgaard, som dog 9/4 1803 udtraadte af Handelen uden Vederlag, købt (Skøde 23/6 1804) Katholm af Oberstløjtnant Matias Peter Otto Rosenørn for 127,000 Rdl. Til Ejendommen hørte da Hovedgaardstakst 48 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 4 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. og Mølleskyld 1 Td. 2 Fdk. Hartkorn, Bøndergods 281 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{4}$ Alb. og Tiender (Aalsø Konge- og Kirke-, Hod Kirke- og Vejlbjby Kongetiende) 117 Tdr. 1 Skp. Hartkorn. Jens Iørgensen solgte 1813 Katholm med Gods til Hermann Leopold Reininghaus og købte sig en Ejendom i Aarhus, hvor han bosatte sig. Reininghaus undlod imidlertid, skønt han tog Ejendommen i Besiddelse, at indfri de i Juni 1814 efter Fr. 5. Jan. 1813 forfaldne Priori-

teter og betalte hverken Renter eller kgl. Skatter, saa at Skatterestancerne for 1816—18 løb op til 13,000 Rdl. n. v. Han opgav nu sit Bo til Behandling af Skiftekommissærer, men disse betalte heller ikke Renter eller Skatter, saa at Pantekreditorerne henvendte sig til J. Jørgensen for at faa sine Renter. Ejendommen stilledes til Auktion og da der intet Bud skete til 4. Auktion, maatte J. Jørgensen paa 5. Auktion den 6. Oktbr. 1818, for ikke at tabe sine Penge, lade sig den tilslaa mod at betale Skatte- og Renterestancerne og Prioriteterne, som udgjorde 79,000 Rdl. Sølv. Skødet blev dog 23/8 1819 udstedt til hans Søn Niels Jørgensen og Svigersøn J. B. Secher. Af Gods var der dog siden Salget 1802 bortsolgt saa meget, at der nu var 246 Tdr. Hartkorn med Skovskyld 5 Tdr. 3 Fdk. Til Auktionsefterretning var den samlede Ejendom blevet takseret til 116,000 Rdl. Sølv. Da Rosenørns Arvinger havde opsagt en Prioritet paa 46,000 Rdl., maatte de nye Ejere til Indfrielse heraf den 10. Febr. 1819 søge om et Laan af Statskassen, da de under den almindelige Penge-trang ikke kunde faa Laan andet Steds. Det blev dem ogsaa bevilget af Direktionen for Statsgælden og det synkende Fonds.

J. B. Secher saa sig nu i en Alder af 33 Aar pludselig hensat i en betydelig Virksomhed, som stemte med hans Tilbøjelighed. Han fulgte nøje med de Fremskridt som Agerbruget paa den Tid gjorde og satte mange Penge ind paa at drive Katholm paa den bedst mulige Maade; Markerne blev merglede efter en storartet Maalestok, megen hidtil uopdyrket Jord blev taget ind under Ploven, nye Maskiner anskaffedes og forskellige Eksperimenter i hans Agerbrug vidne om hans Begejstring for at drive Landvæsenet paa rationel Maade. Fra denne Tid skriver sig en lille Artikel i »Nye landøkonomiske Tidender«: Om Rentefodens Frigivelse, i hvilken han tager til Genmæle mod en tidligere Artikel af Pastor Rønne, som havde taget Ordet for at frigive Rentefoden. J. B. Secher paaviste, at en slig Foranstaltning under de Forhold, hvorunder Landbruget da befandt sig, vilde medføre dets Ødelæggelse.

J. B. Sechers Arbejdsomhed fik dog ikke sin Løn; Tiderne var ikke gunstige for en slig Virksomhed; Misvækstaar indtraf, Landets hele elendige Tilstand gjorde sig gældende; Norge, som tidligere havde forbrugt Danmarks Overproduktion af Korn, hørte nu til Udlandet, og Landbrugsprodukterne kunde ikke udbringes til en Pris, som svarede til de Omkostninger, han anvendte paa deres Frembringelse, og til den Kvalitet, han gav dem, hvortil kom, at mange af Godsets Fæstebønder ikke kunde betale Skatter og Afgifter. Mange af de Forbedringer, han indførte, var ogsaa af den Beskaffenhed, at deres Virkninger først efterhaanden vilde forrente de dertil udgivne Summer, men da han ikke

besad Kapital stor nok til at afvente dette Tidspunkt, udeblev Følgerne ikke. Man kan sympatisere med hans Begejstring for at hæve Landbruget og forstaa, at han var saa sangvinsk at tro, at et redeligt Arbejde selv under saa vanskelige Tider straks vilde kunne faa den Løn, det kunde være vis paa under normale Forhold, men man kan ikke overse, at en mere koldblodig Overvejelse af Tidsforholdene kunde have vist ham, at det rette Øjeblik ikke var kommet til at indføre Forbedringer i Landbruget efter saa storartet Maalestok, som han tilsigtede. Da han imidlertid utvivlsomt baade i Dygtighed og som Personlighed hørte til de første blandt sine Standsfæller, af hvilke saa mange fik sin økonomiske Stilling ødelagt i hine Trængselsaar, turde udførlige Meddelelser om hans Virksomhed i de Aar, han ejede Katholm, have Interesse som et Bidrag til Landbrugets og den indre Historie i Frederik VI.s Dage.

De trange Tider, som han saa bryde løs over sig og Standsfæller, drev ham til at drøfte deres Kaar i et Skrift, kaldet: »Noget om Aarsagerne til Landmandens nuværende Forfatning«, paa hvilket han som Motto satte: »Snyder man Lyset for nær, gaar det ud« med Henviisning til Peder Laales Ordsprog. Da han tænkte sig Muligheden af, at der i Skriftet kunde findes Ytringer, som stred mod Trykkefrihedslovgivningen, sendte han det til Censor Politimester Fleischer i Aarhus, som i Brev af 6/3 1821 meddelte ham, at han havde sendt Skriftet til Kancelliets Gennemsyn, skønt han selv ikke troede at kunne nægte dets Trykning. Sagens for at lægge Tryk paa Kancelliets Afgørelse offentliggjorde J. B. Secher dette Brev i Aarhus Stiftstidende og i Statstidende. Sagen vakte ogsaa en vis Opmærksomhed og i Randers Amts Avis blev den meddelt som interessant Nyhed. I Kancelliet afgav A. S. Ørsted et udførligt Votum i Sagen; han fandt, at det »var et fast ensidigt Skrift og Forf. viser over alt Tilbøjelighed til at finde Aarsagen til Landmandens betrængte Forfatning i Regeringens Foranstaltninger samt til af samme at fordre, hvad Tingenes Natur ikke tilstede samme at yde. Men han har dog intet Steds overtraadt de Grænser som Frdg. 27/9 1799 § 17 har betegnet og langt fra at skulle være skadeligt, at de Forestillingsmaader, Skriftet indeholder, og som Forf. vistnok deler med Flerheden især af de jyske Landmænd, komme frem for Lyset, er dette endog ønskeligt, da det, som deri er vrangt og skævt, ikke mangler Gendrivelse, hvorimod den hemmelige Forbitrelse, der tror ikke at turde give sig Luft, er ikke lidet farlig.« Til denne Bedømmelse sluttede hele Kollegiet sig, og der opstod kun Meningsforskel, om hvorvidt man nu skulde give noget Svar, da det ikke tilkom Kancelliet at censurere Manuskripter, for at den beskikkede Censor, Politimesteren, kunde skyde Ansvar fra sig, men kun

udkomne Skrifter af den i Frdg. 27/9 1799 §§ 26 og 27 omhandlede Natur. Flertallet var stemt for at give Svar, men dette modsatte Kancellipræsidenten Kaas sig paa det bestemteste; Fleischer burde have en alvorlig Irettesættelse, fordi han havde meddelt J. B. Secher det Brev, som denne nu havde ladet trykke, og Kaas drev sin Mening igennem. En Kancelliskrivelse af 24. Apr. 1821 anmodede Stiftamtmanden om at meddele Fleischer, hvad hans Pligt i Følge Frdg. 1799 §§ 26 og 27 var, samt »foreholde ham det upassende i, at han har meddelt den Paagældende Besked i en Sag, som han havde indstillet til Kancelliets Resolution.« — Der er her dvælet saa længe ved denne Sag, fordi J. B. Secher sikkert selv har troet, ligesom det er en Overlevering blandt hans Efterkommere, at Udgivelsen af hans Skrift var Regeringen ubehagelig og derfor Aarsag til dens senere Optræden overfor ham. Det skal dog her siges, at jeg ikke har fundet noget Spor hertil i de Akter jeg har gennemgaaet; vi have sét, at det kun var Kancelliet, som havde med Sagen at gøre, og dette tillagde den kun Betydning for saa vidt, som Fleischer havde forløbet sig; desuden var det et helt andet Kollegium end Kancelliet, som J. B. Secher senere kom i Forhold til.

J. B. Secher fik saaledes sit Manuskript tilbage uden Sikkerhed for at det ikke overskred den ved Frdg. 1799 hjemlede Ytringsfrihed. Han lod det nu trykke, og Fleischer sendte saa et Eksemplar til Kancelliets Eftersyn; dette svarede 29/5 tilbage, at der intet var i Vejen for, at Bogen maatte udgives. Den var tilegnet danske Kancelli og Rentekammeret, og J. B. Secher sendte hvert af disse Kollegier et Eksemplar af Bogen med to ligelydende Skrivelser af 15/6 1821, hvori han fremhævede, hvad han havde søgt at godtgøre i sit Skrift: at de paa Landbruget hvilende Byrder var større, end de kunde være, naar ikke Landbruget skulde ødelægges, og fortsatte:

»Tilgiver, høje Herrer! disse frimodige Ytringer. Jeg er Agerdyrker og lider haardelig under Tidernes Tryk. Ikke er jeg saa ubeskeden at ville anse det her af min Medinteressent og mig iværksatte Agerbrug som noget Konstaværk, meget mere føler jeg, at det kunde endnu modtage flere Forbedringer, men desuagtet tør jeg uden at være ubeskeden paastaa, at vi efter Ævne have forbedret vore Ejendomme, forøget disses virkelige Værd, tilsat vor timelige Velfærd, og dog med alt dette øjne vi kun det Maal, der under nærværende Omstændigheder er lige uundgaaelig saa vel for den flittige som for den dovne: Armod! Vore Produkter have vi ikke kunnet afsætte, og uden disses Afsætning er det umuligt at betale Skatter og Renter. Vi have kun for bægge Dele at frembyde en redelig Bevaring af vore Produkter, og disse vil upaatvivleligen blive solgte for en utilfredsstillelig Sum — dette vil være Tilfældet, saa længe Agerdyrkeren ikke af det Offentlige garanteres en vis til Produktionsomkostningerne svarende Sum — og vore Ejendomme ville da dernæst gives til Pris.«

I sin Bog paaviser nu J. B. Secher som de væsenligste Aarsager til Agerbrugets Nød først den Usikkerhed, i hvilken Statens Pengevæsen havde befundet sig i de forløbne Aar, idet de stadig skiftende Kurser gjorde det mulig for Kreditorerne ved Hjælp af Opsigelser og Fornyelser af Laanene med Omskrivninger efter Kursen at berige sig paa Debitorenes Bekostning. En i Juni Termin 1817 opsagt Kapital af 1000 Rdl. Sølv vilde saaledes aldeles lovmæssig indtil Juni Termin 1820 være vokset til en Gæld af 1875 Rdl. foruden, at Debitor havde maattet svare meget høje Renter. Endvidere nævnes de kongelige Skatters og Afgifters Højde, Konsumtionsafgiften, der vel under normale Forhold svares af Forbrugerne, men under den daværende Vanskelighed med at afsætte Landbrugsprodukter, faldt paa Producenterne, den høje Told paa Nødvendighedsartikler for Landbruget, og endelig og særlig de overmaade lave Priser paa alle Landbrugets Frembringelser, der ikke stod i Forhold til Frembringelsesomkostningerne.

Bogen var altsaa udkommet, og om end Regeringen ikke tillagde den nogen Betydning, tør det dog antages, at den vakte en vis Opmærksomhed blandt J. B. Sechers Standsfæller i Jylland. Herom vidner i hvert Fald følgende spydige Inserat i Randers Amts Avis:

Forlangt Indrykkelse!

I Anledning af Hr. Krigsassessor Sechers med saa megen Blæst bebudede og nu endelig udkomne Skrift: »Noget om Aarsagerne til Landmandens nu værende Forfatning«, agter jeg at udgive en fortræffelig, skarpsindig og over al Maade rigtig Kritik under Tittel: »Skomager bliv ved din Læst« med min salig Bedstefaders hos Holberg opbevarede Livmotto:

Vi Øvrighed med Munden slaa, kan dog selv intet gøre.

Et er et Søkort at forstaa, et andet Skib at føre.

Af en politisk Bog man kan lære at ræsonnere,

Men til at forestaa et Land udfordres andet mere.

Publikum maa ikke forundre sig over, at Skriftet kun vil komme til at indeholde lutter gamle Ting, som tilforn saa ofte ere gennemheglede, at derom ikke kan være mere at sige; jeg maa forfølge den Forfatter jeg kritiserer, og desuden er min Hensigt (unter uns) kun at vise, hvilke Talenter jeg besidder, og hvorlunde jeg hylder min Bedstefaders ved Erfaring indsamlede Lære.

Mikkel von Bremen,
Hofkandestøber i Skanderborg.

Et følgende Nummer af samme Blad bragte dog den anonyme Indsender en fortjent Tilrettevisning, som viser, at J. B. Secher dog ogsaa havde sine Meningsfæller:

Forlangt Indrykkelse!

Alterius dictum aut factum ne carperis unquam exemplo simili,
ne te derideat alter.

At udvikle det intet sigende, men over al Maade inhumane i Kandestøber Mikkel von Bremens Bekendtgørelse i disse Tidender i Anledning af Hr. Krigs-assessor Sechers Skrift om Landmandens nærværende Forfatning, kan ingenlunde betale sig, men da Kandestøberen let i sin Hovmodighed kunde antage Tavshed som Bifald, vil Indsenderen heraf gøre ham bekendt med, at disse Wessels Ord:

Saa smuk Opdragelse du end forresten har,
Du har i denne Sag opført dig som en Nar,

er det eneste Svar, han fortjæner. Har Kandestøberen forresten Lyst til at opfylde sit i Bekendtgørelsen givne Løfte, da anser Indsenderen det ikke overflødigt at give ham følgende Erindring paa Vejen:

»Lad onde Dunsters Magt ej din Forstand forvilde«.

Christian.

Vi vender nu tilbage til J. B. Sechers Drift af Katholm. Da han og Medejer ikke saa sig i Stand til at betale forfaldne Renter, blev Prioriteterne dem opsagte, og Direktionen for Statsgælden og den synkende Fond tog, da dens Prioritet (46,000 Rdl.) ikke blev indløst, Dom over dem af 29/4 1822; ligeledes tog Direktørerne for Aalborg Stifts offentlige Midler Dom for disses Fordring (25,000 Rdl.), medens en tredje Pant-haver: Madam Wads Arvinger endnu ikke havde taget Dom for deres Fordring (7000 Rdl.). Under disse fortvivlede Forhold indgav de to Ejere den 22/5 1822 en Ansøgning til Kongen om enten at unde dem et Laan paa 32,000 Rdl. Sølv med Sikkerhed i alle deres Ejendele næst efter de anførte Prioriteter og et Legat (ialt 79,000 Rdl. Sølv), i hvilket Tilfælde de vilde eftergive sine Fæstebønder alle Restancer til Udgangen af 1821, eller i Betragtning af de betydelige Forbedringer, de med Tilsættelse af sin Formue havde givet sine Ejendomme, vilde indløse Ejendommen fra Gælden til private (32,000 Rdl. Sølv) og tillade dem fra Pantet at udtage Indbo og Udbo, i hvilket Tilfælde Fæstebøndernes Restancer ogsaa vilde blive eftergivne og de reddes fra Ødelæggelse. I Ansøgningen anførte de følgende:

»Uden at kunne endog med den muligste Varsomhed forudse de nærværende aldeles ulykkelige Tider, der have medbragt et ødelæggende Forhold mellem Landmandens Indtægt og Udgift, købte vi i Aaret 1818 vort ejende Gods Katholm. Det første mærkelige Uheld, der ramte os, var den i dette Aar indtrufne Misvækst, som paa disse sandede og magre Jorder var saa sørgelig, at vi kun med et Behold fra det fornødne Hus-holdningskorn af 100 Tdr. Rug og 70 Tdr. Havre maatte i Aaret 1819

Fra Katholm Have 1820—21.

Fra venstre: 1) Kristine Jørgensen, 2) ?, 3) Jens Jørgensen, 4) Adolf Jeremias Müller Secher, 5) Niels Jørgensen, 6) Anker Jørgen Secher, 7) ?, 8) Hansine Birgitte Jørgensen, 9) ?, 10) Inger Kirstine Secher, 11) Ane Marie Mørch Secher, 12) Jakob Bergh Secher. 1) ~ 3), 5) ~ 8), 10) ~ 12).

bestride de kongelige Skatter af Gaard og Gods, Renten af vor betydelige Gæld, Indkøb af manglende Sædekorn og Udgifterne til Gaardens Drift, samt Føde- og Sædekorn til mange af vore Fæstebønder. Dog vi haabede, at dette Trængselsaar vilde afløses med et bedre og paa Indkomster rigere, og at den kommende Tid vilde sætte os i Stand til ved anvendt Flid at overvinde et saa betydeligt Tab. Vi ansporedes saa meget mere til uforfærdet at anvende alt muligt for at forbedre vore Ejendomme, som Deres Majestæt allernaadigst i Aaret 1819 af det under den kongelige Statsgældsdirrektions Bestyrelse værende Laanefond laante os en Sum af 40,000 Rdl. Sølv til at udbetale en i vore Ejendomme staaende og opsagt Prioritet, og vi desforuden af flere private Mænd modtog Laan, der satte os i Stand til at afbetale den betydelige Skatterestance af 1381 Rdl. 43 Sk. Sølv og 10,192 Rdl. 19 Sk. Sedler og Tegn, som ved Ind-

købet hvilede paa Ejendommen. Med store Bekostninger, der blev saa meget kostbarere som det her paa Egnen var et fremmed og ubekendt Arbejde, lode vi i Aaret 1819 udkøre henved 7000 Læs Mærgel, de betydelige Enge her ved Gaarden udgrave, begyndte Kartoffelavl i Marken og ved dertil anskaffede Agerdykningsredskaber gave Jorderne en bedre Drift end hidtil, men atter dette Aar ramte et hele Sommeren vedvarende Tørvejr disse lette Jorder, saa at alt vort Foraarskorn ødelagdes, og uagtet vort Forraad af Vinterkorn var tre Gange større end det foregaaende Aar, var det dog ikke i Stand til formedelst de lave Kornpriser at kunne udgøre en Sum, der var lig hint 3 Gange mindre Kvantum. Hvad altsaa det foregaaende Aar var trykkende og ødelæggende blev dette det end mere. Skatterne vare uforandrede, Rentesvarelsen dels ved en forøget Gæld og dels ved Kursforandringen endnu større; Fæstebøndernes Kaar ved tvende saaledes paa hinanden fulgte Misvækstaar endnu slettere og altsaa den til dem fornødne Hjælp af Føde- og Sædekorn endnu betydeligere end forrige Aar. Afskrække maatte vistnok Udfaldet af disse tvende Aar, men det ligger i den menneskelige Natur, at naar Bevidstheden om anvendt muligste Flid ledsager os, vi da nødig give Slip paa Haabet. Ikke af vore Ejendommers Revenuer, men ved den sidste Opoffelse af vor Formue blev Skatter, Renter og Driftsomkostninger udredede i Aaret 1820, og i samme Aar lode vi udkøre omtrent 15,000 Læs Mærgel, udvidede betydelig Kartoffelavl og dyrkede mange før aldeles ubrugelige Jorder. At fortsætte de begyndte Grundforbedringer var og er vort varmeste Ønske, og vi lode saaledes i Aaret 1821 udkøre 25,000 Læs Mærgel, lagde 150 Tdr. Kartoffler i Marken, opdyrkede atter mange forhen ubrugelige Jorder, og i hvor vel dette Aars Afgrøde var her som de fleste Steder i Landet med Hensyn til Vaarsæden yderst daarlig, saa vilde dog vor forøgede Kornproduktion have sat os i Stand til at overvinde Følgerne af dette Aars Misvækst, naar Korn- og andre Produktpriser havde været forholdsmæssige til Udgifterne. I hvor betrængt vor Stilling end er, have vi dog allerede i indeværende Aar udkørt henved 16,000 Læs Mærgel og fortsat andre Grundforbedringer. Vi skyldte Deres Majestæt at aflægge saaledes allerunderdanigst Regnskab for Bestyrelsen af vore Ejendomme, og vi tør allerunderdanigst haabe, at det allernaadigst vil erkendes, at saadanne Misvækstaar i Forbindelse med overordenlig lave og ubelønnende Produktpriser fører endog med anvendt Virksomhed til Armod. Uden at være ubeskedne tør vi henvise til Afgrøden paa disse lette Jorder af Vinterhvede, Rug, Raps og anden Sæd som Vidnesbyrd for anvendt Bekostning og Flid, men det er smærteligt naar vi ikke allerunderdanigst tør vente allernaadigst Understøttelse, at vore til frugt-

bare forvandlede Marker skulle være vor timelige Velfærds Gravmæle! — Foruden disse allerunderdanigst anførte Genvordigheder have vi endnu haft den Genvordighed, der langt overtræffer hine: vore Fæstebønders Uformuenhed til at betale de kongelige Skatter og Afgifter. Af det her ved følgende allerunderdanigste Bilag vil deres Majestæt allernaadigst erfare, at vi til Udgangen af forrige Aar have et Tilgodehavende hos vore Fæstebønder af Skatter og Afgifter stor 2586 Rdl. 26 Sk. Sølv og 11,421 Rdl. 48 $\frac{1}{2}$ Sk. Sedler og Tegn, og naar hertil lægges Restancerne, vi ved Fæsteforandringen aldeles have tabt, udgør det hele en Sum af 2859 Rdl. 65 $\frac{1}{2}$ Sk. Sølv og 15,358 Rdl. 87 $\frac{1}{4}$ Sk. Sedler og Tegn. Saa længe det har været os muligt, have vi udholdt disse store Byrder, men da Produktionspriserne saa aldeles ere gangne under det Værd, de nødvendigen maa have for at svare til Omkostningerne ved Produktionen, er Omfanget af vor Byrder oversteget den flittigste Anstrængelse, og under disse Omstændigheder have vi kun haft dette Valg: enten at betale saa vidt muligt Renten af vor Gæld og lade de kgl. Skatter og Afgifter være ubetalte, Ejendommen gaa tilbage i Driften og Bygninger og Kirker forfalde, eller og at lade en betydelig Del af Renterne være ubetalte, men derimod sørge saa vidt muligt for de kgl. Skatters Betaling, Vedligeholdelsen af Ejendommens bedre Drift og Bygningers og Kirkers forsvarlige Istandsættelse. Vi trode at handle redeligst mod vore Kreditorer ved at vælge det sidste, og vi haabede stedse at bedre og forandrede Tider vilde sætte os i Stand til efterhaanden at afbetale den manglende Rente, men Haabet har atter fejlet . . . Deres Majestæt! Det er tungt med en stor Familie uden egen Brøde at gaa over i den yderste Armod, men det er endnu tungere ikke at kunne fyldestgøre den Tillid, Medborgere have værdiget os.« Til Slutning anmodede J. B. Secher og hans Medjejer om, at det maatte paalægges kyndige Mænd eller Landvæsenskommissionen at prøve Sandheden af hvad de havde anført.

Det maa utvivlsomt gøre et uhyggeligt Indtryk at se Regeringen saa fuldstændig misforstaa sin Opgave overfor Landets Borgere, at det end ikke værdigede en saa vel motiveret Ansøgning som denne den mindste Opmærksomhed. Det er ubestrideligt, at den ved en uklog og uheldig Udenrigspolitik havde en væsenlig Skyld i det Stød, som Landets Velstand den Gang fik, og det er derfor dobbelt paafaldende, at den i saa ringe Grad følte sig kaldet til at række en hjælpende Haand, hvor den saa, uforskyldte Ulykker bryde løs over Undersaatterne. Vel havde den 1819 optaget et mindre Pengelaan, som igen skulde udlaanes til Landmændene, men det blev udbudt til en under de daværende stadige Kurssvingninger for Laanmodtagerne i høj Grad uheldig Kurs

og en stor Del af Laanerne maatte dog kort efter gaa fra sine Gaarde. Det var først da Staten selv havde maattet overtage flere og flere Landejendomme, at den gjorde Skridt til gennem det store engelske Laan af 1825 at redde Landets Agerbrug fra fuldstændig Ødelæggelse. Men nu, i 1822, gav den Secher og Jørgensen et rent Afslag paa deres Ansøgning uden endog at lade undersøge, om der ikke i det foreliggende Tilfælde kunde være særlig Grund til at holde en Virksomhed oppe, som i sin Egn stod som noget enestaaende og som et Eksempel, der fortjente Efterlignelse, især da de paagældende havde betydelige Summer til Gode, som nok kunde ventes at ville komme ind, naar man gav Tid. Nu drev Regeringen sin Ret igennem til det yderste; Forfølgningen over Katholms Ejere gik videre: efter at der var taget Overrettsdom i Sagen, blev der 24/7 1823 af Statsgældsdirktionen gjort Eksekution og foretaget Forberedelser til Afholdelse af Tvangsauktion. J. B. Secher indgav da med sin Medejers Samtykke den 28/7 1823 til Statsgældsdirktionen en ny Ansøgning, hvori han under Henvisning til at han havde anvendt sin Formue til Forbedringer paa Ejendommen (i indeværende Aar var yderligere udkørt 16,000 Læs Mergel) og til at betale Skatter for Fæstebønderne, saa disse nu skyldte ham 15,000 Rdl., foruden at han ved Fæsteforandringen havde tabt 5000 Rdl., ansøgte om at faa Benyttelsen af Ejendommen overdraget indtil 1/5 1824 mod en nærmere angivet Afgift, Udførelsen af de Driften vedkommende Arbejder og Betalingen af Folkeløn m. m. Til den Tid kunde han se sig om efter andet Erhverv og et passende Tidspunkt til Auktionens Afholdelse kunde afventes, hvis Direktionen saa maatte finde det fordelagtigt til den Tid at sælge. Med Ansøgningen fulgte følgende:

Erklæring!

Krigsassessor Secher til Katholm er en af Egnens mest agtede Mænd og hans udmærkede Kundskaber i Landvæsenet ere almindelig erkendte. Ved disse, ved Opofrelse af en ikke ubetydelig Formue, som han havde, da han tiltraadte Katholm, og ved Flid og Møje ere denne Gaards Jorder i de fire Aar, han og Medejer har besiddet samme, saa betydeligen forbedrede, at Forbedringerne have vakt enhvers Opmærksomhed, som har sét samme. Bøndergodset er tillige i disse Aar blevet behandlet med særdeles Skaansomhed og Godhed for, saa meget som Tidsomstændighederne gjorde det muligt, at ophjælpe det, og tillader jeg mig i saa Henseende at bemærke overensstemmende med mine Embedsbøger, at efter den 21de dennes ført Restancetingsvidne beløb den paa Godset til 1822 Aars Udgang udestaaende Restance af Skatter og Landgilde m. v. foruden Korn sig til 3794 Rdl. Sølv og 10,431 Rdl. Sedler, hvorimod der ikke er en ældre Skatterestance til Amtstuen for Gaard og Gods end en Rest for Aaret 1822. Med Hensyn til oven anførte og i Betragtning af, at Supplikanten er Familjefader er det saa meget mere at beklage, at ogsaa han skal forøge

deres Tal, som uden nogen egen Brøde, alene ved Tidernes Tryk, ere blevne ulykkelige, og i min lange Embedstid har jeg ikke afholdt nogen Embedsforretning med saa smærtelig Følelse som den paa Katholm den 24de dennes holdte, hvorved den ømmeste Fader med sine mange og uforsørgede Børn skulde berøves Hus og Hjem — hvorved den Mand, der har anvendt saa mange Penge og saa megen Flid til sine Ejendommers Forbedring, nu ikke skulde høste videre Frugt af samme — og hvorved denne endog skulde stanses i videre Udførelse af sin Plan til Ejendommens Forbedring. Jeg vover saaledes underdanigst at anbefale det ansøgte til højgunstigst Bønhørelse, og af de mange deltagende udi Supplikantens sørgelige og uforskyldte Stilling vil flere anbyde Kavtion for Supplikanten om den højkongelige Direktion forlanger det.

Grenaa den 30. Juli 1823.

Aagaard.

J. B. Secher rejste selv over til København for at tale sin Sag, men han opnaaede ikke hvad han søgte; dog gik Statsgældsdirektionen i Skrivelse af 12/8 1823 ind paa at overdrage ham Bestyrelsen af Katholm til 1/5 1824 mod at han aflagde Regnskab for Indtægter og Udgifter, og stillede Kavtion for Opfyldelsen af sine Forpligtelser, saaledes at Ejendommen ikke før hin Dag skulde kunne tiltrædes af den eventuelle Køber. J. B. Secher var nødt til at tage mod dette Tilbud og tilmeldte Direktionen dette i et Brev, dagtegnet København 14/8 1824. — Forberedelserne til Auktionen skred nu videre og 26/11 1823 lod Statsgældsdirktionen sig tilslaa Katholm Gods med Besætning og Inventar for 32,000 Rdl. og Skødet udstedtes til Kongen kort efter.

J. B. Secher havde saaledes sit Udkomme sikret for det kommende Aar, og da Statskassen ikke for det første kunde have Udsigt til at sælge Katholm, maatte han med Grund vente, at Bestyrelsen af Katholm var blevet i hans Hænder. I Slutningen af April 1824 meddelte imidlertid Rentekammeret, under hvilket Kollegium Bestyrelsen af de af Statskassen overtagne Ejendomme sorterede, ham, at en ny Bestyrer var antaget fra 1. Maj. Dybt krænkert over denne saarende Behandling og med tomme Hænder maatte han nu forlade Katholm; hos en Frænde, som boede paa det nærliggende Lykkesholm, fik han Husly, og herfra vilde han have sendt Rentekammeret en Skrivelse, hvortil der blandt hans efterladte Papirer fandtes Koncept, dagtegnet den 24. Juli 1824. Formodenlig har Venner eller Frænder fraraadet Afsendelsen paa Grund af den skarpe Form, thi der findes ikke i Rentekammerets Journaler registreret som indkommen nogen saadan Skrivelse, men da Skrivelsen er meget karakteristisk for Manden, skal et Uddrag af den medtages:

»Ulige lettere er det for det høj kongelige Kollegium at behandle alle forulykkede Debitorer lige uden Hensyn til, om de have forødet eller forbedret Pantet, om de have ved Ødselhed og Pragtlyst paadraget sig Ødelæggelsen eller

de have ved Flid og møjsommeligt Arbejde søgt at arbejde mod den almindelige Nød, men sikkerligen vilde en saadan Undersøgelse, og de forulykkede Debitorers Behandling derefter rettet, lede til et for et Kollegium retfærdigt og for Staten gavnligt Resultat. En almindelig Kundskab om Landmændenes Duelighed er ikke vanskelig at erhverve, og den behøver ikke at søges med kostbare Foranstaltninger eller ved Patroners anbefalinger, thi en Landmands Duelighed er en Kendsgerning, som ikke ligger skjult for den forstandige, indsigtfulde og upartiske Mands Øje. Jeg trode det i mit Fædreland ikke maatte være noget ualmindeligt at komme — her endog uden Bekostning — den Landmand til Hjælp, som ved redelig Stræben søgte at modstaa en almindelig Ødelæggelse; jeg trode derhos, at det var for det høj kongelige Kollegium ligesaa indlysende som for enhver forstandig Mand, at Afveksling af Bestyrer — forudsat at hos denne er tilbørlig Duelighed og Redelighed — er skadelig for Ejendommen, og er det Hensigten at et sællandsk Lys skal fortrænge et jysk Mørke, da sker Forvandlingen vist ikke uden betydelige Bekostninger, og inden disse ere udredte og anvendte, da er det muligt, at Lysets Skin er dunkelt og fast ukendeligt. Jeg bør ikke vel antage, at der hos det høj kongelige Kollegium, som nærmest kender det Kildevæld, hvorfra Landmandens Ødelæggelse udspringer, mangler Vilje til at komme den forulykkede Debitor til Hjælp, og jeg maa derfor med Grund formode, at det høj kongelige Kollegium ved at fratage mig Bestyrelsen af Hovedgaarden Katholm har fundet Uredelighed eller Uduelighed hos mig. I første Tilfælde er det billigt og overensstemmende med mit Ønske, at jeg drages til Ansvar, og i sidste Tilfælde maa det være nyttigt for mig at kende min Uduelighed i en saadan Grad, at den har kunnet foraaarsage min Afskedigelse. At jeg næppe en Maaned før Majdag blev underrettet om, at det høj kongelige Kollegium havde antaget en anden Bestyrer, maatte nødvendigvis sætte mig med en talrig Familje i en saare sørgelig Stilling, saa meget mere som det aldeles stred mod min Grundsætning at berige mig paa Panthaverens Bekostning. At se mig og min Familje pludseligen husvild og ude af Næring, maatte uundgaelig tildrage sig Mængdens Opmærksomhed, saafremt man ikke vil haandhæve den vanærende Dom, at Medborgeres Hjærter ere blevne udeltagende ved et saadant Optrin, og uagtet jeg med rolig Selvbevidsthed kan i Møde gaa enhver ubillig Dom, som af den Ukyndige derved kan fældes over mig, saa byder min Æresfølelse mig at bortkaste enhver som helst Skygge, der maatte falde paa mig, og jeg tror ikke at overskride den Ærbødighed, jeg skylder det høj kongelige Kollegium, naar jeg underdanigst udbeder mig forundt Vidnesbyrd om min Administration over Katholm.«

Det gjaldt nu for J. B. Secher at søge en ny Virksomhed. Blandt de Gaarde, som Statskassen havde maattet overtage, var ogsaa Hovedgaarden Skersø med Parcelgaarden Frederikkesminde ved Æbeltoft. Bygningerne vare yderst forfaldne, Frederikkesmindes Lade nedblæst, Jordernes Drift forsømt og desuden havde den tidligere Ejer I. Klitgaard og Hustru Krav paa en betydelig aarlig Afgift. Ejendommen var

forgæves blevet stillet til flere Auktioner, og J. B. Secher gjorde nu under 22/3 1825 Rentekammeret Tilbud om at overtage Ejendommen, idet nogle af hans Venner lovede at hjælpe ham. Hans Bud blev dog ikke antaget, men saa lykkedes det ham kort efter, den 13/7 1825, at slutte Forpagtningskontrakt om Gaarden Vedø med Ejerinden, Kristiane Fredrikke Salgreen, Enke efter Niels Jul Kastруп. Ti Aar efter, 5/7 1835, fik han Skøde paa Gaarden med 19 Tdr. Hartkorn, Skovskyld 1 Td. 2 Skp., en Vandmølle 1 Td. 3 Skp. 2 Alb., Kod Sogns Kirketiende og Kongekvægtiende, ialt 16 Tdr. 4 Skp., samt en Part af Kolind Sogns Kongetiende for 14,000 Rdl. Sølv og 1000 Rdl. Sedler, samt en aarlig Aftægt, fri Bolig m. m.

Paa Vedø henlevede J. B. Secher nu sit øvrige Liv, men det dannede i visse Henseender en Modsætning til det tidligere. »Jeg mindes endnu min Fader fra hans Velstands og Kraftens Dage, da hans Hus tit syntes for liden for de mange Venner, der saa jævnlig søgte der hen, da det ofte genlød af livlig og skyldfri Munterhed, hvori min Moder var Sjælen, ved Siden af forstandig og kløgtig Tale, hvor min Fader ikke sad som den tavse Tilskuer alene«. Aaret efter sin Bosættelse paa Vedø havde han mistet sin Hustru, og efter dette Tab forlod han kun nødig Hjemmets Vægge, om han end gerne lige som tidligere modtog Frænders og Venners Besøg. Heller ikke i Litteraturen optraadte han mere, men naar Frænder eller Venner behøvede hans Hjælp, »naar Enken paakaldte hans Bistand og de Faderløse trængte til Værge«, naar Medborgeres Tillid kaldte ham til at varetage deres Tarv, da var han ikke den, der sad hjemme, han røgtede de fremmede Interesser som sine egne og kunde tilsidesætte disse for hine. Hans Frænde og Ven J. M. Secher paa Skaføgaard kaldte ham spøgende »de Faderløses Fader og Enkers Forsørger«. »Jeg mindes Manden, til hvis Indsigt mangen saa gerne søgte for at hente Raad, og hvis Marker den Gang stode som et endnu sjældent Mønster, hvor meget kunde læres og adskilligt saas prøvet paa hans Egne for første Gang; ti han skyede den Gang ikke de tit kostbare Ofre, der maa bringes de første Forsøg, forinden det lykkes at uddrage varig Nytte af dem; selv fulgte han med opmærksomt Øje de Fremskridt, som andet Steds bleve gjorte, og stod som en af de første i Rækken af de Mænd, hvis Arbejde og Kløgt det næst Guds Bistand skyldes, at Danmarks Sletter nu kunne bølge med rige Kornmarker«. J. B. Secher blev 11/3 1828 Tiendekommissær i Rovsø, Sønderhald, Nørre, Sønder og Mols Herreder og tog først sin Afsked 6/10 1852; han blev 13/1 1841 valgt til Deputeret for 9. Valgdistrikt for de mindre Landejendomsbesiddere i Nørrejylland og gav Møde i Stænderforsam-

lingen i Viborg 1842, 1844 og 1846; her indbragte han 1844 et Andragende om Afskaffelsen af Smugmarkeder. Endelig valgtes han 27/4 1844 til Medlem af Randers Amts Raad. Imidlertid var han blevet til Aars, og han overdrog derfor 1847 (Skøde 9/12) Vedø til sin ældste Søn for en Købesum af 30,000 Rdl. Købet omfattede nu Hovedgaardstaksten 37 Tdr. 2¹/₂ Alb. Hartkorn, Skovskyld 1 Td. 2 Fdk., Rørskår i Kolind Sund 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Vedø Vandmølle 1 Td. 3 Skp. 2 Fdk. Hartkorn Mølleskyld, Kod Kirkekorn- og Kvægtiende 16 Tdr. 4 Skp., en Kirkejord 4 Skp. 1¹/₄ Alb. og Kongetienden af Bugtrup By. J. B. Secher vedblev dog til sin Død at bo paa Vedø, men saa rystet var hans Tillid til Stabiliteten i Landets økonomiske Forhold blevet, at der gik mange Aar hen, før han opgav Tvivlen om, at Sønnen havde overtaget Gaarden for dyrt og kunde klare sig under en økonomisk Krise.

Af Randers Amts Husholdningsselskabs Jubilæumsskrift 1910 skal anføres følgende angaaende J. B. S.: Randers Amts Husholdningsselskab, der blev stiftet i 1810, havde efter Pengekrisen mistet næsten alle sine Medlemmer, som Følge heraf besluttede man 1826 at udsende Opfordring til 28 af Amtets ansete Mænd om at indmelde sig. Saa helt glat gik det ikke at faa Medlemmer tegnede, Krigsassessor Secher til Vedø svarede t. Eks. noget betinget paa Indbydelsen saaledes:

»Skønt mine Kaar, som Deres Højvelbaarenhed bekendt, paalægge mig den muligste Sparsommelighed, saa vil det dog være mig behageligt at kunne bidrage til et landoekonomisk Selskab for Randers Amt, saa meget mere, som jeg tør være forvisset om, at Selskabets Tendents ikke vil gaa ud paa herved endmere at give det saa skadelige og vildledende Præmiesystem nogen Næring; men at Selskabets Øjemed er først og fornemlig at komme drivtuge og trængende Landmænd til Hjælp og om muligt ogsaa at understøtte deres Enker, hvorved jeg formener Selskabet vil erhverve sig en umiskendelig Fortjeneste.

Idet jeg altsaa har den Ære at anmelde mig ifølge Deres Højvelbaarenheds gunstige Indbydelse, som Medlem af Selskabet, maa jeg underdanigst bede tilgivet, at jeg nu først er saa fri at besvare Deres gunstige Skrivelse.«

J. B. S. maa have resigneret med Hensyn til »det skadelige Præmiesystem«, i 1828 blev han nemlig Præmiekommissær og virkede, som saadan til sin Død. I 1831 foreslaar Formanden, Amtmand Lorenz, at Selskabet tilskylder 4000 Rdl. til Bestridelse af Udgifter til Oprettelse af en Tvangsarbejdsanstalt for Randers Amt, dette blev bifaldet af den øvrige Bestyrelse med Undtagelse af Krigsassessor Secher til Vedø, der skriver:

Flere uoprettelige Forretninger hindre mig i at give Møde i Selskabets Forhandlinger d. 11. ds.; men, da efter den offentlige Indbydelse, det vil blive

Genstand for Forhandlingerne om og hvorvidt Selskabet maatte finde det gavnligt, af dets Fond at bidrage en Sum til Tvangsarbejdshuus for Amtet, saa tillader jeg mig herved ærbødigst at afgive min Stemme i denne vigtige Sag. Jeg træder ikke i nogensomhelst Opposition mod den tilsigtede Stiftelse — jeg højagter meget mere den ærede Befordrers Iver og Virksomhed; men jeg erklærer efter min fulde Overbevisning: at dette er imod Selskabets Hensigt, ja imod dets Værdighed, at fratræde den ubetydeligste Deel af dets Fond til et saadant Øjemed. Selskabet har til Hensigt at ophjælpe Agerdyrkingen i Amtet; opfyldes dette rigtigt, da maa Velstand fremspire, og Armod derved mere og mere aftage, følgelig Nødvendigheden af et Tvangsarbejdshuus formindskes.

Afgiver Selskabet noget af dets Fond, da viser det jo derved, at en Livløshed og en Slaphed, der ej kan optænke Midler til Agerdyrkingens Opkomst, finder Sted, og en saadan Stemning blandt et frivilligt sammentraadt Agerdyrkningselskab er vort Samfund uværdigt. Selskabets Forsamlinger indtræffe almindelig paa en Tiid, da de langtfra boende Landmænd formedelst Markarbejde ikke kunne, uden betydelig Tab, give Møde, og følgelig bliver det kun Minoriteten af Medlemmerne, der gør Udslaget i saa vigtig en Sag som nærværende. For at forebygge dette tillader jeg mig at gøre Selskabet det Forslag: at der i denne og i enhver anden for Selskabet vigtig Sag tilskrives enhver Landbokommissær, og denne anmodes at indhente ethvert i Distriktet boende Medlems Erklæring. Paa denne Maade vilde Selskabets Medlemmer sættes i en hidtil savnet virksom Deeltagelse i dets Anliggender, og mere Liv i dets Forhandling finde Sted.

Jeg anser det for langt mere hæderligt for et Agerdyrkningselskab at indtræde med et vist Antal Portioner, som Medlem i det oprettede Selskab for Hesteavlens Fremme, eller og at gøre Indkjøb af en Fuldblodshingst, end at afgive noget af dets Fond til Tvangsarbejdshuus. Idet jeg udbeder mig, at denne min Erklæring maa blive forelagt Selskabet ved dets Forhandling d. 11. ds., tør jeg bede, at mine Ytringer ikke betragtes med Uvillie, men maae mere tjene til Beviis for min Interesse og Agtelse for Selskabet.«

Det skal bemærkes, at der ikke blev opført nogen Tvangsarbejdsanstalt.

I Forholdet til sine Børn bevarede J. B. Secher noget af de mødrene Traditioner fra Nørlund (ovfr. S. 93) og Kærbygaard (ovfr. S. 189). Tiltaleformen til ham var: »De«, ikke det moderne: »Du«. I et Brev af 14/12 1849 skriver hans Søn A. J. M. Secher om ham til sin Kæreste:

»I Sandhed! jeg elsker og ærer ham, men beklager saa ofte, at han i det daglige Liv ikke taler i den Tone, som han saa herlig forstaar at gengive paa Papiret. Det er aabenbart, at han skriver bedre for sig, end han taler; man kan i hans Breve kun kende ham som den virkelig dannede Mand med det varme Hjærte og det frie Blik over Livet, medens han i det daglige Liv synes partout at ville være et Stykke af en Særling.«

Tre Aar før sin Død fik J. B. Secher et apoplektisk Anfald, men da det gentog sig, overstod han det ikke. Han døde 16/7 1861; under stor Deltagelse fra Omegnens Beboere førtes hans Lig den 23/7 til Kod Kirke, hvor hans Søn Adolf holdt den ovfr. gentagne Gange anførte Mindetale over ham.

~ 11/12 1807 m. INGER KIRSTINE IØRGENSEN f. 1/11 1788, d. 3/6 1826, D. af Jens Iørgensen, først Forpagter paa Rosenholm, senere Ejer af Katholm, og Kirstine Møller.

Deres Børn er C. 1.—C. 7.

C. 1. ANKER JØRGEN SECHER f. 23/12 1808, d. 29/5 1878, oplærtes af sin Fader i Landvæsenet og fik senere, 9/12 1847, af denne Skøde paa Vedø. Denne Gaard drev han indtil han 1873 (Skøde 30/3) solgte den til Aktieselskabet Kolindsund. Handelen omfattede Hovedgaarden med et Par Parceller i Kod By med 35 Tdr. 1 Skp. $\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn, Kod Kirketiende med 16 Tdr. 4 Skp. Hartkorn, en Kirkejord med 4 Skp. $1\frac{1}{4}$ Slb. og Kongetienden af Bugtrup. Købesummen udgjorde 132,000 Rdl. (deraf 12,000 Rdl. for Besætning og Inventarium), medens de i Gaarden staaende Prioriteter udgjorde 16,500 Rdl. A. J. Secher bosatte sig derefter i Aarhus, hvor han døde.

~ 18/5 1844 m. KNUDLINE MARGRETE KNUDSEN f. 7/3 1821, d. 27/11 1907, D. af Knud K., først Skibsfører, siden Ejer af Nimtofte Mølle, og Margrete Katrine Bang. Sognepræst Christian Frausing Borch, hvis Erindringer er omtalt ovenfor, var som Student meget svag, har formentlig lidt af en Lunge- og Knogletuberkulose. Da al Behandling svigtede, søgte han Lærer Holm, Nimtofte, der stod i Forbindelse med en homoeopatisk Læge Lütze i Tyskland, for gennem denne at faa Hjælp. Da Lærer Holm ønskede at beholde Patienten i Nærheden, raadede han ham til at søge Ophold paa Vedø. Her blev den ganske ukendte syge Student optaget og plejet med yderste Omhu af »Line« S. og hele Familien. Under hans Ophold rasede en Skarlagensfeberepidemi i Gaarden, og hele Plejen hvilede paa Husmoderen. Borch kom sig, og den 7. Marts 1858, Fru S.s Fødselsdag, rejste han derfra ledsaget af denne. Lige til Fru S. Død modtog hun aarlig en Hilsen paa denne Dag fra den taknemmelige Patient.

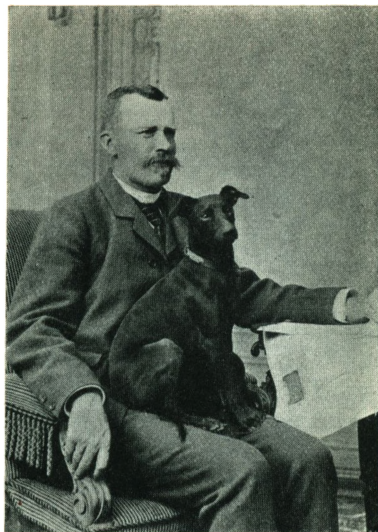
Deres Børn er D. 1.—D. 5.

D. 1. JAKOB BERGH SECHER f. 13/1 1846, d. 5/10 1921; efter at have været Forvalter flere Steder, bestyrede han derefter fra 1869 til 1/5 1873 Vedø for sin Fader og blev, da Faderen solgte Vedø, Bestyrer af dennes Ejendom for Selskabet Kolindsund, indtil han fra 1/5 1876 forpagtede Stenalt Hovedgaard. 1/5 1889 købte han »Bjergagerhougaard« ved Odder,

men solgte den igen 1903 og flyttede derefter til København.

~ 18/3 1879 m. ANE KIRSTINE MAREN SOFIE NECKELMANN f. 16/7 1853, d. 25/3 1933, D. af Christian Gesenius N., Ejer af Frøvadsholm i Borup Sogn, og Marie Petersen.

D. 2. MARKUS KRISTIAN SECHER f. 25/1 1848, d. 1/10 1925, exam. jur. 1868, Fuldmægtig hos Borgmesteren i Aarhus fra 1869—71, hos Borgmesteren i Næstved 1873—76 og fra 1878—1917 Fuldmægtig ved Sunds-Gudme Herreder i Svendborg, hvor han desuden drev betydelig privat juridisk Virksomhed.

Jakob Bergh Secher.

~ 19/7 1892 m. IDA KNOX f. 19/7 1858, D. af Underretsprokurator i Helsingør, senere By- og Herredsskriver i Svendborg John Knox og Anna Lemmich.

E. 1. JOHN ANCHER SECHER f. 13/5 1893, Student fra Hesselager Kostskole 1911, lærte derefter Landvæsen paa Stenlængegaard i Sydsjælland og paa Rosenholm Avlsgaard ved Aarhus, derefter paa Raadegaard i Sydsjælland. Fra 1917—23 paa Lyngby Landbrugsskole og ved Landvæsen, 1923—31 Kontrolassistent i Vester Aaby. Fra 1932 boende i Vester Skerninge, Repræsentant for Forsikringselskabet »Haand i Haand« og fra December 1933 Prokurist i Svigerfaderens Forretning i Kul-, Korn- og Foderstoffer, fra 1935 boende i Vester Aaby.

~ 18/12 1931 m. MARIE HOFFMANN f. 31/3 1895, D. af Købmand Frederik Johannes H. og Ane Katrine Hansen.

E. 2. FANNY SECHER f. 29/4 1894, lever sammen med Moderen i København, er Børnehaveder.

E. 3. SVEND SECHER f. 6/2 1896, d. 13/2 1898.

D. 3. MARGRETHE KRISTINE MATHILDE SECHER f. 11/10 1849, d. 25/12 1924.

~ 20/10 1870 m. NICOLAJ JEAN ARNOLD MØNSTED f. 31/12 1837, d. 29/7 1932, S. af Peder Mørch M., Ejer af Fævejle i Lyngby Sogn, og Bolette Kristiane Dahl; han var saaledes Barnebarn af Margrethe Grotum Secher (Hjortshøjlund-Linien) d. 1804. M. studerede Jura til

sit 21. Aar, lærte derefter Landvæsen, indtil han i 1862 kom hjem og overtog Forpagtningen af Fævejle, som han købte af sin Moder 1868 med Besætning for 39,000 Rdl. I 1906 bortforpagtede han Gaarden til sin ældste Søn og flyttede til Aarhus. I 41 Aar var M. Kirkevæрге for Lyngby Kirke og i en Række Aar Formand for Sogneraadet.

E. 1. CAROLINE MARGRETHE MØNSTED f. 27/9, d. 2/11 1871.

E. 2. ANKER SECHER MØNSTED f. 17/9 1872, d. 29/11 1873.

E. 3. PEDER MØRCH MØNSTED f. 14/11 1873, tog Præliminæreksamen i Aarhus 1889, var 1¹/₂ Aar paa Lyngby Landbrugsskole, lærte Landvæsen paa Hammelevgaarden ved Grenaa og paa Lerchenfeld ved Kallundborg. Købte i 1902 Trudvang i Ørum Sogn ved Grenaa, overtog 1906 Forpagtningen af Fævejle for saa at købe den ved Skøde af 9/12 1918. I 1934 udstykkedes en Parcel paa 87 Tdr. Land kaldet »Dørmark«, der bortforpagtedes til Sønnen Ivar Brorson Mønsted.

~ 8/4 1903 m. ANNA MARGRETHE KATRINE HANSEN f. 23/11 1878, D. af Stig Peter Jørgen H., Ejer af Mariendal ved Æbeltoft, Forpagter af Høtofte i Fostrup Sogn, og Ulrikke Karoline Henriette Marie Brorson.

E. 4. LOUISE MØNSTED f. 26/1 1875, d. 17/5 1916, tog Lærerindeeksamen fra Femmers Seminarium, var derefter Privatlærerinde, senere Kommune lærerinde i Kallundborg.

~ 18/4 1911 m. THORVALD JENSEN f. 4/4 1879, S. af Claus Peter Jensen, Ejer af Tjørnegaard ved Gentoft, senere Højgaard ved Bagsværd, og Ane Marie Andersen. J. tog Præliminæreksamen i Lyngby 1895, lærte Landvæsen og Mejeribrug, tog Landbrugseksamen ved Landbohøjskolen 1900 og var derefter Forvalter paa Dollerupgaard, Fævejle og Arnskov. 1911 overtog han Forpagtningen af Odderholm i Nordsjælland og købte 1915 Hulhøjgaard ved Hillerød.

E. 5. OTTO KRISTIAN MØNSTED f. 24/5 1876, d. 1/3 1878.

E. 6. ELNA AUGUSTA MØNSTED f. 1/4 1878, gennemgaaet Handelskursus i Aarhus med Eksamen 1907, derefter 2 Aar paa et Annoncekontor og fra 1910 ansat paa A/S Otto Mønsted's Kontor i Aarhus.

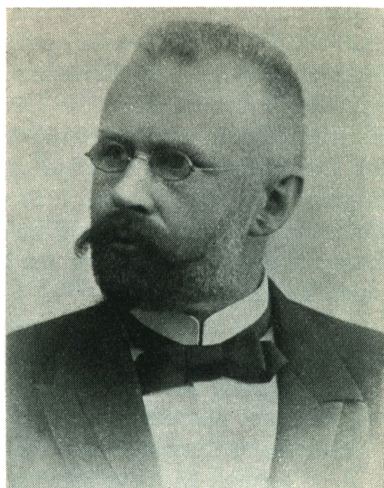
E. 7. KAREN MARGRETHE MØNSTED f. 3/11 1879, tog Præliminæreksamen 1898, derefter Privatlærerinde; Lærerindeeksamen 1906 fra Femmers Seminarium og samme Aar Timelærerinde ved Aarhus kommunale Skolevæsen, fast Ansættelse fra 1909. Har senere taget supplerende Uddannelse ved forskellige Kursus.

E. 8. OTTO JEAN MØNSTED f. 13/11 1881, d. 9/6 1887.

E. 9. AAGE MØNSTED f. 3/8 1884, Student fra Aarhus 1902, polytek-nisk Kandidat (Bygningsingeniør) 1909, var derefter et Par Maaneder ansat ved Københavns Telefonaktieselskab og fra Oktober 1909 ved

Anna Henninga Momme.

Theodor Secher.

Frederikshavns Kommune. I Juni 1910 tog M. til U. S. A. og fik Ansættelse hos sin Onkel August Mønsted i »Reinforced Concrete Co., Milwaukee i Wisconsin, derefter i »Indiana Steel Co.« Gary, Indiana og endelig i Firmaet »Fairbanks, Morse a. Co.« i Chicago. Rejste hjem i August 1914 og blev straks indkaldt til Sikringsstyrken, senere 4 Indkaldelser. Februar 1915 blev M. ansat ved Københavns Vej- og Kloakanlæg. Ved Omordningen af Stadsingeniørens og Vej- og Kloakanlæggenes Virksomheder April 1925 overgaaet til Stadsingeniørens Direktorat. Afdelingsingeniør her Januar 1934.

~ 3/2 1912 m. INGER DORTHEA JAKOBINE LOVISE HANSEN f. 9/5 1886. Søster til Peder Mørch Mønstedes Hustru.

D. 4. THEODOR SECHER f. 7/3 1853, d. 1/8 1918. Blev 1/5 1868 Handelselev hos sin tilkommende Svigerfader i Grenaa, i hvis Firma han 1/7 1878 indtraadte som Deltager (Firma C. J. Momme og Secher). I 1913 afstod han sin Forretning og levede derefter sammen med sine yngste Børn paa Frederiksberg.

~ 6/11 1878 m. ANNA HENNINGA MOMME f. 7/6 1858, d. 26/3 1911. D. af Niels Kristian Johannes Momme, Købmand i Grenaa, og Marta Marie Jensen.

E. 1. CHRISTIAN MOMME SECHER f. 16/12 1879, lærte Handel hos Hennings og Co. i Odense, hos E. V. Larsen, Horsens, Privatsekretær hos Gods- og Fabrikejer Jacob Lachmann i Sverige. Overtog i 1913

sammen med Broderen Otto Faderens Forretning. I 1928 deltes Firmaet med Udskillelse af Kolonial detail og Jern- og Staalafdelingen, der overtoges af Otto S. — Er Formand for Grenaa Handelsstandsforening fra 1918 og i en Aarrække for Grenaa Handels- og Kontoristforening; Formand for Grenaa Telefonabonnentforening; Medlem af Bestyrelsen for Arbejderhjemmet af 1894 og i 4 Aar for Grenaa Landsforening. Repræsentant for Grenaa i Provinshandelsstandens Understøttelsesforening; Medlem af Bestyrelsen for Jydsk Kolonial Grossist Forening. Under Krigen Formand for det kommunale Nævn. Svensk Vicekonsul 1915, Svensk Vasaorden.

~ 9/8 1914 m. MARIE SØLLING FYNBOE f. 31/5 1892, D. af Garver, Vicekonsul S. Chr. F. og Hustru f. Stilling.

F. 1. JØRGEN MOMME SECHER f. 9/7 1917, Maskinlærling.

F. 2. ERIK MOMME SECHER f. 9/6 1919, Handelslærling.

F. 3. EBBA SECHER f. 2/2 1922.

F. 4. FRANTS MOMME SECHER f. 17/5 1924.

E. 2. ELINE MARGRETHE SECHER f. 20/7 1882, d. 1/3 1935.

~ 10/11 1916 m. NICOLAJ CHRISTIAN NOBEL f. 23/6 1871, S. af Købmand Carl N. og Amdiline Kruse. Præliminæreksamen i Grenaa, Handelsskole i Aarhus 1886—89, Ansættelse i Grenaa 1889—92 og derefter i forskellige Handelshuse i Hamborg. 1911—13 Kontorchef i A/S Nordisk Auer Co., derefter Ansættelse hos Revisor Th. Møller, hvis Forretning han overtog i 1920. Autoriseret Revisor 1921.

F. 1. ANNA MARIE EMILIE NOBEL f. 6/12 1917, opholder sig i England af Hensyn til Sprogstudier.

F. 2. INGER NOBEL f. 12/9 1920.

E. 3. ANCHER JØRGEN SECHER f. 29/9 1884; i Handelslære i Assens, Hamborg, London og Kbhvn. Grosserer i København 1910—18. Direktør for The General Commercial Co. og The Sibirian Co., Ltd. i San Francisco 1918—30, Direktør i California Pruna a. Apricotgrowers Association 1930.

~ 29/9 1930 m. META SKOV f. 26/3 1886, d. 23/6 1932, D. af Sko-

Eline Margrethe Secher.

magermester Nis Frederik Skov og Gunhild Henriette Hansine Boisen.

E. 4. OTTO MOMME SECHER f. 2/4 1887, Præliminæreksamen i Grenaa 1903, i Handelslære hos N. M. og F. Plum, Assens 1903—07, derefter i forskellige Firmaer i Hamborg (Ernst Grube) og Kbhvn. Kommis i Faderens Forretning 1910, overtog denne sammen med Broderen Christian 1/7 1913. Overtog 1/7 1928 som Eneejer Firmaets Afdeling for Kolonial detail og Jern og Staal.

~ 16/10 1913 m. *META KAREN DYHL* f. 17/5 1886, D. af Bagermester Olaf Rye D. og Christiane Conradsen.

F. 1. STEEN MOMME SECHER f. 16/3 1916, Student 1934 fra Sorø, er stud. jur.

F. 2. GUDRUN ELISABETH SECHER f. 22/6 1919, Bankelev.

F. 3. OVE MOMME SECHER f. 29/10 1921.

F. 4. HENNING JAKOB BERGH SECHER f. 21/10 1924.

E. 5. MARTHA MARIE EMILIE SECHER f. 20/7 1894, Præliminæreksamen 1910, uddannet paa Handelsskole i Kbhvn.

~ 29/2 1924 m. *HENRIK LANGKILDE LAESEN* f. 16/10 1871, S. af Forpagter Hans L. og Kirsten Langkilde, Ejer af Mejerigaarden, Brændeskov pr. Svendborg.

F. 1. JØRGEN LANGKILDE LAESEN f. 28/8 1925.

E. 6. EVA JOHANNE SECHER f. 11/1 1896, Præliminæreksamen 1912.

~ 6/11 1919 m. *EINAR LAESEN* f. 4/7 1891, S. af Provst J. E. L. Laesen og M. Süberg. Proprietær, Bobjerglund, Bred St., Fyn.

F. 1. KIRSTEN LAESEN f. 24/1 1921.

F. 2. MOGENS LANGKILDE LAESEN f. 12/2 1923.

F. 3. JOHANNES LANGKILDE LAESEN f. 5/12 1924.

F. 4. KELD LAESEN f. 15/4 1934.

E. 7. GERHARD MOMME SECHER f. 9/2 1897, lærte Gartneri paa Rosenholm 1912, Gisselfeld 1913—14, fra 1915 hos Handelsgartner Schmidt, Kbhvn., har senere været 1 Aar i Tyskland og 3 Aar i Amerika. Overtog 1926 Gartneriet »Valhøj« Roskildevej 328—36. Arealet omfatter 2 ha. Gartneriet drives navnlig som Blomster-Gartneri med 10 Drivhuse, 1 Bakke og 400 Bænke; der dyrkes særlig Bregner, Cyklamen, Blomsterløg samt tidlige Tomater. S. har deltaget paa Udstillinger 1931—33 og 1935, navnlig med Bregner og har modtaget Æres- og Førstepremier samt en stor Sølvmedalje.

~ 1/12 1928 m. *KAREN PETRINE DORTHEA THOMSEN* f. 7/7 1902. D. af Landmand Kristen T. og Anne Clausine T.

F. 1. FINN MOMME SECHER f. 17/1 1936.

D. 5. JULIUS NICOLAJ SECHER f. 15/5 1855, d. 12/9 1923, lærte Land-

væsen paa Fævejle i 2 $\frac{1}{2}$ Aar, var paa Landbrugsskolen ved Lyngby, derefter paa Mejerierne ved Svallerupgaard og Geddesdal. Forvalter paa Fævejle til 1879, da han blev Bestyrer af Hovedgaarden Ulstrup ved Thisted; denne Gaard købte han i 1888 og ejede den til 1912, da han efter Salg flyttede til Thisted.

~ 27/7 1888 m. ANE MARIE NORDENTOFT f. 27/2 1864, D. af Christian N., Købmand i Thisted og Mariane Hansen.

E. 1. FREDRIK SECHER f. 7/5 1889, Handelsskole i Thisted, 1905 Assistent i Landmandsbankens Thistedafdeling.

~ 28/9 1919 m. ELISABETH HAASTRUP f. 24/11 1897, D. af Repræsentant W. H., København og Dagmar H.

D. 6. ALMA SECHER f. 17/3 1862, d. 9/7 1933, styrede Huset for Forældrene i Aarhus.

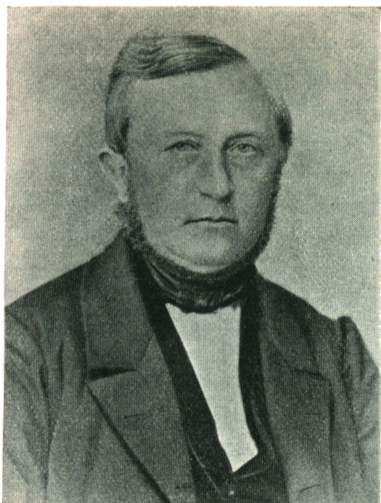
C. 2. JENS PETER SECHER f. 3/3 1810, d. 13/4 1810.

C. 3. JANUS SECHER f. 14/6 1811, d. 3/5 1812.

C. 4. JOHAN KRISTIAN KRISTOFFER SECHER f. 5/7 1812, d. 4/11 1858, Købmand i Grenaa 1837—51, da han opgav sin Forretning paa Grund af sit svage Syn. Han boede siden i København om Vinteren, medens han om Sommeren rejste udenlands for sine Øjnes Skyld. Han døde pludselig i Korsør paa Gennemrejse.

C. 5. ADOLF JEREMIAS MÜLLER SECHER f. 6/10 1813, d. 18/12 1868, var i sin Barndom efter sin Moders Død nogle Aar i Huset hos senere Provst Magnussen i Lyngaa. Siden blev han sat i Aarhus Skole indtil han blev Student 1832. Skønt hans Tilbøjelighed gik i Retning af Filologi, maatte han efter sin Faders Ønske studere Teologi; han blev cand. theol. 3/11 1836, læste derpaa om og fik Eksamen med laud. 6/7 1837. Derefter blev han Huslærer hos Provst Magnussen, indtil han 1841 blev Medhjælper hos Pastor Sadolin i Torrild og Vedslet, til hvis Kapellan han 8/3 1843 udnævntes. I J. Th. Sadolin: Slægten Sadolin, 1924, omtales hans Forhold til Pastor Sadolin. Denne var allerede paa dette Tidspunkt en gammel Mand, og efterhaanden tiltog Secher sig mere Magt og blandede sig i Gaardens Drift. Hans Initiativ kunde ikke bremses. Han holdt Hovedtalen over Pastor Sadolin; den foreligger trykt 1849. Efter Sadolins Død blev han 20/2 1850 Sognepræst i Brøndum, Sim og Torup, hvorfra han 4/5 1857 forflyttedes til Ingstrup, Hjermelev og Alstrup. I Brøndum Kirkebog indførte han før sin Afrejse derfra, hvad han kunde samle til Pastoratets Præstehistorie. Om sig selv meddeler han her følgende:

»Han var den første, som efter Grundloven blev kaldet hertil uden Forslag af Grevskabet (Grev Schimmelmann paa Lindenberg) og den

Adolf Jeremias Müller Secher.

Marianne Vilhelmine Elisabet Avgusta
Luise Rettmeyer.

3^e Præst, som ikke er blevet her til sin Dødsdag. Nødig forlod han en Menighed, som kom ham i Møde med Velvilje og Kærlighed, men man siger tre slemme Ting lettede ham Afskeden, den daarlige Præstegaard, et Stykke af en Lommeprokurator og en halvstuderet Røver. Uagtet hans korte Embedstid efterlod han sig adskillige Mærker paa sin Virksomhed. Denne har dog, skulde man tro de forskellige Domme, været af en tvivlsom Betydning. Den arme Mand havde det Uheld, at hans Mening ikke altid (navnlig i Begyndelsen) vilde kongruere med deres, som gjaldt for Lys i Hellum Herred. »Stu'-Niels Måsen« paastod, at han ødte Kommunens Penge, og at man aldrig havde haft en saadan Præst til at skrive i Skat; men denne Statsøkonom fandt det jo rigtignok mere besparende at føde de fattige med tørre Hug end med Brød og billigere at køre paa slette Veje end paa vel i Stand satte. »Bitte Niels Måsen« paastaar, at man aldrig har sét saa grov og uforskammet en Præst; Søren Murer, Kren Gartner, Kren Vesterby og mange flere andre Baptist- og Mormonpræster ere af samme Mening og kaldte ham en stor Farisæer, men ingen af dem lystede at inklade sig med ham i aaben Kamp, ti Publikum ymte om, at de hver Gang trak det korteste Straa, og tilsidst fandt de det profitablest at indskrænke deres Mission til den lille Flok indenfor Husets Vægge og fiske med Krog i Stedet for med Garn, men alligevel kaldte de sig apostoliske, og saa vare de det jo. — Vej-H . . . n

har aldrig truffet paa saa ufredsommelig og maliciøs en Mand, der skrev saa uforskammede Breve endog til en forhenværende Rigsdagsmand (og Mester udi egne Tanker), skønt han hele sit Liv har ligget i Strid og overalt godtgjort sig som en varm Præstehader. Kærlighed virker Kærlighed. Der var dog imidlertid dem, som ansaa ham for en god Landmand og endog mente, at han har udrettet adskilligt i saadan Retning paa Præstegaardens Mark — men o Vé! Studeprangeren paa Tr. bander paa »at han betragter ham som Landmand kun som et Nul«, og at han kun har spoleret Marken — og saa er han jo kun et Nul og saa har han spoleret Marken, den Sag er uimodsigelig vis. Den højeste Ros samme landøkonomiske Avtoritet vilde tillægge ham var den, at han kun forstod »at rage i Vandet« (Præstegaarden savnede egen Forsyning med fersk Vand, og Secher anlagde derfor fra en Kilde en Ledning over en Ager, som efter den almindelige Opfattelse laa for højt til at Vandet kunde føres derover. At Vandet dog kunde løbe der, vakte almindelig Forundring). Saa meget indrømmede dog denne Studeprangervitz, at med Hensyn til Vandet var der i hans Tid gjort noget; tvivlsomt er det imidlertid, om det er til Gavn eller Skade. Om denne tvivlsomme Sag faar nu Eftertiden at dømme. — Hans Fortjænester af Haven er Genstand for lige saa delte Anskuelser. Hans Formands Kone udrød 1856: »Nej hvordan har De dog faat det til at se saadan ud! det er jo mageløst, jeg kan slet ikke kende det igen«, men hans egen Kone skendte paa ham Dag for Dag, eftersom det gamle Vildnis og de uartige Æsketræer svandt — fordi han spolerede rent ud Haven — og saa er den jo spoleret, indtil Fremtiden har afgjort Sagen i Formandens Kones Favør og hans egen Kones Disfavør; Sagen bliver saa meget mere indviklet, som Galop-Mette helder til den ene Side og Stu'-Niels Māsens Kone vil have Resten af Æskerne udryddet af Haven og Provst Jungersens Fiskedam, som endnu Matrikelskortet har bevaret, udslettet med Resten af den af Rødder gennemvirkede Banke. Hvem kan se Ende paa saadan Kvindekrig? — Endnu langt tvivlsommere er hans Fortjænester af Præstegaardens Bygninger, dersom Idealet for en Præsts Virksomhed i saa Henseende kun er at holde gamle raadne Bygninger paa Benene og ingen Byggegæld aflevere til Eftermanden, og dette er saa omtrent Præsteskabets Mening sønden og norden Linfjorden. Præsten W[indfeldt] (i Skibsted og Lyngby) erklærer, at han har baaret sig dumt ad ved ikke at lade det gamle staa. Provsten i F. kaldte ham en Tosse, der vilde klage over Tilstanden og derved kun give Synet Anledning til at udsætte saa meget mere aarlig. Han selv var saa enfoldig at mene, at den Præst havde Fortjæneste, der paatalte og stræbte efter at ændre

den hele raadne Tilstand, der dog en Gang maatte ende med Forførelse, og at han navnlig havde Fortjæneste ved at have ombygget Udhusene og efterlade Sagen klaret for Stuehuset som kondemneret. Men ak! den var tvert imod den almene Mening og den er ufejlbar, og dertil vovede han at sætte en Bygning efter sit eget Hoved. Det var igen noget nyt og ikke bifaldet af Studeprangeren paa Tr. og derfor duede den ikke i den Kreds, hans Tællepraas belyser; uagtet endog Synet kendte den 3 Gange gyldig, bander han paa, at den ikke kan staa. Den staar rigtig nok, men bi kun. — Uagtet alle disse højst tvivlsomme Bedømmelser var den arme Mand dog saa næsvis at paastaa endog lige overfor Provst og Biskop og Minister, at der i hans Embedstid fra 1850—56 var udrettet mere end i hele Tidsrummet fra 1789—1850, og saa næsvis at beklage, at man ikke i sin Tid paa den af ham givne Anledning havde fundet sig foranlediget til at tage Initiativet til Ordningen af Sagen, der nu vil koste nogle tusind Daler mere end den Gang, men det er dog en Trøst, at Sagen er behandlet efter den »bestaaende Lovgivning og de gældende Lovbestemmelser«. — Den gunstige Læser vil af foranførte se, at hans Biograf er i største Forlegenhed for at meddele noget godt om ham. Det hedder: de mortuis nil nisi bene, og denne Regel staar fast trods Fr. Barfod, men heldigvis er den Mand Biografen har for sig i Live; om han vil, kan han altsaa protestere og for Retten fralægge sig oven anførte Sigtelser, der kun ere medtagne ikke for at nedsætte ham, men for at meddele Stof til hans Bedømmelse — og dermed vil han formentlig som en nøjsom Mand lade sig nøje.

Om hans Karakter ere Meningerne lige saa delte; Bonden i Almindelighed kaldte ham en »møj waltaalen Mand«; mangan halvstuderet Røver, der pralede af sin Dannelse, mente, han var langt mere skarp end veltalende; et Angreb af saadanne blev sjælden ubesvaret og det var jo slemt nok. — Om hans Demoralisation taler Distriktslægen og Apoteker højt, ti han sank endog saa dybt, at han i Stedet for systematisk at lade sit Legeme spolere, forsøgte sin Helbredelse med Homøopati og fandt den, ja man snakker end og saa smaat om, at han hjalp paa andre, naar han kunde. Det er jo gyseligt, at tænke paa at en Præst tør gøre noget saadant imod Loven. En Statspræst bør bøje sig for den, en simpel Kristen derimod tør nok hjælpe sin Næste og staa ham bi i Legemsfare. Nu kom dertil, at han havde sit [homøopatiske] Apotek før Studeprangeren paa Tr., der rigtig gjerne gad have et, men ikke gad gøre sig bekendt med Sagen — og det var dobbelt desperat af ham (∴ Præsten) og næsten lige saa desperat af den anden, og saa blev Studeprangeren og Doktoren (Herodes og Pilatus, der tilforn vare Uvenner) enige om at fordømme

ham. Og det er jo smukt, at Folk pænt kunne enes. At han i øvrigt har helbredet nogen maa i høj Grad betvivles, da han aldrig blev angivet af den aarvaagne Distriktslæge, der er ganske enig med Lægemedet i Aalborg kun at straffe Kvaksalvere, der kurere Folk, men ikke Kvaksalvere, der spolere Folk, »ti disse skaffe ham mange Patienter« — og det er jo for Resten klogt nok tænkt af den officielle Lægekunst vilde Søren Kierkegaard have sagt. — Uden at være nogen politisk Præst (i saa Henseende var han lige saa uskyldig blandt Præsterne som Willumsen i Gerding blandt Degnene — og det var jo sjældent nok) var han dog politisk mistænkt af de skandinaviske Ejderdanske (die Inseldänen), ti han tog sig en tysk Kone (og det midt i Krigstiden og næsten midt blandt Tyskernes Bajonetter i 1849) og sværmede naturligvis for en jysk Længdebane, men det var nu Konens Skyld og saa fik Søren Kierkegaard Ret, ti som Kæresten bestemmer, naar Kandidaten skal søge, bestemmer Præstekonen naturlig, hvad Vej Præsten skal rejse. — Det var en aabenbar Modsigelse i hans Karakter, at han holdt paa det gamle Løverdagskriftemaal, men foretrak Balslews Katekismus for Balles Lærebog, ønskede den nye Salmebog, men fandt ingen Lyst til Menighedsraadet, at han talte meget om sin Kærlighed til Menigheden men græd slet ikke, da Karl Bommand gik til Nabopræsten og Vej-H n forgæves forsøgte samme Gang uden at det lykkedes ham; derom maa Præsten i Skørping sige noget. At han var en meget begærlig Mand og kunde tage Munden fuld, naar det gjaldt Præstegaardsjagten og Kirkelaagen, var en Mening, der næredes af den stedlige Repræsentation for det Schimmelmanske Navn — et Navn man nu om Tider formener at kunne repræsentere ved at gerere sig skimlet og muggent, — det er jo billigt nok. — Summa: om Nr. 11 er intet godt udfundet af hans omsigtige Biograf og ydmyge Tjener X. X.»

A. J. M. Secher blev 4/5 1857 kaldet til Præst i Ingstrup, Hjermslev og Alstrup i Vendsyssel. Han forefandt her en lignende Baptist- og Mormonbevægelse, som han havde haft at bekæmpe i sit tidligere Embede, og i de første Aar af hans Virksomhed der holdt han flere offentlige Diskussionsmøder med Førerne for Sekterne, men senere døde Bevægelsen hen. Først under hans Eftermand byggede Adventisterne et Kapel i Alstrup.

Minderne fra Barndomstiden havde indgivet ham en varm Interesse for Agerbrugets Fremme, og ligesom han i Brøndum opdyrkede Præstegaardsjorden efter tidssvarende Metoder, saaledes stod Præstegaardens Marker i Ingstrup snart som et Eksempel til Efterlignelse for Omegnens Beboere. Halvdelen af Præstegaardens Areal fik han bortsolgt, og Resten,

c. 70 Tdr. Land, opdyrkedes saaledes, at Gaardens store Lade imod den almindelige Forventning alligevel blev fyldt af den avlede Sød; en stor Del af Marken indhegnedes med Diger, og andre Foranstaltninger, som et rationelt drevet Agerbrug krævede, blev truffet. Præstegaardshaven udvidede han med Træplantninger og Plæner paa det Nord for Præstegaarden liggende maleriske Terræn til at omfatte et Areal af 5 Tdr. Land. Den var den Gang et Særsyn i Egnen, nu er en stor Del af den atter forfalden og lagt under Ploven. Dette skal ses i Forbindelse med hans Kærlighed til Naturen, og det var ham en Sorg, at hans Kald laa i saa øde Egne. Hans Søster Abalone Kirstine fortæller, hvorledes han under Besøg paa Vedø stod op ved 4-Tiden om Morgenen for at kunne høre Fuglesangen. Ogsaa Præstegaardsbygningerne blev forbedrede: en stor Del af deres Bindingsværksmure blev ombyggede med Grundmur, andet blev helt ombygget og hele den indvendige Fordeling af Døre og Skillemure blev ændret efter en ny og bedre Plan. Alle disse Forbedringer blev udført uden at noget Laan optoges paa Embedet; først efter hans Død blev der udbetalt hans Enke en Erstatning af 1000 Rdl.

Paa ubeskrevne Blade i Ingstrup Pastorats Kirkebøger indførte A. J. M. Secher udførlige Meddelelser, som han havde samlet om sine Formænd i Embedet og deres Børn og om Pastoratets Degne og Skolelærere, og efterlod sig ogsaa andre Samlinger til Pastoratets Historie, som han havde bragt til Veje. I Litteraturen foreligger fra hans Haand kun en Tale, som han holdt over Præsten Sadolin i Torrild (Kbhvn. 1849) og den ovenfor benyttede Mindetale over hans Fader (Aalborg 1861). Han efterlod sig en temmelig stor Bogsamling, over hvis teologiske Del et Auktionskatalog findes trykt, og var altid vel orienteret med Hensyn til Dagens teologiske Spørgsmaal. Til hans Karakteristik har hans Nabo og Provst, H. Hansen, meddelt følgende:

»Som hans Provst fra 1862 til hans Død havde jeg god Lejlighed til at lære at kende og skatte hans mere end sædvanlige Nøjagtighed i Embedsbøgers Førelse og hans Virken med Interesse for Ungdommens Undervisning og som trofast Støtte for Lærerne. Jeg har ikke hørt ham prædike, men jeg tør saa vel efter mit Bekendtskab til ham som efter andres Udtalelser om ham mene, at der med Rette tillagdes ham som Prædikant en ikke ringe Veltalenhed, som dog maaske anvendtes frugtbarere i Oplysningens og Moralens end i den umiddelbare religiøse Opbyggelses Tjæneste, medens der sikkert altid har gaat en kristelig Alvor baade gennem hans Prædikant- og øvrige Præstevirk-somhed. Han var en Hader af al aandelig Uklarhed; et skarpt Øre havde han for Afvigelser fra Folkekirkens Lære og for sekteriske Skævheder. I kirkelig Henseende var han en afgjort, vel ofte bitter, Modstander af den Retning, som betegnes efter Grundtvigs Navn. Jeg erindrer hans næsten triumferende Glæde,

da han havde læst Biskop Martensens »Til Forsvar mod den saa kaldte Grundtvigianisme«. »Ja,« udbød han, »der fik Partiet da et ordenligt Grundskud, hvorefter det vel næppe rejser sig igen.« Sit medfødte Anlæg til at ironisere kunde han ikke fornægte, og om han end ikke lagde an paa at saare, undgik han ikke at saadan Hensigt tillagdes ham ved hans Ironiseren, hvad vel noget har skadet hans redelige Virksomhed i Menigheden. I sin levende Selvfølelse underordnede Secher sig i det Hele vanskelig den kirkelige Avtoritet, og navnlig døjede han med at finde sig i sin Biskops (denne stod Grundtvigianerne nær. [Udg.s Anm.]) lejlighedsvisse Anvisninger til Embedets »kristelige« Betjæning (navnlig Prædiken); han kunde endog, naar slige Anvisninger afveg fra hans egen Opfattelse, træde skarpere op derimod end ønskeligt var, i det han i dem fejlagtig saa en total Miskendelse af sig, men paa den anden Side har jeg smukke Vidnesbyrd om, at han ingenlunde var utilgængelig for Raad og Paavirkning, naar han der under mærkede Anerkendelsen af hans Værd og hans retskafne Sindelag. I Forhold til Embedsbrødre var han venlig sindet, men æggedes, skønt i Grunden tolerant lige overfor anderledes menende, dog let til Bitterhed, naar han i Disputen blev modsagt med ikke for ham overbevisende Grunde; hans ironiske Anlæg ytrede sig da i bidende Satire, men hans Minde fortjæner det ærefuldeste Vidnesbyrd (vistnok anerkendeligt af alle) om hans ubegrænsede Tjenesteberedvillighed og hans trofaste Hengivenhed for sine Venner, blandt hvilke jeg har i sin Tid glædet mig og endnu glæder mig ved at have turdet regne mig.«

Skolelærer V. Thorlund-Rasmussen, Ingstrup østre Skole, senere Kordegn i Silkeborg, har meddelt følgende om A. J. M. Secher:

S. var i Besiddelse af en sjælden levende Retsfølelse og en afgjort Modstander af Uærlighed, Løgn og Underfundighed. Over slikt kunde han komme stærkt i Affekt og blive en skaanselsløs Angriber; herved beredte han sig en Del af de Vanskeligheder, som mødte ham som Præst i Ingstrup. Uden i nogen Maade at være Rationalist var han en Præst af den gamle Skole og nærmest af højkirkelig Retning; decideret Modstander af Grundtvigianismen. Hans Uddannelse som Theolog faldt før Martensens Ansættelse, men han havde dog en levende Interesse for Fagets Udvikling og var bl. a. en ivrig Læser af Clausens Tidsskrift f. udenlandsk teol. Litteratur, som han havde. Hans Interesser var i det hele taget mangesidige, idet han havde grundig Indsigt paa de forskelligste Omraader og beherskede sin Kendskab saaledes, at han altid var en overlegen og slagfærdig Deltager i en Debat.

Med Biskoppen stod han paa Kant, og Biskoppens Visitatser i Ingstrup førte til en Brevveksling mellem dem, hvorunder Biskoppen vilde give ham en Vejledning i hans præstelige Gerning. S. forsvarede sig i Breve, der i hvert Fald til dels var overordentlig skarpe (han viste Th.-R. nogle af sine Koncepter) og Biskoppen blev saa vred, at han erklærede ikke mere at ville visitere i Ingstrup saa længe S. var der.

S. blev Præst i Ingstrup paa en Tid, da det kommunale Selvstyre var

begyndt under Ledelse af de mere dannede Personer (Præster, Skolelærere og Proprietærer) i Sognene, men da tillige Bønderne begyndte at rejse Hovederne og søge at frigøre sig for de andres Ledelse i den Formening at de kunde styre Kommunen saa godt som de andre. Her fik de mindre heldige Elementer Overtaget, begik i deres Ukyndighed og Uvidenhed Misgreb og Fejlgreb og morede sig ogsaa med at drille Præsten og lægge ham Hindringer i Vejen. Ofte kørte saadanne Ledere af Kommunale Anliggender sig ind i Vanskeligheder, S. hjalp dem da altid, naar de henvendte sig til ham (hvad Zakarias Kristensen som Sogneraadformand ofte maatte gøre), til rette med største Beredvillighed, og han tog sig det meget nær at saadanne Folk umiddelbart efter kunde gøre alt for at chikanere ham. Men det maa dog siges, at alle de bedste Mænd og Familier i Sognene hørte til Præstegaardens Venner og satte S. højt, og ikke alene ham, men ogsaa hans Hustru. S. tog sig meget af Fattigvæsenet og vilde have dette reformeret i human Aand, hvad der egentlig ikke aldeles stemmer overens med Vendelboernes Barskhed, og han maatte i Sogneraadet tage adskillige haarde Tørne for de fattiges Skyld. Disse hjalp han selv i stort Omfang, ligesom mange Smaafolk fik økonomisk Støtte hos ham til deres Bedrift. Han var i det hele overordentlig tjenstvillig og rede til at hjælpe med Raad og Daad og personlig betydelig Opofrelse, hvor han saa, at det kunde nytte. De fordrukne og dovne fattige (f. Eks. Bitte Madsen) var han paa Nakken, og de holdt sig derfor til Oppositionen i Pastoratet.

Ved Bedømmelsen af S. Evne til at samle en Menighed om sin Prædikestol maa det vel tages i Betragtning, at han kom til et Pastorat, hvor man i umindelige Tider havde været afvænneth fra at gaa regelmæssigt i Kirke. Hans Næstformand Koefod var vel en aandfuld Mand og en begavet Taler, men blev efterhaanden aldeles forfalden, deltog i Bøndernes Gilder, ved hvilke han drak sig fuld, tog Bønderkonerne om Livet og kyssede Selskabet rundt. Formanden Løchte var en tarvelig begavet og lidet kundskabsrig Mand, hos hvem Kirken ligeledes altid stod tom. Tillige var Sognene ved hans Embedstiltrædelse Sæde for mormonske og baptistiske Sekter. Under disse Forhold var det ikke til at forundres over, at S. ikke straks formaaede at bryde Vendelboernes nedarvede Vaner og til de sædvanlige Søndage fremkalde stærkere Kirkebesøg, eller af og til tabe Interessen for at udarbejde en Prædiken med større Omhu, naar han paa Grund af særlige Forhold kunde forudse en ringe Tilhørerskare. Derimod kan han roses som en heldig Lejlighedstaler ved Brylluper og Begravelser. Det maa fremhæves, at Kirkebesøget hos Nabopræsterne (Provst Hansen i Vrensted, Lange i Børglum) ikke var bedre, og kun hos Boesen i Saltum, der allerede havde været Præst her i 30 Aar, noget større, og at S.s Eftermænd (Boye og Bruun) har haft langt ringere Kirkebesøg. Boye var en aandelig smaatskaaret Mand, personlig godmodig og elskværdig Mand, men lidet begavet, hvem det med Lethed lykkedes at sætte Fart i en Diskussion om teologiske Spørgsmaal. Han kom sjældent udenfor Præstegaarden og holdt sig kun til enkelte af de større Bønder (saaledes Ejeren af Borupgaard). Hans Prædikener var uendelig ensformige, trivielle og kedsommelige at høre paa.

Som Eksempel paa S.s Slagfærdighed i Repliken omtaler Th.-R., at han og Lærer i Ingstrup vestre Skole, senere Sognepræst Brahm, en Dag var i Besøg hos S., med hvem de gik ud i Tørvemosen for at se paa Arbejder, som S. var i Færd med at lade udføre og nu forklarede for dem. Brahm, hvem dette aabenbart kedede, søgte at bringe Samtalen ind paa andet og spurgte pludselig: »Har De hørt Pastor S., at der er kommet en Koglebane paa Vestrupgaard?» S. svarede straks med 1. Kor. 13, 11: »Da jeg var Barn, talede jeg som et Barn, dømte som et Barn, tænkte som et Barn, men siden jeg er blevet en Mand har jeg aflagt dette barnagtige,« vendte Br. Ryggen og fortsatte sin Udvikling for Th.-R.

S.s Stemme var meget dyb — den havde egentlig kun een Tone — og han var derfor vanskelig at høre i Kirken, som han ikke kunde fylde med sin Stemme.

Ligesom sin Fader, Farfader og Oldefader døde A. J. M. Secher pludselig. Et overmaade stort Følge ledsagede hans Kiste til Graven.

Kun faa mindes længe efter deres Død. Men A. J. M. Sechers Betydning for Ingstrup Egnen omtales i 1934 i Vendsyssel Avis under Overskriften:

Et Præstevirke, der satte Spor paa mange Omraader. Der omtales hans Opdyrkning af Præstegaardsjorden og Haven, der kaldes Mønsterbrug til Efterlignelse for Egnens Beboere. Han lærte Folk at dyrke Rodfrugt, lærte dem at mergle og arbejdede for Læplantning. Den første Tærskemaskine, der fandtes i vid Omkreds, blev taget i Brug i Ingstrup Præstegaard. Paa den ombyggede Præstegaard findes endnu Bogstaverne A. S. samt Aarstallet 1862. Secher var en dygtig Kommunalmand og derfor i mange Aar Formand for Forstanderskabet.

I »Vore Haver« 1937 H. 1 omtaler Pastor Veien i Ingstrup den prægtige Have ved Præstegaarden, der stadig er en Seværdighed i den træfattige Egn. Han nævner ikke, hvem der plantede Haven.

~ 13/11 1850 i Kod Kirke m. MARIANNE VILHELMINE ELISABET AVGUSTA LUISE RETTMAYER, f. i Brunsvig 20/11 1824, d. 17/8 1893, D. af Karl Georg Vilhelm Rettmeyer, Klædefabrikant og Farver (Schönfärber) i Brunsvig, og Kristiane Sofie Avgusta Lindinger. Sin Mands Bekendtskab gjorde hun som Lærerinde paa Aakær ved Horsens. Efter Mandens tidlige Død flyttede hun til København. Den ældste Søn var lige blevet Student. Under en Præsteenkes meget smaa Kaar lykkedes det dog for hende at skaffe Børnene den nødvendige Uddannelse. Hun fik Hjælp fra forskellig Side til Børnene — ogsaa fra Civillisten.

Deres Børn er D. 1.—D. 9.

D. 1. VILHELM ADOLF SECHER f. 17/8 1851, d. 8/9 1918. (Billede se

foran ved Titelbl.). Da V. A. S. blev udnævnt til Rigsarkivar, skrev hans tidligere Fuldmægtig Palle Rosenkrantz en Skildring af ham, hvis Indledning kan bruges ogsaa her ved Fremstillingen af hans Livsløb:

»Der findes i vor videnskabelige Verden ikke faa stille Mænd, hvis Navne er kendte indenfor Videnskabsmændenes lille Kreds, nævnes af og til i Dagspressen, men aldrig faar Klang for den store Almenhed, før et eller andet Tilfælde bringer dem frem i fuldt Lys. Vor videnskabelige Verden er lille, og det er sikkert en trang og trælsom Vej at gaa den, disse Mænd følger, men den, der lejlighedsvis udefra kaster et Blik paa disse Mænds Færd, faar en stærk og klar Følelse af, at deres Arbejde i sig bærer en rig Løn.

I et Land som Danmark, hvor Kulturen er høj, men den grundige Viden kun Faa's Eje, vil saadanne Mænd let blive stillede fjernt, stundom endog fjendtlig til de mange, der netop repræsenterer den store overfladiske Viden, som disse faa kæmper med. Mænd som Heiberg, Drachmann, Erslev for at tage et Par Navne, der hensynsløst og uforfærdet tager til Genmæle mod den populære Overfladiskhed, maa uvægerlig blive upopulære i de overfladiske Mænds Kreds. Deres Kaar deler Vilhelm Adolf Secher maaske i højere Grad end de andre« (vi vil nedenfor yderligere komme tilbage til denne Artikel).

Gennem Paavirkning af Faderen og senere gennem Paavirkning af Universitetslærerne og ikke mindst gennem Studierne i München blev V. A. S. tidlig skolet i videnskabelig Tænkning og Metode, og dette har præget hele hans Virksomhed Livet igennem. Han udtaler et Sted følgende: Ti hvad er videnskab? det er jo indbegrebet af de til hver tid overhovedet opnåelige forudsætninger for at kunne behandle de i faget forefaldende spørgsmaal. — Men for at kunne naa dette Maal anerkendte han ikke, at det skulde kunne være umuligt at naa de bedste Forudsætninger gennem stadig Tilegnelse af Stof. Han naaede derfor gennem Aarene gennem stadigt Arbejde at tilegne sig en Kundskabsfyldte, der betingede hans Standpunkt indenfor mange Omraader, der tilsyneladende maatte ligge ham fjernt, og den gjorde ham til en svært-bevæbnet Modstander i Polemik. Under hans Virksomhed som Herredsfoged var denne udstrakte Viden ham i særlig Grad til Gavn.

I alle Forhold ønskede han Klarhed og Oplysning og skriver: jeg for mit vedkommende underskriver aldrig sætningen: credo, quia absurdum.

Hans overordentlige Retfærdighedssans og Redelighed førte ham ud i adskillige Kampe, hvor andre maaske havde bøjet af. For ham var Sagens Realitet det ene afgørende, og derfor tænkte han ikke altid paa de Mennesker, der stod bag ved Sagen og paa deres Indstilling. Hans Ungdom faldt i en Tid, hvor hele Samfundet var ved at skyde Ham,

hvor gamle Fordomme var ved at falde; det var derfor naturligt, at en Mand med hans kritiske Sans, hans Initiativ og hans Skole kom ind i mange af de Polemiker, der har bidraget til at forandre Folkets Indstilling.

Men bag denne »videnskabelige« Indstilling bankede et overordentligt varmt Hjerte. Med næsten naiv Varme kunde han lade sig rive med, naar hans Interesse blev vakt for en Sag. Hertil kom hans overordentlige Hjælpsomhed. Den viste sig overfor alle, der i Studieøjemed søgte hans Hjælp, og den viste sig i Forholdet til alle de mange, der under vanskelige Forhold søgte »Doktoren«. Om Jacob Bergh Secher hedder det, at han var parat, »naar Enker paakaldte hans Bistand, og de Faderløse trængte til Værge«. Det samme kunde siges om V. A. S., og det fik sit smukkeste Udtryk i hans Herredsfogedtid, hvor Folk søgte ham for at faa Raad for deres private Bekymringer.

Som det fremgaar af ovenstaaende, var V. A. S.'s Moder tysk, og derfor blev Tysk det første Sprog, han lærte. Der var ogsaa ansat tysk Lærerinde i Præstegaarden. I 1862 blev han privat dimitteret til Aalborg Latinskole, og han havde her i Begyndelsen vanskeligt ved at forstaa Lærerne.

I Skolen har han ikke kunnet klare sig saa stolt, og Vidnesbyrdene bærer Præg af en sen Udvikling. Saa sent som i 1868 skrives: »synes at opfatte langsomt og udtrykker sig ængstelig«, »arbejder vistnok flittigt, men mangler Selvtillid«, »gør kun ringe Fremgang, hovedsagelig vistnok paa Grund af uforklarlig Forsagthed«. Ved Studentereksamen 1869 fik han da ogsaa kun 2. Karakter. De efterladte Matematikregnehefter viser, at hans skriftlige Arbejder allerede den Gang har været udført med den Sirlighed, der prægede ham hele Livet.

Da han efter Studentereksamen søgte Understøttelse af Selskabet Philadelphia, gav Rector Forchammer ham en varm anbefaling og henviste til, at hans Interesse og Begavelse ikke ganske var gaaet i samme Retning som Skolens Fordringer, men at han allerede som Skoledreng havde vist stor Interesse for historiske og specielt personalhistoriske Undersøgelser (i Regnskaber fra senere Aar finder vi ham selv som betalende Medlem af Philadelphia).

Blandt Skolens Lærere fandtes den senere Stiftsprovst Sofus Assens, der var Broder til V. A. S.'s Svigerfader. Mellem Eleverne fandtes Erhard Assens, en Søn af den 3. Broder Provst Assens i Gauerlund. For Erh. Assens fik V. A. S. senere den største Betydning, han blev forøvrigt Fader til Lilli Sechers Mand.

Mellem Eleverne fandtes den senere Professor i klassisk Filologi

Heiberg, den senere Professor i Fysik K. Prytz og den senere Oberstløjtnant Flint, der sammen med Arkivassistent Pedersen og V. A. S. dannede »Krebsens Vennekreds«. Pedersen døde tidlig, men de andre holdt sammen Livet igennem.

Allerede i de tidlige Drengenaar blev V. A. S.'s Interesse vakt for Historie og specielt for Personalhistorie. I hans Oldemoders Salmebog og i Farfaderens Bønebog fandt han Optegnelser om Slægten, og han begyndte saa at samle, hvad han kunde finde i trykte Kilder og udstrakte ogsaa sin Interesse til andre Familier. Han skriver: Hoffmanns Efterretninger om danske Adelsmænd og Giessings om danske og norske Jubellærere, som jeg fandt blandt min Faders Bøger, blev mine kæreste Bøger. — Da Faderen efterlod sig Optegnelser om Pastoratets Historie, fortsatte V. A. S. Indsamlingen og udstrakte Undersøgelserne til at omfatte Hvetbo Herred. Det er disse Indsamlinger, der mange Aar efter blev overladt KLITGAARD til hans Bog om dette Herred.

Et halvt Aar før Studentereksamen døde Faderen. Dette Dødsfald har gjort et overordentlig voldsomt Indtryk paa ham og bidraget til at knuge hans Sind gennem mange Aar. I hans senere Optegnelser findes samlet en Række lignende Tilfælde endog saa sent som i 1912.

Sagen er den, at Faderen — som saa mange andre i Slægten — har lidt af Forkalkning i Hjertets Kar — Coronarsclerose — en Sygdom, der kan medføre akut Død. Et saadant Anfald har ramt Præsten, medens han gik i Havegangen ved Søen, og heri fandtes hans Lig.

V. A. S. fik saa Studentereksamen 1869, og Familien flyttede kort efter til København, hvor Moderen sammen med alle Børnene kom til at leve i en Præsteenkes yderst beskedne Kaar, saaledes som det er omtalt ovenfor. Som ældste Søn maatte V. A. S. i særlig Grad hjælpe Moderen og staa hende Bi ved Opdragelsen af de yngre Sødskende.

V. A. S. kommer til København 31. August 1869 og gennem hans Regnskaber kan man følge hans Liv; han køber straks et Kort over København, han forsyner sig med 2 Theskeer, 3 store Tallerkener og 3 mindre, en Sukkerskaal, Saltkar, Thekande, Smørkande, 2 Par Kopper og 1 Peberbøsse. 3. September betales Værelse og Indskrivning til Pedellen og saa begynder Studentens Liv, men han gaar dog først i Tivoli.

Indtægterne har været smaa: Understøttelse fra Moderen, lidt Undervisning og Smaalegater. Vi ser da ogsaa, at han i Perioder har været kontingentfrit Medlem i Studenterforeningen. Skytteuniformen maatte betales afdragsvis.

Men af den fattige og uselvstændige Student udviklede der sig snart

en dygtig Forsker, der hurtigt faar Lejlighed til at dokumentere sine Evner gennem selvstændigt Arbejde.

Efter at have taget 2. Eksamen vilde han tage en Magisterkonferens i Historie, men efter Raad af Professor theologiae Hermansen, der var gift med en Secher, besluttede V. A. S. sig til at studere Jura. Paa Grund af hans historiske Interesser var det naturligt, at det blev Retshistorien, der særlig maatte interessere, og han samlede sig hurtigt Udgifter af gamle Love og retshistorisk Litteratur. Og Haand i Haand med dette Studium gik flittige Besøg paa Bibliotheker og Arkiver med stadig Samlen til de paabegyndte Arbejder.

I 1874 fik V. A. S. Regens- og Kommunitetsstipendiet og kunde saaledes i Ro afslutte sine Studier med Embedseksamen med laud 1876.

Men inden den Tid havde han debuteret i Litteraturen ved Udgivelsen af Den Grotumske Legatstamtavle dateret Regensen Nov. 1875.

I 1872 havde han overfor Biskoppen i Aalborg kritiseret, at Bestyreren af Legatet ikke stod i det rette Slægtskabsforhold til Legatstifteren. Justitsministeriet vilde dog ikke bøje sig for »Studentens« Argumenter.

I Studentertiden fortsættes Venskaberne fra Skoletiden specielt mellem Medlemmerne af Krebsens Vennekreds. Vi finder alle Navnene i følgende højtidelige Dom:

Efter tiltale, gensvar og den ganske sags lejlighed kunne vi ikke kende og dømme andet, end at kgl. maj. uværdige sek. løjtnant Flindt, for sin grumme forsømmelse, efterladenhed, misgerning og anden overflødighed og liderlighed med undladelse af skrivelsen af den taksigelse til godsforvalter Gehl, bør lide den strengeste straf efter den af ham selv foreslaaede vedtægt. Han bør derfor til skræk, advarsel for sig selv og en anden gang til des større forbedring samt alle ligesindede til et godt eksempel, erlægge noget ganske klækkeligt til det gemene bedste (ad usum publicum), som kan ansættes til en flaske banko. Sagens omkostninger kunne paa grund af omstændighederne og bemeldte, uværdige løjtnants svare vanmægtighed passende ophæves.

Ti kendes for ret:

Indstævnte Flindt bør til det gemene bedste erlægge en flaske banko. At efterkomme inden 6 uger efter denne doms lovlige forkyndelse under adfærd efter vedtægten. Sagens omkostninger ophæves.

Præses: V. A. Secher.

som stokkemænd:

Joh. Ludvig Heiberg.

Niels Chr. A. Pedersen.

K. Prytz.

Gennem den ovenfor omtalte Skolekammerat Erhard Assens kom V. A. S. i Forbindelse med Græsted Præstegaard, hvor dennes Farbroder R. W. Assens var Præst, og han fandt snart her sit andet Hjem.

Secher, Flint, Prytz, Heiberg, Pedersen.

Pastor Assens var en højt begavet og kundskabsrig Mand; som ung havde han været Adjunkt i Sorø. I sine Erindringer skriver Schandorph ved Omtalen af Lærerne: højest i Aand og Dannelse stod Adjunkt Assens. — Gennem Aarene tilbragte V. A. S. mange af sine Ferier her, og her fandt han ogsaa sin Hustru.

Interessen for Retshistorien førte snart V. A. S. over i filologiske Studier for bedre at kunne forstaa Lovenes Gammeldansk, og han begyndte at studere Oldislandsk og gennemgik en Række Sagaer under Vejledning af cand. mag. C. E. Secher. Senere fulgte han Forelæsninger af Wimmer og Gislason (paa Forelæsningslisten anføres meget flittig, særdeles flittig). Wimmer blev senere en hyppig Gæst i Hjemmet. I et Brev til Søsteren Helga omtaler han sine Studier af Mathæusevangeliet paa Gothisk.

Paa Grund af V. A. S.'s Studier i Arkiverne var Opmærksomheden blevet henledt paa ham og i 1875 — før Embedseksamen — blev han ansat som Medhjælper i Kongerigets Arkiv (han paabegynder en ny

Regnskabsbog »fra 11. Nov. 1875, da jeg første gang hævdede gage i arkivets, 65 Kr.). Hermed er hans Livsgerning paabegyndt. Avancementet i Arkivet var yderst langsomt. Over 6 af Embedsmændene var over 60, Wegener henved 80, og der var ingen Aldersgrænse. Først i 1882 blev han Arkivassistent, og fra 1883 gjorde han Tjeneste i Geheimeafdelingen af de nu samlede Arkiver, 1889 blev han Arkivsekretær.

I Arkivet fik V. A. S. som nærmeste Foresatte senere Rigsarkivar A. D. Jørgensen, der fik en overordentlig stor Betydning for ham, og der udviklede sig et varmt Venskab mellem disse 2 Mænd. Under A. D. Jørgensens Ledelse blev V. A. S. oplært angaaende Arkivets Indhold og de Principer, hvorefter denne havde begyndt at ordne og opstille Arkivalierne.

Under Paavirkning af A. D. Jørgensen kom V. A. S. til at beskæftige sig med Studier af mere almindelig historisk og filosofisk Karakter, og samtidig paabegyndte han en rig litterær Produktion. Hans Arbejdsevne var dog en Del lammet i lange Perioder takket være en voldsom Asthma, som han havde paadraget sig i de kolde og støvfyldte Arkivlokaler. Han taler i et Brev fra 1882 om de paakrævede Reformers for Arkivvæsenet, »hvis vi ikke skal blive en fuldstændig fabel for alle de udenlandske historikere, som studerer her, og hvortil vi ere godt paa vej.«

Nedenfor er der givet en Fortegnelse over V. A. S.' Arbejder. Vi skal i det følgende omtale nogle af dem.

I Aarene 1877—80 boede V. A. S. paa Ehlers Kollegium afbrudt af en Rejse paa Kommunitetets Rejsestipendium i Vinteren 1878—79 til München, hvor han hørte Reckingers Forelæsninger over Palæografi, overværede Rigsarkivaren Geheimeraad v. Löhers arkivalske Øvelser og hørte Professor K. Maurers Forelæsninger over den gamle islandske Proces. Disse Forelæsninger aabnede først V. A. S.'s Øjne for retshistorisk Metode, og de var afgørende for, at han valgte de nordiske Landes, særlig Danmarks, Retshistorie til Specialfag.

Kort efter Eksamen havde Professor Matzen opfordret V. A. S. til at tage en større Opgave op som Disputatsarbejde. I 1876 fik han af det juridiske Fakultet Opfordring til at samle Materiale til en Plan for en ny Udgave af Kristian d. 5. danske Lov, og Udgavens Besørgelse blev ham derefter overdraget af Justitsministeriet under Fakultetets Tilsyn. Den udkom i 1878; i 1891 og 1911 udkom 1. og 2. kommenterede Udgave.

Foruden en Række mindre Arbejder paabegyndte han i 1880 efter Opfordring af Justitsminister Nellesmann Udgivelsen af de paa Kongens Retterting i Kristian d. 4. Tid afsagte Domme. Udgaven var med 2 Bind afsluttet i 1886.

I 1880 rejste V. A. S. atter paa Studierejse, denne Gang sammen med sin Hustru, og fortsatte Studierne i München, besøgte senere Italien. Rejsen afsluttedes med Arkivstudier i Stockholm. Senere var han paa en Række Rejser oftest med Arkivstudier som Formaal. Da Cyklen kom frem, foretog han lange Cyklerejser baade i Sverig og i Tyskland flere Gange ledsaget af Professor Erslev eller Professor K. Prytz.

I 1879 blev V. A. S. knyttet til det juridiske Fakultet som Notarius, en Stilling som han bibeholdt, til han i 1897 forlod Byen som Herredsfoged.

1. Oktober 1884 kunde V. A. S. indlevere sin Disputats til Fakultetet. Uden at være formelt antaget blev Manuskriptet sendt tilbage, efter at Professorerne Matzen og Deuntzer havde læst det, saaledes at Trykningen straks kunde paabegyndes. Deuntzer udtalte, at Bogen »byder langt mere, end fakultetet sædvanlig maa nøjes med«. Den 29. Januar forsvaredes Arbejdet til stor Ære for Forfatteren, og Doktorgraden tildeles ham d. 10. Februar.

Denne var et Led i Bestræbelserne for at naa det egentlige Maal: en Docentplads ved Universitetet i Retshistorie. Det var som en Forberedelse til Undervisning, at han planlagde den store Udgave af Forordninger og Recesser fra 1558, hvis 6. Bd. først blev afsluttet efter hans Død.

Efter Aftale med Professor Matzen indsendte V. A. S. da i Begyndelsen af 1886 sin Ansøgning om at blive ansat som Docent i Retshistorie. Han anfører som Formaalet med Docenturet at ville holde Forelæsninger over den danske Retshistorie og over den islandske Retshistorie og Landboret, som Universitetet havde ønsket afholdt. Som en af sine mest nærliggende Opgaver fremhæver han dernæst Udgivelsen af de gamle danske Landskabslove, der danner den ældste danske Litteratur, et Arbejde til hvilket han allerede havde gjort betydelige Forstudier.

Ansøgningen blev varmt anbefalet af det samlede Fakultet. Det hedder deri: endvidere har Dr. Secher ved de forskellige af ham offentliggjorte retshistoriske arbejder, samt og især ved sin doktordisputats utvivlsomt godtgjort, at han er i besiddelse af den store indsigt, energi og interesse for denne gren af retsvidenskaben, som fuldt ud vil kvalificere ham til at opnaa den attraaede docentplads.

Sagen blev yderligere anbefalet af Konsistorium og i August 86 fik V. A. S. af A. D. Jørgensen at vide, at Ministeren havde resolveret, at der skulde optages Forslag til en Bevilling til Docentpladsen. 3 Uger efter — da man troede, at Sagen var helt i Orden — fik V. A. S. atter gennem A. D. Jørgensen at vide, at Forslaget atter var taget tilbage,

idet Goos overfor Departementchef Linde havde udtalt, at det kun var Matzen, der interesserede sig for Sagen. Ministeren (Scavenius) havde da bandet paa, at han ikke vilde ansætte en Fuldmægtig for Matzen, for at denne kunde rejse Landet rundt og agitere. Trods alle Anstregelser lykkedes det ikke at faa Sagen genoptaget, og Docenturet blev først oprettet i 1903 for nuværende Professor P. J. Jørgensen.

I Hovedpunkter af den danske Retsvidenskabs Historie 1937 S. 110 skriver Professor Frantz Dahl blandt andet:

»en Plads for sig selv i dansk Retshistorie indtager V. A. Secher. Han var fremfor alt ikke Autodidakt, men baade som Forfatter og Metodiker uddannet i Konrad Maurers Skole, det har utvivlsomt været til stor Skade for Studiet af Retshistorien i Danmark, at Sechers — og det juridiske Fakultets — Ønsker om Oprettelse af en Universitetsstilling blev slaet ned, vistnok af Videnskaben uvedkommende Grunde. Hans Arbejder er alle prægede af stor Nøjagtighed og Grundighed og vidne om hans skarpe kritiske — og ogsaa polemiske Sans. Af samtlige de paa disse Sider behandlede Tidsrums Retshistorikere er han den, der besad den største historiske, filologiske og palæografiske Indsigt, medens han i egentlig juridisk Begavelse stod tilbage for Mænd som Nellemann og Matzen. Særlig som retshistorisk Udgiver udførte Secher en Pionergerning, og sammen med Historikeren Erslev hører han til Foregangsmændene med Hensyn til moderne Udgiverteknik i Danmark.«

Dahl gennemgaar nu hans Udgivervirksomhed og fortsætter: Som selvstændig retshistorisk Forfatter ydede Secher ogsaa vægtigt Arbejde.

Samme Aar som Disputatsen udgav V. A. S. den Bog, af hvilken denne er 2. Udgave. Den repræsenterede Resultatet af de mange Aars Samlearbejde og Arkivarbejde. Udgivelsen var forbundet med store Vanskeligheder, og han klager i sine Breve atter og atter over, hvor svært det er at faa Besvarelserne ind. Da den saa først var udkommet, vakte den stor Interesse indenfor Familierekredsen. Gennem de følgende Aar fortsatte han sine Indsamlinger til Familiens Historie, og de er kommet denne Udgave til Gode. Gennem dette sit grundlæggende Arbejde for Slægtens Historie og for Beskyttelse af Slægtsnavnet har han gjort sig til en af de mest fortjenstfulde inden for Slægten.

Selve Bogen blev gennem sit Anlæg banebrydende for dansk Genealogi.

Foruden til videnskabelig Produktion anvendte V. A. S. disse Aar megen Tid paa at deltage i de offentlige Diskussioner, der førtes om grundlæggende Emner, eller udarbejdede Anmeldelser, for hvilke Aviserne gav Plads i forbavsende stor Udstrækning. Ved Omtalen af denne Del af hans Virksomhed fremhæves ofte hans Polemiks Skarphed. En

Gennemlæsning i vor Tid giver Indtryk af en korrekt videnskabelig akademisk Opbygning baseret paa den yderste Saglighed. Naar de frem-satte Domme undertiden resulterer i en dømmende Kritik, saa er denne altid yderst underbygget.

Af saadanne meget kritiske Artikler skal femhæves hans Anmeldelse af Hasse's Das Schleswiger Stadtrecht og Die Quellen des Ripener Stadtrechts, af H. M. Rosenørn: Greve Gert af Holsten og Niels Ebbeson af Nørreris, af Henry Petersens Om Nordboernes Gudsdyrkelse og Gudetro i Hedenold m. m. Disse Anmeldelser var Led i Bestræbelserne for at faa indført videnskabelige Metoder til Afløsning af den grasserende Dilettantisme.

Vi finder ham da ogsaa ved Erslevs Side, da denne gennem et Foredrag i Studentersamfundet: Hr. L. Lund og Professorerne, havde haft et Opgør netop med denne Dilettantisme. Lund havde udgivet 1. Hefte af Tolv Fragmenter om Hedenskabet, om hvilket baade inden- og udenlandske Anmeldere havde udtalt deres Forundring over, at sligt kunde udsendes med Understøttelse af Kultusministeriet.

Diskussionen drejede sig om historisk Metode, Kildekritik, hele Baggrunden for den moderne historiske Arbejdsmetode, en Metode, der paa saa mange Omraader skulde forandre de historiske »Kendsgerninger« og derfor blev mødt med stærk Modstand fra de uskoledes Side.

Dette gælder i særlig Grad Anvendelsen af Kildekritik overfor de bibelske Skrifter. Det er en Selvfølge, at dette maatte vække den største Forargelse her i Landet. V. A. S. deltog i denne Debat med stor Interesse. I Anledning af Udtalelser i et Skoleprogram af Johannes Helms og efter et Møde i pædagogisk Selskab rejste der sig en lang Diskussion indledet af Theodorus (Bibliotekar A. C. Larsen). V. A. S. deltog med Iver deri særlig som Modstander af Professor Fr. Nielsen og med Fremhævelse af Nødvendigheden af at anvende moderne Kildekritik paa Bibelen.

Vi finder dernæst V. A. S. som forgæves Forkæmper for Bevaringen af det gamle Taarn ved Enden af Nørregade, en af de ældste Bygninger i Danmark. Men desuden har han deltaget i Debatter om mange andre Sager: det juridiske Studium, Bogpriser, Toldbehandling, Skolebøger, Droskekørsel m. m. Af Hensyn til, hvad vi senere kommer til, skal nævnes et Indlæg til Fordel for Bevarelsen af videnskabelig Understøttelse til Arkivassistent Thiset.

I 1879 rejser V. A. S. Kritiken mod stigende Anvendelse af Anilin-blæk, der var kommet i Brug ved Opfindelsen af Hektografen og viser, hvilken Fare det repræsenterer for Arkiverne paa Grund af Blækkets Uholdbarhed. Hermed var Kritiken vaagnet, og det viste sig, at det af

Staten benyttede Papir ikke var godt. Der blev da 8. Marts 1886 nedsat en Kommission med A. D. Jørgensen som Formand og V. S. A. som Sekretær, og det blev ham, der indsamlede Materialet og bearbejdede det. I et Brev fra Juli 1887 beklager han sig over, at Kommissionens tekniske Medlem Docent A. Thomsen ikke gør noget ved Sagen. Han omtaler i samme Brev, hvor daarligt det danske Papir er og ikke Tiendedelen værd af de Penge, der forlanges for det, og særlig bliver vi trukne grulig op af Papirhandlerne. Senere hedder det: Naar kommissionsbetænkningen kommer til efteraaret, vil der sikkert blive stort spektakkel i pressen, da papirfabrikkerne sikkert vil søge at bilde folk ind, at deres papirer i virkeligheden ikke er saa slette, og Strandmøllen har jo haand i hanke med »Dagbladet«, hvis Goske-Nielsen er gamle Drewsens svigersøn. Jeg tænker, at Dagbladet bliver organet for fabrikkerne, og jeg kommer derfor sikkert til at lægge mig yderligere ud med dette organ og med Goos, ti det bliver naturligvis mig, som i pressen maa forsvare betænkningen.

Denne udkom i Slutningen af 1887 under Titel: Vort Papir og vakte den forudsagte Diskussion.

A. D. Jørgensen vil ikke blande sig i Diskussionen, men fremhæver, »at det Papir, som i de sidste 12—15 Aar er brugt af Administrationen i Godhed og Varighed ikke blot staar tilbage for tidligere Tidens, men endog efter nogle Aars Forløb stærkt nærmer sig Makulatur. Det er denne Ulempe, hvis Betydning sikkert ingen vil undervurdere, som det har været Opgaven at raade Bod paa.« Han fremhæver V. A. S.'s Opgave, »som han efter Sagkyndiges Dom i det Hele og Store har løst med paa-skjønnelsesværdig Omhyggelighed og Dygtighed.«

Gennem det forelagte Materiale og de gennemførte Undersøgelser blev det paavist, at meget af det danske Papir indeholdt betydelige Mængder Fyldestof, og det til den danske Administration bestemte Papir var det sletteste danske Papir. Samtidig paavistes da, at Avancen paa Papiret laa mellem 45 og 75 %. Undersøgelserne var for godt underbyggede til, at den fra Fagfolkernes Side rettede Kritik kunde forandre noget.

Resultatet af Kommissionens Overvejelser blev Oprettelsen af et Laboratorium til Kontrol med Statens Papir.

I 1889 blev V. A. S. udnævnt til Arkivsekretær og samme Aar flyttede han fra Smallegade 20, hvor han havde boet siden sit Bryllup, til Mariendalsvej 24, hvor han selv byggede en Villa for at faa bedre Plads til Bøger m. m. Han havde Slægtens Interesse for Jordbruget, havde i Smallegade haft Have og opdyrkede nu med Iver og Interesse sin egen

Have. Denne Haveinteresse delte han i høj Grad med Svigerfaderen, der holdt Græsted Præstegaardshave i høj Kultur.

I disse Aar gennemførtes Nyorganisationen af Arkivvæsenet med Oprettelsen af Rigsarkivet i 1889, og i Tilslutning hertil byggedes Provinsarkiverne (de senere Landsarkiver) i Viborg, København og senere Odense.

I 1892 udnævntes V. A. S. til Provinsarkivar i København. I 1889 havde han allerede faaet Pladsen tilbudt, men afslog den af Hensyn til sine Studier, der i saa høj Grad var knyttede til Hovedarkivet. Der blev saa Tale om at tage en ny Mand ind i Arkivet med det Resultat, at der ikke vilde blive Avancement for de yngre. Under Pres deraf lod V. A. S. sig overtale til at modtage Pladsen. Han beholdt den videnskabelige Understøttelse, som han paa Finansloven havde faaet gennem en Aarrække og forøvrigt bevarede lige til sin Død.

Til Arkivet var knyttet Embedsbolig. Ved Indretningen af denne kom han i skarp Konflikt med Arkitekten (Nyrop). Ministeriet maatte lægge sig imellem, det gav V. A. S. Ret, og Huset blev bygget nogenlunde efter hans Villa. Derimod lykkedes det ikke at forhindre, at Arkitekterne malede Stuerne med de tunge røde og blaa Farver, der den Gang var moderne og slet ikke kunde harmonere med Hjemmets grønne Møbler. V. A. S. mindedes altid med Bitterhed Konduktørens Udtalelser: De kan jo betrække Deres Møbler om, da De jo ikke faar flere kongelige Embeder. — Han skriver i et Brev: jeg samstemmer med Departementschef Asmussen, som i Fjor udtalte til mig, at arkitekter er de mest upraktiske mennesker af verden. — Denne lille Konflikt danner Forløberen for de langt større Konflikter, som V. A. S. senere skulde faa med Arkitekterne.

Villaen paa Mariendalsvej blev udlejet til og senere overtaget af Professor Ellinger, der var en gammel Bekendt af Familien. Han vil senere komme til at spille en betydelig Rolle for V. A. S.'s Gerning.

Ved Overtagelsen af Stillingen som Provinsarkivar blev V. A. S. stillet overfor den Opgave at organisere et Omraade indenfor Arkivvæsenet, der endnu var ret uopdyrket. Vi skal ikke her gaa ind paa, hvorledes han løste denne Opgave, eller hvorledes han fyldte sin senere Stilling som Rigsarkivar, men henvise til Rigsarkivar Linvalds Fremstilling af V. A. S. som Arkivtekniker og Organisator.

Kun i 7 Aar arbejdede V. A. S. paa Provinsarkivet, han søgte da bort paa Grund af Forholdet til A. D. Jørgensen. Denne Uoverensstemmelse omtales meget i den Arkiverne vedkommende Litteratur, hvorfor vi vil søge at finde en Forklaring.

Allerede før V. A. S. kom bort fra Hovedarkivet udtalte han, at han ikke var saa glad for Arbejdet der som tidligere. Forholdet mellem ham og A. D. Jørgensen er øjensynligt blevet mindre godt; Eleven er blevet for selvstændig.

Ved Aabningen af Provinsarkiverne har Spørgsmaalet om disses Lederes Kompetence ikke været klaret: var de selvstændige Ledere, eller skulde de arbejde under A. D. Jørgensens direkte Vejledning. Oprindelig har A. D. Jørgensen tænkt sig dette, og han har udtalt, at han blev nødt til at opholde sig længere Tid ved Provinsarkiverne for at lede Arbejdet. Der blev endog søgt en særlig Bevilling til ham i den Anledning, men Finansudvalget sendte Sagen tilbage med Bemærkning om, at man ikke kunde give en Embedsmand særligt Honorar for at udføre et Arbejde, der paahvilede ham, og Udvalget ønskede en Indstilling motiveret med hans litterære Arbejders Betydning.

A. D. Jørgensen kom da heller aldrig ud til Arkiverne for længere Tid, hans Kendskab til dem har kun været ringe; de forskellige Provinsarkivarer maatte selv arbejde med Stoffet. V. A. S. skriver:

»da han næsten aldrig sætter sin fod herude og endnu aldrig af egen drift har givet mig den mindste vejledning til bestyrelse af sagerne her. Men naar forholdet skal være saaledes, er det lige haardt nok ikke i nogensomhelst henseende at kunne vente sig nogen overbærenhed, især da jeg i sin tid i hovedarkivet holdtes udenfor al deltagelse i forretningernes ledelse og derfor er ganske uvidende om rigsarkivarens praksis, forretningsstil o. s. v. Jeg forsikrer Dem, at jeg aldrig aabner et brev fra hovedarkivet uden et stik i hjertet, idet jeg tænker, hvad er der nu paa færde, eller har jeg nu forset mig.«

De andre Provinsarkivarer har øjensynlig følt noget lignende. Arkivar Wad skriver mange Aar senere:

... jeg følte det i 1903 som et glædeligt Vendepunkt, da vi slap Jørgensens og Brickas 10-aarige Periode med de mange Drillerier og Tracasserier og nu kunde glæde os ved altid at finde Imødekommenhed og opmuntrende Anerkendelse.

V. A. S. har øjensynlig opfattet sin Stilling som en Arkivsekretærs og har i vid Udstrækning indberettet til Rigsarkivaren om Provinsarkivets Forhold, hvad der har vakt dennes Misfornøjelse, idet han i Virkeligheden ønskede, at Provinsarkivarernes Stilling skulde være selvstændig.

Dette bevirkede, at Arkivar Jespersen i Viborg blev trængt ud af sin Stilling, idet han — uden Vejledning — ikke kunde bestride denne. Jespersen havde været Herredsfuldmægtig og kom uden Forberedelse ind til Ledelsen af det første Provinsarkiv. I Meddelelsen fra Rigsarkivet

1901—1905 S. 90 har V. A. S. skrevet en Nekrolog over ham og vist, hvor vanskelig hans Stilling var, og hvor godt han trods alt kunde faa Arbejdet i Gang.

Denne Usikkerhed i Ledelsen fremkaldte Vanskeligheder med Hensyn til Spørgsmaal om Ansvar og Kompetence, og med Aaret 1896 indledes saa en Række betydelige Kampe.

Ved Spørgsmaalet om Ansættelse af nye Assistenten ved Arkivvæsenet blev V. A. S. overhovedet ikke taget med paa Raad, til Trods for at han skulde uddanne disse Unge, han hævdede, at han maatte have Lov til at prøve dem først, inden de kunde ansættes. Han skriver:

Rigsarkivaren tror i Modsætning til den A. D. Jørgensen, som jeg for 20 aar siden beundrede og satte saa uendelig højt, at man kan faa et paa maa og faa ansat personale i en stor og udviklet institution til at arbejde villig og godt ved magtsprog og udsigten til afsked, hvis der knys. Dette er for mig ligesom det saa ofte udtaltes af hin A. D. Jørgensen en stor vildfarelse.

Efter at hele Sagen var afgjort, kom A. D. Jørgensen ud til Provinsarkivet for at tale med V. A. S. om Sagen og bede om hans Mening; denne fik da Forstaaelsen af, at han bare havde at tiltræde de andres Mening.

Kendskabet til hele denne Sag læres af en Brevveksling mellem V. A. S. og Arkivar Kringelbach. Gennem lange Breve gør V. A. S. rede for sit Standpunkt, han ønsker at skrive for at klare Stillingen for sig selv, »jeg tænker bedst, naar jeg skriver.«

Kringelbach, der fremhæver V. A. S.'s Dygtighed til at uddanne de unge Assistenten, søgte at mægle mellem A. D. Jørgensen og V. A. S., der herom skriver:

Til Slut vil jeg endnu en gang forsikre Dem om min oprigtige taknemmelighed for den gode vilje, hvormed De har søgt at jævne forholdet mellem rigsarkivaren og mig. Det har, som jeg nok formodede, vist sig frugtesløst. Min stilling herude er til alle kanter fuld af modsigelser. Med det ansvar, som rigsarkivaren paalægger mig, og med de krav han stiller til mig, er det uværdigt af mig at tage mod en behandling, som passer for et kontorbud. Jeg har efter Deres indstændige anmodning udsat at gøre det skridt, som jeg omtalte i December; De har sat rigsarkivaren i kendskab herom, og han er et altfor godt hoved til ikke at vide, hvad han vil og hvad han gør. Der kan ikke være skygge af tvivl om, at hans sidste optræden tilsigter at trænge mig ud af arkivvæsenet, ellers er den ganske uforstaaelig.

Det er mig en gaade, hvorved jeg har forskyldt hans ganske forandrede behandling af mig. Han ved jo, at der ikke i hele vort Arkivvæsen findes nogen anden, der i højere grad end jeg straks fra første færd af har identificeret mine

interesser med arkivets og med institutionens udvikling og fremvækst, ligesom at jeg aldrig har skudt noget arbejde til side, som jeg mente kunde fremme denne (nu sidst bogbinderiets oplærelse af elever), selv om jeg derved fik mere at gøre end andre, og at jeg altid har været rede til paa hans minste vink at gaa paa saa godt som nogen. Han ved ogsaa, at der næppe har været nogen, som har set op til ham med mere beundrende hengivenhed end jeg. Hvorfor er det ham nu ligesom en fornøjelse at trampe paa mig?

Som angivet ovenfor havde V. A. S. allerede Aaret i Forvejen forstaaet, at han ikke kunde vedblive med at arbejde under A. D. Jørgensen, og han ønskede da at anvende sin juridiske Embedseksamen til at søge ud i et Embede som praktisk Jurist. Han begyndte i den Anledning at besøge Retterne i København for at lære Forhørsteknik, ligesom han ved Besøg i Aarhus studerede Forretningsgangen paa et Herredskontor paa Ning Herreds Kontor, hvor Broderen Frederik den Gang var ansat.

Hans Stilling som Arkivar blev ganske uudholdelig, da han i August 1896 modtog følgende Skrivelse fra Rigsarkivaren (den findes i V. A. S.' efterladte Papirer afskrevet af ham):

I Skrivelse af Gaars Dato har Direktør Herbst meddelt mig, at han af Dem har modtaget Underretning om, at der i Provinsarkivet henligger en Del falske og ægte Pengesedler fra Begyndelsen af dette Aarh. samt at der fra Deres Side intet vil være til Hinder for, at Møntsamlingen erhverver de Pengesedler, som den maatte ønske at erhverve.

Jeg skal i den Anledning nævne, at min Opmærksomhed alt tidligere var blevet henledt paa, at der i Aarsber. fra det st. kgl. Bibliothek 4. Bd. 5. H. S. CXXXV fandtes en Meddelelse om, at Bibliotheket af Dem »bl. a.« havde faaet »foræret« »Fragmenter af et Psalterium, fundet i et Bind« og »Fragmenter af en gammel dansk Kalender fra c. 1560«. Det maatte med Rette forundre paa den Maade at blive bekendt med en af Dem paa egen Haand truffen Disposition over Rigsarkivet tilhørende »Fragmenter«, som end ikke var omtalt i Deres Aarsberetning, og det maa rimeligvis paa udenforstaaende have gjort et ejendommeligt Indtryk saaledes at se en Afdeling af Rigsarkivvæsenet som selvstændig Disponent over for andre Institutioner. Naar jeg alligevel ikke den Gang omtalte denne Sag for Dem, var Grunden den, at jeg mente at kunne anse de nævnte Fragmenter som Rigsarkivet væsentlig uvedkommende, medens jeg kun havde ringe Lyst til atter at komme ind paa pinlige og ikke absolut nødvendige Kompetancespørgsmaal. Dette vil nu imidlertid ikke kunne undgaas overfor det Skridt, De har foretaget overfor Møntsamlingen, da det er mig uforklarligt, hvorledes De har kunnet anse Dem for berettiget til at tilbyde denne Afstaaelsen af Arkivalier, hvad enten det nu har været Deres Hensigt at foretage denne paa egen Haand saaledes som det er sket overfor Bibliotheket, eller De har haft i sinde paa et senere Trin at henstille Sagen til mig efter forud officielt at have meddelt Direktøren, at han i alle Tilfælde kunde gøre Regning paa Deres Medvirkning.

Jeg maa herefter anmode Dem om at afgive Beretning om, hvorvidt De fra Provinsarkivet har foretaget andre Afleveringer og da hvilke, til hvem og af hvilke Grunde, medens det samtidig paalægges Dem for Fremtiden at indhente Tilladelse til enhver saadan Aflevering, før der gøres Skridt til dens Iværksættelse.

Hvad nu den foreliggende Sag angaar, da bedes De oplyse, hvad det er for Sedler, der er Tale om, samt hvorledes de er indkommet i Arkivet; da det maa formodes, at de ligger som Bilag til Skrivelser, hvilke disse da ere og hvorledes det vilde stille sig med Hensyn til de paagældende Sagers fulde Oplysning, hvis de fjernes og afleveres.

A. D. Jørgensen.

Det er ganske uforstaaeligt, at en Embedsmand i A. D. Jørgensens Stilling har kunnet afsende en Skrivelse af denne Art, hvor han retter grove Beskyldninger og Insinuationer mod en underordnet Embedsmand, uden at denne har haft Lejlighed til at erklære sig i Sagen.

V. A. S. opsøgte straks Ministeren for at spørge, om han var nødsaget til at finde sig i denne Behandling og modtog Løfte om Støtte mod A. D. Jørgensen.

Af hans Svar til A. D. Jørgensen fremgaar nedenstaaende. Det skal dog først oplyses, at der paa V. A. S. Initiativ var oprettet et Bogbinderi paa Arkivet, hvor en ung Bogbinder Friis under V. A. S.'s Vejledning blev oplært i at reparere og præparere Arkivalierne til Indbinding eller Indpakning. Denne Institution fik en overordentlig Betydning for hele Arkivvæsenet, og der uddannedes her — som nævnt ovenfor — Bogbindere til Arbejdet andre Steder.

En Dag finder V. A. S. i Affaldskassen et Bogbind, der var dannet ved Sammenklæbning af forskellige Tryksager. Han tog det med sig, og det lykkedes at isolere de i A. D. Jørgensens Skrivelse omtalte Tryk. En Dag, da V. A. S. var paa det kgl. Bibliothek, viste han det frem her, og da Bibliotheket var interesseret derfor, overlod han det Papirerne. Der findes ikke udvekslet Skrivelser derom.

Sagen angaaende Pengesedlerne belyses af følgende Brev:

25. Juni 1896.

Hr. Museumsinspektør Hauberg

Idet jeg bringer i Erindring, at jeg tidligere har henledt Deres Opmærksomhed paa, at der i de her i Provinsarkivet bevarede Regnskaber for Roskilde Hospital blandt Bilagene henligger en Del falske og ægte Pengesedler fra Begyndelsen af dette Aarhundrede, skal jeg kun meddele, at den bekendte Samler Sagfører Andersen under et Besøg her har erklæret, at en her paatruffen Rigsdalerseddel fra 1814 med Gyldighed for Færøerne er en saa stor Sjældenhed, at han ikke tidligere har paatruffet dens Mage. Der er fra min

Side intet til Hinder for, at de nævnte Regnskaber gennemgaas og at Møntsamlingen erhverver de Pengesedler, som den maatte ønske at erhverve, men den endelige Resolution bør formentlig meddeles af Ministeriet efter Rigsarkivarens Indstilling.

Deres forbundne
V. A. Secher.

I sit Svar til A. D. Jørgensen fremhæver V. A. S. først, at de omtalte Tryksager var tilfældige Fund i kasseret Materiale. Han mente ikke, at det var Arkivet vedkommende; men skulde der endelig være sket en Fejl, saa kunde det formentlig opvejes ved, at Staten stadig var i Besiddelse af Trykkene.

Med Hensyn til Pengesedlerne saa havde han gjort interesserede opmærksomme paa deres Eksistens, som man altid gjorde, naar der var fundet noget, som man vidste maatte interessere bestemte Personer. Som det fremgaar af Brevet af 25. Juni har han aldrig tænkt paa at gaa bag Rigsarkivarens Ryg med Hensyn til Afleveringen. Han afviser dernæst med stor Kraft, at han paa anden Maade skulde have overskredet sin Competence med Hensyn til Afleveringer fra Arkivet.

Rigsarkivaren sendte Sagen til Afgørelse i Ministeriet, der udtalte, at der ikke i noget af de omhandlede Tilfælde var noget at bebrejde V. A. S.

I de samme Dage blev V. A. S. — d. 8. August — udnævnt til R. af D. Medens en Embedsmands Dekorerings i Almindelighed er et Spørgsmaal om Anciennitet, fik denne Udnævnelse sin særlige Baggrund derved, at den var sket paa Initiativ af Ministeriet selv og udenom A. D. Jørgensen. Den maatte nødvendigvis føles af V. A. S. som en betydelig Oprensning. Det fremgaar ogsaa af et Brev til Departementschef Asmusen, der havde sendt en Lykønskning og udtalte, at »vi begrundede vor Henstilling desangaaende særlig ved de forskellige Tjenester, De havde vist Ministeriet, og ved Deres videnskabelige Virksomhed.« I Brevet udtales:

Idag modtog jeg fra Kontorchef Stemann en privat Meddelelse om, at jeg d. 8. d. m. i Henhold til Ministeriets Indstilling var blevet udnævnt til R. af D. Det har ikke kunnet undlade at gøre et mægtigt Indtryk paa mig, at der saaledes fra Ministeriets Side i de samme Dage, som min nærmeste foresatte meddeler mig en Irettesættelse saa skarp, at den skulde synes at forudsætte en Forseelse af den alvorligste Art, er blevet mig en Æresbevisning til Del, paa hvilken jeg hverken efter mit Embedes Art eller min Anciennitet som Embedsmand kunde gøre Regning. Det maa være mig tilladt overfor Hr. Departementschefen at udtale min dybtfølte Taknemmelighed herfor. Jeg kan ikke gøre dette uden samtidig at udtale min varmeste Tak for al den Hjertelig-

hed og Venlighed, hvormed De stadig er kommet mig i Møde og for den udmærkede Støtte De nu i en Aarrække saa ofte har vist mig og mine Interesser og hvorved disses Gennemførelse ofte alene er lykkedes

Det var ogsaa i denne dramatiske August Maaned, at A. D. Jørgensen fik Paalæg dels om efter Forhandling med Provinsarkivarerne at tilstille Ministeriet Forslag til Instruks for Provinsarkivarerne og deres Forhold til Hovedarkivet, dels at indsende Forslag til Ændringer i den gældende Instruks for Rigsarkivaren. De fra Provinsarkivarerne indsendte Forslag og særlig det af V. A. S. udarbejdede gik ud paa at hævde og faa fastslaet Provinsarkivarernes størst mulige Selvstændighed og Uafhængighed af Rigsarkivaren. De vakte A. D. Jørgensens levende Misfornøjelse, fremkaldte en udførlig Indstilling, i hvilken han krævede sin Myndighed opretholdt og i modsat Fald erklærede at maatte søge sin Afsked. Resultatet blev den trykte Instruks for Rigsarkivaren af 16/12 1896, som A. D. Jørgensen erklærede sig fuldt tilfreds med.

V. A. S.'s Stilling overfor Rigsarkivaren var stadig af en saadan Art, at han maatte fastholde sit Ønske om at forlade en Stilling, til hvilken han havde følt sig saa fast knyttet. Han søgte da ud som Retsbetjent og fik 3. Maj 1897 Udnævnelse som Herredsfoged og Skriver i Lollands nørre Herred.

Ved en Afskedsfest i Hjemmet blev der af en repræsentativ Kreds fra Historikernes, Filologernes, Juristernes og Arkivarernes Side sagt, hvad han havde været for sit Fag, for hele den Kreds, der gennem Aarene havde søgt ham. I denne Kreds var kommet en Række kendte Mænd som Professor Wimmer, Dr. Kaalund, Professor Erslev, Professor Nyrop, General Tuxen, Professor Lassen, Dr. Møllerup, Dr. Villads Christensen, Professorerne Heiberg og Prytz og Oberst Flindt (Krebsens Vennekreds). Hertil kommer Kollegerne fra Arkiverne: Thiset, Grove, Wad, Hornemann, Saxild.

Af Udlændinge skal fremhæves Professor Pappenheim fra Kiel, en trofast Ven af V. A. S. fra Begyndelsen af Firserne, en trofast Ven af Danmark, som han naaede at besøge 25 Gange. — Dernæst kan nævnes: Dr. Taranger, Oslo, Rigsantikvar Hildebrand, Stockholm, Professor Brenner, Würzburg, Geheimerat Zimmermann, Wolfenbüttel m. fl.

Saa overtog »Teoretikeren« det praktiske Arbejde i et Herred. Den Vurdering, der er kommet frem af dette Arbejde, har været præget af Skepsis overfor Muligheden af, at en saadan Mand skulde kunne løse en saadan Opgave. Berlingske Tidende skriver typisk efter hans Død: . . . et Embede som han som den udprægede Teoretiker neppe var

voksen . . . Og saa sent som 1937 skriver Fr. Dahl: den praktisk-juridiske Virksomhed som Herredsfoged laa ogsaa mindre godt for ham.

Palle Rosenkrantz giver i den ovenfor citerede Artikel følgende Skildring af V. A. S.'s Overtagelse af Embedet:

Faa Mennesker har vel egentlig haft færre Forudsætninger for denne praktiske Virksomhed end han, og Undertegnede erindrer endnu tydeligt hans Overtagelse af Embedet. Secher ønskede forinden Overtagelsen en nøjagtig Registratur optaget over Embedets Arkiv — et Loftskammer paa Raadhuset, hvor en Bunke Skrammel henlaa i kaotisk Forvirring — og Amtmanden satte sig ned i en Lænestol i komisk selvopgivende Fortvivlelse over et Forlangende, der fremsattes for første Gang i hans lange Praksis. Secher blev ved sit, og først da det blev gjort ham klart, at Skramlet ikke lod sig registrere, endsige antegne nogenlunde i god Orden paa 14 Dage, og Amtmanden kategorisk havde erklæret, at han saa maatte blive siddende i Lænestolen i de 14 Dage, firede Secher af og gav en meget reserveret Erklæring om Overtagelsen . . .

Og saa tog han fat paa Herredet: »videnskabeligt«, systematisk paa en Maade, som ikke tidligere var set i dette Milieu, der er skildret af Palle Rosenkrantz i »Retsbetjente«. Her levede endnu Birkedommer Krans. En af denne Type var yderst irriteret over V. A. S. for hans Virksomhed, og da denne saa spurgte: hvad gør De da med Betlerne, svarede han: jeg lader Betjenten følge dem ud til Birkets Grænse.

V. A. S. uddannede sine Sognefogeder, der hidtil kun havde gjort liden Nytte, til at udføre virkelig Polititjeneste. De blev udstyrede med Uniformskasketter og gennemgik en nøje Instruction. Derved blev Kampen mod de den Gang talrige Betlere og mod Krybskytterne virksom. Herredet blev rensat, og det blev berygtet i disses Kredse.

Mange Aar efter anholdt Politiasistent R. Nielsen, der havde været ansat hos V. A. S. og paa dennes Anbefaling havde faaet Stillingen i Nordre Birk, et Par fulde Vagabonder i Hellerup. Nielsen kendte den ene og sagde til ham: Vi har nok set hinanden før. Næ, det mente han da ikke. — Jo det var nede paa Lolland. — Saa har det været i Nørre Herred, for der kunde man ikke være.

Brandvæsenet kom i Orden, Sprøjter prøvede, Branddamme oprensede, der blev udarbejdet Brandvedtægter. Ved hver Gaard fandtes de Spande, Stiger og Hager, der krævedes. Sprøjteøvelserne blev gennemført.

Lærlingekontrakter blev kontrollerede, Skudsmaalsbøger kom i Orden. Tilsynet med Skovene organiseredes. Gæstgiverierne kom under Kontrol, der kom Indskærpelse af Lukketiden, den offentlige Dans blev ordnet.

Næringsbeviser blev kontrollerede, Vægte og Lodder kontrolleredes, og Bissekræmmernes ulovlige Handel blev standset.

Sogneraadene fik Ordre til at passe Vejene godt.

Det var ikke underligt, at Befolkningen forbavsedes, ja forfærdedes. Klager sendtes til Amtet, anonyme Breve hobede sig op. Men snart lærte man at forstaa, at denne Herredsfoged arbejdede paa at gøre sin Pligt til det yderste, usnobbet og fordomsfri fulgte han de givne Retningslinier uden Hensyn til Rang og Stand. Og der kom Orden overalt i Herredet. Og dette skyldtes ikke mindst »Teoretikerens« praktiske Sans og dybtgaaende Kendskab til de mest forskelligartede Forhold.

Men derefter kom Tilliden. Ikke mindst de smaa i Samfundet søgte Herredsfogeden i Tillid til den Retfærdighedssans, han havde vist, og meget ordnedes i Stilhed paa Kontoret i Nakskov.

Da V. A. S. skulde forlade Nakskov, skrev Nakskov Tidende:

Dertil kommer, at Herredsfoged Secher altid i sin Embedsførelse har været og stræbt efter at være en retfærdig Dommer. Han kendte ingen Personanseelse. For ham var Tjenestekarlen lige saa god som Proprietæren. Havde den sidste forset sig, fik han sin Mulkt og sin Overhaling lige saa godt som den første. Derfor tror vi som sagt, at Befolkningen i det store og hele vil skilles med Sorg fra Herredsfoged Secher. Jo længere han levede herovre, des mere Respekt og Agtelse fik Beboerne for ham, des mere forstod de, at bag hans tit lidt haarde Ydre skjulte sig i Virkeligheden et godt, demokratisk Syn paa alle Mennesker og menneskelige Forhold. Lighed for Loven har været hans ledende Princip, det har han fulgt og for det skylder enhver Demokrat ham Tak.

En ung Pige, fra Herredet, der laa paa Diakonissestiftelsen sammen med en Slægtning af V. A. S. sagde om ham: det var en skrap Herredsfoged. Men Smaafolk kunde faa deres Ret; han holdt ikke med de Store.

Da V. A. S. i 1903 forlod Nakskov, overgav han Embedet til Amtmand Fabricius de Tengnagel, af hvem han ogsaa havde modtaget det. Overfor V. A. S.'s Hustru udtalte Amtmanden: Deres Mand er den første, der i min lange Embedstid har vist mig, hvad en dansk Herredsfoged kan og bør være.

Dette er den egentlige Dom over V. A. S. som praktisk Jurist.

Rigsarkivar A. D. Jørgensen døde 5/10 1897, altsaa kun $\frac{1}{2}$ Aar efter at V. A. S. var blevet Herredsfoged. Denne har aabenbart straks tænkt, at der vilde være Mulighed for ham til at komme tilbage til Arkivet, og han har søgt Ministeren. Efter dennes Opfordring har han udarbejdet en Oversigt over de Opgaver, der ventede den nye Rigsarkivar.

Han fremhæver i denne Fremstilling først A. D. Jørgensens Fortjeneste af at have brudt med de gamle Ordningsprincipper for Arkivalierne

og af at have gennemført en historisk Gruppering, saaledes at de Arkivalier, der var blevet til i Forbindelse med hinanden opstilledes sammen. A. D. Jørgensens Ide angaaende »Vejledende Arkivregistraturer« er i høj Grad original og genial.

Naar V. A. S. derefter gaar over til at tale om Opgaverne, finder vi allerede her en Oversigt over hans senere Arbejde. Han nævner:

- 1) Organisation af Provinsarkiverne og nøje Instruktion af Personalet.
- 2) Udarbejdelse af Kassationsplan for Provinsarkiverne.
- 3) Videreførelse af Ordningsarbejderne i Hovedarkivet.
- 4) Kontrol med og Uddannelse af Personalet. Han paapeger her, hvor forkert det er, at Assistenterne ikke gennem Arbejde i de forskellige Afdelinger faar et virkeligt Kendskab til Arkivvæsenet. I Tilslutning hertil nævnes Udarbejdelsen af en Haandbog i dansk Arkivvæsen.
- 5) Oplæring af Assistenterne i Affattelse af tjenstlige Skrivelser.
- 6) Gennemførelse af en Arkivprøve før Ansættelse i Arkivet.
- 7) Ledelse af Udgiverarbejdet.
- 8) Tilvejebringelse af ny Lokaler til Rigsarkivet.
- 9) Muligheden af Udskillelsen af Kongehusets Arkiv som et særligt Arkiv.

V. A. S. naaede ikke tilbage til Arkivet, idet C. F. Bricka blev foretrukket, til Trods for, at han som oprindelig bibliotheksuddannet kun havde Indsigt i en mindre Del af Arkivets Afdelinger.

Bricka døde imidlertid allerede d. 23/8 1903, og nu blev V. A. S. Rigsarkivar, men en Række gode Arbejdsaar var gaaet tabt. Og dette saa meget mere, som Bricka ikke havde været i Stand til at føre Arkivvæsenet frem, idet han — efter A. D. Jørgensens Sædvane — altid kun havde arbejdet i 1. Afdeling og ikke havde gennemgaaet nogen all round Arkivuddannelse. V. A. S. følte meget intensivt, at han havde mistet disse Aar, og det giver Forklaring paa, at han satte ind paa saa mange Punkter ved sit Reformarbejde i Arkivet.

Rigsarkivar Erslev sendte V. A. S.'s Hustru Meddelelserne fra Rigsarkiverne 1906—1915, og i et ledsagende Brev skriver han: . . . Dette lille Skrift, som er et Æresminde over Deres Mand . . . I Nekrologen over V. A. S. hedder det blandt andet:

. . . Han havde en arkivalisk Uddannelse saa bred og fyldig som ingen anden; han havde erhvervet sig et agtet Navn som Rethistoriker, han sad inde med grundig Kendskab til de nordiske Sprog og havde udfoldet en Virksomhed som Udgiver, der ikke blot var meget omfattende, men tillige betegnede væsentlige Fremskridt i Udgiverteknikken. Med brændende Iver kastede han sig over

sin nye Virksomhed, og i Arkivvæsenet afløstes den Ro, der havde hersket under Bricka nu af en ny Reformperiode. Hvad der udrettedes vil man kunne udlæse af det første Bind af de ny »Meddelelser fra Rigsarkivet« og af nærværende Tiaarsberetning. Betydningsfuld var ved Ordningsarbejderne især den strenge Gennemførelse af Hjemhørsprincippet, hvis Fremvækst paa dansk Grund Secher selv fremstillede, og i Arkivorganisationen Udslettelsen af det fra Geheimarkivtiden nedarvede Skel mellem 1. og 2. Afdelings Tjenestemænd og det stærkere Samvirke mellem Hovedarkivet og Landsarkiverne hans store Gerning i dansk Arkivvæsen har sat Spor, som ikke vil udslettes.

V. A. S. begyndte straks at arbejde paa en Udslettelse af Forskellene mellem Arkivets forskellige Afdelinger, mellem hvilke Samarbejdet havde været hemmet af en vis Jalousi. Provinsarkivarernes embedsmæssige Stilling blev hævet, ved at de ved kgl. Resolution 1904 2. Juni fik Rang i 4. Klasse Nr. 4. De havde oprindelig været ligestillede med Arkivsekretærer. Ved Lønreformen 1907 blev de ligestillede med Arkivarerne. Ved samme Lejlighed skiftede Navnet til Landsarkivarer (og Landsarkiver).

Herved havde V. A. S. skaffet disse selvstændigt arbejdende Mænd den Stilling indenfor Arkivvæsenet, som de fortjente, og som han selv havde savnet under sit eget Arbejde som Provinsarkivar, og Rigsarkivet havde een Chef og 5 ligestillede Afdelingschefer.

I 1915 skrev Arkivar Hornemann:

. . . og det er at bringe Dem en varm og oprigtig Tak for alt, hvad De har gjort for Landsarkivarerne og derigennem ogsaa for mig. De har hævet Stillingen socialt og pecuniært, indadtil og udadtil, og det kan vi aldrig noksom fuldtakke Dem for. Nu ved jeg godt, at det ikke blot er for vore blaa Øjnes Skyld, De har gjort det, men lige saa meget for Sagens Skyld, at denne Højnelse af Stillingen har ligget i Deres Program — at bringe alt paa sin rette Plads — fra første Færd, men jeg tager ikke Fejl i, at Det har været Dem en stor Glæde at kunne gøre det ogsaa for de tre levende Menneskers Skyld. Vi havde alle tre en Fornemmelse af, at det var med Feststemning, med lidt Stolt-hed, at De for faa Aar siden for eneste Gang fik os samlet ved Deres Bord . . .«

Straks fra Høsten 1903 begyndte saa V. A. S. en Omplacering af Personalet. Denne Ordning vakte megen Misfornøjelse hos adskillige, og navnlig følte det som en Degradation at komme ud paa Provinsarkivet fra Hovedarkivet; en Følelse som lidt efter lidt fortog sig, efterhaanden som de enkelte forstod det rigtige i den til Grund liggende Taktik, og det skete, at de mest misfornøjede senere ikke ønskede at flytte tilbage. Blandt de »omflyttede« finder vi Arkivsekretær Laursen, der kom ud paa Landsarkivet, hvad der sikkert har været af den største Betydning for ham i hans senere Gerning som øverste Chef.

Som nævnt ovenfor havde en Række af Arkivets Embedsmænd i tidligere Tid været hyppige Gæster i V. A. S.s Hjem. Da nu denne vendte tilbage som Rigsarkivar, viste det sig, at der ikke kom det samme venlige Forhold frem igen, hvad der formentlig hang sammen med de nye og »uroelige« Principper, der blev indført for Arbejdsfordelingen, og hvorved selv ældre Embedsmænd blev stillet overfor nyt og dem ukendt Arbejde.

Dette gjaldt vist i særlig Grad Arkivar Thiset, og da Sagen omtales af Erslev i Beretning fra Arkivet, maa det lige nævnes her. Thiset var som bekendt overordentlig kyndig i den ældre Adelshistorie, i Heraldik m. m. Men heller ikke han havde nogen egentlig Arkivuddannelse. Af V. A. S.'s efterladte Optegnelser fremgaar, i hvor høj Grad egentlig Lederarbejde og Kontrol med Assistenternes Arbejde faldt ham vanskeligt, og det var dette, der nu blev krævet. Det er forstaaeligt, at den ældre Mand da kunde føle sig forurettet. Men V. A. S.'s Stilling overfor Thiset maa ogsaa vurderes ud fra hans Kendskab til, at Thiset havde forsøgt selv at blive Rigsarkivar.

Angaaende de i disse Aar udførte Arkivararbejder, specielt Gennemførelsen af »Hjemhørsprincippet«, henvises til Rigsarkivar Linvalds Meddelelse.

Som Kuriosum kan nævnes, at V. A. S. fik den Ide at lade intellektuelle Fanger fra Fængslerne udføre Arbejde for Arkiverne, Udarbejdelsen af Navneregistre og lignende, som ellers ikke kunde have været udført.

Gennem Deltagelse i tyske Kongresser, hvor han ogsaa selv holdt Foredrag om dansk Arkivvæsen, søgte V. A. S. at skaffe Forbindelser i Udlandet; senere kom andre danske Arkivarer til at deltage i disse Møder.

Arkiverne i de andre nordiske Lande gennemgik i disse Aar en lignende Udvikling som det danske, og der kom i den Anledning Samarbejde i Gang. I 1906 ledsagede saaledes den norske Rigsarkivar Hertzberg V. A. S. paa hans Inspektionsrejse til Landsarkiverne, og i 1913 gentog det samme sig med Hertzbergs Efterfølger Korén. Omvendt rejste danske Arkivarer til Stockholm. I 1918 skriver Korén blandt andet til V. A. S. Hustru:

... Det er ganske kort Tid siden, jeg paany studerede et af hans Skrifter om Arkivvæsenet og paany havde det bedste Udbytte af hans Undersøgelser og Resultater. Han var en meget fremragende Forsker paa dette Omraade og vil længe blive mindet paa samme Tid, som hans Skrifter vil blive brugt og komme til fremtidig Nytte. Jeg vil altid beholde i Erindring hans Venlighed og velvillige Bistand i 1913 ved mit Besøg i Danmark

I Beretningen fra Rigsarkivet ser man, hvorledes V. A. S. kæmper for en Forstaaelse af Arkivernes Betydning for det praktiske Liv, og han viser Betydningen af at samle de forskellige Arkiver samme Sted.

Denne Fremhævelse af Arkivernes Nytte og den Beredvillighed, som V. A. S. viste, naar Hjælp søgtes, maa omtales lidt nærmere, idet Carl Behrens i sine Erindringer 1937 Side 192 taler om »denne Rigsarkivars usømmelige Færd. Han lagde af et ærligt Hjerte Forskningen saamange Hindringer i Vejen som muligt«. Behrens Vrede kommer af, at V. A. S. paa et givet Tidspunkt ikke vilde give Behrens Adgang til Kongehusets Arkiv, hvor der skulde findes nogle Breve af Hebbel. Disse Breve fik han mange Aar senere af Rigsarkivar Laursen.

Allerede i de unge Aar blev der lagt Beslag paa V. A. S.'s Hjælpsomhed fra mange Sider, og vi ser, hvorledes han paa sine Rejser søger at finde Materiale til A. D. Jørgensens Bog om Steno.

Da han blev Provinsarkivar, oplærte han med stor Taalmodighed forskellige Personer til at udarbejde Stamtavler for at kunne honorere de talrige Krav om Oplysninger, der netop i disse Aar stilledes fra Landsmænd i U. S. A. og specielt — af religiøse Grunde — fra Mormonerne. Hans egne Samlinger af personalhistorisk Karakter var paa stadige Vandringer mellem interesserede, der i stort Tal søgte ham privat.

Hvorledes hans Samlinger er blevet benyttet kan belyses gennem et Par Forord:

Carl Klitgaard: Hvetbo Herred. 1906: . . . og ikke ringere Tak skylder jeg Hr. Rigsarkivar Secher for den Liberalitet, hvormed Rigsarkivaren overlod mig til Afbenyttelse sin righoldige Samling Afskrifter o. l. vedrørende Herredets Historie samt for den Interesse Rigsarkivaren har vist mit Arbejde, bl. a. ved paa mange Maader at yde mig sin Vejledning . . .

Otto Jørgensen: Jens Jørgensen og Karen Kirstine Møller. Aarhus 1918: Ideen til dette Arbejde, som herved forelægges Familien, er undfanget af min tidligere Chef forhenværende Rigsarkivar Dr. jur. V. A. Secher, som i mange Aar har samlet paa Stof til en Slægtsbog over Slægten Jørgensen fra Følle . . . Naar dette Værk er bleven saa fyldigt og udførligt, kan jeg først og fremmest takke Dr. Secher derfor. Han har, indtil han blev syg, med stor Beredvillighed og Interesse hjulpet mig med Raad og Vejledning, hvorfor jeg bringer ham min hjerteligste Tak . . .

Et særligt oplysende Eksempel er A. Halling: Meine Vorfahren. Glückstadt 1905. Geheimrat Halling var Stadslæge i nævnte By og gav sig til at studere sin Slægt, der for en stor Del var dansk. Han henvendte sig da til V. A. S., der tog sig af ham og hjalp ham saaledes, at han blev i Stand til at udgive 2 store Bind om Slægten. Bogen tilegnes med

følgende Ord: Dem treuen Berater, dem unermüdlichen Forderer meiner Untersuchungen, Herrn Reichsarkivar Dr. jur. V. A. Secher in Kopenhagen in herzlichster Ergebenheit und Dankbarkeit gewidmet vom Verfasser.

En nulevende Professor i Historie skrev ved V. A. S.'s Afsked fra Arkivet: . . . det er da en Trang hos mig at sige Dem en oprigtig Tak for Deres Arbejde der (paa Arkivet) og særlig for al den Imødekommehed og Velvilje, De har vist mig personlig under mine Studier.«

I sin Nekrolog over V. A. S. skriver Professor J. Jørgensen i denne Forbindelse: Mod den, der søgte Hjælp og Vejledning hos ham i faglige Spørgsmaal var han altid interesseret og imødekommende, og selv en flygtig Samtale med ham kunde ikke andet end efterlade Indtryk af en bevaget og ejendommelig Personlighed.

Professor Pappenheim i Kiel karakteriserer ham paa følgende Maade: Die vornehmste Auffassung von den Aufgaben eines Archivleiters traf bei ihm mit persönlicher, nie versagender Hilfsbereitschaft zusammen.

V. A. S.'s Interesse for Fremme af historisk Forskning gav sig ogsaa Udslag i hans Medvirken til Stiftelsen af Dansk historisk Fællesforening. Ved Foreningens 25 Aars Jubilæum hædredes hans Minde som Stifter. I hans Nekrolog i Foreningens Tidsskrift (af K. Fabricius) hedder det: det tør sikkert siges, at Foreningen ikke var kommet i Gang uden hans Initiativ.

Den største administrative Opgave som V. A. S. kom til at løse som Rigsarkivar, var Fremskaffelsen af nye Lokaler til Hovedarkivet.

Gennem mange Aar havde man arbejdet paa at erstatte de gamle og yderst uheldige Arkivbygninger med nye, men først de store Ombygninger paa Slotsholmen i Begyndelsen af Aarhundredet med Fuldførelsen af det kongelige Bibliotheks nye Bygning, Vedtagelsen af Genopførelsen af Kristiansborg m. m. skabte Mulighed for de meget ønskede Reformers.

Med en overordentlig Energi optog V. A. S. Arbejdet. Hans praktiske Sans og hans Kendskab til Haandværkets Detailler gjorde det muligt for ham selv i stor Udstrækning at deltage i Planlæggelsen af de nye Bygninger og specielt af deres Indretninger efter de mest praktiske Principper.

Sagen blev dog først gennemført efter meget voldsomme Diskussioner, der dannede Udløbere for alle de Vanskeligheder, der havde været ved Bestemmelsen af, hvem der skulde bygge det nye Slot. Slotsarkitekten Thorvald Jørgensen kastede sig ud i en voldsom Polemik mod V. A. S. og ganske det samme Angreb blev ført i Rigsdagen af Professor Ellinger.

Sagen blev dog endelig gennemført ved Loven af 27. Maj 1908. Rigsarkivet skulde overtage den gamle Bibliotheksbygning, af hvilken kun Murene blev bevarede. Den indeholdt Frederik d. 3.'s Bibliotheksal, og V. A. S. var meget virksom ved Gennemførelsen af Overflytningen af Salen m. m. til Musæet paa Koldinghus.

Mange Vanskeligheder skulde overvindes, inden Bygningens Afslutning. Det vigtigste var Spørgsmaalet om Vinduer, idet V. A. S. krævede det dobbelte Antal Vinduer af hvad der var i den gamle Bygning. Først gennem en særlig nedsat Kommission lykkedes det at gennemføre dette Krav.

I Meddelelsen fra Rigsarkivet 1906—1915 er Bygningens Historie skildret, og der er givet en Beskrivelse af dens Indretning. Det hedder her: Rigsarkivets Indre, paa hvis praktiske Indretning Rigsarkivaren havde sat en umaadelig Sum af Overvejelse og Arbejde ind, vandt hos alle stor Anerkendelse. I Efteraaret 1912 kunde de nye Lokaler regnes for at være færdige.

Et Punkt maa lige nævnes, nemlig det økonomiske. V. A. S. administrerede altid Statens Penge med den største Forsigtighed og Økonomi, og dette var i særlig Grad Tilfældet med dette store Bygningsarbejde, hvorved betydelige Beløb sparede for Staten.

I Rigsarkivet er ophængt et Marmorrelief af V. A. S. udført af R. Bøgebjerg.

I 1910 fik V. A. S. det første Anfald af den Sygdom, der skulde blive hans Død (Thrombosis cerebri). Han fik et Anfald senere og efter et 3. Anfald i Julen 1914 vendte han ikke mere tilbage til Arkivet. Han søgte og fik sin Afsked d. 11. November 1915 med Aarets Udgang.

Ved sin Afgang modtog V. A. S. Tak fra mange Sider og ikke mindst fra hans Elevers Side. Vi har omtalt Udtalelser af de 2 Landsarkivarer Hornemann og Wad. Hans første Assistent fra Landsarkivet Saxild, der senere blev Arkivar i Viborg, skriver:

... Med Sorg har jeg set, at Deres Helbred har nødt Dem til at tage Afsked fra den Stilling, De omfattede med saa stor Interesse og havde saa mange Evner til at beklæde. Deres Overlegenhed som Arkivmand var saa afgjort, at enhver bøjede sig derfor, og den vil blive savnet haardt, naar De har trukket Dem tilbage. Mig har De jo lært hver den Stump som jeg kan, og Dem kan jeg ogsaa takke for den Interesse for Arkivarbejdet som saadant, som jeg kan glæde mig ved at have. De havde den Indsigt at kalde de Evner, jeg skulde bruge, i Gevær, saa at jeg slap for at føle mig som en der bare sad og hævede Gage for et kedsommeligt Arbejde, men kunde føle Glæden ved det Arbejde jeg havde under Hænder. Alt det kan jeg ikke takke Dem nok for, og den Tak hører først op med mig selv. . . .

Som det vil fremgaa af mange Steder i det foregaaende, opfattede V. A. S. Stillingen som Arkivar som en Fagstilling, der kræver ganske bestemt Uddannelse og bestemte Forudsætninger. Det var ham derfor magtpaaliggende, at det blev en Arkivmand, der blev hans Efterfølger, og sammen med sin Afskedsbegæring indsendte han en Skrivelse til Ministeriet, hvori han gjorde Rede for dette Standpunkt og anbefalede Arkivar Laursen som sin Efterfølger.

Paa det Tidspunkt havde Professor Erslev imidlertid forlængst sat sig i Bevægelse for at kunne overtage Embedet. Han havde opsøgt V. A. S.'s Søn for gennem denne »som Søn og Læge« at kunne faa de bedste Oplysninger om Tidspunktet.

Da Erslev blev Rigsarkivar sendte V. A. S.'s Hustru ham paa begge Vegne en Lykønskning. I Erslevs Svar hedder det:

... Det spiller da en stor Rolle for mig at høre, at min Indtræden i Rigsarkivet modtages venligt af Deres Mand, lad end være at den er i Strid med hans Doktriner, som jeg endda i Princippet selv anerkender. Naar jeg overhovedet tør vove at gøre Springet, er det dog først og sidst, fordi Deres Mand har bragt Rigsarkivet paa ret Køl og ind i en Skure, hvori jeg blot skal fortsætte, især da paa Omraader, der ligger mig fjernest, Hovedarkivet i Forhold til Administrationen og Landsarkiverne. Jeg vil da i den ikke meget lange Virketid, som jeg tør paaregne, kunne forsvare især at vende mine Tanker mod Første Afdeling og Udgivervirksomheden, som forstaaeligt nok er traadt lidt i Skygge under Deres Mands stærke Optagethed af at skaffe Arkivet den nye Bygning ...

V. A. S. blev i 1909 udnævnt til »utlandsk ledamot« i Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien i Stockholm, i 1912 til det samme i Göteborgs Kungl. Vetenskaps och Vitterhets Samhälle. Han blev R. af D. 1896, Dbmd. 1908, og K₂ i 1910, i 1913 Stor Komthur af Grifordenen.

I 1905 blev V. A. S. Medlem af Bestyrelsen af Taubers Mindelegat fra Aalborg Skole, hvad han — i Mindet om sine Skoledage — satte megen Pris paa.

I Aarenes Løb var han Medlem af en Række Kommissioner. Særlig indenfor Kommissionen angaaende Lens, Stamhuses og Fideikommissgodrs Overgang til fri Ejendom udførte han et betydeligt Arbejde.

V. A. S.'s sidste Leveaar blev overordentlig svære paa Grund af den fremadskridende Hjerneødelæggelse. Han passedes med en aldrig svigtende Omhu af sin Hustru. Indtil hans sidste Dage besøgte han af Vennen fra Skolen, fra »Krebsens Vennekreds« og gennem hele Livet Professor K. Prytz.

V. A. Secher døde stille d. 8. September 1918. Hans Urne er nedsat paa Kirkegaarden i Græsted, hvor hans Hustrus Hjem havde været.

Marmorrelief i Rigsarkivet
udført af R. Bøgebjerg.

V. A. Secher som Arkivmand.

Af Axel Linvald.

Til foranstaaende Biografi — skrevet af en Søn om sin Fader — har Overlæge, Professor Knud Secher anmodet mig om at føje en Skildring af V. A. Sechers Gerning som Arkivmand. Jeg har med saa meget større Tilfredsstillelse opfyldt hans Ønske, som Tiden synes mig inde til at give en Vurdering af Sechers Indsats, og jeg mener at sidde inde med Betingelser for at løse Opgaven. Jeg er ham paa eengang tilstrækkeligt fjern til at være upaavirket af Samtidens Bedømmelse og dog saa gammel, at jeg har arbejdet under hans Ledelse — min Ansættelse i Rigsarkivet fandt Sted i Sechers Embedstid — har desuden kendt næsten alle hans Medarbejdere og under mangeaarigt Samarbejde med dem haft Lejlighed til at drøfte hans Betydning og Livsgerning.

A. D. Jørgensen var Arkivvæsnets store Organisator, som skabte dets Grundlag og optrak alle Hovedlinier — mere i Kraft af genial Intuition end ud fra theoretisk Viden, derfor jævnlig inkonsekvent i sine Principers Gennemførelse, svingende i sine Interesser og pludselig i sine Indskydelser. I Sammenligning med A. D. Jørgensen var Secher utvivlsomt en »fattigere« Natur, men til Gengæld mere logisk i sin Tankegang, mere omfattende i sine Kundskaber og derfor ogsaa i Stand til at gøre A. D. Jørgensens Ideer til Virkelighed. Saa længe de to Mænd arbejdede sammen, udfyldte og supplerede de hinanden. En Ulykke, men af de

uundgaaelige, at gensidig Magtlyst og Selvstændighedsfølelse skabte en Modsætning — paa begge Sider præget af Smaalighed — som omsider førte til et Brud. For Secher var det tillige uheldigt, at hans mange gode Egenskaber, baade menneskelige og faglige, var i den Grad drevet paa Spidsen, at de ikke kom til deres Ret. Sikkert nok var det ogsaa en Svaghed, at han i sin Iver for at gennemføre Reformen paa alle Omraader stillede sig selv og sine Medarbejdere saa mangfoldige Opgaver, at adskillige af dem maatte ende som blotte Tilløb.

Overlæge, Professor Secher har gjort mig bekendt med Koncepten til en omfangsrig Skrivelse, i hvilken hans Fader, efter en Samtale med Kultusminister Sthyr, aabenbart under Vakancen efter A. D. Jørgensens Død i 1897, har fremstillet de Principper, som efter hans Opfattelse burde lægges til Grund for Rigsarkivets Ledelse, og for de Opgaver, som krævede deres Løsning. Sammen med hans store Afhandling: »Om Proveniens (Hjemmehørs-)princippet som Ordningsregel i de danske Statsarkiver« (Medd. f. Rigsark. I, 191 ff.) giver Skrivelsen Oplysning om de Forhaabninger, hvormed Secher seks Aar senere tiltraadte Stillingen som Rigsarkivar. Baade Afhandlingen og Skrivelsen indeholder en skarp, i mange Henseender rigtig, men dog ikke fuldt retfærdig Vurdering af Rigsarkivets tidligere Arbejde og Ledelse. Navnlig bliver der i det følgende Anledning til at omtale et Hovedpunkt i Bedømmelsen af A. D. Jørgensens Indsats. Foreløbig er der Grund til at fremhæve, at Secher — paa et Tidspunkt, da Bitterheden mod hans tidligere Chef maatte være særlig levende — har givet A. D. Jørgensen det Lov, at han utvivlsomt havde »udrettet mere i vort Arkivvæsen, end nogen Arkivar før ham«, at han havde »tilegnet sig alt, hvad vi den Gang her besad af Arkiverfaring og dertil uddannet et nyt System«. Mere end eengang baade i Skrivelsen og i Afhandlingen, benytter han Prædikaten »genial« om sin Forgænger. Beskedent — og ogsaa rigtigt — fremhæver han i Skrivelsen til Ministeren, at hans Arbejdsprogram »ligger inden for Konsekvenserne af de ejendommelige og ganske originale Tanker, efter hvilke A. D. Jørgensen satte Reformen af det danske Arkivvæsen i Gang«.

I seks forskellige Punkter kan man sammenfatte Sechers Ønsker: Tilvejebringelsen af nye Lokaler for Rigsarkivet.

Større Aktivitet i Ordningsarbejderne, baade Hovedarkivets og Landsarkivernes, en mere konsekvent Gennemførelse af Proveniensprincippet og som Grundlag for Arbejdet Tilvejebringelsen af en »Haandbog i Arkivkundskab«.

Først og sidst en bedre Uddannelse af det samlede Personale og virksom Kontrol med dets Arbejde. I højere Grad end tidligere skulde ældre og yngre Tjenestemænd indøves i Proveniensprincippet, erhverve Viden om Administrationens Historie, og gennem Arbejdet i Rigsarkivets forskellige Afdelinger og Fonds, baade i »Første« og »Anden« Afdeling og i et Landsarkiv, tilegne sig Kundskab i samtlige Grene af Arkivvæsnets Praksis. Inden deres faste Ansættelse burde de underkastes en særlig »Arkivprøve«, og allerede som Assisterter deltage i Affattelsen af tjenstlige Skrivelser.

Udarbejdelsen af en samlet Plan for Arbejdet i Landsarkiverne og af Kassationsplaner for deres forskellige Fonds. I Modsætning til A. D. Jørgensen benægter Secher, at hele Aktrækker kan tilintetgøres, naar blot Protokollerne er i Behold.

Endelig Opstilling og Gennemførelsen af nye Principper — udformet i Overensstemmelse med Videnskabens Fremskridt — for Rigsarkivets historiske Udgifterarbejder.

I de 17 Aar, fra 1875—92, da Secher var A. D. Jørgensens nærmeste Medarbejder, først i »Kongeriget Arkiv«, siden i Geheimarkivet, har han paa mange Maader ydet en selvstændig Indsats, bl. a. under Ordningen af Kancelliarkivet og den dermed følgende Udarbejdelse af »Vejledende Arkivregistraturer I«, desuden (i 1886) som Sekretær for Kommissionen om Statens Papirforbrug, der medførte en Forbedring af den hele Papirfabrikation. Alligevel maa dette Tidsrum betegnes som Sechers »Læreaar«, i hvilke han under stadige Samtaler med A. D. Jørgensen blev fortrolig med dennes Tankegang og nød godt af hans sprudlende Idérigdom. Varig og blivende Betydning fik hans Virksomhed som Chef (1892—97) for det nyoprettede Provins-(Lands)arkiv for Sjælland og — efter Interregnet som Herredsfoged — som Rigsarkivar og Leder af det samlede danske Arkivvæsen (1903—1915).

Tit og ofte, i bevidst Reaktion mod Forgængerne, hævdede Secher, at Arkivvæsnet var et Led i Administrationen og derfor havde som vigtigste Opgave at tilvejebringe og lægge til Rette de Oplysninger, der var nødvendige i det daglige Statsstyre. I et velleddet Arkiv, paastod han, maa alle Ordningarbejder tage Sigte paa denne Virksomhed. Sikkert nok har Arkiverne dette Formaal og har derigennem væsentlig Betydning for Forvaltningen; sikkert nok kræver denne Gerning betydelig Opmærksomhed og medfører Forpligtelser. Alligevel vil alle i vore Dage være enige om, at Arkiverne først og fremmest er videnskabelige Institutioner, som tjener Udforskningen af vor nationale Historie. Fastholder

man dette Synspunkt — og for saa vidt underkender Sechers Betragtning — skal det gerne indrømmes, at han med god Grund har gjort Embedsmyndighederne opmærksom paa den Nytte, som de kan drage af Arkivernes særlige Viden og Erfaring, og ogsaa indenfor selve Institutionen har øvet en Indflydelse, hvis Virkninger spores den Dag i Dag. Hans Praksis — bør det tilføjes — har desuden altid været mere forstaaende end hans theoretiske Betragtninger. Langt de fleste, i Virkeligheden næsten alle, Ordningsarbejder, han satte i Gang, har først og fremmest haft Betydning for den historiske Videnskab. Ogsaa paa anden Maade har han som Arkivmand virket fremmende paa historisk Arbejde. Mangen Faghistoriker var i hans Dage tilbøjelig til at lade haant om jævne Folks Interesse for deres Familiers Fortid. Udfra sin almindelige demokratiske Indstilling — og ikke alene, fordi han som Jurist havde Blik for Sagens praktiske Betydning — havde Secher en rigtig Følelse for de Værdier, der indvindes, naar ogsaa Menigmand føler sig som Led i Slægtens lange Kæde. For en væsentlig Del skyldes det Sechers Eksempel og Virksomhed, at Statsarkiverne siden hans Tid har været Midtpunkter for en omfattende personalhistorisk og genealogisk Forskning.

Om Sechers Arbejde for Rigsarkivets Byggesag kan der skrives en selvstændig Afhandling. Til syvende og sidst bliver det hans Fortjeneste at have gjort Ende paa en Tilstand, som for længst var blevet uholdbar, og at have skaffet Rigsarkivet Lokaler, der yder virkelig Sikkerhed for vort Folks historiske Overlevering. Bygningen har Mangler, men har vist sig at svare til sit Formaal. Den er præget af Sechers Sparsommelighed og ukunstneriske Indstilling, men rummer til Gengæld adskillige praktiske Finesser, som skyldes hans Omtanke og utrættelige Iver. For Bygningens væsentligste Mangler har han intet Ansvar. Ingen kunde vide, at Krigstidens og Efterkrigstidens voksende Administration i Løbet af altfor kort Tid vilde tilbejbringe saa omfattende Arkivmasser, at Pladsen hurtigt blev beslaglagt. Ligesaa lidt kunde det forudses, at Luftvaabenets Udvikling vilde gøre det betænkeligt at bevare Rigsarkivet paa den lille Slotsholm i umiddelbar Forbindelse med det civile og militære Centralstyre. Den, der skriver disse Linjer, er i hvert Fald i Tvivl om, hvorvidt det ikke havde været heldigere — og en Løsning efter større Fremtidslinjer — at gennemføre Rigsarkivets Deling i et mindre Administrationsarkiv i umiddelbar Forbindelse med Ministerialbygningerne, og et stort og stadigt voksende historisk Arkiv, med tilstrækkelige Udvidelsesmuligheder og opført i passende Afstand fra Centralstyrelsen.

En Sammenligning mellem Sechers Livsværk og hans oprindelige Arbejdsprogram lægger for Dagen, at mange Opgaver forblev uløste. Saaledes gaar det for de fleste Mennesker. En »Haandbog i Arkivkundskab« fik han aldrig tilvejebragt — men dog en Række højst værdifulde »Bestemmelser for Ordning, Registrering og Opstilling af Arkivalier« (Medd. f. Rigsarkivet I, 241 ff.) — saalidsom en samlet Plan for Landsarkivernes Ordningsarbejder. Med Udarbejdelsen af Kassationsplaner blev det ved Tilløb, som har været uden Betydning. Uheldigere var det, at Rigsarkivets Udgiverarbejder — som det er A. D. Jørgensens store Fortjeneste at have pustet nyt Liv i — gik næsten fuldstændig i Staa. Paa det litterære Omraade er det Sechers væsentligste Fortjeneste at have indledet den ny Række »Meddelelser fra Rigsarkivet« og givet dem en Form, som de senere har bevaret. I Theorien hævdede Secher, at Rigsarkivet burde være ivrigt for at indsamle Privatarkiver. I Praksis staar hans Virksomhed i denne Henseende langt tilbage for A. D. Jørgensens, hvis hele udadvendte Personlighed og mange Forbindelser i den politiske og litterære Verden gav ham særlige Betingelser for at løse denne Opgave.

Til Gengæld kan der nævnes adskillige Reformers, som det er Sechers Fortjeneste at have iværksat, og Omraader, paa hvilke han har givet frugtbare Impulser. At Rigsarkivets Læsesal næsten straks efter Sechers Tiltrædelse holdtes aaben Aaret igennem og i 6 Timer om Dagen, kan synes smaat, men er dog et Vidnesbyrd om hans Forstaaelse af Tidsaanden. Med Bestemmelsen om, at Provins-(Lands)arkivarerne skulde være til Stede, naar Embedsskifter finder Sted, gav han Arkivvæsenet Haand i Hanke med de lokale Embedsarkiver og indledede en Udvikling, som allerede er i Færd med at føre til virksomt Tilsyn med Arkiver, der endnu ikke er blevet afleveret. Ligeledes er det Sechers Fortjeneste i Samarbejde med Landsarkivar Gerh. Hornemann at have sat Fart i Konserveringen af skørnede og beskadigede Arkivalier. I god Overensstemmelse med sin Interesse for slægtshistoriske Studier — og samtidig for at gøre Landsarkiverne ligestillede med Hovedarkivet — sørgede han for at optage udførlige Oplysninger om deres Ordningsarbejder i »Meddelelser fra Rigsarkivet«. Ganske vist fik han kun i ringe Grad tilvejebragt Vejledninger til Benyttelse af forskellige Arkivfunds med Oplysninger om Embedsmyndighedernes Kompetence og Forretningsomraader, saa lidt som Studievejledninger med Meddelelser om Kildemateriale og Anvisninger til dets Udnyttelse. Rimeligvis skyldes det Ideer, han har udkastet, men ikke virkeliggjorde, at den paa hans Forslag stiftede »Historisk Fællesforening« efter hans Død har

givet sig i Lag med Løsningen af disse Opgaver. For Rigsarkivets Vedkommende kan alene nævnes den (i Medd. f. Rigsarkivet I, S. 269 ff.) publicerede Vejledning til at opsøge og udnytte Arkivalier om Afløsning af Tiender etc. Det vidner ogsaa om Sechers Lydhørhed overfor Arkivvæsnets Fremtidsopgaver, at han havde Forstaaelse for Betydningen af en Undersøgelse og Indsamling af yngre og ældre Handels- og Industriarkiver. Den, der skriver disse Linjer, erindrer endnu, hvorledes Secher i 1913, da jeg drog ud paa en stor Udenlandsrejse, gav mig til Opgave at have Opmærksomheden henvendt paa dette Spørgsmaal og bl. a. paalagde mig at undersøge Erhvervsarkivet i Köln.

Alle Sechers nærmeste Forgængere arbejdede ud fra hjemlige Forudsætninger og havde ringe Interesse for Udlandets Arkivforhold. Naar A. D. Jørgensen gennem sit storslaaede Initiativ førte dansk Arkivvæsen ind paa Baner, som svarede til de store Kulturlandes, skyldtes det en genial Intuition og ikke Kendskab til fremmede Erfaringer. Secher, som tilhørte en Generation, der paa alle Omraader var opsat paa at føre nye Kulturstrømninger ind over vort Land, har Fortjeneste af at have røgtet denne Opgave indenfor Arkivvæsenet. Ikke blot var han ivrig for at styrke Forbindelserne med de norske og svenske Rigsarkiver og dissers Ledere (Hertzberg, Koren og Emil Hildebrand); større og varigere Betydning fik Sechers Tilknytning til tysk Arkivteori og Arkivpraksis. Gang efter Gang deltog han i tyske Arkivarmøder og sørgede for, at ogsaa andre af Arkivets Embedsmænd blev i Stand til at foretage lignende Rejser. Han holdt personlig Foredrag om Arkivvæsenet i Norden, men var navnlig ivrig for at udnytte indvundne Erfaringer til Gavn for hans egen Institution.

Det er ovenfor nævnt, at Secher fandt Arkivmændenes Uddannelse utilstrækkelig. Selv om han i nogen Grad har undervurderet Forgængeres og Samtidiges praktiske Erfaringer — som jævnlig erstatter Manglen paa metodisk Viden — kan det ikke være Tvivl underkastet, at han paa dette Omraade har øvet en Gerning, af hvilken Arkivvæsenet stadig høster Fordele. Allerede som Provins-(Lands)arkivar lagde han pædagogiske Interesser for Dagen og øvede Indflydelse paa de øvrige Landsarkivarers arkivalske Arbejde. Som Rigsarkivar var det sikkert hans Ønske — som Tilfældet var bl. a. i de prøjsiske Statsarkiver — at gøre endelig Ansættelse afhængig af en omfattende Arkivprøve. I Praksis blev det dog kun til en Undersøgelse af Kandidaternes Færdighed i Skriftlæsning. Adskilligt mere har det betydet, at Secher fik gennemført — hvad der siden hans Tid har været en faststaaende (undertiden noget

slapt anvendt) Regel, at yngre videnskabelige Arkivmænd maa gøre Tjeneste i begge Arkivafdelinger og tillige et Par Aar i et Landsarkiv. Med Rette hævdede Secher, at alene en saadan »Turnus« sikrer alsidig Viden om den samlede Arkivvirksomhed. I særlig Grad var det ham magtpaaliggende, at Uddannelsen tog sin Begyndelse i den saakaldte »Anden Afdeling«, hvis yngre og mere fuldstændige Arkivfonds giver bedre Betingelser for at erhverve Kendskab til Administrationsordningen, og under hvis daglige Arbejde Arkivets nære Forhold til Statsforvaltningen bliver indlysende. Med mere blandede Følelser oplevede hans Underordnede, at han i alle Enkeltheder øvede Kontrol med deres Ordningsarbejder, fremsatte Kritik og gav Anvisninger. Ganske sikkert var Princippet rigtigt — før hans Tid fik Arkivmændene i altfor høj Grad Lov til paa eget Ansvar at vandre videre ad selvbestemte Baner — og hans Hensigter de bedste. I det daglige Samarbejde voldte det dog Friktion og Bitterhed, at Secher manglede Evnen til at lede med Læmpe, og jævnlig gav sin Kritik en unødig saarende Form. Kun i ringe Grad forstod han, at det ofte har større Betydning at udnytte Medarbejderes Fortrin end at rette deres Mangler. Samtidig medførte hans Grundighed, at han i for høj Grad ønskede at være med i det daglige Arbejde, var tilbøjelig til at ofre Petitesser en uforholdsmæssig Opmærksomhed, og saaledes bærer sin Del af Ansvaret for en »Omhyggelighed«, der ikke har vist sig gunstig for Arbejdernes Afslutning. Har »Skolen« været haard og haft sine Mangler, er Tiden paa den anden Side inde til at erkende, at den i det lange Løb har været til Arkivvæsnets Fordel.

I mangfoldige Arkivfonds satte Secher Ordningsarbejder i Gang, summariske og derfor mere overskuelige i Militærstyrelsens forskellige Kollegier, grundigere, og derfor mere tidsrøvende, i Tyske Kancellis indenrigske Afdeling, i Udenrigsstyrelsens ældre og yngre Arkivafdelinger, i Rentekammerarkivet og i Danske Kancellis Arkiv. Sikkert nok har Secher — i Overensstemmelse med sin Natur — været tilbøjelig til at sætte for mange og for store Arbejder i Gang paa samme Tid. Følgen er ogsaa blevet, at næsten ingen af dem er blevet afsluttet, og at alle hans Efterfølgere med Længsel har imødeset Tidspunktet, da ogsaa de kan forsvare at stille deres Medarbejdere nye Opgaver. Lige saa sikkert er det dog, at V. A. Secher i Kraft af sin overordentlige Viden, og fordi Tidens nye Arkivprincipper saa at sige »var gaet ham i Blodet«, har haft særlige Betingelser for at tilrettelægge de mest forskellige Ordningsarbejder. Næsten paa alle Omraader har hans Initiativ vist sig frugtbar, og har han optrukket Linjerne, hvorefter Arbejdet udføres. For Tyske Kancellis udenrigske Afdeling, hvis Ordning allerede var i Gang

ved hans Tiltrædelse, blev der udarbejdet en ny og mere nuanceret Ordningsplan. Med Hensyn til Kancelliets indenrigske Fonds, som delvis var forsøgt ordnet paa Grundlag af utilfredsstillende Realprincipper, valgte Secher den sikkert rigtige Udvej at oplede gamle Registraturer fra det 18. Aarhundrede — hvis Eksistens var gaaet i Glemme — for paa dette Grundlag at søge den oprindelige Ordning rekonstrueret. Lige saa fortjenstfuldt var det, at Secher opløste den af A. D. Jørgensen i Modstrid med hans egne Principper oprettede »Politisk Samling« og fordelte dens Indhold mellem de forskellige Embeds- og Privatarkiver. Mere tvivlsom var Nødvendigheden af en gennemgribende Omordning af Rentekammerarkivet og af Danske Kancellis Arkiv, som han ogsaa har sat i Gang. Over begge Arkiver eksisterede i hvert Fald Registraturer — over Danske Kancelli hans egen fortræffelige Fortegnelse fra 1886 — som var saa brugbare, at deres Afløsning kunde stilles i Bero, indtil andre og mere paakrævede Opgaver var løst.

Det er ikke V. A. Secher, som i Danmark har indført Proveniensprincippet som Grundlag for alle arkivalske Ordningsarbejder. Med Rette — om end med megen Overdrivelse — har Secher i sin store Afhandling: Om Proveniens-(Hjemmehørs)princippet som Ordningsregel i de danske Statsarkiver (Medd. f. Rigsarkivet I) fremhævet Lederen af Kongerigets Arkiv Kontorchef JOHAN GRUNDTVIG som den egentlige Banebryder. Sikkert er det, at denne, stillet overfor Rentekammerarkivets store Aktmasser, indsaa Umuligheden af at gennemføre nogen Slags Realordning, derfor bibeholdt de nyere Kontorers Arkivsystemer og lagde deres Afleveringsdesignationer til Grund for Opstillingen. I Virkeligheden er det dog A. D. JØRGENSEN, som tog det afgørende Skridt, og har Fortjenesten af at have udformet et virkeligt Ordningsprincip og forstaaet, at det gælder om af de moderne Kontorers Protokoller og Akter at udskille ældre Myndigheders deri indlemmede Arkiver og saaledes lægge Fortidens Administrationsordning til Grund for Nutidens Arkivarbejde. Det er Sechers Fortjeneste under sin Uddannelse af Arkivmændene og i Formulering af sin Ordninginstruks at have gennemført Proveniensordningen i dens fulde Konsekvenser, at have gennemarbejdet den i alle Enkeltheder og sat igennem, at den blev det selvfølgelige Grundlag for Rigsarkivets Ordningsarbejder. Paa dette som paa en Række andre Omraader gælder det, at V. A. Secher ikke var den egentlige Nyskaber, men evnede at gribe Ideerne, forstaa deres Rækkevidde, forme dem efter Dagens Behov og gøre dem til Grundlaget for praktisk Arbejde.

I dansk Arkivvæsens Historie er det Sechers blivende Fortjeneste indtil denne Dag at have sat sit Præg paa praktisk dansk Arkivarbejde.

Fortegnelse over V. A. Sechers Arbejder:

- Den Grotumske Legatstamtavle. I. København. 1875.
 Om teksterne af Kong Kristian den femtes danske lov og lovens udgivelse.
 Ug. f. Retsvæsen. 1878. (737).
 Kong Christian den Femtes Danske Lov. Kbhvn. 1878.
 — udgivet med Kildehenvisninger. Kbhvn. 1891.
 — udgivet med Kildehenvisninger. 2. Udg. Kbhvn. 1911.
 Das Archivwesen im Skandinavischen Norden.
 I Bd. IV d. archival. Zeitschr. 1879.. (Stuttg.).
 II Bd. V d. archival. Zeitschr. 1880. (Stuttg.).
 III Bd. VI d. archival. Zeitschr. 1881. (Stuttg.).
 En Forskrivelse til Fanden. Saml. t. Jydsk Hist. og Topog. IV. 1872—73.
 Aarbog, skreven af Kristen Staphensen. Saml. t. Jydsk Hist. og Topogr. V.
 1874—75.
 Spørgsmaal. Saml. t. Jydsk Hist. og Topogr. VII. 1878—79.
 En Sørøverhistorie fra Kristian d. 4.'s Tid. Saml. t. Jydsk Hist. og Topogr.
 2. R. II. 1889—90. 241.
 Den af den jyske og fynske adel i aaret 1627 betalte Kornskat. Danske Sam-
 linger 2 R. III. 1873—74.
 Den såkaldte Erik glippings alm-byret. (Blandinger udg. af Univ. Jubil.'s
 danske Samf. 1. 1881—87).
 Til familien Dahlepiils historie. Personalhist. T. III. 1882.
 Dr. P. Hasse's: Das Schleswiger Stadtrecht. Hist. Tidss. 1880. 5. R. 2. Bd. 196.
 Samling af Kongens Rettertings Domme 1595—1614. 2. Bd. Kbhvn. 1881—
 1886.
 De to ældste bevarede, i norden udstedte breve. Aarbog f. nord. oldk. og
 historie. 1882. 219.
 Birgittinske klosterregler paa dansk fra c. 1425 og kong Eriks almindelige
 Byret. Universitets-jubilæets danske samfunds skrift. Nr. 8. 1882.
 Prof. P. Hasse's Die Quellen des Ripener Stadtrechts. Histor. T. 1883. 5. R.
 4. Bd. 480.
 Kong Kristian d. 5. Danske Lov (I Anledning af Jubilæet). Kbhvn. 1883.
 Fortegnelse over den danske Rets Literatur.
 1876—83. U. f. Retsv. 1884.
 1884—88. U. f. Retsv. 1889.
 1889—93. U. f. Retsv. 1895.
 1894—1901. U. f. Retsv. 1903.
 Meddelelser om Slægten Secher (Siker). Kbhvn. 1885.
 Om vitterlighed og vidnebevis i den ældre danske Proces. Disputats. Kbhvn.
 1885.

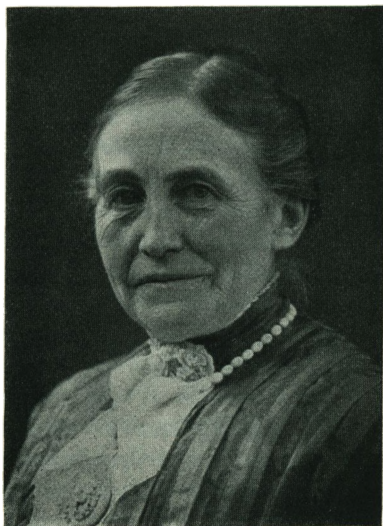
- Mariesteds (Sæbys) Byret af 1525 og Holstebros Byret af 1552. Saml. t. Jydsk Hist. og Topogr. 1884—85. 10. Bd. 168.
- Sæbys vide- og vedtægtsbreve af 1655 og 1685. Saml. t. Jydsk Hist. og Topogr. 1886. 2. R. 1. Bd. 61.
- Danske Kancelli og de dermed beslægtede Institutioner 1513—1848. Kbhvn. 1886.
- og A. THISET: Om Rigsraad Niels Clementssøn til Avnsbjerg og hans Børn. Saml. t. J. Hist. og Topogr. 1886. 2. R. 1. Bd. 143.
- Vort Papir. kbhvn. 1887.
- Die Papierfrage.
- Forordninger, Recesser og andre Kongelige Breve. 1558—1660. Bd. 1.—6. Kbhvn. 1887—1918.
- Fortegnelse over 235 Prøver paa Skrivepapirsorter fra det 15. til det 19. Aarhundrede. Udstillingen 1888.
- Svar til hr. overretssagfører dr. Holbergs anmeldelse af »Forordninger, recesser og andre kongelige breve«. U. f. Retsvæsen. 1888. 817.
- Literaturfortegnelse for 1889. Tid. f. Retsvid. 1890. S. 348.
- Literaturfortegnelse for 1890. Tid. f. Retsvid. 1891. S. 480.
- Literaturfortegnelse for 1891. Tid. f. Retsvid. 1892. S. 479.
- Literaturfortegnelse for 1892—93. Tid. f. Retsvid. 1894. S. 453.
- Literaturfortegnelse for 1894. Tid. f. Retsvid. 1895. S. 463.
- Literaturfortegnelse for 1895. Tid. f. Retsvid. 1896. S. 449.
- og CHR. STÖCHEL: Forarbejderne til Kong Kristian d. 5's danske Lov. 1661—1682. Bd. 1—2. Kbhvn. 1891—94.
- Anm. af Chr. Kjer: Valdemars sjællandske Lov. Tid. f. Retsvid. 1892. 386.
- Anm. af Chr. Kjer: Er den Skaanske eller Sjællandske Kirkeret den ældste. Tid. f. Retsvid. 1892. S. 397.
- Nogle meddelelser om skurds mænd eller skurdsnævninger og om udmældelsen af ransnævninger paa landet i Jylland. Germanistische Abh. zum 70. Geburtstag K. v. Maurers. 1893. S. 251.
- Hvem har affattet »Det sidste Projekt« til Danske Lov? Tid. f. Retsvid. 1896. 378.
- Om Retsbetjentenes Ret til at være Incassatorer ved Løsøreauktioner. U. f. Retsvæsen. 1896.
- Stentavlen i Hammelev Kirke ved Grenå. (Saml. t. jysk Hist. o. T. 3. R. 1. 1896—98).
- Mordet paa Peder Jensen Blusser og hustru i Skagen 1615. (Saml. t. jysk Hist. o. T. 3. R. 2. 1899—1900).
- Det danske Fyrvæsens Historie 1560—1660. Saml. t. J. Hist. og Topogr. 1899—1900.
- þorstein Illugason Hjaltalin. Rettelse til Brickas Dansk Biografisk Lex. (Personalhist. Tidsskr. 5. R. 1. 1904).
- Meddelelser om Rigsarkivet med Provinsarkiverne for Aarene 1901—05 Medd. fra det danske Rigsarkiv. Bd. 1. 1906. S. 1.

- Bidrag til et berømt Ords Historie. Sønderjyske Aarbøger 1901. S. 172.
- Bidrag til Københavns Rets- og Kulturhistorie i Kristian d. 4.'s og Frederik d. 3.s Tid. 1624—1663. Hist. Medd. om Kbhvn. 1908. Bd. 1. S. 292.
- Arkitekterne og Rigsarkivet. Svar til Hr. Arkitekt Thorvald Jørgensen's Art. i Berl. T. og i Architekten. (Medd. fra d. danske Rigsarkiv. 1908).
- Bandsættelse af ukendt Gerningsmand til en Forbrydelse. Festskrift til Wimmer. 1909. S. 190.
- Røveliv i Skaane i midten af 17. aarhundrede. Hist. Tidsskrift för Skaaneland. Bd. IV. 1910.
- To københavnske Lejlighedspoeter [H. V. Kaalund og F. D. Böeg]. (Hist. Medd. om Kbh. III. 1912).
- Opkaldelsesskikke i østjyske Bondeslægter fra 17. og 18. Aarhundrede. Medd. fra d. danske Rigsarkiv. Bd. 1. 1918.
- Om Organisationen af Arkivvæsenet i Norden. Foredrag holdt paa det tyske Arkivarmøde i Bamberg d. 25. Sept. 1905. Medd. fra det danske Rigsarkiv. Bd. 1. 1906. S. 145, og paa tysk i Korrespondenzb. d. Gesamtver. d. deut. Geschichts.- u. Altertumsvereine. 1905.

~ 21/9 1880 m. JULIANE (kaldet JULIE) MARIE ASSENS f. 8/4 1853 i Sorø, d. 24/10 1927, D. af Rasmus Winther Assens, Sognepræst i Græsted og Maarum, d. 21/4 1896 og Margrethe Krag, d. 4/1 1912.

E. I. EDEL MARGRETHE GROTHUM SECHER f. 23/10 1881, tog Præliminæreksamen 1899, var Skriver paa Lollands Nørre Herreds Kontor til 1903. Uddannedes i Tandteknik hos Farbroderen Ludvig S. og tog Tandlægeeksamen 1906. Var derefter Assistent hos Fru N. N. Møller i København 1906—07 og hos Professorinde Strømgren i Kiel 1907—1908, hvis Praksis hun derefter overtog. Efter sit Ægteskab fortsatte hun sin meget store Praksis, men opgav den, da hendes Mand flyttede til Edewecht. Ogsaa her drev hun Praksis, men har efter nye Flytninger opgivet selvstændig Praksis.

~ 24/7 1910 m. ENGELHARD WYCHGRAM f. 26/6 1882 i Leipzig, S. af Gymnasialprofessor Dr. phil. Jakob Wychgram og Marta Becken. Stu-

Julie Marie Assens.

derede 1901—05 Retsvidenskab og Nationaløkonomi i Leipzig, Tübingen og Berlin, derefter Medicin i Kiel, Embedseksamen 1910 og et halvt Aar efter blev han Dr. med. paa Afhandlingen: Das Trachom in Schleswig-Holstein. Praktiserede fra 1910 i Kiel som Børnelæge, var fra Marts 1915 til April 1919 indkaldt til Lægekorpsset og var knyttet til Hospital i Hamburg. Fra 1919—27 Praksis i Edeweicht i Oldenburg, 1927—1930 Førsorgearzt i Wolfenbüttel i Braunschweig og derefter Stadtarzt i Luckenwalde i Mark Brandenburg til April 1933, da han blev afsat i Tilslutning til Revolutionen. Uddannede sig derefter som Psychiater i Dr. Sprengels Nervesanatorium i Oberwigh i Schlesien til Juli 1935. I Januar 1936 købte han »Kurheim Hohenpeissenberg I«, Oberbayern.

F. 1. HAYO LENARD WYCHGRAM f. 6/9 1916, Student 1936, uddanner sig i Landvæsen for at overtage en »Erbhof« Katharinahof i Wybelsam ved Emden efter sin Bedstefaders Broder Landesøkonomierat Wychgram.

F. 2. ALMUTH FRAUKE WYCHGRAM f. 12/2 1918, Student 1936, ansat paa Godskontor.

E. 2. LILLI MARIE ELISABETH SECHER f. 1/8 1883, fik som ung Uddannelse paa »Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder«, var i 1905—06 i Bayern særlig Würzburg og München. Overtog efter Forældrenes Død i 1928 Ejendommen »Helleruplund«.

~ 12/8 1909 m. LEONHARD SEVERIN BOBERG ASSENS f. 23/7 1880, S. af Sognepræst Erhard Christian Assens og Marie Boberg. Præliminæreksamen 1894, i Handelslære hos Købmand Marius Petersen i Esbjerg. Handelseksamen paa Købmandsskolen i København; ansat hos Sthyr og Kiær til 1918, Grossererborgerskab 1918, siden 1926 Medindehaver af Firmaet Bøggild og Jacobsen, Formand i Bestyrelsen for Iduna Trading Co.

F. 1. HELGE VILHELM ASSENS f. 21/7 1910, Realskoleeksamen, Niels Brocks Handelseksamen 1931, uddannet i Handel med Reklame som Speciale. Tog i 1938 Diplomprøve i Salg og Reklame ved den handelsvidenskabelige Lærestanstalt. Reklametekniker i Harlang og Toksvig Reklamebureau A/S. Fra 1. Januar 1939 Reklamechef for Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

F. 2. AASE BENEDIKTE MARGRETHE ASSENS f. 26/5 1912, Realeksamen 1929, Ophold i Tyskland 1930, Handelseksamen 1932, ansat ved Stats-telegrafren 1932—34, i Statsanstalten for Livsforsikring 1934.

F. 3. GUNVER AGNETE MARIE ASSENS f. 19/2 1915, Realeksamen 1932, Laboratorieassistent ved Løvens kemiske Fabrik 1935—36.

F. 4. EIGIL ERHARD SECHER ASSENS f. 22/5 1919, Student fra Gentofte Statsskole 1938, er stud. jur.

F. 5. INGRID HELGA ANTHONORA ASSENS f. 11/4 1923.

E. 3. KNUD IVER ASSENS SECHER f. 2/8 1883, Student 1902 fra Nykøbing Katedralskole, studerede derefter Medicin, var konstitueret som Kandidat ved Sct. Johannes Stiftelse i 11 Maaneder og ved Silkeborg Tuberkulosesanatorium i 3 Maaneder. Embedseksamen Vinter 1909 (laud). Derefter Reservelæge ved Aalborg Amts- og Bys Sygehus 1909—10, ved Moabitkrankenhaus i Berlin 1911 (pathologisk Anatomi), ved Sct. Johannes Stiftelse 1911—15, Assistent ved farmakologisk Institut 1912—14 og udarbejdede her sin Disputats. Dr. med. 1913. Prosektor ved patologisk-anatomisk Institut 1915—17, Reservelæge ved Kommunehospitalets 2. Afdeling 1917—21, de sidste 2 Aar fungerende Overlæge. Overlæge ved Bispebjerg Hospitals Afdeling C fra 1921. Specialisterkendelse (intern Medicin, særlig Lunge- og Hjertesygdomme) 1918. Fra 1. September 1938 Professor ved den kliniske Praktikantundervisning. I 1923 indførte han som den første Sanocrysinet i Klinikken paa Basis af Professor Møllgaards eksperimentelle Undersøgelser, behandlede i Dec. 1924 de første Patienter i London og var i Februar—Marts 1925 paa en Foredragsrejse i U. S. A. angaaende denne Behandling. Har i Aarenes Løb været paa en Række Studierejser, har talt ved Kongresser i Skandinavien, Prag, Hamburg, Haag og London.

K. S. var 1913—16 Formand for Foreningen af yngre Læger, for Foren. af kommunalt ansatte Hospitalslæger, af Hovedbestyrelsen for Alm. dansk Lægeforening 1917—20, siden da Revisor her. K. S. var 1912—16 Formand for Akademisk Roklub og fra 1927—39 Formand for Danske Studenters Roklub. Stiftede 1917 Danske Studenters Idrætsraad, Formand 1917—22, Medlem af Bestyrelsen 1927—38. Har arbejdet for sund Idræt, Kontrol med de unge under Træning og ved Konkurrencer, har holdt talrige Foredrag og skrevet meget om disse Emner. Blev 1918 Medlem af Dansk Idrætsforbunds Hovedbestyrelse, har her arbejdet for obligatorisk Lægeundersøgelse af Idrætsdyrkere, fik gennemført Oprettelsen af Lægeværelset paa Stadion i København. 1916—24 Medredaktør af Gymnastisk Tidsskrift, 1918—19 Lærer i Fysiologi ved Statens Gymnastikinstitut.

1920 blev S. anden Læge ved Statsanstalten for Livsforsikring, første Læge og Medlem af Komiteen for mindre gode Liv 1926.

1932 Medlem af den permanente internationale Komite for Studiet af Livsforsikringsmedicin.

1922 Medlem af Bestyrelsen for Dansk Ligbrændingsforening, For-

mand fra 1923. Har holdt talrige Foredrag Landet over angaaende denne Sag, har gennemført Anvendelsen af Kapelkrematoriet og skrevet Forslaget til Loven om Ligbrænding af 1931.

1923 Medlem af Bestyrelsen for Lægeforeningens Boliger, 1932 for Stiftelsen Georg Stages Minde, 1935—36 for Domus medica og 1938 Medlem af Direktionen for Lægernes Enkekasse.

1917 Æresmedlem af Danske Studenters Roklub, 1925 af Chicago Tuberculosis Society, 1930 af Svenska Eldbegängelseförening, 1931 af The Cremation Society of England, 1934 korresp. Medlem af Gross-deutscher Verband der Feuerbestattungsvereine.

Er R. af D. og S. N. Stiftede i Marts 1936 Foreningen for Familien Secher og har siden da fungeret som Formand.

Har skrevet talrige Meddelelser i Dag- og Ugeblade specielt om Idrætshygien. Har udgivet c. 150 Afhandlinger i medicinske Tidsskrifter samt følgende Bøger: Coffeins og beslægtede Stoffers Indflydelse paa den tværstribede Muskulatur (Disp.) 1913, Idrættens Hygiene 1919 (svensk, islandsk og hollandsk Udg.), Idrættens interne Medicin 1923, Treatment of Tuberculosis by Sanocrysin and Serum (Møllgaard) 1926, Kvinde og Mand (sammen med Bahnson) 1927 (svensk Udg.), Livsforsikringsmedicin 1930, Traitement de la Tuberculose par la Sanocry sine 1932, Traitement des Maladies rheumatismales par la Sanocry sine 1933, 2. Udg. 1933. Redaktør og Medarbejder ved: Klinisk Ordbog 1921, 2. Udg. 1937, Ligbrændingens Historie i Danmark 1931, Medicinske Tal 1934, Haandbog i Livsforsikringsmedicin 1937, Meddelelser fra Bispebjerg Hospitals medicinske Afdl. C, Bd. 1—7, 1922—1938, samt denne Udgave af Slægtshistorien.

~ 14/5 1915 m. YRSA LAURSEN f. 9/11 1891, D. af Bankdirektør i Landmandsbanken i Kolding Vilhelm Laursen, d. 28/1 1934 og Ingeborg Drewsen.

F. 1. ANKER JØRGEN SECHER f. 21/4 1916, Student 1935 fra Vestre Borgerdydskole, Adgangseksamen til den polytekniske Lærestalt 1936, er stud. polyt. Medlem af Bestyrelsen af Haandboldklubben »Vestre Borgerdyd«.

F. 2. OLE VILHELM SECHER f. 6/3 1918, Student 1937 fra Østersøgades Gymnasium, er stud. med.

F. 3. BENTE INGEBOG SECHER f. 17/1 1922, d. 25/12 1922.

F. 4. UFFE BENT SECHER f. 24/10 1927.

E. 4. INGRID HELGA ANTONORE SECHER f. 25/10 1887. Hun viste allerede fra Barndommen en overordentlig Interesse for Landbrug og havde en sjældnen Evne til at omgaaes og kende Husdyrene. Hun lærte

Landvæsen 1905—06 paa en Gaard i Haslev, 1906—07 paa Severinsminde, Holbæk Amt, og 1907—08 paa Tybrind ved Assens; var her sammen med 21 mandlige Landvæsenselever. 1908—09 gik hun paa Lyngby Landbrugsskole, lærte derefter Landhusholdning hos Forpagter Hvenegaard, Frederiksgave og studerede paa Landbohøjskolen 1909—10. Hun opgav videre Arbejde med Landbruget paa Grund af sit Ægteskab. Hun døde 2/3 1918 paa Blegdamshospitalet af Skarlagensfeber paadraget i Barselseng.

~ 4/9 1911 m. THEODOR LETH f. 27/9 1880, S. af Provst Christian Frederik Leth og Louise Jacobe

Bredsdorff. Student fra Odense 1899, cand. theol. Jan. 1905. Var Hjælpe-sekretær ved det københavnske Kirkefond 1905—10, deltog i den kristne Studenterbevægelse som Sekretær ved en Række Møder. Ordineret i Odense 31/8 1910, ordineret Medhjælper i Gladsaxe Sogn 1910—21, derefter Sognepræst ved det nyoprettede Embede i Søborg. Gennemførte Bygningen af Kirken i Søborg, indviet 26/12 1914. Formand for Menighedsraadet 1916, for Skolekommissionen 1923—26. Formand for de københavnske Kredsforbund under det danske Missionsselskab. Har udgivet en Række Taler, Prædikener m. m.

F. 1. HOLGER SECHER LETH f. 8/7 1912. Student fra Østersøgades Gymnasium 1930, cand. theol. 1936 (laud.). 1936 paa Pastorseminariet, i England 1937, ordineret i Viborg Domkirke 1/9 1937, Hjælpepræst i Aars.

F. 2. SIGRID MARGRETHE LETH f. 10/6 1913, d. 23/4 1914.

F. 3. ANKER ANCHERSEN SECHER LETH f. 27/5 1915, d. 7/5 1916.

F. 4. INGEBOG JULIE LETH f. 22/2 1918, Student fra Lyngby Stats-skole 1936, er stud. mag.

D. 2. JAKOB GUSTAV SECHER f. 24/8 1853, d. 6/5 1897. Var i 9 Aar Forvalter hos Kammerherre Dinesen, dennes Svigersøn og Søn paa Gaardene Katholm og Palstrup. 1/11 1882 blev han Forvalter paa Vorregaard paa Aarhus Mark og overtog Forpagtningen 1/4 1884. 21/11 1891 købte S. Ingvorstrup 19 Tdr. Hartkorn. 278 Tdr. Land med Besætning og Avl for 90.000 Kr. Han døde pludselig.

Ingrid Helga Antonore Secher.

D. 3. EMMA KIRSTINE SECHER f. 3/8 1855, d. 21/9 1921, opholdt sig 1870—72 hos Frænder i Frankrig (Cette) og Hamburg. I 1881—84 hos Slægtning i Ahrensburg i Holsten.

~ 29/7 1894 m. CHARLES FREDRIK REEH f. 21/8 1844, d. 21/10 1921, S. af Handelsgartner paa Østerbro Frederik Ferdinand R. og Elevire Böhm. Tog Gartnereksamen 1866, var Medhjælper paa Vemmetofte Kloster, senere Medhjælper hos Faderen indtil 1883, da han købte et Handelsgartneri paa Peder Bangsvej Nr. 40; solgte atter 1897. Var senere privat Gartner og Incassator.

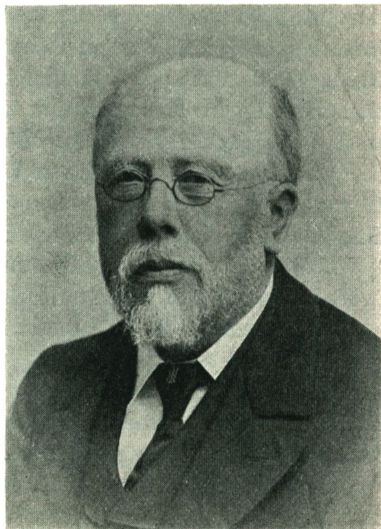
D. 4. HELGA ANTONIE SECHER f. 6/1 1858, d. 19/4 1925, efter i nogle Aar at have været Lærerinde i Præstegaarde paa Landet, uddannedes hun i Hamborg i tysk Sprog og Litteratur, og gav efter sin Hjemkomst de følgende Aar Undervisning i disse Fag i København, bl. a. paa Frk. Kruses Skole, Frederiksberg.

Ogsaa efter sit Ægteskab (Febr. 1884) førte hun et meget virksomt Liv. Hun ledede sit store Hjem med den gammeldags Husmoders detaillerede Indsigt og Samvittighedsfuldhed og opdrog sine 5 Børn med aldrig svigtende Interesse og havde særlig for den mindreaarige Alder en enestaaende Forstaaelse og Kærlighed. —

Hendes Handletrang naaede ogsaa udenfor Hjemmet. Paa hendes Initiativ paaklædte hun og hendes Mand igennem 25 Aar, aarligt 72

Helga Antonie Secher.

Thorvald Plum.

Drenge og Piger, udtaget blandt de allerfattigste Børn fra 6 københavnske Kommuneskoler. Hun klippede selv alt Tøjet og lod det sy af fattige Koner, som foruden Indtægten af Arbejdet, hver Lille-Juleaften drog af fra Hjemmet med en Kurv bugnende af Julemad. —

Desuden var hun i en Aarrække Bestyrelsesmedlem af »Kronprinsesse Louises Asyl« paa Østerbro, og var det ikke blot af Navn, men ogsaa af Gavn. Hun var ikke bange for at tage en Dyst her, naar hun mente at burde det, selv om det gjaldt at tale selve Kronprinsessen til Rette.

Igennem mange Aar havde hun af ren Hjælpsomhed en Række unge Piger boende i sit Hjem og uddannede dem i Husholdning, samtidig med at hun personligt underviste dem i Sprog, Historie etc.

Det kristelige Menighedsarbejde tog hun ivrig Del i paa Østerbro og senere i Hellerup. Førstnævnte Sted var hun i Bestyrelsen for en »Lappe-Forening«, hvor de Fattige blev hjulpet og vist til Rette med Lapning af deres Tøj. I Hellerup ledede hun en Kreds for Bispising af Fattige og Syge, og var en elsket Søndagsskole-Lærerinde for de mindste Børn, der samledes i Kirkens Sakristi. —

De sidste Aar af hendes Liv var hendes Kræfter svækket af langsom, snigende Sygdom, men hun gav ikke op. Endnu det sidste Aar studerede hun ivrigt videre Italiensk for rigtig at kunne faa Glæde af en Rekreatjonsrejse til Italien.

Udstyret med en Personlighed af stor Virkekrang, fuld af Videbegær, altid rede til at hjælpe, hvor det trængtes, med et aabent Sind og et varmt Hjærte, der naturligvis ofte led Skuffelser, men aldrig blev træt, levede hun et rigt og værdifuldt Liv. (T. P.).

~ 16/2 1884 m. THORVALD PLUM f. 26/3 1844, d. 6/9 1923, Student fra Aalborg Skole 1863. Filosofisk Eksamen 1864. Manudcerede derefter nogle Aar til denne Eksamen, medens han samtidig studerede levende Sprog, idet hans Agt var at blive Forretningsmand. Kom paa Kontoret hos Firmaet Fr. Th. Adolphs Enke og havde 1870—72 Plads i et Firma i Leith, Scotland. Den 27/8 1872 tog han Borgerskab som Grosserer i København og begyndte at drive Agentur-Forretning. Aaret efter gik han i Kompagni med sin Bror, Sofus Plum og startede Firmaet T. & S. Plum, der ret hurtigt specialiserede sig som Smør-Eksportør til det engelske Marked. Han gjorde paa dette Omraade et banebrydende Arbejde, idet hans Firma var det første i Branchen, der gik væk fra det gamle System at konsignere Smørret til de store, engelske Grossist-Huse. Han indarbejdede gennem Lokal-Agenter en direkte Forbindelse med de førende Detail-Forretninger og lagde et stort Arbejde i Klassification

af Kvaliteterne og disses Forbedring, før Andels-Mejerierne og Eksport-Foreningerne endnu havde organiseret Smør-Produktionen.

For dette sit Arbejde og for sit Arbejde i den daværende Margarine-Kommission blev han i 1888 udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Senere optog hans Firma ogsaa Eksport af Smør i hermetisk Pakning til oversøiske Lande, og denne Forretning fik de følgende Aar et betydeligt Omfang. — Efter Verdens-Krigens første Aar trak han sig 1916 ud af aktiv Forretning og overdrog sit Firma til sin Søn, Erik Plum.

Allerede i 1889 havde han oplevet et religiøst Gennembrud, og fra den Tid var hans Hovedinteresse, kristeligt Arbejde.

Som Kristen var han et alvorligt, søgende, selvstændigt indstillet Menneske, som med stor sjælelig Ydmyghed søgte at føre sit Livssyn ud i sit daglige Liv til yderste Konsekvens. Han frygtede hele sit Liv at lade sig spærre inde i særlige kirkelige eller andre Trossamfund, men søgte kristeligt Fællesskab med Biblen som Kontrol, hvor han kunde finde det. — Fra 1889 og til sin Død var han Udgiver af det uafhængige kristelige Ugeblad »Kirkeklokken«, der fik stor Udbredelse og samtidig drev en meget betydelig Forlags-Virksomhed med særlig Kolportage-Ret.

I beskeden Erkendelse af sine ikke store Talegaver, gav han sig til at trykke Traktater og Pjecer, som han uddelte i tusindvis paa Københavns Gader, i Sporvogne og Tog. Med sine af Traktater bugnende Lommer var han de senere Aar af sit Liv en kendt Skikkelse i det københavnske Gadebillede. —

Han forvaltede sine efterhaanden betydelige Indtægter ud fra det Synspunkt, at han kun var disses Bestyrer, og var i enestaaende Grad godgørende baade overfor sin Familie, for hvilken han blandt andet sammen med sin Broder, Sofus Plum, oprettede et Familie-Legat paa Kr. 200.000,— endvidere indenfor sin Vennekreds, der ikke var valgt efter social Position, men bestod af Folk fra alle Klasser. I særlig Grad havde al Hedningemission hans Kærlighed og Interesse, og han støttede saadan Mission med store Beløb af sin Formue. —

Hans med stor Forretningssans kombinerede Retlinethed og Uselviskhed samt hans fromme, ydmyge Sind gjorde ham til en paa sin Vis enestaaende Personlighed indenfor dansk Handel og Kristendom. (E. P.).

E. 1. TAGE PLUM f. 23/5 1885, d. 4/3 1939, Student 1903 fra Østersøgades Gymnasium, medicinsk Embedseksamen 1911. Søgte derefter Uddannelse paa Hjørring Amtssygehus, Rigshospitalets dermatologiske Afdl., paa Kommunehospitalet 1., 3. og 4. Afdl., Rigshospitalets Børneafdeling og Klinik for Bade og Massage samt neurologisk Afdl. Var 1920—22

2. Reservelæge paa Kommunehospitalets 2. Afdl., fra 1922—23 paa Aarhus Kommunehospital's medicinske Afdl. Studerede Massage og Elektroterapi i Stockholm 1916, i England 1920. Fik i 1918 Specialist-
 anerkendelse i Fysiurgi og i 1924 i intern Medicin. Praktiserede som Fysiurg i København 1918—22, alm. Praksis i Hellerup fra Sept. 1923.
 ~ 17/5 1918 m. INGER ARNHOLTZ f. 1/2 1896. D. af Fotograf Emanuel A. og Ellen Marie Steffensen, er uddannet som Massøse.

E. 2. MARGRETHE PLUM f. 13/8 1886, Præliminæreksamen 1904, derefter Tillægseksamen i Latin og optoges derefter ved Edingburgh Universitet, studerede i St. Andrews, tog afsluttende Eksamen i 1913. Senere studeret Tropesygdomme i London. Har siden sit Ægteskab praktiseret sammen med Ægtefællen. Har publiceret talrige Artikler i Magasiner og Dagblade om psykologiske og sociale Emner, har udgivet: *First Aid to Marriage, with an Introduction by Sir Arbutnot Lane.* London 1933.

~ 12/5 1914 m. KENNETH DALLBRUMBLE MARINER f. 21/2 1885, S. af Fabrikant William Lister M. og Mary Butler. Embedseksamen 1914, praktiserer i Crosshills. I 1917 indkaldtes han til Militærtjeneste og gjorde Tjeneste i Øst Afrika i Nairobi. Fra 1921 Praksis i Langton Green, Near Tunbridge Wells, Kent.

E. 3. ERIK PLUM f. 28/6 1887, Student fra Østersøgades Latinskole 1905. Cand. phil. 1906. Lærte Handel hos N. M. & F. Plum, Assens 1906—07 og hos Joseph Travers & Sons, Ltd., London 1907—08. Derefter ansat i Faderens Firma: T. & S. Plum. Rejste for dette 1910—14 i Europa, U. S. A., Vestindien og Sydamerika. Overtog Faderens Andel i Firmaet Jan. 1916 under Navnet T. & E. Plum. Dannede i 1925 A/S T. & E. Plum og har siden været Formand for dettes Bestyrelse.

Blev i Juni 1915 administrerende Direktør for A/S Russisk Handelskompagni og tog derefter Bopæl i Petrograd & Moskva. Udvidede dette Selskabs Interesser til Sibirien gennem Russisk Asiatisk Co. og ogsaa paa andre Felter, indtil Bolshevik-Regeringen i 1919 ophævede al Ejendomsret i Rusland og konfiskerede samtlige Aktiver, hvad der for de Selskaber, han ledede og stod i Tilknytning til, betød et Tab af Kr. 125 Millioner. (Se hans Bog: *A/S Russisk Handelskompagni 1915—22*, Hasselbalchs Forlag 1923). Opholdt sig som Medlem af en russisk Delegation i Foraaret 1919 i Paris ved den daværende Freds-Kongres.

Efter sin Hjemkomst fra Rusland i 1919 udvidede han sit Firmas Interesser, saaledes at det foruden Smør-Eksport til oversøiske Lande ogsaa optog Eksport af Konserves og kondenseret Mælk.

De paafølgende Kriser: Prisfalds-Krisen i 1921, Deflations-Krisen i 1925, hans Fætter Harald Plum's Krak i 1929 og endelig Verdens-Krisen

i 1931 medførte meget store Tab for hans Forretning, saaledes at hans Selskab under Privatbankens Ledelse blev sammensluttet med 2 andre Selskaber i samme Branche: A/S L. E. Bruun og A/S Philip W. Heyman. I denne Sammenslutning bevarede han kun en mindre passiv Interesse. Siden 1933 har han som Formand og Direktør for The Bello Manufacturing Co. A/S væsentlig arbejdet for Salg og Eksport af et Par danske Industrifrembringelser.

Efter i 1935 at have sluttet sig til »Oxford-Gruppen« har han deltaget i aktivt kristeligt Arbejde og særligt interesseret sig for Videreførslen af Faderens kristelige Ugeblad »Kirkeklokken« og dets Forlag, der har Kolportage-Ret i Danmark. —

For sit Arbejde i Rusland for Russiske, Østrigske og Svenske Interesser modtog han: Russisk Røde-Kors Hæderstegn, Det Østrigske Røde-Kors Officerstegn samt Ridderkorset af Den Svenske Vasa-Orden I. (Autobiografi).

~ 19/6 1917 m. INGER MARIE HOLBECK f. 19/2 1895, D. af Grosserer Carl Andreas Jesper H. og Marie Dorph.

E. 4. ELLEN PLUM f. 28/6 1887. »Efter nogle Aars speciel Uddannelse paa Missionskollegium i England blev jeg antaget af det danske Missions-selskab og udsendt til Manchuriet Efteraaret 1912. I Kinas gamle Hovedstad Peking gik jeg paa Sprogskole, kom derefter tilbage til Manchuriet, hvor jeg de første Aar vikarierede for danske Kolleger. I 1917 blev jeg kaldet til den Gerning, som nu i 20 Aar har optaget mig, nemlig Arbejdet blandt blinde kinesiske Kvinder. I 1920 overtog jeg Ledelsen af Blindehjemmet i Mukden, som samtidig fik sin egen Grund og Boliger. Vort Maal er at danne et Hjem for disse Blinde, som i Reglen er ringeagtede og ofte mishandlede, og at uddanne dem og dygtiggøre dem til at kunne underholde sig selv, ligeledes lære dem at kende Guds Ord. Vi har nu over 60 Blinde i alle Aldre, dobbelt saa mange som for 20 Aar siden. — Midlerne til at føre dette Hjem kommer ved frivillige Gaver dels fra den kinesiske Kirke og dels fra Missionskredse i England og Danmark; skønt Flokken er vokset, har vi altid faaet, hvad vi behøvede.«

~ 26/2 1922 m. JOHANNES RASMUSSEN f. 8/12 1881. S. af Theodor R., Sognepræst i Sønderby ved Assens, d. 8/9 1896, og Camilla Edith Bagger, d. 26/12 1926. Student 1900 fra Sorø, var et Par Aar ved Handel, studerede derefter Theologi og deltog samtidig ivrigt i K. F. U. M.s Arbejde under Ledelse af Ricard. Embedseksamen 1907 og var derefter Ricards Medarbejder i Centralforeningen for K. F. U. M. fra 1907—10. I Maj 1911 rejste J. R. til Kina som Udsending for den omtalte Forening og har i de forløbne Aar arbejdet i Mukden, fra 1933 som Generalsekre-

tær for Manchuriet. Den 19/10 1924 blev J. R. ordineret i Domkirken i Haderslev.

E. 5. THORVALD PLUM f. 21/1 1890, d. samme Dag.

E. 6. HELGA PLUM f. 21/1 1890, d. samme Dag.

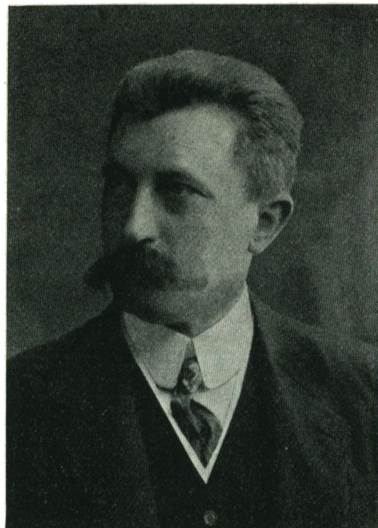
E. 7. JOHANNES PLUM f. 8/3 1892, Student fra Helsingør 1910, lærte Handel hos N. M. og F. Plum i Assens, senere i London og Glasgow. 1917 i Assurancefirmaet Lützhøft og Co. Attache i den danske Legation i Washington 1920—21. Har siden 1922 udelukkende beskæftiget sig med tekniske Problemer. Analyserede Automobilets Bevægelse under Udskridning og skabte en Teori, som blev Fundamentet for den moderne Anvendelse af 4-Hjuls Bremses. Denne Teori blev fremlagt ved Automobil Ingeniørernes Kongres i Detroit i 1927 (Referat i Bd. XX 1927 The Journ. of the Soc. of Autom. Engin.). Analyserede Aarsagerne til Speed-Baadens daarlige Nytteevne med Hensyn til Vægt og opfandt »Fantail-Baaden«, som i 1927 skabte en Verdensrekord ved at bære en Nyttelast paa 2 Tons med en Fart af 103 km i Timen. Chief Engineer og Vice-President of Fantail-Boat Comp. Skrevet: Why does a car pivot, 1926. On the Load Carrying Hydroplane Boat, 1933.

~ 21/11 1933 m. HENRIETTE WEISS f. 26/2 1905, D. af Professor Fr. Weiss og Palline Bagger. Student i N. Y., uddannedes som »Supervisor of public school music in Institute of Music Pedagogy, Massachusetts, hvorfra hun gradueredes i 1923. Har givet Koncerter i New York, Washington, London, Berlin og Hague.

D. 5. JOHAN LUDVIG SECHER f. 6/3 1860, kom i Lære paa Apothek i Helsingør 1875, Medhjælpereksamen 1879, derefter i Kerteminde. Blev cand. pharm. 1881 og var derefter paa Svendborg Apothek til 1883. Han begyndte derefter at studere Tandlægevidenskab og tog Eksamen Dec. 1885. Nedsatte sig i 1886 i København, hvor han oparbejdede en meget betydelig Praksis. Deltog som dansk Sekretær i Tandlægekongressen i Chicago 1893 og studerede i Chicago, Detroit og Philadelphia. Viceformand og Sekretær i Dansk Tandlægeforening 1890, Formand 25/8 1906 til 13/3 1908. Angaaende S.s Virksomhed har Forstanderen for Tandlægeskolen Professor Budtz-Jørgensen givet følgende Fremstilling: I den korte Periode 1906—08, hvori L. S. virkede som Formand for D. T. F., lykkedes det ham at faa sine Kollegers Tilslutning til en Reform af gennemgribende Betydning for Tandlægeundervisningen. Denne var nemlig hidtil paa det protetiske-ortopædiske Omraade henlagt under de privat praktiserende Tandlæger, af hvilke herved mange havde en ikke ringe Indtægtskilde. (Honoraret pr. Elev var 1000 Kr.). Under Indflydelse af L. S.s Idealisme renoncerede man paa

Thyra Elisa Thomsen.

Johan Ludvig Secher.

denne Indtægt, idet man oprettede et D. T. F.s Institut, hvortil ogsaa S. valgtes til Formand. — I sin Begejstring for Sagen erhvervede L. S. en Ejendom i Nyvestergade til Brug for Institutet og til en Pris, der dengang blev anset for alt for høj. Og nu skete der det, at Staten endelig selv besluttede sig til ogsaa at lægge denne Del af Undervisningen under Tandlægeskolen, hvad der var en i og for sig rimelig Løsning, som dog kom meget paa tvers af S.s Dispositioner. Instituttet, der herved kun fik en kort Levetid, henlagdes andetsteds, dog var S. saa heldig at faa lejet Ejendommen ud til Postvæsenet saa godt, at han formentlig kom skadesløs fra Købet af Huset, idet han senere — under Krigen — fik det heldigt solgt. Som Formand i D. T. F. Institut var S. selvskreven som Formand i Dommerkomiteen ved Konkurrencen om Besættelsen af Lærerposten ved nævnte Institut. Tandlægeskolen udnævnte senere denne Lærer til Docent ved Tandlægeskolen, og da denne fik sin første Konkurrence ved Besættelsen af et andet Docentur i 1910, blev Secher af Lærerraadet valgt som Medlem af Dommerkomiteen som Repræsentant for praktiserende Tandlæger. Naar S. saa snart forlod Formandsposten i D. T. F., skyldes det vel, at han havde naaet sit Maal, den omtalte Reform, og maaske ogsaa i nogen Grad, at det parlamentariske ikke laa særlig for ham; men først og fremmest stod det dog i Forbindelse med hans store Praksis, som han ofrede sine Kræfter fra Morgen

tidlig til sen Aften. S. var en Foregangsmand paa sit Omraade; han interesserede sig særlig for Tandregulering, hvad der formentlig stod i Forbindelse med S.s dengang enestaaende Forstaaelse af den forebyggende Tandlægekunsts Betydning. Secher, der var en ivrig Deltager i faglig-videnskabelige Møder, var altid glad ved at yde sine Kolleger faglig Hjælp baade ved sine Diskussionsindlæg, ved Foredrag og Demonstrationer. Hans væsentlige Betydning for Tandlægestanden var dog mere indirekte betonet: hans store Dygtighed parret med den største Samvittighedsfuldhed samt hans hele noble Personlighed har uden Tvivl bidraget til at give Tandlægestanden den Prestige, den nu kan glæde sig over.«

1921 opgav S. sin Praksis i København og flyttede til Jyderup, hvor han praktiserede til 1936. Bor stadig der. Den ovenfor omtalte Ejendom er i Ny Vestergade 13; den har i sin Tid tilhørt Grevinde Danner. Naar det ikke lykkedes S. at faa den indrettet til det omtalte Institut, skyldtes det i væsentlig Grad Modstand, der lededes af Professor Carl Christensen. Desuden har S. ejet Højbroplads 4, hvor Olesens Tæppeforretning er.

~ 30/12 1889 m. THYRA ELISA THOMSEN f. 18/5 1866, D. af Calle Jepsen T., Lærer ved den danske Drengeskole i Flensborg, og Marie Christine Clausen.

E. 1. MARGRETHE SECHER f. 20/7 1892, styrer Huset for sine Forældre. Hun har deltaget i det politiske Arbejde i Jyderup, er Formand for den radikale Vælgerforening og har været opstillet til Sogneraadvalg.

E. 2. SVEND SECHER f. 10/5 1896, d. 9/8 1912.

D. 6. FREDERIK GERHARD SECHER f. 27/10 1861, d. 14/3 1902. Student 1879, cand. jur. 1885. Fra 1885—87 Fuldmægtig paa Kolding Herreds Kontor, fra 1887 paa Ning Herred.

~ 18/9 1887 m. ANNA LOUISE JOHANNE HERSKIND f. 23/8 1867, d. 27/3 1923 (se S. 224).

E. 1. POUL HARDING SECHER f. 20/5 1890, kom 1905 til Landmandsbanken, hvor han arbejdede til Tidspunktet for den store Indskrænkning 1926, har fra 1929 været ansat paa Dansk Soyakage Fabrik A/S.

~ 1. 15/9 1916 m. OLGA RACHEL PFEIFFER f. 24/2 1896, D. af Slagtermester Orla P. og Lydia Sørensen, Ægteskabet opløst 1920.

~ 2. 24/5 1937 m. HJØRDIS INGE AASE MIZZI CARLSEN f. 29/11 1907, D. af Oberst ved Ingeniørkorpset A. J. T. Carlsen og Hustru Emilie, født Wulff, har gennemgaaet det kgl. Teaters Elevskole og studeret Ballet.

F. 1. GRETHE HARDING SECHER f. 17/12 1916 (i 1. Ægteskab), har

gaaet i Den Franske Skole paa Frederiksberg, derefter opholdt sig 2 Aar i en fransk Klosterskole i Belgien, tog herfra Diplom i Fransk ved Universitetet i Nancy, Frankrig. Var fra 1934 til 1937 ansat paa Berlingske Tidende, er fra April 1938 ansat hos Højesteretssagførerne C. B. Henriques og Karsten Meyer.

E. 2. ERIK JØRGEN SECHER f. 4/12 1891, uddannet som Mejerist, har været i U. S. A. og Canada. Lever nu i København.

~ 1. m. OLGA RACHEL PFEIFFER (se ovenfor) 3/3 1928— /5 1934.

~ 2. m. CLAIRE ADA BUTSCHER f. 22/3 1901.

F. 1. JOAN GERHARD SECHER f. 7/9 1934.

F. 2. ERIK GERHARD SECHER f. 23/9 1935.

F. 3. Dreng f. 28/9 1937.

D. 7. JOHANNE LOUISE SECHER f. 30/10 1863, d. 19/9 1866.

D. 8. MARIE (kl. MAJA) KIRSTINE SECHER f. 20/7 1865, d. 24/6 1929, var som ung Privatlærerinde. Hun led af circular Psykose og voldte gennem sin Sygdom Familien store Vanskeligheder. Hun tilbragte en lang Aarrække paa Sct. Hans Hospital, hvor hun døde.

~ 22/5 1897 m. AUGUST ALEXANDER NICOLAJ HARTH-OLSEN. Ægteskabet opløst 1912. Gjorde Tjeneste ved forskellige Apotheker i København. Laborant ved Forstædernes Brødfabrik, Fabrikant af Likører. 1918—1933 Indehaver af Holstebro Svaneapothek, fra 1933 Sct. Pouls Apothek Aarhus, d. 19/11 1934.

D. 9. ADOLF JEREMIAS MÜLLER SECHER f. 20/10 1867, d. 27/9 1923, var først i Boghandlerlære og derefter paa T. og S. Plums Kontor. Rejste 1882 til Australien. Detailler angaaende hans Ophold ukendt ud over, at han lærte Landvæsen paa en Farm »Pinelodge« i Nærheden af Corowa.

C. 6. ANE MARIE MØRCH SECHER f. 17/12 1814, d. 16/11 1893, kom efter sin Moders Død til Farbroderen M. P. Secher (ovfr. S. 218) paa Sødringholm og opdroges sammen med dennes Børn til sit 23. Aar; bestyrede derefter Husvæsenet paa Vedø for sin Fader, til denne solgte Gaarden til sin Søn. Hun blev hos Faderen, til denne døde, hvorpaa hun flyttede til Randers.

C. 7. LAVRITS VOGELIUS SPANDET SECHER f. 11/1 1816, d. 31/3 1843, kom som Kontorist til Aarhus i 1834, var senere i Randers. Han skal have været sindssyg. Mellem ham og Faderen herskede der et spændt Forhold; han omtalte altid Faderen som »Assessorens«.

C. 8. OLE ANKERSEN SECHER f. 25/10 1820, d. 3/12 1893, cand. pharm. 1844, drog 1845 til Vestindien og var 2¹/₂ Aar paa Apotheket i Frederiksted paa St. Croix, derpaa i 2¹/₂ Aar paa Apotheket i St. Thomas. Hjem-

rejsen foregik over St. Croix og Azorerne, hvor han et Par Uger opholdt sig i Villa Orla paa Øen Fayal. Derefter købte han 1851 en Gaard i Ulstrup By i Ørum Sogn, hvorpaa han 1855 købte to Bøndergaarde i Hammelev ved Grenaa, til hvis samlede Jorder han opførte nye Bygninger ude paa Marken. I 1856, da Kirken tilbødes Sognebeboerne, afsluttede han selv anden paa disses Vegne Købet og var derefter, til han flyttede bort, Kirkens Værge. 1857 valgtes han til Medlem af Sogneraadet og genvalgtes senere stadig; som oftest var han Raadets Formand. I de samme Aar var han Vandsynsmand og Jordboniteringsmand, i en Del Aar Kreditforeningens Taksationsmand og benyttedes jævnlig af Amtet og Retten til Vurderings- og Omvurderingsmand eller til som »uvillig Mand« at afgive Skøn i Trætter om faste Ejendomme. Under Krigen 1864 var han Medlem af Jurisdiktionens Provideringskommission. Sin Ejendom solgte han i Efteraaret 1872 fra Vaaren 1873 af og bosatte sig derpaa i Aarhus; hvor han i 1876 købte Ejendommen Kannekegade 1. Ejendommen solgtes midt i Firserne, han købte sig en Livrente, men fortsatte forøvrigt en Agenturforretning med ildfaste Sten fra Bornholm.

C. 9. KIRSTINE ABELONE SECHER f. 18/1 1826, d. 6/1 1905, levede i Aarhus.

C. 10. JENS PETER SECHER f. 3/3, d. 13/4 1810.

C. 11. JANUS SECHER f. 14/6 1811, d. 3/5 1812.

C. 12. JENS JØRGENSEN SECHER f. 19/5 1818, d. 4/3 1820.

De 3 sidstnævnte Børn opkaldtes alle efter Morfaderen Jens Jørgensen.

Sødrieholm (alle Udbygninger er nedbrændte).

Sødrieholm-Linien.

A. 5. MATIAS POVLSEN SECHER f. 1743, d. 30/3 1794, S. af Sognepræst i Udbyneder Niels Secher (se ovfr. S. 123), hjalp i sin Ungdom fra 1766 af sin Fader med Bestyrelsen af Sødrieholm Gods, foretog Undersøgelsen efter ulovlige Brændevinsbrænderiredskaber og førte Godsets Skifteprotokol, da hans ældre Broder (ovfr. S. 189) hørte op hermed. Foruden Arven efter sine Forældre tog han i Arv (1768) efter sin Faster Edel Sicher 27.087 Rdl. 4 Mrk. 5^{1/11} Sk. og ligeledes arvede han, som vi ovfr. S. 127 har set, sin Søster Klementine, men han købte dog først Ejendom selv 1775, idet han i Mellemtiden bestyrede Sødrieholm for sin Moder. I 1775 (Skøde 9/5) købte han af sin Faders gamle Nabo og Urostifter Kancelliraad Steinfeldt (se ovfr. S. 120) Demstrup (ialt 447 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. Hartkorn) med Hovedgaards-takst 75 Tdr. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 2 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk., Raaby (16 Tdr. 6 Skp.) og Dalbyneder (13 Tdr. 5 Skp.) Kirketiender og Bøndergods 339 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn. Af dette var Landgilden 32 Tdr. 7 Skp. 2^{17/4} Fdk. Rug, 56 Tdr. 3 Skp. 2^{20/188} Fdk.

Byg og 51 Tdr. $2\frac{7}{10}$ Fdk. Havre samt i Penge 554 Rdl. 3 Mrk. $15\frac{14}{15}$ Sk. Af Købesummen, der ikke nævnes, blev 50.000 Rdl. staaende som Prioritet til de 1778 blev udbetalte. Samme Aar, som han havde købt Demstrup, døde hans Moder, og hun havde i et Testamente af 21/9 1768, som hans Søskende havde samtykket i, bestemt, at Sødringholm med Gods og Tiender skulde tilfalde ham for 20.000 Rdl. 2 Mrk. 6 Sk. foruden det i Sødringholm prioriterede Legat paa 2000 Rdl., som hun vilde stifte, se ovfr. S. 127. I Henhold hertil fik han 30/10 1716 Skøde paa Ejendommene af Skiftekommissærerne i Moderens Bo. Da M. P. Secher saaledes havde anbragt

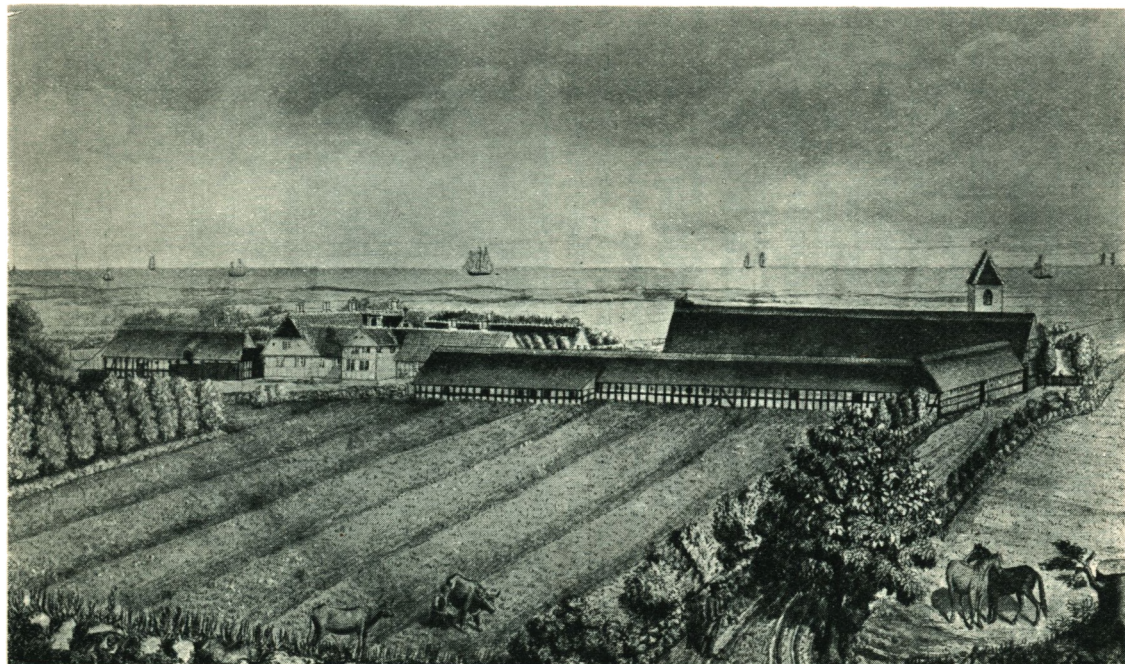
Matias Povlsen Secher.

sin Formue i to store Godser, havde han ikke Anledning til at udlaane saa store Kapitaler mod Pant i faste Ejendomme som hans Brødre, og det er kun faa og smaa Obligationer han lod læse paa Landstinget. Han havde allerede før han købte hine Godser, vistnok som Landvæsenkommissær, faaet Titel af Kammerraad.

M. P. Secher synes at have staaet i et nært, personligt Forhold til sin Moster, Anne Anchersen f. 27/1 1713, der først var gift med Præsten i Rimsø og Kastberg Jens Broge og dernæst med dennes Eftermand Kristen Høst, og Mosterens anden Husbond, og dette Forhold synes hans Hustru, der var hans Søskendebarn, at have deltaget i. Mosteren døde 18/6 1785 paa Demstrup og hendes Kiste blev hensat i Raaby Kirke, hvorhen hendes i 1779 afdøde Husbonds ogsaa var blevet bragt fra Rimsø, og M. P. Secher lod i Raaby Kirke opsætte et Epitafium over dem med en Indskrift, hvori det hedder:

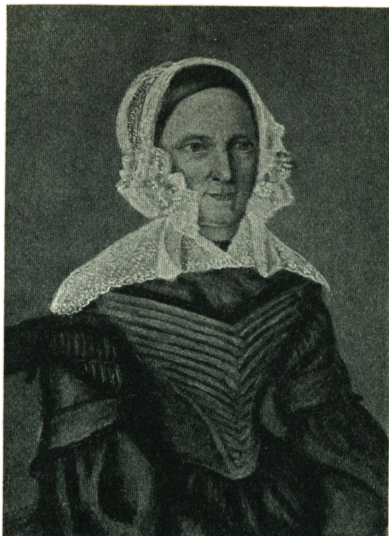
»Det behagede ikke Herren at velsigne deres Ægteskab med livfødte Børn, men faderlig og moderlig Kærlighed viste de mod Matias Povlsen Secher og Adolfine Sofie Müller, hvilke til taknemmelig Erindring have sat deres ædle Velgørere dette velfortjænte Æresminde.«

Ellers fortælles det om M. P. Secher, at han var en hjærtensgod Mand, som altid var villig til at hjælpe trængende, hvor han kunde.

Sødringholm. Efter en Akvarel fra før 1831.

En Handling af ham berettes saaledes: en Præst i Nærheden af Sødringholm havde faaet sin gamle Fader ned fra Norge, for at han kunde bo hos ham, men døde kort herefter. Ved Auktionen over hans Indbo saa M. P. Secher den gamle Mand, der stod uden Slægt og Venner i det fremmede Land, græde bitterlig over sin forladte Tilstand. Efter et Øjeblik Overvejelse tilbød han den Gamle at følge med hjem, og nu havde denne sine gode Dage paa Sødringholm saa længe han levede; han fik to Værelser at bebo og en Tjener til Opvartning. Paa samme Maade havde M. P. Secher to forældreløse Paarørende af Slægten von Haven i sit Hus,

Johanne Mariane Secher.

og opdrog dem sammen med sine Sønner. Om M. P. Sechers Ungdoms-Inklination henvises til det ovfr. S. 198 meddelte; han glemte den aldrig. Han døde, kun 51 Aar gammel.

~ 22/6 1770 m. sit Søkendebarn ADOLFINE SOFIE MÜLLER f. 29/8 1746, d. 1820, D. af Jeremias Müller, Præst i Karlby og Voldby, se ovfr. S. 92. Efter sin Husbonds Død solgte hun (Skøde 13/6 1800) Sødringholm med Gods og Demstrup Vejmølle til det ovfr. S. 143 omtalte Selskab og købte saa selv Kalsbøllegaard ved Horsens, hvor hun døde. Selve Demstrup Hovedgaard havde hendes Husbond allerede ved Skøde 1/10 1790 solgt til sin hidtil værende Forvalter Niels Bach.

Deres Børn er B. 1.—B. 8.

B. 1. JOHANNE MARIANE SECHER f. 6/10, døbt 29/10 1771, d. 3/12 1857.

~ 24/5 1794 m. LARS ANDRESEN ROED f. 19/6 1765, d. 17/2 1796, Student fra Odense Skole 1782, cand. theol. 11/1 1790 med laud., var alt 1787 blevet Hører i Helsingørs Skole, blev 3/6 1791 Præst i Vegerslev og Villersø, hvor han døde.

~ 10/3 1797 m. PEDER BRØCHNER f. 3/8 1748, d. 12/9 1818, Student fra Randers Skole 1765, cand. theol. 27/4 1772 med laud., personel Kapellan i Skorup og Tvilum 15/4 1773, Præst i Ørting og Falling 22/6 1774, i Grenaa 9/7 1784 og i Raarup 20/5 1796. Han blev Provst 1791 og fik Titel af Amtsprovst 31/7 1815.

C. 1. MATIAS POVLSSEN SECHER ROED døbt 11/11 1794, d. 21/1 1846, Brænderiejer i Odense. Se Tillæg.

C. 2. ELISABET MARIE SALOME ROED døbt 11/8 1796, d. som Barn.

C. 3. LAVRITS ADOLF BRØCHNER f. 17/4 1798, d. 22/11 1822, ugift.

C. 4. PETER JOHANNES BRØCHNER f. 21/7 1799, d. 7/11 1869, ex. jur. 1821 (bekv.), var en Tid Møllejer i Nærheden af Vejle, senere Gæstgiver i Horsens. Han blev 1/6 1848 Sysselmand i Strande Syssel paa Island, men tiltraadte ikke dette Embede, hvorimod han blev udnævnt til Husfoged i Slesvig. Han døde i Horsens.

~ 21/9 1837 m. MARIE KRISTINE CHRISTENSEN f. 27/2 1817, d. 26/5 1913, D. af Høker i København Niels Christensen og Kirstine Simonen. Døde i København.

C. 5. NIELS JØRGEN SECHER BRØCHNER f. 3/6 1805, d. 23/1 1873, først Gaardfæster i Hornborg i Ølsted, hvor han en Tid var Sognefoged, siden Ejer af Mariashvile i Bjerlev ved Vejle.

~ 26/4 1833 m. MARIE KRISTINE HØST f. 10/4 1804, d. 4/2 1873, D. af Bødkermester Peter Jensen Høst og Dortea Christensen i Horsens.

C. 6. NIELS GLUD BRØCHNER f. 16/8 1807, d. 10/9 1875, Kunstdrejer i Aalborg, senere i Horsens.

~ 14/1 1831 m. KRISTINE ANDERSINE ØHLENSCHLÄGER, d. 21/2 1875.

B. 2. KRISTEN HØST SECHER døbt 2/10 1772, d. 14/6 1825, ex. jur. 25/4 1794 (ej ubekv.), 12/3 1803 Kaptajn ved 2. østre jyske Landeværnsregiment, afsk. 23/1 1808, derpaa 15/5 1808 ansat som Kaptajn ved fynske Infanteriregiments 4. Bataillon, hvorfra han afskedigedes 1/3 1810. Han ejede først Store Hovedgaard, som han solgte til sin Broder, siden Nebbegaard ved Vejle. Døde i Fredericia.

~ 15/5 1801 m. FREDERIKKE LOVISE BRØCHNER f. 22/11 1782, d. 9/5 1847, D. af Peder Lassen Brøchner, Godsforvalter paa Rosenvold, og Eleonore Hedeveg Hastrup.

C. 1. KAROLINE ADOLFINE SECHER f. 25/5 1808, d. 13/10 1891, Konventualinde i Slagelse Kloster 1859.

C. 2. MATIAS POVLSSEN SECHER f. 1811, d. 3/11 1871, ex. jur. 7/5 1834 (ej ubekv.), var Volontær i Admiralitetet, blev saa Assistent hos Intendanten ved Orlogsværftet, afsk. 13/7 1868, var Krigsassessor fra 1/8. Død i Slagelse.

C. 3. EDEL KRISTINE SECHER f. 28/12 1814, d. 26/1 1880, levede hos Søsteren i Slagelse Kloster.

B. 3. DORTEA NIKOLINE MARIE SECHER f. 6/12 1773, d. 25/5 1857.

~ 5/5 1797 m. sit Søskendebarn JØRGEN MØRCH SECHER, Ejer af Skaføgaard, se ovfr. S. 142.

B. 4. METTE MARIE HOFMAN SECHER, døbt 1775, 17. Søndag efter Trin., d. 9/11 1823 i Aarslev.

~ 15/3 1799 m. JENS JAKOB WIID, d. 20/3 1822. Han købte 1800 (Skøde 24/6) Demstrup Vejrmølle, Raaby Kirke og Skadelunds Huse af de ovfr. S. 143 nævnte Købere af Demstrup og Sødringholm Godser. Senere købte han (Skøde 26/6 1802) af Mads Meulengracht Krannestrup med Hartkorn 10 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Skovskylld 1 Skp. 1 Fdk. 2 Alb. og Mejlby Kirke med Hartkorn 19 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. for 11,850 Rdl. samt 1150 Rdl. til den kgl. Kasse. Han døde i Østeralling.

C. 1. ADOLFINE SOFIE WIID døbt 5/12 1800, d. som Barn.

C. 2. SOFIE NIKOLINE ADOLFINE WIID døbt 30/5 1802, d. 1839. Hun blev gift med Snedker FRISCH i Aarhus, som senere var Kromand i Hald. Se Tillæg.

C. 3. MATIAS POVLSEN SECHER WIID døbt 15/4 1808, d. 21/8 1857, Gaardejer i Hadbjerg.

~ m. JOHANNE SØRENSDATTER.

B. 5. JEREMIAS MÜLLER SECHER f. 20/7 1776, d. 26/1 1836, gik i Aarhus Skole og blev Student 1794; han var blandt de Studenter, som det Aar blev indkaldte (udmærkede). Da det ikke gik ret med Studeringerne, købte han 1799 (udn. 1/2) Embedet som Regimentskvartermester (Intendant) ved det norske Livregiment. Han solgte det atter 1803 (afsked. 23/12), fordi Regimentet havde faaet en ny Chef, der ikke var saa venligsindet mod ham som sin Formand, Generalmajor Michaelsen. Han købte nu Store Hovedgaard ved Skanderborg af sin Broder, men solgte den atter 1810, hvorpaa han købte Villiamsborg ved Vejle for 110,000 Rdl.; nogle tilhørende Gaarde og Davgaard Sogns Tiende solgte han fra. De for Landbrugerne vanskelige Tider i Begyndelsen af Aarhundredet ramte ogsaa ham haardt, særlig da han ikke havde grundigt Kendskab til Landvæsenet, hvortil kom, at en meget betroet Tjener var ham utro. I nogle Aar stod han imod, men da saa en af hans nærmeste Frænder, der havde en Prioritet staaende i Gaarden, 1824 lod gøre Indførsel i den ved sin Søn, maatte den sælges og Købesummen var kun 14,000 Rdl. Af Medynk med hans Skæbne lod Herredsfogden ham nogen Tid før Indførselen vide, hvad der vilde komme, men han vilde ikke nytte dette Vink, da han fremfor alt vilde være en redelig Mand. Indtil Vaaren 1825 blev han boende paa Villiamsborg, flyttede saa til Lille Grundet ved Vejle og senere til denne By. Ligesom han tidligere havde undervist sine egne Sønner til de kunde komme i Horsens Skole, saaledes paatog han sig nu Undervisningen af flere Embedsmænds Sønner i Vejle til Forældrenes fulde Tilfredshed. Det

var ham dog imod at leve i smaa Kaar i Vejle, som havde sét ham i hans Velmagts Dage; han drog derfor til København for at søge et »Levebrød«, og det lykkedes ham da 5/3 1828 at faa den beskedne Post som Told- og Konsumtionsunderbetjent i Helsingør. »Ved sin strænge Redelighed var min Fader stundum i Vejen i det mindste for én af sine Embedsfæller, der ikke havde i Sinde mindre at tage Hensyn til Egennyttens Krav end til Statens Ret og derfor bagvaskede ham for Inspektøren indtil denne langt om længe indsaa, at han havde baaret sig ilde ad ved at lytte til Bagvaskerens Løgne«. Indtægterne var dog usle, de bestod kun i Sportler, der om Vinteren i en enkelt Maaned kun kunde løbe op til 9 Rdl.; dog undgik han ved sin Hustrus ypperlige Husholdning at paadrage sig Gæld. Forøvrigt modtog han til Stadighed Sendinger af Fødevarer fra Vedø og Skaføgaard. Hans Helbred var oprindeligt kraftigt, men den haarde Livsstilling med megen Nattevaagen undergravede det, og han døde efter et længere Sygeleje som Følge af et apoplektisk Anfald.

~ 21/9 1802 m. MARGRETE AGNETE GROTUM SECHER f. 28/2 1785, d. 5/6 1871, D. af Anker Jørgen Secher, Ejer af Kærbygaard (se ovfr. S. 233) og Anne Marie Mørch. Hendes Opdragelse var streng, nu vilde man kalde den meget haard, men hendes Moder svarede altid, naar Faderen fandt, at hun blev for strengt behandlet, at hendes egen Opdragelse havde været langt strengere. Selv fandt hun her i en Forberedelse til sit senere Liv, »ti vanskelig«, plejede hun at sige, »vilde jeg have kunnet bære mit senere Livs tunge Byrder, hvis jeg ikke var bleven saa strængt opdragen«. Sin Barndom levede hun sammen med sin Moders Søsterdøtre fra Hjortshøjlund, der paa Grund af deres Moders tidlige Død blev opfostrede paa Kærbygaard, men de ældre holdt sammen mod hende, kun i den lidt yngre Edel havde hun det anderledes. Ved sin Moders tidlige Død kom hun som eneste hjemmenværende Datter i en Alder af 14—15 Aar til at forestaa den store Husholdning paa Kærbygaard og gjorde det med Dygtighed, til hun i sit 18. Aar holdt Bryllup. Hun, som havde arvet Moderens og Mormoderens Dygtighed og Virkelyst, blev nu sin Husbonds trofaste Medhjælperse saavel i hans Velmagts Dage som i de trange Aar i Helsingør. Her blev hun boende nogle Aar efter hans Død, indtil hun 1840 flyttede til København. Med stort Taalmod bar hun sit Livs tunge Omskiftelser; 6 Børn mistede hun som smaa, 2 som voksne, men aldrig plagede hun andre med sine Sorger; disse skjulte hun ogsaa som oftest for sine Børn; hun trøstede sig med, »at hun dog havde meget at takke vor Herre for«, og at der var andre, hvis Liv var tungere. Da hun var i gode Kaar,

var det hende en Glæde at hjælpe andre, og da hendes Kaar i de sidste 20 Aar af hendes Liv derved, at hun havde Part i en Tontine, atter blev bedre, hjalp hun igen Trængende efter Evne. En stor Sandhedskærlighed udmærkede hende, og sin Faders ovfr. S. 191 nævnte Valgsprog havde hun gjort til sit. Hun kunde aldrig i Længden bære Nag til nogen, selv om hun var blevet forurettet paa det føleligste, og var altid rede til at tilgive andre. Hun naaede en høj Alder, men bevarede dog Helbred og Aandskraft til det sidste. »Mindet om en slig Moder er en Velsignelse.«

C. 1. MATIAS POVLSEN SECHER f. 5/2 1806, d. 22/12 1880, Student 1824 fra Horsens Skole, cand. jur. 18/1 1828 med haud. ill. Efter i en

Del Aar at have arbejdet paa Byskriverkontoret i Helsingør og hos en Prokurator i Nyborg blev han Kopist i Københavns Raadstues 3. Sekretariat 8/10 1845, men maatte en Snes Aar efter tage sin Afsked paa Grund af sit svage Syn. Under Navnet: Secher med Hovedet hørte han gennem mange Aar til Gadens »Originaler«. Den 10. Juli 1868 blev han indlagt paa Almindelig Hospital. I sin Erklæring udtaler Professor Brandes, at S. »qualificerede« sig til at forblive som Lem paa Hospitalet paa Grund af fuldstændig Blindhed.

C. 2. ANKER JØRGEN SECHER f. 19/4 1808, d. 6/6 1872, fik tidlig en Plads i Hospitalet i Randers, hvor han i sine sidste Aar var sengeliggende.

C. 3. ADOLFINE SOFIE MÜLLER SECHER f. 13/8 1809, d. 1828, ugift.

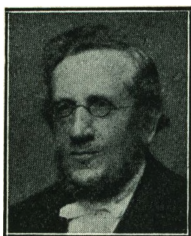
C. 4. ANNE MARIE MØRCH SECHER f. 28/11 1810, d. i Juli 1834, ugift.

C. 5. KRISTIAN FREDRIK SECHER f. 4/9 1812, d. 24/9 1880, gik først i Horsens Skole, men blev Student fra Skolen i Helsingør 1833. I de sidste 4 Aar af sin Skoletid, da han sad i Mesterlektion, led han meget under Rektoren S. Meislings slette Behandling, og de daglige Drillerier og Ærgrelser, han maatte døje, lagde Grund til hans senere slette Helbred. Efter at have taget 2. Eksamen, laa han syg et Aars Tid dels

Matias Povlsen Secher.

i Hjemmet, dels paa Øresunds Hospital; 1836 oprettede han en liden Skole i Helsingør, som skaffede ham Opholdet til han 1840 drog med sin Moder til København, hvor han studerede Teologi og blev cand. theol. 3/11 1843 med haud. ill. Fra 1846—48 var han Huslærer i Ry Mølle ved Silkeborg og derefter i 32 Aar til sin Død Lærer i Historie, Geografi og Kristendomskundskab i Privatskoler i København, deraf i én Skole i 32 Aar og i én 28 Aar, og i disse Aar forsømte han, til Trods for sit svage Helbred (Gigtsmerter og Brystkrampe) og selv om Vejret var nok saa barsk kun én Gang 3 Dage. Han døde af Apopleksi og blev begravet under stor Deltagelse fra Elevers og Medlæreres Side.

K. E. Secher.

C. 6. KARL EMIL SECHER f. 3/5 1824, d. 29/6 1888.
»Min Moder tog sig tidlig af min Undervisning, 3¹/₂ Aar gammel kunde jeg læse, og jeg mindes, at det var den strængeste Revselse for mig, naar min Moder

nægtede at læse med mig. Senere tog min Fader sig af min Undervisning til jeg kom i et Par Børneskoler og tilsidst i Helsingørs Realskole, i det »Foreningen til Realkundskabers Udbredelse« gav mig fri Skolegang. Aarene fra Oktbr. 1834 til Oktbr. 1840 høre til mine bedste Barndomsaar. Uagtet min stammende Udtale — en Naturfejl hos ikke faa af vor Æt, i det mindste i de ældre Slægtled — gjorde jeg gode Fremskridt. Med Kærlighed mindes jeg de fleste af mine Lærere, især Skolens Forstander, Pastor Jürgensen, hvis Undervisning i Kristendomskundskab har været frugtbringende for mig for hele Livet, og for hvis Vejledning i Modersmaalet, især i dansk Stil, jeg altid vil være taknemmelig, da han lærte mig at nedskrive mine Tanker om mange Æmner uden lang Overvejelse; endvidere Sproglæreren Hr. Valentiner, hvem jeg takker for et saare godt Grundlag af Kundskaber i Engelsk, Fransk og Tysk, og den endnu levende Pastor Grüner.

Fra mit 12. Aar af maatte jeg arbejde for Udkommet ved at undervise andre, og senere paatog jeg mig Regnskabsføring og Skriveri. De første Aar, efter at jeg havde forladt Helsingør, vare langt fra glædelige, da det ikke vilde lykkes for mig at komme i en Stilling. Lysere saa det ud, da jeg fra Febr. 1842 læste til Seminaristeksamen, som jeg tog Aaret efter, men ikkun med 2. Kar. (duelig); det var den Gang saare vanskeligt for en Privatist at opnaa bedste Karakter, og jeg var i den Henseende særdeles uheldig stillet. Jeg kunde nu høre Forelæsninger i de levende Tungemaal, og i Prof. Abrahams vandt jeg en nidkær Velynder; ligeledes hørte jeg Velschows Forelæsninger over Fædrelandets Historie.

Efter en stakket Tid at have været Huslærer paa Landet derefter Lærer ved Skoler i Hovedstaden, fik jeg en Understøttelse (60 Rdl. aarlig) af »Naades-Sekretariatet«, og da to af mine Frændere lovede at læse med mig, kunde jeg haabe at faa examen artium. Ved min Moders vedvarende Opofrelser opnaade jeg mit inderlige Ønske og blev Student 1846 med et særdeles godt laud., hvilken Karakter jeg ogsaa fik til anden Eksamen. Da jeg særlig følte mig hendragen til sproglig Granskning, valgte jeg Filologien som Embedsstudium, men følte mig snart tilbage stødt af den Aandløshed, som udmærkede den da værende Professor i Græsk. Derimod maatte jeg fra den Dag, da N. M. Petersen (Novbr. 1845) indledede sine Forelæsninger over de nordiske Tungemaal, paa det inderligste føle mig knyttet til ham og hans Lærervirksomhed. Fra Høsten 1848 valgte jeg den af Monrad oprettede Magisterkonferens i de nordiske Tungemaal og kastede mig med Liv og Lyst over dette Studium. Først i Maj 1850 opnaade jeg at faa Kommunitetet; Valkendorfs Kollegium havde jeg faat 1½ Aar i Forvejen, og de 5 Aar, jeg bode her, ere iblandt de lykkeligste i mit Liv. Paa Grund af mine mange litterære Sysler og min Stilling som »Stipendiarius« i Gehejmearkivet (fra Septbr. 1850) kunde jeg først i 1858 indstille mig til Magisterkonferensen med det danske Tungemaal og den danske Litteratur som Hovedfag og som Sidefag Oldnordisk og Svensk. Den sluttedes 25/9 s. A. og jeg opnaade Karakteren *admissus cum laude*.

Jeg ventede nu, men forgæves, at faa Adgang til større akademiske Stipendier: Studiet af Modersmaalet regnedes den Gang ikke for et »videnskabeligt« Studium. Heller ikke var det Vejen til Adjunktembeder i Dansk, saa længe som Latinen var paa Højsædet og Tysk Grundlaget for Sprogundervisningen. Men alligevel regner jeg det for en stor Lykke, at jeg fik Kærlighed til de nordiske Tungemaal under en saa grundlærd og aandfuld Vejleder som N. M. Petersen. Praktisk Gavn af den aflagte Prøve har jeg haft ved, at jeg siden 1868 har givet Undervisning i Svensk til Almuelærere med den udvidede Skolelærereksamen, og i Sommerferien har givet og giver Almuelærere Vejledning i Oldnordisk. Disse Timer have altid været mine bedste og kæreste Undervisningstimer, og har det lykkets mig, og lykkes det mig fremdeles at gøre dem frugtbringende for disse, da maa jeg takke min kære, afdøde Lærer derfor. Ogsaa takker jeg ham for hans ypperlige Vejledning i historisk Henseende baade ved sine Skrifter og ved sine Samtaler i sit gæstfri Hjem. Om han havde faat Embedet som Gehejmearkivar, til hvilket han burde været selvskreven, vilde han ikke have ladet mig gaa som »Stipendiarius« i en Menneskealder, saa at den eneste Forbedring i min Stilling,

jeg har kunnet opnaa, er fra Apr. 1883 at vorde ansat som yngst Assistent i Kongerigets Arkiv. Grunden til denne Tilsidesættelse kan ikke her opklares, kun saa meget kan jeg sige, at Sandheden ingenlunde altid taales og mindst, naar den kommer fra Underordnede, over hvem deres Foresatte udøve en despotisk Myndighed. Som Undskyldning er det sagt, at jeg kunde jo leve af min Pen; det kunde de andre, der bleve mig foretrukne, ikke(!). Jeg kan i den Henseende kun trøste mig med min Moders Trøst: »Hvo véd, hvad det kan være godt for?« Saa sandt som jeg har kunnet udrette noget med Hensyn til Fædrelandets Historie, har det i Hovedsagen været Følgen af, at jeg i omtrent 30 Aar i Arkivet har maattet gennemgaa mangfoldige Aktstykker, som ingen anden har sét, hvor ved jeg nøje har lært at kende Enevældens Historie efter utrykte Kilder. Allerede omtrent for 30 Aar siden har jeg faat en helt anden Anskuelse om Tiden 1536—1660 end den almindelige og derfor ogsaa af Enevælden. Denne sidste har været saa meget værre her end i andre Lande, som den altid har været tysk, aldrig virkelig dansk. Dette har jeg søgt at godtgøre i adskillige Skrifter; et og andet har man villet gendrive, men min Anskuelse er ikke blevet rokket derved. Enevælden er og bliver for mig det ynkeligste større Afsnit af Fædrelandets Historie. Men ogsaa i denne Henseende har jeg, hvad mit Velvære vedkommer, staat mig selv i Lyset; dog Sandheden frem for alt!

Selvfølgelig har jeg med mine Anskuelser ikke kunnet unddrage mig fra Deltagelse i det politiske Liv. I Jan. 1865 var jeg Medstifter af »Nordisk Samfund« og foretog en lønlig Færd igennem en stor Del af Nørrejylland for at vinde Medlemmer for Samfundet, der et Aars Tid efter fremtraadte offentlig. Denne Færd hører til mine bedste Minder. — Lige som N. M. Petersen har været min Lærer i Videnskaben, saaledes har N. F. S. Grundtvig været min Vejleder i kristelig og kirkelig Henseende, og jeg er vor Herre inderlig taknemmelig, fordi han har ført mig til Vartov Kirke, af hvis Menighed min Hustru og jeg nu snart i 25 Aar har været Medlemmer. Grundlaget for min Kærlighed til Kristendommen har jeg som Barn faat af min fromme Moder.

Ogsaa for mit enhver Henseende lykkelige Giftermaal (siden 24/12 1858) med BOJELINE KRISTINE RASCH, f. 10/3 1825, D. af Kopist i Rentekammeret Boje Rasch og Sofie Lundstrøm, er jeg Herren inderlig taknemmelig. I Hjemmet har jeg altid kunnet finde Trøst og Styrke under Livets mangehaande Genvordigheder. Vor Sølvbryllupsfest var en slig Dag, at den nok kunde være »mange bitre Timer værd«. (d. 5/12 1908).

Af mine sproglige Arbejder maa jeg nævne: Glossarium til A. S. Vedels

Oversættelse af Saxo Grammaticus (1851). — Om det danske Sprogs Ret-skrivning («Dagbladet» 1855). — N. M. Petersen — J. N. Madvig («Hejmdal» 1871, handler om Indblandingen af fremmede Ord i Modersmaalet). — An-mældelse af H. Dahl: Dansk Hjælpeordbog («Fædrelandet» 1876). — Ord-liste til C. J. Brandts: Romantisk Digting (1877) m. m.

Historiske Arbejder ere: Af »Dansk Konversationsleksikon«, udg. af P. Larsen 1849—60, var jeg Medarbejder og skrev de aller fleste Artikler vedkommende Nordens Historie, Tungemaal og Litteratur indtil: Tegner, og fra 9. Bd. (1857) til 20. Bd. skrev jeg Teksten til »Prospekter af danske Herregaarde« og affattede Registret dertil (1870). — Om Grønland og Vin-land (Danmarks illustr. Almanak 1857). — Kr. Skel Albertsen (a. St. 1858). — N. M. Petersen («Dannebrog» 4. Bd. 1862). — Danske Anonymer og Pseudonymer (1865). — Danske Adelsætter før og nu (Hamiltons Nord. Tidsskr. 1867). — Om Tyge Brahe (a. St. 1868). — Povl Juels Projekter og hans Sammensværgelse, et Bidrag til Enevældens Historie (Danske Saml. 3. Bd. 1867). — A. S. Vedel (Folkekalender for Danmark 1868). — Kristoffer Valkendorf (a. St. 1869). — Om Agerbruget i Sælland i 17. Aarh. (Ugesk. f. Landmænd 1876). — Danske Sørøvere (Historisk Arkiv 1877). — Danmark i ældre og nyere Tid (Købhs., nogle Købstæders og nogle Herregaardes Historie tilligemed et Overskue over Samfundslivet og Sæderne), Købh. 1873—76. — I »Dansk Landbrugsordbog« skrev jeg de rént historiske Ar-tikler, særlig vedkom. den danske Bondestand, og i Fortsættelsen af Ludv. Kr. Müllers Danmarks Historie: Fredrik IV.s, Kristian VI.s og det meste af Fredrik V.s Historie. — Jeg besørgede Udgaven af P. Eliensens Skrifter 1 Bd. Kbh. 1855, og 2. Udgave af N. M. Petersen: Bidrag til den danske Litteraturs Historie 1.—5. Bd. Kbh. 1867—72, samt i Nyt histor. Tidsskr. 6. Bd.: Breve fra Gram til Slange. — I »Fædrelandet«, »Hejmdal« (Ugeblad og Dagblad), »Folkets Avis«, udg. af L. Dinesen, og »Dansk Ugeskrift«, udg. af C. Rosen-berg, har jeg skrevet adskillige Anmeldelser og historisk-politiske Afhand-linger. — Endelig har jeg i mange Aar sysselsat mig med Englands, Hollands og Frankriges Historie og bl. a. skrevet: Dronning Margrete (den ældre) af Navarra («Nordisk Maanedsskrift» 1882—83 og særtrykt); Om Forholdet imellem Statskirken og Dissenterne i England (Dansk Kirketidende 1865 og særtrykt).

B. 6. EDEL KIRSTINE SECHER f. 5/10, døbt 17/11 1779, begr. 15/9 1811.

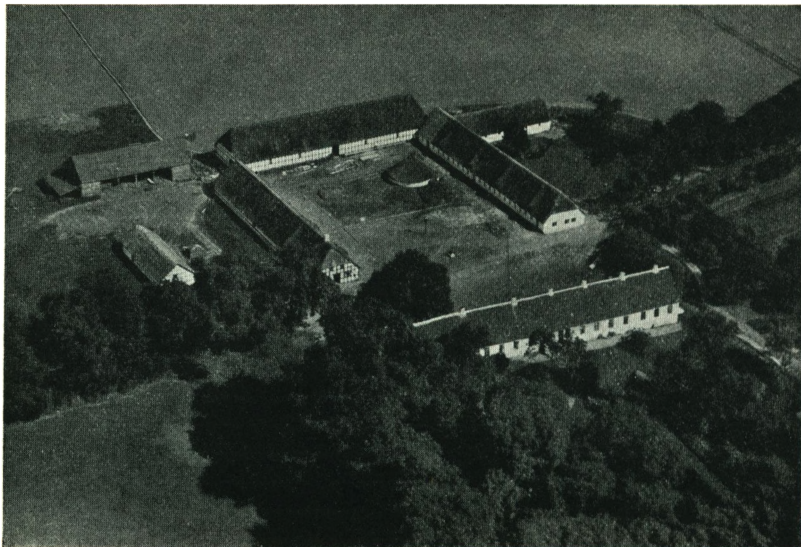
~ 15/3 1799 m. sit Søskendebarn NIELS JØRGEN SECHER, Ejer af Skaarupgaard, se ovfr. S. 141.

B. 7. AVRELIA KLEMENTINE SECHER f. 20/11 1782, døbt 22/1 1783, d. 16/12 1853.

~ 13/8 1803 m. sit Søskendebarn PEDER MØRCH SECHER, Ejer af Trudsholm, se ndfr. S. 352.

B. 8. MATILDE SOFIE SECHER f. 30/10 1786, d. 26/9 1846.

~ 12/2 1803 m. sit Søskendebarn MARKUS PETER SECHER, Ejer af Sødringholm, se ovfr. S. 218.

Hjørtshøjlund.

Hjørtshøjlund-Linien.

A. 6. TOMAS SECHER f. 1744, d. 19/4 1811, slog sig ligesom de 3 af sine Brødre paa Landvæsenet uden dog som disse at købe sig en Hovedgaard, skønt han dog foruden Arven efter sin Fader, efter sin Faster Edel Sicher, hvis Fuldmægtig han 1766 havde været paa Skaarupgaard og Kærbygaard, fik en Broderlod paa 27,087 Rdl. 4 Mrk. 5¹/₁₁ Sk. og senere arvede hans Hustru sine Forældre. Han købte 1771 (Skøde 26/4) af Niels Rohde, Birkedommer i Rosenholm og Vosnæsgaards Birker, Hjørtshøjlund i Hjørtshøj Sogn med 5 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn og Gods i Hesselballe og Hjørtshøj, alt ialt 36 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, for 9200 Rdl. — T. Secher drev i stort Omfang Pengeforretninger og følgende Liste over hans Panteobligationer vil vise, at det ikke var faa Mennesker han efterhaanden fik Pengemellemværende med:

1773 Oblig. paa 2000 Rdl. af Edel Margrete Biering (indløst 1775). —
1774 Oblig. paa 10,000 Rdl. af Jstrd. M. P. Marcussen til Krastrup (indløst 1794). — 1779 Oblig. paa 12,000 Rdl. af Søren Thorup til Nipstrup (indløst 1792) og paa 5000 Rdl. af Rasmus Müller til Skerring Munkgaard (indløst

1793). — 1780 Oblig. paa 12,000 Rdl. af Povl Behr til Skaføgaard (indløst 1792). — 1783 Oblig. paa 9000 Rdl. af Fredr. Stjernholm til Keldgaard (indløst 1786) og paa 8000 Rdl. af Ped. Lillelund til Øland (indløst 1790). — 1786 Oblig. paa 15,000 Rdl. af S. Mønstedts Enke til Hessel (indløst 1792). — 1787 Oblig. paa 16,000 Rdl. af Kristen Kondrup til Starupgaard (indløst 1794). — 1789 Oblig. paa 8000 Rdl. til Ritmester Karl Kr. Vilh. Irminger til Pallisbjerg (indløst 1792). — 1790 Oblig. paa 6000 Rdl. af Etatsraad Ditlev Kirketerp til Riber Kærgaard (indløst 1793) og paa 2000 Rdl. af Johannes Dahl i Odense (indløst 1793). — 1791 Oblig. paa 4000 Rdl. af Kamjkr. H. F. Bryggemann til Mejlgaard (indløst 1794) og paa 7850 Rdl. af Niels Bach til Demstrup (indløst 1804). — 1792 Oblig. paa 24,000 Rdl. af Baronesse Holck til Trudsholm (indløst 1804) og paa 20,000 Rdl. af O. Kr. Mønsted til Hessel (indløst 1798). — 1793 Oblig. paa 3000 Rdl. af Iver Hansen til Roelsegaard og paa 5000 Rdl. af P. Schmidt til Skerring Munkgaard. — 1794 Oblig. paa 30,000 Rdl. af Ulr. Kr. Schmidten til Urup, Vaar m. m. (indløst 1803). — 1797 Oblig. paa 16,000 Rdl. af Peter Sever. Fønss til Løvenholm (indløst 1805) og paa 1200 Rdl. af Jørgen Raarup til Holbæk Mølle. — 1798 Oblig. paa 1000 Rdl. af H. F. Wilrich, Præst i Højslev (indløst 1799) og paa 25,000 Rdl. af Krist. Lanng til Hessel. — 1804 Oblig. paa 30,000 Rdl. af Niels Secher til Trudsholm, paa 5000 Rdl. af Jørgen Mørch Secher til Østergaard og paa 13,999 Rdl. af A. Hviid til Sorvad.

Sammentæller man her de Obligationer, som T. Secher ejede 1/1 1792, faar man Beløbet 85,850 Rdl., medens man for 1/1 1800 faar 112,050 Rdl., og heraf fremgaar, hvad allerede vilde fremgaa af en Jævnføring med de Formuer, som hans Brødre besad, at selv den sidste Sum næppe i Forbindelse med Værdien af Hjortshøjlund, der kun var en mindre Ejendom, udgør Beløbet af hans Formue. Han maa foruden de anførte Obligationer have haft staaende uopsagt en eller anden større, som var Arvegods efter hans Forældre eller Svigerforældre. Da han efter sin Hustrus Død 29/2 1788 fik kgl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo med Børnene og siden skifte med Samfrænder, indeholder ingen offentlig Skifteprotokol Oplysning herom.

T. Secher levede paa Hjortshøjlund til sin Død, selv efter at han 18/8 1808 havde tilskødet sin Søn Ole Olesen Secher Gaarden. Han gik fuldstændig op i sit Landbrug og solgte ofte selv paa Trommesalen ved København de Stude, han havde ladet føre derover, men han skal aldrig have været indenfor Vesterport. Dette har vist været ret almindeligt mellem de jyske Studehandlere. I nogle Erindringer fra Mors 1834—36 fortæller Pastor Thaaning om en Studehandler, der 2 Gange havde fulgt sine Stude til Vesterbro og gik til Vesterport for at kigge ind i Byen, men ikke havde Mod til at gaa videre, fordi han frygtede at blive

bestjaalet eller bedraget i den farlige By. Han foretrak derfor at blive paa Hotel Bjørnsdal paa Vesterbro og rejse lige hjem, naar Forretningerne var afsluttede. Tomas S. var en ubændig hidsig Natur og kunde komme i Fyr og Flamme over den mindste Ubetydelighed, men naar hans blide, kærlige Hustru da sagde til ham: »Men Gud! Tomas, hvad gaar der af dig«, kunde han snart tage sig i det. Efter sin Hustrus Død følte han sig aldeles ulykkelig og vilde ikke lade sig trøste. Da Sønnen nogle Aar efter, at han havde overtaget Gaarden, ønskede, at Faderen skulde have et andet Soveværelse, blev T. Secher saa ophidset, at han skød sig. Hans 4 Døtre kom straks efter Moderens Død i Huset hos Mosteren paa Kærbygaard (ovfr. S. 199), der siden var dem en kærlig Plejemoder.

Det nuværende Orgelrum, nederste Taarnrum i Hjortshøj Kirke, var indtil Kirkens Overgang til Selveje for faa Aar siden anvendt til »Kirkestol« for Ejeren af Hjortshøjlund.

Over Buen mellem Taarnrummet og Skibet staar Tomas Secher og Johanne Marie Mørchs Navne. Da Johanne Marie Mørch døde, fremgaar det af Kirkebogen, at hun blev »gravsat« 19/2 1788, hendes 1 Dag gamle Datter var 9/2 88 blevet »hensat«.

Der er saaledes ingen Tvivl om, at Tomas Secher har indrettet Taarnrummet til Familiekapel i Lighed med Kapellerne i Sødning og Kasted (Skaarupgaard). Da Tomas Secher døde, staar der i Kirkebogen, at han blev »begraven«; dette er ikke ensbetydende med, at han blev begravet paa Kirkegaarden, saa vilde der formodentlig i Datidens Sprog have staaet »jordet«. Sandsynligvis er han blevet »gravfæstet« i Kapellet, hvor hans Hustru og Datter stod.

Hvor Kisterne senere er blevet nedgravet, har ikke kunnet oplyses. Sønnens, Ole Olesen Sechers, Familiegravsted findes paa Kirkegaarden, og sandsynligvis er Tomas S. og Hustrus Kister nedgravede efter Ole Olesen Sechers Tid. Om de er begravede i sidstnævntes Familiegravsted eller under Gulvet ved Indgangen til det tidligere Kapel kan ikke oplyses, der er fundet Skeletter begge Steder. Skeletterne i Kirken blev gravet op, da Kirken for faa Aar siden fik indlagt Centralvarme, de blev atter nedlagt samme Sted. Sandsynligvis har Tomas Secher og Johanne Marie Mørch her fundet deres sidste Hvilested under deres Navne i Kirken.

~ paa Nørlund 31/5 1771 (Jyske Efterr. Nr. 22) m. JOHANNE MARIE MØRCH f. 22/8 1749, D. af Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, se ovfr. S. 97. Hun døde i Barselseng 9/2 1788, og hendes Husbond fik derfor 22/2 Bevilling til, at hendes Kiste maatte overtrækkes med sort Baj, Laaget zires med en liden Plade og Liget staa ubegravet nogle Dage

over den almindelige Tid. Hun var blevet særlig betænkt i sin Farbroder P. Mørchs og Moster Maren Budtz Berghs Testamente, men da hun døde før Arven faldt, fik hendes Børn kun en almindelig Arvelod, nemlig 31,612 Rdl. 3 Mrk. 11⁷/₂₇ Sk., jfr. ovfr. S. 90.

Deres Børn er B. 1.—12.

B. 1. MARGRETE GROTH SECHER f. 25/3 1772, d. 22/3 1804.

~ 23/3 1792 m. OTTO KRISTOFFER MØNSTED f. 1763, d. 2/2 1836. (2. ~ 25/7 1807 m. Ane Marie Skougaard, d. 15/5 1864). Han købte 23/4 1791 (Skøde 16/6 1792) af sin Moder Bollette Engelbrecht, Enke efter Søren Jakobsen Mønsted, Hessel Hovedgaard med 64 Tdr. Hartkorn, Skovskylde 1 Skp. 1 Alb., og Bøndergods 278 Tdr. 1 Alb. Hartkorn og Skovskylde 3 Tdr. 3 Fdk. 1 Alb. samt Grenaa Vejrmølle for 31,000 Rdl. Da han imidlertid ikke kunde udbetale sine Søskenes Arv, maatte han atter sælge Hessel, af hvis Gods han havde afhændet 8 Tdr. Hartkorn, og 13/6 1798 tilskødede han Kammerraad Krist. Lannng Ejendommen for 63,000 Rdl., og han købte nu 1799 Ingvorstrupgaard. Da han 1804 paa Auktion havde købt Lykkesholm for sin Svoger P. M. Secher, og denne var misfornøjet med Købet, overlod han ham Ingvorstrup og lod sig selv 22/11 1804 give Skøde paa Ejendommen. Til denne hørte da Hovedgaardstakst 9 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskylde 1 Tde. 2 Fdk., Lyngby (37 Tdr.), Hod (16 Tdr. 5 Skp.) og Homaa (10 Tdr. 2 Fdk.) Kongetiender og Homaa Kirketiende (10 Tdr.) samt af Bøndergods 117 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 1²/₃ Alb. Hartkorn. Paa Grund af de for Landmændene daarlige Tider og fordi han ved sit andet Ægteskab havde maattet udrede sine Børns mødrene Arv, gik det tilbage med hans Formuesforhold, skønt Godset solgtes bort paa c. 19 Tdr. Hartkorn nær, og da han døde havde den ekstraordinære Laanefond faaet Dom ved Overretten for sin Prioritet 28,000 Rdl. Om Salget af Ejendommen se ndfr. S. 332.

C. 1. JOHAN SEVERIN MØNSTED f. 23/9 1792, d. som Barn.

C. 2. SØREN MØNSTED f. 22/10 1793, d. 9/8 1863, Student 1815, cand. phil., levede som Timelærer i Købh., død paa Lykkesholm.

~ 11/4 1842 i Garnisonskirken i Købh. m. ANNA ELISABET SØRENSEN, d. 21/1 1862 i Købh. u. B.

C. 3. TOMAS SECHER MØNSTED f. 3/1 1795, Skibsfører, for paa Vestindien, forliste ved Aggerkanalen 23/11 1830 og druknede.

~ 16/11 1821 m. DORTEA KATRINE BERG f. 19/5 1792, d. i Randers 30/9 1856, D. af Kristoffer Berg, Præst i Vestervælling.

C. 4. JOHANNES MØNSTED f. 11/7 1796, d. 4/4 1827, ex. jur. 28/10 1819 (bekv.), bestyrede en Drengeskole i Købh.

~ 9/9 1826 m. ANTOINETTE HEDEVIG EWIGER f. 18/10 1792, d. 14/12 1877. D. af Glarmester Ernst Kristian Henrik Ewiger; efter sin Mands Død havde hun en privat Skole i Købh.

C. 5. PEDER MØRCH MØNSTED f. 4/9 1797, d. 29/8 1864, var i Fællesskab med sit Søskendebarn Tomas Secher Schmidt (se ndfr. S. 343) Forpagter af Gaarden Lykkesholm 20/10 1819—1/5 1824. Da Gaarden derpaa blev sat til Auktion af Statskassen (den ekstraordinære Laanefond), som var Panthaver, efter Eksekutionsforretning af 29/11 1822, købte P. M. Mønsted i Forbindelse med sin Svoger Peder Achton den paa 4. Auktion 20. Aug. 1823 (Skøde 30. Aug. 1824) for 12,000 Rdl. Sølv. Formodenlig skulde desuden 2. Prioritet (12,000 Rdl.) dækkes. Ejendommen uden Gods og Tiender vurderes nu til 320,000 Kr. Ejendommen omfattede da: Hovedgaardstakst 19 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Skovskyld 1 Td. 2 Fdk., Lyngby Kongetiende (34 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk.), Hod Kongetiende (10 Tdr. 2 Skp.) og Kirketiende (10 Tdr.) samt ufrigt Hartkorn: 19 Tdr. 1 Fdk. $\frac{25}{8}$ Alb. Dette Fællesskab hævedes ved Kontrakt af 2/12 1836, hvorefter P. Achtons Enke overtog Lykkesholm med tilhørende Ejendom og P. M. Mønsted fik Tovbrogaard i Lyngby Sogn, en Kirkejord i Tolstrup, Vejlbj Sogn, Kongetienden af Lyngby Sogn og Konge- og Kirketienden af Homaa. Imidlertid havde han 12/12 1833 af Peder Jakob Møller til Konstantinsborg købt Gaarden Fævejle med Hovedgaardstakst 39 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn og Skovskyld 3 Skp. 2 Alb., en Del af Lyngby Kirketiende og noget Bøndergods (12 Tdr. 2 Skp. Hartkorn, Skovskyld 2 Skp. 2 Alb.), ialt 118 Tdr. 1 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn, for 11,309 Rdl. Sølv. Han døde i Grenaa.

~ 15/5 1833 m. BOLETTE KRISTIANE DAHL f. 23/2 1807, d. 25/3 1870, D. af Apoteker i Grenaa Kristian Anton Dahl og Karoline Dorotea Fischer. Efter sin Mands Død solgte hun (Skøde 24/2 1868) Fævejle, som da havde Hartkorn 25 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb., med nogle Huse, Besætning og Inventarium for 39,000 Rdl., visse Naturalpræstationer og fri Bolig paa Gaarden.

C. 6. JOHANNE BOLETTE MØNSTED f. 8/8 1798.

~ 24/4 1823 m. TOMAS SECHER SCHMIDT, Ejer af Tarskov Mølle, se ndfr. S. 343.

C. 7. JENS KRISTIAN MØNSTED f. 24/5 1800, Gaardejer i Ebdrup, senere i Hyllested Sogn, hvor han døde 1/5 1878.

~ 21/11 1835 m. PETREA SOFIE BORUP f. 14/10 1810, d. 28/6 1849, D. af Tomas Andreas Borup, Præst i Skanderborg, og Antoinette Thorsager.

C. 8. ANNE MARIE MØRCH MØNSTED f. 28/5 1801 paa Ingvorstrup, d. 5/9 1891 i Pederstrup.

~ 19/10 1825 m. RASMUS ZACHO f. 6/10 1794 paa Boller, d. 10/1 1885, Forpagter, siden Ejer af en Selvejergaard i Pederstrup i Nødager Sogn, som hans Søn U. F. Kr. A. Zacho overtog.

C. 9. NIELS SECHER MØNSTED f. 15/1 1803, d. 15/9 1891, cand. pharm. 10/10 1826 og opholdt sig som saadan Apr. 1827—Decbr. 1830 i Arendal; købte 1835 Lyngsbækgaard i Draaby Sogn, som han 6/9 1876 overdrog sin ældste Søn.

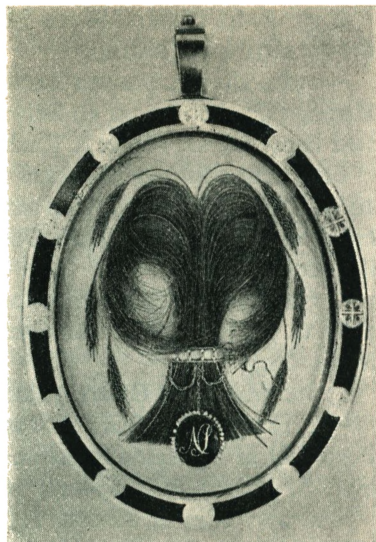
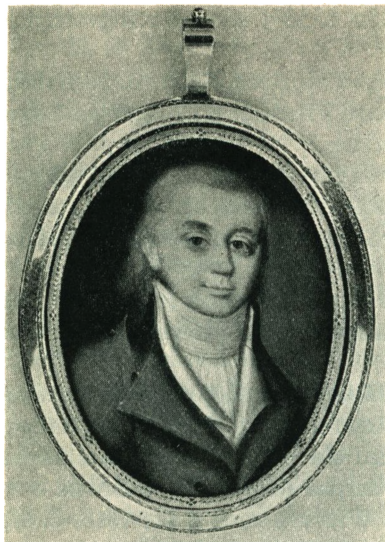
~ 3/4 1836 m. CHARLOTTE AMALIE DOROTEA MARIE MØLLER f. 19/2 1805, d. 7/9 1882, D. af Postmester Rasmus Møller i Grenaa og Kirstine Marie Bang.

C. 10. MARGRETE GROTUM SECHER MØNSTED f. 22/3 1804, d. 3/7 1874.

~ 1. 1826, trolov. 15/12 m. PEDER ACHTON f. 22/4 1802, d. 27/8 1835, Forpagter af Lykkesholm sammen med sin Svoger P. M. Mønsted (se ovfr. S. 331) 20/10 1819—1/5 1824, derpaa Medejer af Gaarden.

~ 2. 27/7 1844 m. ANDERS HANSEN WESTERGAARD, f. 5/4 1818, d. 6/4 1889, først Seminarist og Skolelærer i Pedholt, Aarhus Amt, overtog med sin Hustru Lykkesholm af hendes og 1. Husbonds Fællesbo. Blev Landvæsenskommissær 6/8 1857 og som saadan Kammerraad. I 20 Aar var han Medlem af Sogneraadet for Lyngby og Albøge og Formand for Tiendeaflysningskommissionen for Randers Amt, Medlem af Bestyrelsen for Grenaa Landbrugsforening og for Landbosparekassen for Grenaa, ved hvilke Institutioners Stiftelse han medvirkede. Æresmedlem af Landbrugsforeningen. Medlem af Landstinget 1863—66, Justitsraad. Han solgte Lykkesholm 1875 til sin Stedsøn O. M. Achton.

B. 2. NIELS SECHER f. 7/2 1773, Hjemmedaab stadf. 26/2, d. 29/11 1808 (efter Annonce i Aarhus Stiftstidende), Student 1791, cand. jur. 13/4 1796 med haud. ill. Han skal have været en ualmindelig smuk Mand, og Frederik VI skal derfor have udnævnt ham (12/6 1802) til Kaptajn i Landeværnet (1. østre jyske Landeværnsregiment), for at han kunde ledsage ham paa en Rejse i Jylland. Han tog ogsaa sin Afsked allerede 23/1 1808. Han købte 20/3 1799 (Skøde 24/6 1800) Østergaard i Fjellerup Sogn med Hartkorn 24 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Skovskylid 4 Tdr. 3 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Bøndergods 80 Tdr. 2 Fdk. 2¹/₂ Alb. samt Fjellerup Kirke af Hans Peter Ingerslev til Rugaard for 37,000 Rdl. og solgte den igen 20/5 1802 (Skøde 24/6 1804), til sin Broder J. M. Secher for 28,000 Rdl., men da var der af Godset kun 22 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 2²¹/₄₀ Alb. Hartkorn tilbage. Saa købte han 1804 (Skøde 24/6) Trudsholm af Major Tyge Arenstorff til Dronningborg for 95,000 Rdl. Der

Niels Secher.

var da Hovedgaardstakst 55 Tdr. 1 Fdk. 1 Alb. Hartkorn med Skovskylld 2 Skp. 3 Fdk. 1 Alb., Bøndergods 300 Tdr. 5 Skp. 1 Fdk. Hartkorn med Skovskylld og Mølleskylld 5 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. $\frac{1}{2}$ Alb., og Siem, Vindblæs og Dalbyøver Kirketiender med 60 Tdr. 5 Skp. Hartkorn medfulgte. Hele Købet overdrog han atter $\frac{14}{8}$ 1804 til sit Søskendebarn og Svoger O. A. Secher (se ovfr. S. 203) for 108,085 Rdl. Samme Aar købte han (Skøde 24/12) af Jean Arnold Fischer Vindum Overgaard med Hovedgaardstakst 41 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, Skovskylld 5 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. 2 Alb., Bøndergods 213 Tdr. 2 Fdk. $\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn, Skovskylld 3 Tdr. 3 Skp. 1 Alb. og Mølleskylld 1 Tde. 4 Skp. 3 Fdk., Kirketiender 44 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. og Kongetiender 10 Tdr. 5 Skp. Hartkorn, alt for en Købesum af 200,000 Rdl. I de samme Dage, 29/12 1804, fik han Købekontrakt af J. A. Fischer paa Allinge- og Gravballegaard for 430,000 Rdl., dog med Ret for Sælgeren til at træde tilbage inden næste $\frac{2}{4}$, hvilken Ret han nok benyttede sig af. N. Secher beholdt ikke Vindum Overgaard mange Aar før han solgte den, og han forpagtede derefter Vosnæsgaard. Efter Skøde- og Pantebogen var hans Søskendebarn J. M. Secher (se ovfr. S. 143) Ejer af Gaarden, men i »Danske Herregaarde« fortællendes, at Amtmand i Randers P. S. Fønss og Niels Secher i Virkeligheden var Medejerer, medens den sidste forpagtede Ejendommen af de andre. Efter »Trap« solgtes Gaar-

den imidlertid i 1811 af Jørgen Mørch Secher til D. F. Ladiges. Om Aarsagen til den overordenlig store Avance, der havdes paa denne Handel (se ovfr. S. 143), er følgende blevet mig fortalt: Ladiges arvede en rig i Slesvig boende Tante, men det viste sig, at hele Arven var anbragt i danske Statsobligationer. Da disse den Gang var saa godt som værdiløse uden for Landet, besluttede han at købe en Ejendom i Danmark for dem og kom saa i Handel om Vosnæsgaard. Da Sælgerne imidlertid hørte, at de skulde modtage Købesummen i Obligationer, der ogsaa i Indlandet stod i lav Kurs, og at Ladiges havde nok af dem, satte de Købesummen op til den forbavsende Højde, og Ladiges, som ikke kunde blive af med Obligationerne paa anden Maade, gik dog ind paa Handelen. Da Rigets Pengevæsen 9 Aar senere kom i Orden igen, steg Obligationernes Kurs snart betydelig, og Salget af Vosnæsgaard blev overordenligt indbringende. Hans Billede gengives ved en Medailon, der tilhører Frk. Karen Ida Marie Secher (A. 6, B. 2, C. 1, D. 4, E. 4, F. 2).

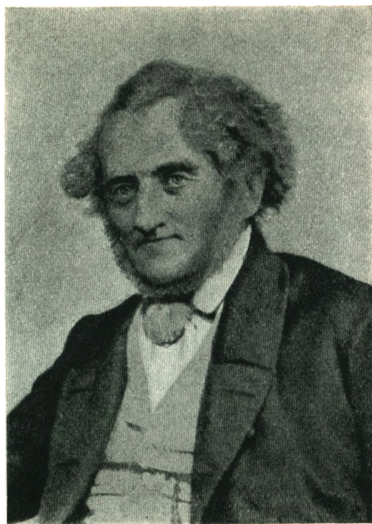
~ 7/1 1800 m. CHARLOTTE SOFIE WALSØE f. 1769, d. 27/12 1838, D. af Andreas Walsøe, Hofleverandør, og Marta Sofie Linnemann. Hun var 1. ~ m. Kopist i Rentekammeret Niels Lange, fra hvem hun blev separeret ved Resol. 3/1 1800. I 1812 købte hun Rantzausgave af Peter Andreas

Jordbjerggaard.

Karen Rasmusdatter.

Tomas Secher.

Lorentzen og solgte den atter i 1836 til Landmaaler Valdemar Engelsted.

C. 1. TOMAS SECHER f. 3/1 1802, d. 19/4 1875, ejede Jordbjerggaard i Hylke Sogn til han 1873 solgte den til sin Søn.

~ 26/7 1842 m. KAREN RASMUSDATTER f. 23/1 1811, d. 18/7 1888, D. af Snedker Rasmus Rasmussen og Maren Pedersdatter.

D. 1. EDLE SECHER f. 3/6 1843, d. 7/1 1927.

~ 1. m. PEDER SØRENSEN, Gaardejer i Kjellerup ved Silkeborg, skilt 12/12 1881.

~ 2. 17/12 1881 m. THEODOR EMIL BURLA f. 20/12 1849, d. 2/7 1935, Guide i Generalstaben, fra 6/7 1909 ansat i Østifternes Kreditforening, Fuldmægtig 1/11 1919, Afsked 31/3 1925.

D. 2. CHARLOTTE SOFIE SECHER f. 30/11 1844, d. 10/11 1871 ugift.

D. 3. KAROLINE THEODORA SECHER f. 1/6 1846, d. 1870 ugift.

D. 4. NIELS EDVARD VALDEMAR SECHER f. 5/4 1848, d. 3/4 1926. Ejer af Jordbjerggaard, som han i 1873 købte af Faderen. Han udførte betydelige Plantningsarbejder, og det var lykkedes at fremelske en betydelig Plantage. I 1904 blev 80 Tdr. Land fuldstændig ødelagt ved Ildebrand.

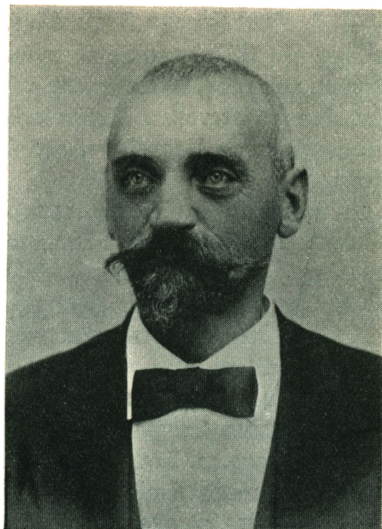
~ 2/5 1873 m. JENSINE MARIE OTTESEN f. 27/5 1853, d. 27/6 1932. D. af Gaardejer Jens Ottesen og Anelene Sofie Hornbek.

E. 1. TEONA SOFIE MAGDALENE SECHER f. 13/4 1874, d. 28/7 1903.

~ 11/12 1901 m. LUDVIG CHRISTIAN MADSEN f. 9/9 1873, Tømmer-

Jensine Marie Ottesen.

Niels Edvard Valdemar Secher.

handler, Direktør for »Den jyske Trælastimport« i Randers. Løjtnant i Fodfolket. (~ 2. m. MARIE ANTOINETTE FRIIS f. 27/12 1881).

F. 1. TAGE SECHER MADSEN f. 28/7 1903, Tømmerhandler, Aarhus Byggecentral.

~ 11/12 1931 m. ODA EMILIE CHRISTIANSEN f. 4/6 1909, D. af Montør Ludvig C., Randers.

E. 2. KAREN SECHER f. 9/5 1876, d. 10/4 1921.

~ 21/9 1895 m. ALBERT STILLING f. 20/11 1872, d. 31/10 1921, S. af Bagermester A. S. og Marie Tvede. Skolelærereksamen 1892. Lærer ved Aarhus kommunale Skolevæsen fra 1893. Medlem af Aarhus Ligningskommission 1906—13 (en Tid Formand), Medlem af Bestyrelsen for Aarhus tekniske Skole fra 1906, Medstifter af og første Formand for Aarhus Kommunalærerforening, Formand for socialdemokratisk Forbund i Aarhus 1909—13 og for danske Købstæders Ligningskommissioner. Folketingsmand for Aarhus nordre Kreds fra 1913, Medlem af Tilsynsraadet for Kongeriget Danmarks Hypotekbank, af den store Skolekommission af 1919 og af Folketingets Finansudvalg 1920.

F. 1. ELSE SECHER STILLING f. 7/9 1896.

~ 16/6 1921 m. POUL OLAF NIELSEN f. 4/8 1892, S. af Lods Peter Julius N. og Christofine Oline N., Kontorchef i Privatbanken.

F. 2. JØRGEN MØRCH SECHER STILLING f. 18/2 1900, d. 29/10 1914.

F. 3. ERIK SECHER STILLING f. 12/6 1906, Realeksamen, Optagelsesprøve paa Silkeborg Seminarium 1924 (Nr. 1 af 74), ansat i Aarhus Privatbank 1924, Kasserer i Aabyhøjafdeling 1934, Sekretær i Bestyrelsen for den konservative Vælgerforening i Aabyhøj 1934—37, Sekretær i Bestyrelsen og Regnskabsfører for A/S Aabyhøjs Forsamlingsbygning fra 1935.

~ 4/5 1929 m. HELGA RAVN JENSEN.

F. 4. GRETE SECHER STILLING f. 21/2 1909.

~ 15/5 1935 m. FREDERIK V. SPRINGBORG f. 26/4 1909, S. af Grosserer Carl Chr. S. og Marie Schjøtt, Grosserer, Kbhvn.

F. 5. HANS CHRISTIAN SECHER STILLING f. 11/10 1910, Modehandler, Charlottenlund.

F. 6. CARL EMIL SECHER STILLING f. 16/7 1912, Tegner.

E. 3. OSCAR SECHER f. 19/5 1881, Maskinmester i D. F. D. S.

~ 9/5 1909 m. MARIE SCHANDORFF f. 4/12 1878, d. 22/7 1938, D. af Forligkommisær Emil S. og Inger Myhrmann. Se Tillæg.

E. 4. AXEL SECHER f. 16/8 1882, har tidligere ejet »Hastendal« pr. Daugaard, »Andestrupgaard«, Seest pr. Kolding og »Vellevgård« pr. Ulstrup samt en Ejendom i Kolding, har nu Produktionsforretning i Vejle.

~ 19/12 1909 m. MARIE ELISABETH BERTELSEN f. 30/11 1883, D. af Sparekassedirektør i Ringsted Rasmus Mathias B. og Marie Kristine Correll.

F. 1. NIELS EDVARD MATHIAS SECHER f. 11/10 1910, Gaardejer, Haarup pr. Silkeborg.

~ 30/11 1935 m. HELGA JENSEN f. 15/11 1913, D. af Gaardejer L. J., Molme Mark pr. Taulov.

G. 1. AXEL SECHER f. 20/6 1935.

G. 2. GERD SECHER f. 20/7 1937.

G. 3. HELLE SECHER f. 12/8 1938.

F. 2. KAREN IDA MARIE SECHER f. 29/1 1913.

F. 3. HARRIET ELISABETH SECHER f. 1/3 1915, Assistent i Ringsted Bank.

E. 5. NIELS THOMAS SECHER f. 25/2 1884, Ejer af Jordbjerggaard.

~ 7/10 1915 m. JOHANNE KRISTINE LAURSEN MUNCH f. 23/3 1891, D. af Skomagermester i Randers Niels Laursen M. og Jenny Caroline Madsen.

F. 1. JØRGEN MØRCH SECHER f. 2/5 1917, Landmand.

F. 2. POUL SECHER f. 31/3 1920, Landmand.

E. 6. IDA MARGRETHE GROTH SECHER f. 9/12 1891, uddannet som Sygeplejerske ved Kommunehospitalet i København.

~ 15/6 1918 m. NIELS CHRISTIAN STØY f. 24/10 1893, S. af Købmand

i Gudumholm F. C. S. og Edle S. Ejede Pindsmøllegaard ved Hørning 1918—26, derfra til Elisabethsminde ved Kolding i 2 Aar. 1929—33 Forpagter af Dybbjærggaard ved Aarhus. Driver nu Hønseri og Gartneri i Lisbjerg.

F. 1. INGER THORA STØY f. 11/9 1922.

D. 5. IDA SECHER f. 5/1 1850, d. 25/3 1915.

~ 30/11 1873 m. LAURITS SØRENSEN f. 25/7 1846, d. 15/4 1901, Lærer ved Skolerne i Aarhus.

D. 6. OSKAR SECHER f. 24/10 1851, d. 24/6 1871.

C. 2. JOHANNE MARIE SECHER f. 15/10 1804, d. s. Barn.

C. 3. JOHANNE MARIE SECHER f. 17/11 1805, d. s. Barn.

C. 4. KRISTIAN LINNEMANN SECHER f. 13/5 1806, d. 17/7 1859. Ejer af Kristinekær i Tulstrup Sogn, Ning Herred. Han lærte aldrig at være Bonde, men var »Herremanden«, der fik sine Maaltider serveret i den »pæne Stue«, medens Familien spiste i Folkestuen. Han deltog ikke selv i Arbejdet, hvad der bidrog til, at Familiens Kaar forringedes meget. Han havde som ung været paa et Apothek, fik ogsaa Medhjælpereksamen, men da han engang i Fuldskab havde udleveret gal Medicin og var blevet Aarsag til et Dødsfald, blev han bortvist, og der blev rejst Sag. Han slap dog fri.

~ 27/12 1829 m. ANNA SØRENSEN f. 12/9 1805, d. 25/5 1853, D. af Gaardejer S. i Rude.

D. 1. CHARLOTTE (kl. Lotte) SOFIE SECHER f. 17/4 1842, d. 13/11 1921. Efter Moderens Død maatte hun — saa ung hun var — styre Hjemmet. Dette blev efter Faderens Død opløst, og hun tog Plads som Tjenestepige. 4 Aar efter blev hun gift. Hun blev en fremragende dygtig Gaardmandskone, der for sit Smør tog en Række Præmier ved Udstillinger. Hun fik saaledes Sølvmedaille og en smigrende Skrivelse fra det kgl. Landhusholdningsselskab paa Udstillingen i København 1888. Da man gik over til Andelsmejeri-drift, slog hun sig paa Hesteopdræt. »Lotte i Pederstrup« var fra Morgen tidlig paa Færde overalt i Hus og

Charlotte Sofie Secher.

Søren Peter Sørensen Høisgaard.

Stalde. Hun var yderst opfrende overfor sin Mand, der efter flere Aars Sygdom døde af Tuberkulose. Overfor Børnene var hun mærkelig haard.

~ 7/11 1863 m. PETER SØRENSEN HØJSGAARD f. 10/12 1833, d. 4/6 1891, Gaardejer i Pederstrup ved Odder, Sognefoged.

E. 1. SØREN PETER SØRENSEN HØJSGAARD f. 15/11 1864, d. 2/10 1936. Student 1888, cand. jur. 1895, Fuldmægtig i Aarhus, Sagfører 1900, Overretssagfører 1904, i Viborg 1904—26, i Hjørring 1926—33, fra 1909—19 deltaget i Udførelsen af offentlige og beneficerede Sager. Branddirektør i Landbygningernes

almindelige Brandforsikring i Viborg 1904—26, i Hjørring 1926—33, Forsikringsselskabet »Danmark« Agent i Hjørring, Vurderingsmand for Viborg Skyldkreds og Medlem af Skyldraadet for Viborg Amt 1914—26, Bankraadsmedlem i Viborg Bank fra 1915 til Bankens Overgang til Andelsbanken i 1919. Flyttede 1933 til København.

~ 14/10 1898 m. SIGNE NIELSEN f. 24/8 1875, D. af Direktør Hans K. Nielsen og Johanne Jensen.

E. 2. MAREN SØRENSEN HØJSGAARD f. 17/8 1867, Husjomfru paa Skeelund. Har været Medlem af Menighedsraadet i Skæve Sogn.

~ 5/8 1898 m. SOPHUS CHRISTENSEN f. 1/2 1864, Gartner, senere Skovfoged i Neisum, Forpagter af »Aabybrohus«. I 1934 tog han Ophold i Sindal.

E. 3. ANDREAS KRISTIAN SØRENSEN HØJSGAARD f. 4/8 1870, d. 14/6 1933, Ejer af Hjortsholtegaard i Pederstrup.

~ 5/10 1900 m. PETRA ANE MARIE JENSEN f. 12/3 1880, D. af Gaardejer Søren Peter J., Assedrupgaard og Kirstine J.

E. 4. ANE SØRENSEN HØJSGAARD f. 5/10 1873.

~ 31/5 1907 m. JENS CHRISTIAN JENSEN f. 18/10 1876, S. af Gaardejer Frederik J. og Ansine J., Gaardejer, Krogen pr. Taars.

E. 5. JENS MARIUS SØRENSEN HØJSGAARD f. 22/9 1878, Musiker, Odder.

D. 2. JOHANNE MARIE SECHER f. 31/7 1845 (30/7 1844?), d. 29/5 1906.

~ 11/8 1868 m. KARL CHRISTENSEN f. 3/8 1840, d. 23/7 1910, Købmand i Aarhus.

E. 1. ANNA CHRISTINE MATHILDE CHRISTENSEN f. 11/10 1869, ugift. Kbhvn.

E. 2. KAMILLA KRISTENTZE CHRISTENSEN f. 15/11 1872, ugift.

E. 3. CARL CHRISTENSEN f. 13/8 1876, lærte Handel hos Herforth, Amagertorv 17, etablerede sig i Stockholm 1909.

~ 1. 21/10 1900 m. IDA MARIA BERNHARDINE CRONQUIST f. 9/8 1874, d. 18/7 1933, D. af Auktionsholder Orla C. og Anna Nielson.

~ 2. 17/8 1935 m. INGEBORG MARGARETA CARLSSON f. Sjöström, f. 31/11 1902.

E. 4. DAGMAR JOHANNE MARIE CHRISTENSEN f. 7/9 1881, d. 14/6 1926.

~ 11/8 1906 m. JOHANNES CHRISTIAN GERTZ f. 21/12 1874, S. af Paraplyfabrikant Christian Frederik G. og Jutta Antoinette Schleyer. Født i Nyborg, lærte Manufakturhandel i Frederikssund 1889—94, i Helsingør 1894—96. Har boet i Göteborg fra 1896, Virksomhed: Jepsens Paraply- og Parasolfabrik, Medindehaver fra 1913, Eneejer fra 1926. Fik svensk Indfødsret 1904, er Formand for Dansk Forening i Göteborg, R. af D. 1931.

D. 3. NIELS SECHER f. 7/6 1848, d. 9/2 1902, Skomager, levede hos Søsteren Lotte. Han var Krøbling, men forstod at gøre sig nyttig paa mange Maader paa Gaarden, altid glad og fornøjet var han afholdt af alle og specielt Børnenes Tillidsmand.

D. 4. KARL SECHER f. 12/8 1851, d. 7/12 1895, ejede en Mølle i Torrild, men endte forøvrigt ogsaa sine Dage hos Søster Lotte.

B. 3. JOHANNE MARIE SECHER f. 7/12 1774, Hjemmedaab stadf. 20/1 1775, d. 6/5 1812. I Dygtighed og Virkelyst slægtede hun sin Mormoder paa Nørlund (ovfr. S. 94) paa, men maaske til Dels ogsaa i Sind; i det mindste blev hendes Børn, medens hun levede, opdragne meget strengt og Revselsler hørte med til Opdragelsesmaaden. Den har hun vel til Dels lært hos Mosteren paa Kærbygaard, hos hvem hun selv blev opfostret efter sin Moders tidlige Død, se ovfr. S. 199.

~ 19/9 1794 m. PEDER RASMUSSEN SCHMIDT f. 1765, d. 25/11 1836, var S. af Smeden paa Aakær Hovedgaard, hvis Ejerinde, Justitsraadinde Lassen ved deres Moders tidlige Død tog sig af ham og hans Broder som to særlig begavede og opvakte Dreng. Hun sørgede for deres Opdragelse, lod dem undervise og gav dem Navnet »Schmidt«. Den ene lod hun blive Veterinær, men han aflagde igen det nye Navn og kaldte sig »Rasmussen« efter sin Fader. Den anden blev Skriver, senere Fuldmægtig hos Herredsfoged Næss og var hos denne i 7 Aar. For-

Peder Rasmussen Schmidt.

modenlig ved Fru Lassens Hjælp købte han 1793 (Skøde 24/6) Skerringmunkgaard af Birkedommer og Landvæsenskommissær Rasmus Müller til Mygindgaard for 14,500 Rdl. Gaardens Hartkorn var 7 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. og Skovskyld 3 Skp. 3 Fdk. 2 Alb.; der medfulgte noget Bøndergods. saa at Købet ialt omfattede 68 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn og Skovskyld 3 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. I Gaarden havde hans senere Svigerfader, T. Secher, en Prioritet paa 5000 Rdl., som blev staaende, og den gav maaske Anledning til det Bekendtskab, der førte til Giftermaalet med Datteren. Under sin Tjeneste hos Herredsfoged Næss havde P. R. Schmidt

allerede forlovet sig med Datteren Karen Henrikke Næss, men da der ikke kunde være Tale om Giftermaal mellem hende og en Skriver, maatte de holde Forlovelsen hemmelig, til han havde købt Skerringmunkgaard. Hun d. 30/3 1794, 24 Aar gml., i Barselseng; af dette Ægteskab havde P. R. Schmidt en Søn: Klavs Næss Schmidt, Ejer af Lille Restrup. — P. R. Schmidt hjalp gerne Folk med sine juridiske Kundskaber, og han anvendte megen Tid paa at affatte Ansøgninger for andre, særlig for Bønderne i Omegnen, og vejlede dem til at paatale sin Ret. Ved sin Fremsynethed og sine Raad frelste han manges Velfærd fra Ødelæggelse i de haarde Aar i Begyndelsen af Aarhundredet, men han var aldrig til at formaa til at tage Betaling for sit Arbejde, skønt man ofte raadede ham dertil, og han nok i de trange Tider kunde have trængt til forøgede Indtægter. Thi foruden at han havde en stor Børneflokk at underholde, udviste han stor Gæstfrihed, og om Vinteren havde han næsten altid Nattegæster, da hans Bekendte paa Forretningsrejser til Aarhus gerne tog ind til ham paa Vejen. Naar han dog kom igennem de vanskelige Aar, skyldtes det hans økonomiske Husholdning (i flere Aar købtes f. Eks. ikke Sukker, men der brugtes i Stedet Honning af egne Bier; Sønnerne maatte gaa med Skindbukser o. s. v.) og hans Dygtighed som Landmand; han var saaledes en af de første, som anvendte Brak og Mergling i deres Landbrug. Hans Land-

brug omtales af Begtrup: Agerdyrkningens Tilstand i Nørre-Jylland 2. Bd. 1810, hvor det nævnes, at Schmidt konstaterede Berberissens Betydning for Svamp paa Rug, hans Behandling af Møddingen omtales. Hans Mejeri gav det største Udbytte af Køerne, som Begtrup kendte. Under Krigen med Englænderne var P. R. Schmidt Kystbefalingsmand. Med Fru Lassen vedblev han lige til hendes Død at staa i Forbindelse og Brevveksling.

C. 1. JOHANNE MARIE MØRCH SCHMIDT f. 3/7 1795, d. paa Østergaard 18/10 1883.

~ 7/10 1820 m. NIELS SCHOU f. 27/11 1790, d. 26/8 1841, ex. jur. 22/6 1816 (bekv.), var Godsforvalter paa Møllerup, Vosnæsgaard og Skaarupgaard indtil 1825, derefter Forpagter af Hessel indtil 1835, af Skærvad indtil 1841, købte i Novbr. 1839 Østergaard i Fjellerup Sogn af sin Svoger P. M. Schmidt.

C. 2. TOMAS SECHER SCHMIDT f. 10/8 1796, d. 30/4 1879 var fra 20/10 1819—1/5 1828 Forpagter af Lykkesholm i Fællesskab med sit Søkendebarn P. M. Mønsted (se ovfr. S. 332), derpaa 1824—27 Forpagter af Dronningborg ved Randers, købte siden Tarskov Mølle, d. paa Sølyst i Gellerup ved Aarhus.

~ paa Hjortshøjlund 24/4 1823 m. sit Søkendebarn JOHANNE BOLETTE MØNSTED f. 29/8 1798, d. 2/12 1846, D. af Otto Kristoffer Mønsted, Ejer af Lykkesholm, se ovfr. S. 331.

C. 3. RASMUS SCHMIDT f. 19/9 1798, d. 7/5 1866, kom 1812 paa Godskontoret paa Møllerup, blev siden Forvalter, senere Forpagter af Gaarden; 1827 købte han paa Auktion Møllerup efter sin tidligere Principal Kaptajn Møller for 32,000 Rdl. Han solgte Gaarden 1863 for 160,000 Rdl. og købte Edelsborg ved Skanderborg, hvor han døde. R. Schmidt var tilligemed sin Hustru almenagtet og afholdt. Med sin Viljestyrke og Energi var han manges men især Familiens Støtte og Raadgiver. Hans danske Sind og hans Had til alt Tysk tilligemed hans Offervillighed vil mindes af mange, men vel især af den danske Soldat fra den første slesvigske Krig.

~ 1828 m. JOHANNE KIRSTINE LUND f. 14/7 1810, d. 29/12 1851, D. af Godsforvalter, Kammerraad Lund, Forpagter af Tjæle Mølle.

D. 1. PETER SCHMIDT f. 12/8 1841, d. 8/3 1933, Ejer af Svallinggaard.

~ 31/1 1864 m. DORTHEA MARGRETE SECHER f. 3/3 1846, D. af Jørgen Mørch Secher til Svallinggaard, se ovfr. S. 171.

C. 4. KAREN HENRIKKE SCHMIDT f. 11/3 1800, d. 8/4 1815.

C. 5. PEDER MØRCH SCHMIDT f. 22/1 1802, d. 21/11 1839, ejede en kort Tid Østergaard i Fjellerup Sogn, død paa Møllerup.

C. 6. JOHANNES MARIUS SCHMIDT f. 7/12 1803, d. 3/1 1869, Ejer af en Gaard i Søby ved Kolind Sund i Albøge Sogn.

~ 27/2 1852 m. MARIE KATRINE BUCK, d. 11/2 1863, Enke efter Proprietær Faurshou.

C. 7. ANNE JACOBINE PETRINE SCHMIDT f. 12/10 1806, d. 20/4 1837.

~ 2/1 1835 m. KRISTEN MØLLER SCHMIDT f. 13/5 1810 i Aarhus, d. 27/5 1877, fik af sine Medarvinger Skøde paa Skerringmunkgaard 10/12 1836, ejede siden Klokkeholm i Vistofte Sogn ved Ebeltoft. Han blev ~ 2. m. LISE RODE.

C. 8. NIELS OLE JØRGEN SECHER SCHMIDT f. 1/8 1809, d. 22/10 1884, Forpagter af Østergaard i Fjellerup Sogn 1839—41, købte 1841 Bogsholm ved Ebeltoft (Skøde 30/6). Han døde efter at være kommet til Skade ved, at Hestene løb løbsk og væltede Vognen, som han kørte i. »Var almindelig agtet og bekendt som en dygtig Landmand.« (Nation. Tid. 1884).

~ 12/4 1839 m. MARGRETE LEOPOLDINE SOFIE MOHR f. 18/9 1814 i Aarslev, d. 29/10 1897, D. af Kancelliraad Ove Mohr og Sofie Henriette Holck.

B. 4. JØRGEN MØRCH SECHER f. 27/9 1776, d. 20/11 1778.

B. 5. MAREN BUDTZ SECHER f. 25/3 1778, d. 27/7 1852.

~ 22/2 1799 m. OLE ANKERSEN SECHER, Stiftsprovst, se ovfr. S. 222.

B. 6. MARIE KIRSTINE SECHER f. 15/12 1779, d. 17/2 1841.

~ 15/12 1801 m. KRISTIAN LINDEMANN WALSØE f. 1771, d. 11/11 1853, ex. jur. 1788 med bekvem, Kopist i Overformynderiregnskaberne 2. Revisionskontor 11/6 1794, Fuldmægtig i Rentekammerets københavnske Kontor 7/3 1798, Renteskriver i samme Kontor 4/6 1810, afsked. 2/3 1841, Sekretær 3/7 1807, Kammerraad 16/1 1814, Justitsraad 1/11 1828, Etatsraad 10/6 1841.

C. 1. TOMAS SECHER WALSØE f. 13/10 1802, d. 26/8 1871, ex. jur. 28/10 1822, men opgav videre Studier paa Grund af Svaghed. 1827 Bestyrer af Herregaarden »Skovsbo«. 1833 Ejer af »Wesselsminde« i Søllerød Sogn, hvor han i en Aarrække var Formand for Sogneforstanderskabet, solgte Gaarden 1870 og flyttede til København.

~ 16/5 1827 m. FREDERIKKE LEMVIGH f. 2/8 1797, d. 14/6 1873, D. af Birkedommer Otto Lemvigh og Else Johanne Ørsnæs.

C. 2. ANDREAS KRISTIAN LINDEMANN WALSØE f. 15/11 1804, d. 9/9 1866, Student 1825, Skriver i Finansministeriet.

~ 17/5 1854 m. KRISTIANE JOHANNE FREDERIKKE HECHT f. 14/1 1817, d. 23/9 1906, D. af Bødkermester i Kbhvn. Jochum Fredrik Hecht og Gertrud Jensen.

C. 3. CARL FERDINAND WALSSØE f. 14/9 1807, d. 10/8 1875, Student 1826, cand. jur. 17/4 1832. Sysselmand i Nordre Mule Syssel paa Island 24/2 1835, derefter Told- og Konsumtionsforvalter (senere Toldinspektør) i Viborg 1844, Kammerraad 1853, Justitsraad 1862, R. af D. 1864, Afsked 1873. W. udførte et stort Arbejde ved Viborg Sparekasses Tilblivelse, ligesom han sammen med Justitsraad Morville var virksom ved de 2 første Hedeplantagers Anlæg.

~ 1835 m. SARA TOMASINE MARIE FISCHER f. 20/9 1812, d. 15/7 1843, D. af Hans Frederik Gustav Fischer, Købmand i Kbhvn. og Kristiane Frederikke Dahl.

C. 4. NIELS SECHER WALSSØE f. 18/1 1815, d. 27/10 1900, Forpagter af Kelliehuse ved Engelholm i Sverige, senere Husejer paa Frederiksberg.

~ 20/6 1843 m. HENRIETTE PETRONELLE SCHNEIDER f. 6/8 1815, d. 17/9 1894, D. af Slagtermester Johan Ludvig S. og Johanne Marie Møller.

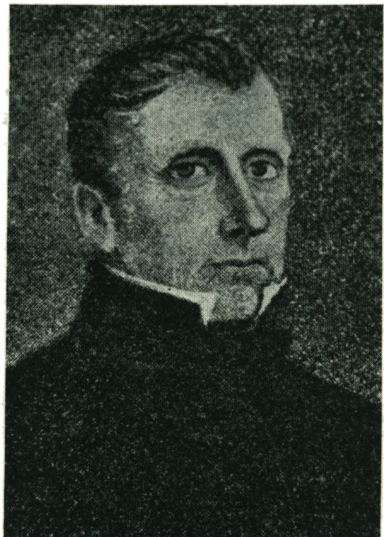
C. 5. KLARISSA WALSSØE f. 12/10 1817, d. 19/10 1834.

B. 7. JØRGEN MØRCH SECHER f. 23/12 1780. Hjemmedaab stadf. 5/2 1781, d. 27/10 1854, ejede først Kvelstrup, købte siden 1802 (Skøde 24/6 1804), af sin Broder N. Secher (ovfr. S. 333) Østergaard i Fjellerup Sogn for 28.000 Rdl. Han skal have ruineret sig delvis gennem en Proces, som han førte mod Fjellerup Bønder, skønt han vandt den ved Højesteret. Han beholdt Gaarden til han 1827 solgte den til sin Svigersøn A. Busck; derpaa ejede han Juliane-holm og endelig Skovsgaard ved Hobro; han var Overbefalingsmand ved Kystmilitzen under Krigen 1812—14 og blev Overkrigskommissær, død i Mariager.

~ 1. 23/4 1800 i Randers m. KAROLINE WOLFF f. 1775 i Hals, hvor hendes Fader var Lodsoldermand, d. 16/6 1834.

~ 2. m. VILHELMINE BUSCH f. paa Snertinggaard 15/9 1812, levede efter sin Husbonds Død i Aalborg, hvor hun døde 2/8 1876.

C. 1. TOMAS SECHER f. paa Kvelstrup 16/9 1800, d. 16/4 1886, ex. jur. 26/6 1818 (ej ubek.), blev 1822 Toldfuldmægtig i Thisted, 1831 i Randers, var fra 20/11 1838—9/10

Jørgen Mørch Secher.

1841 konst. Toldkasserer der og 1842—43 konst. Toldkasserer i Skel-skør, blev 1843 Toldkontrollør i Randers, 6/4 1844 Toldkasserer i Nibe, 9/12 1847 Toldforvalter s. St. og 6/10 1856 Kammerraad. Han blev 16/11 1881 R. af D. og fik sin Afsked 1/1 1882. Sekretær i Randers Amts Husholdningsselskab 1835—38.

~ 3/5 1850 m. KRISTIANE MARGRETE BIRGITTE JOHANNE KJÆR f. 11/9 1819, d. 20/5 1904, D. af Kancelliraad Jørgen Kjær, Hospitalsforstander i Horsens, og Frederikke Vilhelmine Galschiøtt. Død i Nibe.

C. 2. JOHANNE MARIE SECHER f. 13/12 1801, d. 8/10 1882.

~ 15/8 1826 m. AUGUST BUSCK f. 7/5 1806, d. 29/12 1869, Ejer af Østergaard i Fjellerup Sogn 1827—39, derpaa af Benzonseje 1838—57, endelig af Taffelbay ved Kbhvn.

D. 1. GUNNI BUSCK f. 16/3 1827, d. 29/7 1839.

D. 2. GEORG BUSCK f. 18/8 1828, d. 30/11 1907, Student 1846, cand. phil. Død paa Oringe.

D. 3. THEODOR BUSCK f. 27/1 1830, d. 16/9 1903, Student 1847, cand. jur. 13/6 1856 med haud. ill., Fuldmægtig paa Sjællands Stiftamtis Kontor 1857, blev Hospitalsforstander i Roskilde 1866 og 1872 tillige administrerende Direktør for Roskilde Amts Syge-, Daare- og Arbejdsanstalt; var tillige Forligelseskommissær og blev virkelig Kancelliraad 30/6 1880.

~ 8/11 1864 m. FANNY ELISABET AHRENSEN f. 25/3 1840, d. 22/6 1931. D. af Professor Dr. med. Arnold Andreas Bull Ahrensen og Nille Marie Busck.

D. 4. CARL BUSCK f. 27/7 1831, d. 28/1 1917, ejede Mygdalgaard ved Hadsund, var senere Grundejer i Kbhvn.

~ 1. 5/11 1857 m. KRISTIANE BIRGITTE CHARLOTTE LAWRENCE LASSEN f. 27/10 1835, d. 9/5 1867. D. af Peter Lassen, Tornsted ved Aalborg og Abelone Lassen.

~ 2. 11/8 1868 m. Søsteren KATTY LASSEN f. 10/12 1829, d. 22/10 1916.

D. 5. DORTHEA BUSCK f. 1/7 1834, d. 14/2 1909.

~ 1/6 1851 m. FREDERIK VILHELM TRESCHOW f. 26/7 1827, d. 13/1 1872, Grosserer i Liverpool.

D. 6. AUGUST BUSCK f. 4/7 1838, d. 27/12 1915, Grosserer i Kbhvn., Firma: Blankensteiners Eftf. (nautiske Instrumenter og Kort).

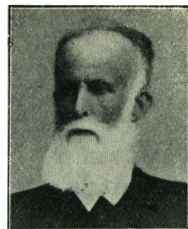
D. 7. JULIUS BUSCK f. 14/5 1839, d. 27/8 1906, først Gartner, senere Ejer af Lildholt i Lildballe Sogn, derefter Ejer af Frederiksgave ved Vejle, hvor han atter drev Gartneri. Død i Fredericia.

~ 1872 m. INGEBORG CHRISTENSEN d. 28/9 1879, D. af Kristen

Christensen, Ejer af Mølholm ved Vejle og Ane Johanne Marie Nielsen.

D. 8. GUNNI BUSCK f. 9/6 1840, d. 20/3 1920, Grossererborgerskab 1862, begyndte Eksport af Smør i Blikdaaser til Troperne (fra 1874 A/S The scandinavian preserved Butter Comp.), oprettede det første Fællesmejeri i Danmark, Slagelse Mejeri, stiftede 1877 Københavns Mælkeforsyning. R. af D. 30/3 1887.

~ 4/1 1887 m. CHARLOTTE HUTCHINSON f. 14/5 1838 i Edingburgh, d. 4/8 1921, D. af svensk-norsk Vicekonsul H.

Gunni Busck.

D. 9. MARIE AUGUSTA BUSCK f. 11/4 1842, d. 25/11 1907.

C. 3. IDA MARGRETE SECHER f. 11/7 1804, d. 26/2 1873.

~ 16/10 1849 m. RASMUS MALLING SCHMIDT f. 23/12 1808, d. 9/7 1882, Student fra Aarhus Skole 1831, cand. theol. 8/5 1838, var personel Kapellan i Feldballe og Nødager fra 8/6 1840 til 25/5 1847 og var Hjælpepræst i Nimtofte 1848; derefter blev han Kapellan i Harlev og Framlev 1/3 1849, Sognepræst i Blære og Ejdrup 22/5 1853 og i Feldballe og Nødager 31/8 1860. Han var i sin Ungdom en dristig Rytter og plejede, naar han i ondt Vejr havde Modvind, at sætte sig baglænds paa Hesten. Han var tillige en ivrig og duelig Jæger; af sine forskellige Menigheder var han meget afholdt og skal have udvist stor Godgørenhed. Han roses for sine gode Talegaver, der understøttedes af en smuk Stemme.

C. 4. JOHANNES BERNTH SECHER f. 18/5 1806, d. 10/9 1868, først Forpagter af Benzonseje, siden Ejer af Aarsøgaard ved Ringsted, d. i Thorups Stiftelse i København.

~ i Brabrand 5/6 1846 m. NIELSINE KATRINE SOFIE VILHELMINE ENGBERG f. 1814, d. c. 1862, D. af Fredrik Bagger Engberg, først Ejer af Elisadal ved Horsens, senere Kontorist hos Hospitalsforstanderen i denne By, og Else Ludovika Hartmann.

D. 1. LUDOVICA SECHER f. 5/12 1848, d. 5/6 1924 i Nibe.

D. 2. KARL SOFUS SECHER f. 11/7 1852, Dampskibsmaskinmester, d. paa Diakonissestiftelsen efter flere Aars Svagthed 26/1 1890.

C. 5. NIELS SECHER f. 3/7 1808, d. 15/5 1874, Student fra Randers Skole 1829, cand. jur. 1837 med laud., Volontær i Kbh.ske Renteskriverkontor, 1/4 1841 lønnet Volontær i Ekspeditions- og Revisionskontoret for islandske, grønlandske og færøiske Sager, 1846 Fuldmægtig, 1848 Fuldmægtig i det islandske Dept.s Revisionskontor, 1856 Kancelli-

raad, 1860 Arkivar i Justitsministeriet, 1861 Chef for Kongerigets Arkivvæsen.

~ 30/4 1852 m. IDA EMILIE PLATOU f. 11/7 1831, d. 6/12 1898, D. af Justitsraad Kristian Tobias Platou, Kasserer ved Øresunds Toldkammer.

D. 1. KAROLINE LOUISE SECHER f. 31/5 1853, d. 21/3 1936, Skilsmissebevilling 29/3 1882, levede sammen med Moderen, købte et Hus i Fredensborg, og efter Moderens Død levede hun af Urtesager, som hun selv avlede. Fik ved kgl. Bevilling 4/5 1882 Tilladelse til at bruge sit Pigenavn.

~ 14/3 1876 m. JOHANNES KRISTIAN HARDER f. 1839, d. 4/12 1906. Han kom i 1870 i D. F. D. S.'s Tjeneste, blev Fører 1876. Førte forskellige store Baade, i 30 Aar »Nischnei-Nowgorod«, Afsked 1906. H. var en meget kyndig Sømand, overordentlig sympatisk og afholdt. 2. Gang ~ m. en norsk Dame.

D. 2. LUDVIG KRISTIAN VILHELM SECHER f. 5/4 1856, d. før 24/4 1926, Student 1874 fra Sorø. Tog til U. S. A. Vicekonsul i Cleveland 10/4 1897 til 8/8 1904. (Har efterladt sig Børn). Se Tillæg.

C. 6. GEORG SECHER f. 29/9 1810, d. 1857, (Tvilling), Forvalter paa Skaføgaard 1844—52 blev derfor ved særlig Testamente betænkt ved Dorthea Nikoline S. Død 1857; han døde imidlertid kort efter, Forvalter paa Høgholm.

C. 7. KARL SECHER f. 29/9 1810, d. 29/12 1881, Ejer af Sofielyst i Sabro Sogn.

~ m. SOFIE VOIGT f. 10/1 1821, d. /6 1875. D. af Forpagter Voigt paa Lundhof ved Flensborg.

D. 1. FREDERIKKE KAROLINE SECHER f. 1854, d. 27/5 1863.

D. 2. IDA MARGRETE DORTEA SECHER f. 4/9 1849, d. 3/7 1892.

~ m. LAVRS RASMUSSEN f. 23/2 1849, d. 19/3 1917. Overtog Sofielyst efter Svigerfaderen.

E. 1. KARL SECHER RASMUSSEN f. 16/3 1875, d. 22/4 1878.

E. 2. METTE SOFIE RASMUSSEN f. 5/5 1876.

~ 6/5 1911 m. JENS KRISTENSEN f. 20/7 1863, Gaardejer, Ingerslev pr. Hasselager.

E. 3. THORA MARGRETHE RASMUSSEN f. 8/8 1877.

~ 28/8 1897 m. ANTHON NIELSEN KIRKEGAARD f. 15/6 1864, S. af Niels Kirkegaard og Ane Marie Jensen, Gaardejer, Particulier. (Laurbjerg).

E. 4. KAREN GEORGIA RASMUSSEN f. 22/8 1878.

~ 16/7 1897 m. BJØRN ANTON JOHANSEN f. 21/9 1868, bor i Kbhvn., fhv. Købmand.

E. 5. KAROLINE FREDERIKKE RASMUSSEN f. 16/9, d. 16/12 1879.

E. 6. KARL SECHER RASMUSSEN f. 23/10 1880, Landmand, Jeksen pr. Stilling.

~ 21/9 1909 m. CECILIE MARIE JOHANNE JOHNSEN f. 3/5 1886, D. af P. Johnsen og Andersine Johnsen.

D. 3. GEORGIA SECHER f. 7/1 1850, d. 20/3 1913.

~ 29/4 1879 m. JENS KRISTIAN RASMUSSEN f. 11/7 1857 (Broder til Svogeren), d. 22/7 1932, Gaardejer i Skaarup ved Rønde, død i Aalborg.

E. 1. RASMUS KARL RASMUSSEN f. 30/4 1880, d. 12 eller 13 Aar gl.

E. 2. META SOFIE RASMUSSEN f. 17/6 1881, d. 3/2 1936.

~ 28/4 1914 m. HONORATUS BONNEVIE SEIDELIN f. 9/8 1870. S. af Ferdinand Emil S., Sognepræst i Aarhus 1870—1904 og Anna Vilhelmine S. Studentereksamen i Aarhus 1890, Skoleembedseksamen 1897, Realskolelærer til 1909, derefter Bibliotekar i Aalborg.

E. 3. IDA MARGRETHE RASMUSSEN f. 27/6 1882, d. 16/3 1885.

E. 4. VALDEMAR SECHER-RASMUSSEN f. 24/6 1885, Kunstmaler. Elev af N. V. Dorph. Debut Charlottenborg 1923, Kunstneres Efteraarsudstilling 1923. Rejser i Tyskland og Schweiz, Medlem af Malersammenslutningen »Kammeraterne«.

~ 25/2 1923 m. CHRISTINE WINDFELDT f. 26/12 1888, D. af Møllelejer Kresten Ebbensgaard W. og Christiane Nielsen.

E. 5. JOHANNES EMANUEL RASMUSSEN f. 24/12 1888, uddannet som Købmand i Kolonialbranchen, har i de sidste 20 Aar arbejdet som Repræsentant i Vin, Tobak og Cigarer, bor i Aalborg.

~ 15/4 1922 m. IDA SØRINE NIELSEN f. 28/10 1892, D. af Ejendoms-mægler Poul Chr. Nielsen, d. 9/4 1934 og Anine Nielsen.

D. 4. MARGRETHE JOHANNE SECHER f. 1855, d.

D. 5. THORA SECHER f. 1857, d.

D. 6. KATHRINE SOFIE SECHER f. 1859.

D. 7. JØRGEN MØRCH SECHER f. 23/9 1863, d. 4/11 1937, Gaardejer i Sdr. Kastrup, overtog Svigerfaderens Gaard »Kastrup Hovedgaard« i Sdr. Kastrup, en tidligere Fæstegaard til Skaføgaard. Boede senere i Silkeborg.

~ 1/4 1887 m. SIGNE MARIE RASMUSSEN f. 12/6 1864, d. 24/6 1937.

E. 1. CARL CHRISTIAN MØRCH SECHER f. 3/1 1888, d. 4/11 1920. Gartner i Randers.

E. 2. META MARGRETHE MØRCH SECHER f. 16/11 1890.

~ 4/12 1928 m. CARL VICTOR ANDERSEN f. 11/12 1891, S. af Niels A.,

Valdemar Secher-Rasmussen: Dameportræt.

Jerup Mølle, og Rasmine Sørensen, Handelsgartner i Silkeborg, nu Randers.

F. 1. JØRGEN MØRCH SECHER ANDERSEN f. 22/10 1929.

E. 3. IDA SOFIE MØRCH SECHER f. 16/10 1893, Husbestyrerinde.

D. 8. RASMUS SCHMIDT SECHER f. 12/3 1864, d. 22/10 1932.

~ m. *CHRISTIANE NIELSEN f. 5/5 1865 d. 19/1 1937. D. af Lærer Westergaard N., Fjellerup.*

E. 1. EJNER SECHER f. 6/2 1887, udvandrede til Amerika (forgæves eftersøgt).

E. 2. CARL VOIGT SECHER f. 17/9 1888, Herreekviperingshandler i Aarhus.

~ *13/6 1916 m. SOPHIE MARIE IDA MARGRETHE WESTERMANN f. 27/11 1889, D. af Bogtrykker W., Svendborg.*

F. 1. JØRGEN MØRCH SECHER f. 29/3 1917, Kommis A/S Magasin du Nord, København.

F. 2. ELLEN MARGRETHE MØRCH SECHER f. 24/4 1918, Nurse, Hundested.

F. 3. KAREN ELLEN MØRCH SECHER f. 6/7 1919, Fotograf, Polyfoto.

F. 4. CARL MØRCH SECHER f. 17/1 1924.

F. 5. IDA MARIE MØRCH SECHER f. 10/7 1926.

E. 3. GUNNI BUSCK SECHER f. 10/10 1890. Udvandrede til Amerika 1913 og har siden gennemrejst det meste af U. S. A. og Canada. Under Verdenskrigen i den amerikanske Hær (Aviationbranch), var i Frankrig og England i c. 2 Aar. Er for Tiden i S. S. Navy Medic. Depart. som Dental Technician.

~ 8/7 1935 m. *MARY SOPHIE KLARNS f. 8/5 1913 i Gunnison, D. af Andrew Hamilton K. og Eliza Jewsen.*

F. 1. GUNNI BUSCK SECHER f. 11/4 1936.

E. 4. PETER SECHER f. 3/6 1892, Værkfører, Kongsvang.

~ 8/3 1936 m. *ASTA MARGIT ESBENSEN f. 26/5 1905, D. af Former Anton Marius E. og Mette Kirstine Krejler.*

E. 5. TRINE VESTERGAARD SECHER f. 3/11 1893, d. s. Barn.

E. 6. SOFIE VOIGT SECHER f. 17/1 1895.

~ 12/9 1922 m. *GEORG MARINUS RUDOLF NIELSEN f. 29/1 1889, S. af Rasmus N. og Anna N., Cigarhandler, Aarhus.*

F. 1. ERIK SECHER NIELSEN f. 2/7 1924.

F. 2. KIRSTEN SECHER NIELSEN f. 29/5 1930.

F. 3. THORVALD SECHER NIELSEN f. 24/6 1932.

E. 7. TAGE WESTERGAARD SECHER d.

E. 8. TAGE WESTERGAARD SECHER f. 20/8 1898, Skotøjsfabrikant, Viby.

~ 27/12 1925 m. *ELLEN KATRINE CLAUDINE LOAN ANDERSEN f. 12/12 1900. D. af Statsbanefunktionær S. B. A. og Marie A.*

F. 1. JØRGEN MØRCH SECHER f. 31/1 1927.

F. 2. PER SECHER f. 30/9 1928.

E. 9. JULIE SECHER f. 29/7 1900.

~ 18/4 1927 m. *FRODE VILLUMSEN f. 6/6 1902, S. af Gaardejer Kresten V. og Kristine Hedager, Ejer af Villumbjerggaard, Varde pr. Løgstrup St. Har paa Rejsestipendium gennemrejst Mellemeuropa for at studere Kvægavl.*

F. 1. OLE SECHER WILLUMSEN f. 12/4 1928.

F. 2. BØRGE SECHER WILLUMSEN f. 5/11 1930.

E. 10. HOLGER EMANUEL MØRCH SECHER f. 26/7 1902, Maskinarbejder, Odense.

~ 17/5 1928 m. KARNA MARIE CHRISTENSEN f. 5/11 1902. D. af Gartner Thomas Herman C. og Nicoline Kristine Andersen.

F. 1. MOGENS MØRCH SECHER f. 16/4 1930.

E. 11. THORA AUGUSTA SECHER f. 3/8 1905.

~ 14/3 1937 m. VIGGO WENTZEL LICHT f. 13/12 1899, Ekspedient i Farvehandel i Aarhus.

E. 12. IDA MARGRETHE SECHER f. 15/3 1908.

~ 1/6 1934 m. GUNNAR PEDERSEN f. 20/11 1907. S. af Murermester Niels Pedersen, Vinderup og Ane Marie Jensen. Murermester, København.

E. 13. MARTHA SECHER f. 27/8 1904, d. s. Barn.

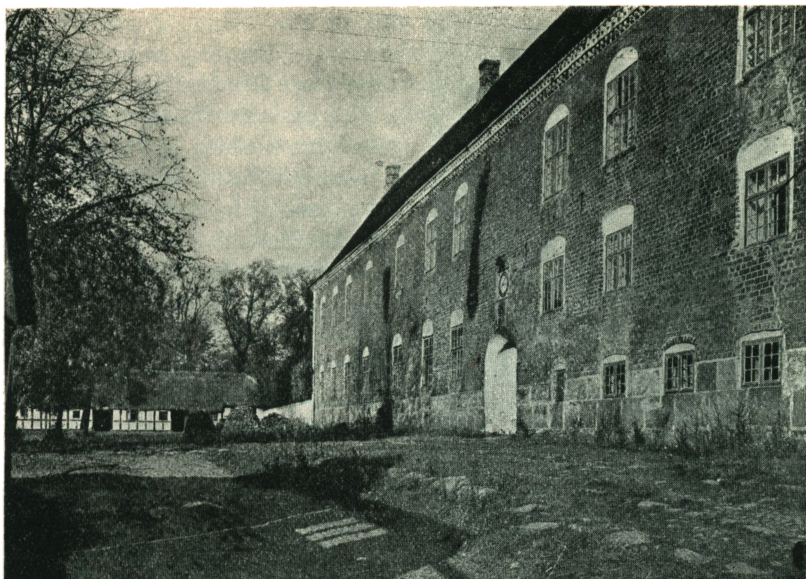
C. 8. PETER NIKOLAJ SECHER f. 25/11 1819, d. 1840, Forvalter paa Skersø.

C. 9. KAROLINE ELISABETH SECHER (af 2. Ægteskab) f. 22/10 1839, d. 27/10 1872 i Aalborg.

B. 8. PEDER MØRCH SECHER f. 12/1 1783, Hjemmedaab stadf. 19/12 1783, d. 18/6 1831, købte 1804 Ingvorstrup af sin Svoger O. K. Mønsted (se ovfr. S. 331), men solgte denne Ejendom senere, da han 1807 af en anden Svoger, Stiftsprovst Secher (ovfr. S. 202) havde købt Trudsholm. Her døde han. S. og hans Hustru førte et overordentlig gæstfrit Hus, Officererne fra 5. Dragonregiment i Randers kom ofte; navnlig var Rit-

Peder Mørch Secher.

Trudsholm.

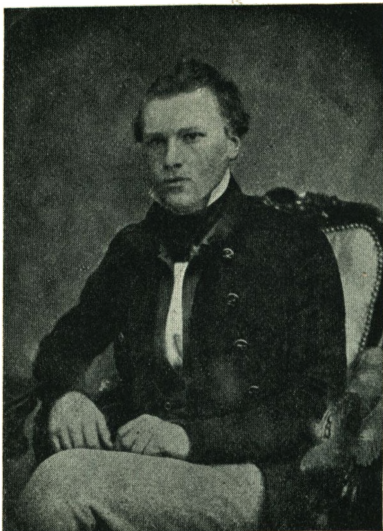
mester Würtzen en hyppig Gæst. I Aarhus Stiftstidende for 2. Juli 1831 lod en N. S. trykke nogle temmelig poesiløse, rimede »Tanker ved Hr. Proprietær Sechers Grav«, der først faar lidt større Flugt i Slutningen, som her meddeles:

»Men er Arbejdsomhed en Dyd
og Ærlighed den sande Adel
Var elsket Børn og Mages Fryd
Og ingen sanddru Stemmes Dadel
Det Kæreste, som her du nød,
Og hvori at du satte al din Lykke,
Da var det ingen Under Taaren flød
og gav din Grav det bedste Smykke.«

~ 13/8 1803 m. sit Søkendebarn AVRELIA KLEMENTINE SECHER f. 20/11 1782, d. 16/12 1853, D. af Matias Povlsen Secher, Ejer af Sødriingholm, se ovfr. S. 327.

C. I. JOHANNE MARIE MØRCH SECHER f. 20/12 1805, d. 9/7 1853.

~ 9/10 1829 m. KRISTIAN KARL LUDVIG AVGUST SIEMSEN f. 10/1 1801, d. 14/3 1863, var Kompagnikirurg ved det oldenborgske Regiment, da han 1826 fik kir. Ex. med 2. Kar.; han blev karakteriseret Bataillons-

Matias Povlsen Secher.

Grenaa, d. 19/3 1878, Student (privat) 1826, kirurgisk Eksamen 1832. Praktiserede i København, var i 1853 Koleralæge. Døde paa Kom. Hosp. (Emollitio cerebri).

~ 1857 m. JULIANE MARIE TIMM f. 14/4 1818, d. 12/12 1891, tidligere gift med Anton Vilhelm Rosenfalk, Inspektør ved den viborgske Straffeanstalt, skilt 20/5 1857. Hun var Datter af Smed Markus Timm og Marie Gyssing. Døde i Slagelse Hospital.

D. 1. VILLIAM SCHMIDT SECHER f. 17/1 1854, d. 18/2 1907, adopteret af M. P. Secher 23/11 1857, men senere anerkendt af denne som Søn født udenfor Ægteskab. Student 1872, var paa Askov 1873—74 blev cand. polit. 1876 og samme Aar Sekretær hos Overpostmesteren. 1878 udgav han: Her hjemme, 4 Skitser fra Hverdagslivet, og i 1880 Roma-

kirurg 10/7 1829 og praktiserede senere i Mariager, hvor han 29/7 1847 blev Distriktslæge.

D. 1. AVRELIA KLEMENTINE SIEMSEN f. 22/7 1830, d. 26/4 1919.

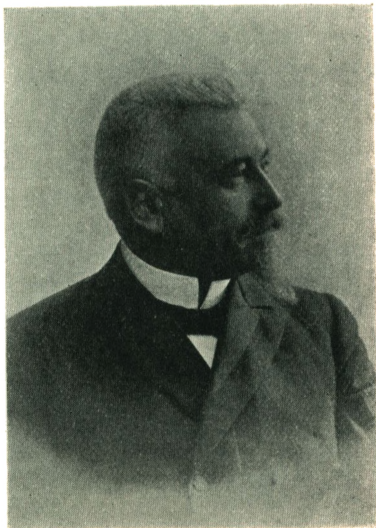
~ 10/5 1854 m. JENS PETER JENSEN f. 12/1 1829, d. 7/6 1886, Købmand i Randers.

D. 2. PETRA SOFIE SIEMSEN f. 23/3 1832, d. 27/5 1919 i Randers.

D. 3. VILHELMINE MAGDALENE SIEMSEN f. 1/4 1834, d. 19/4 1892.

~ 12/9 1855 m. HANS FREDRIK RASCH f. 28/3 1821, d. 19/7 1890. Isenkræmmer i Aalborg, senere Bogholder ved Bryggeriet »Ceres« i Aarhus.

C. 2. MATIAS POVLSSEN SECHER f. 26/10 1806 paa Ingvorstrup ved

William Schmidt Secher.

nen Ægtemænd. 15/11 1878 blev han Redaktør af »Dagsavisen«. 1883 var han Medstifter af den liberale Vælgerforening, i hvis Bestyrelse han sad til 1891. I Juli 1881 blev han afskediget fra Postvæsenet. En kort Tid 1884—85 havde S. en Aftenavis: Den ny Tid. I 1886 sluttedes Dagsavisen sammen med Morgenbladet, og S. blev Medredaktør og det følgende Aar politisk Redaktør. I 1892 blev S. Redaktør af Dannebrog og var det til sin Død. De sidste af hans Leveaar vanskeliggjordes meget af hans nære Forhold til Alberti, hvis Fald han dog ikke oplevede. S. var en livlig og slagfærdig Skribent og en energisk Redaktør.

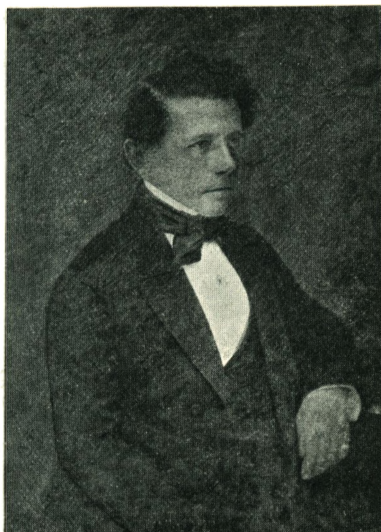
Se: Dansk biografisk Haandleksikon med Angivelse af Biografier.

~ 1882 m. JULIE LUND f. 6/5 1860, d. 1/12 1892, Skuespillerinde.

E. 1. KARL SECHER f. 18/10 1884, d. 5/6 1888.

E. 2. EGILD SECHER f. 29/9 1890, d. 12/11 1891.

C. 3. NIELS THOMASSEN SECHER f. 16/2 1808, d. 3/3 1858. Var først Forpagter af Ørslev Kloster tilhørende Justitsraad Fønss, det var en urolig Egn med mange Tatere. Efter 12 Aars Forløb forpagtede han Nørlund af Hofjægermester Schytte. Efter 6 Aars Forløb forpagtede han Thorstedlund af samme Ejer, og 3 Aar før sin Død købte han Haverslevgaard. S. var en udmærket dygtig Landmand, der holdt en 1. Klasses Besætning. Sammen med Overkrigscommissær Brandt forskrev og indførte han Dishley-Faarene og Cochinchina-Hønsene. Hans Faareflokke var kendt viden om. Han fulgte interesseret med i Kunst og Litteratur. Ved Auktionen solgtes 120 Køer, talrige Faar m. m. Fra Talen ved hans Begravelse skal citeres: Mod sine Medborgere var han steds villig, ærlig og hjælpsom og længe skal visselig Forpagter Sechers Navn nævnes med den største Højagtelse og hans Minde som den dygtige og retsindige bevares . . . Hvor ofte skifte ikke Nutidens Tjenere, men hans Tjenere fulgte ham hid fra en fjærn Egn og flere have tjent ham trofast og hengivent over en lang Aarrække . . . Det vidner ikke blot om, at han var en mild Herre, men en ædel, kristelig Mand . . . Begravet paa Aardstrup Kirkegaard.

Niels Thomassen Secher.

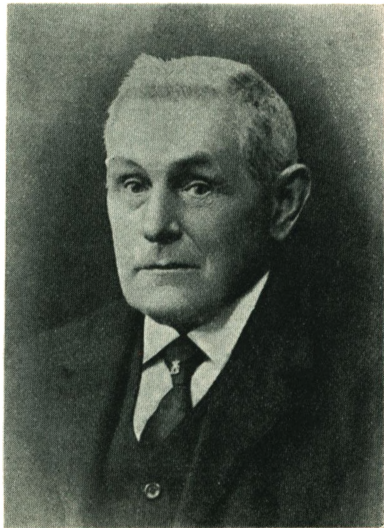
Af hans Regnskabsbog skal følgende Poster nævnes som Illustration til Livet paa den Tid:

- 1853 1 Malkepige Løn 1 Aar 8 Rdl. Vinter, 16 Rdl. Sommer.
 1 Karl 32 Rdl. 1 Aar.
 1 Faaredreng Sommer 8 Rdl.
 Fæstet Maren Kokkepige 1 Aar 23 Rdl.
 Solgt 1 Stud Slagter Null 50 Rdl. 2 Køer 60 Rdl. 1 Svin 19 L^ø 38 Rdl.
- 1854 fæstet Christian til at passe Faarene og Svinene fra 1. Nov. for Løn 8 Rdl. Vinter, 16 Sommer.
 Kissmeyer 4 Kalvekroppe a 2 Dal. pr. Stk.
 Solgt Glenstrup 6 Køer a 42 Rdl. 252 Rdl.
- 1855 Fæstet 1 Malkepige fra 1. Maj til 1. Nov. 16 Rdl.
 1 Karl fra Jan. til 1. Nov. 34 Rdl.
 1 Dreng passe Faarene 10 Rdl.
 Christen enten som Staldkarl eller Arbejdskarl 56 Rdl.

~ 4/4 1835 m. GERTRUD KATRINE BRANDT f. 27/4 1812, d. 27/11 1883, D. af Kristen Brandt, Præst i Favsing og Mette Pind. Hun kom til Trudsholm som Lærerinde for Ægtefællens yngste Søster. I Tilslutning til sin yngste Datters Fødsel mistede hun ved en »Nervefeber« Synet. Hun fik det atter tilbage efter Behandling hos en Læge Ulrik i Hobro, men hun havde mistet Hukommelsen for alt efter 1846. Trods alt sty-

Nicoline Jensen.

Christian Alfred Secher.

Christian Alfred Secher som Hestgardist, tilhørende den sidste Indkaldelse til dette Korps.

rede hun sit Hus med stor Dygtighed. Hun ledede Arbejdet med at forfærdige Dækketøj, Lærred, Dynevaar, Hørlærreds Lømmetørklæder. Øl blev brygget, Brød bagt, Lys støbt. Een Gang om Aaret forsynedes Huset med Kolonialvarer fra Ankerstjerne i Randers, med Klædevarer m. m.

D. 1. PETREA MØRCH SECHER f. 20/7 1836, d. 30/6 1869.

~ m. NIELS (STENSAGER) ANDERSEN f. 1835, d. 5/1 1892. Husmand, Harild pr. Nibe.

D. 2. CHRISTIAN ALFRED SECHER f. 21/6 1844, d. 25/5 1919. Ejer af Korshøjgaard, senere af Povlgaard pr. Støvring.

~ 19/10 1877 m. NICOLINE JENSEN f. 1/6 1857, D. af Jens Bunderup, Ejer af Gravlev Lundegaard, Sognefoged, og Karen Kirstine Pedersdatter.

E. 1. NIELS JENSENIUS SECHER f. 20/1 1880, d. 30/9 1937, var Ejer af Povlgaard pr. Støvring.

~ 3/7 1908 m. ANDREA ANDERSEN f. 15/6 1882, D. af Gaardejer Morten Andersen og Kristine Andersen.

F. 1. HELGA SECHER f. 23/1 1913.

F. 2. KRISTIAN ALFRED SECHER f. 12/1 1915.

F. 3. NICOLINE KRISTINE SECHER f. 25/5 1916.

F. 4. GERDA MARIE SECHER f. 8/3 1919.

E. 2. KIRSTINE KATHRINE SECHER f. 19/6 1882.

~ 18/10 1907 m. JENS HENRIK PETER JENSEN f. 15/1 1881, Bavnehøjgaard pr. Støvring.

F. 1. GUDRUN JENSINE JENSEN f. 20/9 1908, Sygeplejerske i Viborg.

F. 2. MARIE JENSEN f. 28/8 1910.

~ 8/11 1931 m. THOMAS JENSEN f. 27/8 1903, Landbruger, Taars.

F. 3. CHRISTIAN ALFRED SECHER JENSEN f. 9/11 1916.

F. 4. LINDA SECHER JENSEN f. 29/3 1918, Husassistent.

F. 5. ANNA SECHER JENSEN f. 15/1 1920, Husassistent.

F. 6. GOTFRED SECHER JENSEN f. 15/12 1922.

E. 3. AGNES MØRCH SECHER f. 21/1 1887.

~ 24/5 1907 m. CHRISTIAN WINTHER f. 22/2 1881, Ejer af Vejerhøjgaard i Rosted, solgt 1914, derefter af Nørledgaard i Byrsted.

F. 1. POUL WINTHER f. 20/8 1908.

F. 2. KIRSTINE KATHRINE WINTHER f. 24/4 1910.

~ 25/11 1932 m. JANUS PETER THOMSEN f. 19/12 1900, Ejer af Bredsiigaard i Hjeds.

F. 3. ELNA WINTHER f. 12/6 1912.

~ 5/11 1933 m. KRISTEN MØLGAARD f. 6/10 1911, Ejer af Højmarksgaard, Brasted.

F. 4. JAKOB SECHER WINTHER f. 11/8 1913.

F. 5. ANDERS WINTHER f. 1/9 1915.

F. 6. LAURIDS WINTHER f. 20/1 1923.

E. 4. LAURA KATHINKA SECHER f. 4/11 1894, Uddannelse som Sygeplejerske 1917—21: Aalborg Kommunehospital, Sindssygehospitalet i Risikov, Fødselsstiftelsen i Aarhus, Arbejder som privat Sygeplejerske i Aalborg.

E. 5. VALDEMAR SECHER f. 4/12 1896, Højskoleuddannelse i Vinteren 1914—15, Indehaver af Landejendom i Svallerup pr. Kallundborg og har en anden i Forpagtning.

~ 30/5 1923 m. DORA MARIANE SOFIE OLSEN f. 18/2 1899, D. af Arbejdsmand Jens Chr. Olsen, Løitved pr. Svebølle.

F. 1. JØRGEN ALFRED JENSENIUS SECHER f. 3/6 1924.

F. 2. JENS NICOLAJ SECHER f. 1929.

F. 3. LEIF OLE SECHER f. 1936.

E. 6. KRISTIANE HANSINE SECHER f. 24/4 1899.

~ 23/10 1920 m. ANDERS JENSEN f. 9/11 1897, S. af Grd. Jens Chr. Jensen og Karoline Winther, Guldbæk, Ejer af Veggerby Østergaard pr. Vægger.

F. 1. BØRGE SECHER JENSEN f. 17/4 1922.

F. 2. AAGE SECHER JENSEN f. 18/9 1924.

F. 3. ELLEN SECHER JENSEN f. 22/5 1927.

F. 4. JENS CHRISTIAN SECHER JENSEN f. 14/1 1929.

E. 7. KATHRINE PETRA SECHER f. 20/6 1901, d. 22/3 1937.

~ 4/11 1923 m. NIELS KRISTIAN THORUP GRAVEN LAURITSEN f. 22/5 1895, Hjeds Vestergaard, Støvring.

F. 1. KRISTIAN GRAVEN LAURITSEN f. 1/9 1925.

F. 2. MARIE DAGMAR GRAVEN LAURITSEN f. 21/5 1927.

F. 3. NIELS KRISTIAN SECHER GRAVEN LAURITSEN f. 6/8 1928, d. 3/12 1928.

F. 4. KATHRINE PETREA GRAVEN LAURITSEN f. 29/1 1937.

D. 3. METTY AURELIA KLEMENTINE SECHER f. 17/9 1846, d. 3/12 1930. Levede efter Mandens Død hos Svigerfaderen i Mosskov ved Skørping, senere i København, hvor hun nogle Aar arbejdede som Sygeplejerske. Hun har efterladt sig Optegnelser fra Livet i Hjemmet; disse, der har været anvendt ovenfor, findes nu i Slægtsarkivet. Fik sammen med sine Døtre Tilladelse til at bruge Navnet »Secher«.

~ m. KRISTIAN FREDERIK HANSEN f. 14/3 1840, d. 4/12 1882, Forpagter af Skillingbro.

E. 1. EMMA SECHER HANSEN f. 19/1 1867. Lærte Husvæsen. Kom til Skagen hos Plantør Jeckel, hvis Datter havde været Lærerinde i Hjem-

Metty Aurelia Klementine Secher.

met. Hun traf her sin tilkommende Mand og begyndte at modtage Gæster i Hjemmet. Den første Gæst kom i 1898, og fra denne lille Begyndelse dannedes Ruths Hotel, der drives sammen med Strandhotellet med c. 200 Gæster om Sommeren, i de senere Aar sammen med Datteren, Dagmar Metty Secher Ruth f. 18/10 1893 og dennes Mand, Olaf Dahler f. 21/6 1885 i Fredriksstad, reddet af Svigerfaderen som eneste overlevende efter en Stranding d. 31/1 1909 af en norsk Brig.

~ 20/5 1892 m. HANS CHRISTIAN RUTH f. 20/5 1862, d. 14/4 1934, Fisker, senere Opsynsmand ved Højers Redningsstation, Hotelejer. Har under sit Redningsarbejde reddet 400 Mennesker. R. var Dannebrogsmænd, havde Fortjenstmedaillen i Sølv og spansk Fortjenstmedaille. Ved hans Død nævntes han som en af Vestkystens stouteste og mest kendte Redningsmænd, han hørte til en Slægt af Helte.

E. 2. ANNA SECHER f. 1/10 1868, d. 17/4 1908.

~ 1. 20/5 1890 m. THEODOR EMIL MORTENSEN, Isenkræmmer i Silkeborg.

~ 2. m. VALDEMAR GOLDBERG f. 7/11 1870, d. 28/10 1909, Skotøjsgrosserer i København.

E. 3. AGNES SECHER f. 15/10 1870.

~ 10/8 1905 m. JOHANNES LOLLESGAARD f. 12/4 1877. Student 1895 (Odense), Lærereksamen 1904 (Skaarup Statsseminarium), Mag. artium 1915 i nordisk Filologi, Dr. phil. 1920 paa Afhandlingen: Syntaktiske Studier over det ældste danske Skriftsprog. Privatlærer 1898—1902. Kommunelærer i Assens 1904—11, ved Vejle kommunale Mellemlære- og Realskole, Adjunkt ved Nykøbing Katedralskole 1916, Lektor samme Sted 1925.

E. 4. DAGMAR SECHER f. 22/5 1872, d. 12/7 1929, hun var interesseret i meget, var i Bestyrelsen for Røde Kors, Foren. for Dyrenes Beskyttelse og for de Blinde. Hun udøvede betydelig Velgørenhed. I. C. Christensen var Ven af Huset gennem mange Aar og talte ved hendes Baare.

~ 1. 1895 m. JOHAN LUDVIG FREUCHEN f. 21/4 1863, d. 23/10 1911. Landbrugskandidat, 1893 med Udmærkelse, Plantør ved Husby Plantage ved Ringkøbing.

~ 2. 11/12 1915 m. ALVILD DAHL, Urmager i København f. 11/2 1861, d. 7/8 1919.

E. 5. HELGA SECHER f. 19/6 1873, d. 16/2 1924.

~ 12/6 1903 m. EINAR VILHELM JENSEN f. 14/10 1869, S. af Præst V. Jensen, Højby, senere Skørping, Udby og Thorslunde, d. 1895. 1886 Elev i Statsbanerne, 1888—1912 Assistent, 1912—24 Trafikkon-

trollør i Vamdrup, 1924—34 Stationsforstander i Herning. Afsked p. Gr. af Alder 1934, lever i Odense. R. af Dbg.

E. 6. MARIE CATRINE SECHER f. 6/4 1877, fik Undervisning i Musik, lærte Sang hos Fru Osta Schottländer, rejste paa ministerielt Studielegat til Dresden, Prag og Wien. Underviste i Sang, sang paa Koncerter og gav Elevkoncerter.

~ 2/3 1917 m. ARNOLD JENS JOHAN KIELDRUP f. 20/9 1861, d. 12/8 1936, S. af Landskabsmaler A. E. Kieldrup og Elisabeth Marie Simonsen, Bankbestyrer i Privatbanken, hvor han gjorde Tjeneste i 53 Aar.

C. 4. CHARLOTTE JOHANNE MARIE SECHER f. 11/2 1826, d. 23/1 1911.

~ 3/10 1845 m. sit Næstsøskendebarn FREDERIK LUDVIG KELP f. 9/4 1816, d. 29/6 1856. Mægler i Aalborg. (S. 188).

D. 1. AURELIA KLEMENTINE KELP f. 4/8 1846, d. 24/10 1919.

~ 25/1 1867 m. Overlærer JENS LAURITSEN, Marstal.

D. 2. MARIE JULIETTE KELP f. 17/10 1851, d. 1/6 1935.

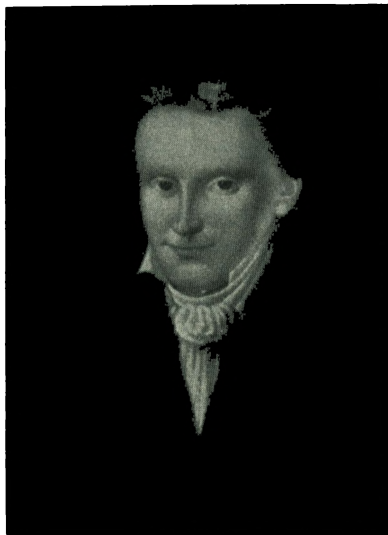
D. 3. RUDOLF EMIL KELP f. 17/2 1856, d. 7/4 1901, Skriver paa Byfogedkontoret i Aalborg.

B. 9. EDEL SECHER f. 4/3, d. 2/8 1784.

B. 10. EDEL SECHER f. 6/6 1785, d. 5/6 1865 paa Krastrup.

~ 7/11 1809 m. HANS HANSEN f. 1773, d. 20/12 1835. Han købte 1804 (Skøde 29/12) Krastrup med Hovedgaardstakst 38 Tdr. 6 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn, Mølleskyld 3 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk., Kongetiende: 70 Tdr., 4 Skp. 2 Fdk. 1¹/₂ Alb., Kirketiende: 64 Tdr., Bøndergods: 201 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1²⁶/₃₅ Alb. Hartkorn for 148,000 Rdl. af Justitsraad Kaptajn Povl Markussen. Han ejede desuden Allinggaard.

C. 1. NIELS EDVARD VALDEMAR HANSEN f. 21/9 1813, d. 24/11 1875, Student fra Aalborg Skole 1830, cand. jur. 2/11 1835 med laud., bestyrede først Krastrup for sin Moder og overtog senere selv Gaarden; Landvæsenskommissær 2/1 1855, Medlem af Amtsraadet og Formand i Sogneraadet i mange Aar. »De Sager, der faldt ind under hans Virksomhed, fik stedse Præg af at

Niels Edvard Valdemar Hansen.

Tomas Secher Hansen.

have været behandlede med en alvorlig Flid, en grundig Overvejelse og en streng Retskaffenhed. Som mangeaarig Formand for sit Fødesogns Kommune tog han sig især omhyggelig af de fattige Syge og de uforsørgede Børn. I Stilhed viste han sig meget godgørende, især mod dem, som tidligere havde kendt bedre Dage. Hans Jordefærd fandt Sted under megen Deltagelse saavel fra Omegnen som fra hans tidligere og nu værende Fæstere, som havde smykket Vejen til Kirken med Grønt og Æreporte.«

C. 2. TOMAS SECHER HANSEN f. 24/6 1815, d. 4/1 1881, ejede Vinderslevgaard 1835—42. Han købte 22/7 1841 i Fællesskab med For-

valter Jørgen Mørch Secher Kærbygaard med Hovedgaardstakst 25 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk. Hartkorn, Skovparter i Trige Skov (1 Skp. 3 Fdk. 1 $\frac{1}{4}$ Alb. Hartkorn) og 7 Huse i Kasted, Ølsted, Spørring og Lisberg Sogne med 1 Tde. 6 Skp. Hartkorn samt Tienden af nogle Steder i Ølsted, Lisberg m. m., nogen Besætning og Fødekorn for 38,500 Rdl. af Maren Kielsen, Enke efter Niels Knudsen Søndergaard (se ovfr. S. 207). J. M. Secher overdrog 19/5 1842 T. S. Hansen sin Ret uden Vederlag, hvorefter denne 18/6 1842 fik Skøde paa Gaarden. »Han var en anset og dygtig Landmand« (Berl. Tid. 1881 Nr. 4).

~ 27/2 1835 m. LUISE BIRGITTE KRISTIANE BARONESSE JUEL f. 21/6 1806, d. 20/5 1887, D. af Baron Kristian Fredrik Juel, Ejer af Lundbæk.

B. 11. OLE OLESEN SECHER f. 27/2 1787, Hjemmedaab, stadf. 11/4 1787, d. 29/8 1845, ejede først Ingvorstrup, købte 27/8 1807 (Skøde 18/8 1808) af sin Fader Hjortshøjlund med 5 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn, Bøndergods 30 Tdr. 7 Skp. og Hjortshøj Kongekorntiende 21 Tdr. Hartkorn for 26,000 Rdl. dansk Kurant.

~ m. sit Næstsøskendebarn ANNA AMMITZBØLL f. 5/4 1792, d. 1853 af Kolera, D. af Sukkerraffinadør i Randers, Ejer af Avnsbjærg i Sjørslev (Skøde 11/12 1793) Hans Ammitzbøll og Johanne Marie Bergh, en Broderdatter af Margrete Grotum Bergh, om hvem ovfr. S. 93. Hun solgte 24/1 1847 til Otte Vilhelm Synnestvedt Hjortshøjlund med 14 Tdr.

7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. nyt Hartkorn, 1 Bolsted og 5 Huse i Hjortshøj med 9 Tdr. 6 Skp. $\frac{3}{4}$ Alb. nyt Hartkorn og Kongetienden af 111 Tdr. gml. Hartkorn i Hjortshøj for 37,500 Rdl. Han transporterede samme Dag Købet til Holger la Cour for 46,000 Rdl. (Skøde 12/1 1849). Hun ligger begravet paa Hjortshøj Kirkegaard.

C. 1. HANS AMMITZBØLL SECHER f. 3/12 1812, d. 30/8 1863, først Forpagter af Brendstrupgaard, senere Ejer af Enggaard i Vendsyssel, derpaa af Kristiansminde i Skivholm Sogn.

~ 10/6 1842 m. ABELONE MARGRETE KLAVSINE FAUERSCHOU f. 9/8 1815 paa Skaarupgaard, d. 29/1 1858, D. af Ole Fauerschou, Gaardejer i Brendstrup og Fredrikke Ferdinandine Dahl.

D. 1. FREDRIKKE SECHER f. 18/6 1843, d. 26/11 1909, adopterede en Dreng.

~ 6/7 1872 m. FREDERIK RUDOLF BERNHARD JACOBSEN f. 1/8 1842, d. 22/2 1931. Skolelærer i Kjellerup, Afsked 1889.

D. 2. TOMAS SECHER f. 1/8 1844, d. 6/11 1920. Ejer af Palsgaardsminde ved Svenstrup Station.

~ 18/4 1880 m. MAREN KIRSTINE ANDERSEN f. 25/12 1848, d. 13/4 1930, D. af Gaardmand Anders Kristensen i Vestersted ved Hjørring og Katrine Marie Thomsen.

D. 3. OLIVE SECHER f. 29/3 1846, d. 22/12 1909.

~ 6/11 1867 m. KRISTEN NIELSEN f. 14/9 1837, d. 25/1 1928, Gaardejer i Mosekær ved Torsager, Tørveentreprenør. Han virkede i mange Aar ved Statsbanerne og deltog i Anlæggelsen af en Række Baner saaledes: Silkeborg—Herning og Kolind—Pindstrup. Han deltog i Krigen 1864 som Korporal og var med ved Dybbøl.

E. 1. ABELONE MARGRETE KLAVSINE NIELSEN f. 8/4 1868, d. 18/3 1890.

~ 22/4 1889 m. FREDERIK VILHELM HOLM f. 29/12 1860, d. 2/3 1938. 22/2 1890 Sagfører i Thisted, Amtstuefuldmægtig, 1912—1929 Bestyrer af Amtstuefilialen i Kallundborg. 27/11 1929 R. a. D. 1912 Klasselotterikollektør. ~ 2. 18/2 1892 m. ELLEN MARIE ABELL INGERSLEV.

E. 2. NIELS ANTON NIELSEN f. 4/8 1870, d. 17/4 1876.

E. 3. OLGA ALVILDA KONSTANCE NIELSEN f. 25/11 1871.

~ 4/3 1893 m. LAURITS MORTENSEN f. 26/7 1868, d. 21/11 1919, Handelsrejsende.

E. 4. HANS AMMITZBØLL NIELSEN f. 4/11 1873, Kartoffelhandler i Viborg.

E. 5. En Søn (udøbt) f. 7/11 1877, d. 10/1 1878.

E. 6. NIELS ANTON NIELSEN f. 9/1 1880, d. s. Barn.

D. 4. OLE SECHER f. 26/9 1848, d. 6/1 1904. Ejer af Risegaard ved Onsild, overlod 1886—87 Gaarden til sin Broder Hans Henrik. Havde derefter et Sted ved Nibe og derefter Skellerupgaard ved Silkeborg.

~ 20/12 1882 m. MARTA LAURA POULSEN KRAGH f. 17/8 1860, d. 29/7 1904, D. af Povl K., Ejer af Kraggaard ved Kerteminde og Ane Hansen.

E. 1. KRISTA SECHER f. 31/12 1884, Økonoma ved Usserød Sygehus fra 1925.

E. 2. POUL KRAGH AMMITZBØL SECHER f. 11/3 1886, uddannet som Landmand paa Gaarde i Danmark, rejste 1906 til U. S. A., havde Ophold i en Række Stater: Nebraska, Iowa, Dakota, Montana m. m. Er nu Forpagter i Oregan af en Farm paa 218 Acres med 20 Køer.

~ 20/10 1920 m. MARIE DAMM f. 13/1 1890.

F. 1. FLORANNA HEDWIG SECHER f. 5/2 1922.

F. 2. RUTHELAIN SECHER f. 28/11 1924.

F. 3. ARNOLD POUL SECHER f. 20/10 1932.

E. 3. JOHANNES FOLSACH SECHER f. 30/5 1888, d. 10/3 1937. I »Den danske Pioner« 18/3 1937 læses: Efter flere Ugers Sygdom afgik John F. Secher, 5634 N. 28. Av. i Onsdags ved Døden i et herværende Hospital, kun faa Timer efter at være bragt dertil. Afdøde var velkendt i danske Kredse baade som Bygningshaandværker og som Medlem af Dannebrog Odd Fellow Loge Nr. 216 samt D. B. S. Loge Nr. 1. Secher kom hertil fra Danmark for 27 Aar siden og ernærede sig som Bygningsentreprenør; han var en dygtig Haandværker og var vellidt af alle, han kom i Berøring med. — Foruden Hustru efterlader han 2 Døtre. Desuden 2 Brødre her i Landet og 2 Søstre i Danmark. Begravelsen var under Duffy-Johnson-Lawsons Ledelse fra Lutheran Church of Our Redeemer i Lørdags Eftermiddag til den danske Kirkegaard. Der var meget stor Deltagelse og mange smukke Blomster, hvilket beviste, at Afdøde havde en stor Vennekreds.

E. 4. ANNA MARGRETHE SECHER f. 4/11 1892, uddannet som Tandtekniker i Odense, har siden 1920 praktiseret i Kjellerup.

E. 5. HENRY EMIL SECHER f. 6/2 1901. Efter at have taget Realeksamen rejste han til U. S. A. Hans Adresse er ukendt.

D. 5. ANNA SECHER f. 19/1 1852, d. 25/2 1879.

~ 22/12 1873 m. NIELS PEDERSEN HEDEAGER f. 6/5 1830, d. 16/5 1918 i Silkeborg. Lærer og Kirkesanger i Løvel ved Viborg.

E. 1. TEODORA MARGRETE HEDEAGER f. 3/7 1876.

~ 22/12 1900 m. JENS PETER JENSEN f. 2/9 1855, d. 24/3 1929, Maskinarbejder, Skanderborg.

D. 6. HANS HENRIK SECHER f. 17/10 1854, d. 7/3 1913, Landmand, Rise ved Tjele, overtog i Vinteren 1886—87 Risegaard fra sin Broder.

~ 20/10 1887 m. JULIE J. M. E. D. RIIS f. 7/8 1859, D. af Grd. Mathias Chr. Riis og Julie Henriette Bergstrøm, bor nu i Gern Hvilehjem.

E. 1. HANS PETER WILHELM SECHER f. 13/7 1888, i Amerika. Ansat paa Fabrik for Landbrugsmaskiner i Chicago. Hustru d. 1928.

F. 1. JUNE SECHER f. 1926.

E. 2. MARGRETHE NICOLINE SECHER f. 8/3 1890.

~ 26/4 1919 m. MARIUS CHRISTENSEN f. 21/4 1889, Gaardejer, Sogneraadsformand, Strudvad, Janderup St.

F. 1. HANS AAGE SECHER CHRISTENSEN f. 11/5 1920.

F. 2. INGE MARGRETE SECHER CHRISTENSEN f. 3/9 1921.

F. 3. ELLEN JULIE SECHER CHRISTENSEN f. 5/1 1925.

F. 4. GUDRUN ELISABETH SECHER CHRISTENSEN f. 5/12 1926.

F. 5. BETTY CHRISTINE SECHER CHRISTENSEN f. 2/8 1928.

E. 3. HANS CHRISTIAN SECHER f. 25/11 1892, Gaardejer, Romlund pr. Ravnstrup.

~ 19/7 1919 m. MARIE VESTERGAARD f. 14/6 1898, D. af Christian Vestergaard, Gaardejer i Foulum Viborg og Johanne Mikkelsen.

F. 1. JOHANNE SECHER f. 6/8 1920.

F. 2. CHRISTIAN HENRIK RIIS SECHER f. 22/9 1928.

E. 4. NIELS FAURSCHOU SECHER f. 16/8 1902, Boelsmand, Kirkebæk pr. Viborg.

~ 13/4 1928 m. METTE KRISTINE ANDERSEN f. 8/10 1906, D. af Thomas Andersen, Murer i Brøndum pr. Hobro, og Mette Kristine Jacobsen.

F. 1. ANNA MARGRETHE SECHER f. 10/1 1930.

F. 2. HANS HOLGER RIIS SECHER f. 4/9 1931.

F. 3. THOMAS HENNING SECHER f. 29/11 1933.

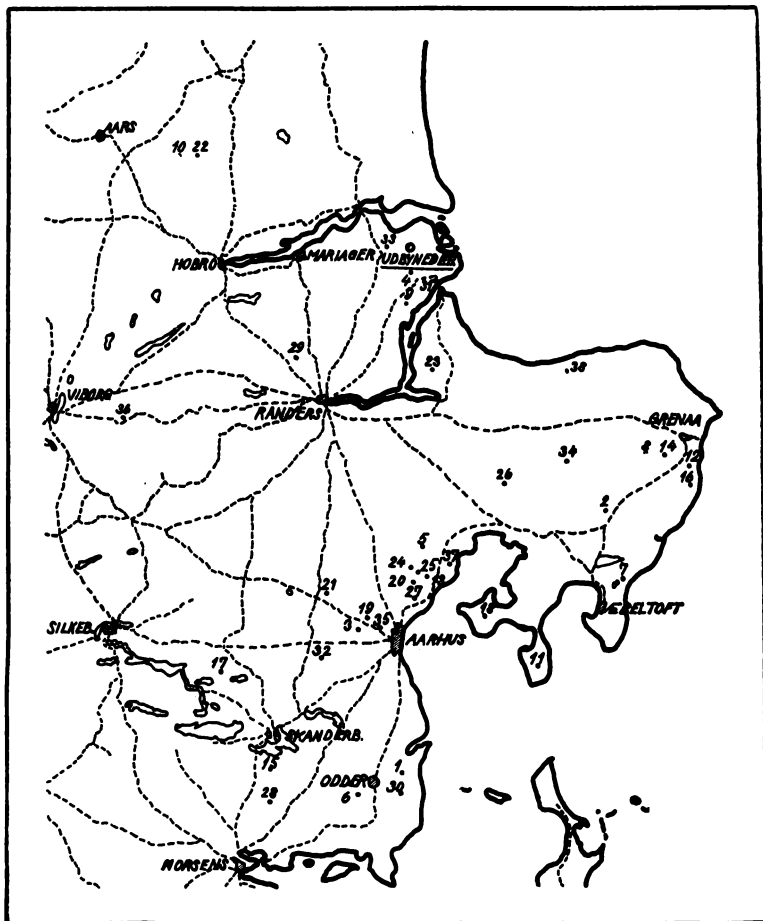
F. 4. TOVE ALICE KIRSTINE SEECHER f. 16/11 1937.

D. 7. KRISTA SECHER f. 24/12 1856, d. 20/3 1878 i Frasing, Plejedatter hos sin Moster og Onkel Jørgen Mørch Secher i Krstrup.

C. 2. JOHANNE MARIE APELLONE SECHER f. 22/12 1814, d. ugift i Aarhus 15/9 1871.

C. 3. LOVISE SECHER f. 4/12 1820, d. ugift 1853 af Kolera.

B. 12. AGNETE SECHER f. 6/2, d. 7/2 1788.

Kort over en Række Gaarde, der har været i Slægtens Besiddelse.

1 Bjergager Hovedgaard.	14 Ingvorstrup.	27 Skerringmunkgaard.
2 Bjørnholm.	15 Jordbjerggaard.	28 Store Hovedgaard.
3 Brendstrupgaard.	16 Katholm.	29 Svallinggaard.
4 Demstrup.	17 Kristinekjær, Tulstrup.	30 Sveigaard.
5 Edelslund.	18 Kvelstrup Hovedgaard.	31 Sødriugholm.
6 Favergaard.	19 Kærbygaard.	32 Tharskov Mølle.
7 Frederiksminde.	20 Kværgaarden, Edelsted.	33 Trudsholm.
8 Fævejle.	21 Mygingaard.	34 Vedø.
9 Giessinggaard.	22 Nørlund.	35 Vestereng.
10 Haverslevgaard.	23 Sandgaarden, Ørsted.	36 Vindum Overgaard.
11 Helgenæs.	24 Skaarupgaard.	37 Vosnæsgaard.
12 Hessel Hovedgaard.	25 Saastrupgaard.	38 Østergaard i Fjellerup.
13 Hjortshøjlund.	26 Skaføgaard.	

Navneregister

over

Skaarupgaard-, Kærbygaard-, Sødringholm- og Hjortshøjlund-Linierne.

- Abell, Peter Fjellerup, d. 1917. 176.
Achton, Peder, d. 1835. 333.
Ahrensen, Fanny Elisabet, d. 1931. 346.
Albeck, Emil, d. 1937. 175.
— Edel Kirstine, f. 1909. 176.
Ammitzbøll, Anna, d. 1853. 362.
Andersen, Adolf, d. 1911. 227.
— Anders, d. 1916. 227.
— Andrea, f. 1882. 358.
— Anine Kirstine Natalie, d. 1880. 228.
— Carl Victor, f. 1891. 349.
— Cathrine Steenbech, f. 1879. 228.
— Edvard Christian, f. 1903. 162.
— Einar Victor Secher, f. 1887. 228.
— Ellen Katrine Claudine Loan, f. 1900.
351.
— Else Marie, f. 1930. 180.
— Ida Lucie, d. 1929. 227.
— Jens, f. 1895. 180.
— Jørgen Konrad Falsen Secher, d. 1883.
228.
— Jørgen Mørch Secher, f. 1929. 350.
— Knud Ernst, f. 1937. 180.
— Marcus Jacob Secher, d. 1919. 228.
— Maren Kirstine, d. 1930. 363.
— Martin Sophus Secher, f. 1890. 228.
— Mette Kristine, f. 1906. 365.
— Natalie Margrethe Valborg Secher,
f. 1888. 228.
— Niels Jørgen Konrad Falsen Secher,
f. 1884. 228.
— Niels Secher, d. 1884. 228.
— Niels (Stensager), d. 1892. 357.
— Niels Torup, f. 1926. 180.
- Arnholtz, Inger, f. 1896. 309.
Assens, Aase Benedikte Margrethe, f. 1912.
302.
— Eigil Erhard Secher, f. 1919. 303.
— Gunver Agnete Marie, f. 1915. 302.
— Helge Vilhelm, f. 1910. 302.
— Ingrid Helga Antonora, f. 1923. 303.
— Juliane Marie, d. 1927. 301.
— Leonhard Severin Boberg, f. 1880.
302.
- Barslund, John, f. 1894. 161.
Berg, Dorteia Katrine, d. 1856. 331.
Bergen, Alfred, Vilhelm Lennart von,
f. 1925. 184.
— Edel Hildegard von, f. 1917. 184.
— Hans Johan Albert von, f. 1925. 184.
— John Albert von, f. 1884. 184.
— Karin Elisabeth von, f. 1914. 184.
— Signe Louise Marianne von, f. 1912.
184.
Berglind, Katarina Edla Elisabet, f. 1888.
215.
Bergmann, Ellen Margrethe, f. 1872. 162.
Bertelsen, Marie Elisabeth, f. 1883. 338.
Beyer, Johan Simon, d. 1834. 227.
— Johanne Sofie, d. 1916. 227.
Bie, Elise Erasmie Katrine, d. 1898. 221.
Bjørner, Gudrun, f. 1884. 163.
Blichert, Ingeborg, d. 1848. 229.
Blichfeldt, Johanne Dorteia, d. 1934. 160.
Blisselt, Alice Maud, d. 1931. 218.
Bloch, Katrine Steenbech, d. 1897. 227.
Borup, Petrea Sofie, d. 1849. 332.

- Boye, Georg Christian, d. 1906. 162.
 — Johannes Georg, f. 1906. 163.
 — Kirsten Vibeke, f. 1901. 163.
 Brandt, Else Margrethe, f. 1887. 233.
 Brandt, Gertrud Katrine, d. 1883. 356.
 Brøchner, Frederikke Louise, d. 1847-320.
 — Lauritz Adolf, d. 1822. 320.
 — Niels Glud, d. 1875. 320.
 — Niels Jørgen Secher, d. 1873. 320.
 — Peder, d. 1818. 319.
 — Peter Johannes, d. 1869. 320.
 Buck, Marie Katrine, d. 1863. 344.
 Buckhøj, Lily Andrea Karoline, f. 1904-161.
 Burla, Theodor Emil, d. 1935. 336.
 Bursche, Alma, d. 1928. 209.
 — Anne Erasmine, d. 1928. 208.
 — Anne Marie, d. 1918. 208.
 — Emilie Kristiane, d. 1862. 209.
 — Georgine Marie, d. 1879. 208.
 — Hans Christian, d. 1874. 208.
 — Hans Kristian, d. 1874. 201.
 — Julie Terese, d. 1912. 209.
 — Kristine Augusta, f. 1842. 208.
 — Niels Anker Secher, d. 1903. 208.
 Busch, August, d. 1869. 346.
 — Vilhelmine, d. 1876. 345.
 — Theodor, d. 1903. 346.
 Busck, August, d. 1915. 346.
 — Carl, d. 1917. 346.
 — Dorthea, d. 1909. 346.
 — Georg, d. 1907. 346.
 — Gunni, d. 1839. 346.
 — Gunni, d. 1920. 347.
 — Julius, d. 1906. 346.
 — Marie Augusta, 1907. 347.
 Butscher, Claire Ada, f. 1901. 314.
 Carlsen, Hjørdis Inge Aase Mizzi, f. 1907-313.
 Carstensen, Carl Friederich, f. 1909. 176.
 Caspar, Tine Marie, f. 1860. 166.
 Christensen, Agnes Marie, f. 1893. 223.
 — Anna Christine Mathilde, f. 1869. 341.
 — Betty Christine Secher, f. 1928. 365.
 — Carl, f. 1876. 341.
 — Dagmar Johanne Marie, d. 1926. 341.
 — Ellen Julie Secher, f. 1925. 365.
 — Gudrun Elisabeth Secher, f. 1926. 365.
 Christensen, Hans Aage Secher, f. 1920-365.
 — Inge Margrethe Secher, f. 1921. 365.
 — Ingeborg, d. 1879. 346.
 — Kamilla Kristenze, f. 1872. 341.
 — Karl, d. 1910. 341.
 — Karna Marie, f. 1902. 352.
 — Marie Kristine, d. 1913. 320.
 — Marius, f. 1889. 365.
 — Sophus, f. 1864. 340.
 Christiansen, Herman Andreas, f. 1901-222.
 — Oda Emilie, f. 1909. 337.
 Cronquist, Ida Maria Berhardine, f. 1874-341.
 Dahl, Alvild. 360.
 — Bolette Kristiane, d. 1870. 332.
 Damm, Marie, f. 1890. 364.
 Dreyer, Anna Karoline, f. 1891. 233.
 — Ingeborg Karoline, d. 1889. 229.
 — Jørgen Kristian Secher, d. 1924. 230.
 — Kristian Ernst, d. 1876. 229.
 Drost, Frits Valentin, d. 1923. 223.
 Duun, Annie Marie, f. 1870. 223.
 Dyhll, Meta Karen, f. 1886. 255.
 Engberg, Karl Frederik Oskar, d. 1927-171.
 — Nielsine Katrine Sofie Vilhelmine, d. 1862. 347.
 Engholm, Hans, f. 1903. 164.
 Erhardi, Anette Ede Margrethe, f. 1863-167.
 — Hans Mathias, f. 1873. 167.
 — Hans Peter Severin, d. 1924. 167.
 — Ingeborg, f. 1869. 167.
 — Karl Benedikt, d. 1879. 166.
 — Karl Frederik, d. 1895. 166.
 — Karoline Dorthea, f. 1864. 167.
 — Kirstine Katrine, d. 1934. 166.
 — Marie, f. 1871. 167.
 — Marie Sofie, d. 1876. 167.
 — Niels Secher, f. 1856. 166.
 — Ulrikke Erenstine Augusta, f. 1859-167.
 Esbensen, Asta Margit, f. 1905. 351.
 Ewiger, Antoinette Hedevig, d. 1877. 332.

- Fauerschou, Abelone Margrete Klavsine, d. 1858. 363.
 — Nikoline, d. 1876. 171.
 Fischer, Sara Tomasine Marie, d. 1843. 345.
 Fjettestrøm, Helge, d. 1937. 184.
 Flindt, Christian Frederik Ferdinand, d. 1855. 206.
 Folsach, Agnete Kirstine, d. 1854. 139, 166.
 — Edel Margrethe, d. 1863. 154, 187.
 — Frederik Jørgen Pultz, d. 1889. 187.
 — Hans, d. 1830. 138.
 — Hans, d. 1873. 187.
 — Johannes, d. 1878. 187.
 — Marie Adolfine Elisabeth, d. 1919. 188.
 — Peder Kristian, d. 1860. 138.
 Frausing, Margte Bendikte, d. 1893. 211.
 Freuchen, Johan Ludvig, d. 1911. 360.
 Fries, Karin Maria Kristina, f. 1898. 185.
 Frisch, Bent Conrad, død. 321.
 Fynboe, Marie Sølling, f. 1892. 254.
 Føns, Peter Severin, d. 1819. 141.
 Fønss, Hans, d. 1864. 141.
 — Henrik, d. 1917. 142.
 — Henrik de, d. 1897. 167.
 — Juliane Marie, d. 1907. 141.
 — von Jørgen Martinus Ring, d. 1870. 141.
 — Nikoline Kristine, d. 1892. 142.
 — Niels Peter, d. 1899. 141.
 Geerstrøm, Karen Elisabeth, f. 1912. 178.
 Gertz, Johannes Christian, f. 1874. 341.
 Glud, Cecilie Karoline, d. 1847. 139.
 Goldberg, Valdemar, d. 1909. 360.
 Gravesen, Markus Anker Secher, f. 1927. 229.
 — Martin, f. 1889. 229.
 Gregersen, Marie Povline, d. 1863. 201.
 Göransson, Ester Ingegård, f. 1886. 183.
 Haastrup, Elisabeth, f. 1897. 256.
 Hahn, Margte Sofie, d. 1882. 201.
 Hallman, Karin, f. 1902. 163.
 Hansen, Anna Margrethe Katrine, f. 1878. 252.
 — Axel Mønsted, f. 1890. 157.
 — Børge Lundquist, f. 1910. 179.
 — Edith Monster, f. 1917. 157.
 Hansen, Elise Henriette, f. 1911. 178.
 — Ellen Clara Bodil, f. 1893. 179.
 — Emma Secher, f. 1867. 359.
 — Hans Christian, f. 1876. 178.
 — Hans, d. 1835. 361.
 — Inge Dorthea, f. 1909. 178.
 — Inger Dorthea Jakobine Lovise, f. 1886. 253.
 — Jørgen Mørch Secher, f. 1913. 179.
 — Karen Johanne Secher, f. 1917. 179.
 — Kristian Frederik, d. 1882. 359.
 — Margrethe Hyppolytte, f. 1915. 179.
 — Niels Edvard Valdemar, d. 1875. 361.
 — Petra, f. 1885. 224.
 — Tage, f. 1906. 178.
 — Thomas Secher, d. 1881. 362.
 Harder, Johannes Kristian, d. 1906. 348.
 Harth-Olsen, August Alexander Nicolaj, d. 1934. 314.
 Heckt, Kristane Johanne Frederikke, d. 1906. 344.
 Hedager, Niels Pedersen, d. 1918. 364.
 Hedeager, Theodora Margrete, f. 1876. 364.
 Hennings Ane Kirstine, d. 1897. 227.
 — Johan Kristian, d. 1871. 226.
 — Kristian, d. 1868. 226.
 — Markusine Ankersen, d. 1856. 227.
 Hermansen, Kristen, d. 1882. 185.
 Herskind, Aksel Viktor, f. 1874. 224.
 — Anna Johanne, d. 1923. 224, 313.
 — Karl Valdemar, d. 0000. 224.
 — Ludvig, d. 1923. 224.
 — Mathilde Povline, d. 1912. 224.
 — Peter Kristian, d. 0000. 224.
 Hey, Aksel Wrisberg, f. 1876. 222.
 — Anna Secher, d. 1930. 222.
 — Else Secher, f. 1906. 222.
 Hill, Frank. 157.
 Hoffmann, Marie, f. 1895. 251.
 Holbeck, Inger Marie, f. 1895. 310.
 Holm, Frederik Vilhelm, d. 1938. 363.
 v. Holstein, Frederik Konrad, d. 1934. 233.
 — Henning, f. 1879. 233.
 — Ulrik Adolf, f. 1877. 233.
 Hoyer, Johanne, d. 1871. 141.
 Hutchinson, Charlotte, d. 1921. 347.
 Høisgaard, Ane Sørensen, f. 1873. 340.

- Høisgaard, Andreas Kristian Sørensen, d. 1933. 340.
 — Jens Marius Sørensen, f. 1878. 340.
 — Maren Sørensen, f. 1867. 340.
 — Søren Peter Sørensen, d. 1936. 340.
 Høst, Marie Kirstine, d. 1873. 320.
 Høtoft, Jens Christensen, d. 1927. 228.
 Høyer, Erik, d. 1864. 201.
- Ingwersen, Anna Sofie Breinholt, f. 1909. 164.
 — Axel Margot Breinholdt, f. 1882. 157.
 — Bertha Breinholt, f. 1910. 164.
 — Christen Breinholt, f. 1876. 163.
 — Edel Johanne Breinholt, f. 1903. 164.
 — Gerda, d. 1919. 157.
 — Johannes, f. 1921. 157.
 — Kirstine, f. 1864. 171.
 — Marie Louise, f. 1914. 157.
 — Poul, f. 1918. 157.
 — Ulf, f. 1920. 157.
 — William, f. 1917. 157.
- Jacobsen, Frederik Rudolf Bernhard, d. 1931. 363.
 Jensen, Aage Secher, f. 1924. 359.
 — Anders, f. 1897. 359.
 — Anna Jensine Georgine, d. 1900. 188.
 — Anna Margrethe, f. 1869. 216.
 — Anna Secher, f. 1920. 358.
 — Børge Secher, f. 1922. 359.
 — Christian Alfred Secher, f. 1916. 358.
 — Einar Vilhelm, f. 1869. 360.
 — Ellen Secher, f. 1927. 359.
 — Gerda Sirigid. 161.
 — Gudrun Jensine, f. 1908. 358.
 — Gotfred Secher, f. 1922. 358.
 — Hans Kristian Kjerulff, f. 1886. 163.
 — Helga, f. 1913. 338.
 — Helga Ravn. 338.
 — Jens Christian, f. 1876. 340.
 — Jens Christian Secher, f. 1929. 359.
 — Jens Henrik Peter, f. 1881. 358.
 — Jens Peter, d. 1886. 354.
 — Jens Peter, d. 1929. 364.
 — Jensine Cæcilie, f. 1855. 175.
 — Linda Secher, f. 1918. 358.
 — Marie, f. 1910. 358.
 — Nikoline, f. 1857. 358.
- Jensen, Petra Ane Marie, f. 1880. 340.
 — Thomas, f. 1903. 358.
 — Thorvald, f. 1879. 252.
 Jespersen, Knud, f. 1893. 222.
 Johansen, Bjørn Anton, f. 1869. 348.
 Johnsen, Cecilie Marie Johanne, f. 1886. 349.
 Juel, Louise Birgithe Kristiane, d. 1887. 362.
 — Petrea Sofie, d. 1858. 233.
 Juul-Petersen, Esther Margthe, f. 1886. 212.
 Jørgensen, Inger Kirstine, d. 1826. 250.
 — Mary Bertha, f. 1902. 223.
- Kaarsberg, Margrete Dorte, d. 1889. 173.
 Kelp, Aurelia Klementine, d. 1919. 361.
 — Didrik Gottlob von, d. 1836. 188.
 — Frederikke Amalie, d. 1862. 188.
 — Frederik Ludvig, d. 1856. 188, 361.
 — Kirstine Mørch, d. 1873. 188.
 — Marie Juliette, d. 1935. 361.
 — Nikoline Marie, d. 1886. 188.
 — Peder Nikolaj Secher, d. 1880. 188.
 — Rudolf Emil, d. 1901. 361.
 Kieldrup, Arnold Jens Johan, d. 1936. 361.
 Kindberg, Frithjof, d. 1931. 224.
 Kirkegaard, Anton Nielsen, f. 1864. 348.
 Kirketerp, Elisa Erikka, f. 1871. 158.
 — Signe Marie, d. 1926. 182.
 Kjær, Kristiane Margrete Birgitte Johanne, d. 1904. 346.
 Klarns, Mary Sophie, f. 1913. 351.
 Klove, Dagny, f. 1897. 180.
 Knox, Ida, f. 1858. 251.
 Knudsen, Knudline Margrete, d. 1907. 250.
 Koch, Jørgen Hansen, f. 1896. 163.
 Krogh, Marta Laura Poulsen, d. 1904. 364.
 Krefting, Anna, d. 1919. 227.
 Kristensen, Jens, f. 1863. 348.
 Kristoffersen, Sigurd, f. 1906. 222.
 Krohn, Anna Margrethe, d. 1884. 226.
- Larsen, Jenny Karen Doris, f. 1881. 163.
 — Laura Marie, f. 1891. 215.
 Lassen, Katty, d. 1916. 346.

- Lassen, Kristiane Birgitte Charlotte Lawrence, d. 1867. 346.
- Lauesen, Einar, f. 1891. 255.
- Henrik Langkilde, f. 1871. 255.
- Johannes Lankilde, f. 1924. 255.
- Jørgen Lankilde, f. 1925. 255.
- Keld, f. 1934. 255.
- Kirsten, f. 1921. 255.
- Mogens Lankilde, f. 1923. 255.
- Lauritsen, Jens. 361.
- Kathrine Petrea Graven, f. 1937. 359.
- Kristian Graven, f. 1925. 359.
- Marie Dagmar Graven, f. 1927. 359.
- Niels Kristian Thorup Graven, f. 1895. 359.
- Niels Secher Graven, d. 1928. 359.
- Laursen, Yrsa, f. 1891. 304.
- Leemejer, Anna Marie Napoline Margrete, d. 1893. 170.
- Frederikke Karoline Jessine, d. 1916. 169.
- Jørgen Frederik, d. 1897. 168.
- Metty Dorteia, d. 1927. 169.
- Rasmus Hansen, d. 1842. 168.
- Lemvig, Frederikke, d. 1873. 344.
- Leth, Anker Anchersen Secher, d. 1916. 305.
- Emil, d. 1910. 226.
- Holger Secher, f. 1912. 305.
- Ingeborg Julie, f. 1918. 305.
- Sigrid Margrethe, d. 1914. 305.
- Theodor, f. 1880. 305.
- Licht, Viggo Wentzel, f. 1899. 352.
- Lichtenberg, Sophus Honnes de, f. 1865. 217.
- Lihme, Jens, f. 1889. 180.
- Lollesgaard, Johannes, f. 1877. 360.
- Lund, Johanne Kirstine, d. 1851. 343.
- Julie, d. 1892. 355.
- Maag-Jacobsen, Julie Nicoline, d. 1939. 160.
- Madsen, Bente Secher, f. 1920. 179.
- Lis Secher, f. 1919. 179.
- Ludvig Christian, f. 1873. 336.
- Mads, d. 1924. 227.
- Margrethe, f. 1884. 179.
- Niels Kristian, f. 1874. 179.
- Peder, f. 1876. 228.
- Madsen, Ruth Secher, f. 1917. 179.
- Tage Secher, f. 1903. 337.
- Vilhelmine Cecilie, f. 1867. 178.
- Malling, Else, f. 1906. 223.
- Mariner, Kenneth Dallbrumble, f. 1885. 309.
- Martins, Emilie Constantine, f. 1877. 161.
- Meden, Ebba Elise, f. 1876. 167.
- Meincke, Edvard Andreas Bech, d. 1911. 230.
- Meyer, Martin David, d. 1914. 224.
- Michaelsen, Inge Mariane Hansine Friis, f. 1893. 160.
- Mikkelsen, Jens Otto, f. 1906. 164.
- Karentine Lavrence, d. 1907. 222.
- Mohr, Margrete Leopoldine Sofie, d. 1897. 344.
- Mollerup, Hans Peter, d. 1862. 200.
- Momme, Anna Henninga, d. 1911. 253.
- Julie Hansine, d. 1883. 229.
- Jørgen Henning, d. 1884. 229.
- Laura, d. 1893. 229.
- Mathilde Sofie, d. 1923. 229.
- Mortensen, Agnethe, f. 1906. 163.
- Carl, d. 1903. 163.
- Elisabeth, f. 1900. 163.
- Else, f. 1905. 163.
- Ernst, d. 1914. 163.
- Hertha Christiane, d. 1903. 163.
- Laurits, d. 1919. 363.
- Olaf, f. 1901. 163.
- Rigmor, f. 1903. 163.
- Theoder Emil. 360.
- Mulvad, Hans, f. 1902. 162.
- Munch, Johanne Kirstine Laursen, f. 1891. 338.
- Müller, Adolfine Sofie, d. 1820. 319.
- Agnes, d. 1886. 157.
- Clara Marie, d. 1925. 212.
- Mølgaard, Kristen, f. 1911. 358.
- Møller, Alma Vilhelmine, d. 1920. 230.
- Charlotte Amalie Dorotea Marie, d. 1882. 333.
- Cæcilie, d. 1936. 228.
- Elisa Viktoria, d. 1927. 230.
- Emma Elisabeth, d. 1927. 214.
- Ester Elisabeth Rønnenkamp, f. 1905. 161.
- Hans Christian Markvard, d. 1903. 230.

- Møller, Ingeborg Kristiane Marie, d. 1908. 230.
 — Niels Kristian Severin, d. 1912. 227.
 — Peter Kristian, d. 1886. 230.
 — Søren Laursen, d. 1873. 188.
 Mønsted, Aage, f. 1884. 252.
 — Anker Secher, d. 1873. 252.
 — Anna Marie Mørch, d. 1891. 333.
 — Caroline Margrethe, d. 1871. 252.
 — Elna Augusta, f. 1878. 252.
 — Jens Kristian, d. 1878. 332.
 — Johan Severin, død. 331.
 — Johanne Bolette, død. 332.
 — Johanne Bolette, d. 1846. 343.
 — Johannes, d. 1827. 331.
 — Karen Margrethe, f. 1879. 252.
 — Louise, d. 1916. 252.
 — Margrete Grotum Secher, d. 1874. 333.
 — Nicolaj Jean Arnold, d. 1932. 251.
 — Niels Secher, d. 1891. 333.
 — Otto Jean, d. 1887. 252.
 — Otto Kristian, d. 1878. 252.
 — Otto Kristoffer, d. 1836. 331.
 — Peder Mørch, d. 1864. 332.
 — Peder Mørch, f. 1873. 252.
 — Søren, d. 1863. 331.
 — Thomas Secher, d. 1830. 331.
 Mørch, Anne Marie, d. 1799. 198.
 — Johanne Marie, d. 1788. 330.
 — Kirstine, d. 1798. 136.
 Mørck, Frederik (Frits) Sigfred Julius, d. 1889. 227.
 — Hans Kristian, d. 1873. 227.
 — Ida Mathilde Sofie, d. 1918. 227.
 — Laurits August, d. 1927. 227.
 — Niels Markus, d. 1909. 227.
- Neckelmann, Ane Kristine Maren Sofie, d. 1933. 251.
 Neergaard, Sofie Margrete, d. 1866. 156.
 Nielsen, Abalone Margrethe Klavsine, d. 1890. 363.
 — Christiane, d. 1937. 350.
 — Erik Secher, f. 1924. 351.
 — Georg Marinus Rudolf, f. 1889. 351.
 — Herdis Astrid Johanne, f. 1912. 216.
 — Hans Amnetzbøll, f. 1873. 363.
- Nielsen, Ida Sørine, d. 1934. 349.
 — Jørgen, f. 1936. 161.
 — Karl Frederik, d. 1872. 227.
 — Kirsten, f. 1937. 161.
 — Kirsten Secher, f. 1930. 351.
 — Kristen, d. 1928. 363.
 — Lis Gunver, f. 1933. 161.
 — Niels Anton, d. 1876, 363.
 — Olga Alvida Konstance, f. 1871. 363.
 — Otto, f. 1908. 161.
 — Poul Olaf, f. 1892. 337.
 — Reinholt Skaft, f. 1915. 157.
 — Signe, f. 1875. 340.
 — Thorvald Secher, f. 1932. 351.
 Nobel, Anna Marie Emilie, f. 1917. 254.
 — Inger, f. 1920. 254.
 — Nicolaj Christian, f. 1871. 254.
 Nordentoft, Ane Marie, f. 1864. 256.
- Olrik, Anton Vilhelm Secher, d. 1912. 230.
 Olsen, Agnes. 157.
 — Dora Mariane Sofie, f. 1899. 359.
 Ostenfeld, Laurids Teodor, d. 1925. 209.
 Ottesen, Jensine Marie, d. 1932. 336.
- Paludan, Astrid Louise, f. 1924. 185.
 — Hother Kirketerp, f. 1889. 184.
 — Niels Alfred Secher, f. 1927. 185.
 — Rasmus Frederik, f. 1923. 185.
 Pedersen, Elna, f. 1900. 229.
 — Gunnar, f. 1907. 352.
 — Margrethe, f. 1887. 228.
 Pfeiffer, Olga Rachel, f. 1896. 313, 314.
 Platou, Ida Emilie, d. 1898. 348.
 Plum, Ellen, f. 1887. 310.
 — Erik, f. 1887. 309.
 — Helga, d. 1890. 311.
 — Johannes, f. 1892. 311.
 — Margrethe, f. 1886. 309.
 — Tage, d. 1939. 308.
 — Thorvald, d. 1890. 311.
 — Thorvald, d. 1923. 307.
 Poulsen, Anna Marie Elisabeth Reventlov, f. 1906. 180.
 — Anna Marie Frederikke, f. 1873. 172.
 Preysz, Ida Louise Rosalie, d. 1900. 141.
- Qwerndrup, Vilhelmine Johanne Henriette, d. 1918. 213.

- Randrup, Erasmine, d. 1829. 207.
 Rasch, Bojeline Kristine, d. 1905. 326.
 — Hans Frederik, d. 1890. 354.
 — Rebekka Petrine, d. 1891. 202.
 Rasmussen, Karen, 1888. 336.
 Rasmussen, Anna Kristine, f. 1898. 228.
 — Carl Secher, d. 1878. 348.
 — Ida Margrethe, d. 1885. 349.
 — Jens Kristian, d. 1932. 349.
 — Johannes, f. 1881. 310.
 — Johannes Emanuel, f. 1888. 349.
 — Karl Secher, f. 1880. 349.
 — Karen Georgia, f. 1878. 348.
 — Karoline Frederikke, d. 1879. 349.
 — Lavrs, d. 1917. 348.
 — Meta Sofie, d. 1936. 349.
 — Mette Sofie, f. 1876. 348.
 — Rasmus Karl, d. 1892. 489.
 — Signe Marie, d. 1937. 349.
 — Thora Margrethe, f. 1877. 348.
 Rastbøll, Olaf, f. 1895. 164.
 Redsted, Leopold, d. 1936. 224.
 Reeh, Charles Frederik, d. 1921. 306.
 Rettmeyer, Marianne Vilhelmine Elisabet
 Auguste Luise, d. 1893. 264.
 Riis, Julie M. E. D., f. 1859. 365.
 Risbjerg, Marie, d. 1938. 228.
 Roed, Elisabeth Marie Salome. 320.
 — Lars Andersen, d. 1796. 319.
 — Matias Poulsen Secher, d. 1846. 320.
 Rosendahl, Anna Margrethe, f. 1893. 180.
 Rosenkrands, Sigrid Louise, f. 1904. 160.
 v. Ross, Poul August Alexander, d. 1913.
 218.
 — Sophus Frederik Valmoden, d. 1892.
 218.
 Ruth, Hans Christian, d. 1934. 360.
 Røse, Henriette Christiane Modeste Emi-
 lie, d. 1902. 214.
 Sand, Anna Kirstine Jakobine, d. 1934.
 223.
 — Carl Vilhelm, d. 1927. 224.
 — Elise, d. 1937. 224.
 — Frederik Hanneberg, død. 223.
 — Mathias Karl, d. 1909. 223.
 — Mathilde Pouline, d. 1929. 224.
 Schack, Louise Marie Elisabeth, f. 1857.
 157.
 Schandorff, Marie, d. 1938. 338.
 Schmidt, Anne Jakobine Petrine, d. 1837.
 344.
 — Bodil Elisabeth Secher, f. 1902. 222.
 — Johanne Birgitte Secher, f. 1896. 222.
 — Johanne Marie Mørch, d. 1883. 343.
 — Johanne Rasmine, f. 1867. 171.
 — Johannes Marius, d. 1869. 344.
 — Jørgen Mørch Secher, f. 1865. 171.
 — Karen Henrikke, d. 1815. 343.
 — Karen Jakobine Secher, f. 1898. 222.
 — Kristen Møller, d. 1877. 344.
 — Kristian Martin, d. 1933. 222.
 — Niels Ole Jørgen Secher, d. 1884.
 344.
 — Nicoline Marie, f. 1869. 172.
 — Peder Mørch, d. 1839. 343.
 — Peder Rasmussen, d. 1836. 341.
 — Peter, d. 1933. 171. 343.
 — Rasmus, d. 1866. 343.
 — Rasmus Johannes, f. 1872. 172.
 — Rasmus Malling, d. 1882. 347.
 — Thomas Secher, d. 1879. 341.
 — Tomas Secher, d. 1879. 332.
 Schneider, Henriette Petronelle, d. 1894.
 345.
 Schou, Niels, d. 1841. 343.
 Schrøder, Marta. 218.
 Schuchart, Elisabeth Konradine, d. 1901.
 141.
 Secher, Adolf Jeremias Müller, d. 1868.
 256.
 — Adolf Jeremias Müller, d. 1923. 314.
 — Adolfine Pouline, d. 1884. 172.
 — Adolfine Sofie, d. 1883. 227.
 — Adolfine Sofie Müller, d. 1828. 323.
 — Adolfine Sofie Müller, d. 1882. 142.
 — Agnes, f. 1870. 360.
 — Agnes Nikoline, f. 1891. 157.
 — Agnes Mørch, f. 1887. 358.
 — Agnete, d. 1788. 365.
 — Aleksander, d. 1841. 185.
 — Alexandra Marie, d. 1889. 180.
 — Alf Ola Halfdan, d. 1931. 184.
 — Alfred, f. 1928. 180.
 — Alfred Halfdan, d. 1932. 180.
 — Alfred Peter, f. 1886. 179.
 — Alma, d. 1933. 256.
 — Ancher Jørgen, d. 1803. 189.

- Secher, Ancher Jørgen, d. 1856. 206.
 — Ancher Jørgen, f. 1884. 254.
 — Anders Brodersen Møller, f. 1885. 228.
 — Ane Marie, d. 1842. 229.
 — Ane Marie Mørch, d. 1893. 314.
 — Anker Jørgen, d. 1834. 208.
 — Anker Jørgen, d. 1872. 323.
 — Anker Jørgen, d. 1875. 201.
 — Anker Jørgen, d. 1878. 250.
 — Anker Jørgen, f. 1916. 304.
 — Anna, d. 1879. 364.
 — Anna, d. 1908. 360.
 — Anna Adolfine, f. 1881. 178.
 — Anna Caroline, f. 1861. 175.
 — Anna Dorthea Rasmine Hansine, d. 1926. 224.
 — Anna Elisabeth, f. 1933. 180.
 — Anna Erasmine, f. 1861. 215.
 — Anna Kristine Markusine, d. 1902. 224.
 — Anna Margrete, f. 1892. 364.
 — Anna Margrete, f. 1930. 365.
 — Anna-Greta, f. 1918. 215.
 — Anne Marie, d. 1886. 208.
 — Anne Marie Mørch, d. 1891. 206.
 — Anne Mørch, f. 1938. 180.
 — Anne Marie Mørch, d. 1834. 323.
 — Anne Marie Mørch, d. 1899. 229.
 — Anne Marie Mørch, f. 1914. 179.
 — Arnold Poul, f. 1932. 364.
 — Avrelia Klementine, d. 1853. 327, 353.
 — Axel, f. 1882. 338.
 — Axel, f. 1935. 338.
 — Bengt Vilhelm, f. 1924. 215.
 — Bente Ingeborg, d. 1922. 304.
 — Bente Rosenkrands, f. 1927. 160.
 — Bent Laurids, f. 1911. 179.
 — Bertha Benedikte, f. 1877. 163.
 — Bjørn Peter Folsach, f. 1929. 160.
 — Bo Theodor Hermann, f. 1911. 184.
 — Carl, f. 1892. 180.
 — Carl Arne Theodor Kirketerp, f. 1926. 185.
 — Carl Christian Mørch, d. 1920. 349.
 — Carl Emil, d. 1890. 213.
 — Carl Emil, d. 1920. 215.
 — Carl Mørch, f. 1924. 351.
 — Carl Voigt, f. 1888. 350.
- Secher, Cecilie Marie, f. 1921. 228.
 — Charlotte Johanne Marie, d. 1911. 188, 361.
 — Charlotte Sofie, d. 1871. 336.
 — Charlotte Sofie, d. 1921. 339.
 — Christian Henrik Riis, f. 1928. 365.
 — Christian Ludvig, f. 1898. 160.
 — Christian Momme, f. 1879. 253.
 — Christian Nicolaj, f. 1901. 223.
 — Dag Erik Jørgen Mørch, f. 1929. 185.
 — Dag Jørgen Mørch, f. 1914. 184.
 — Dagmar, d. 1929. 360.
 — Dagmar, d. 1938. 214.
 — Dan, f. 1911. 163.
 — Dorte Marie, d. 1848. 173.
 — Dortea Johanne, d. 1903. 166.
 — Dortea Margrete, d. 1873. 156.
 — Dortea Margrethe, f. 1874. 163.
 — Dorthea Margrethe, d. 1898. 171, 343.
 — Dorthea Nikoline, d. 1857. 153, 320.
 — Ebba f. 1922. 254.
 — Edel, d. 1784. 361.
 — Edel, d. 1865. 361.
 — Edel Dorothea, f. 1893. 184.
 — Edel Gertrude, f. 1911. 162.
 — Edel Kirstine, d. 1811. 141, 327.
 — Edel Kirstine, d. 1880. 320.
 — Edel Kirstine, f. 1883. 176.
 — Edel Kirstine, f. 1925. 184.
 — Edel Kirstine, f. 1929. 180.
 — Edel Kirstine Margrete, d. 1879. 185.
 — Edel Margrethe, f. 1871. 162.
 — Edel Margrethe Grotum, f. 1881. 301.
 — Edel Marie Louise, f. 1890. 157.
 — Edith, f. 1924. 229.
 — Edle, d. 1927. 336.
 — Edle Agnete, f. 1902. 216.
 — Edvard Emil, f. 1862. 216.
 — Egild, d. 1891. 355.
 — Einar, f. 1888. 215.
 — Ejnar, f. 1887. 350.
 — Eline Margrethe, d. 1935. 254.
 — Elisa Amalie, d. 1876. 230.
 — Ellen, f. 1906. 161.
 — Ellen, f. 1894. 180.
 — Ellen Margrethe Mørch, f. 1918. 351.
 — Elmar Kristian, f. 1924. 228.
 — Emilie Kirketerp, f. 1891. 184.
 — Emma Kirstine, d. 1921. 306.

- Secher, Emmy Christiane, d. 1926. 215.
- Erik, f. 1914. 163.
 - Erik Folsach, f. 1931. 161.
 - Erik Gerhard, f. 1935. 314.
 - Erik Jørgen, f. 1891. 314.
 - Erik Momme, f. 1919. 254.
 - Eva Johanne, f. 1896. 255.
 - Fanny, f. 1894. 251.
 - Finn Momme, f. 1936. 255.
 - Floranna Hedeveg, f. 1922. 364.
 - Frants Momme, f. 1924. 254.
 - Frederik, f. 1889. 256.
 - Frederik Gerhard, død. 224.
 - Frederik Gerhard, d. 1902. 313.
 - Frederik Oscar, d. 1935. 212.
 - Frederikke, d. 1909. 363.
 - Frederikke Karoline, d. 1863. 348.
 - Georg, d. 1857. 348.
 - Georgia, d. 1913. 349.
 - Gerd, f. 1937. 338.
 - Gerda, f. 1921. 180.
 - Gerda Marie, f. 1919. 358.
 - Gerhard Momme, f. 1897. 255.
 - Grethe Harding, f. 1916. 313.
 - Gudrun Elisabeth, f. 1919. 255.
 - Gunni Busck, f. 1890. 351.
 - Gunni Busck, f. 1936. 351.
 - Halfdan, f. 1882. 184.
 - Hanne, f. 1937. 223.
 - Hanne Edel, f. 1919. 179.
 - Hans, d. 1893. 156.
 - Hans, d. 1893. 158.
 - Hans Ammitsbøll, d. 1863. 363.
 - Hans Andreas, f. 1898. 157.
 - Hans Christian, f. 1892. 365.
 - Hans Frederik, f. 1868. 161.
 - Hans Henrik, d. 1913. 365.
 - Hans Holger Riis, f. 1931. 365.
 - Hans Jakob Anton Bie, d. 1939. 222.
 - Hans Jacob Ole, f. 1935. 223.
 - Hans Kristian, d. 1834. 229.
 - Hans Ludvig, d. 1895. 157.
 - Hans Peter Vilhelm, f. 1888. 365.
 - Hans Weinhold, d. 1890. 209.
 - Harald Weinhold, f. 1881. 212.
 - Harriet Elisabeth, f. 1915. 338.
 - Helga, d. 1924. 360.
 - Helga Antonie, d. 1925. 306.
 - Helga, f. 1913. 358.
- Secher, Helle, f. 1938. 338.
 - Henning Jakob Bergh, f. 1924. 255.
 - Henry Emil, f. 1901. 364.
 - Hilda, f. 1922. 228.
 - Hilmar Weinhold, f. 1865. 217.
 - Holger Emanuel Mørch, f. 1902. 387.
 - Ida, d. 1915. 339.
 - Ida Margrete, d. 1873. 347.
 - Ida Margrethe, f. 1908. 352.
 - Ida Margrethe Dorte, d. 1892. 348.
 - Ida Margrethe Grotum, f. 1891. 338.
 - Ida Marie Mørch, f. 1926. 351.
 - Ida Sofie Mørch, f. 1893. 350.
 - Ingeborg Anna Petrea, d. 1934. 233.
 - Ingeborg Mathilde, f. 1869. 217.
 - Inger Dorthea, f. 1929. 180.
 - Ingrid Helga Antonore, d. 1918. 304.
 - Jakob Anker, d. 1911. 221.
 - Jakob-Ancher, f. 1898. 222.
 - Jacob Berg, d. 1861. 233.
 - Jakob Bergh, d. 1910. 229.
 - Jacob Bergh, d. 1921. 250.
 - Jacob Frederik Wilhelm, d. 1919. 215.
 - Jakob Gustav, d. 1897. 305.
 - Janus, d. 1812. 256.
 - Janus, d. 1812. 315.
 - Janus Theodor, d. 1931. 177.
 - Jenny Dorthea, f. 1905. 161.
 - Jens Jørgensen, d. 1820. 315.
 - Jens Nikolaj, f. 1929. 359.
 - Jens Peter, d. 1810. 256.
 - Jens Peter, d. 1810. 315.
 - Jeremias Müller, d. 1836. 233, 321.
 - Joan Gerhard, f. 1934. 314.
 - Johan Andreas Neergaard, d. 1895. 158.
 - Johan Kristian Kristoffer, d. 1858. 256.
 - Johan Ludvig, f. 1860. 311.
 - Johanne, f. 1920. 365.
 - Johanne Emilie, f. 1894. 160.
 - Johanne (Hanne) Emilie, f. 1903. 161.
 - Johanne Georgine Marie, d. 1903. 202.
 - Johanne (Jossie) Andrea Neergaard, f. 1895. 158.
 - Johanne Kirstine, d. 1896. 206.
 - Johanne Louise, d. 1866. 314.
 - Johanne Louise, f. 1884. 184.
 - Johanne Margrete, d. 1797. 138.

- Secher, Johanne Marianne, d. 1857. 319.
- Johanne Marie, død. 339.
- Johanne Marie, død. 339.
- Johanne Marie, d. 1812. 341.
- Johanne Marie, d. 1836. 199.
- Johanne Marie, d. 1882. 346.
- Johanne Marie, d. 1906. 340.
- Johanne Marie Apellone, d. 1871. 365.
- Johanne Marie Mørch, d. 1853. 353.
- Johannes, f. 1875. 163.
- Johannes, f. 1902. 158.
- Johannes Bernth, d. 1868. 347.
- Johannes Folsach, d. 1937. 364.
- Johannes Peter Folsach, f. 1895. 160.
- Johannes Peter Folsach, d. 1915. 159.
- Johannes Wolfgang Skyum, f. 1899. 223.
- John Ancher, f. 1893. 251.
- Juliane Sofie, f. 1904. 161.
- Julie, f. 1900. 351.
- Julius Nicolaj, d. 1923. 255.
- June, f. 1926. 365.
- Jørgen Alfred Jensenius, f. 1924. 359.
- Jørgen Konrad Falsen, d. 1893. 227.
- Jørgen Konrad Falsen, d. 1938. 228.
- Jørgen Momme, f. 1917. 254.
- Jørgen Mørch, d. 1778. 344.
- Jørgen Mørch, d. 1817. 201.
- Jørgen Mørch, d. 1852. 142.
- Jørgen Mørch, d. 1854. 345.
- Jørgen Mørch, d. 1872. 159.
- Jørgen Mørch, d. 1884. 170.
- Jørgen Mørch, d. 1917. 173.
- Jørgen Mørch, d. 1937. 349.
- Jørgen Mørch, f. 1891. 164.
- Jørgen Mørch, f. 1903. 161.
- Jørgen Mørch, f. 1917. 351.
- Jørgen Mørch, f. 1917. 338.
- Jørgen Mørch, f. 1925. 180.
- Jørgen Mørch, f. 1927. 351.
- Jørgen Mørch Kirketerp, f. 1895. 185.
- Jørgen Mørch Kirketerp, f. 1933. 185.
- Jørgen Mørch Napoleon, f. 1883. 179.
- Jørgen Preben, f. 1904. 216.
- Jørgine, d. 1917. 142, 167.
- Kai Henning, f. 1907. 217.
- Karen, d. 1921. 337.
- Karen, f. 1900. 161.
- Karen Ellen Mørch, f. 1919. 351.
- Secher, Karen Ida Marie, f. 1913. 338.
- Karen Margrethe, f. 1909. 161.
- Karin Lisbeth, f. 1937. 217.
- Karl, d. 1881. 348.
- Karl, d. 1888. 355.
- Karl, d. 1895. 341.
- Karl Andreas Birch, d. 1842. 206.
- Karl Emil, d. 1888. 324.
- Karl Sofus, d. 1890. 347.
- Karoline Adolfine, d. 1891. 320.
- Karoline Elisabeth, d. 1872. 352.
- Karoline Luise, d. 1936. 348.
- Karoline Theodora, d. 1870. 336.
- Kathrine Stenbæk, f. 1889. 229.
- Katrine Petra, d. 1937. 359.
- Katrine Sofie, død. 349.
- Kirsten, f. 1933. 223.
- Kirsten Louise, f. 1922. 157.
- Kirstine, d. 1802. 165.
- Kirstine Abelone, d. 1905. 315.
- Kirstine Augusta Johanne, d. 1852. 218.
- Kirstine Kathrine, f. 1882. 358.
- Kirstine Mørch, d. 1876. 141.
- Kirstine Sofie Mørch, d. 1849. 167.
- Klaes Henning, f. 1935. 217.
- Knud Iver Assens, f. 1883. 303.
- Knud Napoleon, f. 1899. 180.
- Knud Skyum, f. 1907. 223.
- Krista, d. 1878. 365.
- Krista, f. 1884. 364.
- Kristen Høst, d. 1825. 320.
- Kristian Alfred, d. 1919. 357.
- Kristian Alfred, f. 1915. 358.
- Kristian Frederik, d. 1880. 323.
- Kristian Frederik Valdemar, d. 1864. 231.
- Kristian Linnemann, d. 1859. 339.
- Kristiane Hansine, f. 1899. 359.
- Laura Kathinka, f. 1894. 358.
- Lavrentine Dorteia Johanne, d. 1880. 202.
- Lavrits Vogelius Spandet, d. 1843. 314.
- Leif Ole, f. 1936. 359.
- Lilli Marie Elisabeth, f. 1883. 302.
- Louise, d. 1915. 157.
- Lovise, d. 1853. 365.
- Ludovika, d. 1927. 347.

- Secher, Ludvig Kristian Vilhelm, d. 1926. 348.
- Maren Budtz, d. 1852. 206, 344.
- Margrethe, d. 1812. 187.
- Margrethe, f. 1892. 313.
- Margrethe Agnete Grotum, d. 1871. 233, 322.
- Margrethe Dorothea, f. 1880. 175.
- Margrethe Elisabeth, f. 1886. 184.
- Margrete Grotum, d. 1804. 331.
- Margrete Johanne, død. 349.
- Margrethe Kristine Mathilde, d. 1924. 251.
- Margrete Nicoline, f. 1890. 365.
- Marie, d. 1868. 201.
- Marie, d. 1872. 163.
- Marie Catrine, f. 1877. 361.
- Marie Kirstine, d. 1837. 188.
- Marie Kristine, d. 1841. 344.
- Marie Kirstine, d. 1884. 158.
- Marie Kirstine, d. 1929. 314.
- Marie Alexandra, d. 1911. 173.
- Markus Anker, d. 1919. 228.
- Markus Anker, d. 1925. 228.
- Markus Anker, f. 1894. 229.
- Markus Anker, f. 1920. 228.
- Markus Kristian, d. 1925. 251.
- Markus Peter, d. 1831. 218.
- Martha, død. 352.
- Martha Marie Emilie, f. 1894. 255.
- Mathias, f. 1897. 160.
- Matias Poulsen, d. 1794. 316.
- Matias Povlsen, d. 1861. 220.
- Matias Povlsen, d. 1864. 164.
- Matias Poulsen, d. 1871. 320.
- Matias Povlsen, d. 1878. 354.
- Matias Poulsen, d. 1880. 323.
- Matilde Sofie, d. 1846. 220, 327.
- Mathilde Sofie, d. 1896. 227.
- Mathilde Sofie, d. 1912. 223.
- Matia Elise, d. 1920. 222.
- Meta Margrethe Mørch, f. 1890. 349.
- Mette Marie Hofman, d. 1823. 320.
- Metty Aurelia Klementine, d. 1930. 359.
- Mogens, f. 1911. 212.
- Mogens Mørch, f. 1930. 352.
- Napoleon, d. 1884. 172.
- Secher, Nicoline Kirstine, f. 1916. 358.
- Niels, d. 1772. 199.
- Niels, d. 1808. 333.
- Niels, d. 1874. 347.
- Niels, d. 1902. 341.
- Niels Ancher, d. 1829. 206.
- Niels Anker, d. 1926. 211.
- Niels Anker Carl, d. 1906. 214.
- Niels Edvard Mathias, f. 1910. 338.
- Niels Edvard Valdemar, d. 1926. 336.
- Niels Faurschou, f. 1902. 365.
- Niels Jensenius, d. 1937. 358.
- Niels Johannes. 139.
- Niels Johannes, d. 1881. 165.
- Niels Thomas, f. 1884. 338.
- Niels Thomassen, d. 1858. 355.
- Niels Jørgen, d. 1838. 139.
- Nikoline Kristine, d. 1842. 226.
- Nikoline Kristine, d. 1876. 230.
- Nikoline Kirstine, d. 1893. 202.
- Ole, d. 1904. 364.
- Ole Ankersen, d. 1820. 202, 344.
- Ole Ankersen, d. 1893. 314.
- Ole Johannes, f. 1924. 158.
- Ole Olesen, d. 1845. 362.
- Ole Vilhelm, f. 1918. 304.
- Oline, d. 1909. 363.
- Oskar, d. 1871. 339.
- Oskar, f. 1881. 338.
- Otto Momme, f. 1887. 255.
- Ove Momme, f. 1921. 255.
- Peder Green, f. 1913. 228.
- Peder Mørch, d. 1779. 218.
- Peder Mørch, d. 1831. 352.
- Peder Nikolaj, d. 1819. 132.
- Peder Nicolaj, d. 1872. 154, 187.
- Per, f. 1928. 351.
- Peter, f. 1892. 351.
- Peter Nicolaj, f. 1867. 160.
- Peter Nikaj, d. 1840. 352.
- Peter Nikolaj, f. 1858. 156.
- Petra Mørch, d. 1869. 357.
- Poul, f. 1920. 338.
- Poul, f. 1927. 180.
- Poul Harding, f. 1890. 313.
- Poul Karsten, f. 1916. 217.
- Poul Krogh Amnitzbøll, f. 1886. 364.
- Poul Martin Folsach, f. 1933. 161.
- Rasmus Schmidt, d. 1932. 350.

- Secher, Rudolf Valdemar, f. 1908. 161.
 — Rasmine Marie, d. 1930. 222.
 — Rita Margrethe, f. 1896. 180.
 — Ruth, f. 1921. 229.
 — Ruthelaine, f. 1924. 364.
 — Signe Carin Christina, f. 1935. 185.
 — Signe Margrethe, f. 1884. 179.
 — Signe Marie, f. 1888. 184.
 — Sigurd Evald, f. 1926. 229.
 — Sofie Kristiane, d. 1876. 220.
 — Sofie Margrete, f. 1884. 157.
 — Sofie Voigt, f. 1895. 351.
 — Sten Joel Alfred Jørgen Mørch, f. 1925. 185.
 — Steen Momme, f. 1916. 255.
 — Svend, d. 1898. 251.
 — Svend, d. 1912. 313.
 — Svend, f. 1890. 180.
 — Svend Aage, f. 1894. 157.
 — Svend Erling, f. 1910. 162.
 — Svend Theodor, f. 1912. 179.
 — Tage Vestergaard, f. 1898. 351.
 — Teona Sofie Magdalene, d. 1903. 336.
 — Theodor, d. 1918. 253.
 — Theodor Kirketerp, f. 1881. 183.
 — Thomas, d. 1811. 328.
 — Thomas, d. 1886. 345.
 — Thomas Henning, f. 1933. 365.
 — Thora, død. 349.
 — Thora Augusta, f. 1905. 352.
 — Tomas, d. 1875. 336.
 — Tomas, d. 1920. 363.
 — Tove, f. 1922. 228.
 — Tove Alise Kirstine, f. 1937. 365.
 — Trine Vestergaard, død. 351.
 — Uffe Bent, f. 1927. 304.
 — Valdemar, d. 1935. 162.
 — Valdemar, f. 1896. 358.
 — Viggo Møller, f. 1918. 228.
 — Vilhelm Adolf, d. 1918. 254.
 — Villiam Schmidt, d. 1907. 354.
 — Villy, f. 1926. 229.
 Secher-Rasmussen, Valdemar, f. 1885. 349.
 Seidelin, Honoratius Bonnewie, f. 1870. 349.
 Siemsen, Aurelia Klementine, d. 1919. 354.
 — Kristian Karl Ludvig August, d. 1863. 353.
- Siemsen, Petra Sofie, d. 1919. 354.
 — Vilhelmine Magdalene, d. 1892. 354.
 Simester, Carl, f. 1881. 157.
 — Kaj Secher, f. 1920. 157.
 Sinding, Metty, f. 1872. 167.
 — Peter Højlund, d. 1907. 167.
 Sjöström, Ingeberg Margareta, f. 1902. 341.
 Skov, Meta, d. 1932. 254.
 Skyum, Anna Mehline Kristine, f. 1877. 222.
 Springborg, Frede V., f. 1909. 338.
 Steffensen, Karen, d. 1930. 230.
 Stilling, Albert, d. 1921. 337.
 — Carl Emil Secher, f. 1912. 338.
 — Else Secher, f. 1896. 337.
 — Erik Secher, f. 1906. 338.
 — Grethe Secher, f. 1909. 338.
 — Hans Christian Secher, f. 1910. 338.
 — Jørgen Mørch Secher, d. 1914. 337.
 Stougaard, Ane Marie Mørch, d. 1876. 200.
 — Anker Jørgen, d. 1869. 200.
 — Georgine, d. 1833. 201.
 — Jens, d. 1838. 199.
 — Johan Henrik Tauber, d. 1877. 201.
 — Margrete Grotum Berg, d. 1860. 201.
 — Peter Jørgen, d. 1865. 201.
 Støy, Inger Thora, f. 1922. 339.
 — Niels Christian, f. 1893. 338.
 Sørensen, Anna, d. 1883. 339.
 — Anna Elisabet, død. 331.
 — Lauritz, d. 1901. 339.
 — Peder, d. 1881. 336.
- Thomsen, Janus Peter, f. 1900. 358.
 — Karen Petrine Dorthea, f. 1902. 255.
 — Thyra Elisa, f. 1866. 313.
 Timm, Juliane Marie, d. 1891. 354.
 Torup, Anna Dorthea d. 1921. 178.
 Tranberg, Hans Jørgen Kristian, d. 1922. 229.
 Treschow, Frederik Vilhelm, d. 1872. 346.
 Tørslev, Kristen, d. 1908. 166.
- Vestergaard, Marie, f. 1898. 365.
 Villumsen, Børge Secher, f. 1930. 351.
 — Frode, f. 1902. 351.

- Villumsen, Ole Secher, f. 1928. 351.
 Voigt, Sofie, d. 1875. 348.
- Walsøe, Andreas Kristian Lindemann, d. 1866. 344.
 — Carl Ferdinand, d. 1875. 345.
 — Charlotte Sofie, d. 1838. 335.
 — Klarissa, d. 1834. 345.
 — Kristian Lindemann, d. 1853. 344.
 — Niels Secher, d. 1900. 345.
 — Thomas Secher, d. 1871. 344.
- Weiss, Henriette, f. 1905. 311.
 Weng, Aage Axel, d. 1930. 167.
 — A, d. 1927. 167.
- Westergaard, Anders Hansen, d. 1889. 333.
- Westermann, Sophie Marie Ida Margrethe, f. 1889. 350.
- Wiid, Adolfine Sofie. 321.
 — Adolfine Sofie Nikoline. 321.
 — Jens Jacob, d. 1822. 321.
- Wiid, Matias Poulsen Secher, d. 1857. 321.
- Witt, Kurt, f. 1904. 163.
- Windfeldt, Christine, f. 1888. 349.
- Winther, Anders, f. 1915. 358.
 — Christian, f. 1881. 358.
 — Elna, f. 1912. 358.
 — Jacob Secher, f. 1913. 358.
 — Kirstine Kathrine, f. 1910. 358.
 — Laurids, f. 1923. 358.
 — Poul, f. 1908. 358.
- Wolff, Karoline, d. 1834. 345.
- Wychgram, Almuth Frauke, f. 1918. 302.
 — Engelhard, f. 1882. 301.
 — Hayo Lenard, f. 1916. 302.
- Zacho, Rasmus, d. 1885. 333.
- Zuehlke, Amanda, f. 1904. 224.
- Øhlenschläger, Kristine Andersine, d. 1875. 320.

Tillæg.

S. 110. Kristen Michelsen Sicher: »Fortuna« er muligvis den Kr. M. Sicher tilhørende Krejert paa 18 Læster, der den 15/11 1708 tillige med andre Aarhus Skibe blev beslaglagte til Transport i Anledning af Krigen (J. Hofmeyer: Blade af Aarhus Bys Historie. Bd. III, S. 137).

S. 117. Edel Nielsdatter Sicher: Hendes Kisteplade findes i Museet i »Den gamle By« i Aarhus og har følgende Tekst:

Dødelige!

Kom her og betragt dig Selv i dette Dødeligheds Speil

Og lær at tænke paa dine Dages Ende

Du maae vide

At her udi er bevaret det Som alleene Kunde døe

Af den i Livet Velædle Jumfrue

EDEL NJELSDAATTER SECHER

Som Kom til Verden den 26: Dec 1702

Hendes Fødsel havde hun de bedste Forældre at takke for

Nemlig Faderen Velædle jv. Niels Michelsen Secher

Fordum Borger og Handelsmand her i Aarhus

Og Moderen Velædle Madame *Maren Jørgensdatter Hørning*

Denne brave Fader havde hun alt for tilig maattet savne

Om Forsynet ikke havde givet Hende Ham igien

I den Velædle og Velbyrdige Mand

Hr: Commerce-Raad *Ole Olesen* til *Schaarup* og *Kierbyegaarder*

Denne Faders Hierlige Sindelag vandt hun saaledes ved sin huuslige

Dyd og Tilsyn

At omendskiøndt Hun tilsidst maatte savne Ham

Savnede hun dog aldrig Frugten af denne sin kierlige Pligt.

Men fik ved Testamente foruden andet ovenmeldte tvende gaarder

Een værdig Løn for oprigtige Fortienester

I alt dette erkjendte Hun denne timelige Lyksaligheds Forgiengelighed

Og at den ævige alleene er undtagen fra Foranderligheds Lov

Dette glædede Hende især i Hendes Alderdom og Svaghed
Og opvagte desmeere Hendes Længsel at forlade denne u-stadige
Lyksalighed

Hendes Ønsker bleve opfyldte

Da Hun ved en Salig Død forlod Verden den 14 Martii 1768.

S-alige nyd da den Glæde
E-ngle liig for Gud at træde
C-hristum at beskue der
H-erlighed foruden Ende
E-r den Skat Du har i Hænde
R-ust og Møl er borte her.

S. 124. Vedligeholdelsen af Kapellet har oprindeligt paahvilet Ejeren af Sødtringholm, idet der i Sødtring Kirkes Protokol er indført en Fundats, hvorefter der »paahviler Gaaer og Kirke en Gæld paa 200 Rdl. til Vedligeholdelse af det Secherske Familiekapel«. I samme Protokol er ved Kirkens Overgang til Selveje 1921 indført fig. Overenskomst mellem Godsejer v. Buchwald og Menighedsraadet angaaende Kapellet: »den ydre Vedligeholdelse paahviler Kirken«. — »Der paahviler Ejeren af Sødtringholm en Prioritet af 200 Kr. til en indre Vedligeholdelse«. Man er formentlig gaet ud fra, at den 150 Aar gamle Fundats var tinglyst i Sødtringholm, og der havde ikke været Tvivl om Vedligeholdelsespligten, idet Godsejeren og Kirkeejeren var samme Personer. Ved Godsejer Buchwalds Død og Gaardens Overgang til ny Ejer forfaldt Kapellet imidlertid mere og mere, og ved Slægtsforeningens Undersøgelse viste det sig, at Forpligtigelsen ikke var tinglyst. Slægtsforeningen lod da Kapellet istandsætte og de deri staaende Kister restaurere og traf Overenskomst med Menighedsraadet om, at Foreningen overtog den Forpligtigelse, der tidligere havde hvilet paa Sødtringholm. Den ydre Vedligeholdelse paahviler Menighedsraadet.

S. 160. Julie Nicoline Maag-Jacobsen d. 25/3 1939.

S. 161. Tandlæge Jørgen Mørch Secher g. 2. Gang 27/1 1939 med Ulla Minna Henny Schiller f. 2/6 1900. D. af Fabrikant Carl Ulrich Schiller og Henny Krüger.

S. 184. Signe Louise Marianne von Bergen ~ 4/6 1938 med Karl Børge Lambert f. 14/10 1911, Civilingeniør i Stockholm, S. af Kamrer Carl Frederik L. og Ingrid Olsson.

Karin Elisabeth von Bergen ~ 14/1 1936 m. Alvar Medin f. 26/7 1909, Gymnastikdirektør, Malmberget i Lappland, Løjtnant i Kungl. Skånska Trainhærens reserv, S. af Tågmästaren Anton M. og Anna Medin.

S. 320. Matias Povlsen Secher Roed købte en Gaard i Overgade i Odense, med hvilken der var forbundet Brændevinsbrænderirettigheder. Han fik Borgerskab som Brændevinsbrænder 7/10 1829. Død 21/1 1846. ~ 26/9 1828 med Ane Kristine Henriksen f. 1789, d. 31/1 1853, D. af Rasmus H., Kromand uden for Vesterport, og Ane Marie Hansdatter. Ugift Datter: Larsine Johanne Kirstine Mathilde Roed f. 1/5 1833.

S. 321. Sofie Nikoline Adolfine Wiid g. m. Bendt Conrad Frisch f. c. 1789 i Fredericiaegnen, Snedkermester i Aarhus, Kromand i Hald. Købte c. 1832 Gunnerupholm ved Røved, Ødum Sogn. Han gik Fallit 1834. Var derefter Snedkermester i Nielstrup ved Hadsten. Efter 2 Aars Forløb Forpagter af Albæk Mølle ved Randers. Efter Hustruens Død flyttede han tilbage til Fredericiaegnen.

S. 338. Oscar Secher g. 2. Gang 18/3 1939 med Thora Vilhelma Olsen f. Nielsen f. 25/11 1893, D. af Restauratør Frans Julius N. og Louise Wieg.

S. 348. Ludvig Christian Vilhelm Secher: 1874 Landvæsenselev (Gjelskov paa Fyn), 1876 i Bog- og Stentrykkerlære i Kbhvn. (Hoffensberg og Traps lit. Etablissement), Marts 1877 udvandret til U. S. A., Landmand i Maryland, derefter i Baltimore og New York, Indehaver af Patentforretning i Washington, Patentsagfører i Cleveland (Ohio), tillige Notarius publicus der, 27/3 1897 kgl. dansk Vicekonsul i Cleveland. Gift 1888 med Margaret F. Darr f. 6/7 1870.

S. 350. Rasmus Schmidt Secher, Købmand i Mørke og Aarhus.

Andre Familier af Navnet „Secher“.

Foruden den her skildrede Familie Secher findes der andre, der bærer dette Navn, der forøvrigt nu er beskyttet i Følge Loven om Navnebeskyttelse. Enkelte Oplysninger kan gives om disse andre Slægter.

Horsens-Slægten.

Efter Matias Povlsen Sechers Død (Sødringholm) boede hans Enke paa Kalsbøllegaard ved Horsens. En Kusk herfra tog Navnet og blev Stamfader til en udbredt Slægt.

A. NIELS MIKKELSEN SECHER, g. m. METTE KRISTINE.

B. 1. RASMUS SECHER, Købmand og Konsul i Horsens, g. m. en MONRAD fra Gammelby Præstegaard.

B. 2. ANDREAS NIELSEN SECHER, f. i Farre 1777, d. i Ørskov 22/12 1872, g. m. MAREN PEDERSDATTER LYNGHOLM, f. omkring 1780, d. November 1864. Gaardejer i Ørskov (havde 3 Sønner og 6 Døtre).

C. RASMUS SECHER f. 11/6 1822, d. 18/12 1879 i Ørskov, Gaardejer, g. m. ANE KATRINE PEDERSEN f. Juni 1832, d. 2/3 1868 (havde 3 Sønner og 2 Døtre).

D. 1. PEDER SECHER f. 19/1 1863, d. i Him 27/10 1834, Gaardejer, g. m. ANNE MARIE PETERSEN f. 10/8 1862, d. Juli 1927 (havde 6 Sønner og 4 Døtre).

D. 2. MAREN SECHER, Præmsg., Horsens.

Høgstedgaard-Slægten.

NAPOLEON SECHER NIELSEN f. 10/12 1868 Høgstedgaard, Askildrup, har haft Præsten Napoleon Secher, Ølsted, til Gudfader og fik af ham et Ur med ovenstaaende Navn. Ved Øvrighedsbevis af 30/1 1906 af Herredsfogeden i Nørhald m. fl. Herreder har N. Secher Nielsen faaet

Tilladelse til at antage Navnet Secher for sig og sin Slægt. G. m. SØRINE SØRENSEN.

7 Børn i Ægteskabet:

VAGN SECHER f. 31/I 1901 er Forvalter paa Høgstedgaard.

ARNE SECHER f. 25/7 1905, ejer Slædekærsgaard, Askildrup.

Thisted-Slægten.

A. NIELS JØRGEN SECHER f. 2/12 1855, d. 4/5 1937.

B. ANTHONY EMIL SECHER f. 30/II 1875, d. 6/6 1923, Hotelejer i Thisted (Hotel Aalborg), senere Overtjener. G. m. OLGA HANNE MARIE OHLSSON f. 31/12 1872.

C. 1. CARL EMIL SECHER f. 29/5 1903, Montør, Kolding.

C. 2. POUL BØRGE SECHER f. 11/5 1902, Montør, Horsens.

C. 3. SVEND AAGE SECHER f. 5/3 1901, Maskinmester, Esbjerg.

C. 4. ELLA ELISABETH SECHER f. 28/8 1907, g. Kbhvn.

C. 5. KAREN MARGRETHE SECHER f. 24/8 1909, g. Kolding.

C. 6. ALEXANDER NIELS JØRGEN SECHER f. 20/10 1913, Tegner, Kbhvn.

C. 7. OLAF OHLSSON SECHER f. 9/6 1917, Forstmand, Vinf pr. Vejle.

Æbeltoft-Slægten.

A. JØRGEN NIELSEN (SICKER), Borger i Aarhus.

B. 1. JENS JØRGENSEN SECHER, døbt 12/I 1772, 1808 Borgerskab i Aarhus som Bødker 36 Aar gl.

B. 2. NIELS JØRGENSEN (SECHER), døbt 29/10 1769, d. 7/6 1823, Borgerskab som Snedker i Randers 16/9 1795. Trolovet 1/10 og viet 29/10 1795 med KRISTINE ESPENS DATTER.

C. 1. LAURITS SECHER (kl. Laus) f. 25/II 1797, d. 5/7 1840, Bødker i Æbeltoft.

~ 15/7 1825 m. CHRISTIANE SØRENSDATTER f. 17/3 1802, d. 21/3 1860.

D. af Daglejer Søren Nielsen Post og Nille Marie Mortensdatter.

D. 1. MARIE KRISTINE SECHER f. 21/9 1825.

D. 2. NIELSINE SECHER f. 10/9 1827.

D. 3. SØREN SECHER f. 6/8 1829, d. 2/10 1899, Slagtermester i Æbeltoft, fra 1874 Skovfoged.

~ 1. 27/4 1860 m. HANNE HANSEN, da 21 Aar, d. 6/2 1867, D. af Skrædder Hans Christian Dam.

~ 2. m. HEDVIG KATRINE LARSEN f. 8/6 1829, d. 7/5 1915. D. af Matros Sivert Larsen og Cathrine Hedevig Stob.

I første Ægteskab:

E. 1. ANTHONETTE LARSINE SECHER f. 20/8 1860, Æbeltoft.

E. 2. HANS CHRISTIAN SECHER f. 10/9 1862, Malermester, Aarhus.

E. 3. MARGRETHE DORTHEA HENRIETTE SECHER f. 2/9 1864, d. 1936.

~ 2/7 1884 m. Bagermester CARL RICHARD VILHELM LORENTZEN, nu Rungsted.

D. 4. MAREN SECHER f. 6/3 1831.

D. 5. LAURENZE CHRISTINE SECHER f. 29/10 1833.

D. 6. ANE SECHER f. 6/9 1835.

D. 7. HENRIETTE MARIE SECHER f. 27/11 1837.

D. 8. DORTHEA SECHER f. 14/8 1839.

~ 3/5 1865 m. HANS CARL MADSEN, da 28 Aar gl.

Norsk Slægt „Secher“.

I Norge lever en Slægt Secher, om hvilken cand. jur. Erik Secher venligst har givet nedenstaaende Oplysninger. Arkivundersøgelser angaaende Ludvig Secher har vist, at han ikke er født i Ringkøbing:

Min fars far, Ludvig Secher, skal være født den 25. juli 1813. Hvis han ikke blev født i Ringkøbing må det være i Altona eller Hamburg, hvor han levet og virket all sin tid. Hans fars fornavn eller hvad moren var født har vi nu ikke kunnet finde rede på.

Min bestefar var først gift med Ane Cathrine Ibsen. Efter hendes død giftet han sig med Anne Elise Schmidt.

I første ekteskab var der følgende barn:

1. Sønn, Halwer Secher, gift, ingen barn, bopel Hamburg, død i 1929.
2. Camilla Secher, gift med Robert Schwedler, Luneburg.

I andet ekteskab var der følgende barn:

1. Datter Valeska, gift med Richard Binder, Hamburg, begge nu døde, 5 barn.
2. Sønn, Axel Johannes, født den 16. november 1864, død 1938, kjøbmann i Bergen, Norge, gift med Dorteia Martine Nordaas (dtr. av Niels Nordaas og hustru Ingeborg Kristine f. Jetmundsen) født 12. februar 1875, har følgende barn:
 - a. sønn Henrik Secher, f. 26. desember 1897 i Bergen, kjøbmann og gartner i Hamburg, ugift.

- b. sønn Albert Secher, f. 20/10 1899 i Bergen, f. t. i California, U. S. A., ugift.
- c. sønn Halvard Secher, f. 3/11 1901 i Bergen, kjøbmann i Bergen, ugift.
- d. sønn Fridthjof Secher, f. 14/5 1906, f. t. Los Angelos, ugift.
- e. sønn Erik Secher, f. 25/12 1909 i Bergen, cand. jur., sekretær i Rikstrygdeverket, bopel Oslo.

Peder Aagesen, Selvejerbonde i Torup.	Gertrud Pedersdatter.	Anne Ibsdatter.	Kristen Pedersen, Selvejerbonde i Tostrup.	Mads Buch, Præst i Egtved og Ødsted, † 1583.	Mogens Pedersen, Selvejerbonde i Skinderup.	Kirsten Kristensdatter.	Herman Reiming, Apoteker i Kolding, † 1596.	Margrete, Apotekerske i Kolding.	Niels Kristensen Friis, Raadmand i Aarhus, levede 1608.	Maren Knudsdatter.	Jeremias Wolf, Slotsskriver paa Koldinghus.	Mette Staffensdatter, † 1617.	Mag. Kristen Friis, Præst ved Frue Kirke i Aarhus, † 1664.	Karen eller Katrine Klemensdatter.	Sidsel Friis.	Peter Müller, Forvalter paa Boller, † 1749.	Jeremias Müller, Præst i Karlby og Voldby, † 1756.														
																		Mag. Kristen Friis, Præst ved Frue Kirke i Aarhus, † 1664.	Jeremias Ancheren, Præst ved Aarhus Domkirke, † 1719.	Avrelia Anchersen, † 1754.											
Jep Aasen, Selvejerbonde i Fjeldsø.	Niels Pedersen, Selvejerbonde i Hyllebjerg.	Keld Vognsen, Selvejerbonde i Guldager, levede 1499.	Maren Jesdatter.	Morten Mortensen, Selvejerbonde i Rold.	Niels Vognsen, Selvejerbonde i Guldager, levede 1532.	Maren Mortensdatter.	Maren Nielsdatter.	Mette Andersdatter.	Niels Jakobsen, Borgmester i Randers, † 1624.	Maren Pedersdatter, † 1635.	Mag. Anker Søvensen, Præst i Kolding, † 1684.	Søren Povlsen, Præst i Egtved og Ødsted, † 1640.	Mag. Anker Søvensen, Præst i Kolding, † 1684.	Anne Wolf, † 1700.	Dr. theol. Anker Anchersen, Biskop i Ribe, † 1701.	Marie Pedersdatter.	Mag. Peder Anchersen, Præst i Karlby og Voldby, † 1733.	Dortea Marie Anchersen, † 1748.													
																			Mag. Anker Søvensen, Præst i Kolding, † 1684.	Dr. theol. Anker Anchersen, Biskop i Ribe, † 1701.	Mag. Peder Anchersen, Præst i Karlby og Voldby, † 1733.										
Morten Hegelund, Borgmester i Viborg, levede 1526.	Kristen Nielsen, Borgmester i Varde.	Lave Staffensen, Købmand og Raadmand i Ribe, † 1554.	Mette Kristensdatter, † 1554.	Marine Lavesdatter, † 1600.	Peder Hegelund, Borgmester, Tolder og Kannik i Ribe, † 1584.	Jens Holm, Borger i Viborg.	Elsebe Hegelund, † 1641.	Tomas Kristensen Mumme, Præst i Jerslev og Vesterbrønderslev, † 1625.	Elsebe Jakobsdatter Holm.	Talke Tomasdatter Mumme.	Henrik Grotum, Købmand i Aalborg, † 1663.	Jens Nielsen Mørke, † 1627, Borger i Aarhus.	Maren Jensdatter, † 1618.	Hans (Johan) Budtz Jørgensen, Købmand i Aalborg, † 1667.....	Søren Jensen Mørche, Købmand i Aarhus.	Maren Sørens datter Mørche, † 1713.	Peder Pedersen Flensborg, Købmand i Aarhus, † 1691.	Maren Budtz, f. 1648.	Jens Hansen Bergh, Købmand i Aalborg og Ejer af Boller, † 1717.	Herman Verchmester, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1713.	Johanne Marie Verchmester, f. 1697, † 17..	Margrete Grotum, † 1713.	[Maren Grotum, † 1736, gift med Stiftamtmand Pentz, Stifterinde af de Grotumske Legater.]	Johanne Marie Anchersen, † 1775.	Niels Sicher, senere Secher, Præst i Udbynedre og Kastberg, Ejer af Sødtringholm, † 1768.	Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, † 1758.	Margrete Grotum Bergh, † 1784.				
																												Mag. Morten Mortensen Hegelund, Præst i Aalborg, † før 1567.	Mette Kristensdatter, † 1554.	Marine Lavesdatter, † 1600.	Peder Hegelund, Borgmester, Tolder og Kannik i Ribe, † 1584.
Jørgen Knudsen, Købmand og Raadmand i Aalborg 1552.	Johanne Hansdatter.	Povl Povlsen Pop, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1597.	Marine Jørgensdatter, † 1599.	Maren Pop, † 1645.	Jørgen Olufsen, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1645.	Kristen Lavritsen, Købmand i Aalborg, † før 1620.	Anne Lavritsdatter, † før 1620.	Mette Kristensdatter, † 1642.	Johan Brandt, Købmand og Raadmand i Aalborg, † 1641.	Bente Fredriksdatter.	Herman v. Ginchel, Købmand og Raadmand i Aalborg, † 1606.	Johanne v. Ginchel.	Anna Povlsdatter, † 1649.	Kristoffer de Hemmer, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1658.	Henrik de Hemmer, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1676.	Jørgen Andersen Høring, Købmand i Aarhus, † 1707.	Edel Kristensdatter, † 1709.	Anne Jørgensdatter, † 1700.	Peder Nielsen Læssø, Købmand i Aarhus, † 1706.	Kirsten Pedersdatter Læssø til Nørlund, † 1755.	Kirsten Pedersdatter Læssø til Nørlund, † 1755.	Maren Jørgensdatter Høring, † 1752.....	Johanne de Hemmer, † 1695.	Niels Mikkelsen Siker, Købmand i Aarhus, † 1704.	Matias Povlsen Secher, Ejer af Sødtringholm, † 1768.	Peder Nikolaj Secher, Ejer af Skaarupgaard, † 1768.	Ancher Jørgen Secher, Ejer af Kærbygaard, † 1768.	Tomas Secher, Ejer af Hjortshøjlund, † 1768.	Niels Sicher, senere Secher, Præst i Udbynedre og Kastberg, Ejer af Sødtringholm, † 1768.	Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, † 1758.	Margrete Grotum Bergh, † 1784.
Mikkelsen Hansen, Købmand, Borgmester i Aalborg 1552.	Jens Munk i Skovløse, Lensmand paa Lykaa Slot 1508—10.	Lave Staffensen, Købmand og Raadmand i Ribe, † 1554.	Mette Kristensdatter, † 1554.	Marine Lavesdatter, † 1600.	Peder Hegelund, Borgmester, Tolder og Kannik i Ribe, † 1584.	Jens Holm, Borger i Viborg.	Elsebe Hegelund, † 1641.	Tomas Kristensen Mumme, Præst i Jerslev og Vesterbrønderslev, † 1625.	Elsebe Jakobsdatter Holm.	Talke Tomasdatter Mumme.	Henrik Grotum, Købmand i Aalborg, † 1663.	Jens Nielsen Mørke, † 1627, Borger i Aarhus.	Maren Jensdatter, † 1618.	Hans (Johan) Budtz Jørgensen, Købmand i Aalborg, † 1667.....	Søren Jensen Mørche, Købmand i Aarhus.	Maren Sørens datter Mørche, † 1713.	Peder Pedersen Flensborg, Købmand i Aarhus, † 1691.	Maren Budtz, f. 1648.	Jens Hansen Bergh, Købmand i Aalborg og Ejer af Boller, † 1717.	Herman Verchmester, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1713.	Johanne Marie Verchmester, f. 1697, † 17..	Margrete Grotum, † 1713.	[Maren Grotum, † 1736, gift med Stiftamtmand Pentz, Stifterinde af de Grotumske Legater.]	Johanne Marie Anchersen, † 1775.	Niels Sicher, senere Secher, Præst i Udbynedre og Kastberg, Ejer af Sødtringholm, † 1768.	Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, † 1758.	Margrete Grotum Bergh, † 1784.				
																												Marine Lavesdatter, † 1600.	Peder Hegelund, Borgmester, Tolder og Kannik i Ribe, † 1584.	Jens Holm, Borger i Viborg.	Elsebe Hegelund, † 1641.

Adolfine Sofie Müller, gift med Matias Povlsen Secher, Ejer af Sødtringholm, † 1768.
 Kirstine Mørch, gift med Ane Marie Mørch, gift med Johanne Marie Mørch, gift med

Niels Kristensen Friis, Raadmand i Aarhus, levede 1608.	36	Mag. Kristen Friis, Præst ved Frue Kirke i Aarhus, † 1664.	45	Sidsel Friis.	55	Peter Müller, Forvalter paa Boller, † 1749.	63	Jeremias Müller, Præst i Karlby og Voldby, † 1756.	67
Maren Knudsdatter.		Karen eller Katrine Klemensdatter.							
Anneken Hermansdatter, † 1654.		37		Anne Wolf, † 1700.		Jeremias Anchersen, Præst ved Aarhus Domkirke, † 1719.			
Jeremias Wolf, Slotsskriver paa Koldinghus.	38	Mag. Anker Søvensen, Præst i Kolding, † 1684.	46	Dr. theol. Anker Anchersen, Biskop i Ribe, † 1701.	56	Mag. Peder Anchersen, Præst i Karlby og Voldby, † 1733.	64	Dorte Marie Anchersen, † 1748.	68
Mette Staffensdatter, † 1617.				Marie Pedersdatter.					
Søvren Povlsen, Præst i Egtved og Ødsted, † 1640.									
Niels Jakobsen, Borgmester i Randers, † 1624.	39	[Lic. jur. Peder Lassen, Justitiarius i Højesteret, Stifter af det Lassenske Rejsestipendium.]	47		57		64	Johanne Marie Anchersen, † 1775.	68
Maren Pedersdatter, † 1635.		Dr. med. Søvren Hofman, Læge i Randers, † 1648.		Peder Hofman, Ejer af Gunderupgaard og Købmand i Aalborg, † 1690.		Mette Marie Hofman, † 1769.			
Mag. Peder Tøgersen, Præst i Randers, † 1634.	40	Gertrud Pedersdatter, † 1658.	48						
Anna Povlsdatter, † 1649.		Karen Hansdatter, † 1675.	49	Johanne de Hemmer, † 1695.		Niels Mikkelsen Siker, Købmand i Aarhus, † 1704.		Niels Sicher, senere Secher, Præst i Udbynedre og Kastberg, Ejer af Sødringholm, † 1768.	
Kristoffer de Hemmer, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1658.	41	Henrik de Hemmer, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1676.	49	Maren Jørgensdatter Hørning, † 1752	50		58	Kirsten Pedersdatter Læssø til Nørlund, † 1755.	65
Jahan Jørgensdatter, † 1622.		Jørgen Andersen Hørning, Købmand i Aarhus, † 1707.		Edel Kristensdatter, † 1709.		Anne Jørgensdatter, † 1700.			
Jens Nielsen Mørke, † 1627, Borger i Aarhus.		Søvren Jensen Mørche, Købmand i Aarhus.	51	Maren Sørens datter Mørche, † 1713.				Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, † 1758.	
Maren Jensdatter, † 1618.		Maren Jensdatter.		Peder Pedersen Flensborg, Købmand i Aarhus, † 1691.	59				
Hans (Johan) Budtz Jørgensen, Købmand i Aalborg, † 1667				Maren Budtz, f. 1648.	52				
Mette Kristensdatter, † 1642.	42	Maren Brandt, f. 1626, † 1684.	52	Jens Hansen Bergh, Købmand i Aalborg og Ejer af Boller, † 1717.	60	Jakob Bergh, Ejer af Boller i Taars Sogn, † 1735.	66	Margrete Grotum Bergh, † 1784.	68
Johan Brandt, Købmand og Raadmand i Aalborg, † 1641.				Karsten Verchmester, Købmand i Aalborg, † 1658.					
Bente Fredriksdatter.	43	Johanne v. Ginchel.	53	Herman Verchmester, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1713.	61	Johanne Marie Verchmester, f. 1697, † 17..			
Herman v. Ginchel, Købmand og Raadmand i Aalborg, † 1606.									
Tomas Kristensen Mumme, Præst i Jerslev og Vesterbrønderslev, † 1625.	44	Talke Tomasdatter Mumme.	54	Margrete Grotum, † 1713.	62				
Elsebe Jakobsdatter Holm.		Henrik Grotum, Købmand i Aalborg, † 1663.		[Maren Grotum, † 1736, gift med Stiftamtmand Pentz, Stifterinde af de Grotumske Legater.]					

Matias Povlsen Secher, Ejer af Sødringholm, gift med Adolfine Sofie Müller.

<i>Sidsel Friis.</i>	<i>Peter Müller, Forvalter paa Boller, † 1749.</i>	} ⁶³ <i>Jeremias Müller, Præst i Karlby og Voldby, † 1756.</i>	} ⁶⁷ <i>Adolfine Sofie Müller.</i>
	⁶⁵ <i>Avrelia Anchersen, † 1754.</i>		
<i>Jeremias Anchersen, Præst ved Aarhus Domkirke, † 1719.</i>			
<i>Dr. theol. Anker Anchersen, Biskop i Ribe, † 1701.</i>	⁶⁶ <i>Mag. Peder Anchersen, Præst i Karlby og Voldby, † 1733.</i>	} ⁶⁴ <i>Dorte Marie Anchersen, † 1748.</i>	} <i>Matias Povlsen Secher, Ejer af Sødtringholm, Peder Nikolaj Secher, Ejer af Skaarupgaard. Ancher Jørgen Secher, Ejer af Kærbygaard. Tomas Secher, Ejer af Hjortshøjlund.</i>
<i>Marie Pedersdatter.</i>			
<i>Peder Hofman, Ejer af Gunderupgaard og Købmand i Aalborg, † 1690.</i>	⁶⁷ <i>Mette Marie Hofman, † 1769.</i>	<i>Johanne Marie Anchersen, † 1775.</i>	
<i>Johanne de Hemmer, † 1695.</i>	<i>Niels Mikkelsen Siker, Købmand i Aarhus, † 1704.</i>	} <i>Niels Siker, senere Secher, Præst i Udbynedre og Kastberg, Ejer af Sødtringholm, † 1768.</i>	
<i>Maren Jørgensdatter Høring, † 1752.....</i>			
<i>Anne Jørgensdatter, † 1700.</i>	⁶⁸ <i>Kirsten Pedersdatter Læssø til Nørlund, † 1755.</i>	} ⁶⁵ <i>Jørgen Mørch, Ejer af Nørlund, † 1758.</i>	} ⁶⁸ <i>Kirstine Mørch, gift med Ane Marie Mørch, gift med Johanne Marie Mørch, gift med</i>
<i>Peder Nielsen Læssø, Købmand i Aarhus, † 1706.</i>			
<i>Maren Sørensdatter Mørche, † 1713.</i>	⁶⁹ <i>Markus Pedersen Mørche, Købmand i Aarhus, † 1728.</i>		
<i>Peder Pedersen Flensborg, Købmand i Aarhus, † 1691.</i>			
<i>Maren Budtz, f. 1648.</i>	⁶⁰ <i>Jakob Bergh, Ejer af Boller i Taars Sogn, † 1735.</i>	} ⁶⁶ <i>Margrete Grotum Bergh, † 1784.</i>	
<i>Jens Hansen Bergh, Købmand i Aalborg og Ejer af Boller, † 1717.</i>			
<i>Herman Verchmester, Købmand og Borgmester i Aalborg, † 1713.</i>	⁶¹ <i>Johanne Marie Verchmester, f. 1697, † 17..</i>		
<i>Margrete Grotum, † 1713.</i>			
[<i>Maren Grotum, † 1736, gift med Stiftamtmand Pentz, Stifterinde af de Grotumske Legater.</i>]	⁶²		

